

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 06786

GEKNIPTE RITLAKH

Max Perlow

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מאקס פערלאו

שלמה דאודמאן

געכני פטע ריטלאד

(דעיציאלונגגען)

ארוויסגעגעבן פון

דאונ-טאוניער אַרבעטער-קלוב

נוו יאָרכ, 1928.

UP-TO-DATE PRINTING CO., INC.

אַנְהָלֶט :

שונא מינגר —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
5 — — — — —	5 — — — — —	5 — — — — —
אין אַ פְּרָאַסְטָן דָּאנְרָשְׁטִיךְ —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
8 — — — — —	8 — — — — —	8 — — — — —
די גְּלִיעּוּרְבָּנָע אַיְג —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
12 — — — — —	12 — — — — —	12 — — — — —
אָוְנְשְׁטָעֵר דָּעָר דָּעָר —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
18 — — — — —	18 — — — — —	18 — — — — —
אַשְׁרְקָע דָּעָר יָאַט —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
27 — — — — —	27 — — — — —	27 — — — — —
נוּוּן מְרוּפֶט —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
39 — — — — —	39 — — — — —	39 — — — — —
בְּעַרְקָע קָאָזָקְס זָיְג —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
48 — — — — —	48 — — — — —	48 — — — — —
מִיְּתָן סּוֹד צָוֵם טִיש —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
55 — — — — —	55 — — — — —	55 — — — — —
חַבְרִים —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
60 — — — — —	60 — — — — —	60 — — — — —
אָפָן רָוּסְצָן בְּנוּגָל —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
71 — — — — —	71 — — — — —	71 — — — — —
איַן דָּעָר לְעַצְמָעָר שָׁעָה —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
87 — — — — —	87 — — — — —	87 — — — — —
פְּלוּיַש —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
93 — — — — —	93 — — — — —	93 — — — — —
טְרֻעְמֶפֶט —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
אַ חְוֹטָט טְרוּיְעָרֶט —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
104 — — — — —	104 — — — — —	104 — — — — —
איַן פְּלָאַנְטָעָר —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
114 — — — — —	114 — — — — —	114 — — — — —
אָפָן שְׂוּעָל —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
132 — — — — —	132 — — — — —	132 — — — — —
אָוְנְשְׁרָגָע נְגָעָנָע שְׁפָעָלָך —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
142 — — — — —	142 — — — — —	142 — — — — —
כָּעָרִי —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
147 — — — — —	147 — — — — —	147 — — — — —
אוֹ עָרְמִישְׁטָזִיךְ נִית —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
158 — — — — —	158 — — — — —	158 — — — — —
וּוֹרְחָאַשְׁטָזִיךְ דָּעַמְלָט אִינְגְּשָׁעָרָט ? —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
165 — — — — —	165 — — — — —	165 — — — — —
בְּיָם בְּרָעָג יִם —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
169 — — — — —	169 — — — — —	169 — — — — —
אוֹוְפְּ דָּאָס נִי —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
173 — — — — —	173 — — — — —	173 — — — — —
נוֹוְיָאָר —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
182 — — — — —	182 — — — — —	182 — — — — —
דָּעָר טָאַטְעָ פָּוּן בְּעַסְטָרָאַבְּיָע —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
195 — — — — —	195 — — — — —	195 — — — — —
דָּאַקְטָאָר בְּלָעָק —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
201 — — — — —	201 — — — — —	201 — — — — —
דָּעָר וּוּוִיסְעָר קָאַפְּ —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
204 — — — — —	204 — — — — —	204 — — — — —
דָּעָר שְׁטִוְיְפָעָר קָאַלְגָּעָר —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
209 — — — — —	209 — — — — —	209 — — — — —
אַמְּעָרִיקָע —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
214 — — — — —	214 — — — — —	214 — — — — —
דָּעָר וּוּלָט אַ שְׁפָצְל —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
222 — — — — —	222 — — — — —	222 — — — — —
בְּיוֹאַפְּ חָאַט פְּאַדְקְרִיאַצְט מִוְּט דִּי צִוְּן —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
228 — — — — —	228 — — — — —	228 — — — — —
אַזְּוָת נְאַכְּט —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
231 — — — — —	231 — — — — —	231 — — — — —
בְּאַגְּעָנָנְט צְוּוִי מָאָל —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —	מַאֲקָם פֻּרְלָאֹו —
236 — — — — —	236 — — — — —	236 — — — — —
אַ בְּאַגְּעָנָנְיִש —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —	שְׁלָמָה דָּאוּוִידְמָאן —
251 -- — — — —	251 -- — — — —	251 -- — — — —

גָּלְדַּעַן — מִיטָּה לִיבָּע
מַאֲקָם פֻּרְלָאוֹן

שונא מײַינער !

שונא מײַינער ! צי געדײַנְקָסְטָן, אָז אַמָּאֵל זִוְּנָעָן מִיר פְּרִיָּנְט
געווּעַן ? אָנוֹזָעֶר בַּיַּדְנָ'ס צֻופְּרִידָעָנֶר גַּעֲלָעַכְתָּעָר פְּלָעַגְט אָזּוּי
פִּיוּן הַאֲרָמָּאַנְיָרָן מִיט דֵי טַוִּיזְנָטָעָר טַעַנָּעָר פָּוּן פָּאַרְשִׁיְּדָעָנָע
מוֹזִיקָּאַלְיָשׁ אַיְנְסְטָרוּמְעַנְטָן... דָּעָר טִיקְּסְטָאָק פָּוּן אָנוֹזָעֶר שְׂפִּיצָן
פִּינָּגָעָר פְּלָעַגְט זִיךְ שְׂטָעַנְדִּיק צְוֹזָאָמְעַנְגָּסְטָן מִיט נָאָךְ טַוִּיזְנָטָעָר
טִיקְּסְטָאָקָן פָּוּן טַאנְצְנְדִּיקָעָפָּאָרְלָאָךְ. אָנוֹזָעֶר בַּיַּדְנָ'ס בְּלִיאָן
פְּלָעַגְט וַיְיַקְנְדִּיק שְׂטָעַנְדִּיק קָוּמָעָן צַו אַיִּינְטָר — צַו דֵי
אַרְוִיְּגַעַשְׁטָמְעַלְטָע בְּרוּסָטָן פָּוּן פָּאַרְפָּאָרְבָּטָע, פָּאַרְפָּוּדָעָטָע דָּצְמָעָן...
שונא מײַינער ! צי געדײַנְקָסְטָן וּווּ לִיכְיָט אָנוֹזָעֶר פִּיס
פְּלָעַגְט זִיךְ טַרְאָגָן אַיבָּעָר דֵי שָׁאַקְּרָעָט „בְּרוּדְוּיְּיָעָן“, פָּאַרְשִׁיְּדָעָנָע
אַרְטִּיקְּלָעָן הַאֲבָּן זִיךְ פָּוּן דֵי וּוּטְרִינְגָּס גַּעֲמִינְיָעָט אָזּוּן גַּעֲשָׂרְעָן :
פָּאָר אַיִּיךְ, פָּאָר אַיִּיעָרָע קַעַשְׁנָעָם אַגְּנָעַשְׁטָמְעָט מִיט גַּאֲלָד זִוְּנָעָן
מִיר גַּרְיוֹת זִיךְ צַו פָּאַרְקוּפָּן... אָזּוּן מִיר הַאֲבָּן דֵי טַוִּיזְנָטָעָר לְיכְטָמָע
פָּוּן עַלְקְטָרְיוּשׁ לְאַמְפָּן אַנְטָקָעָן גַּעַשְׁמִיכְלָט, אָזּוּן בָּאוּוֹאַונְדָּעָרט
דָּאָס שִׁינְעָן לְעַבָּן...
שונא מײַינער ! טַוִּיזְנָטָע אָזּוֹזָעֶר דָּעָרָאַיְּנוּרָנוּנָעָן פָּאָרָיְּ

מָאָן מִיר שַׁוְּתָּפָּהָדָישָׁע, וּוּוְיל אַלְעָמָאֵל זִוְּנָעָן מִיר צְוֹזָאָמָעָן גַּעַוְּעָן,
אָזּוּנָעָן דָּעָם זַעֲלָבָן לְעַבָּן גַּעֲלָבָט ; צַי גַּעַדְיָנְקָסְטָן אַבָּעָר יַעֲנָעָם
אַוּוֹנָט, וּוּעָן מִיר הַאֲבָּן זִיךְ צַוְּשִׁידָט, אָזּוּנָעָן זִיךְ שִׁוְּיָן
מַעַר נִיט גַּעַטְרָאָפָּן ? אַוְיָב דֵי גַּעַדְיָנְקָסְטָן נִיט וּוּעָל אַיְּךְ דָּאָס דִּיר
דָּעַרְמָאַנָּעָן : אַיִּזְנָעָם אַוּוֹנָט הַאֲבָּן מִיר, וּווּ שְׂטָעַנְדִּיק, זִיךְ
גַּעַטְרָאָגָן אָזּוּנָעָן דָּעָר בָּאָגְלִיטְוֹנָג פָּוּן זַגְעַנְדִּיקָן לְעַבָּן, אַיבָּעָר דֵי
גַּלְוִיטְשִׁיקָּע פָּאַדְלָאָגָעָס פָּוּן טָאַנְצְּזָאָל. מִיט אַמָּאֵל אַיִּזְנָעָר
אַטּוֹמָל. עַס הַאֲטָמָז זִיךְ דָּעַרְחָעָרט אָזּ אַוִּיסְגַּעַשְׁרָיוּי : „פָּאַרְשָׁאָלָטָן
זָאָלָט אַיְּרָאָרָן...“ אַיְּךְ הַאֲבָּן בָּאַמְעָרְקָט : אָזּ אַפְּגָנְרִיסְמָעָן,

באוואקסענער מאן האט די קללה געוואָרְפֶן. דער מאן איז, פֿאָרִי שטייט זיך, באָלְדַ פֿון זאל אַרוֹיסְגַּעַשְׁטוֹפֶט געוואָרְן.

אַט אַין יונעַם אָוונַט האָבָן מֵיר זיך צוֹשִׁידֶט, שׂוֹנוֹא מיינער! דער אַוְיסְגַּעַשְׁדוּי האָט מַיְךְ מַעַר נִיט גַּלְאַזְט טַאנְצָן. עַד האָט מַיְךְ גַּעַזְוִין פֿון זאל אַרוֹסִים, אַזְן צוֹ דֻּעַם מַאַז גַּעֲפַרְט. דער מאָן האָט זיך דַּוְרְכַּגְּעָרִיסְן דַּוְרְךְ דַּעַם גַּעֲרִיכְטָן עַלְמָן, אַזְן אַין אַזְוִיטְקָעֶר גַּעַסְל זיך אַפְּגַּעַשְׁטָעלְט. — אַיך נַאֲך אִים. אַיך האָב דַּעְרוֹזְעָן אַ פִּיגְוָר — פֿאָרְדַּעְקָט מִיט שְׁמַאְטָעָם, אַ גַּעֲזִיכְט — שְׁוֹוָאָרְץ, פֿאָרְשְׁמוֹרָט אַזְן באָוָאָקְסָן... די פִּיגְוָר האָט זיך אַנְגַּעַשְׁפָּאָרָט אַזְן אַ וּוֹאנַט אַזְן... אַ, יוֹינַע בַּרְעַנְדִּיקָע בְּלִיכְסָן, וּוֹאָס עַד האָט גַּעַוְאָרְפֶן אַט צוֹ יַעַנְעַר שַׁאֲקִירְטָעָר בְּרַאֲדוֹוִי, וּוֹאָס מֵיר פְּלַעַגְן אַזְוִי פִּילְהַנְּהָה האָבָן... נָו, וּוֹאָס נַאֲך זַאֲל אַיך דִּיר דַּעְרְצִיְּלָן, שׂוֹנוֹא מיינער? מַעַר וּוֹעַסְטָן דַּאֲך נִיט פֿאָרְשְׁטָיְן: דַּו וּוֹעַסְטָן דַּאֲך נִיט קַעַגְעַן באָגְרִיפָן, וּוֹאָס דָּאָס הַיִּסְטָן, אַזְן אַיך האָב זיך אַפְּגַּעַשְׁסָעָנָר באַשְׁעַפְעַנִּישׁ"... דַּו וּוֹעַסְטָן דַּאֲך נִיט קַאנְעַן שְׁלוֹם מַאְכָן מִיטְּן גַּעַדְאָנָק, אַזְן אַיך בֵּין זַיְוִין חָבֵר אַזְן באָגְלִיטָעָר גַּעַוְאָרְן, אַזְן זַיְד גַּעַלְאָזָט פִּרְנָן פֿון אִים... יָא, אַזְוִי האָב אַיך גַּעַטְאָן אַזְן גַּלְיבְּ מֵיר, אַזְן אַנְדָּרָעָמָן בֵּין אַיך גַּעַוְאָרְן. מַיְין חָבֵר אַיז גַּעַוְעָן אַרְכְּבָעַטְלָן, הַאֲזָן, הַוְּנָגְעָרָק אַזְן דַּוְרְשְׁטִיק. עַד האָט מֵיר פְּאָרוֹזָאָט, אַזְן אוּוּב אַיך וּוֹל זַיְוִין חָבֵר פְּאָרְכְּלִיוֹבָן, זַאֲל אַיך אִים מִיט גַּאֲרָנוֹת מִיטְּרָהָלְקָן... אַיך בֵּין גַּעַגְגָּנוּן נַאֲך אִים: עַד האָט מַיְךְ צַזְעַפְרֶט צוֹ שְׁמַעְכְּנָדִיקָע וּוֹיטְרִינָס פֿון פֿאָרְשִׁידְעָנָע גַּעַטְרָאָנָקָעָן אַזְן נַאֲך שְׁעַרְיוּעָן, אַזְן האָט מַיְךְ גַּעַהְיָסָן זיך צַזְהָעָרָן צוֹ דַּעַר גַּעַרְיוּדָרָיו אַזְן זַיְוִין גַּעַרְעָרִים... עַד האָט מַיְךְ גַּעַפְרִיט צוֹ די שַׁיְנָעָן קְלִיְּדְוָנְדְוּוּטְרִינָעָם, אַזְן מֵיר גַּעַצְיָגָט זַיְוִין נַאֲקָעָטָעָ לְיָוָב... אַזְן וּוֹיְסָטוּ, שׂוֹנוֹא מיינער, וּוֹיְאִידָּל אַזְן דַּאֲמָאָנְטִישׁ זַיְוִין נְשָׁמָה אַיז: זַיְוִין הַאֲרִיז גַּיְיט אָוִיס פֿון בַּיְנְקָעָנִישׁ צוֹ אַ שַׁיְנָעָר פְּרוּוִי; עַד וּוֹאָלְט וּוֹעַלְן בָּאָטְש אַיְינְמָאָל אַיז לְעַבְן זַיְוִין אַזְן פְּרוּוִיְּן-גַּעַזְוּלְשָׁאָפְטָמָן... אַיְינְמָאָל בָּאָטְש אַיְינְשָׁרְוּמְפָן אַ פְּרוּי אַזְן זַיְוִין אַרְעָמָס, אַכְּבָעָר... דַּו פֿאָרְשְׁטוֹיסְט, שׂוֹנוֹא מיינער, קְוִיפָּן פְּרוּוִיְּן-לְיָבָע — דַּאֲרָף מַעַן גַּלְטָט, אַזְן צַזְיָעָן זַיְד — דַּאֲרָף מַעַן זַאֲבָן קְלִיְּדָעָר...

זין בליך האט מיך דורךגענומען. וויל א קידר בין איך אים נאכגענאנגען און נאכגעוואנט זיינע וווערטער: „פארשאַלטן זאלט איד וווערן“...

אייצט, שונא מיינער, וווען דו באגענסט מיך! אויך אן אפגעיסגענער, א באואקסגענער; אויך א פארביינקטען נאך לעבן, נאך ניט נאך יונעם לעבן וואט דו ליעבסטט... ניין! צו אפשטוויסנדיך אייז עם מיר. צופיל וויס איך שוין... איצט ני איך אָרוּמָעַט מיט צוֹנוּיְפֶגֶעֶשֶׁטֶשֶׁעֶטֶעֶט צִיְנָעֶר, צוֹזָאַמְעַנְגַּעַצְיַי גענע לײַפַּן און צוֹנוּיְפֶגֶעֶשֶׁטֶשֶׁעֶטֶעֶט פַּוִּיסְטָן... איך ווֹאָרֶט אוֹיף יונעם מאָמָעַנְטָן, וווען איך מיט מיין חבר (איין צוֹוַיְעַן אייז שטָאַרְקָעָר) זאלן דיך באגעגענָען אָזָן... נ, דז ווועסט שוין דעמאַלט זען, וואט מיר וווען דיך טָאָזָן... דערווויל אַבעָר נעם איך צוֹנוּיְתָמִינָע אוֹיסְגַּעַמְאַטְעַרְטָע בְּחֹות אָזְ שְׂרֵי אָוִים: „פארשאַלטן זאלט וווערן מיט אלע דִּינָע פֿרִינְד“...

שלמה דאַוועידמאָן

אין אַ פְּרָאַסְטָן דְּאַנְעַרְשֶׁתִּיכָּ

אַ פְּרָיְלִינְדִּיקָּעֵר דְּאַנְעַרְשֶׁתִּיכָּ. עַמְּ רַעֲנֶנְטַ פָּאַמְּעַלְאָךְ. דַּי
זֹוּ גַּוְיַּט דַּעַם לְעַצְּטָן פִּינְטַ מִיטְּזַן אַוְיָג אָנוּ בָּאַחַאַלְטַ זַיְד אָוְן-
טֻעְרַן בָּאָרגָן. דַּי נַאֲכַט צִינְדַּט אָן אַירְדַּע עַלְעַטְרִוְישָׁע פָּאַנְאָרוֹן.
אַוּוּקְגַּעַפְּרָעָסְט אַ טַּאגְ מִיטְּזַן אַיְזָן. צְוָאנְצִיךְ מַזְוִינְטַ מַעַרְ-
וּוְעַרְטַ פְּעַקְנְדַן מַקְרִיב גַּעֲוֹעַן פָּאָרְזַן וּוּאַלְסְטְּרִיטְוּאַלְפָה. פְּרָעָם,
וּוּאַלְפָה, זַוְּה זַיְד אָנוּ, אַיד שָׁאָרָף אַיְצָט מִינְעָן נַעַגְלַ פָּאָר דִּין פָּעַטְנַ
הָאָלוֹן !

* * *

מִין זַיְנְעָרְלַ וּוּוֹזַט מִיטְּזַן הַעֲנַטְעַלְעַ: זַיְבָּן ! אַיד פָּאָר אָינוּ
שָׁוֹל אָרְיוֹן. אַיְזָן קָאַמְּנוּפְּרִיעָר הָאָט מִיר אַמְּאָל גַּעֲזָגָט : „וּוֹאָס
טוֹגָ אַיְצָט דָּאָס לְעַרְנָעָן, חָבָר דָּאַוְועִידָּמָן, מַעְ דָּאָרָף פְּרִיעָר אַיְנָ-
בְּרַעְכָּן דַּעַם אַרְבָּעַטָּר !“ אַ צְוִוְיְטָעַר פָּאַמְּנוּפְּרִיעָר הָאָט מִיר
גַּעֲרָאָטָן : „אָנוּ אַרְבָּקָאָר, אַ פְּרָאַלְעַטְשְׁרִיוּבָּר, חָבָר שְׁלָמָת, דָּאָרָ-
זַיְקָה לְעַרְנָעָן, מָוּ וּוּסָן פָּוּן אַלְזָן.“

בְּיַדְעָ זַיְנְעָן גַּעֲרָעָכְטָ.

אַיְזָן סָאַבּוּיְיַוּאָנָגָן הַעֲרַשְׁטַ אַ טְוַמְּלִידְקָע שְׁטִילְקִיּוֹת. אַיְדִּיעָר
אַיד טָונָס אַיְזָן מִינְעָן אַיְזָן דַּעַר צִיּוֹנָג, צְשִׁישָׁק אַיד אַ
פָּאָר בְּלִיקָּן צַוְּ דַּי וּוּוֹיְטָגְעַנְטָעַ מִיטְפָּאָרָרָע. אַיד דָּעַרְזָעַ דַּי בּוֹכָ-
שְׁטָאָבָן „פְּרִויְהִיָּט“. צַי אַפְּשָׁר שְׁפְּרִינְגָּעָן מִיר דַּי אַוְתִּוּת אַנְטָ-
קָעָגָן מִיטָּ בָּאָגְרִוְוָגָן ? — אַיד בִּינְגָ אָרְיוֹן מִין קָאָפָ אַיְזָן דַּי
שְׁוֹרוֹת מִיטָּ אַ צְוְפִּידְעָנָעָם אַיְבָּעָרְדָּעָק אַלְ מִין פְּנִים.

* * *

שְׁוַיְן אַנְגְּעַקְוּוֹעַטְשַׁטְּ דָּאָס בְּעַנְקָל אַיְזָן קָלָאָס. אַרְיְיְנְגְּעַכְּאָפְּט
דַּי גַּאנְצָע תְּרוֹהָ אַוְיָפָ אַיְזָן פּוֹס.

אַיְזָן אַיְזָן הַאֲנָט הַאֲלָט אַיד אַ בְּרִיוּוּלָעַ: „טְיוּעָרָר חָבָר : אַיד מַזְוַת קָוְמָעָן צַוְּ אָן עַקְמָטָרָע בָּאַרְאָטָוָגָן

פונקט 9 איזוינע. דערט און דערטן. פאר פאָרבען זועט איך גערופן ווערן צו פֿאָרַאנְטוּאָרְטָלְאָכְקִיּוֹת. מיט קָאָמְנוֹרָס, סָעָק."

אין דער צוּווֹיטָעָר האנט האלט איך דאס זַיְגֶּנְדָּל, ס'זַיְוִיּוֹ זעל רוקט זיך שווין אל דער צענטער שעה. דאס זַיְגֶּנְדָּל קוועטשט מיט דוי פֿלוּוּצְעָלָךְ: "וואֹ דוֹ ווּלְסָט, חַבְּרַיִּי, דוֹ האָסְטָ נָאָךְ אֲשְׁטַוְנְדָעַ צוֹ פֿאָרָן בֵּין דִּין הוּוֹן, אָוּן שְׁפָעַט שְׁלָאָפָּן וועל איך ניט לאָזָן!"

נַיּוֹן צַיְנִיט נַיּוֹן? — נַיּוֹן!

איך כָּאָפְּ זַיְדָ אָרִיּוֹן אָיִן, "אוּטָמָאָט", ווּאָרָף אָרִיּוֹן צַוְּיוֹי נִיקָּלָם אִין דער ווּאַנְטָם, קָוָמָט אָרוֹויָּם אֲגַעַרְמָט שְׂטִיכָּזִירְלָן אָן צַוְּיוֹי פֿלְעַצְלָאָךְ בְּרוּיט, פֿאָרוּוּקָלָט אִין אֲגַעַרְמָט אָנְגַּלְיאָנְצָנְדִּיק פֿאָפְּרִילָן, ווֹי אֲכַלְּהָ פֿאָרוּפָצָט אִין אֲגַעַרְמָט. אָיך ווּאָרָף אָרִיּוֹן נָאָךְ אֲגַעַרְמָט, גִּיסְטָ זַיְדָ אָרוֹויָּם אֲטַעַפְּלָעַט אָפָּוּוּ. אֲטַיְעָרָעַ ווּאַנְטָם אִין דוי רַעֲוָאַלְעַזְיָעָן. זַיְ ווּעָט צַוְּנוֹי קָוָמָעַן אִין דוי רַעֲוָאַלְעַזְיָעָן. מִינְעָן צַוְּיוֹי פֿרִינְטָמִיטָפְּאָרָעָר גַּעַזְעַגְעַגְעַן זַיְדָ מִיטָּ מִיר. אָיך זַיְ וּזְיַעַרְעַ לִיפְּן אֲגַעַרְמָט אָרְבָּדוּעָר שְׁמוּבָעָלָן: זַיְ פֿאָרָן אָחִים, אָיך — צַוְּן אֲמִיטָּינְגָּן.

* * *

סְדֻעָנָמֶט נָאָךְ אַלְעָזָן. אָיך בֵּין אָן מִין קָאָפְּ, שְׁטָעַל אָוִוָּף דָעַם קָאָלְנָעָר אָן מַאְךְ שְׁיטַעַרְעָ מְרִיטָם. אָיך קָומָ אָרִיּוֹן אִין הוּוֹ אֲגַעַרְמָט, אֲפָרְשָׂוּזְיָעָר. מַעַן בָּאָגַעַנְמַט מַיר מִותָּחָרְשָׁע שְׁמִיכְלָעָן: "אוֹזְנָעָר פֿרָאַלְעַטְשְׂרִיבָעָר נִוְתָּן". אִיןָנָעָר ווּזְיכָלָט זַיְדָן, אֲגַעַרְמָט קָוָטָט אֲהָמָרָעָן. מִינְעָן הָאָרָן פְּנִים ווּעָרָן נָאָךְ וּזְוִיטָעָר פָּאָר בּוּשָׁה. מַעַן ווּאָרָט נָאָךְ אָוִוָּף צַוְּיוֹי חֲבִרִים. דָרְעוּוֹיָל ווּאָרָפָט מַעַן זַיְדָ אִיבָּעָר מִיטָּ אֲפָר ווּאָסְהָעָרְטָזְיָידָן. מַעַן קִיעָט אִיבָּעָר נָאָכָאָמָל עַטְלָאָכָעָן נִיְסָן פּוֹן מְאָמָעָנָט. ווּזְיכָן אָנוֹ ווּעַרְטָלָאָךְ פֿלוּעָן אַבְּעָרְעִין טִישׁ, ווֹי פֿלוּעָן. סְאָיוֹן פֿרִוְּלָאָךְ.

אָיך ווּרְעָ אָכְבִּיסְלָן בֵּין אַלְעָזָן. בְּשַׁעַת אָיך ווּאָרָף אָרָפְּ דָעַם מַאְנְטָל, ווּאָרָף אָיך אָרוֹויָּם: "קַיּוֹן רַכְטִיקָע ווּעַטְשָׂעָרָן נִיטָּ גַּעַגְעַגְעַגְעַן הָאָטָט נָאָךְ, פּוֹן דָעַרְעָ אָוּנָמָט אִין שָׁוֹל, פּוֹן שָׁוֹל צַוְּדָעָר טְוָנָגָן".

דער חבר פון הויז איז אווועק אין קיך, זיך דארטן אַביסל געפֿאָרְקָעֶט, אונז מיט טרייסטּ-ווערטער אָזּוֹשׁ פון דארטן : „נִיטּ גַּעֲזָרְגַּט, חַבְּרִים, אַטּ אַיז אַ יִמְּדָאַינְדִּיךּ (אַ הַעֲרִינְגּ), אַ בְּרוּוֹת אַזְּנַן וַיְשַׁנְּיאַקְדוֹיְיןּ“. אונז עס נְלִיכּ אַפְּגַּעַנְשְׁטָעלְט אַפְּנַז טִישׁ. חַבְּרִים הַאֲבָן זיך אַפְּגַּעַוּוּשֵׁת דַּי לִיפּוֹן אַזְּנַן אַגְּנָעָה שָׁאָרְפְּטּ דַּי צִיןּ.

חַבְּרַעְלְקִין הַאֲטּ גַּעֲפְּנֵט דַּי בָּאָרְאָטוֹנְגּ, אַפְּגַּעַנְבָּן אַ שְׂטִיקָל בָּאָרְיכְּט אַזְּנַן אַוְיְסְגַּעְרְעָכְּבָן דַּי טָאָגְ-אַרְדְּנוֹנְגּ. חַבְּרַבְּרַעְלְקָה הַאֲטּ אַנְגַּעַנְגָּסְן גַּלְעַזְלָאָךּ וַיְיַוְן, אַזְּנַן חַבְּרַמְוּשְׁנִיךּ הַאֲטּ אַרְוּסְגַּעַנְמוּעָן אַ לְאָגָגּ מַעְסְעָרְלָה, דַּאֲסּ גַּעֲבָנְבָּן אַ קְוּוּטָשׁ, הַאֲטּ זִיךּ, וַיְיַעְרָע אַרְוּסְגַּעַנְשְׁטָעלְט אַ שָׁאָרָה. חַבְּרִים הַאֲבָן אַגְּנָעַשְׁטָעלְט וַיְיַעְרָע אַפְּנַז מַעְסְעָרְלָה. מַוּשְׁנִיךּ הַאֲטּ פָּאָרְקְנִיּוּמְשָׁט אַבְּיַסְלָס' רַעֲכָבָן טַע אַוְיָגּ, אַרְוּסְגַּעְבָּלָאָזְן אַבְּיַסְלָס' רַוִּיךּ, מַעְשָׁה גְּדוֹלָה, אַזְּנַן דָּעָרְלָאָנְגָּט : „דַּאֲסּ מַעְסְעָרְלָה, חַבְּרִים, קָאָסְטּ פִּירְאָזְ-אַזְּ-זִוְּבָבּ עַצְּיקָ דָּאָלָעָה, (הַאֲטּ עַד אַוְיְסְגַּעְצְּוִינְגּ). דַּאֲסּ אַיז דַּזְשַׁעַקְסָמָס' מַעְסְעָרְלָה. סְהָאָט גַּעֲדָרְפָּט שְׁטָקָן אַיז מַיְוִין זִוְּטָם, הַאֲבָן אַיךְ עַס בָּאַשְׁפְּרִיצָת מִיטּ אַ שְׁנַעְפָּסָל, אַיז דַּאֲסּ אַרְיָין אַיז קַעְשָׁעָנָעָה !“

מוּשְׁנִיךּ שְׁנִידְטּ מִיטְסָן מַעְסְעָרְלָה דַעַם הַעֲרִינְגּ, דַאֲסּ בְּרוּט אַזְוִי, וַיְיַאַת הַעֲלָד צְעַדְרָגְעַט אַטְזִוְונְט בְּאַנְדְּרִיטָן. דָעַר קָאָפּ פון הַעֲרִינְגּ קוּקְטָץ, וַיְיַוְן מַעְצְלָעַפְטּ פָּוֹן אַיְם שְׁטִיקְעָרוּוֹיוֹ. דַאֲסּ בְּרוּטָה קְרֻבְּכָט בַּיִּיעַדְרָ שְׁנִית אַזְן פָּאָרָה גִּיסְטָטְרָעָן, וַיְיַאַת בְּרַעְלָאָךּ, אַפְּנַז טִישׁ.

חַבְּרַבְּרַעְלְקָה בָּאָרְעַרְתָּהָלָט סְגַּלְעָזָל : „פָּאָרָה אַסְצִיאַלְלָעָרְדָּרְעָזָל, לְזִיעַעַן !“ חַבְּרִים קְלִינְגָּן צַו מִיטּ דַי גַּלְעַזְלָאָךּ. חַבְּרַבְּרַעְלְקָה בָּאָרְעַרְתָּהָלָט זִיךּ דָעַרְמָאַנְטָן : „מַיְוִין קְאָמְאָנְדִּירְ פָּוֹן דָעַרְ דָוִיטָעָר אַרְמָיְ דָרָאָטְ מִיךְ : „חַבְּרַבְּרַעְלְקָה, דִּינְעַן אַרְמָיְעָרְ טְרִינְקָעָן צּוֹפִילָה, אַוְיָבָ אַיךְ פָּאָק אַיְינְעָם שְׁכוֹרָ, שִׁים אַיךְ דִּיךְ !“ אַזְן פָּאָרְבָּעָט מִיךְ, אַיךְ זָאָל נְעַמְעָן אַטְרוֹוֹיְלָ. טְרַעַפְטּ וּוּאָסָ ? — קְעַרְאָסָן, גַּעַזְלָאָין אַוְיְסְגַּעְלְיוּצָעָט אַזְן גַּעַלְעַבְלָאָךּ. וּוּאָסָ הַאֲטּ מַעְן גַּעַקְאָנְטָן טָאָן ? מַעְהָאָט גַּעַמְוֹת טְרִינְקָעָן : דַעְנִיקָיְן, פָּעַלְיוּרָעָ, וּרְאָנָן גַּעַלְ, קְאַלְטְּשָׁאָקָ ?“

מִיר טְרָאָן זִיךּ אַיְבָעָר אַזְן לְאָנָדָרְ פָּוֹן סְאָוּוּטָן. מִיר באָזָרְאָכָטָן וּוּאָסָ דַאֲסּ פָּאָלָה הַאֲטּ אַיְבָעְגַּעְלָעַבְטָן אַזְן — גַּעַזְוִיגְטָן.

ווערן מיר מונטער און מיר דראען: "דו זעסט, וואַלְסְטוּוֹאַלְהַט,
אַזְעַלְכָּעַ נְרוֹפְּקָעַלְאָךְ, קַעֲמַעְרְלָאָךְ, זִיכְרֵן אַלְעַ גַּאֲסָן אָוּן אַיְן
אַלְעַ שְׂטָעַט, אַיְן אַלְעַ לְעַנְדָּרָעַ אָוּן גְּרִיטָן זַיְדָאַיְבָּרְצָוּנְעָמָעַן דַּי
מַאֲכָתָא".

פראנע נאָךְ פראנע ווערט פֿאַרְעָנְטְּפֿעָט. מען שלְאָגָט זַיְדָאַיְבָּרְצָוּנְעָמָעַן דַּי
מייט ווערטער. ביישפֿוֹלֶן, טוֹתוֹן זַיְדָאַיְבָּרְצָוּנְעָמָעַן דַּי. יעדער
חבר זַיְדָאַיְבָּרְצָוּנְעָמָעַן דַּי. יעדער חבר אַ מִינִיסְטָעַר. יעדער גְּרִיטָן זַיְדָאַיְבָּרְצָוּנְעָמָעַן דַּי
מַלְוָתָה.

אַ פֿאָרְפֿאָרְנָן בְּלִיְוִין צַו דַּעַר נְעַקְסְּטָעַר זִיכְרָנָה, שְׁפָעַט.
מע צְעַנוּיָּת זַיְדָאַיְבָּרְצָוּנְעָמָעַן דַּי. נאָךְ פֿרְיוֹלְאַכְּבָּעַ.

* * *

איַן מַיְוִין צִימָעָר. דַּעַר זַיְגָעָר ווַיְנַקְטָמָט מִיטָּן אַיְוָגָל: "שְׁוִין
נאָךְ אַיְוָגָל!"
„טַיְיָעָר זַיְגָעָרְלַי, הַאַלְטָאַיְן דַּי מִינְוָטָן. אַזְאַה הַיְלִיקָעָר,
פֿרְיוֹלְאַכְּבָּעַר דָּאנֻרְשְׁטִיךְ באָ מִיר, אַיְךְ ווַיְלַעַם באַשְׁרִיְוִין".

מאקס פערלאוֹן

די גלעוערענע אויג

.1.

„...אט-א-דָאָ אַ זַעַמְטוּ דִי מַאַשֵּׁין, זַי טָוָט שְׂוִין דִי אַרְבָּעַט
פָּאָרְעַן אַרְבָּעַטָּעָר... דַעַר אַרְבָּעַטָּר דַזְרָה בְּלוֹזָן שְׁטִיַּין אָנוּ אָוְנִי
טְעַרְחָאַלְטָן דִי בְּרָעַט בָּאָם צְוַויְיטָן עַנְדָנָאָכְדָעָם, וְזַי עַר הָאָט דָעַט
אַנְהָוִיב פָּוָן בְּרָעַט אַונְטָעָר אַט דִי רַעֲלָאָךְ אַונְטָעָר גַּעַשְׁפָּאָרָם...
זַעַמְטוּ אַט-אַדְּרָי רַעֲלָאָךְ? זַיְיָ צִיְעָן שְׂוִין דִי בְּרָעַטָּר אַלְיָוִן,
גַּעַטְרָבִין פָּוָן דַעַר עַלְקָטְרִישָׁעָר קְרָאָפָט... דַאָרְטָן-אָ שְׁטִיַּין דְזָשָׁן
אוּן טָוָט דִי אַרְבָּעַט; זַעַמְטוּ וּוּיְיָ עַר שְׁפִילָט זַיְיָ, טָוָט כְּמֻעַט
גַּאֲרָנִית; אַט קוֹקֶט עַר צַו אָנוּן אָנוּ דִי בְּרָעַט גַּלְיָטָשָׁט זַיְיָ
וְזַיְיָטָעָר אָנוּ וְזַיְיָטָעָר...“

אוּן חַיִים אַיְזָן גַּעַטְמָאָנָעָן אָנוּ זַיְיָ צְוַנְהָעָדָרָט צַו דִי וְזַיְיָטָעָר
פָּוָן זַיְיָ בְּאַלְעָבָאָס; עַפְעָס פָּוָן דַעַר עַרְשָׁטָעָר מִינּוֹת אָנוּ אַיְזָן עַר
אַיִם אַוְיסְגַּעַקְוָמָעָן וּוּי אַפְרִיקָרָעָ בְּאַשְׁעָפָנִישׁ; עַר הָאָט אַבָּעָר
הַעֲפָלָאָךְ צְוַנְעַשְׁאָקָלָט מִיטְזָן קָאָפֶן, וּוּי אַיְנָעָרָזָגָט: אַדְּאָ, זַיְבָּעָר
צְאָרִישָׁטִי אַיְחָ, נָוָסָם דָעָן? אָנוּ דַעַר בְּאַלְעָבָאָס הָאָט וְזַיְיָטָעָר
גַּעַרְעָדָט: וּוּעָן דַעַר מַاطָּעָ דִיְינָרָ, מִינָנָעָר אַגְּוָטָרָ פְּרִינְטָ
הָאָט כּוֹרָ דַעְרָצְיוֹלָט, אָזְזָן זַיְיָ גַּיְתָמָרָם לְוִידָק, נִוְתָהָבָנְדִישָׁ
קִיְיָן פָּאָךְ אַיְזָן הָאָנָט, אַיְזָן מִירָ גַּלְיָיךְ אַיְנָעָפָלָן דִּיךְ צַו נַעַמְעָן
צַו זַיְיָ... דָאָ זַעַמְטוּ שְׂוִין וּוּרְעָן אַלְיָוִט: צַעַן דַאָלָאָר קְרִיגְסָטוּ
פָּאָר דַעַר עַרְשָׁטָעָר וּוּאָךְ.

פָּאָר חַיִים'ס אַוְינָגָן הָאָט אַנְגָּעוּהָיָבָן צַו שְׁוּוִינְדָלָעָן. סְחָאָט
זַיְיָ אַיִם גַּעַרְאָכָט, אָזְזָן דִי עַרְדָּן וּוּגָט זַיְיָ אַונְטָעָר אַיִם. צַי אַיְזָן
דָאָס גַּעַוּעָן צְוַלְיָבָ דַעַר פְּרִיאָלָאָכָעָר בְּשָׂוָהָה, וּוּסָם עַר, חַיִים, וּוּעַט
שְׂוִין דִי זַוְאָךְ הָאָבָן פָּאָרְדִּינָט צַעַן דַאָלָאָר, אַדְעָר אָפְשָׁר... נַאֲרָ

ואל זיין : חיים נויכט צו דער ארבעט. און ס'או באמת ניט געווען פיין שוערע ארבעט. חיים האט זיך אריינגעשטעלט צוישן צוין הורבעס ברעטער און אלע ווילע פון איין הורבע ארייסגעשטעלעפט אָ ברעם און געליגט אונטער די רעדלאָך פון דער מאשין. די רעדלאָך האבן געציגן די ברעם. דאס גלאָז-פאָפֿר, אָרוֹמְגַעֲוּוֹקְלַט אָרוֹם די רעדלאָך אָנוֹ אַיִינְגַעַשְׁטִיףֶט, זוי אָ צָרָ נוֹפְּגַעְוּוֹקְלַטְעָ סְפָּרְתָּהָה, האט געריבן די ציענְדְּרִיכָע ברעם אָנוֹ זַיְגַּעְמָאָכָט גְּלַאָט אָנוֹ גְּלַאָטְעָרָה... ערשת וווען דער טאג אָרבעט האט זיך גענדְּרִיקְט, אָנוֹ חֵים האט אָ קָסָע גַּעֲטָאָן אָפָּ זַיְך, אִיז עָרָ ווֹי צְוָטוּמְלַט גַּעֲוָאָרָן : זַיְין גַּאֲרְנִיטְעָר אִיז גַּעֲוָעָן באָדרעט מִיט גַּעַלְעַט שְׁטוּבָאָזְיָי, אָזְזַעְעַן האט דָעַם אַמְתָּזְיָן קָלְיָר נִיט עַקְאָנְטָאָרוֹיסְזָעָן. דאס זַעַלְבָּע אִיז גַּעֲוָעָן אָוֹוָז זַיְין פְּנִים, אִיז די אוּוָיְעָן אָנוֹ אִין נָאָז ; עָרָ האט עַטְלָאָכָע מָאָל אָ נִיס גַּעֲטָאָן, אָנוֹ בעַת מעָשָׂה אִיז אָזְיָי בִּיטְעָר גַּעֲוָאָרָן אָין נָאָז, אָנוֹ חֵים האט זיך מָוָרָאָדִיך פָּאָרְקְרִימְט.

אָנוֹ גַּיְעַנְדִּיק אָהָיִם, האט עָר אָוִיך גַּעֲפִילְט, זַיְיָ די פִּיס ברעכְּן זַיְך אָזְיָי צַוְּ דָרְעָרָד אָנוֹ יַעֲדָעָם בִּינְדָל אִין קָעְרְפָּעָר בעט זַיְך צַו אַבְּיַעַלְעָדָן.

איַן מַח באָים האָבָן אָבָּעָר גַּעֲשׂוּבָט אָזְעַלְכָע גַּעֲדָאָנְקָעָן : ווֹאָס שְׁרַעַקְסְּטוֹ זַיְך אָזְיָי פָּאָר דָּעַר אָרבעט, נַאֲרִישָׁעָר חֵים ? אָנוֹ אָרוֹמְגַעְוּן ווֹאָכְן לְאָגָּנָה לְיִודְיָק אָנוֹ אָשְׁטִיקְלָאָרְבָּעָט — אִיז דָעַן בְּעַסְעָר ? אָנוֹ צַו פִּיעָנָעָן פָּאָר אָפְנִי אִיז דָעַן גַּרְינְגְּרָעָר צַו לְעָבָן ? אִי, ווֹאָס ? דָעַר שְׁטוּבָאָזְיָי קָרִיכָט אָפָּה מְלֻבְּשִׁים, נָו, טוֹט מְעַן אָנְעַט אָפָּה אָוּוּרְאָלָס, אָט פָּונְקָט ווֹי אלע אָרְבָּעָטָר דָאָרָטָן אִין שָׁאָפָּה, דָעַר פְּנִים ווֹאָשָׁט זַיְך אָפָּה אָנוֹ דָעַם מַוְיָּל שְׁוֹיְנְקָט מְעַן אָוִים — דאס אלְאָז !

אָנוֹ כּוֹמְעַנְדִּיק אָהָיִם, וווען עָר האט זַיְך גַּעֲמוֹת לִיְגָן פָּוֹן מִידְקִיט אָפְּזָן בעט זַיְך אָפְרָוָעָן אָנוֹ אִיז באָלָד אַיִינְגַעַשְׁלָאָפָּה, האט עָר, נַאֲכָדָעָם זַיְך אָוּוּפְכָאָפְנִידָס פָּוֹן שְׁלָאָפָּה, גַּעֲלָעָט, אָנוֹ דאס אִיז בְּלִוְיָוּן דָעַר עַרְשְׁטָעָר טָאג אָזְיָי... עָר ווּעָט זַיְך צְזָגְעָוָאָוִינְגָן צַו דָעַר אָרבעט אָנוֹ שְׁפָעָטָר צַו נַאֲרָקָנָעָן זַיְין אִין שָׁוֹל זַיְך לְעַרְנָעָן אִין די אָוּוֹנְטָן, זַיְיָ פְּרִיעָר.

.2

די גאנצע וואך האט חיים די טאג געשטופט, ווי עפטעס אין איבערקומעניש: אט, אט ווועט קומען דער שבת! ער ווועט זיך גוט אוייסבֿאָדָן, פֿאָרְפּֿזֶן זיך אַין זוינע יומֿ-טֿוּבֿ דִֿקֿעֿ מְלִכֿוּשֿים אָוּן פֿאָרְן צו זוינע חנֿה?עַן.

ווען חיַס האט אַזְוֵי יעַדְן טַאנַּג גַּעֲצִילַּט וּוּוּפִילַּ שַׁעַהַן ס'זֿיַּינְעַן נַאֲךְ פֿאָרְצָן, אָזְ ער זַאֲלַ מִיטַּ חַנְהָן זַעַן, האט אַימַּ בִּיְונְקִנְדִּיקְ דָּאַסְ האָרְץ גַּעֲטַאְמְשַׁעַט. צַוְפִּילַּ, צַוְפִּילַּ שַׁעַהַן דָּאָרָף ער נַאֲךְ וּוּאָרְטָן... גַּעֲוָאוּינַּט אַיזְ ער גַּעֲוָוַעַן זיך צו זַעַן מִיטַּ אַירַ יַעַדְן אַזְוָונַט; גַּעֲוָאוּינַּט אַיזְ ער גַּעֲוָוַעַן זוּין אַומְעַטְסִיכִיט אַין אַירַ שַׂוִּים אַרְיוֹנְגַּנְגַּרְבָּן אָוּן די שַׂוְּרָקִיט פֿוֹנְסַטְ האָרְצָן פֿאָרְטְּרִיבְן דָּוְרַקְ דָּעַם צַעְרָטְלָאָכְן גַּלְעַטְן אַיבְּרָעַ אַירַע גַּעֲדִיכְטַע בְּלַאֲנְדָעַ חָאָרַ, אָוּן אַיְצָטָן? שַׁוְּיַן עַטְלָאָכְעַ טַעַנַּ, ווי אָזְ עַנְדְּרָוָנַּג האָט זיך אַין זוּין לְעַבְנַן אַרְיוֹנְגַּנְגַּרְבִּיסַן. אַרְבָּעַטְן האָט ער אַנְגַּעַד הַוִּיבָן. די אַרְבָּעַט שַׁטְּעַלְטַ אַימַּ נִיטַּ צַוְפִּירַן; צו שַׂוְּרָעַ פֿאָר זוּין יַוְנְגַּן נִיטַּ אַיְנְגַּעְלָאָכְעַטְן קַעְרָפְעַר. ס'פֿאַלְטַ אָפְ אַימַּ, ווי אַ שַׂוְּרָעַ מַשְּאַ אָוּן בִּוְגַּט דָעַם קַעְרָפְעַר צו דָרְעַדְ. שַׁוְּיַן עַטְלָאָכְעַ טַעַנַּ, ווי אַין זוּין האָרְצָן נַאֲגַטְ עַפְעַס אָזְ טַאְמְשַׁעַט, אָוּן ווי אַין זוּין מַחְ עַגְבָּרַט אַ פְּרָאָגְן: אַיזְ דָאַס אַ פְּאָגְ? ווּעַט ער דָרְבִּי פֿאָרְבְּלִיבְן זוּין גַּנְאָנַּץ לְעַבְנַן? אָוּן אַט אַין אַזְאָז וואך גְּרָאָדָעַ האָט ער נַאֲךְ חַנְהָן?עַן גַּרְנָנִיט מִינְגְּטוּלְטַ... אָוּן אַפְּשָׁר? אַפְּשָׁר זַאֲלַ ער אַירַ גַּרְנָנִיט דָרְצִיְּן? ווּאַסְ קָאַן זַי אַים דָעַן הַהְלָפָן, אַזְאָ אַרְיִים קִינְדַּ, ווי זַי אַיזְ?!

אַט דָעַר גַעְדָאָנַק לְאַזְוֵט שַׁוְיַן אַימַ נִיטַ צְרוּוֹ: ער ווועט אַירַ גַּרְנָנִיט דָעַרְצִיּוֹן. פֿאָרְקָעַטְ, ער ווועט זוּיַין אַ פֿרְיוֹלָאָכְעַט מִינַּעַן, אַ צַוְפִּידְעַנְעַם גַּזְוִיכְטַאָוִיסְדוּרָק. אַיזְ אַ פֿאָרַ ווּאַכְן אַרְומַ ווּעַט ער דָאָךְ קְרִינְגַן אַ הַוְסָפָה. ער ווועט קַעְנַעַן אַוִיסְנַעַמְעַן חַנְהָן?עַן אַין טַעַטְעַר אָוּן ס'זֿוּטַ זוּין: חַי — גַעְלָעַבְטַ...

ס'זֿיַּינְעַן שַׁוְיַן אַכְבָּר עַטְלָאָכְעַט טַעַנַּ פֿאָרְבִּעְר אָוּן ער קָאַן צו אַירַ נִיטַ פֿאָרְן. ווּעַט עַם אַזְוֵי אַנְהָאַלְטַן? ווּעַט ער יַעַדְן טַאנַ אַנְיְדָעְרְפָאָלַן אַזְוֵי מִידַ? ווּעַט ער טַאֲפַעַט נִיטַ קָאַנְעַן פֿאָרְזָעַן זַוְיַן שְׁטוּדְיוֹם? ... ——————

דעומאנט אט די אלע זאכַן האט זיך חיים לינדריך אין שפיטאל. פון יונעם מאג אן, זונט ער האט זיך צו דער ארבעט געשטעלט, זיינגען שוין צווויי יאָר פֿאָרְלַאָפּן. דורך אט די צווויי יאָר אויז דער גֶּלאָנָץ פון זיין זיינטֿאָקָן ענרגישן פֿנים אַבִּיכָל אַרְנוֹנָטָר. דער שאָפּ האט אַים אויסגעמאָטָרט. ס'איַן אַבעָר ניט געוווען אַזּוּי שׁוּעָר, ווֹי אַיִּין די ערְשָׁתָעָט טָעָג, ווֹילּ פֿון אַט ענער גְּרוֹיסְעָר מְאַשְׁין, ווֹאסּ "צִיטּ אַלְיוּן די בְּרַעֲטָעָר", אַיִּין ער אַוּקְּגָנָגָנָגָן. ער האט אויכְעַט ניט געוואָלָט גַּוְיִן צו די אַנדְרָעָט מְאַשְׁין, ווֹאסּ הַאָבָּן אַ טָּבָּע אַרְיִינְצְּכָאָפּן מְעַנְּשְׁתָּלָאָכָּעָ פֿינְגָּנָעָר ... חַנָּה האט דָּאָם אַים גַּעֲוָאָרָנָט... דערְפָּאָר האט אַים דער בָּאָלְעָבָּאָס, זַיִן לְאַנְדְּסְמָאָן, אַ טּוּבָּה גַּעֲטָאָזָן: ער האט אַים גַּעֲשְׁטָאָלָט אַרְבָּעָטָן באָ אַ מעָר זִיכְּרָעָר מְאַשְׁין, אַ מְאַשְׁין, ווֹאסּ הַיּוֹבָּן זיך אַזּ אַזְּ דָּרְיְיָעָן, ווֹעֵן מַעַן לְאֹזּוֹת די עַלְקְטוּרְיוּשׁ קְרָאָפּט פְּרִיּ, אַזְּ אַזְּ אַט די עַגְבָּרָט, דְּרוֹיְעָנְדִּיק זיך אַזּוּי, בּוּירָן אַוְיסּ לְעַבָּר אַזְּ אַטְּ דָּרְהַאָלָּאָזְּ פֿאָרְזָן צְוֹאָמָעָנְשָׁטָעָלָט פֿון פֿאָרְשִׁידָעָנָעָ מְעָבָּר.

איַן חַיִּים גַּעֲשְׁטָאָנָעָן צְוּוִי יאָר צִיטּ באָ אַט דָּרָ מְאַשְׁין, זִיכְּרָעָר מִיטּ זַיִן לְעָבָּן אַזְּ זִיכְּרָעָנְדִּיק אַ פָּאָר. פָּאָר אַט די צְוּוִי יאָר האט ער זיך שַׁוִּין אַרְיִופְּגָעָנְאָדָרָבָּט אַפְּ הַעֲכָרָעָ שְׂכִירָות אַזְּ אַנְגָּעוּהָיָבָּן בְּעַסְעָר צו לְעָבָּן אַזְּ פֿאָרְכְּרִיְּגָנָעָן.

בְּאַטְּשָׁש דָּרְגֶּלְאָנָץ פֿון זַיִן פֿנים אַזְּ אַרְנוֹנָטָר, אַזְּ אַבעָר דָּרְגֶּלְאָנָץ אַזְּ זַיִן עַוְּנִין גַּעֲלִיבָּן; בְּאַטְּשָׁש זַיִן קְרָפְּפָר אַזְּ נַאֲךְ אַלְעָזָר גַּעֲוָועָן אַזּוּי מַיִּיד אַזְּ אַזְּ אַזְּ אַזְּ פְּלָעָגָט אַבעָר די פְּאַנְטָאָזְּוּיְּזָר צְעַפְּלִיאָן אַזְּ אַים אַוּקְּטָרָאָן מִיטּ זַיִן חַנָּה/לְעָנָזְּ צו גַּאנְץ ווֹיְטָעָה אַרְיוֹזָאָנָטָן.

"אַזּוּי, מִיּוֹן קִנְהָה — פְּלָעָגָט ער זַי אַיבָּעָר די הָאָרָ גַּלְעָטָן אַזְּ דָּעָם פֿנים מִיטּ קוּשָׁן בְּאַדְעָקָן, — אַטְּ אַזּוּי, מִיּוֹן קִנְדָּה, נַאֲךְ אַ שְׁטִיכָל צִיטָּת אַזְּ מִיר ווּעָלָן זִיכְּרָעָנָעָן אַ פָּאָר צִימְעַרְלַאָךְ, מִיר ווּעָלָן לְעָבָּן ווֹי טִיבְּעַלָּה, לְעַרְנָעָן אַזְּ לְיִוְעָנָעָן אַזְּ זַיִן זַיִן ווֹיְטָעָר".

חַנָּה/לְעָנָזְּ פְּלָעָגָט אַיר קָאָפּ אַפְּ זַיִן הָאָרָצָן אַנְשְׁפָּאָרָן אַזְּ עַנְטָפָּעָן :

„אָוֶדֶאי, מֵיָּוָן טִיְּרָעָה, אָוְנוּעָר שְׁוֹתָפָה/דִּיקָעָר לְעָבָן וּוּעָט
זַיְיָן אֲגַנְּדָעָן אֲפָדָעָר וּוּעָלָט“...

און אט אזווי יעדין מאן: שטיינדריך בא דער ארכעט
פלענט חים זיין מיר; נײַענְדִּיך אַין דער שְׁפָעָטָר נַאֲכָת צַו
זַיְיָן חַנְחַ'לָּעַן פְּלָעָנָן זַיְדָּי אַוְינָן קְלָעָפָּן; עַר פְּלָעָנָט אַזוֹוי מִוּט
פָּאַרְמָאַכְּטָעָ אַוְינָן אַיְבָּרְעָן טְרָאַטָּאָר שְׁפָאַנְגָּעָן אַוְן זַיְדָּא אַצָּאָפָּל
מאָן אַרְוֹנְטָעְגְּיַעְנְדִּיך פָּוּנָס טְרָאַטָּאָר. דָּעַרְפָּאָר אַבָּעָר לְוּמְעָנְדִּיך
צַו חַנְחַ'לָּעַן, פְּלָעָנָט זַיְדָּי אַפְּרִישָׁקִיטָּ אַין אַלְעָזָר זַיְיָעָ אַבְּרִים
אַרְיוֹנְגָּיסָן. צַוְּרִיךְ מִוּט עַנְגָּרְגִּיעַ פְּלָעָנָט עַר אַנְגָּשָׁעָפָּט וּוּרָעָן אַוְן
וּוּיְוִיטָּעָר וּוּבָן דָּעַם חַלְוָם פָּוּנָס זַיְעָר בְּשְׁוֹתָפָה/דִּיקָן צַיְּקוֹנְפָּטִיכָן
לְעָבָן.

אייצט לִיגְט חַיִּים אַיְן שְׁפִיטָאָל. סְ'אַיְזָ גַּעֲוָעָן נִוְטָ מַעַר וּוּיָ אַ
צַּוְפָּאָל. נַעֲבָן אַ צַּוְוִוִּיטָעָר מַאֲשִׁין אַיְזָ עַר דָּוְרְכָּגָעָנָגָעָן, נַעֲבָן
אַזָּא מַאֲשִׁין, וּוָאָס הַאֲטָט לְבִיב צַוְּמָאָכָן פָּוּנָס גַּעֲוָונְטָעָ מַעֲנְטָשָׁן —
קָאַלְיְוָעָם. הַאֲטָט זַיְדָּי אַטְיָעָנָה מַאֲשִׁין בְּאַקְלָעָרט, אַזְׁ חַיִּים אַיְזָ
דָּאָךְ וּבְכָעָר נִוְטָבָאָשְׁרִיקָט צַוְּרָעָן בָּאַדְעָרָמָשִׁין, וּוָאָס עַר
אַרְבָּעָט; אַזְׁ חַיִּים וּוּעָט זַיְיָן אַטְבָּלָאָלָט מִוּט אַלְעָזָר
פְּנַגְנָעָר... הַאֲטָט זַיְדָּי אַטְיָעָנָה מַאֲשִׁין פָּאַרְוּוֹאָלָט אַדְיוּץ טָאָן
מִוּט חַיִּים'עַן, הַאֲטָט זַיְדָּי אַנְגָּנָהוּבָן שְׁטָאַרְקָעָרָדָי זַעַג צַוְּיָאָן,
זַיְגָעָן דִּי שְׁטִיקָעָר הַאָלָץ מִוּט אַיְמָפָעָט צַוְּזָעָנָט גַּעֲוָוָאָרָעָן אַוְן
אַיְזָן שְׁטִיקָעָלָעָהָאָלָץ הַאֲטָט זַיְדָּי פָּוּנָס אַוְנָטָעָר דָּעַר זַעַג אַרְיוֹסְגָּרִיסָן
אַוְן חַיִּים'עַן בָּאַדְעָר אַוְינָן אַטְבָּש גַּעֲטָאָן...
אַטְבָּש אַזָּא, וּוָאָס הַאֲטָט דִּי אַוְינָן דָּוְרְכָּגָעָלְעָכָעָרט אַזְׁ חַיִּים'עַן
אַיְזָן שְׁפִיטָאָל פָּאַרְטְּרִיבָּן...
אונָן חַנְחַ'לָּעַן וּוּיְסָט נִוְטָ וּוּעָנָן דָּעַם. חַנְחַ'לָּעַן אַיְזָן אַוְעָקָגָעָן
פָּאָרָן צַוְּאָר שְׁוֹעָטָעָר אַיְזָן אַ צַּוְוִוִּיטָעָר שְׁטָאָט, אַזְׁ חַיִּים לִיגְט
אַיְזָן שְׁפִיטָאָל אַזָּא טְרָאָכָט:

„אַיְדָּק בֵּין אַינְגָּאנְצָן צַוְּוִוִּידָאָזָן-צַוְּוִוִּאנְצָיך יַאֲרָאָלְטָ...
אונָן חַיִּים וּוּיְסָט, אַזְׁ זַיְיָן אַוְינָן הַאֲטָט עַר שְׁוִין פָּאַרְלוּוּן.
אַרְיוֹסְגָּרְמָעָן הַאֲטָט מִעְן עַס גַּעֲמוֹזָט, וּוּיְל דָּאָס צַוְּוִוִּיטָעָ אַוְינָן הַאֲטָט
נַאָּךְ אַוְיד גַּעֲקָאָנָט קָאַלְיָעָ וּוּעָן.
צִיטָעָרָט חַיִּים'ס פָּעָרְפָּעָר: דָּאַקְטָוִירִים זַעַג, אַזְׁ מִעְן וּוּעָט
נִוְטָ דָּעַרְקָאָנָן. אַגְּלָעָזָרָנָעָ אַוְינָן וּוּעָט מִעְן אַיְסָ אַרְיוֹנְשָׁטָעָן,

פונקט אוזא ווי די צויזיטע. מער ניט: ער וועט ניט קאנען
זען אף איר און ניט קאנען פינטעלען, נאר זויטיקע מענטשן,
זוי וועלן ניט דערקאנען...
אוון חנה'ע?

זוי קומט צופאָרַן, חיים אוין שווין אַדְוִים פֿון שְׁפִיטָאָל מִיט
דעֶר גַּלְעֹזֶרֶנֶר אָוִיג. חיים נוּיט אַיר אַנְטְּקָעָן מִיט אַ שְׁמִיכָל
אָפָּ דֵי לְפֵן... זוי דערקאנט ניט. פֿאַלְט אַים אָפָּ'ן הַאַלְזָ אָוּן
קַוְשָׁט אַים אַיְן בְּפִנִּים, זוי קַוְשָׁט יְעָדָן גַּלְיָיד זַיְינָם, זוי קַוְשָׁט
אַים אָוִיךְ אַיְן אָוִיג... דָא בְּלִיבָּט זוי שְׂטוּיָן, קַוְשָׁט אַים אַיְן די
אוֹיגָן, דערקאנט ניט, נאר זוי פְּרָעָט: ווֹאָס אֹזָא הַאֲרָטָע אָוִיג
גַּעַוּאָרַן, מִיְן טִיעָרָע? ...
אוון חיים באָנָעַצְטָן די שִׁישָׁן מִיט טְרָעָן, אוון חיים חַלּוּמָט
פֿון צִוְּיטָן פְּאַרְגָּאַנְגָּעָן, אוון חיים גַּעַדְיַינְקָט:
„אַינְגָּאַנְצָן צְוּוִירָאָוּן-צְוּוֹאַנְצָינְג יָאָר אַלְט“...

אונטער דער ערֵד

בערנארד האט צונעשפֿילעט דעם בעצטן אַפְּגָנְגִילְטָן קנאָט, צונעגלעט די לעצלאָך אָזֶן אַפְּגָנְבָּלְאָזֶן אַשְׁפְּרִינְקָלְעָל פָּזֶן זַיְן טַונְקָל-בלוּעָן רַעֲכָל. דָּאָס הַיְּתָל, מִיטָּן גַּלְאַנְצְּנָדִיקָן דָּאַשְׁיָן אָזֶן זַיְבָּעָרָך נָעָם נָעָמָר, האָט עַר אַיְינְגָּפְּאָסְטָמָשׂוֹפְּעָדִיך, מַזְוִירִישׂ אַוְיפְּזָקָאָפָּ. מִיטָּן דָּעָר הַאנְטָהָט עַר אַוִּיסְגָּנְקָלְאָפָּט די בְּרִיטְלָאָכָּעָה היְזָן, נָעוּאוּרָפָּן אַצְּעַנְדָּלִיךְ בְּלִיקָּן אוֹפָּה די אַוִּיסְגָּנְפָּרָעָטָט לִינְיָעָן פָּוּנְקָט אַיְנְיָוָט, וּזְאָס דָּעָרָפָּן זַיְנָעָן די היְזָן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן וּזְאָסָר גַּעַזְיָעָנָעָ סָאַלְדָּאָטָן. עַר האָט זַיְד אַוִּיסְגָּנְעָשְׁטָלָט אַנְטָקָעָן שְׁפִינְגָּ. אַלְעָס אַיְזָן גַּעַזְוָעָט זַיְן רַאֲזָוָרְט קָלָאָר פְּנִים צְוָנְגָּלוּיכָּט דָּאָס שְׁנִיפְּסָלָ, גַּעַקְרִיעָוָעָט זַיְן רַאֲזָוָרְט קָלָאָר פְּנִים אַבְּיָסָעָלָעָ אַהֲרָר אָזֶן אַהֲרָן אָזֶן זַיְד גַּעַשְׁמִיכָּלָט. די גַּרְינְגָּ פִּים הַאֲבָן זַיְד אַנְגָּעוּחָוִבָּן בְּיֵי אִים הַוִּיכָּן, די לִיְּפָן הַאֲבָן זַיְד צְשָׁפְּרִילְעָט, אָזֶן אַונְטָעָרָן טָקָטָט פָּזֶן זַיְן פִּיפָּן הַאָט עַר אַוִּיסְגָּדְזָוָנָעָט אַ טָּעָנָצְּלָ.

די מאָמע אַיְזָן גַּעַזְוָעָן בְּיֵי אַשְׁפְּיוֹזָ פָּזֶן טִיש אָזֶן גַּעַשְׁלָעָנְגָּלָט מִיטָּן אַנְדָּלְ-פָּאָדִים אַיְן טָטָמָס אַוְבָּרָהָמָד. זַי האָט אַלְעָד מְאָל גַּעַכָּאָפָּט אַקְסָ אַפְּ אַיר זַיְן. פְּיַוְידְ-טָרוּרָן הַאֲבָן זַיְד גַּעַד שְׁלָאָגָן אַיְן אַירָע אַוְיָן, גַּעַוְאָלָט אַרְוָסָ, זַיְד בְּאַוְיָוִזָּן, אַבָּעָר זַי הַאָט זַיְד אַיְינְגָּהָאָלָט מִיטָּן אַלְעָד אַירָע כּוֹחוֹת. דָּעָר פָּאָטָעָר אַיְזָן כְּמַעַט גַּעַלְעָן אָפְּן טִיש, גַּעַקְוָקָט אַיְן בְּיֵי כְּלָלָע, צְנוּוֹפָנְעָרָעָבָנָט די „קָאָטְשָׁעָרָעָם“ אָזֶן „לְאַפְּעָטָטָם“, אָזֶן דָּעָר חַשְׁבָּוּן הַאָט אַלְעָז נִיט גַּעַשְׁתִּימָט. עַר האָט אַלְעָז מְאָל גַּעַנְבָּן אַ קְרָאָזָ-אַונְטָעָר לְעָבָן רַעֲכָטָן אַוְיָרָ, וּזְאָלָט דָּאָרָטָן גַּעַזְוָכָט די פָּאָרְשָׁוֹאַונְדָּעָנָעָ זַיְבָּעָן סְעָנָט.

„גְּרִישׁוֹן, כָּאֶפְ אַ קְוֵם“, הָאָט דַּי מַאֲמָע שְׂטוֹל גַּעֲשִׁיקָט אֵלֶּה
פָּאָר מַוְרָמְלָדִיקָע וּוּרְטָעָר אַיְבָּעָרְן טַוֵּשׁ אָוּן דֻּרְבָּי גַּעֲוָאָרְפָּן
אָן אָוִינְג אָפּ זַיְעָר מַזְוִינְיָק.

„איַיְסָאָךְ וּוּאָסּ, אָן אַמְּעִירְקָאנָנָעָר בָּעַלְעֶנְלָה, סְפָעָנוּ דָּאָךְ קִיּוּן
אַיְדִּישׁ וּוּאָרְטָן נִיטָּ!“ — הָאָט גַּרְשָׁוֹן אָן חַשְׁק גַּעֲנְטְּפָעָרְטָן.
בעַרְנָאָרְדָּה הָאָט זַיְק אַפְּגָנְעַשְׁפָּעָלָט, גַּעֲקוֹטָט אָפּ זַיְינְנָעָעָלָה
טָעָרָן, וּוּאָסּ זַיְינְנָעָן אִים צִיְּטָנוֹיְיָוּ פרַעְמָדְלָאָר אָוּן דָּאָךְ הָאָט
עַד זַיְ אָזְוֵי לִיבּ. עַד הָאָט אַנְגָּעַשְׁפִּיצָט דַּי אַוְעָרָן אַרְיוֹינְצְבָּאָפּוּ
דַּי אַפְּגָנְעַהָאָקְטָע וּוּרְטָעָר, וּוּאָסּ הָאָכָּן אַרְמוֹגָעַשְׁוּבָט אַיְבָּעָרְן טַיְשָׁ
צְוֹוִישָׁן זַיְינְנָעָלָטָרָן. אָשְׁוּוּדָרְפָּרְעָמְדְ-וּאָרְטָהָאָט זַיְק צַוְּיָהָן
אַרְיוֹינְגָּעַהָאָקְטָט פָּוּן טָאָטָנְסָמָס זַיְוִיט אָוּן גַּעֲבָלְבָּיוּן שְׂמָעָקָעָן עַרְגָּנְעָזָצְוּוֹיָהָן
אוּוְיָרָן אָוּן מַתָּה. אִיְיָן אַיְוָנָלָהָאָט עַד גַּעֲפָרָוָוָוָט אַבְּיָסָל צּוּמָּאָכָּן,
אַבְּעָרָר עַד הָאָט אַלְעָז נִיטָּ פָּאָרְשָׁתָאָנָעָן. אִיְיָן עַד צַוְּדָר מַאֲמָעָן
אָוּן זַיְ אַנְגָּעַרְטָט בַּיּוֹם אַרְבָּלָה: „מָאָ, וּוּאָסּ מַיְינָט, בָּעַלְעֶנְלָעָה“,
פָּאָפָּעָ גַּעֲזָנָט?“ דַּי מַאֲמָעָהָאָט זַיְק צְשָׁמְיָיכָלָט, אַרְמוֹגָעַנְוָוָעָן
אַיְרָן זַיְ אַזְוָעַקְגָּעַמְאָכָּט: „וּוּיָים אָיךְ וּוּאָסּ, דַּעַר טָאָטָע זַגְעָט
דָּאָרְטָן“. הָאָט זַיְק גַּרְשָׁוֹן אַומְנָעַקָּוֹט אָוּן מִיטָּ לְיַבְּלָאָכָּן כַּעַם
אוּוִיסְנָעַוּוּאָרְבָּן פָּוּן דַּי לִיְפָן:

„אָ בָּעַלְעֶנְלָה אִיְיָן אָ גַּוְיִן גַּמְוָר!“

דָּאָס וּוּאָרְטָן גַּמְוָר הָאָט בעַרְנָאָרְדָּה אַיְנָגָאנָצָן צְעַטְוָמְלָתָן.
הָאָט עַד אַלְעָז שְׂוּעוּרָעָו וּוּרְטָעָר מִיטָּיְן גַּנְגָּצָן שְׁמוּעָס אַוְעַקְגָּעַמְאָכָּט.
עַד הָאָט זַיְיָי בַּעֲסָר דְּרַצְיוֹלָט אָוּן אַלְכָנְדִּיקָן-טָאַנְצָנְדִּיקָן טָאָן פָּוּן
זַיְינְנָעָלָטָרָן: וּוּיְיָרָפָלְגָן: וּוּיְיָרָפָלְגָן: וּוּיְיָרָפָלְגָן:
קְלָאָפּ אִיְיָן פְּלִיאִיצָע אָוּן גַּעֲזָנָט, אָוּן עַד אִיְיָן „אַלְדָּרוּת“, עַד פָּאָרָד
מָאָנָט אָ בָּאָזְוָנָדָעָר סָאַלְיָדְקָיוֹט אָוּן פִּינְקְטָלְאָכְקָיוֹט אִיְיָן זַיְינְנָעָלָטָרָן.
עַנְמָנְ-בָּאָזְוָנָגָנָעָן.

דַּי מַאֲמָעָהָאָט גַּשְׁמְיָיכָלָט פָּאָרְפָּרְיָיד. דַּעַר טָאָטָע הָאָט
זַיְינְנָעָלָטָרָן אִיְיָן בִּיכְלָן.

בעַרְנָאָרְדָּה אִיְיָן אַוְעָקָע זַיְק זַיְוִין בָּאַקָּאָנָטָן פָּאַטָּאָגְרָאָפִיסָט. אָוּוּה
דַּי גַּאֲסָן הָאָט עַד צְעַשְׁאָטָן שְׁטָרָאָלָן צְוּפְרִידְנָקִיּוֹט אָוּן פְּרִוְיָלְאָכְקִיּוֹט.
עַד הָאָט גַּעֲקוֹטָט אָפּ דַּי דְּרַכְנִיְעַנְדִּיקָע מַעֲנְטָשָׁן מִיטָּ פִּינְקְלָדְקָע
אָוִינְג. עַד הָאָט זַיְק גַּעֲוָאָלָט אַיְבָּעָרְגָּעָבָן, דְּרַצְיוֹלָן פָּוּן זַיְוִין גַּרְוִיסָן
וִסְ-טָוָב.

שווין פון זיינע קינדרוריישע יארז האט ער געהאט און אויג אפ די קנעפּוֹדִישׁ מענטשן. עפעם האט מען פאר מענער מיט מונדרין א באזונדרן דורך-ארץ. דערפּאָר זיינען טאלען די טרייט פון די מונדרינדיע פֿעַסְטָעַ. די פֿלְיוּצָעַ זיינען בי זוי שטייפּעַ, אויסגעציגוינגען. דאס חיטל זיינעם קומט עפעם אַרְיבּעֶר קאָפּעַ לְיוֹשֵׁן, ווי פון אויבּן אַרְאָפּ.

דען פֿאָטָאָנְרָאָפַּיסְטָמַט האט ער אַ קָּרְגָּעַ שְׂטוֹנְדָּעַ גַּעֲדָרִיּוֹת אַ מָּחַ, זיך גַּעֲשְׁטָעַלְתָּה אָוֹן גַּעֲזָעַט אַיִן זִיבְּעַצְּן פֿאָזָעַס. פון דָּאָרְטָן אַיִן ער אַיִן אַן אַפְּטִיּוֹן אַרְיִין. אַנְגְּקָלְגָּנְגָּן פֿאָר אַ נִּיקְלָאַיִן טַעַלְעַפְּאָן. פֿרְיוּרַה האט ער אַיְבּוֹרְגָּעַנְגָּבָּן זַיְן פֿרְעָנְסִים, אָז מָעַן פֿאָנִיסְטָלָעַ, דָּעַרְנָאָךְ האט ער אַיְבּוֹרְגָּעַנְגָּבָּן זַיְן פֿרְעָנְסִים, אָז מָעַן האט אַיִם אַנְגְּנָנוּמָעַן פֿאָר אַ מאָטָאָרְמָאַן אָוֹן אָז ער פֿלְיִיט בָּאָלְדָּ צַו אִיר אַיִן הוּא אַרְיִין, אָוֹן אָז זוי נִיְּעַן הִינְנָת אַיִן טַעַטָּעָר. פֿרְעָנְסִים האט גַּעַלְכָּבָּט אָוֹן אַיִם אַפְּגַּנְּפִּיסְקָעַט אַ פֿאָר קָוְשָׁן דָּרְכְּן טַעַלְעַפְּאָן.

איידער פֿרְעָנְסִים האט זיך אויסגעזּוֹעַט אָוֹן אַרוֹמְגּוֹזְלָבָט, אָיִוּ שַׁוִּין בָּעָרְנָאָרְד אַנְגְּקָוּמָעַן. זיך האט אַיִם בָּאַנְגָּנְגָּט מִיט אָוֹן טַעַלְעַנְצְּלָאָךְ אָוֹן אַפְּגַּעַן לְיִפְּן. פֿרְיוּרַה האט זיך אַיִם גַּעֲקוֹשָׁט דָּעַם שְׁטוּרָן, די באָסָן, דָּעַרְנָאָךְ האט זיך גַּעַלְאָסָן אִירְעָ לְיִפְּן אַיִן זיינע אָוֹן גַּעַהְלָטָן בֵּין דָּעַר אַקְטָעַם האט ער דָּרְלוֹבוֹט.

איירְעָ עַלְטָעַן האָבָּן זיך גַּעֲוָאָונְשָׁן אַ גַּטְמָע נְאָכָּט אָוֹן זַיְן גַּעַנְעַעַס.

די אַקְטָאָרְן האָבָּן עַפְּעַם גַּעַשְׁפִּילְט אַזְוִי שְׁנָעַל. די שְׁפִּיל האט זיך עַפְּעַם פֿרְיִי גַּעַנְדִּיקָט. האָבָּן זיך דָּעַרְוּוֹיְל — צַו דָּעַר טִירְפָּן. אִירְעָ הוּא קָוְמָנִיךְ, — זיך אַנְגַּנְעַשְׁפָּאָרְט בֵּין דָּעַר וּוָאָנְטָא אַיִן קָאָרְיָדָאָר צַו פֿאָרְעָנְדִּיקָן דָּעַם שְׁמוּעַ. די פִּים זַיְן זַיְן וּוָעַנְטָה האָבָּן זיך אַנְגְּקָוּעַטְשָׁת די בִּינְעָר. די פִּים זַיְן גַּעַנְדָּאָרְן פָּוֹן שְׁטוּן. די אוֹיגְנָן האָבָּן זיך צְעַפְּנְקָלְט. די בְּלָוְטָן האָבָּן זיך צְעַהְלִיּוּט. די נְאָכָּט אַיִן אַטְ-אָט בָּאָלְדָּ אַרְיבּעֶר, וּוֹעֵן נִיט דָּעַר בִּיזְעָר מִילְכָּמָן, וּוֹסָם האט אַיְלָנְדִּיךְ צְעַשְׁטָעַלְתָּה די פֿלְעַשְׁלָאָךְ בֵּין די טִירְפָּן (אָזָא שְׁטָרָרָר!), וּוֹאָלָטָן זַיְן נְאָך אַלְיָזְדָּרְט גַּעַשְׁטָאָנְעָן.

דָּעַר עַרְשָׁטָן טָאגְ, וּוֹסָם בָּעָרְנָאָרְד האט זיך אַרְיִינְגַּנְעַשְׁלָאָסָן

איין זיין פליינעם צימערל, און וווען מען ליגט אים פאר דעם פריעוידענט-שטול פאר די הענטלאך פונ'ס מאטאָר, וואַלט ער זיכער ניט געביטן.

וואֹ אָפּ פְּלִינְגָּעַן האָט ער זיך שטיַּל, סְיֻוקְלָעְנְדִּיט אַרְאָפְּגָּעְלָזֶט פון בראנקס-פֿאָרָק סְטָאנְצִיעַן 149 טַע נַסְּסְטָאנְצִיעַן, ווֹי פָּוּן דַּעֲכָר גְּלִיטְשְׁנְדִּיךְ זיך נַיְדָרְקָעָר, נַיְדָרְקָעָר, אָן וַיְוִיטָר זיך שווין גַּעַטְרָאָגָן איַן די קָעְלָעָרָם אַונְטָעָר דַּעַר דַּעַר.

די עַלְעַטְרוּישָׁעַ לְעַמְפָּלָאָרָהָאָן אִים בְּאָגְרִיסְטָמָט אָפּ זַיְעָרָעַ לִימָעָנָעַ, פָּאָמְעָרָאָנְצִעָּנָעַ, גְּרִינְעָאָן רַוִּיטָעָאָן קָלְיִירְ-שְׁפָרָאָצָן, אָן אִים ווֹי אַנְגְּעָזָאנְטָן: אָוִיב ער וּוּטָט שָׁאָרָף וּוּאָרְפָּן די בְּלִיקָן אָל זַיְיָ, די וּוּנְ-שָׁוּמְרִים, וּוּלְעָן זַיְיָ אִים זַיְכָּעָר פָּאָרְהָיָטָן פָּוּן אָוְמְלִיכָּן.

ברענָאָרָד האָט עַם פָּאָרְשָׁטָאָגָעָן אָן צַו זַיְיָ גַּעַשְׁמִיכָּלָט.

ער האָט זיך אָלְעָ מָאָל אָרוּסְגָּעָכָפָט מִיטְמָן קָאָפּ אָ קוֹק צַו טָאָן אָפּ די מַעַנְטָשָׁן, וּוּאָסּ בְּיָוּטָן זַיְיָ בְּיָוּדָן אָפְּשָׁטָעָל.

עַם אָזּוּ גּוֹטָן, האָט ער גַּעַטְרָאָכָט, וּוּאָסּ די מַעַנְטָשָׁן וּוּיָסָטָן נִימָטָן, אָזּוּ ער פְּרִיטָט דָּאָסּ עַרְשָׁטָעָמָל אָ בָּאָן, אָזּוּ זַיְעָרָ גּוֹלָל לִיגְטָן בְּיָיָ אִים אַיְן די הַעַטָּה.

זַיְיָ פְּרִידָן אַיְן אַיְן אִים גַּעַוְאָקָסָטָן אָן אַיְפָגְעָגָעָן, ווֹי אָפּ הַיּוֹן גַּעַקְנָעָטָעָן.

ער פְּרִיטָט אָזּוּ פִּילָּ מַעַנְטָשָׁן. ווּוּפִילָּ? אָפּ יַעֲדָר בְּאָנָק וִיצְנָן פָּוּן צְוּעָלָפּ בְּיוֹ פּוֹפְּצָן מַעַנְטָשָׁן. פִּיר בְּעַנְקָ אַיְן אָ וּוּאָנָאָן. פִּינְפָּלָזְקָן זַעַקְסָ זַיְבָּן וּוּאַנְגָּאָנָעָם — אָ בְּאָזְ-קִיִּיטָּ, עַטְלָאָכָעָה הַוּנְדָעָרָת מַעַנְטָשָׁן, אָזּוּ צְ-אָזְ-אָזְ-פּוֹן-אָרְבָּעָטְ-צִיִּיט אַיְן אָזּוּ עַנְשָׁאָפָטָן, פִּים נַעַפְלָאָכָבָן טָעָנָעָ, קָאָפּ אָפּ קָאָפּ, וּוּרְ קָעָן זַיְיָ דָעָן צִיּוֹן. אָלְעָ שָׁעה פָּאָרָט עַרְ אָהָיוֹן אָוּרְקָהָן, נַיְעָ מַעַנְטָשָׁן, אַנְדָּרָעָ. פָּוּן דַּעַם גַּעַנְמָטָן קוֹרָעָן שְׂוֹאָרָצָעָ, פָּוּן יַעֲנָעָמָטָן גַּעַנְגָּטָן קוּמָעָן גַּעַלְעָ; פָּוּן דָּאָרָטָן קוּמָעָן לְוּמְפָעוֹאָטָעָ. פָּוּן דָּאָנָעָן קוּמָעָ רַיְכָעָרָעָ. אָזּוּ אָלְעָ פְּרִיטָט ער, ער אָלְיָוֹן. אָטָם יַאֲגָט ער צַו דַּעַר צְ-וּוּיְ-אָזְ-אָזְ-פּּעָרְצִיקְסְּטָעָר נַסְּסְטָאָנָן צַיְעָ צַו. מַעַנְטָשָׁן טּוֹמְלָעָן זַיְיָ. דַּעַר אָרוּסָם, יַעֲנָעָר אָרְיוֹן. מַעַן שְׁטוֹפָט זַיְיָ, בּוּאָלְעָסָם קְלִיְּדָעָר רִיוֹן זַיְיָ אַיְן גַּעַשְׁלָאָסָעָנָעָ קָלְיִרְנָן יַיְקָע וּוּנְטָ אָרוּיָה די טְרָעָפָט, אָרְאָפּ די טְרָעָפָט. אַפְּגָּעָה אָקָטָעָ. וּוּרְ טְעָרָ פְּלִיעָן אָרוּסָם, פָּאָלָן אָפּ פְּלִיאָזָעָם, אָפּ סְלֹוּפָעָם, אָפּ דַּעַר סְטָעָלָעָ. אָוּנָן שְׁנִיְּדוֹן זַיְיָ אָרְיוֹן אַיְן די וּוּיָסָטָן בּוּכְשָׁטָאָקָן אַיְן

שׂוֹאוֹרֶץ שִׁילְדָּן : "אַיְוֹ דָּם זַיְעֵר בָּזָן ?" אֹוֵיב נִיט שְׁטָעַלְן זַיְיַךְ אָזּוּעַק, דַּי מַעֲנְטְּשָׁן, כַּאֲפָן אַקְוָק אַיְן אַ צִּיטְוָנְג, וּוֹאָרְפָּן אַרְוִוִּים אַ שְׁפִּיְיַי אַיְן אַ וּוֹינְקָל.

ער, בערנארד, שטיט זיך רואיך די פֿאָר סְעֻפְּנוֹרָן, קוּסְט צַו די רְוִיטָע לְעַמְּפָלָאָךְ בַּיְיַי טִירָן. וּוּרְעָן זַיְ אַוִּיסְגָּלָאָשָׁן, אַיְן אַ סִּימָן, אָזְ אַלְעַ טִירָן זַיְינְעָן פֿאָרְמָאָכָט, אָוּן עַר פֿאָרְט וּוּוִיטָעָר. הָאָבָן זַיְקָ שְׁוִין אַיְינְעָנְקָרִיצָט אַיְן זַיְינְקָפְּ אַזְעַלְכָעַ מַאְדָּנָע טִיפָּן, וּוּאָסְ עַר בַּאֲנָעָנָט אַלְעַ טָאגָ, אָוּן זַיְיַינְעָן גַּעַוְאָרָן מִיטָּר פֿאָרְעָר אַיְן זַיְינְקָלִיְיָן צִימָעָרָל.

פֿוֹנְקָט זַעַקָּס אַזְיְינְגָעָר דְּאָרָף עַר זַעַן די אַלְטָע הַאֲרָבָּאָטָע פֿרוּזָי מִיט די שְׂוֹאָרֶץ קְלִיְידָעָר, מִיט דַּעַר קְלִיעָא אַונְטָעָר דַּעַר רַעֲכְטָעָר הַאָנָט, מִיט דַּעַר אַיְרָאָפָעָאָישָׁר פֿעַנְסָעָע אָפְ דַּעַר נָאָז, וּזְיַי סְקָאָפְעָט דָּם, שְׂוִוְצָט אָוּן דַּעֲרַשְׁטוּפָט זַיְקָ אַרְיָין פֿוֹן דַּעַר פֿעַרְצָנְטָעָר נָאָס.

אָרוּס צַעַן אַזְיְינְגָעָר דְּאָרָף זַיְקָ בַּאֲוּזָיְזָן אַ דָּאָר אִינְגָּל מִיט רְוִיטָע הַאָרָר, וּוּאָסְ קְוִוְּטָשָׁעָט אָוּסְ אַלְעַ גַּעַמְעָן פֿוֹן צִימְוָנָגָעָן אַיְן עַנְדִּינָגָט מִיט גַּעַזָּנָג : "מַאְנִינְג פֿוּיפָּ."

פֿוֹן דַּעַר סְטָאָנְצִיעָר דְּאָרָף זַיְקָ בַּאֲוּזָיְזָן דַּעַר לְאַנְגָּנָעָר נָעָנָעָר מִיט שִׁירְשָׁנְרָאָךְ אָפְ זַיְינְקָסְקָל. אָוּן נָאָךְ, אָוּן נָאָךְ. בערנארד קָעָן זַיְיַי אָן אַ שִׁירָה, אָן אַ צָּאָל. פֿאָרְט עַר זַיְקָ אַזְיַי אַיְן זַיְינְקָלִיְיָן טְרָאָכָט וּוּעָן די פֿאָרָה שְׁוִינְעָן.

אַיְזָן נָאָךְ אַוִּיסְגָּקָומָעָן, אָזְ בערנארד פֿלְעָגָט אַהֲיִימְקָומָעָן אַ הַאלְבָן טָאגָן אַדְעָר אַנְחָוּבָן נָאָכָטָן פֿוֹן דַּעַר אַרְבָּעָט, הָאָט עַם פֿרְעָנִי סִים נָאָךְ וּזְיַי עַם אַיְזָן דַּעֲרַלְטָמָן. אַבְעָר וּוּעָן בערנארד הָאָט גַּעַד דַּאָרְפָּט אַרְבָּעָט בַּיְינָאָכָט, אַיְזָן דָּם גַּעַוְעָן פֿאָרְט אַיְרָאָקָלָנְגָעָן, שְׁלַאָפְלָאָזָעָן נָאָכָט מִיט בַּיְזָעָפָעָאָלְגָוְנָגָעָן אָוּן חַלְמוֹתָה. אַט דּוֹכָט זַיְקָ אַיְרָאָקָלָנְגָעָן, וּזְיַי מַעֲפָנָט די טִירָן אָוּן מַעַן טְרָאָגָט אַרְיָין בערָנָאָרָדָן אַ צְעָקוּטָשָׁטָן, אַדְעָר מִיט אַפְנָעָשָׁנִיטָעָנָע פֿים, אַדְעָר אַ גַּאנְצָעָר סְאָבָוּיָה פֿאָרְט אַרְיָין צַו אַיְרָאָקָלָנְגָעָן בַּעַט אַרְיָין.

אַ לְאַנְגָּנָע צִיּוֹת הָאָט זַיְקָ גַּעַפְּרָט מִיט בערנארדָן אַ קָּאָמָת, גַּעַמְאָכָט פֿלְעָנָעָר וּוּעָן אַן אַנְדָּעָר אַרְבָּעָט אַדְעָר בַּיְונָעָם. די דָּאָרָה לְעָרָם הָאָבָן זַיְקָ אַבְעָר נִיט גַּעַלְבָּיְזָן, זַיְינְעָן די פֿלְעָנָעָר דַּעְרוּוּיָה

אין קאָפֶ פֿאַרְבּוֹיכָן. די צוּיָם אִיז זַיךְ נָעָגָנָגָן אַיר וּוּגַּ, אָן
בערנָאָרָד האָט גַּדְרִוִּיטַיַּה הַעֲנֵטָלָאָךְ פּוֹנָּסְ מַאֲטָאָרַ.
אוֹ מעַן טַרְעֵפֶט נָאָר אָן דֻּעַם רַיְכְּתִיקָּן שְׁטִיַּין, אָן מעַן וּוּיִיסְטַ
וּוּאָו צַוְּ דַּעֲרַלְאָנָגָן דַּעַם קְלָאָפַּ, קָעַן ערְגַּבְּן וּאָסְמָעַרַ.
לוּאַי, בערנָאָרָד'ס חַבָּר, האָט שְׁוִין פִּילְ מאָלַ נְעַבְּטָעַן פֿרְעָנַ
סִיםְ זַיךְ מִיטַּ אִים עַרְגַּעַץ גַּיְוַן זַיךְ פֿאַרְבּוֹוֹילַן. אַבְּעַר זַי
הַאָט אַלְזַי נִיטַּ גַּעַוְאַלְטַ, אַיְ וּוּיַּלְ סְאַיְזַ נִיטַּ שְׁיַין אַ יְוָנָגַעַ
זַאל זַיךְ פֿאַרְבּוֹעַנָּגָן וּוּגַּן דַּעַר מָאָן אִיז בַּיְ דַּעַר אַרְבָּעַט, אַי
וּוּיַּלְ לְאַי אִיז גַּעַוְעַן צַוְּ נָעָנָט צַוְּ בערנָאָרָד'ס.
נָאָר אָן אַ דַּאֲנָגְרָשִׂיסְ אַוְנוֹטַ, וּוּגַּן בערנָאָרָד אִיז אַ מִידָּעַר
אַרְיוֹן אָן זַיְן הוּאַן אָנוֹ גַּעַטְרָאָפַּן לְאַיְזַ מִיטַּ פֿרְעָנִיסְסִיםְ זַיְ אַ
גַּלְעוֹלְטַיַּי, האָט זַיךְ אִים אַוְיסְגַּוְוּזַן, אַז זַיךְ האָבָן בַּיְדַעַ פֿאָרַ
בִּיסְן מִיטַּ דיַ לְּוּפְן עַפְעַס אַסְדַּה. עַרְגַּעַץ אַיְן דיַ גַּעַדְרָיִם האָבָן
זַיְ אַרְיִינְגַּעַשְׁלָוְנָגָן דיַ פֿרְיעַרְדִּיקָּעַ שְׁמִיכְלָעַן. אַזְוּ אַפְּשָׁר האָבָן
זַיךְ גַּעַקְוִישַׁת אַזְיַּדַּ, אָנוֹ אַפְּשָׁר? — אַבְּעַר בערנָאָרָד האָט זַיךְ
גַּעַשְׁמַטַּ אַנְצָוְהַאָלְטַן זַיְן עַרְנְסְטָקִיַּת, האָט ערְגַּר זַיךְ צְעַשְׁמִיכְלָט
אוֹן דַּעֲרַלְאָנָגָט לְאַיְזַ אַ האָנָטַ.
שְׁפַּעַטְעַרְ הַאָבָן זַיךְ בָּאָם עַמְּן זַיךְ אַוְיסְגַּרְעַנְטַ אָנוֹ אַוְיסְ
דַּעְרְצִיְּלַט אַיְינְעַרְ דַּעַם צְוַיְוִיטַן זַאְכַּן אָנוֹ נְיִיעַסְן. דיַ בְּלִיקְן זַיְעַרְעַ
הַאָבָן זַיךְ אַמְּלַ אַפְּרַטְשַׁעְפַּטַּ, זַיךְ אַרְיִינְגַּעַלְבִּיצַּת אַיְינְעַרְ דַּעַם
צְוַיְוִיטַן מִיטַּ אַ צְוַפְּאָסְגַּזְוָאָרטַ, אַ מִן אַוְיסְפְּאָרְשָׁוֹגַ בְּלִיקַ.
בערנָאָרָד האָט אָן גַּעַדְאָנָקַן, אָין מִיטַּן גַּעַשְׁפְּרָעַךְ, אַנְגַּעַ
כָּאָפַּט לְאַיְזַ בָּאָם גַּאְרְגַּל אָזְן זַיךְ גַּעַבְּעַסְטַ: „זַאְגַּ, לְאַיְ זַיְעַטְ
לְּיִבְעַ פּוֹן מִין פְּרוֹיַ?“ אַבְּעַר ערְגַּר האָט זַיךְ צְעַשְׁמִיכְלָטַ: „זַעַלְ
כָּעַ נְאַרְיִשְׁעַ גַּעַדְאָנָקָן!“
„וּאָס שְׁמִיכְלָסְטוֹ, בערנָאָרָד?“ — האָט פֿרְעָנִיסְ בָּאָ
מַעְרָקָטַ.
„מִם?“ — האָט בערנָאָרָד גַּעַטְרָאָן דַּעַם לְעַפְלַ פּוֹן מַוְיל צָום
טַעַלְעַרַ, — „אַיְךְ האָבָן זַיךְ דַּעַרְמָאָנָט אַ סְצָעָנָעַ אַפְּ דַעַר זַעַפְסַ
אוֹן־אַכְּצִיקְסְטָעַר גַּאֲסִיסְטָאָנָצִיַּעַ: אַזְיַּי וּוּי אַזְיַּי בֵּין צְוַגְּעַפְאָרָן,
הַאָבָן זַיךְ דַּיְ טִירַן צְעַפְנַט אָזְן דַּיְ מַעַנְטַשְׁן האָבָן אַנְגַּעַהַוִּבָּן אַרְיוֹים,
הַאָט זַיךְ פְּלוֹצְלָנָגַע דַעַרְהָעָרָט אַ פְּלַיאָסְקַ אִיז אַ בָּאָקַ אַרְיוֹן. דַעַרְ
גַּאָרַ האָט מִיר דַעַר קַאֲנְדוּקְטָאָר דַעְרָאַיְוָלָטַ, וּוּי אַ פְּאָרָל אִיז נָאָר

ארזום פון ווֹאנַגָּן, אוֹז צוֹנוּלָאָפָּן אַפְּרוֹזָן אָזֶן דערלאָגָנט דעם מאָן אַ פָּאַטְשָׁ. אוֹז עַר צוֹרִיךְ אַרְיוֹן אוֹז ווֹאנַגָּן, אוֹז בִּידָע פְּרוֹזָעָן זַיְנָעָן גַּעֲבְּלִיבָן אַפְּ דַעַר סְטָאָנָצִיעַ.

זַיְיָ הַאָבָּן אַלְעַ דַּרְיוֵי גַּעֲלָאָכָּט, אוֹז בְּשַׁעַת מְעַשָּׂה בָּאוֹזָנָדָעָר גַּעֲדָאָנָקָעָן זַיְךְ גַּעֲטָרָאָכָּט.

אַבְּעָר בָּעָרְנָאָרְד אַיְזָן שַׁוִּין רַוְאִיךְ נַוְט גַּעֲפָאָרָן אוֹז זַיְינָ צִיר מַעְרָל. עַר הַאָט זַיְיךְ פָּאַרְגָּעָשְׁטָעלְט, זַיְיָ עַר קַוְמָת אַחֲהִים אוֹז טְרַעְפָּט אַ בְּרוּוֹל אַפְּזָן טִישָׁ: „אָ, מַיְוִין טַוְיְעָרָר בָּעָרְנָאָרְד! מַעַר קָעַן אַיךְ נַוְט זַיְינָ פְּרוֹזָן אַ מַאְטָאָרָמָן. בְּלִיב גַּעַז זַוְנָט, דִּיוֹן פְּרָעָנִיסִים!“

בַּיְיָ יַעֲדָר סְטָאָנָצִיעַ הַאָט זַיְיךְ אַיְזָן גַּעֲזָוּזָן, וַיְיָ עַר הַאָט זַיְיָ גַּעֲזָעָן אַנְטָלוֹפָן, זַיְינָ פְּרוֹזָן מִיטָּ לְזָאִיָּן. אוֹז אַפְּשָׁר הַאָט עַר זַיְיָ נַאֲדָרְלִין גַּעֲפִירָט? וַואָסְ וַוְיְסָט עַר, וַואָסְ עַס טָוָט זַיְיךְ אַיְזָן דַי ווֹאנָגָאנָט? עַר פָּוָרָט דַי מַעְנָטָשָׁן. עַר בְּרַעְנָט יַעַדְן צַו זַיְינָ צִיל. אַבְּעָר צִי הַאָבָּן דַי מַעְנָטָשָׁן אָז אַינְטָעָרָעָס אַיְזָן אַיְם? נַיְיָן! זַיְיָ זַיְנָעָן בְּלִוְיָן פָּאַסְאָזְרָיָהָן. אַיְלְנָדְקָעָ, שְׁנַעַלְצָוְנִיסָּעָ, פָּאַרְזְּזָדְלִינוֹקָעָ בָּאַשְׁעָפָעָנִישָׁן. אַזְעָלְכָעָ בְּלִילְיָקָעָ, נִילְלָדְקָעָ. לְיָוָן, פְּלִיעָן, אַרְזָים, אַרְיוֹן, מִיטָּ בָּעָם, מִיטָּ שְׁטַעְבָּדְקָעָ אַזָּוָן. אַוְיָה וּוּמְעָן זַיְנָעָן זַיְיָ דָעַן בְּרוֹזָן? בְּלִיקָן אַזְעָלְכָעָ פְּרָעָמָדָע, מִיטָּלְיָוָעָמָדָזְרָדְנִיטָּאַנְטָרְנְדִּיקָעָ, וַיְיַעֲדָר זַאֲלָדָם הַאָבָּן פְּלָזִים אַראָפְּנָעָפָלָן אַיְזָן אַ פָּרָעָמָד לְאָנָה.

אוֹז אַז בָּעָרְנָאָרְד קַוְמָת אַחֲהִים, טְרַעְפָּט זַיְינָ פְּרוֹזָן קִינְדָּר דָרִימְלָעְנְדִּיקָעָ, אַדְעָר אַמְּאָל שְׁפִילְנְדִּיקָעָ, פָּאַרְגָּעָנְדִּיקָעָ — אוֹז פְּרוֹזָיט פָּאַסְאָזְרָיָהָן, אוֹז זַיְינָ מַאְטָאָרָ, אוֹז זַיְינָ קְלִיָּן צִימָעָל — אוֹז פְּרוֹזָיט זַיְיךְ זַיְיךְ.

אוֹדוֹאי וּוֹאַלְטָ בָּעָרְנָאָרְד וּוֹעַלְן זַיְד שְׁפִילְזָן מִיטָּן קִינְדָּר, אַרְזָים פָּאַרְזָן עַרְנוּץ מִיטָּ פְּרָעָנִיסָּן, עַר אַיְזָן אַבְּעָר מִיד אָזֶן שְׁלַעְמָדָרִים. זַיְצָט בְּרָעְנִיסִים באָזָיָן בעַט אָזֶן בָּאַדְיוּרטָם, שְׁטִיל אַיְזָן אַיר סְאָפָּ, זַיְיָן אַזְיָעָר לְעָבָן: „אַרְבָּעָטָן מַעְנָטָשָׁן אַיְן שְׁעַפְעָרָ, אַיְן גַּעַשְׁעָפָטָן, וַוְיְסָט מַעַן דָאָר אַזְיָעָר פָּוָן אַפְּרוֹדְצִיָּוִת. נַיְיָט מַעַן דָאָר אַזְיָעָר אַמְּאָל אַיְן טַעַטָּעָר, אַמְּאָל צַו נַאֲסָטָ, אַבְּעָר אַיר בָּעָרְנָאָרְד אַרְבָּעָט בָּאַנְאָכָט, דָאָרָה זַיְיָדָן. מַזְוָ זַיְטָקָעָ אַיר גַּאנָצָן לְעָבָן

אט איזו אפדרימלען? ... איז אפשר לואי גערעט? ... דאס קינד? ...

ווען בערגנארד שלאפט שווין איז טאג אריין, זיצט פרענסטום ביים פאנסטער, קוקט אפ די דורךנייער: „איזו פיל מענער גיינען ארום איז נאַסּם, וואָכעדייקע, פון אַרבָּעֶת, איז אַרבָּעֶת, איז ער?“

און בערגנארד האט דערפֿילט די שׂוועדע טעג, וואָס קומען און ליגען זיך ווי שטיינער אָפ זיין קאָפּ, אָפּ זיינע פְּלוֹיזִיעַם. ער האט דערזען זיין נאַכְּשֵׁין טאג, די שְׂטַעַנְדִּישָׁק נאַכְּט זיין. מענטשן פֿאַרְלִירָן איז סְאַבּוּוּי אָשְׁטוֹנְדָּע, צְוּוּי, אָבעָר נִיט ווי ער, זיין נאַצְּצָן טאג פֿאַרְלִירָט ער, זיין לְעָבָן.

אַפְּטַמָּאָל, ווען עס קומט אַיס אָוִים אַחֲיִמְצָזִינְיִין אַינְגָּדָרְ פֿרִי פּוֹן דער אַרבָּעֶת, רִיבְּבָּט ער זיך די אַוְינָן, ער קָעָן נִיט קוֹפּוֹן אַין דער טָאנְשָׁעָר לִיכְטִילִיּוֹט. סְדֻוכְּט זיך אִים, אָז ער האט פֿאַרְבְּלָאַנדְזּוּשָׁט, אַרְאַפְּגַּעַפְּרִיט זיך פּוֹן די רַעַלְסָן. שְׁפַּעַטְמָעָר דָּרְבָּן מָאנְט ער זיך אַיז זיין נאַעֲנְטָעָר פֿאַרְגְּאַנְגְּעַנְהִיטִּים, זיינע שְׁוֹלִיְּאָרָן, ווען די גָּאָסּ האט גַּעַרְעַט צְוּ אִים, ער טָאג אַיז גַּעַוּן זיינָעָר. אָודָאי ווֹאָלֶט זיך אִים וועלְן באַפְּרִיעָן, נָאָר ער האט דָּאָר אָפְּרִי, אָקִינְד. ווען עס זָאָל זיך אַיז אַפְּרִעָן אָעָפּעַם מאָכְּן, פּוֹן זיך אַלְיָוִן. ער נִיט אָפְּאַרְמָאָד די אַוְינָן אַיז נִוְוִיאָרָק, אָוּן עַפְּנָט זַיְוָאָפּ עַרְגְּנִיעָץ אַיז אָפְּרַעְמָד לְאָנְדָּן, ווֹאָלֶט ער גַּעַוּן גְּלִיכְּרָאָך.

אָבעָר ער ווּטָט דָּאָר שְׂוִין בְּלִיּוֹבָן דָּאָ, אָוּן אַיזוֹ שְׂוִין אַפְּפָאָרְן זַיְוָן לְעָבָן באָסּ מָאַטָּאָר אַיז קְלִינְעָם צִימָעָרְלָפּ פּוֹן סְאַבּוּוּי. זְוּמְעַרְצִיּוֹט, שְׁבָתְּן אַיז זְוּמְטִילְן, ווען די יְוָנוֹנוֹאָרָגּ פֿאַרְקָן, אַיז לְאָזָט די גְּרוּוּסָע שְׁטָאָט אַיז פֿאַרְשְׁפְּרִיט זיך אַיז אַיז די פֿאַרְקָן, אַיז ער מְעָר אַוְיְפְּגַּעַלְיִינְט. דָּוֹרְךְ זַיְוָן בְּאַהֲלָטָעָנָעָר קְנָהָרִיסְט זיך אַיז אָרוּסָאָסּ אָשְׁמִיכְּבָּלָע אַיז צְעַלְיִינְט זיך אָפּ זַיְוָן פְּנִים. אַיז די מִינְטוֹן, ווען ער קוֹסְט אָפּ די קְרוּזִיחְוִינְדִּימָע מִיּוֹלָאָךְ אַיז בְּחוֹרִים, מִיטְצְעַרְאָסְטָעָטָה הַעֲמְדָאָךְ, לְעַבְּטָה ער אַיבָּעָר זיינָע קְינְדְּרָעָשָׁע אַיז אַינְגָּלְשָׁע יְאָרָן. אַיז די מִינְטוֹן, ווען ער בְּאַגְּעָנָטָה די פֿרְעָמָדָה פֿעַלְקָעְרִיּוֹתָע יְוָנָנָט מִיטְצְעַפְּלָאָמְטָעָה פְּנִים־עָר אַיז סְלִוְנְגְּשְׁפִּיזְּלָה־דִּיקָּע בְּלִיקָּן, מִיטְזְיָוָר הַוִּיכְּן גְּלַעְלְדִּיקָּן גְּלַעְלְכָּטָה, מִיטְזְיָוָרָע

פארשיידן-שבראכיקע אויסרוףָן, מיט די רויטע בלזוקעס, קוויטט לאך און לַענטלאָך, וואָס רײַסן אוינָאָוּת, — עפָנְט ער מוויל און אויעָרָן, ווי ער וואָלָט וועלְן אַיִינְשְׁלִינְגָּעָן עטלָאָכָּע שיסְלָעָן פָּוּ זַיְעָר פְּרִירָה, צַו דַּעֲרָנָעָן זַיְקָעָפְּלָוְוִיזָאָן דֵי אָמָעְטִיקָע שעה'ן.

אַבְּעָר די לאָכְנְדִּיקָע יונְנְטָן לאָזָט זַיְקָעָגְּזָאָזָעָק, זַיְעָרָעָה קלְאָנְגָּעָן רַיְסָן זַיְקָאָן אִים אָפָּ, וּוּרָן שְׂטִילְעָר, שְׂטִילְינְקָעָר, שְׂטִילָּן, שאָ.

אָוּן ער יַאֲגָּט דָּעַם סָאָכְבּוֹוִי אָוְנְטָעָר דָּעָר, צַוְוִישָׁן טְוִיבָעָ, גְּרוּוּעָ, פָּאָרְגְּלִיוּעָרְטָעָ וּוּנְטָטָ, וְוָאָסָּ קְלִינְגָּעָן נִוְטָ אָפָּ דָּעַם עַכָּא פָּוּן זַיְן טְוָמָל, וְוָאָסָּ ער רַעֲשָׁתָ אָפָּ די רַעֲלָסָן.

וְוָאָלָט ער וּוּלְן זַיְן כְּעָם אָרוּסְרִיסָּן פָּוּן זַיְן הָאָרָצָן אָוּן באַשְׁמָרָן די רַעֲדָעָר פָּוּן די זַוְאָגָּנָנָעָם. זַאָלְן זַיְיְלִיכְבָּקָעָר, הָדוֹשְׁעָדְיָקָעָר נַרְיְצָן אָוּן רַעֲוָעָן אָוּוּפָאָ דִי שְׂטָאָלָעָנָעָ לִינְיעָם, אָוּן צַוְאָמָעָן מִיט אִים זַיְקָאָרְיְינְבִּיסָּן אָוּן זַיְעָר נַאֲכְטִישָׁן טָאָגָן.

אַשְׁר'קָע דָּעֵר יָאָט.

נָאָר וּזְוֹעַן אַשְׁר'קָע, מְנַחֵם דָעֵם מְלַמְדִ'ס, אַיְזָאַלְטָן גְּעוּוּעַן פָּעֶרֶצְין
יָאָר, הָאָט מְעַן אִים גַּעֲקוּינֵט מִיטְּן נָאַמְעַן אַשְׁר'קָע דָעֵר יָאָט,
סְגַּאנְצָע שְׂטָעַטְלָהָאָט אִים אַזְוִי גַּעֲרוֹפָן, אָוָן וּזְוֹעַן עַמְּיצָעַר הָאָט נָאָר
אַרְוִוְינְעַרְעַדְטָם דָאָס וּוֹאָרְטָם „יאָטָט“ אַלְיוֹן. הָאָט מְעַן שְׂוִין גְּעוּוּאָסְטָם,
אוֹ דָאָס מְיַוִּינְטָם מְעַן אַשְׁר'קָעַן.

אַשְׁר'קָע אַיְזָאַלְטָן אַיְנְגָל מִיטָּט אַפָּאָר בְּלוּיעַ דָוְרְכְזִיכְטְּיקָע
אוֹיְנָן, בְּלְאַנְדָע גַּעֲקוּרְיוֹלְטָעַהָאָר, אָוָן רְוִוְילְאָדָאָן גְּעַבְּלָאָזְעַנָּעַ בָּאָקָן.
דָעֵר קָעְפָּעַר זְוִינְעַר אַיְזָאַלְטָן הַאַלְבָּק קְיֻולְאָכְדִּיקָמִיט אַחְוִיכְלָאָכָן
בְּיוּכָל. דָעְרְפָּאָר טָאָקָע פְּלָעַגְטָמָן, נָאָר אַלְטָם פִּיצְלָקְינָה, אִים
רוֹפָּהָן „פְּעַמְפָּאָק“. זְוֹעַן אַשְׁר'קָע הָאָט זְוִיךְ אַנְגְּעוּהָוִיבָן בָּאַגְּעַנְגָּעַן אַיְזָן
גָּאָס מִיט קְנִידָעָר, שְׁפִילְאָן „קִיסְרִים“ אָוָן פָּעַדְלָאָה, הָאָבָן
דיַיְ קְנִידָעָר אָפָט גַּעֲדָרְפָּט זְוִיךְ אַפְּטוֹרָאָן צְוִיךְ יְעַרְעַע עַלְעַטְרָן מִיט
גְּעוּוּיְנָעָן, וּוֹיְלָאַלְאָשְׁר'קָע הָאָט זְוִיךְ נִיט אַיְזָן טָעַרְעַבְּעָנִי גְּעוּוּיְנָקָט.
הָאָבָן טָאָקָע אַלְעָ קְנוּנְדָעָר גַּעֲצִיטְעָרָטָם פָּאָר אִים : פָּנוּנְדָרְוּוּיְתָנָס
פְּלָעַגְטָמָן זְוִיךְ אַנְבְּלָאָזָן דִי בָּאָקָן אָוָן שְׁרִוְיָעָן : „פְּעַמְפָּאָק“. אַשְׁר'קָע
הָאָט אַזְוִיךְ נִיט בְּרָאְקִירָט מִיט גְּוֹיְאִישׁ חֲבָרוֹם. עַר פְּלָעַגְטָמָן זְוִיךְ
אָפָט אַרְבִּיכְעַרְכָּאָפָן אַיְזָן זְוִיעַרְעַלְאָגְנָרָן אָוָן סְלָעַטְרָן מִיט זְוִיךְ אַפָּי
שְׁפִיצְיָקָע בָּעָרְגָּן הַינְּטָעָרָן שְׂטָעַטְלָהָן. דִי נִויְאִישָׁעָחָרְיָם הָאָבָן פָּאָר
אִים דָּרְקְדָּרִיז גַּעֲהָאָט, וּוֹיְלָאַשְׁר'קָע אַיְזָאַלְטָן אַגְּעַנְטָעָר קָעָרָל,
אוֹן הָאָט זְוִיךְ אָפָט גַּעֲסְטְּרָאַשְׁעָטָם מִיט מְלַחְמָה. עַר הָאָט אַזְוִיךְ אַפָּי
נִיר אַיְכְּהָעַנְגָּנוּמָן וּזְוִיעַרְעַקָּר אָוָן פְּלָעַגְטָמָן זְוִיךְ מִיט זְוִיךְ אַוִּיסְ-
טָעַנְהָזְן זְוִיךְ אַזְוִיעַרְקָעָר. דִי אִידְיָוָשׁ חֲבָרוֹם זְוִינָעָן אִים מְקָנָא
גְּעוּוּעַן פָּאָר זְוִינָן דָרְיְוִיסְטְּקִיָּתָם. אָוּנְטָר דִי אַוִינָן אַבָּעָר פְּלָעַגְטָמָן זְוִיךְ
אִים רְוָפָּן : גְּוִיְלָאַדְעָנָוי !

און מנחם דער מלט, זומא איז צו די פֿרְעָמְדָע תְּלִמְדִידִים גַּעַד ווען זיוויר שטוריינג און פֿלְעָנֶט זוי ניט איזן קָאנְטְשִׁיךְ דָּרְלָאָגָעָן, האט איבער אַשְׁר' קָעֵן קִיּוֹן גְּרוֹיסְעַ שְׁלִיטָה נִיט גַּעֲקָאָטָה האָבָן: אַשְׁר' קָעֵן פֿלְעָנֶט זַיְךְ פֿוֹן אָונְטָאָר זַיְנָעַ העָנֶט אַרְוִיסְגְּלִיטְשָׁן, אָוֹן אוּוּסְפְּלוּפְּנְדִּישׁ פֿוֹן אִים, אַרְוִיסְשְׁטָעָן אַ לְּאָנְגָעַ צְוָנָגָן... ווען אַשְׁר' קָעֵן אִיז גַּעַוְאָרָן דָּרְיִיצְן יָאָר, אִיז שְׂוִין מַחְמָם דָּרָר מְלָמָּד, זַיְין טָאָטָע, מַעַר צְוִוִּישָׁן דִּי לְעַבְעִידָּקָעַ נִיט גַּעַוְעָן. אַשְׁר' קָעֵם אַ פֿעְטָעָר האָט אַסְטָעָט, אִים גַּעַלְעָרָנֶט צַו לְיִוְנָן חְטִילְיָן אָזְן קְדָשָׁן. אַשְׁר' קָעֵן האָט אַבָּעָר פֿוֹן קִיּוֹן גְּרוֹיסְן וּוֹעֵן נִיט גַּעַמְאָכָט: עָר האָט נִיט צְוָנְעָזָאנֶט צַו וּוֹעֵרָן פְּרוּם, וּוֹי אַנְדָּרָעָר קִינְדָּרָעָר טְוֹעָן בְּשָׁעַת בְּרִמְצָחוֹ וּוּרָעָן; פְּאָרְשָׁעָטָר, עָר האָט פֿוֹן אַנְהָוִיבָן אָז גַּעֲוָכָט זַיְךְ אַרְוִיסְצְּדִיקְיָהָן פֿוֹן אַ דָּאָוָנָעָן.

הָאָט אִים טָאָקָעַ דָּרָר פֿעְטָעָר אַנְגְּנָעָרָפָן אַפְּיִקוֹרָם, גַּוִּי, גַּרְאָבָעָר יוֹנָג. דִּי מַאָכָע פֿלְעָנֶט וּוֹיְנָעָן, אָוֹן אַיִן עַנְדָּעָהָבָן וּוֹיִ בִּירוּדָע, סִיּוֹ דָּרָר פֿעְטָעָר אָזְן סִיּוֹ דִּי מַאָכָע, בָּאַשְׁלָאָסָן אַזְּעַקְצָזְעָבָן אַשְׁר' קָעֵן זַיְךְ צַו לְעַרְנָעָן אַ מְלָאָכָה, וּוֹיִלְקִיּוֹן לְיִוְתָּה וּוֹעֵט שְׂוִין פֿוֹן אִים אַלְזָ אַיִינָס נִיט זַיְוִן, אָזְן וּוֹעֵט אַן עַלְנָטָעָלָמָנָה מִיטָּ אִים טָאָן?

אָזְן דָּאָה האָט זַיְךְ אַנְגָּהָבוֹן אַשְׁר' קָעֵם קָאַרְיָעָרָעָלָט יָאָט: מַעַן האָט אִים אַפְּגָנָעָבָן צַו בְּעַרְלָעָן דָּעַם סְטָאַלִּיאָר זַיְךְ לְעַרְנָעָן דִּי אַרְבָּעָט. בְּעַרְלָד דָּרָר סְטָאַלִּיאָר האָט אִים צְוָנָעָנוּמָן צַו זַיְךְ אַפְּ שָׁעָטָם, אַפְּגָנָשָׁרִיבָן אַ קָּאנְטָרָאָקָט אַפְּ פִּינְגָּ יָאָר צִוְּיָם, אַיז אַשְׁר' קָעֵן זַיְךְ בָּאָ אִים לְעַרְנָעָן אָז גַּעַלְתָּ.

הָאָט זַיְךְ אַשְׁר' קָעֵם מַח אַ צְוָד גַּעַטָּאָן: עָר אִיז פְּאַרְקּוּיפְּט אַפְּ פִּינְגָּ יָאָר צִוְּיָט צַו בְּעַרְלָעָן דָּעַם סְטָאַלִּיאָר. בְּעַרְלָד דָּרָר סְטָאַלִּיאָר אִיז זַיְוִן הָאָה, זַיְוִן בָּאַלְעָבָאָס, אָזְן עָר, אַשְׁר' קָעֵן, אִיז זַיְוִן קְנָעָבָט. סְקְלִיְיָנָעָה הָעֶרְצָל האָט גַּעַטְמָעָרָט. אַפְּ אַשְׁר' קָעֵם קִינְדָּרָשָׁן גַּעֲוִיכְטָה האָט זַיְךְ אַפְּט אַן עַרְנְסָטְקִיּוֹת פְּאַרְשָׁפְּרִיּוֹת, אָזְן אַיז זַיְנָעָ אַוְינְגָּעָלָאָר הָאָט דָּרָר צְאַנְקָעָנְדִּיקָעָר פְּיוּרָל זַיְךְ אַנְגָּהָבוֹן פְּאַנְאַנְדָּרָצְבָּרָעָנָעָן. אַ יָּאָר צִוְּיָט האָט אַשְׁר' קָעֵם גַּעַרְבָּעָט בָּאַ בְּעַרְלָעָן, דָּעַם סְטָאַלִּיאָר, אָזְן האָט גַּאֲרָנִיטָט גַּעֲרָדָטָט קְעָגָן בָּאַלְעָבָאָס. רַחֲאָט אִים אַלְזָ גַּעַפְּאָלָגָט, גַּעַלְאָפָן פְּאָר אִים אַיִן שְׁלִיחָות, גַּעַהְאָלָפָן דָּרָר בָּאַלְעָעָבָאָס, חִיהְגְּנִיטְלָעָן, אִיז חָווִי, אָזְן אַנְדָּרָעָר זַיְכָן גַּעַטָּאָן. עָר האָט זַיְךְ אַבָּעָר דִּי מְלָאָכָה אַיִיךְ גַּוְתָּה גַּעַלְעָרָנֶט, בָּאַטְשָׁ בְּעַרְלָד

סטאליאר פלענט אים האלטן אביסל פונדרויזיטנס פון רעם ווערטשטאמ.

און פונקט צום יאר האט זיך געטראפען אוז געשיכטע: אן ארבעטער פון בערל'ס סטאליארנע פלענט זיך אלע טאג בריניינען זיסע וואסער צום טריינקען. ס'פלעשל פלענט ער אועוקשטעלן אפ א פאליצקע אין א ווינקל פון סטאליארנע. רעם באלאבעאמ האט פאליוובעט ס'וואסער און ער פלענט זיך אפט צורוקן צום פלעשל, ארויסלעפַן דעם קראאך און כאנַן א פאָר זשייאקען. אשר/קע האט דאס באמערכט. ער האט אבער געמאכט א שוויין, נאָר פלענט אונטן אַרום אונטערוינקען מיט אַן אויגל צום באלאבעאמ' פלייעזע...

און ווען איינמאל אין א הייסן זומערדיין טאג איז קוין וואסער אין סטאליארנע ניט געווען און אשר/קע האט זיך אביסל אונטער געפויילט צו ניין צום ברונען בריניינען וואסער, און דער באלאבעאמ וואָלט פאָר דעם טאָקע ברונו זוערן, וויל ער אליין האט ס'וואסער ניט געדאָרפת, האט זיך אשר/קע אונטערגענּען גּנגּעט צום פאליצקע, אַרונטערגענּומען ס'פלעשל מיט זיסע וואסער און גענבן עטלאָכע ושייאקען. אשר/קע האט זיך דערפרישט. ער האט געפויילט אַ דערקיוקענּיש איבער אלע אַברום, און האט זיך דוקא מיט ישוב הדעת גענווען צוריך פארשטאָפען ס'פלעשל מיטן' קראַיך, וויל ער האט געוואָסט, אַ דער צוֹוִיטער ארבעטער איז איזט ניטא אַן סטאליארנע. דאַ האט אַימֿיצער זיין קאָפּ אַפּ הײַנטן אַ דריינּ געטאן. ער האט פאָר זיך דערזען בערל'ען דעם סטאליאַר, וואָס האט אַים מיטן גאנצּן כה געשלעפט פאנַן אויער און אַים גלייך אַין די אויגן געוקט.

— אַ, דו פאָסְקוֹדְנִיאָס איינער, זיסע וואסער ווילט זיך דיר.

און ער האט אַשר/קען אַפְּגַעַשְׁטַעַט אַ פָּאָר פָּלָאָמְעַנְדְּקָע פָּעַטְשׁ.

אשר/קע האט זיך אַין אַנְהוֵיב צעטומלט, און ס'הָאַט זיך אַין אַים דערזעקט אַ פָּאָרְלָאָנְגּ צוּ דערלְאָנְגּעַן מיט עפָעַס אַיבָּרַן קאָפּ זיין באָרְמָהָאָרְצִיָּן באֶלְעָבָּאָם. ער אַין אַבער באָלְדּ דָוָאַיך גַּעֲלִיּוֹן, אַ שְׁמִיכָּלּ האַט זיך אַיבָּר זיין צָאָרְנִיאָס פְּנִים דָוְרְכְגַעְגַּלְיִיטַשְׁתָּם. ער

האַט די פֿאָרטַשְׁטַעַמַּעַטַּע לִיפּוֹן פֿאָנָּאָנְדֶּרְגָּוּנוּמָעַן אָזְנַי מִיטַּ גַּלְּאָזְנַי
סְעַנְעַ טְרוּתַהָּאַט עַר זִיךְ צְרוּךְ צָוֵם וּוּרְקְשְׁטָאַט גַּלְּאָזְנַי גַּיְיַן.
אָפְּ מַאֲרָגָן, וּוּעַן דַּעַר בָּאַלְעָבָּאַס אַיְזַן, וּוּי גַּעֲוִוִּינְלָאָר, צְוַעַד
קוּמוּעַן צָוֵם פְּלָעַשְׁלַן אָזְנַי הָאַט עַטְלָאַכְעַז וּשְׁלִיאַקְעַם גַּעַנוּמָעַן, אַיְזַן עַר
וּוּי אַ וּוּלְדַעַחַז חַיה פּוֹן פְּאַלְצִקְעַ אַרְיוֹסְגַּעַפְּאַלְזַן. סְפְּלָעַשְׁלַן אַיְזַן פּוֹן
זַיְינַע הַעַנְטַ אַרְיוֹסְגַּעַפְּאַלְזַן. זַיְינַע אַוְינַן זַיְינַע נַעַוּעַן אַוְיסְגַּעַז
סְטָאָרְטַשְׁעַט אָזְנַי דָּרְשְׁרָאַקְעַן. וּוּי אַ בִּיּוּזְרַהַן אַיְזַן עַר צָוֵם
אַשְׁרְקַעַן צְוַעַלְאַפְּן אָזְנַי אַיְם פְּאַר די אַוְיעַרְן אַנְגַּהְזִיבַּן דְּרִיעַן:
אַ, דַּו בָּאָנְדִּים, דַּו מַמְוָר אַיְנָעַרְן, דַּאַסְטַהַן מִיר אַפְּגַּעַטְאַן:
זַאלְזַ אָזְנַי עַפְּפַעַר אָזְנַי פְּלָעַשְׁלַן אַרְיוֹנְגַּעַשְׁאַטְאַן. אַיךְ וּוּלְ דִּיךְ
אַנְגַּלְעַרְנַעַן!

אַשְׁרְקַעַן הָאַט אָזְנַי דַּי הַעַנְטַ גַּהְאַלְטַן אַ שְׂעוּרַן הַאַמְּרַעַר. עַר
הָאַט זַיְקַ אַוְיסְגַּעַרְעַוּעַט צָוֵם צְעוּוִידַעַטְן בָּעַרְלַעַן, אַיְם דָּרְלַאְנַגְּנַט
צְווּיַּ בָּוּכְצֻעַם אַונְטַעַרְן דַּי זַיְטַן, פּוֹנְקַט וּוּי עַר פְּלָעַנְטַ אַמְּאַלְצַי
די קִינְדַּעַר טַאַן, אָזְנַי דַּעַר שְׁוּוּרַעַרְהַרְהַמְּעַרְעַר אַיְזַן גַּעַפְּלוּגַן אַיבְּעַר
דַּעַר סְטָאַלְיַאְרַנְעַ, הָאַט זַיְקַ מִיט אַיְמַפְּעַט אַ וּוּאָרָף גַּעַטְאַן צָוֵם
אַ פֿאָרטַיְקַן, אַפְּגַּעַפְּאַלְיַרְטַן קַאְמַהַר, דָּוּרְכַּעַלְעַבְּרַתְּ דַּי זַיְטִיקַע
וּוּנְטַלְאָרַ, אָזְנַי וּרְקַ נַּאֲכַדְעַם אַוּעַקְנַעְטַרְאַן צָוֵם פְּאַלְיַוְתַּעַר, פְּאַרְ
פֿאָרטַיְקַטַּעַר בְּעַטְ.

אַ וּוּלְעַ אַיְזַן בָּעַרְלַ גַּעַשְׁטַאְנַעַן אָזְנַי נַיְטַ גַּעַוְאָסְטַ וּוּאַסְטַ צָוֵם
טַאַן. נַאֲכַדְעַם הָאַט עַר זַיְקַ נַאֲךְ מִיטַּ מַעַר אַיְמַפְּעַט אַ וּוּאָרָף גַּעַטְאַן:
אָפְּ דַעַם קְלִיוּנַעַם אַשְׁרְקַעַן אָזְנַי מִיטַּ דַי גַּעַלְזַי אַיְינְגַּעַלְקַאְמַעְרַט
אָזְנַי זַיְוַן הַאַלְזַן. אַשְׁרְקַעַן הָאַט אַיְם הַיְנַטְּן אַרְוֹם נַאֲךְ עַטְלַאְכַעַן
בָּוּכְצֻעַם דָּרְלַאְנַגְּטַן, אָזְנַי וּוּעַן דַעַר צְעוּוִידַעַר אַרְבְּעַטְעַר הָאַט בָּעַרְלַעַן
פְּאַרְזַן קַאְרַק אַ נַעַם גַּעַטְאַן אָזְנַי פּוֹן אַשְׁרְקַעַן אַפְּגַּעַזְוַן, אָזְנַי
אַשְׁרְקַעַן וּוּי אַ קָּאָזְ פּוֹנְיַם פְּלָאָזְ אַרְיוֹסְגַּעַפְּרַוְנַגְּנַעַן אָזְנַי הָאַט
צְוַפְּרִידַן גַּעַלְאַכְטַ פּוֹן זַיְוַן אַוְיַפְטוּ.

אַשְׁרְקַעַן הָאַט גַּעַזְאַנְטַן, אָזְנַי עַר הָאַט בָּעַרְלַעַן אַיְן דְּרַעַרְ, אָזְנַי
עַר וּוּטַ שְׂוִין מַעַר צָוֵם אַיְם נַיְטַ גַּיְיַן אַרְבַּעַטְן.

בָּעַרְלַ דַעַר סְטָאַלְיַאְר אָזְנַי אַכְבַּר אַוְיךְ קַיְוַן פְּרַאְמַאְךְ נַיְטַ גַּעַוּעַן.
פִּיר יָאָר דְּזָרָף עַר נַאֲךְ בָּאַיְם אַרְבַּעַטְן, אַט דַעַר מְשׁוֹמָדַן. וּוּטַ
עַר אַיְם שְׂוִוִּינְ ? אַיְצַטְמַעְתַּן וּוּוּסְטַ עַר שְׂוִין אַבְּיַסְלַ דַי אַרְבַּעַטְן
אָזְנַי עַר, בָּעַרְלַ, וּוּאַלְטַ אָזְנַי אַיְם גַּעַקְאַנְטַ פֿאָרְדִּינְעַן.

בעREL האט גענומען דעם קאנטראקט, איז אוועקגענאנגען צו
ראובן דעם אדרואקסאט, וועלכער האט פאר אים אונגעשריבן א קלאנע
אין געריכט פען אַשְׁר'קָע מוטער.

ווען די פֿאָוועסטע איז אַגְּנָעָקְוָעָן צו דער אלטער מנוחה/^ז,
אשר'קע מוטער, האט זיך אַפְּילָו וְגַנְגַּשׂ שְׁמַאֲרָקָד דערשראקן.
אשר'קע הע האט זיך אַבְּעָר אַרְוֹמְגַּנוּמוּן, גַּנְגַּלְעַט אַיְבָּעָר די מאָנְגָּרָע
אויסגעדרט בעקן און געזאנט: "מאָמע, פֿאָרְאָזֶן זיך אַפְּ מִירְיָה..."
די אלטער אויסגעווינט אונין האבן צו אַשְׁר'קָע אַפְּ פֿינְקָי
געטאן: "טו נאָר אַקָּרְשָׁט אַסְּקוֹק אַפְּ דעם פֿאָרְשָׁוִין..." און דאָר
האט זיך אַזְוֵי חַנָּה געהאט פֿוֹן אַיר קִינְדֶּס ווערטער.

אוֹן סְאַיְזָן גַּעַוּעַן אַזְוֵי: סְגַנְגַּצְעַט שְׁמַעְטָל איז גַּעַנְגַּעַן
כַּאֲדָרָאָם. סְאַיְזָן גַּעַוּעַן זיך אַיְמְדָטָב טָאגּ. אַסְּךְ האָבָן די
אַרְבָּעַט אַוְעַקְעָלְיוֹנַט, פֿאָרְשָׁלָאָסֶן די קְרָאָמָעַן אַוְן זיך גַּעַלְאָזָט צָום
געריכט.

ווען דער ריבטער האט אויסגערוּפָעַן דער אַגְּנָעָלְאַגְּנָעָטָרָם נאָר
מען, האט זיך אַשְׁר'קָע אוּפְּגַעַהוּבָן אַוְן דערקלערט, אַז עַר וועט
אוּפְּטָרָעַט פֿאָר זַיִן מוטער.
אלעמענס פֿנִים/ער האָבָן נִינְגְּרָעַיק נַעֲקָקָט צָום קְלִינְיָעַם
אשר'קען צָום שְׁטוֹלָן.
האט דער עַלְמָן הַנָּהָה געהאט צו קוֹקָן, זיך אַלטער בעREL

חויבט זיך פֿוֹן פְּלָאָזִין, ווען אַשְׁר'קָע דָּעַרְצִיְּלָט פֿאָרְעָן רִיכְטָרָד
געשיכטע מִיטְּמִין פְּלָעַשְׁלָן ווּאַסְּטָרָר. אַוְן אַשְׁר'קָע האָט דָּאָס דָּעָרִי
צִוְּילָט אַונְגְּדָעָרְשָׁאָסֶן, גַּעַשְׁלָדָרָטָר פֿאָרָן עַלְמָן זיך דָּי זַאְךְ האָט
פְּאָסְרוֹת. דער עַלְמָן האָט גַּעַקְיָבָט פֿוֹן גַּעַלְעַטָּרָה, דער רִיכְטָרָד
האט זיך צָוְנָהָרָט אַוְן גַּעַבְּיָסִין די אוּבְּרָעָשָׁט לִיפְיָה צוֹ פֿאָרְשָׁטָעָלִי
זַיִן שְׁמִיבָּלָן, אַוְן ווען אַשְׁר'קָע האָט גַּעַנְדָּיקָט האָט דער רִיכְטָרָד
אַרְוִוְוָעָרָעָט:

— דָו בִּיסְטָ פְּרִיּוֹן, קְלִיְונָרָיָאת, דָו דָאָרְפָּסָט מַעַרְצָה צו אַיְם נִימָּת
נִימָּת אַרְבָּעָטָן...

פֿוֹן דָאָן אַז רַוְּפָט מַעַן אַיְם: אַשְׁר'קָע דָעָרָיָאת.

* * *

אַשְׁר'קָע פְּלָעַגְטָ שְׁטָעַנְדִּים זַאְנָן: מִיּוֹן נִאמְעוֹן "יאָטָה" וועט פֿוֹן

מיר קיינמאָל ניט פֿאַרשעט ווערטן. און אָזֶוי אִין דָּס טָאַקָּע
געווען :

אשר'קע האט זיך ניט געשעט וואָס ער, מנהמ'ס זוֹן, אִיז גַּעַז
ווארן אַ בעַל-מְלָאַכָּה. ער האט דוקא הנאה געהאט צו אַרְבָּעַטְנָן פֿאַר
אַ באַלְעַבָּאָס אָזֶן פִּילֵן, אָז ער, דער באַלְעַבָּאָס, פֿאַרְדִּינְטָן אַן אִים
געַלְט. שטיילערהייט פֿלְעַגְט ער דָּס אָפָּט זָאנְצָן צו די אַוְּבָּרְעִיקָּע
אַרְבָּעַטְרָעָר, זוֹן דער באַלְעַבָּאָס פֿלְעַגְט גְּרָאַדְעָן פָּוּן סְטָאַלְיָאַרְנָע
אַרְיוֹסְגַּיְוִן.

— פֿאַרוֹאָס בִּיסְטוּ ניט צּוּפְרִידָן? — האט אַים אַיְינְמָאָל
געפְּרַעְגַּט שְׁמָחָה דָּעַר גַּעַשְׁטוּפְּלָטָר.

אשר'קע האט זיך פֿאַרְטָאַכְט. אַ שְׁנָאַרְכָּע גַּעַטְאַן מִיט דָּעַר
נאָז, אָזֶן מִיט בְּרִוִּיט צּוּפְנַטָּע אָזֶן אָזֶוי דָּרְקְלָעָרט :

— כְּזֹוִים ניט פֿאַרוֹאָס דָּס אָזֶן, נָאָר אִיךְ פִּילֵן, אָז עַפְעַט
הָאָב אִיךְ קָעַגְן אַים. אָזֶן מִיר ווּלְט זיך אָפָּט אַים אַנְנַעַמְּנוּ פֿאַרְאַן
נָאָרְגָּל אָזֶן זָאנְצָן : הָעָר נָאָר דָּוּ...

אשר'קע האט נָאָר ניט פֿאַרְעַנְדִּיקְט די ווערטָר, זוֹן דער
בְּאַלְעַבָּאָס אִיז צּוּרִיךְ אַרְיוֹנְגַּעְקָוְמָעָן אָזֶן זיך דָּוְרְכְּנְדָּרְיוּט לְעַבְנָן די
אָזֶוי שְׁמוּעָסָעָר ...

זוֹן מַעַן אִיז אֲהַיִם גַּעַגְּנַעַן, האט שְׁמָחָה גַּעַלְלָאַפְּט אַשְׁרְלָעַן
אוּבָּעָר דָּעַר פְּלִיאִיצְעָ : „אשר'קע, בִּזְמַת אַ יָּאָט, קָומָ מִיטָּמָרָ...“
עַם האט זיך פֿאַר אַשְׁר'קָעָן אַ נִּיעַ ווּלְט גַּעַפְּנַט. שְׁמָחָה
הָאָט אַים גַּעַבְּרָאַכְט צָום, „בּוֹנְדָן“ אָזֶן גַּעַזְאַנְט צו די חֲבִרִים :
„חֲבִרִים, דָּס אִיז אָז אַוְּסְגַּעְצְּיוּכְנָטָר יְוָנָגָן, מִיר ווּלְט פָּוּן אַים
מַאֲכָן אַ לִיְּטָ...“

אָזֶן חֲבִרָה האַבָּן לִיב גַּעַפְּרָאַגְּן אַשְׁר'קָעַן, אָזֶן אַשְׁר'קָעַן
זַיְיָ לִיב גַּעַפְּרָאַגְּן. ער האט גַּעַשְׁלָגְנַעַן די רְעַדְעַס אַפְּגַּנְהִימָּע
פֿאַרְזָאַמְּלָגְנַעַן ; ער האט זיך גַּעַלְוִוְקָט מִיט די בְּרָאַשְׂוִין, וואָס
מַעַן פֿלְעַגְט אַים אַלְעַמְּאָל אַנְטְּעַטְרָאַגְּן. אַשְׁר'קָעַן האט שְׁוִין אַנְגָּעָ-
חוּבָּן בְּאַגְּרִיְּפָן פֿאַרוֹאָס ער אִיז אַ שְׁוֹנָא צָום בְּאַלְעַבָּאָס. מִיט
שְׁמָחָה? פֿלְעַגְט ער שְׁוִין גַּאנְץ אַנְדְּעַרְשׁ שְׁמוּעָסָעָן ווּיְפִירָעָר ; זַיְנָע
אָזֶן האַבָּן שְׁוִין אָפָּט ווּיְמִיט זַיְלָן פִּיְּעָר גַּעַשְׁפְּרִיצְט, זוֹן ער
פֿלְעַגְט רִיְּדָן זוֹן די „בְּרִידָעָר אַרְבָּעַטְרָעָר.“

אַרְבָּעַט אִיז פֿאַר אַשְׁר'לָעַן גַּעַוְעַן אַ סְּךָ : וּועַד ווּעַט פֿאַרְטִּיְּוִין

ל'יטעראטור ? וווער ווועט אן אויפרוֹפַּוָּךְ צו די ארכבעטער אויסטלעפַּן ?
— אשר'קע ! דאס אליעז איז געווען אשר'קעס ארכבעט.
האָט זיך געמאכט אַס טֶמְדִּיק, איז אשר'קע שטענדיס געווען
אָפְּן פֶּלְצִיּוֹן, און די באַלעבאָטִים האָבָּן פָּאָר אַשְּׁר'קָעָן טאָכָע פְּשָׁוֵט
מורא געהאָט.

און וווען איינמאָל באָ אַגְּהַיִימָעָר פָּאַרְזָאַמְּלוֹנָגּ האָט מען זיך
דרוֹרוֹאָסְטָם, אָז הַינְּטָרָן פָּעַנְסָטָעָר שְׂטִיְמָיטּ רִיאָוְרָקָע דָּעָר פָּאָלִיּ
צִיסְטָם, אָז אָט בָּאַלְדָּו ווּלְצָן אַלְעָאָרָעָטָר וּוּרָעָן, איז גַּעֲוָאָרָן
אַשְׁטִיקָל מְהֻוָּמָה, האָט אַשְׁר'קָע אַלְעָמָעָן בָּאַרְוָאִיקָטּ. עָר אַיז דָּרָךְ
אַפְּינְסָטָרָן פָּעַנְסָטָעָר אַדְרָכָעַבָּרָאָקָן, זיך פָּאָרְגְּנְבָּעָטּ אַונְטָרָעָן
פָּאָלִיצִיסְטָם, אַזְאָק אַיבָּעָר זַיְן קָאָפּ אַרְיוֹפָגָעָטָן. אָז גַּזְאָנָט
גַּעֲזָאנְטָבּוּהָ חַלְשָׁוֹן : „הָעָר, בָּחוֹר, ווּלְסָטוּ בְּלִיבָּן לְעָבָן, טָאַשְׂוָוִין
שְׁטָוִיל, ווּאָרָף שְׁוִין אַרְוָנָטָעָר דִּיְוָן גַּעֲוָעָר אָזְן מַאֲדָךְ דָּעָם ווּעָן ; זַיְן
נִיט — דָּעַרְשָׁטִיךְ אִיד דִּיךְ נְלִיךְ.“

רִיאָוְרָקָע האָט גַּעֲפָלָגָטּ, אַרְוָנָטָרָגָעָוָרָפּ סְגַעְוָוָר, אָזְן
איַזְזִי שְׁטִיל גַּעֲשָׁטָאָנָעָן בֵּין אַלְעָאָרָעָטָר זַיְעָנָעָן זַיךְ צָוָר
גַּעֲזָאנְטָן. נַאֲכָרָעָם האָט אַשְׁר'קָע דָּעָם זַאָק אַרְוָנָטָרָגָעָוָרָעָן אָזְן
„יַאֲטָמּ“, נַאֲרָוָיָס ווּאָס דַּו האָסָטָן צָוָמָאָן...
דָּאן האָט אַשְׁר'קָע נַאֲרָדִי זַעֲלָבָעָן נַאֲכָטָן גַּעֲמוֹזָטּ פָּאַרְלָאָזְן דָּעָם
שְׁטָעָטָל אָזְן אַנְטָלְיוּפָן פָּוּן פְּוּלָן — אַזְזִי האָט דִּי פָּאָרְטָיוּ
גַּעֲפָדָעָרטּ.

* * *

אשר'קע איַז פָּוּן פְּוּלָן אַלְיָוָן שְׁוִין נִיט גַּעֲפָרָן. הַגָּם עָר אַיז
גַּעֲוָאָרָן שְׁטָאָרָק פָּאַרְנוֹמָעָן מִיטּ פָּאָרְטִּיְיָ-אַרְכָּבָעָטּ האָט עָר דָּאָר באָר
וּוּיָן צָו בָּאַמְּעָרָקָן דִּי חַנְ'עוֹדוֹרִיקָע בְּרִיְנְדָל אָזְן האָט זַיךְ טַאָקָע אַיז
איַר פָּאָרְלִיבָּטּ.

די חַנְ'עוֹדוֹרִיקָע בְּרִיְנְדָל האָט דָּאָס גַּעֲוָאָסְטָם אָזְן האָט שְׁטָאָרָק
הַנָּאָה גַּעֲהָאָט, ווּאָס אַזְזִי בָּחוֹר, ווּיְאַשְׁר'קָע דָּעָר יִאָטָמּ, האָט זַוְּלִיבָּן ;
זַיְיָ האָבָּן אַכְּבָּר ווּעָן דָּעָם קִיְּנָמָאָל נִיט גַּעֲרָעָטּ.
וּוּעָן דִּי חַבְּרִים האָבָּן בָּאַשְׁלָאָסָן, אַזְאַשְׁר'קָע מוֹזָן אַנְטָלְיוּפָן
כָּדי מַעַן זַאֲל אִים צָוָם צִימְבָּל נִיט גַּעֲמָעָן, אָזְן בְּרִיְנְדָל צָו אִים
גַּעֲפָמָעָן אָזְן גַּעֲזָאנְטָן : אַשְׁר'קָע, בְּזָוִיָּס, אַז דַּו האָסָטָן מַירְקָע לִיבָּן,

און לאמיר צווזאמען פאָרֶן. אַשְׁר'קָע האט זי אַ קּוֹש גַּעֲטָאָן אָוָן נָאָך
די זַעַלְבָּע נָאָכְט זַיְינְעָן זַיְיִ בִּידְעָ פָּוּן שְׂטָאָט אַזְוּקְגַּעְפָּאָרֶן.

2.

אַשְׁר'קָע דָּעֵר יָאָט, וּוֹאָס אַיְזָן גַּעֲוָאָרֶן אַ קָּאנְגָּדָעָר אַיְזָנוֹאָוִינְעָר,
הָאָט זַיְך אֵין בָּאָרָקְטָעָר נִיט גַּעֲנְדָעָרָט. טָאָקָע אָמָת, אָז אַ לְּעָבָן
צַו מָאָכְן אַיְזָן אַגְּנָעְקְוָמָעָן שְׂוּעָר, אָוָן אַ פָּאָר "קָאָטִינְקָעָם", וּוֹי עָר
פְּלָעָגָט רָוּפָן זַיְינְעָן צְוּוִיָּיָן קִינְדְּרָלָאָך, זַיְינְעָן אַוִּיךְ צְגָעְקְוָמָעָן. אַיְזָן

דָּעֵר בָּאוּוֹגָנוֹגָן מוֹזָעָן דָּאָךְ אַבְּדָעָר זַיְן טָעַטְסָךְ...

אָוָן סְאָיָן גַּעֲוָעָן אַזְּוִי: יַעֲדָעָ פְּרִיעָר שְׂטִיכָל צִוְּיָת פְּלָעָגָט
אַשְׁר'קָע אַזְוּקְגַּעְבָּן דָּעֵר בָּאוּוֹגָנוֹגָן, וּוֹאָס אַיְזָן שָׁוֹן אַוּוֹעָךְ אַ וּוֹיְטָן
מַהְלָךְ. אַשְׁר'קָע אַיְזָן שְׁוִין אַ מִּטְגָּלִיָּד פָּוּן דָּעֵר קָאָנְגָּדָעָר
קָאָמְנוֹיִסְטִישָׁר פָּאָרְטִיָּי. פְּלָעָגָט עָרָפָרְשָׁרְפִּיטִין קָאָמְנוֹיִסְטִישָׁר
לִיטְעָרְאָטוֹר אָוָן נִיט אַיְזָן פָּאָלְצִיאָישָׁן "קָלָאָבָּ" בָּאָפָּן דָּעַרְפָּאָר.
הָאָט מַעַן אִים נִיט אַיְזָן מָאָל אַיְזָן גַּעֲרִיבָּט גַּעֲוָאָרָנט: "בָּחוֹר, דָּוּ
וּוּסְטָט דַּיְינְעָ יָאָרָן אַיְזָן תְּפִיסָּה פָּאָרְבָּרְיִינְגָּן!"

אַשְׁר'קָע הָאָט זַיְך נִיט גַּעֲשָׁרָקָן. אַיְנְדָעְבָּרִי אַזְוּקְגַּעְנְדִּיק
צַו דָּעֵר אַרְבָּעָט פְּלָעָגָט עָרָפָרְשָׁרְפִּיטִין צְוִין בְּרוּיְנְדְּלָעָן: "הָעָר,
בְּרוּיְנְדָל, טָאָמָעָר קוֹם אַיְזָן נִיט צְרוּקָן, זָאָלְסָטוֹ זַיְך נִיט עַרְגָּעָרָן,
מַסְחָמָא וּוּלְ אַיְךְ פָּאָר אַ פָּאָר שְׁטוֹנָדָן פָּאָרְבָּרְעָנָגָן אַיְזָן
קוֹטְשָׁעְמָעָנָט".

פִּירְט מַעַן דָּוֹרְךָ דֻּעְמָאָנְסְטָרָאָצִיעָם אָוָן פָּאָלְיִצְּיוּ שְׁטָעָרט,
נַעַטְמָ אַשְׁר'קָע אַונְטָעָרָן מַאְנְטָלָל אַ צְעַנְדְּלִיךְ פְּלָאָקָאָטָן, אָוָן וּוּעָן
פָּאָלְיִצְּיוּ צְעִירִיסְטָ אַיְנָעָם בָּאַ דָּי דֻּעְמָאָנְסְטָרָאָרְדִּיקָעָ, וּוּיְזִוְּט זַיְך
בָּאָלְדָא צְוּוּיְטָעָר, אַ דָּרְיְטָעָר אָוָן אָז. וּוּ. פָּאָלְיִצְּיוּ וּוּעָרָט אָוּפְּרָ
גַּעֲרָגָט, וּוּאָרְפָּן זַיְך צַו דָּי דֻּעְמָאָנְסְטָרָאָנָט, פָּאָקָן אַשְׁר'קָעָן מִיטָּ
דָּי פְּלָאָקָאָטָן אָוָן עָרָזְצָט שָׁוֹן וּוּיְדָעָר הִינְטָעָר דָּי גַּרְאָטָעָס פָּאָר
אַ פָּאָר טָעָג.

אָט אַזְּוִי הָאָט אַשְׁר'קָע גַּעֲלָעָבָט. יָאָרָן זַיְינְעָן נִיט גַּעֲשָׁטָאָנָעָן.
אָזָא סָאָרָט לְעָבָן הָאָט אָפִילְוָ אַפְּ אַשְׁר'קָעָן גַּעֲוִוִּיקָט, שְׁוִין אַפְּגָעָ
רְעָדָט פָּוּן זַיְן פְּרוּיָ. אַיְזָן בְּרוּיְנְדָל אַפְּגָעָשָׁוֹאָבָט גַּעֲוָאָרָן. אַ לְּעָבָן
צַו מָאָכְן אַיְזָן פָּאָר זַיְך גַּעֲוָאָרָן נָאָך שְׂוּעָרָר, אַ טְעַנְלָאָכָעָר בָּאָ
זַוְכָעָר צַו דָּעֵר פָּאָלְיִצְּיוּ הָאָט שָׁוֹן אַשְׁר'קָע גַּעֲמוֹזָט זַיְן... —

באלשטיין מאן און וויב וויטער צו וואנדערן. וויל אמעריקע פאר זוי אויכעט, ניט-מיר-נטידיר, די טויערן ניט עפנען. זאנט אשר'קע : "כ'האָב זוי אַין דֶּר'ערָה. די גאנצָע וועלט אַיז מִינְעָ : דָּרָטָן, ווֹאו אַיך ווֹעלָ אַרְבָּעָתָן האָב אַיך אַחלְקָה..." און ער קומט צופאָרָן קיון אמעריקע אומגעבעטנעערהייט...

3.

ווען דער פײַף האָט זיך אַיבָּעָרָן שאָפּ צוֹטְרָאָנָן אָן אַגְּנוּזָאנְטּ, אָז ס'איַן צְוֹעַלְךָ, אַיז שוֹין אשר'קע גַּעֲוָעָן לְעֵבָן שְׁאָפּ אָן פֿוֹן דָּאָרָטָן אַרְוִיסְגַּעַטְאַשְׁטְּשָׁטָם אַ נְרוּסְמָן שְׁקָאָרְמוֹזּ מִיטּ עַסְּן. נְאָכְרָעָט האָט עַר זיך בְּרוּיטְלָאָךְ צְוֹלְיָינְטּ מִיטָּן עַפְּנָאָפּ אַ� וּוּרְקָשְׁטָמָטּ, האָט מִיטּ פְּאַרְוִישְׁמָרָעָטָע אַוְיָוָן אַ שְׁאָקָלְנָעָטָאָן מִיטָּן קָאָפּ, אָן וּזְוּ זְיךָ אַלְיוֹן שְׁטִילְגָּעָזָאנְטּ : "איָ, אַ וּוּלְטָן, אַ וּוּלְטָן!" ... דָּאָרָטָן אַרְבָּעָטָרָר, ווֹאסּ זְוִינְגָּן גַּעֲזָעָן אַים הָאָבָּן גַּעֲוָאָרָטּ, אָז אשר'קע זְאָלָן אַנְהָוִיבָּן צַוְּ רַיְדָן אָן זְויָ דְּרַצְיָילְן פֿוֹן זְוִינָן פְּאַרְגָּנָגְגָּעָנָהָיִיטּ, וּזְוּ עַר טָוּט דָּאָסּ אַלְעָמָאָלּ. אַשְׁר'קע האָט אַבָּעָר גַּעֲשָׂוִינְגָּן אָן וּוּיטָר גַּעֲנִישְׁטָעָרטּ ווֹאסּ דָּאָרָטָן אַין שְׁקָאָרְמוֹזּ טָוּט זְיךָ. דָּאָרָטָן אַרְבָּעָטָרָר הָאָבָּן פְּאַרְשְׁטָאָנָעָן, אָז ווּבָאָלְדָּ אַשְׁר'קע האָט גַּעֲשָׂוִינְגָּן בֵּין אִיצְטָ וּוּטָ עַר שְׁוֹין שְׁוֹיָגָן די גָּאנְצָע הָלְבָעָ שְׁעהָ, ווֹאסּ זְויָ הָאָבָּן פָּאָר "לאַנטְשָׁ". אַיְנָעָרָן פֿוֹן זְויָ האָט זְיךָ אַפְּנָעָ רַפְּפָן : — נָגָן, אַזְוִי הַיִּסְטָּט עַמּ, אשר'קע, אַיז דער עַרְדְּקָוָגָן פָּאָר דִּיר צַוְּ קְלִיְּן ! ... אַשְׁר'קע האָט בְּרוּיטָ פְּאַנְאַנְדְּרָגְעַעַפְּנָטּ די אָוֹגָן, אַ שְׁטָמָרָקָן קְיָי גַּעֲטָאָן דָּאָסּ אַנְגְּנָפְאָקָטָעָ אַין מַוְיל אָזָן אַרְוִיסְגַּעַטְוּמָטּ : צַוְּ קְלִיְּן ? נִיּוֹן, פָּאָר מִיר אַיז עַסְּ נִיטָּ צַוְּ קְלִיְּן. הָלוֹאָוּ וּוּאָלְטָ דָּאָסּ נַאֲרָ גַּעֲוָעָן אַין מִיאָן רְשָׁוֹת, וּוּאָלְטָ דָּעָרָ קָוָן גַּעֲוָעָן גַּעֲנִינָן גַּרְווֹים ...

— נַאֲר ? — האָט דָּעָר זְעַלְבָּר אַרְבָּעָטָר גַּעֲפָרָעָטּ. אַרְאָפְּשָׁלְיָינְגָּעָנְדִיק דָּעָם בִּיסְן האָט זְיךָ אַשְׁר'קע דָּעַרְפִּילָטּ פְּרָיוּרָ, אַמָּאָךְ גַּעֲטָאָן מִיטּ בִּידָעָ העָנָט אָן גַּעֲנִטְפְּרָעָטּ : — נַאֲר, אַיך וּוּיסְטָ דָּאָר, מִיסְטָרָ דִּיוֹוִיסְ'ן גַּעֲפָעָל אַיךְ

ניט, אַ צוֹּ גַּעֲפֶעֶרְלָאָכָּעָר יוֹנֵג בֵּין אִיךְ פָּאָר אִים, אַ יָּאָט, וּוֹאָס
קָעָן זִיךְ אַרְיִינְגְּנֶבְעָנָעָן אִין זַיְן גַּאֲלְדָעָנָעָם לְאַנְדָּ... נָו, דָּאָרָה
מַעַן נִיט, כְּחַאָב אִים אִין דָּרְ'עָרָה.

אַשְׁרְקָע אִיזְ מִיטָּאָמָּל אַנְטָשָׂוָגְן גַּעַוָּאָרָן. זַיְנָע אַוְיָגְן הַאָבָן
עַרְגָּעָז גַּעֲקוּט אָפְּ אַ בָּאַלְקָן, אָן דִּי לִיְּפָן הַאָבָן גַּעַצְיָטָרְטָמָ...
אַ טַּוְיָטָע שְׁטִילְקִיָּת הַאָט אַ וּוֹיְלָע גַּעַהְעָרְשָׂת אִין שָׁאָפְּ. דִּי
בִּיסְנָס זַיְנָעָן בָּאַ אַלְעָמָעָן גַּעַבְלִיבָן אִין דִּי מַוְיָּלָעָר נִיט קַיְוָן דָּעָרָה
לִיְּטָע. סְעָרָשָׂטָע מָאָל, אַו זַיְן וּעָנָן אַשְׁרְקָעָן אִיזְ עַרְנָסָט.
— וּוֹאָס אִיזְ אַשְׁרְקָע ? וּוֹאָס אִיזְ ?

אַשְׁרְקָע הַאָט זַיְן בָּאַרְאוּקָט.

— כְּבֵין צוֹ עַרְנָסָט גַּעַוָּאָרָן, חַבְרָה, כְּיוּוִים ! כְּחַאָב
שְׁטַעְנְדִּיק גַּעַטָּאָן עַרְנָסָטָע אַרְבָּעָט, אַבָּעָר עַרְנָסָטִיקִיָּת אָפְּ מַיְן
פְּנִים הַאָט זִיךְ קִיְּנָמָל נִיט גַּעַזְוָן. חַיְינָט אִיזְ עַפְּעָם אַנְדָּרָשָׂ:
אָט, סְאִיזְ נָאָרָג נָוָט וּוֹאָס מִיְּנָעָן פְּרִיְינָט אָן בָּאַקָּאנָטָע הַאָבָן
צְוֹזָאָמָעָנָגָשָׂלָאָן עַטְלָאָכָע הַוְנָדָעָטָד דָּלְלָעָר אָן מִיךְ אַרוֹיְסָגָעָ
נוֹמָעָן אָפְּ „בְּעִילָּיְ“, וּוֹעָן נִיט וּוֹאָלָט אִיךְ אַיְצָט הַינְּטָעָר דִּי גַּרְאָטָעָ
גַּעַזְוָסָן. אִין עַטְלָאָכָע טָעָג אַדוֹם דָּעָרָוָאָרָט אִיךְ אַיְדָעָה אִיךְ וְאַל
פָּאָרָ... וּוֹאָתָהָן זָאָל אִיךְ פָּאָרָ? קִיְּן פּוֹלִין וּוֹאָסְ דָּעָרָוָאָרָטָע
מִיר דָּאָס טְרוֹיְעָרִיקָסָטָע ! ... אָן מִיְּנָעָן פְּרִוִּי מִטְּטָה דִּי צְוַיְיָ קִינְיָ
דָּרְלָאָד זַיְנָעָן קְרָאנָקָ, — דִּיְוָוִיס וּוֹיְלָ דָּאָס נִיט וּוֹיְסָן...
— אַמְּעָרִיקָע גַּנְבָּ ! — דָּאָס אִיזְ גַּעַוָּעָן סְאִינְצִיךְ וּוֹאָרָט

מִיט וּוּלְכָן דִּי אַרְבָּעָטָעָר הַאָבָן גַּעַקְאָנָט טְרִיְיסָטָן אַשְׁרְקָעָן.
דָּעָר פִּוְּפָהָר הַאָט זִיךְ וְאַדְעָר אַמָּל גַּעַטְרָאָגָן אַיְבָּרָעָן שָׁאָפְּ אָן
יַעֲדָעָר אִיזְ זִיךְ אַוְעָקָ צַוְּיָן אַרְבָּעָט.
אַשְׁרְקָע הַאָט אַוְקָ גַּעַרְבָּעָט. זַיְנָע גַּעַדְאָנָקָעָן זַיְנָעָן אַבָּעָר
גַּעַוָּעָן גַּאֲנִיְיָ וּוֹיְטָ פּוֹנְמָ וּוֹעֲרָקְשָׂטָאָט. סְהָאָט אִים וּוֹיְיָ גַּעַטָּאָן
וּוֹאָס עָר אִיזְ חַיְינָט אַזְוִי גַּעַזְוָן. דָּאָס אִיזְ דָּאָקָ סְעָרָשָׂטָמָל אִין
זַיְן לְעָבָן...
סְפָאָרְדְּרִיסָט אִים : מַעַן שִׁקְטָ אִים נִיט אַרְוִוִּים צְוַיְיָבָ זַיְן

רְעוּוּאַלְצִיְאָנָרִישָׂקִים. וּוֹאָלָט גַּעַוָּעָן אַזְוָּאָ פָּאָל, וּוֹאָלָט אִים הַנָּאָה
גַּעַטָּאָן אָן בָּאַפְּרִידִיקָט כָּאַטְשָׂ אַבְּוּסָל.

זַיְנָע יָאָרָן זַיְנָעָן לְעַצְטָנָס פָּאָרְטָוָנְקָלָט גַּעַוָּאָרָן. בְּרִינְדָּלָ
זַיְן קְרָאנָקָע בְּרִינְדָּל, הַאָט גַּעַפְּאָדָעָט אַזְוָּי פִּילְ צִוְּיָט פָּאָר זִיךְ.

ער האט געמוות שטיין א ביסעלע וויטער פון דער באוועונג. זיין נשמה איז אבער געווען דארטן מיט די קעטנדייקע ארבעטער, איז אפט פלענט ער דאך אפרוייסן א שטייל צייט... אבער ניט פאר דעם שיקט מען אים ארוים, ניט „אשר/קען דעם יצט“ שיקט מען ארוים, נאך אשר/ן, דעם מאן און טאטע פון ברינדלווען מיט צוויי קינדרער, וועלכע זיינען קראנק געווען און האבן געמוות צום שפיטאל אנקומען. איזו האט מען זיך דערוואוסט, איז אשר/קע איז געסומען אומגעבעטעהנרכוית און מ'בעט אים ניין צוריך פון וואנגען ער איז געטמען... — וואלט איך געהאט ערנאי אנדערש... מיט אשר/קען דעם — וואלט איך זי געהאט ערנאי אנדערש... מיט אשר/קען דעם יצט וואלטן זיך ניט געשפיט. האט זיך מיר פארגנטסט צו זיין גראדע בא דיוויסץ איז לאנד — וואלט איך שווין געווען... איז אשר/קע אבער א פאמיליע מאן, א טאטע פון צוויי קינדרער, איז מאן ניט גוט...¹

יזין יעדן טאג די ארבעטער ארום אשר/קען און הערד זיך צו צו זיינ ריד. ער דערציאלית זיך פון אלין, זויל זו ער זאנט: „וועמען זאל איך דערציאיל, אויב ניט מיינע ברידער ארבעטער?“ קוקן זיך זיך דעם פאראעלטערטן אשר/ן מיטן אינגענויישטן פנים. זיך מאלן זיך אין די געדאנקען אשר/קען דעם יצט, וואס האט אריינגעשאטן זאלץ און פעלפער אין פלאשל אריין, און אשר/קען, וואס האט דעם פאליציסט א זאק איבער? קאפ אונגעטען... — דו וויסט, אשר/קע, — האט זיך אינמאן אן ארבעטער צו אים אפנורפן, — ס'טוט באנגן. ב'וואלט וועלן זען אשר/קען אפטאן דא, עמיין פון אונזער אונטערדריקער איז שפיטץ. און אשר/קע האט גענטפערט: „ווארט ווארט, חורה, אַנְדָּרָעָן אַשְׁרָקָעָם וְעַלְןָן נַאֲךָתָן, אַזְּנָבָעָן וְעַטְּשָׂוִין פָּאַרְזִיךְ זְיֵין?...²

* * *

אונ איז פרימאָרגן איז אשר/קע צו דער ארבעט ניט געלומען.

די ארבעטער האבן זיך איבערגעקסט און מיט טרען אינער דעם צווייטן געפרענט: „א סברה, איז שווין?...³
אוועלק איזויגער, ווען אלע האבן גענומען עסן, איז אשר/קע

אַרְיִינְגֶּעָטֶומָעַן אֵין שָׁאָפַּן. עַר אֵין גָּעוּעַן יּוֹם-טּוֹב/דַּיָּךְ, נִיטַּבְלָוִזְן
אֵין אַנְטָאָן, נַאֲךְ אַוִּיךְ אֵין אַוִּיסְזָעַן. זַיְנָע אַיְוָגַן הַאֲבָן וּוּ מִיטַּ
פִּוְיעַר גַּעַשְׁפְּרִיצַּת. נַאֲךְ בָּא דַּעַר טִיר שְׁטִיוּנְדִּיק הַאֲטַּעַר מִיטַּ אֵין
חוּכָּן גַּעַלְעַכְטָעַר גַּעַלְאָזָט וּוּיסָן, אֵין עַר קָוָמָט.

אַלְעַ הַאֲבָן אִים אַגְּנָעָסְקָטָן: וּוּאַס אֵין גַּעַשְׁעַן?
— פָּאָר אַשְּׁר/קָעַן דַּעַם יָאָט אֵין דַּעַר עַרְד קָוָגָל נִיטַּ צָו
סְלִיְוָן, — הַאֲטַּעַר אַשְּׁר/קָעַן צָו יְהָדָן אַיְינָעַם גַּעַנְעָבָן דַּי הַאֲנָט אֵין
גַּעַהְיוֹסָן מַעַן זָאַל אִים בָּאָגְרִיסָן.

— וּוּאַס אֵין?
— כִּפְאָר אָפַּן פָּוָן אַמְּעָרִיקָע, סְוּוּרָט מִיר אַגְּנָעָבָטָן אֵין
זַעַקְסָט חַלְקָ פָּוָן דַּעַם עַרְד קָוָגָל... דַּאֲרָטוֹן קָעַן אַיךְ זַיְן וּוּאַו
אַיךְ וּוּלְ...
אֵין פָּאָר אַלְעַמָּעַן אֵין קָלָאָר גַּעַוָּאָרָן: אַשְּׁר/קָעַם אַרְבָּעַט הַאֲט
זַיְךְ בָּאַצְּאָלָט. סְלִאָנָד, וּוּאַו דַּעַר אַיְדָעָאָל זַיְנָעָר אֵין פָּאַרוּרְקָלָאָכָט
גַּעַוָּאָרָן, הַאֲט אִים אַיְינְגַּעַלְאָרָן פָּאָר זַיְנָע אַמְּאַלְיָקָע פָּאַרְדִּינְסָטָן.
עַר אֵין גַּעַפָּאָרָן קַיְוָן סְאַוּעַטְ-דּוֹסְלָאָנָה.

ווען מרדופט

חיהם אוין געשטאנגען אינטערן צימער אוון זיך געשלאנן מיט די פויסטן אין קאָפּ אַריין. דער קאָפּ האָט זיך געשאָקלט, גע-הוידלט, ווי אַ קלוייסטער גֶּרגֶלְאָק. ווייטָאנְגֶּרְדָּאַנְקָעָן האָבוֹן זיך צע-כוואָלִיעַט אַפּ סְטוּלִיעַ, אַיבָּעַר ווּעַנטַּם, צעהָאנְגָּעָן זיך אַרוּם די פֿעַנְצָטָעַר, ווי די טְרוּיְוִירְקָעַט עַנְצָעַר פֿוֹן גֶּלאָק, ווּאַס ווּאַרְפָּט אַז מְרוֹאָ אָפּוֹן פָּאַלְק, אוֹ סְ'זָאָל פָּאַרְגָּעָסָן אַין לְיִיבָּ אוֹן לְעַבָּן אוֹן קְנִיעָן פָּאָר אַגָּט.

חיהם האָט זיך אַפּ אַמְינָהָט אַפְּגַעַשְׁתָּעלָט. ער אַין צו מִיט רְצִיחָה-אוֹגָן צוֹם פֿעַנְצָטָעַר. ער האָט צְעַשָּׂאָטָן הוּוֵיפָּנָס בְּיוֹזָע בְּלִין אַפּ די נָאָסָן, מַאֲשִׁינָהָן אַוְן מַעֲנְטָשָׁן. — זוי לאָזָן אַים נִיט טְרָאָכָטָן. זוי שְׁטָעָרָן אַים פִּירָן אַזְיכָה מִיט זיך אַלְיָוִן. ער האָט מִיט צָאָרָן פָּאַרְדוּקָט די פָּאַרְהָאנְגָּעָן אַוְן האַסְטִיק אַרְאַפְּגַעַשְׁלָעָט די שְׁטָאָרָן.

חיהם האָט זיך אַזְוָרָה גַעַטָּאָן אַין בעט אַרְיָוִן, אוֹ די פְּרוֹזִישָׁינָע האָט זיך אַזְוָשׁ צְעַרְיוּן אַוְן שִׁיר נִיט גַעַפְּלָאָצָט. אַ שְׁפִּיעַ פֿוֹן דער קָאַלְדָּרָעַ האָט זיך, ווי אַפּ צוֹ לְהָכְבִּים, אַרְיְבָּרְגָּעְבוֹגָן אַיבָּעַר זְיוֹן קְנִי אַוְן זיך אַים פְּוֹנָקָט אַוְעַקְעַגְעַשְׁתָּעלָט אַנְטָלָעָן זְיוֹנָעָן אַוְן מִיט אַ רְיִיצָן. חַיִים אַיְוָן אַוְיְבָּרְאָכָט גַעַזְוָאָרָן. ער האָט אַגְּנָעָן בָּאָפְּטָט דָעַם שְׁפִּיעַ, ווי מְבָאָפְּט אַז אַמְעַטְשָׁנָס גָּאָרְגָּל, אַוְן אַ שְׁלִוִּיָּה דער גַעַטָּאָן מִיט כְּעַם, אוֹ די קָאַלְדָּרָעַ האָט זיך אַזְוָשׁ דְּרָהְהִיבָּן, ווי צָוּוִי קָאַטְשָׁקָעָם אַפּ פְּלִינְגָּעָן. אַנְגָּמָאָכָט אַז ווּינָט אַיְוָן אַוְעַקְעַד גַעַפְּאָלָן אַוְיָהָר דָעַר פְּאַדְלָאָגָּעָן אַצְעַפְּרִוִּיטָעַ, מִיט אַמיַן קָלָאָפְּנִידָן אַוְיְפָּבְּלָאָגָּן, ווי אַלְעַצְטָעַר אַטְעַם פֿוֹן אַבְּאַשְׁעַפְּעַנִּישָׁ.

ערשְׁת אַיצְטָאָ, ווען ער האָט דְּרָעוֹזָן אַפּוֹן טִישָׁל דָאָס בְּרוּוּל, האָט זיך חַיִים קָלָאָרָעַר דְּרָעְמָאָנָט, פָּאַרְוּאָס ער אַיְוָן אַזְוָיָוִי ווּילְדָן

געוואָרַן. ער האט נאָך אַמְּאָל געפִּירֶת זַיִנָּע אָוִינָן אַיבָּעֶר די
שׂוֹרוֹת. אִים האט זַיְד אַוִּיסְגָּעוֹווִין, אָז יַעֲדֵר אָוֹת אֵינוֹ אַהֲמָעָר,
וְאָסָּס קַלְאָפְּט אִים אַיבָּעֶר. מָוח:

„חֶבֶר חַיִם!

„אַיִן פָּגָנוּוּרֶת וּוּטָם אַיר גַּעֲפִּינְגָּעָן אַטְשָׁעָס אַפְּ הַונְּדָעָרֶת אָזָן
אַכְּצִיךְ דָּאַלְאָר. דִּי סָמוּעָ וּוּטָם דָּעַקְנָן דִּי הוֹצָאָות, וְאָסָּס אַיר האָט
אוֹיסְגָּעוֹווִין אַפְּ מִיְּן דִּיְוָעָ קַיְוָן אַמְּעָרֶקָעָן. פָּאָר דִּי דָּרְיִי חַדְשִׁים,
וְאָסָּס אַיךְ בֵּין גַּעֲוָעָן אַיעָרָר וּוּבָב, זַאֲגָן אַיךְ זַיְד אָפְּ פָּוֹן קְרִיגָּן בְּאַצְּאָלָט.
מִיטָּחָרְבָּשָׁן גַּרְוָם,

מִינִי.“.

חַיִם האָט דָּעַרְגְּרִיכְטָמָט אַמְּדָרָגָה פָּוֹן סָאַרְקָאַסְטִישָׁר רְוַאַיְקִיט.
ער האָט זַיְד אַוִּיסְגָּעוֹווִין אָפְּן בָּעַט אָזָן האָט אַרְיוֹנְגָּעָשְׁטָאָכָן זַיִנָּע
בְּלִיקָּן אִין דָּעָר סְטוּלְיָה.

פָּוֹן דָּעָר סְטוּלְיָה האָט זַיְד גַּעֲפִּנְגָּט אַפְּ עַנְצְּטָעָרָל. אָזָן ער
הָאָט זַיִן בְּעַסְאָרָאָבָּעָר קַלְאָלָנִיעָן דָּרְחָעָן:
אָט לְוִוְּפָט מִיְּנִי מִיטָּס אַפְּאַרְפְּלָאָמָט פְּנוּמָל. דִּי שְׁוֹאָרְצָע
צְעַפְּלָאָךְ טָאנָצָן אַרְוָם אַיר קָאָפְּ. ער, חַיִם, אַבְּלָאנְד אַיְנְגָּעָלָע, וּוּ
אַשְׁיְוָגָעָל, כָּאָפְּט זַיְבָּי אַצְּעָפְּלָאָן שְׁרִיּוּת: „וּוְוָאָ“. מִינִי — זַיִן
פְּעַרְדָּעָלָע. ער — דָּעָר אַוְנְטָעָרְטְּרִיבָּעָר.

אָט זַיִנָּען זַיְיָ בְּיִדְעָ פְּאַרְפּוּצָט, יוֹמְטָובְּ/דִּיק. זַיְיָ הָאָבָּן גְּרָאָץ
דוֹאָרָט פָּוֹן פְּאַלְקָשָׁוֹ. זַיְיָ זַיִנָּען שַׁוִּין גְּרוּסָע פְּעַרְצָנִיאָרְיוּעָ.
איַן דָּאָרָה הָאָלָט מַעַן זַיְיָ פְּאַרְתְּנִיכָּלה. עַלְתָּעָן שְׁמִיכְלָעָן, האָפָּן.
מִינִיָּס פְּאַטָּעָר אִין דָּעָר דָּוָפָּא. פְּאַרְתְּ אִים זַיִנָּען אַלְעָ צִוְּיָוָן
גּוֹמָ. חַיִם/סָטָאָט אִין אַפְּוּעָר. ערְדָן — אִין אַמְּאָל אַשְׁטִיףָ
מָאָמָעָ.

מִינִי פְּאַרְטָמָט קַיְוָן אַדְעָס זַיְד לְעַרְנָעָן.

חַיִם פְּאַרְטָמָט מִיטָּפְּעַרְדָּאָזְנָזָוָאָן אִין פְּעַלְדָּר אָרְיוֹן. אָפָּן
וְאָנוּן, איַן דִּי פְּאַרְטָמָן אָזָן פְּאַרְנָאָכָטָן, האָט חַיִם אוֹיסְגָּעוֹנוֹסָן
זַיִנָּע בְּעַנְקָעָנִישָׁן. דִּי בְּעַלְדָּעָר הָאָבָּן אִים שְׁטִיל גַּעַהְעָרָט אָזָן
מִוְּתְּגָעָפִילָט. דִּי פְּעַרְדָּזָיָנָעָן גַּעַנְגָּעָן פְּאַוּוֹאָלָעָ, נַאֲכָ'ן טָאָקָט
פָּוֹן חַיִם/סָטָאָט טְרָאָכְטָוָנָעָן. ערְדָן וְאָנוּן האָט שְׁטִיל גַּעַרְעָבָצָט. ערְדָן
הַיְמָלָה האָט גַּעַשְׁאָקָלָט מִיטָּפְּאַרְדְּוּעָר.

מִינִי — דָּאָרָט אִין אַדְעָס.

טעג ציען זיך, ווי די בלאטעס איזן דארף. חברהּ לאכּן אים אוים : "די געליבטע איז אווועגעפלויין". אנדערע ערבי קלערן אים : "דען רופאָס טאכטער ווועט וווערן אַ דאקטאָר. ווי קומסטן, אַ פּוּעָרֶס זוֹן, צו אָרוֹ?"

מינני איז געקומען אָפּ וואָקָאצְיעַ. זו לְאַכְתֵּב אָזִי הוֹיךְ, אָז דאָס גאנצע דאָרָף האָט אַ פְּנִים ווֹי חֹזֶק. זו קוּקַט אָפּ יַעֲדֵן מִיט אָזָא שְׁתָלַץ, ווי אָז אַרְאָפְּנָעָפְּלָעָנָע פּוֹן אַ פרעַמְּדָן גְּרוּיסָלָנד.

בַּיּוֹ מִינִיְּן אִין הוֹיז אִיז אַ שְׁמָחָה. ער גְּנַבְּעַט אַ קוֹק דּוּבְּרַעַן פֻּעַנְצְּטָעָלָל : קְוֹרְסִיםְטָקָעָס אָוֹן סְטוּדְעָנָטָן הַוּילְעָן. דַעַם קְרַעְמָעָרָס זוֹן, דַעַם רְבָ'ס טָאָכְטָעָר, דַעַם ווּוַיְנְשִׁינְקָעָרָס צְוֹוִי קִינְדָּעָר אָז נָאָך אִין נָאָך. קְיוֹן פּוּעָרָשׁ קִינְדָּעָר זַיְגָעָן דָּאָרָטָן נִיטָא. חַיִּים האָט זַוְּ שְׁטִיל צְעוּוִינִימָט אָוֹן אִיז אַוּוֹעַק אָפּ די פֻּלְדָּעָר.

ער אִיז גְּנַגְּנָגָן זַוְּכָן די שָׁאָרָה, ווֹאָסָה האָט זַוְּ צְעַשְׂיוֹידָט. ער האָט גְּנוּוֹאַלְט אַוְיְפְּכָאָפּ דַעַם שְׁטוּרָם, ווֹאָסָה האָט זַוְּ צְוֹוִי ווּוִיט פְּאָרָטָרָאָגָן אַיְינָעָר פּוֹן צְוֹוִיטָן. אָפְּשָׁר ווּלְעָן אִים די פֻּלְדָּעָר דָּעַרְצְּיָילְן בִּיְגָאָכָט, אִין דַעַם שְׁטִיל, דַעַם סָוד, ווי אָזָוְיִי מְגַיִּיט צְרוּקָס צַוְּ מִינִיְּן, ווי אָזָוְיִי מְבָרִינְגָט מִינִיְּן צַוְּ זַיךְ.

בעס האָט זַוְּ אַגְּנוּזָאַמְּלָט, אַגְּנוּזָאַמְּלָט אִין חַיִּים'ס הָאָרַי, אִין אַ פְּאָרָטָאָגָן האָט עס אַוְיְנָגָרִיסָן אַון גַּעַפְּלָאַצְּט.

יענְנָעָר טָאגְ:

חַיִּים נַעַמְתָּ אַ וּסְלָאָפְּפָן פְּלִיּוֹצָע אִין שְׁפָאָנָט. שְׁפָאָנָט פּוֹן דָּאָרָף צַוְּ דָּאָרָף, אָפּ פְּרַעְמָדָע ווּעַגָּן, הַוּנְגָעָרָט, ווּאַגָּלָט, טְרָאָגָט זַיךְ אַוּוֹעַק אִין דַעַם ווּלְעָטָאָרָיָן.

אַפְּגָעָשָׁנִיטָעָן דָּאָרָה פּוֹן זַיךְ, אַפְּגָעָשָׁנִיטָעָן אַיְינָגָעָן. אלָע ווּיל ער פְּאָרָטָסָן. מִינִיְּן — מַעַר נִיט זַיךְ. ער ווּלְקִינְעָם מַעַר נִיט זַיךְ. ער ווּלְקִינְעָם גְּבוּרָהָן זַיךְ ערְגָעָץ. אַלְיָין גְּבוּרָהָן ווּוּרָן, זַיךְ נַעַרְוָן אַון דָּעַרְצִיעָן.

קִישְׁנָעָוָו — שְׁטָאָט גְּרוּסָע, מִוְּטָ קְלִינְשְׁטָעַטְלְדִּיקָע נַאֲסָן. חַיִּים — פְּלִיּוֹצָע בְּרִיטָע, הענט אַיְזָעָרָעָן, עַרְדִּיוֹשָׁע פְּאָרְגְּרוּעָבְּטָע. הענט אַיְזָעָרָעָן קָעָנָעָן אַלְיִז : ווּאַשָּׁן, ווּוִישָׁן, שְׁעָרָן אַון בָּאָרְדִּינָן. הענט עַרְדִּיוֹשָׁע טְרָאָגָן צִיגְּלָן, טְעַסְעַן שְׁטִינְנָאָר, זַעַגְּן הָאָלָץ.

שְׁטָאָט. מַעַנְטָשָׁן נִיעָז. קוּקַט מַעַן אָפּ חַיִּים'עַן פְּרַעְמָדָע אַון ברָוָן. חַיִּים אַנְטָלוּיְפָט פּוֹן זַיךְ. ער האָט מַוָּאָר, קוּמָט נָאָך דַעַם

אַרבעט אַין זַיִן צִימער אָוֹן לְיֻעַנְתּוּ. בֵּיכֶר זַיְנָעַן דָּא אַסְּה, אַזְּוֵי פִּיל. חַיִּים הָאָט גַּעֲדוֹלָד אָוֹן צִימָט אַסְּה, אַזְּוֵי פִּיל. לְיֻעַנְתּוּ עָרָה, שְׁלִינְגְּטַה עָרָה. אָוֹן דִּי בֵּיכֶר זַיְנָעַן דָּא אַזְּוֵי פִּיל וּוּעַלְתּוֹן. אַלְעַ מַאְלָה גַּעֲפִינְטַה חַיִּים נַיְיעַ וּוּעַלְתּוֹן.

עַפְעַם הָאָט וּוּעַר אִם אַמְּאָל פָּארַנָּאָרֶט, פָּאָרְפִּירְט אִין אַשְׁטִיבָּל, אַפְּ אַפְּינְסְּטָעָרְן גַּעַסְּל. וּוּ מַאְדָּנָה סְּהָאָט אִים אַוִּיסְּגָּנוּזְּעָן דִּי חַבְּרָה דָּאָרְטָן: אַ פָּאָר אַפְּגַּנְּרִיבָּעָנָה סְּטוּרוּנְטָן אָוֹן קָוְרִיסְּטָטְּשׁ, אַ פָּאָר אַרְבָּעָטָעָר. מְ'זִיצָּת צַעְלִינוּגְּט, צַעְשְׁפְּרִיט. מִידְלָאָךְ בְּלָאָוֹן רְוֵיךְ. אַיְינְנָעַר פָּאַכְּבָּעָט מִיטְּטָה דִּי הָעָנְטָה אָוֹן רְעָדָט, וּוּי עָר זַאְל דָּאָס אַוִּיסְּלִינוּגְּ דִּי וּוּרְטָעָר אָפְּן טִישׁ, אַזְּוֵי קָלָאָר אָוֹן פָּרָאָסְּטָה: „פָּאָרְשְׁטָי, חַיִּים, דִּי וּוּלְטַ גַּעַהְרָט צַו דִּיר“. נַאֲרָה חַיִּים הָאָט דִּי עַרְשְׁטָעָט טָגְּ אַוִּיסְּגַּשְׁטָעָלְטָ דָּעַרְשָׁרָאָקָעָנָה מוֹיל אָוֹן אַוִּירָן, וּוּי אַ נַּיְיעַ צִיגְּ, וּוּסְּמָסְּמָרְטָ מַעְלָקָן, אָוֹן זַיְ מִינְטָ — קוּלְעָן.

אָוֹן וּוֹאָךְ נַאֲךְ וּוֹאָךְ אִים דָּאָס קָרְיוּלָן גַּעַוְאָרָן לִיבְעָר אָוֹן טְיוּעָרָעָר. אִים אָיוֹן עַרְשָׁט אִיצְּטָ קָלָאָר גַּעַוְאָרָן דִּי וּוּעַלְטַ-מְלָחָמָה, וּוּסְּמָה הָאָט זַיִּד אַזְּוֵי וּוּיְנוּקָן אַנְגַּעַקְעָרָט מִיטְּטָה אִים אַיִּן דָּעָר הַיִּם, אָיִן דָּאָרָת. עָר הָאָט אַנְגַּהְוִיְּבָן פָּאָרְשְׁטָיְוִוָּן דִּי רְעוּאָלְזְּצִיעָן, וּוּסְּמָה אָיִן גַּעַלְעָנָן בַּיּוֹם פָּאָרְדָּאָלְיָעָר בְּרַעַג פָּוֹן דָּנְיָעָטָעָר, אָן אַפְּגַּנְּעָנִיםְתָּעָנָה פָּוֹן אִים, פָּוֹן בְּעַסְּאָרָאָכְּיָעָן.

אַיִּין אָוֹונָט אָיוֹן חַיִּים אַרְבִּיבָּר דִּי שְׁוּעָל פָּוֹן שְׁטִיבָּל אָוֹן גַּעַבְּלִיבָּן שְׁטִיוֹן, וּוּ צְוַגְּנוֹאָקָסָן צָום פְּלָאָז. פָּוֹן סְּאָפְּגָּעָה הָאָט זַיִּד מִינִי גַּעַנְעָבָן אַ הְוִיכָּבָן אַוִּיסְּגָּנוּשְׁרִיעָן: „חַיִּים, דִּוּ לְעַבְּסָט?“ אָוֹן אָיוֹן גַּעַבְּלִיבָּן אַ פָּאָרְגָּאָפְּטָעָט מִיטְּטָה אַרְוּסְּנָה אַנְגַּעַנְעָנָה בְּלִיקָּן. חַבְּרִים הָאָבָּן אַרְוּמְגָּנְפִּירְט זַיְעָרָעָ אָוִינָן פָּוֹן שְׁכָנָן צַו שְׁכָנָן, פָּוֹן חַיִּים עַן צַו מִינִיּוֹן, אָוֹן גַּעַוְאָלְטָ עַרְגָּנָעָז טְרָעָן דָּאָס רַעַטְנִישׁ.

בַּיִּי אִים אָיוֹן צִימָעָר אָיוֹן מִינִי גַּעַזְעָסָן. דִּי אָוִינָן הָאָבָּן אַיר גַּלְוִוְיכָטָן פָּוֹן פְּרִיָּה, וּוּסְּמָה זַיִּד הָאָבָּן זַיִּד בְּאַנְגַּנְגָּטָן. זַיִּד הָאָט דָּאָרָךְ אַזְּוֵי פִּיל צַו דָּעַרְצִיוּלָן.

מִינִי הָאָט דִּי רְעוּאָלְזְּצִיעָן נִיטְּ פָּאָרְשְׁטָאָנָהָן, פָּוֹנְקָט וּוּי זַיִּה הָאָט נִיטְּ דָּעַרְקָעָנָט חַיִּים עַן, וּוּעַן זַיִּה אַיִּז גַּעַקְמָעָן אַפְּ וּוּקְמָצִיעָן. הָאָבָּן דִּי שְׁטוּרְעָמְדִיקָּעָט טָגְּ אַנְגַּעַנְגָּמוּנָהָן מִינִיּוֹן בַּיִּי דִּי הָאָר אָוֹן זַיִּה שְׁלִיוּדָעָר גַּעַטָּן, אָיוֹן זַיִּה אַרְאָפְּגָּעָפָּלָן אַיִּן דָּאָרָךְ אַרְיוֹן, אָן אַוִּיסְּ גַּעַשְׁפִּינְגָּנָהָן.

און אַנְגָּהוֹבִין האָט זיך אַיר אָזֶוּ בענְקָעַן נַאֲך דָּעַם שְׂטוּ רֻעְמְדִיקָן, ווֹאָס האָט גַּעֲוִרְכָּלֶט דָּאָרְטָן אַיְזָן אַדְעַם. אַוְן אַנְגָּהוֹבִין האָט זיך אַיר אָזֶוּ בענְקָעַן נַאֲך חִיּוּמָעַן, אַיר קִינְדְּ-חִבָּר, ווֹאָס אַיְזָן אַוְעָקָעְגָּפְלִוִּיגָן פָּוּן דָּעַר הַיּוּם אַיְזָן דָּעַר גַּרוּסָעֵר פַּרְעָמְדָעֵר וּוּלְטָט זיך גַּעַלְאָזֶט.

מיַנִּי האָט גַּעֲפִירֶט אַירֶע וּוּיְסָעֵר העַנְטָלָאָך אַיבָּעָר הַיּוּסְמָס גַּעֲדִיכְטָעַחְאָר, אַיבָּעָר זַיְנָעַ רַוְּיְטָעַבְאָסָן, אַיבָּעָר זַיְנָעַ גַּעֲוָנוּטָעַ העַנְטָע. זיך האָט אַיְם גַּעֲלָלָעַט אַוְן הַאָלְיוּבָעַט, ווֹי אַקְלָיָן קִינְדָּה. אַירֶע אַיְגָן זַיְנָעַן גַּעֲוָעַן בָּאַגְּלָאָנְצָט מִיטָּא פִּוְיכְּמָקִיטָס, ווֹאָס האָט אַרְוִיסְנָעְלָיְכָטָן אַזְוּיָן נַאֲזָיָו אַוְן אַוְפְּרִיכְּמָטָס פָּוּן אַיר נַשְּׁמָה. אַירֶע פְּרִיאָר האָט זיך צַעְגָּאָסָן אַיבָּעָר דַּי בָּרָעָן פָּוּן אַיר הַאָרְץ, פָּוּן אַיר פְּרִיאָישָׁן שְׁבָל אַוְן מַאֲסָט.

חִיּוּמָי אַיְזָן אַבָּעָר גַּעֲוָעַסְעָן פָּעָסָט אַוְן נַיְטָ-בָּאָוּגְּנָאָך, ווֹי אַשְׁטָּאַלְעָנָעָר קָאָסָטָן, ווֹאָס הַאָלָט זַיְכָּעָר אַיְזָן זיך דִּי סְוָדוֹתָן. גַּעֲוִיָּאָלָט האָט עַד זַאֲנָן : „מַיְנִי, דַּו בִּיסְטָס עַנְטִימְעַנְטָאָל, ווֹי עַס פָּאָסָט בָּאָר אַרְפָּאָס אַטְאָכְטָעָר, ווֹאָס לְעַרְנָט אַפְּ דָּאָקְטָאָר. ווֹי קוֹם אַיך צָוְדִּיר, אַזְוּן פָּוּן אַפְּוּיָר. דַּו בִּיסְטָס גַּעֲקָוּמָעָן אַיְזָן דִּי רַיְעַן פִּינְעַמְפָּעָר נִיטָּפָן נַוִּיט גַּעֲטָרְבָּיָן, נִיטָּפָן אַיְגָעָנָעָם בָּאוּוֹאָסָטָר זַיְוּן, נַאֲך דָּוָרָךְ בענְקָעַן נַאֲך דִּי שְׁטוּרְמְדִיקָעַט טָעַג דָּאָרְטָן אַיְזָן. בִּזְוּת גַּעֲקָוּמָעָן צְוָרִיק צָוְמָר נִיטָּפָן זַוְּאָנְדָרָעָן אַוְן זַוְּכָּן, נַאֲך דָּוָרָךְ אַנְסָס. בִּיסְטָס עַנְטִימְעַנְטָאָל. סְאַיְזָן אַמְּנוֹנְטָנְדִּיקָעָר אַוְיְבָרְזָן.“

חִיּוּמָי האָט. גַּעֲוָאָלָט, עַר האָט עַס אַבָּעָר נִיטָּפָן. ווֹיְלָעַזְעָסָן אַיְזָן עַר פָּעָסָט, ווֹי אַשְׁטָּאַלְעָנָעָר קָאָסָטָן, ווֹאָס הַאָלָט זַיְכָּעָר עַר הַאָלָט אַיְזָן זיך דִּי סְוָדוֹתָן. חִיּוּמָי האָט זיך דִּרְמָאָנָט, ווֹי עַר הַאָלָט מַיְנִיְּזָן בִּיּוּמָי צְעָפָל אַיְזָן שְׁרִיּוּת : „וּוֹאָ“. חִיּוּמָי האָט זיך דִּרְעוֹזָן אַיְזָן יוֹסְטָוּבְ' רִיקָעַ קְלִיְּדָעָר מִיטָּמִינְיָן. זיך האָבָן גַּרְאָדוֹאָרָט פָּוּן פָּאַלְקָמְשָׁוֵל.

אַוְן בָּאָלָד זַיְנָעַן גַּעֲקָוּמָעָן צְוּטְעַרְדִּיקָעַט טָעַג אַפְּ חִיּוּסְמָס קָאָפָּ : דָּוְרְכְּפָאָלָן. גַּעֲמָטְעָרָט חֲבָרִים אַיְזָן פִּינְסְטָעָרָעָ לְעַלְעָרָסָן. קַעְנָגָעָפָרָן דָּוְרְדִּינְאָנָד רַוְּפָט אַיְם אַיְזָן זַיְוּן אַרְמָמִי... שְׁטָאַטְוִישָׁ גַּאֲסָן, לְוָפָט, ווּעְרָט פָּאָר אַיְם עַגְּגָן, גַּעֲדִיכְּמָט, פָּאָר דָּעַר שִׁוְּיָן זיך גַּוְיִיָּזָן.

מַיְנִי אַיְזָן צְוָרִיק אַנְטָלָאָפָן אַהֲיָם, אַיְזָן דָּאָרָף אַרְיוּן.

האט זיך חיים אויפגעהויבן און אייז ארייבערגעשואומען קיין ניו יארק. נו יארק האט געעפנט ברויט דז טוועגן. נו יארק האט זיך געזונטעה הענט און רוייט באקסן. חיים האט זיך אפגע געבן פרייזויליק.

און נאך שועערעדר מי און ארבעט האט ער ארכומגעבלאנד דושעת אף דז גרויסע נאסן און עוזעניאס ברויטע. ער האט זיך געזוכט.

חיים וווערט אקטיוו. וווערט פארגעטען דארף און איינגענע. אפגעשניטן פון זיך זיינ לאנד און מניין. זוי א פיש אין וואסער, אייז חיים ארכומגעשוואומען איין דער באזועונג: קאמפ פארטוי, פראפאריין, ארבטעטער דינגן. אומעטום א באמאטער. יעדער הערט מיט ליבע זיין ווארט. מאפלט זיין ארבעט בייען וויבטיכון שריט. חיים אייז א שטענדיע באזועונג. ער האט קיין צייט ניט צו טראכטן וווען זיך.

שפעת ביינאכט האט ער איין זיין צימער געפונגען א ברווע. דער פיר-עליגער פטעטער קאננווערט האט דערצ'ילט, אzo ער סומט פון יענער זויט ים. מיט אמאל האט ער זיך דערמאנט, אzo ער האט ערנצע אינגענע. אמת, שווין לאנג ניט קיין איינגענע. דעם בייען טאטן האט ער נאך פון קינדזויז פוינט געהאט, שטיה-מאמע און שטיה-שועטער זיינען שטענדיק געווען צו אים פרעמאד.

„נאך פון מניין. א שיינע האנטשריפט.“

ער האט געליגענט די שורות מיט א שמייכל אַפְּ דֵי ליפן. מניינ'ס וווערטער זיינען שוין נייע. זיך האט זיך זיין אונגעלייטן. האט זיך באקומו אן אנדער שפראך. א טרווער לינט צעשפראיט אַפְּ דֵי בָּלְעַתְלָאָך: „דרער רופא אייז געשטאָרבָּן; א הונגער שפאנציגט אַכְזָרִוָּתְדִּיג אַין דָּאָרָפָּ; פָּעַלְדָּרְ טְרִישָׁעָנָעָן; דֵי באזועונג דערשטיקט; הָעַלְתָּ; אָוִיב דֵוּ וּלְסָטָן.“

חַיִּים הַאֲט אַ נָּאָכֶט גַּעֲרָאָכֶט.

אַרְיִיבָּעָרָאָכֶט מִינְיָן קִיּוֹן אַמְעָרִיקָע.

פְּרִוּרְ האַט מַעַן זַי אַוְּפָּ עַלְמָים אַיְוָלָנְדָּר חַתּוֹנָה גַּעֲמָאָכֶט לְיוֹטֵן גַּעַזְעַ, אַז אַ חַתּוֹנְגָּט אַהֲעָר אַ כָּלָה.

דָּרְגָּנָאָךְ הַאֲבָן זַי זַיךְ חַבְּרִישָׁ גַּעֲלָעָמָפֶט.

מייט אמאָל האָט זיך חיַים אַ הַוּב גַּעֲטָאָן אָוֹן זיך אַרְוִיסֶּת
געווֹאָרְפֵּן פֿוֹן בְּעֵט, ווֹי הַיִּסְעָ שְׁפִילְקָעָם וּאַלְטָן פֿוֹן דַּי קִישְׁנָס
געשְׁטָאָכָּן.

ער האָט דָּרְזָעָן דַּי נַאֲכָט זיך גַּנְבָּעָנָעָן דַּוְרָךְ דַּי פְּעַנְסְּטָעָר.
ער האָט אַנְגַּעַשְׁטָעָלָט דֻּעַם פְּינְגְּנָעָר אָפְּזָן עַלְקְטָרְדָּשָׁן קַנְעָפְּלָי:
„ניַּין, מְדָאָרָה נִיטָּקְיָין לִיכְטָמָן, אַיְן דָּעָר פְּינְסְּטָעָר וּוּעַט עַר זיך
שְׁנַעַלְעָר דְּעַרְמָאָנָעָן.“.

געזָאנְטָה האָט מעַן אִים אָפְּ אַ שְׁפָאָסָם: חַבָּר לִיְבָּל שְׁפָאָצִירָטָם,
עַפְּעָס צְוִיל מִיטָּן מִינְיָין“. ער האָט דָּעַמְאָלָט גַּעַשְׁמִיוֹכְלָט.

געטרָאָכָּט האָט ער אַבְּעָר:

— אַיְן דָּאָסָם מְעַנְלָאָךְ?

— מְעַנְלָאָךְ.

— אַיְן זַי דָּעַן אַ שְׁקָלָאָפְּ?

— אַ פְּרִוּעַ. אַ בָּאַלְעַבָּאָסְטָעָא אַיבָּעָר אִיר לִיְבָּמָן.

— דָּאָךְ.

— פָּאָרוֹוָאָסְ-זִישָׁע אַיְן עַר, חַיִּים, דָּעָר אַקְטִיוּוּדָר קַעְמְפָעָר,
אַרְוָמְנָעָגָנָגָנָעָן טָעַג אָוֹן גַּעַטְרָאָכָּט וּוֹעַנְןָ מִינְיָיןָם בָּאַצְּיָאָנוֹגָנָעָן צָו
אִים אָוֹן צָו לִיְבָּלְעָן? פָּאָרוֹוָאָסְ האָט ער נִיטָּקְיָין מִיטָּן
צָו פְּרָעָנָן מִינְיָין: „דוֹ שְׁלָאָפְּסָטָם מִיטָּן לִיְבָּלְעָן, זַיְן?“ פָּאָרוֹוָאָסְ
אַיְן מִינְיָין נִיטָּקְיָין אוּפְּרִיבְּכִיגְנָן?

חַיִּים האָט זיך ווֹידָעָר גַּעַשְׁלָאָגָן מִיטָּן זַיְנָעָן קַוְלָאָקָעָם אַיְן
קָאָפְּ אַרְיָין אָוֹן זיך גַּעַזְדָּלָט: „אַ זַּוְן פֿוֹן אַ פְּוִיעָר, ווֹי קוֹסְמָטוֹ
צָו זַיְן אַ פְּרִירָעָר? — מְדָאָרָה דַּיְרִין.“.

חַיִּים האָט האָסְטִיקָאָס אַ קְוּוּעָטָשׁ גַּעֲטָאָן דָּאָסָם קַנְעָפְּלָי, לִוְכָט
הַאָט אַ פְּלָאָס גַּעֲטָאָן. ער האָט זיך אַוּוּקְגַּעַשְׁטָעָלָט אַיְן דָּעָר
פְּאוֹזָעָ, פְּוַנְקָט ווֹי זַיְנָעָן ער האָט האָסְטִיקָאָס אַ צְעָפָן גַּעֲטָאָן דַּי טְיַרְבָּעָן
אַיְן דָּרְזָעָן מִינְיָין מִיטָּן לִיְבָּלְעָן אַיְן זַיְן בְּעֵט.

גַּעַלְעָנָן זַיְנָעָן זַיְיָ פְּוִילָ, מִיטָּן אַ צּוּפְרִידָן שְׁמִיכְבָּלָעָ, ווֹי גַּאֲדָר
אַ פְּאָרְקָעָר. גַּעַוּאָלָט האָט חַיִּים זיך אַ וּוֹאָרָף טָאָן, ווֹי אַ
וּוֹאָלָט, אַיְן זַיְיָ וּוֹאָרָגָן בִּיּוֹדָעָ מִיטָּן אַיְין מָאָל.

ער האָט גַּעַוּאָלָט, נַאֲרָר עַר האָט עַמְּסָנָה נִיטָּקְיָין.
חַיִּים אַיְן גַּעַבְלִיבָּן שְׁטִיְין, ווֹי אַ בָּרָאָנוֹעָנָעָ סְטָאָטוּעָ מִיטָּן
חַיהָ/שָׁע אַיְונָן.

פריער האָבן זוי אַרוּיסגעשטעלט די קעפּ, ווֹאָס זוַיְנָעַן גַּעַד
בלִיבֵן הענְגָּעַן אֶל אַנְגָּשָׁפָּאַרטָּעַ העַנְטַּן אָן מַאֲטוֹרָאַז. הַיְנָאַטִּיר
זַיְרָת גַּעַוּאָרָן. די בְּלִיקָּן זַיְנָעַן בַּיִּזְיָה פַּאֲרָגְלִיוּוּרָטּ גַּעַוּאָרָן.
זַיִּה האָבן אַוִּיסְגַּעַלְקָטּ, ווֹי צֻוּוִי מַתִּים, ווֹאָס זַיְנָעַן גַּעַשְׁטָאַרְבָּן.
וַיְצַנְדִּירַת.

דעַרְנָאָךְ האָט זַיְדְּ לְיִוְּבָּל אַ וַיְגַּעַטְמָן, האָט זַיְדְּ דַּוְרְכְגַעַד
שְׁמוּעַסְטּ מִיטּ מִינְיָס אַוְגָּן. זַיִּה זַיְנָעַן בִּידְעַ אַרְאָפּ פָּוּן בְּעַטּ,
אַרוּיפְּגַעְצְזָוִיגָּן די קְלִיְידָעָר אָנוֹן זַיְנָעַן שְׁטִילְעַ, שְׁוַיְוּנְגַעְנְדְקָעַ אַרוּסִים
פָּוּן צִימָעָר.

אוֹן אַיִּם האָבן זַיִּה גַּעַלְאָזָטּ שְׁטִיןָן, ווֹי אַ גַּלְמָן.
„וַיְיִהְאָטּ עַס חַיִּים, דַּעַרְ רַעְוָאַלְזִיאָנָעָר, גַּעַהְאָטּ דָּאָטּ
רַעְכָּטּ אַזְוִי הַאַסְטִיקּ אָן עַפְּנָן צַוְּתָּן די טַיְרָ ? אַמְתָּה, קִיְנָעָר
הַאָטּ אַיִּם נִתְּאַנְגְּנוּזָאָנָטּ. נָאָר דָּאָס הַאָרְצָהָאָטּ אַיִּם גַּעַלְאָפְטּ,
אוֹן גַּעַוְאָלָטּ הַאָטּ עַר זַיִּה טַרְעָפּ אַיִּזְ אַזְוִי פָּאַזְוִיצְיָה. נָאָר פָּאָרָדּ
וּוֹאָס הַאָטּ עַר, חַיִּים, אַזְוִי גַּעַוְאָלָטּ ? הַאָטּ עַר גַּעַמְעָנָטּ אַזְוִי ? ”
הַאָטּ זַיְדְּ חַיִּים גַּעַרְגַּעַטּ מִיטּ די פּוֹיסְטָן.
אוֹן אַוְצְטָאָה האָטּ אַיִּם מִינְיָ אַפְּגַעְשִׁיקָּטּ אַ טְשָׁעָק. אַ קְרִיזָּ
ברַיְוּוּלְעָלָעָ.

אַזְוִי חַזְוק. אַזְוִי אַוְסְטָלָאָכָן.
חַיִּים האָטּ זַיְדְּ שְׁטִילְ אַוְוּקְגַעְזָעָצָטּ, באַדְעָקָטּ זַיִּין פְּנִים
מִיטּ די העַנְטָן, די וּוּלְטָן אַל נִתְּאַנְגְּנוּזָאָנָטּ, אַזְוִי עַר, חַיִּים, וּוְאַשְׁטָטּ
זַיְנָעַן באָקָן מִיטּ אַזְוִי וּוְאַרְמָעָר פִּיכְטָקִיּוֹת.

דַּעַר טַלְעָפָּאָן הַאָטּ זַיְדְּ צַוְּקָלְנוּגָּעַן, וַיִּ אַוְמִיסְטָן, צַוְּ דַּעַרְ
מַאנְגָּעַן חַיִּים'עַן, אַזְוִי סְלַעַבְטָ עַרְגָּעָץ אַ וּוּלְטָן.
חַיִּים האָטּ זַיְדְּ נִתְּאַנְגְּרוּתָן פָּוּן אַרְטָן. זַאֲלָן די וּוּלְטָן וּוְאַרְטָן.
דָּאָטּ פַּלְעָשָׁעָלָעָן אַיִּזְ שִׁיר צַוְּעָצָטּ גַּעַוְאָרָן, נָאָר אַיִּזְ גַּעַלְלִיבָּן שְׁטִילְ.
חַיִּים האָטּ זַיְדְּ וּוְזַדְעָר גַּעַנְגָּעַן צָוּם קַאְמָה מִותָּן זַיְדְּ. גַּעַד
דָּאַנְפָּעָן האָבן זַיְדְּ גַּעַוְרְכָּלָטּ אַיִּזְ זַיִּין מֹותָן. מַאֲסִזְגַּעַדְאַנְפָּעָן
זַיְנָעַן מַגְלָגָל גַּעַוְאָרָן אַיִּזְ פַּאֲרָבִיקָּעָ בַּיְלְדָעָר, וּוֹאָס האָבן זַיְדְּ
גַּעַהְוִידְלָטּ, וּוֹי מַעַנְטְשָׁזְזָוּנָטּ. חַיִּים'ס קַאְפָ אַיִּזְ גַּעַוְאָרָן שַׁוּעָר.
עַר הַאָטּ זַיְדְּ אַנְגָּהָוִיבָּן וּוְאַקְלָעָן, אַטּ פָּאָלָטּ עַר אַוּעָק.

קלונינקלינג-קלינג, ווידער טעלעפָּן : "חַיִּים, מְרוֹפֵט דִּין,
נעם מײַן פֶּלְעַשְׁעַלְעַ צָוֵם אָוִיעֶר".

חַיִּים הָאָט זִיךְ אֲוִיפְּגָעָכָאָפְּט, אֲוִיפְּגָעָהוִיבָּן דָּסָם פֶּלְעַשְׁעַלְעַן,
אוֹן וּוי אֲפְּצָוּפְּטָרְן : "נוּ? וּמָס וּוְילְן דָּאָרְטָן? הָאָ? דָּעָר
גָּאנְצָעָר עַולְמָן וּוְאָרְטָן? אַיךְ מָזָן קָוְמָעָן? בְּחָאָב צָוְגָעָזָגָט? —"
מִיטָּמָאָל אוֹז אָרוֹפְּגָעָשְׁוֹאָמוֹעָן אַ יִם מִיטָּפָּאָרָאנְטָר
וּוְאָרְטָלָאָכְקִיְּטָן. וּוי הָאָט עָרָעָס גָּעָקָעָנָט אָרוֹין אַזְאָזָפָּאָרָן
צָוְיִוְּפְּלָוָגָן?

עָרָעָס הָאָט הָאָסְטִיק אָרוֹיְנָגְעָשְׁרָגָן אַיְן טַעַלְעַפָּן : "אַיךְ קָוֵם
בָּאָלְדָּ!"

חַיִּים הָאָט זִיךְ אֲוִיפְּגָעָשְׁטָעָלְט, וּוּ אַ סְטָרוֹנוּ. דַּי קְלִיְּדָעָר
גָּעָרָאָכְט אַיְן אָרְדָּנוֹגָן.
— אַיךְ?

— נִיט אַיךְ.

אַיְן צִימָעָר הָאָט עָר אַף גִּיךְ דָּיוֹן גַּעַמְאָכְט. עָר הָאָט פָּאָרָי
רוּוּכָעָט. מִיטָּמָאָל זְרוּיךְ הָאָט עָר צְעַשְׁפְּרִוִּיט אַ נִּיעָחָפְּנוֹגָן,
פְּרִיְּד אַיְן קָאָמָפָּא, אֲוִיפְּבָּרוּזָא אַיְבָּעָר וּוּנְתָּמָא אַיְן סְטָעָלִיעָא, אַיְבָּעָר
פָּעָנְסְטָעָר אַיְן טִיר. עָר הָאָט אַ שְׁמִיכָּל גַּעַטָּאָן צָוֵם טַעַלְעַפָּן
אוֹן אוֹז אָרוֹיס פָּוּן צִימָעָר.

מַקְם פָּרֶלְאֹו

בָּרֶקָע קָאֶזָּקָ'ם זִיג

בָּרֶקָע קָאֶזָּק אֵין אַיִן מִית בַּיְנָעָר. דָּעַר צֻנוּאַמָּעָן, "קָאֶזָּק"
אַלְיוֹן זָגָט שָׂוִין, אָז קִיֵּן אֲבִי וּוּמְעָן רֹופָט מַעַן נִיט אָזָוִי. דָּאָס.
וּוֹאָס בָּרֶקָע אֵין אַיִן מִית כּוּוֹאָט מִיט בְּרוּיטָע פְּלִוִיצָע אָונַ גַּעַד
זָוְנָטָע מַוְסְקָלוֹן, אֵין אֲבָכָר נִיט דִּי אָרוֹזָאָך, פָּאָרוֹוָאָס מַעַן רֹופָט אִים
"קָאֶזָּק". אַמְתָּה אֵין טָאָקָע, אָז וּוּעָן מַעַן גִּיט אַקְסָאָפָּז זִין
הָעַלְדִּישָׁן אַוְסָטוּעָן מִיט דָּעַר בְּלָאָנְדָעָר קוֹטְשָׁמָע הָאָר, וּוֹאָס רַיִּיסָט
זִיךְ פָּוֹן אָוְנְטָעָר דָּעַר הַיְּטָל וּוּי אָז אָרְעַסְטָאָנָט פָּוֹן פָּאָלִיזְיָוָאָישָׁ
הָעַנְט, אָוֹן וּוּאָרְפָּט זִיךְ פָּוֹן פָּאָרְנָט אָדוֹיָס אַיְבָּעָרָן דָּאָשָׁעָק, קָעוּ קִיּוֹן
אַנְדָעָר מַוּז אַגְּדָאָנָק נִיט קָוּמָעָן וּוּי : "קָאֶזָּק".

דָּעְרַפָּאָר מוֹז עַס נַאֲך אַמְּאָל גַּעַזְעָנָט וּוּרָעָן : אָפָּשָׁר חָאָט זִין
אוּוִסְזָעָן יַע אַקְלִינָע שִׁיבָּכוֹת מִיט דָּעַם צֻנוּאַמָּעָן, אַין דָּעַר אַמְתָּה
אֲבָכָר הָאָט מַעַן בָּרֶקָעָן צָוְגָעְלִיָּוָת דָּעַם נַאֲמָעָן, "קָאֶזָּק" דָּעַרְ
פָּאָר, וּוּיְל עַד הָאָט גַּעַהָאָט אַחֲצָפָה/דִּיקָע הָאָלְטָוָג, וּוּיְל זִין
מוֹיְל פְּלָעָנָט שְׁטָעָנְדִּין שִׁיטָּן מִיט פְּלָאָמְעָנְדָרִיקָע וּוּרְטָעָר גַּעַן דִּי
גַּרְעַסְטָע מַעְנָטָשָׁן אַיִן אַוְנוֹעָר גַּעַזְעָלְשָׁאָפְטָלָאָקָן אַרְכְּבָעַטְעַרְלָעָבָן.

— סְטוּיְמִיש ! — פְּלָעָנָן זִיְנָעָן חֲבִיכָּם אָפָּט צַו אִים טָעָהָן,
— וּוּי זָוְאָנְסָטוּ צַו זָאָנוֹן אַמְיָנוֹנָג אֲבָכָר אֹזָא אָוֹן אֹזָא וּוּכְטִיקָּעָר
בְּרָאָגָע אָוֹן דָּוְקָא גַּעַן אֹזָא גַּדְוָל, וּוּי דָעַר אָוֹן דָּעַר ?
פְּלָעָנָט בָּרֶקָע אַוְיסְגָּלָאָצָן זִיְנָעָן חֲזָפָה/דִּיקָע אַוְנוֹן, אַסָּאָרָה
קָאָסְטִישָׁן שְׁמִיכָּל טָאָן אָוֹן עַנְטָפָעָן : וּוֹאָס מִיר גַּדְוָל, וּוּעָן מִיר
גַּדְוָל, אָט, אַיךְ חָאָב אַפְּרָאָלְעָטָרְאָרִישָׁן חֹוִש...
וּוּעָן יַעַנְעָן פְּלָעָנָן אַנְהָוִיבָן ? אָכָן פָּוֹן זִיְנָעָן וּוּרְטָעָר, פְּלָעָנָט עַר
שְׁוִין מִיט כְּעֵם צְוָעָבָן :

— אָט אַיךְ, וּוּרְנָדִיק עַקְסְפָּלְאָטִירָט אָיִן שָׁאָפָּ, פִּיל מַעַר פָּוֹן

זוי, איך פול אינסטינקטוו, אzo זוי זיינען ניט מער ווי אינטערוי... גענטן...

ברקען פֿלענט נאכדרעם באנג טאן פֿאָר אַזְעַלְכָּע שַׁאֲרַפָּע ווערטער, און קומענדייך אהויים, פֿלענט ער נאכתראכטן, אzo אַ פרָּאַלְעַטְאַרְיעֶר דָּאָרְפָּ אָזְוִי נִיט רִיּוֹן, וויל אַינְטַעְלִיגְּעַנְצָץ צו פֿאָרָד מאָנוֹן אָזְוִי זַוְּעַר נַוְּצָלָאָך... אַנְטְּשָׁלָאָפָּן ווּרְעָן פֿלענט ער אַבְּעָר מִוּט דער אַיבְּרָצְיוֹנָגָג, אzo גַּעֲרָכָת אָזְוִי טַאָקָע ער, ברקע דער קְאָזָק, וויל אַינְטַעְלִיגְּעַנְצָן זַיְינָן זַוְּעַר גַּרְינְג אַוְּיפָּ דָּעָר דָּעָה...

ביי ברקען אַיְזָן קָאָפָּ האָבוֹן וֵיר גַּעֲפְּלַאֲנְטָרְטָעָט אַסְּרָ גַּעֲדָאָנְקָעָן ווּעָנָן אַט דָּעָר פֿרְאָגָע. ברקע האָט אַלְיָוִן גַּעֲכָט בַּיְלְדוֹנָג אָנוֹן ווִיסָּן; ברקע אַלְיָוִן פֿלענט אַפְּזִוְּצָן גַּעֲכָט אַיבְּעָר דִּי קְלִינְיָנוֹק אַוְּתוֹתָאָך אָזְוִי שְׁטוֹדִירָן — דָּאָד אַיְזָן זַיְינָן הָאָט ער גַּעֲמָרָאָנוֹן אַשְׁנָה צו אַינְטַעְלִיגְּעַנְצָן.

געַנוּמָעָן הָאָט זַוְּד דִּי שָׁנָה צו אַינְטַעְלִיגְּעַנְצָן באָ ברקען נאָד פּוֹן יְעַנְעַר זַוְּיט יִם. יְעַנְעַר מַאֲמָעָנְט אַיְזָן דָּעָר שְׁרַעְקָלְאַסְּטָעָר אַיְזָן זַיְינָן לְעָבָן גַּעֲוָעָן; יְעַנְעַר שְׁרַעְקָטְרָאָגָט ער נאָד אַוְּיר אַיְצָט אָנוֹן זַיְינָן הָאָרָצָן, אָנוֹן עַמְּגַט נאָד אַיְם אַיְצָט דָּעָם קוֹרָאָזָש צו שְׁטִיאָן שְׁמָאָל אָנוֹן אַיְזָן פֿאָרָד זַיְינָן.

געַוּעָן אַיְזָן דָּאָן ברקע אַיְזָן יְעַנְעַר אַיְנָגָל, ווּעָן ער אַיְזָן אַ מִּינְגָּלִיד פּוֹן "בּוֹנְדָּ" גַּעֲוָאָרָן. וֵי אָזְוִי ער אַיְזָן גַּעֲוָאָרָן אַ מִּינְגָּלִיד פּוֹן "בּוֹנְדָּ" אַיְזָן אוּיךְ פֿאָרָאָן אַסְּרָ צו דָּעָרְצִיּוֹן. ברקע האָט דָּאָן גַּעֲרָבָעָט בַּיִ שְׁמַעְיָה דָּעָם שְׁוֹסְטָעָר אָנוֹן הָאָט זַוְּעַר ווִיְינִיק פֿאָרָד דִּינָט; גַּעֲרָאָפָּט הָאָט ער נאָד אוּיךְ אַוְּיְהָאָלְטָן זַיְינָן מַוְּטָעָר, אָנוֹן אַלְמָנָה, מִיט אַ פֿלְעָנָעָרָן בְּרוֹעָרְךָ. ברקעָס נְשָׂה אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַנְגְּפִילָט מִיט פֿאָרְדָּרָום קָעָן אָזְוִי לְעָבָן, דָּרְפָּאָר הָאָט ער מִיט דָּוּרְשָׁט גַּעֲלִיְּעָנָט דִּי אַלְעָאָבָּלָאָק אָנוֹן בְּרָאָשָׁוָן, ווּאָס מַעַן הָאָט גַּעֲשָׁרְבָּן קָעָן דָּעָר אַיְצְטִיקָעָר אַרְדָּנוֹגָג. ברקע פֿלעָנָט זַוְּד טְרָאָכָט: אָך, אָט ווּעָן אַיךְ ווּאַלְטָט גַּעֲקָאָנָט אַנְפְּרִין אָנוֹן אַרְמָיִי, ווּאַלְטָט אַיךְ גַּלְיָיךְ אַלְעָאָבָּלָאָק צְנוּנוֹבָגָעָרָבָן אָנוֹן גַּעֲמָכָט אַ רְעֻוּאָלְזְוִצִּיעָ... בַּאֲנָאָכָט אָנוֹן דִּי חְלוּמוֹת פֿלְעָנָט טַאָקָע ברקע אָזְוִי טָאָן.

אוֹונָט נאָד אַוְּנוֹנָט פֿלְעָנָט ברקע זַיְינָן באָ זַוְּד אַינְדָּעָהָיִים. אַוְּיפָּן פֿרְיוֹבָע אַיְזָן הָוִיָּה, אָנוֹן לְיִיְעָנָעָן.

האט זיך געדארפט מאוכן, אז דאס מײַדֵּל, וואָס ניט אַרוֹים די ביכער אין ביבְּלוּאַטַּעךׂ ואַל קוֹן מיט פרענְדרִיךְעַ אַוִינַן אוּוֹפַ בעַרְקָעַן, בעַת ער פְּלָעַנְטַן די ביכער בִּיטֶן; זַי פְּלָעַנְטַן אוּיךְ אַזְוִי הַאַרְצִיךְ צַו אַיִּם זַיְוִין; בעַרְקָעַן האט זיך אַגְּנָעָהָבוֹן דָּאַכְּטַן, אז זַי רְעַדְתַּן צַו אַיִּם מִיט מַעֲרָרַ צַוְּגָעָלְאַזְנְקִיַּת אָוָן סִימְפָּאַטְיַע, וּזַי צַו עַמְּיַצְּן אַנְדְּעַרְשַׁ פָּוֹן די, וואָס קְוָמַעַן נַאֲךְ בַּיכְעַר אַיִּן בִּיבְּלוּאַטַּעךׂ. בעַרְקָעַן האט טָאַקְעַ קִיּוֹן טָעוֹת נִוְתַּ גַּעֲמָאַכְטַּ, זַוְּוִיל אַט אַיִּן אַיִּן אַוְונַט האט צַו אַיִּם יַעֲנַע מַיוֹלַ אַזְגַּעַטְאָן: אַנְטְּשָׁוְלְדִּיגְטַּ, לִיְעַנְטַּ אַיר טָאַקְעַ אַיבְּעַר אַזְוִיפְּלַיְלַ בַּיכְעַר וּוּוּפְּילַ אַיר נַעַמְתַּ?

בעַרְקָעַן האט נִיט פַּאֲרַשְׁתָּאַנְעַן אַזְאָ פְּרָאַנְעַן. וואָס חַיִּיסְטַּ? מַסְתְּמָא, אז ער נַעַמְתַּ אַוְן בְּרִינְגַּט וּזַי צַוְּרִיקַ, לִיְעַנְטַּ ער וּזַי דָּאַךְ אַיבְּעַר — וּזַי דָּעַן אַנְדְּעַרְשַׁ?

מיַט אַט דָּעַר פְּרָאַנְעַן האט ער זיך גַּעֲוָנְדָעַט צַו יַעֲנַע מַיִּידַל, אַוְן דָּאַן האט ער דָּרְזַעַן אָפַר אַיר פְּנִים אַזְאַמְּתַע פַּאֲרַיְנְטַעְטַע רַסְטוּרְטְּקִיַּת, ער שַׁעַמְתַּ זיך נִיט אַוְיסָאַנְגַּן, אז ער האט אַפְּלַיְוַן דָּרְזַעַן אַירְעַ שַׁוְּוֹאַרְצַע אַוְינַן אַזְגַּטְנְדִּיקַן פְּנִים. אַיִּן זַיְוִין האַרְצַן האט זיך עַפְּעַס אַגְּנָעָהָבוֹן אַיְמְפָעַטְיַק בְּאוּוּנְן... בעַרְקָעַן אַיִּזְ פָּוֹן יַעֲנַעַס טַאַג אַזְגַּעַטְאָן בְּאַפְּרִיְנְדָעַט מִיט דָעַר מַיִּידַל. אַנְשָׁתָאַט צַו לִיְעַנְטַּ יַעֲדַן אַוְונַט אַיִּזְ וּזַיְוָאַךְ פְּלָעַנְטַן ער שַׁוִּין אַפְּאַר אַוְונַטַּן פָּוֹן וּזַיְאַר פְּאַרְבְּרִיְנְגַעַן מִיט לְאַחַ פְּעַרְקַן אַזְגַּעַטְאָן שְׁמוּעַסְן אַיבְּעַר דָעַם, וואָס ער האט גַּעֲלִיְוָעַט.

הָגֵם בעַרְקָעַן האט זיך נַאֲךְ בַּיּוֹן דָּאַן נִיט אַינְטְּעַרְעַסְיַרְט מִיט פָּאַלְיִטְיַשְׁע בְּאוּוּנוֹנְגַעַן, דָאַךְ האט ער זיך נִיט גַּעַהְאַט וואָס צַו שַׁעַמְעַן קָעַן אַיר, וּזַיְוָאַךְ ער אַיִּזְ גַּעַוּעַן זַיְוָעַר אַסְכַּד אַגְּנָעָלְיַעַנְטַע, אַיְצַט האט זיך אוּיךְ אַרְוִיסְגַּעַוְוִיזַן, אז דאס בִּיסְל בְּוּלְדְּוָנָגַן, וואָס ער האט גַּעַרְקָאַנְגַן, אַיְדְּעַר דָעַר טָאַמְעַ זַיְוָעַר אַיִּזְ גַּעַשְׁטָאַרְבַּן, קְוָמַט צַוְּנִיְזַ...

בעַרְקָעַן אַיִּזְ גַּעַוְאַרְן אַ מִּיטְגְּלִיְד פָּוֹן „בּוֹנְדַּ“, אַזְאָ סְמַפְּרַע שְׁטוּיַט זַיְהַ, אַזְאָ וּזַיְכְּאַלְדַּ ער האט גַּעַרְבָּעַט האַנְטַן אַיִּזְ האַנְטַן מִיט לְאַחַ פְּעַרְקַן, אַיִּזְ ער שַׁוִּין אוּיךְ גַּעַוְאַרְן אַיְיָנְעַר פָּוֹן די אַנְפִּירְעַר אַיִּזְ יַעֲנַעַר שְׁטָאַטַּ.

בעַרְקָעַן אַיִּזְ בְּאַלְיִבְטַן גַּעַוְאַרְן בָּאַלְעַמְעַן. ער האט נַאֲךְ אַלְעַ

געארבעט בא שומטערוי און וויניק פאָרדינט. בערךעס מאמען די אלמנה מיט'ן קליענים אינגל, האבן נאך אלע געלעבט אין דחיקות.

בערךען איז נאך דאן ניט אַיְונְגַעְפָּלֶן צו מאכן אין אונטער-
שייד צוישן אים און זיינע גוטע חביבים, די אַנְפִּירָעֶר פון „בּוֹנְדֶּר“,
וּאָס זיינען אַמְּעָרָסְטָן לְעָרָר אָס אַינְטָלְגַּעַנְטָן. פָּאָרְשָׁעַרְט, מִימֵּן
דֻּעַם זיינען זי נאך אים געווען טיעערער, וויל אַט, מענטשן וּאָס
קָאנְעָן שִׁין לְעָבָן, וויל אַוְיך אַרְעָוָאַלְצִיעַ... .

בערךע האט קוין חכਮות ניט געוואָסְט אַפְּלוּ וּוּעָן ער איז
עלטער געווארן, אַט פּוֹנְקָט וּוּיְאַגְּלָוְיְוּן האט ער גַּחְלוּמַט וּוּעָן
רייזקע אַרְמִיּוּן פון אַרְבְּעַטְעָר...

איין חילוק: אַיְצַּת איז שִׁין דָּעַר חָלוּם בָּאַלְדָּג גַּעֲוָאָרָעָן אַ
וּוּרְקָלְאַכְּקִיּוּט, אַט חָרָעָן זִיךְרָוּן דִּי שִׁין דִּי טְרִיטָטְפָּן דָּעַר רַעְוָאַלְצִיעַ...
בערךע נוֹיְט אַרוֹם אַ צְרוֹדְעַטְעָר, זִיךְרָוּן זִיךְרָוּן אַגְּנָעַפְּלַט
מִימֵּן דַּעְרוֹזָאַרְטָוָנָג. ער לְוִיפְּט שִׁין אַרוֹם פָּן דָּאָרָף צַוְּדָאָרָף אַוְ
נִישְׁטָעַרְט וּאָס צְווַיְשָׁן דִּי פּוּיְרִים טּוֹט זִיךְרָ... ער רַעְטָט שִׁין אַוְיָה
געַהְיוּמָע פָּאַרְזָאַמְּלָנוֹנָגָן אָזְן קָעַטְט וּוּעָלָן.

דאַס זַעַלְכָּע טּוֹעָן זִיךְרָוּן חָבְרִים, נאך אַיְנִיקָּע פָּן זִיךְרָ... מִימֵּן
בערךען בראָש טּוֹעָן דָּאַס עַפְּעַס מִימֵּן מַעַר האַסְטִיקִיּוּט, מִימֵּן
רַעְוָאַלְטָט.

די שְׁטָאָט איז אַבָּעָר גַּעֲוָעָן אַין יְעַנְעַ גַּעֲנָנָטָן, וּוּאוּ די רַעְוָאָר
לוֹצְיאַנְעָרָע אַרְמִיּוּן זִיךְרָוּן לְאָנְגָּנָג נִיט גַּעֲנָנָטָן, בָּאַלְדָּג האָבָן זִיךְרָ
די מאָכָּן אַגְּנָעַהְיוּבָן בַּיּוֹתָן.

זִיךְרָוּן פָּאָר בערךען אַגְּנָעַמְּעָן חְדָשִׁים פָּן לְיִהְרָן. ער האָט
זִיךְרָוּן נַעֲקָאנְט שִׁיְוָנָקָעָן פָּאָרוֹאָס ער איז מִיט די רַעְוָאַלְצִיאַנְעָרָע
אַרְמִיּוּן נִיט אַוּוּקָנְעַגְּנָגְנָגְנָגָן... .

נאך וּאָס איז גַּעַשְׁעַן? זִיךְרָוּן חָבְרִים זִיךְרָוּן נִיט צְוָפְּרִידָן מִיט
דרַעְרַעְוָאַלְצִיעַ, סְאָרָט זִיךְרָוּן וּאָס די בָּאַלְשָׁוּוֹקָעָם האָבָן נְעַזְעַז
וּוּאוֹנָעָן. הא? וּאָס? בָּאַלְשָׁוּוֹקָעָם זִיךְרָוּן דָּאָרָף רַעְוָאַלְצִיאַנְעָרָע!
בָּאַלְשָׁוּוֹקָעָם קַעַמְפָּן דָּאָרָף אָז אַרְבְּעַטְעַרְמָאָכָּט!... טָא וּזִיךְרָוּן
אַזְוּי וּשְׁעַ אַזְוּי דָּאַס לְאָהָ פֿעָרְקִין גַּעַנְעָן? בערךע דִּיסְפּוֹטְרָט אָזְזָן
קרינְג זִיךְרָוּן מִיט די חָבְרִים. בערךע איז אַמְּגַעְדוֹלְדִּיך; די בָּאַלְשָׁעַז
זַיְקָעָט הוּבָן זִיךְרָוּן אַזְוּן דָּעַרְגָּעַנְטָרָן אָזְזָן אַט אַזְוּן וּוּידָעָר

צווישן די פויערים, אט פירט ער שוין אן אן אויפשטאָנד, אט איז ער שוין איז זיינער אַרמיי...
עם איז דאָך געוווען אֶזָּא שטאלְז פֿאָר בערקיין צו לִינְן איז ז

„אַקָּפָעַס“, און שיסן קעגען די שונאים פֿוֹן אַרבעטער-לְאָסַט. נאָר ווֹאָס אַיז זוּידער געשען? ווֹעֵן די פֿעַטְלִיּוֹרָאוֹצָעַס האָבָן געדאָרְפַּט אַרְיַינְקּוּמָעַן, האָבָן זיך די חַבְרִים זוּינְעַנְדַּעַט, די נַגְנְצָעַ אַינְטַעְלִיּוֹגָעַנְץ פֿוֹן שְׁטָאָטַה האָט זיך גַּעֲפְּרִיִּיט, און בערקיַע אַיִּם מִיט די באַלְשֻׁוֹוַיְקָעַס אַוּעַם.

די פֿעַטְלִיּוֹרָאוֹצָעַס האָבָן פֿאָר דער פֿרִיַּיד באַצְאָלְטַה: זיך האָבָן גַּעֲהַרְגַּעַט אַפְּאָר צַעְנְדִּיק אַרבעטער אַוְן טַוְעַר פֿוֹן „בּוֹנְדַּ“ צוּווישן זיך האָט זיך דָּאָס דָּרְרוֹוָאָסַט, האָט זַיִן הַאָרֶץ ווֹי ווֹעֵן בערקיַע האָט זיך דָּאָס דָּרְרוֹוָאָסַט, האָט זַיִן הַאָרֶץ ווֹי געטְאָן מִיט אֶזָּא מַאֲדְנָעַס ווַיְוִיטִיך, און אַט מִיט יַעֲנָעַס ווַיְוִיטִיך האָט זיך שוֹן אַוִּיך גַּעֲטְרָאָגַן דער האָט צו זוּינְעַנְדַּעַט חַבְרִים — די אַינְטַעְלִיּוֹגָעַנְץ

* * *

וֹעֵן בערקיַע אַיז גַּעֲקוּמָעַן קִיּוֹן אַמְּערִיקָע, אַיז ער שוֹן גַּעֲווֹעַן אַן אַפְּטַלְאָפְּעַנְעַר פֿוֹן פּוֹילְן, וּוואָהַיַּן ער אַיז נִיט ווַיְלַיְּדִיק אַרְיַינְגְּנַעְפָּלְן. דָּאָס אַיז גַּעֲווֹעַן אַוְיְפַּן צַוְּיוּתַן וְיאָרַ פֿוֹן דָּעַר רַיְוָאָלְצִיעַ, בערקיַע האָט נאָך אֶלְזַי גַּעֲלַעַט אַט מִיט יַעֲנָעַס גַּוִּיסְט אַוְן ער אַיז אַרְיַינְגְּ גַּעֲטָרָאָטַן אַיז דָּעַר סַאֲצִיאָלִיסְטִישָׁר פֿאָרְטִיַּה. אַוְן דָּאָה האָט זיך בערקיַע ווִידַעַר באַגְּנָעַט מִיט פֿירַעַר, קעַגעַן ווּעלְכַּע ער האָט רַעֲוָאָלְטִירַט. ער האָט דָּרְפִּילְטַה, אַז זַיִן פֿירַעַר די אַרבעטער אַוְיְפַּן פָּאַלְשַׁן זוּעַג. וֹעֵן בערקיַע אַיז גַּעֲוֹאָרַן דָּעַר בּוֹנְטָאָר, האָט ער גַּעֲרָאָגַן דָּעַם צַוְּנָאָמָעַן „קָאָזָאָקַ“. בערקיַע האָט אַרְוָנְטַעְגְּנָעַרְיסָן די פֿירַעַר, נאָר עַס האָט אַיס ווֹי געטְאָן.

אַיז ווֹאָס אַיז באַשְׁטָאָגָעַן זַיִן ווַיְוִיטִיך? קִיְּנָעַר האָט נִיט גַּעֲוֹאָסַט, אַז אַיז אַט דָּעַם חַזְפָּה/דִּיקָן בערקיַע טַרָּאָגַט זיך אֶזָּא ווַיְוִיטִיך. קִיְּנָעַר האָט נִיט גַּעֲוֹאָסַט, אַז ער לִינְטַגְּנָעַנְדַּעַט אַוְיַחְזָה זַיִן גַּעֲלַעַטְרַעַט, גַּרְאָבַט אַיז אַט דָּעַם קָאָפָּ אֶזְזִיְּטַה אַיז קִיְּשַׁן, אַז ווַיְלַזְּגַּע גַּעֲדָאָנְקָעַן פֿאָרְטְּרִיבְּנָן... קִיְּנָעַר האָט דָּאָס נִיט גַּעֲוֹאָסַט.

אט די פירער האבן דאך אמאָל אַ סְכַּן גַּעֲשִׁיבָּן אָוֹן בערך
האָט עַס גַּעֲלִיּוּנֶם, אָוֹן לַיְעַנְגְּדִיק זַיְעַרְעַ וּוּרְקַע, אַיזּוּ עַר גַּעֲוָאָרַן
אט אָזָּא, וּוּ עַר אַיזּוּ אַיזְצָעַר... אַיזְצָט דַּאֲרָפַ זַיְיַ בערך אַרְוָנְטָעַרְ
רייסן... .

אוֹן בערך פְּלַעַנְטַ מְרַאַכְּתַן מִיט זַיְיַ אַיְינְגַּנְעַנְטַ פֿוּלְאַזְאָפִישַׁן
געַדְאַנְקַע : אַפְּשָׁר ? אַפְּשָׁר אַיזּוּ דָּאַס אַזּוּ אַ מִיט דַּעַר אַינְטָלִיּ
געַנְצַ ? ! די מַאֲסַן אַרְבָּעַטַּן אַיזּוּ די שַׁעַפְעַר אָוֹן וּוּיְוָטָאָקַן שְׁטַעַנְדִּיךְ
דָּעַם וּוּיְטוּיךְ פָּנוֹגַם פֿרָאַלְעַטְאָרְעַר... די אַינְטָלְגַּנְעַנְטַ אַבָּעַר —
זַיְיַ קָאנְגַּעַן אַזּוּ נִית זַיְיַן... זַיְיַ אַסְּמִילְיָרַן זַיְד אָוֹן וּוּרְן פָּאָרַן
שִׁיכְוָרְטַ פָּוֹן אַינְטָלְגַּנְעַנְטִישַׁן לְעַבְּן... .

אוֹו דָּאַן עַרְשַׁט פְּלַעַנְטַ בערך וּוּרְן אָוּמְרוֹאִיךְ : זַיְיַנְעַן דַּאְרַ
אַבָּעַר פֿאָרָאַן אַינְטָלְגַּנְעַנְטַן, זַוְּאַס זַיְיַנְעַן אַמְתָּעַ קַעְפְּמַעַר, אַיְבָּעַר
געַנְעַבְּנַע רַעְוָאַלְזִיאָנְעַר פֿרָוּרַע אָוֹן טַעַרְעַטְיָקַעַר... וּוּאֹו זַשְׁעַ
איּוֹן די אַיְסְנַעַהְאַלְטַנְקִיּוֹת פָּוֹן זַיְיַ מִיְּנַונְג ? ...
זַיְיַנְעַן אַפְּשָׁר יַעַנְעַ אַוִּסְנַאְמַעַן, הָא ? ...
* * *

בערך קָאַזְאַק דַּאֲרָפַ שַׁוֵּין מַעַר קָוְמַעַן מִיט צַוְּיוּפְלַוְנְגַּעַן
צַו די מַאֲסַן ; די פֿרָוּרַע האָבָּן אַפְּנַן פֿאָרָאַטַּן די אַרְבָּעַטָּר, אָוֹן
בערך קָוְמַט צַו די אַרְבָּעַטָּר מִיט קְלָאַרַע פֿאָקְטַן : אַט האָט אַיר
שְׂוֹאָרְץ אַזְּוּפַ וּוּיְסַמְּ... .

אוֹו וּוּעַן עַס וּוּרְטַ גַּעֲפַאַכְּתַן אַן אַפְּעַנְעַר קָאַמְּ צַוְּיוּשַׁן
די אַרְבָּעַטָּר אָוֹן זַיְעַרְעַ פֿאָרָעַטָּר, אַיזּוּ בערך אַיְינְעַרְעַ פָּוֹן
די בָּאַלְיָבְטַסְטַע טַוְּדַע אָוֹן פֿרָוּרַע פָּוֹן די אַרְבָּעַטָּר, אָוֹן עַר אַרְבָּעַטָּר
טַאְגַּן אָוֹן נַאֲכַטְטַ פָּאַרְטַע בָּאַוּעָנוֹנָגָן.
דאָךְ כָּאַפְטַע עַר זַיְד נַאֲכַמְּאָל צַו צַו אַן אַרְטִיכְלַ, וּוּאָס עַמְּזִיעַר
פָּוֹן זַיְיַנְעַ אַמְּאַלְקַע חֲבִירָם שְׁרִוְבַּטַּ, אָוֹן עַר בְּלִוְבַּטַּ שְׁטִוְיַן אַ פָּאָרְ
טוּאָכְטַעְרַ : האָט דָּאַס טַאַקַּע גַּעֲשִׁיבָּן דַּעַר זַעְלִיבְקַעְרַ, וּוּאָס אַיזּ
אמְּאָל זַיְיַ רַבִּי גַּעֲוָעַן ? וּוּ אַיזּוּ דָּאַס מַעְגַּלְאַךְ ? ...

אוֹו עַפְעַמְסַ אַזְּאַאַמְּדַנְעַר וּוּיְוָטָאָקַן גַּעֲמַט אַיְסָמַעְטַ : בֵּין

איּוֹרְ שַׁוְּיַן אַפְּשָׁר אַיזּד אַן אַיְנְטָלְגַּנְעַנְטַ גַּעֲוָאָרַן ? ...
בערך בָּאַרְוָאִיקַט זַיְד אַבָּעַר, וּוּעַן עַר קָוְמַט צַוְּיוּשַׁן די
טְוִוְיְוָנְטַעְרַ אַרְבָּעַטָּר אָוֹן וּוּיְסַטַּ, אַן די מַאֲסַן פֿרָוּן די בָּאַוּעָנוֹנָגָן.

הָגַם בערך האָט שַׁוְּיַן בָּאַגְּעַנְטַן, אָוֹן אַרְבָּעַט אַזְּוָאָמַעְטַ מִיט

א סך אמת' דיס פלאנסגעטערישע אינטעליגענטן, דאך פארענדיקט
 ער זיינער אפט זיינע רעדעם צו די ארבעטער איזו : חברים, ארבע-
 טער ! אינטעליגענט צו זיון איז גרויס, נאר איז מזות זיך אויס-
 לערנען צו קאנטראלירן די אינטעליגענטן איז אונזער ריעען, וויל
 זיינער אפט זיינען זוי גראנג אוועך דער דעה... בעסער פון אלע,
 וווערט אליען דערוואקסן צו אroiיסגען ארבעטער-פירער...
 און בערטע דער קאזאך האט גזיגט. א סימן : די ארבעטער
אפלאדרין און שריינן : דו ביסט אונזער ארבעטער-פירער ! ...

מיימן סוד צום טיש

מר. פרידמן קומט אהיים שבת אין האבן טאג פון דער ארבעט. ער גיט זיך א זיע אועעך אפּן בענקל, אָוֹס'הויבט אָנוֹ איזש צו טרעשטשען פּון שׂווערטהייט. זיין פְּנִים אַיז נאָך פּוֹל מײַט פֿינְטְּלָעַן פּון פֿאָרְשִׁידְעָנָע פֿאָרְבָּן. ער גיט אָפּאָרְקָאָטְשׁוּדְיָה אָרְבָּל פּון זיין שְׂמוֹצִיּוֹן אָוּבָּעָרָה עַמָּה, וּאָסּ שְׂטָעָקָט אַיז דֵּי שׂוּעוּרָע אָוּוּרָאָלָם, באָפּוֹצָט מִיט פְּלִיאָאָכָּעָס פְּאָרְטוּרִיקְנָטָע פֿאָרְבָּן. ער נעמט זיך צו דער אָכְילָה: — נוֹ ? ! —

דאָס אַיז אָמִין באָפּעָל, אָז מְרָם. פרידמן זאל אָנְהָבוּן דער לאָגְנָעָן די מאָכְלִים. ער נעמט דערווויל דאָס ברוּיט אַיז די הענט אָרְיִין, ניט עס אָצּוּפְּלָעָכְט אָזָן הַיִּבְטָאָן בְּיַסְן גְּרוּיסְעַ שְׁטִיקָעַ. מְרָם. פרידמן קִיְּקָט זיך פּון דעם אָוּיוֹן צּוֹם טִיש, פּוֹקְטִיש צּוֹם סִינְקָ. זַי שְׂטָעָלָט אָוּעָך פּוֹלָע טְלָעָר אָוֹן טְלָעָרְלָאָך. די עסענס זַיְינָעָן הַיִּבְטָאָן. די פֿאָרָעָה הַיִּבְטָאָן זיך אָוּיָה אַיז דער לְוָפְטָן אָזָן אָנְטְּלוּיְיפּּטְּ עֲרָגָעָץ.

מר. פרידמן אָרְבָּעַט מִיט די הענט אָוֹן מְוִיל. גָּאָפְּל, לְעַפְּלָ אָזָן מְעַסְרָ טְאָנְצָן אָרוֹם אַיז זַיְינָעָ פֿינְגְּנָעָר שְׁנָעָל, כָּאָפְנְדִּיק וּוּ ער זאל דאָס עַסְן פּון שְׁטִיקָ. אָז מְרָם. פרידמן האָט שְׂוִין אלְזָ אָפּן טִיש גַּעֲבָרָאָכָט, זַעַצְט זַי זיך אָוּעָך אָזָן עַסְטָ אָוּיָה. זַי פְּרָעָנָט אִים עַפְעָם, דָּרְצִיְּלָט אִים. ער עַנְטָפְעָרֶט נִיט. ער מְרוֹקָעָט בְּלוֹזָן, וּוּי אָחָונָט. מַמְ... מַמְ...

אָפּגְּנָעָפְּאָרְטִיקָט מִיט דער אָכְילָה, שְׁלַעְפָּט ער אָרוֹיס אָסִינְגָּר אָזָן פֿאָרְרוּיכְּרָט. ער גִּיט אָצּוּוֹי, דָּרְיוִי צַי אָזָן לְיִינְט אָוּעָך דֻּעָם סִינְגָּר אָפּן רְוִיכָרְטְּ-טְּיְשָׁעָלָעָן. ער פֿאָרְמָאָכָט פְּאוֹוָאָלְינְקָעָ דֵּי

אויגן. ער וויל ניט שלאָפָן, נאָר גַּלְאָט אַזְוִי אַ דְּרוּמְלַטָּאָן, מעשה באַלעֲבָאָם. דער קָאָפֶן זַיְנֵעֶר הַיְבָּט זַיְדָּן אַרְאָפְּלַאָזָן. אַט נִיט ער אַ פָּאָל וּזְאָל זַיְדָּן וּוּלְעָן אַרְאָפְּשִׁיקְלָעָן אַיְנְגָאָנָצָן. ער דָּעַרְכָּאָפָט אִים. עַפְּנָט דִּי אוֹיגָן. נִיט אַ צַּי פָּוּן סָוָנָאָר. פָּאָרָה מַאֲכָט דִּי אוֹיגָן, נִיט אַפְּ צַו שְׁלָאָפָן, בְּלוּזָּאָן אַ דְּרוּמְלַטָּאָן, מעשה באַלעֲבָאָם.

— נִיְּ לִיְּגָ זַיְדָּן צַו, יָאָסָל — בִּיְזָעָרְטָ זַיְדָּן מְרָם. פְּרִידְמָאָן — מִיט אַ לִיבָּן בִּיְזָעָרְטָ זַיְדָּן אָזָן סֻעַּ שְׁלָאָפָט ! מִיט אַ לִיבָּן בִּיְזָעָרְטָ זַיְדָּן אָזָן סֻעַּ שְׁלָאָפָט ! מְרָם. פְּרִידְמָאָן עַנְטָפְּעָרְטָ נִיט. ער לְאָזָט בְּלִיזָּן אַרְוּסָם אַ מִין באַרְעָוָעָ ברָאָפָעָן, וּוּאָסָ הַיְבָּט זַיְדָּן אָזָן מִיט אַ חַיְזָעְרִיקָּעָר באָסָ שְׂטִים אָזָן עַנְדִּינָט זַיְדָּן מִיט אַ סָּאָפְּרִינְגָּעָ-פִּיְּפָלָן. מְרָם. פְּרִידְמָאָן נַעַמְתָּ זַיְדָּן צַוּמָּן וּוּאָשָׁן דִּי בְּלִים. דִּי סִינְדָּעָר קוּמָעָן אַיְוָנְצִינוּוֹיָן. יַעֲדָעָר פָּאָדָעָרְטָ באָ דָעָר מַאֲמָעָן עַסְּן. זַיְדָּן דָּעַרְלָאָנָגָט זַיְדָּן דָּאָסָ עַסְּן קַנְעַטְשִׁיָּן, אַונְטָרְטָעָנָגָן, וּזְיָ אַ דִּינָסָט. וּוּיְלָן וּוּאָסָ אַיְזָן דָעָן דִּי סַמְאָעָן ? אַ גַּרְיָנְחָאָרָן, אַזָּאָמָן לְעַבְּדִיקָּעָן זַיְדָּן, וּוּאָסָ הַאָט זַיְדָּן באַדָּאָרְפָּט גַּעֲבָוִרָן פָּאָר אַמְּעָרִיקָּעָן, זַיְדָּן באַדָּיָנָעָן אַיְנְגָאָנָצָן לְעַבְּן אָזָן וּוּיְטָעָר הַאָט זַיְדָּן נִיט וּוּאָסָ צַו זָאנָן.

* * *

אין אַוְנוֹנָט פְּרָאָוּעָט מַעַן אַ „פִּינְאָקָל“. סְ'קָוָמָעָן מָר. גַּרְיָנָה בערג, דָעָר פְּרָעָזְדָעָנָט בְּזָן דָעָר סָאָסִיעָתִי, אָזָן מָר. שְׁמַעְלָצָעָר, דָעָר שְׁרִיעָר. פְּרִיעָר וּצְעַטָּמָן זַיְדָּן אַוְיסָם, וּזְיָ פְּיִינְעָן באַלעֲבָאָטִישָׁע מַעַנְטָשָׁן. אַבְּיָסָלָעָ שְׁפָעָטָעָר, וּזְעָן מַעַן צָעְרִיבָּט זַיְדָּן אַבְּיָסָלָעָר דִּי העַנְטָן, דִּי שְׁפִּיל צְוֹפִּיעָרָט זַיְדָּן, הַיְבָּט מַעַן זַיְדָּן צַוּמָּן דִּי הַיְמִישָׁע נַעַמָּן, מִיט עַקְּן : מָר. פְּרִידְמָאָן וּוּרְטָמְזָרְקָעָן יָאָסָל פִּיְּפָעָרְנָאָטָעָר, מָר. גַּרְיָנְבָּרָג — בָּעָרְלָ דִּי טַעַלְעָצָעָ, אָזָן מָר. שְׁמַעְלָצָעָר — נִיסְעָלָעָ נְנָבָן. דִּי פְּנוּמָעָר צְוֹפְּלָאָמָעָן זַיְדָּן זַיְיָ, דִּי אוֹיגָן הַיְבָּן אָזָן צַו גַּלְאָנָצָן אָזָן דִּי העַנְטָן אָזָן מַיְלָעָר אַרְבָּעָטָן פְּלִיּוֹסָן. אַט הַאָט יָאָסָל פָּאָרְשָׁפִּילָט אַ פָּאָר זַיְלָבָּרָנָעָ מַטְבָּוֹתָן, אָזָן אַיְבָּרָ וּוּאָסָם, וּוּיְלָן נִיסְעָלָעָ גַּנְבָּה הַאָט אִים גַּעַנְוָמָעָן אַפְּן צִימְבָּלָן. נָיָ אִים יָאָסָל פָּאָרְפָּאָרָן מִיט דִּי שְׁעַנְסָטָעָ בְּרָכּוֹת בֵּין אַדְמָה הַרְאָשׁוֹנָעָן אַרְיוֹן. אָזָן אַיְינָן שְׁפִּיל נִיט אַפְּ פּוֹסָט, נִיטָאָ קִיּוֹן גּוֹטָעָ קָאָרְטָן, הַאָט

מען צייט אויסצוגראבעטען זיך פון אלע מויילער, מע פאָרדייז
כעלט סיינאַרְן, דער רוייך זאל פֿאָרטּוֹרִיבּן דעם ריח ניחות.

* * *

אייז צוּוִיתָן צִימָעָר לִיגְטָ מֶרֶס. פֿרְדְּמָאַן אָפּוֹן סָאָפְּקָעַלְעָ. זַי
אייז שׂוֹן צָגְעָוֹוָאוֹנָט. שׂוֹן אַכְטַ-אַונְ-צָזָאָנְצִיךְ יֵאָר, וַיְיַזְעַבְתּ
מייט יָאָסְלָעָן. אַמְתָה, וַיְעַן עַס קּוֹמָעַן דַי שְׁבַת'-עַנְאָכְטָסַן, דַי טְרָאַ
די צִיאָנָעַלְעָ פֿינְאָקְלָ-צִיטִים, דְעַרְמָאָנְטָן זַי זַיךְ אַין דַעַם טָאָגְ פָּוֹן אַיר
חֲתֹנוֹתָה. זַי אַיְזָ זַיְיעַר בְּרוֹנוֹן אַף גָּאָטָם. וַיְעַן וַיְזַעַוְעַן זַיְוִין
אַבְּיַסְעַלְעָ שְׁעַנְעָר, כָּאַטְשָׁ אַיְזָן בִּיסְעַלְעָ, וּוְאַלְטָן זַי אַיְזָם, אַזְאָ גְּרָאָבָן
יוֹנָגָן, נִיטָן אַנְגָּעָקָסְטָ אָפְּלָוָן. זַי אַיְזָ פֿאָרטּן פָּוֹן דַעַר גְּרוּסָעָר
מַשְׁפָּחָה. פָּוֹן אַזְאָ יְחוֹסָם, אַיְזָן קְלִינְיִנְקִיסִּים, אַיר זַיְיעַר אַיז גָּעוּן
אַשְׁוֹחָט.

וּוְאָס הָאָט זַי גַּעֲקָעַנְטָן טָאָן? אָז דַי גָּאנְצָעָ וּוּעַלְטָ הָאָט
חֲתֹנוֹתָה, אַפְּ אַיר וּוְיַלְקִין לְיִוְתְּשִׁעָר בְּחָוֹר זַיךְ נִיט אָוְמָקָוָן, הָאָט
זַי גַּעֲנָעַמָּן יָאָסְעַלְעָ פֿיְפְּעָרָנָאָטָעָר.
אַךְ, דַי קִינְדָעָר. זַי הָאָט דָאָךְ זַי אַזְוִי לִיבָּ, פֿאָרָוָאָס פֿאָרָ
שְׁטִיעָן זַיְיַ דַי מָאָמָעָן נִיט? וּוְאָס אַיְזָ זַי שְׁוֹלְדוֹגָן, אָז זַי קָעַן קִיּוֹן
עַנְגָּלוֹשָׁן נִיט?

דוֹוָאָסִעָ פֿאָרָקָסְטָ זַיךְ אָפּוֹן יָאָרְצִיּוֹטְ-לִיבְכְּטָל. דַאָס פֿלְעַמְלָ
איַן גַּלְאָזָהוּדְלָט זַיךְ אַוְן דְּרִוְיטָזָה, וַיְיַזְעַבְתּוּ רַעֲסִי פֿלְעַנְטָ טְרִוְיְסְלָעָן
זַיְוִין צָוְגָן, וַיְעַן עַר אַיְזָ גָּעוּןָן הַוּנְגָרִיךְ. הַיְינָט אַיְזָ גָּעוּוֹאָרָן
פְּוֹנְקָט אַיְזָ, וַיְיַזְעַבְתּוּ הָאָט אַיְזָן גַּעַרְגָּעָט מִיטָּ דַעַר מַאְשִׁין.
אַגְּנוּטָרָפְּרִוִּינְטָ גָּעוּוֹן, דַעַר הַוְּנָטָם. וַיְעַן אַלְעָ קִינְדָעָר פֿלְעַנְטָ זַיךְ
צָוְגָןָן, דַעַר מַאָן אַיְזָ אַזְוָעָסָ צַוְאָ מִיטְינְגָן עַרְגָּנִיעָ, פֿלְעַנְטָ רַעֲסִי
לִינְגָן גַּעֲבָן אַיר, זַי פֿלְעַנְטָ מִוְטָ אַיְזָ שְׁמוּעָן, וַיְיַזְעַבְתּוּ מִיטָּ אַגְּעַנְטָן
מַעֲנְטָשָׁן. אַלְעָ פֿלְעַנְטָ זַי אַיְזָ דְעַרְצִיּוֹן: "סְאָיָן גָּוֹט גָּעוּוֹן,
וּוְאָס רַעֲסִי הָאָט נִיט גַּעֲקָעַנְטָ רִיּוֹן".

זַי הָאָט טִיפְעָר אַרְיִינְגְּנָעָשְׁטָאָכָן אַירָעָ בְּלִיְקָן אַיְן פֿלְעַמְלָ. אַיר
הָאָט זַיךְ אַוְיְסְגָּעוֹזָן, אָזֶן רַעֲסִי קָוָטָט פָּוֹן דְאָרָטָן אַרְוִוִּים מִיטָּ
אַזְוָלְכָעָ פֿאָרָבְעַנְטָאָטָ אַוְיָגָן, וַיְיַזְעַבְתּוּ עַר פֿלְעַנְטָ זַי בְּגַעַגְעַנְעַנְעַן וַיְעַן זַיךְ
פֿלְעַנְטָ קּוֹמָעַן פָּוֹן אַגְּוִוְוִיטָן וּוּעָן.

סְחָאָט אַיר אַגְּגָן גַּעֲטָאָן בְּאַמְּ חַאְרִצְן, צָוְיַוְיַי טְרָעָרָן הָאָבָן זַיךְ
בְּאַוְוִוִּזָּן בְּאַדְרָעָן פָּוֹן אַירָעָ אַוְיָגָן. זַי הָאָט בְּאַהְאָלְטָן אַיר פְּנִים

אין קישן און שטיל געשעפטשעט מיט די ליפֿן: "רעקסן, רעקסן,
גוטער פרוינט מיינער".

* * *

בא מר. פרידמאן איז די קארטה היינט ניט געגעגען, באטש
גב זיイ א קראונע. און אליע דערפֿאָר, וויל ער האט קיין מול ניט.
דאכט זיך, או ס'גייט ניט און לֵיבע, גויט אין פֿאָרטן, נאר ניט בא
יאסלאען. ער האט אַריינגעקרָגן אֹזָא מאַלְפֿעַ. ער וויסט ניט וואו
זינען אויגן זינען געוווען דעםאלט. נאר אַ ניטגונטר הָאט אַים
אָפּנוועטָן דעםאלט אַ שְׁפִיצְלַן. ער איז אֹזָא שיינער מאָן, דאָרָפּ ער
אַריינְקָרְגָּן אֹזָא "מְאַנְקְּפִּים", ווי דוֹאָסְעַן. אַמְתָּה, זַי אַיז ניט
פֿון די פראָסְטָע בעלְרִימְלָאָכּוֹת, שטאמָט פֿון גְּרוּבָּן וְחוּם. אַ גַּעַנְתָּ
שְׁפַטְמַת הָאט ער, יְחֻסְדִּשְׁמִיכּוּם.

— סְעִי, נִיסְעַלְעַ גַּנְבַּ, הָאָסְטַמְרַ אַריינְגַּעַחַטָּן, אַ בָּאַלְיְעַרְעַ
זָאַל דִּיךְ בָּאַלְדַּ אַוִּיסְצִיעַן — הָאט זַיךְ מָר. פרידמאן אַוִּינְגַּעַכְּאָפְּטָן
בְּיַי אַ שְׁלַעַכְּטָרְ קָאָרטָן, ווי פֿון אַ בִּיּוֹן חַלּוֹם.

— וווער אַיז דִּיר שְׁוֹלְדִּיגְן, מַיְוִין טְיוּרֶרֶר פִּיעַרְנָאָטָר, אַז דַּו
בִּיסְטַט אַ פָּאָרְטָאָגְנָעָנָר מְלָאָךְ — הָאט מָר. שְׁמַעַלְצָרְ אַריינְגַּעַזְוִינְגָּן
אַ הִיפְשָׁ בִּיסְלַ דְּרוּיךְ אַזְוֹן עַם אַרוּסְנְעַבְּלָאָזְן, ווי אַ גְּרוּסְעַרְעַהְלָדְן.
מָר. גְּרוּנְבָּרָגְן הָאט זַיךְ צְוַלְאָכְטָן אַזְוֹי זַיךְ אַוִּיסְגַּעַדְן
קָרְעַוּעַט זִינְעַן אוּגַּן צָוֵם צְוַוְוִיטָן צִימָעָרָן:

— זַע נָאָר, יַאֲסָלָן, דַּו הַיּוֹסְטַ שְׂוִין שְׁטַעַלְן אַ יְאַרְצִיְּטַלְיְכְּטָן
נָאָר דִּיּוֹנָעָ פָּאָר גְּרָאָשָׁן?

יאַסְלַ הָאט זַיךְ אַבְּיִסְלַ פָּאָרְטָאָכְטָן: "דאַכְט זַיךְ, אַז היַינְט
הָאָבָּן מִיר נִיט קַיְן יְאַרְצִיְּטָן". בָּאַלְדַּ הָאט אַים אַבְּעָר אֹזָעַגְעַטְמָן
אַזְוֹן קָאָפּ. אַ פְּאָקָ נִיעַ דְּרַעְמָאָנוֹנָגְעָן: "אַ, ס'הָאָט דוֹאָסְעַן גַּעַנְתָּ
שְׁטַעַלְטָט אַ יְאַרְצִיְּטָן לִיכְטָן נָאָר רַעַקסְיַיְן".

— נָאָר וּמְעַמְעַן? — הָאָבָּן בַּיּוֹדָעָ פְּרָוִינְטַ טְשִׁיקָאָוּעָ אַיְבָּעָרָד
גַּעַפְּרַעְגַּטְן.

— מִיר הָאָבָּן גַּעַהְאָט אַמְּאָלָן הַוּנְטָן, רַעַקסְיַיְן, אַיז אַים דְּזַשְׁעַק
אַיְבָּעָרְגָּעָפְּאָרָן. נָוָה, הָאט עַם מַיְוִין וּוּיְבָ גַּעַשְׁטַעַלְטָט אַ לִיכְטָן פָּאָר
זַיְן נְשָׁמָה.

בַּיּוֹדָעָ הָאָבָּן זַיךְ צְעַלְאָכְטָן.

— לְאָכְטָן נִיט — הָאט עַם יַאֲסָלְעַן פָּאָרְדָּרָאָסְן, — גַּעַוּעַן

א ליבער הונט רעפסי, א קלונגר חברה' מאן. ער האט זיך נעה-
שטעלט אפ צוויי פים, געהיט דיז הויז, ווי און אמרת'ער „וואטשמאן.“
זיך האט אים געהאלטן, ווי און איינגן קינה. אים אויפנעהארדעוועט,
געוואשן און געבאָדַן. אלע טאג גענומען מיט אים א שפאנצֶר.

איינמאָל איז דוּאָסִיע געבלֵיבָן אַלְיאָן איז הויז. פֿלוֹצִים הערט
זיך קַלְאָפָן איז טיר. „ווער איז דאָרט?“ פרענט זיך. מע ענטפֿערט
ニיט. האט זיך דעקסִי געריסן צו דער טיר און זיך אַזְוִי צעהאָווקעט,
או יונער איז אַזְוָעַק קוּס אַלְעַבְּדִינְגָּר. ביז היינט זוּיַּוּס זיך
ווער דאס איז געוווען. איז דאס ניט געוווען קייז נאָכֶן?
דעם טאג, ווען דער הונט איז געשטָאָרבָּן, האט דוּאָסִיע אַ
גאנצֶן טאג ניט גענעָסֶן. זיך האט געהאלטן איז איזן זוּיַּוּס אַזְוָעַק
קַלְאָגָן.

א רחמנות, א טיינער הונט געוווען.

— זיך נאָר, זיך ער האט זיך ציעיאָמָערט, ווי אַיְדַעַנָּע — האט
בערל די טעלצע אַרוֹיסְגָּעָנְרָעָבָּצֶט — ניכּ שׂוֹין אַ קָּאָרט, ניט
שׂוֹין, די נאָכֶט שְׁטִיְתִּים ניט.

— טאָקָע אַזְוִי — האט נוֹסֶל אָונְטָעָרְנוּכְּאָפֶט — אַזְוִי מִיר
זַיְצָן, ווי צוּוִי בהמות, און הערן אַוִיס זוּינָע באָכְעָ-מְעָשָׂות. שִׁיט,
יאָסֶל.

און וווײַטְעַר האָבוֹן זיך קָאָרטָן צוּלְיִיגְט אָפָן טִיש. איינְנִיע
הָאָבוֹן זיך גַּעֲוָאָרָעָט אַזְוִי זַיְעָרָע פֿינְגָּר. אַנדְעָרָע זַיְנָעָן גַּעַנְגָּן
לְעָנָן מִיטָּן סָוד צּוּם טִיש.

מִזְקָם פֻּרְלָאָלוֹ

"חֲבָרִים"

.1.

ווען וועלול האט זיך דערוואוסט, או זיין פֿאַרְן קִיּוֹן אַמעַד
ריַקָּא אַיז שְׂוִין אַ זַּיבְּרֵעַ זַּאַךְ, אַיז עַר גַּעֲבָּיְבָּן שְׁטִוִין אַומְבָּאַץ
ווענְלָאַךְ פָּאַר עַטְלָאַכְעָן מִינּוֹת; ס'הָאַט זַּיךְ אַים גַּעֲדָבָט, אוּ
אַט אַין דַּעַר מִינּוֹת הָאַט זַּיךְ אַפְּגָנְרֵיסְן זַּיּוֹן גַּאנְצָע פָּאַרְגָּאַנְגָּעָהִיט,
איַז אַרְיִינְגָּעָפָּאַלְוָן אַיז דַּי טִיפְּעָנִישָׂן פָּוּן דַּי יְמִים, אוּן עַר טְרָאַגְט
זַּיךְ אַין דַּעַר הָוִיךְ צַּו אַ נִּיְּעָר וּוּלְטָם, אַ פְּרָעָמְדָעָר אַוּן אַ קָּאַלְטָעָר.
אוּן וּוּלְוּלָעָן הָאַט דָּאַס וּוּיְיַעַטָּאַן, וּוּילְ אַוְיכְּ זַּיּוֹן לְעַבְנָן דָּאַ
אַיְנָם קְלִיּוֹן שְׁטָעַטְעַלְעָא אַיז נְעוּוֹן בְּכָחּ צַּו שְׁטִילָן דַּעַם הָוִנְדָּ
נְעַר אַוּן אַנְטָאַן אַ גַּוְטוֹן מְלָבּוֹשָׂן, אַיז עַס אַבְּעָר יְאַגְּדָעָן בְּכָחּ
אַרְיִינְגָּזְוִינְסָן אַיז זַּיּוֹן נְשָׁמָה אַ הָאַרְצִיקְיוּיט, אַ לְּיִשְׁאָפְט. דָּא אַיז
דַּעַם שְׁטָעַטְלָהָאַט עַר זַּיְעָנָן קִינְדְּרֶעֶשְׂעָ יְאַרְוָן אַוּוּקְגָּעָבָן, גַּעַד
לִוְתָן קְבָּצָנְיִשְׁקְיוּיט אַוּן דְּחָקָות, זַּיךְ גַּעֲיָאנְטָן נַאֲדָר לְעַרְנָעָן אַוּן דַּעַם
לְעַרְעָרָן נְיַט גַּעֲקָאַנְט בְּאַצְּאָלָן, דָּאַד זַּיךְ גַּעֲלָרָנְט, אַלְיָוֹן גַּעֲלָרָנְט,
מִיטָּן נַאֲדָר אַזְעַלְכָּעָ קְבָּצָנְיִשְׁעָ קִינְדָּרָעָ: אַיז אַלְיאַסְטְּרָעָס זַּיךְ
אַוְיִפְּגָּעָנוּמָעָן, גַּעֲזָוְבָּט, גַּעֲנִישָׁטָרָט אַיז סְפָּרִים אַוּן אַיְן בִּיכְעָר.
אוּן גַּעַשְׁמָאַק אַיז גַּעַוְעָן אַיְצָט צַּו טְרָאַכְטָן וּוּגַּעַן דַּעַם. אַיְצָט
אַיז שְׂוִין וּוּלְוּלָאַ בְּחוֹרְ פָּוּן נִיְּינְזָן יְאַרְ. אַוְיִסְנָעָוָאַקְסָן לְהָכָעִים
דַּי בָּאַרְדְּגָוָנְגָעָן, זַּיךְ גַּעֲלָרָנְט לְהָכָעִים אַוּמְגָלָאַקְיִיטָן, גַּעֲלָבָט
לְהָכָעִים דַּי אַוְיִסְזְּוִילְטָן...
אַלְיָ אַיז גַּעַוְעָן לְהָכָעִים...
אַיְצָט הָאַט דָּאַס וּוּלְוּלָאַ זַּיךְ נְוּט פָּאַרְשְׁטָאַנְעָן; דַּעְרְפָּאַר
טָאַקָּעָ וּוּגַּעַן עַר טְרָאַכְט וּוּגַּעַן פֿאַרְן קִיּוֹן אַמְעָרִיקָעָ דַּעְרְמָאַנְט זַּיךְ
אַיְם;

אין א קליענים שטיבעלע, וואס באשטייט פון אין אין חד
מייט א סייד, וואו קיין פאדרלאגע אין ניטה, נאר דרי רוייע ערעד
אין גלאטיך צונגעערט ; אט פון יונען קליענים שטיבעלע, אין
א הינטערשטער געלס פון שטאטט, טראנט זיך א זושע, קלינגענ-
דייע שטיטים פון א יונג מירל. דאס מילד אין אינגענץ זונגען
יאר אלט, שטיטיז זיך לאבען טיש און שנידט מיט א שעטל פאָ-
שידענע שטאטפֿן פֿאָר בלזוקען און קלידלאָך פֿאָר די דראָפֿישׁ
שיקסען ; שנידט זיך און זונגעט בעת מעשה : "אין א קליענים
שטיבעלע באָ לאָגנגען טיש, זונגען דארטן מיזעלאָך און דרייען
מייט די פֿיס..."

גייט נאכדרעם דאס מילד און הויבט אויכעט אָן צו דרייען
מייט די פֿים באָ מאשין : זיך אָבער אלין, איינזאם. דרייט
זיך ס'ערל, ציט די שטאטפֿן פון אונטער דער גאנד און זונגעט
בעת מעשה : "דרייען די מאשינדלאָך פון איינדרפֿרִיז ביז נאכט,
און אָזוי ווערטן טוֹצְנוּיוֹן העמְדָלָאָך גַּעֲמָכְטָן..."

צוטראנט זיך דער קול אָבער אלע ווינקעלאָך פֿוֹנְסֶם שטייד-
בעל, פֿאָרכָאָהָלֶט זיך דארטן דער קול ; קוֹן די טענער פון
די ווינקעלאָך אָרוּים אַיִינְעָר צום צוּוִיטָעָן, ווינקען זיך אָבער, און
דאָס נָגְנָצָע חוויז ווערט אָנגָעָפְּלַט מיט אָזָן מִין אַיִינְזָאָמְקִיט
און בענשאָפט, אָז..."

און דאס פֿליֹין קינד, וואס עסְקָט זיך באָ גְּרִיבֵל, וואס עס
האט און אָ ווינקל פון קיך אַיִינְגָעָנָאָבן, דערפֿילַט עס, שטעלט
עס אָפּ די אָרבָעָט און קוֹקט מיט אָומְעָטְקָע אַוְיגָעָלָאָך צוּ דער
שׂוּעָסְטָר ; און די שׂוּעָסְטָר דארטן באָס מאשין דערפֿילַט דעם
קינדְס בְּלִיְקָן, קערט זיך אָפּ דעם קאָפּ פון מאשין, לְזִוְיפּט און
קאָפּט ס'קִינְד אָפּ די הענט, זיך קושן זיך און עפָעָס נִיט ווילנדיך
ווינוּנָען זיך ביידע.

און ס'אָדעָמָאנְט זיך נאר : וווען ער אָזָעָלְטָר גַּעֲוָאָרָן,
האט ער זיך דערוֹאָסְט, אָז זיַּוְן טָاطָע אָזָן אַמְּעָרְקָע ; אָז
ער אָזָן דארטן אָפּ צְרוֹת אָזָן קָעָן קִיְּוָן גַּעֲלָט נִיט שִׁיקָּן ; אָז די
שׂוּעָסְטָר האָרוּוּעָט שְׂוִין זַיְנָט זיך דָּרִיבְּצָן יאָר אלט גַּעֲוָאָרָן,
בְּדִי אָז דערנָעָרְן די פְּאָמִילְיָע ; אָז זיַּוְן פְּאָטָעָר אָזָן אַנְטָלָאָפּן פון

מלחמה און זיין מוטער נויט אַרום אַיבער די דערפער צו פאָרְד
קייפן די אוּזַעַנְגַּעַנְיַיטַע זָאֶבֶן...

פלענט ער זיך נויט וואָנדערן, וואָס זיין מוטער און שועס
מער וויינען אוּזַעַנְגַּעַנְיַיטַע... ער פֿלעַנְט אַבָּער נויט קָאָנְעַן פֿאָרְשַׁטְיַין
פאָרוֹאָס אַלְעַן מענטשן וויינען נויט, פֿאָרוֹאָס סִיזְיַוְונַען פֿאָרְאַן פֿרְוֵיד
לאָכָע און טַאנְצַנְדרְַיקָע, און פֿאָרוֹאָס זָוַעַן אַלְעַן טַאטַטָּעַס קַיְוַן אַמעַד
ריישׁע נויט אַנטְלָאָפָן... און שְׁפַעַטְרַע: פֿאָרוֹאָס אַלְעַן קַיְנְדָעַר
נייען אַיּוֹ דיַ חֲדָרִים לְעָרְנַעַן זִיךְ אַיּוֹ ער?...

איַזְ דָּאָס קַיְנְדָר גַּעַזְאָקְסָן; אַיּוֹ סְגַעַדְעַנְקָט זִיךְ: דָּאָס
קַיְנְדָר האָט אַנְגַּעַטְרָאָפָן נָאָר אַ קָּאָפְטָעַ קְבִּצְנִיְשַׁע קַיְנְדָעַר אַיּוֹ זַיִוַּן
הָאָבוֹן זִיךְ גַּעַלְעַרְטַן, גַּעַזְבַּטְן אַיּוֹ גַּעַנְיַשְׁטַעַרט, גַּעַהְוַנְגַּעַרט אַיּוֹ גַּעַדְעַר
לִיטְוֹן; באַ אַלְעַמְעַן פּוֹן זִיךְ האָט זִיךְ אַ חֲשְׁבְּקִיְתַּט אַהֲרָן דִּי פְּנִים' עַר
אוּזְעַקְנְעַלְיוֹגַט אַיּוֹ אַ בִּיטְעַרְקִיְתַּט אַיּוֹ אַיּוֹ דיַ אַיּוֹן גַּעַשְׂוֹאָמָעַן.
אַיּוֹ מִיט אַט דָּעַר בִּיטְעַרְקִיְתַּט אַיּוֹ דיַ אַיּוֹן, חֲשְׁבְּקִיְתַּט אַפְּ
דיַ פְּנִים' עַר אַיּוֹ חַשְׁלַׁן צַו ווִיסְן, האָט זִיךְ אַט דיַ קָּאָפְטָעַ קְבִּצְנִיְשַׁע
קַיְנְדָעַר אַוּזְעַקְנְעַלְיוֹגַט אַיּוֹ דיַ גַּרְעַסְטָעַ שְׁטַעַטְמַט. זִיךְ גַּעַוְאָלְגַעַרט
אַפְּ דיַ הָאָרְטָעַ בִּיתְהָמְדָרַשׁ בעַנְקַן, גַּעַגְעַסְן „טָעַן“ באַ דיַ גְּבָרִים
פּוֹן שְׁטָמַט, גַּעַלְעַרְטַן אַיּוֹ יִשְׁבָּחַ אַיּוֹ גַּעַלְעַרְטַן אַיּוֹ דָּעַר הַיּוֹם, אַיּוֹ
גַּעַוְנוֹנָעַן: „בְּעִסְעַד עַסְטָה באַ זִיךְ בְּרוּאַט אַלְיַוִּן, אַיְדָעַר באַ אַ
פְּרַעְמָדוֹן פְּלִוְישַׁ מִיטְ כְּרִיּוֹן“...

אַיּוֹ אַזְיַיְהָאָבוֹן וּוֹאָכוֹן טָעַן אַיְנְגַעַשְׁלוֹנָגָנוֹן, חֲדַשִּׁים הָאָבוֹן דיַ
וּוֹאָכוֹן צְנוּיְוָנְעַשְׁטִיקְעֻוּמַט, אַיּוֹ יָאָרַן באַשָּׁאָפָן.

אַיּוֹ פּוֹנְסָ קַיְנְדָר אַיּוֹ גַּעַוְאָרַן דָּעַר נִוְינְצַן יָאָרִיסְעַר וּוּלְלוֹל.
וּוּלְלוֹל אַיּוֹ אַיְצַטְ צְרוּיקָ אַינְגָם שְׁטַעַטְעַלְעַ גַּעַוְוּן. ער האָט
גַּעַארְבָּעַט באַ גַּאֲרְבָּעַרְיִ אַיּוֹ פּוֹן דָּעַם דָּעַרְנְעַרְט זַיִוַּן מַשְׁפָּחָה.
איַזְ וּוּלְלוֹל גַּעַוְוּן אַחֲרַ פּוֹן אַט יָעָנְעַר אַמְּאָלוֹקְעַר
קְבִּצְנִיְשַׁעַר כָּאָפְטָעַ. זַיִוַּן האָבוֹן אַיְצַט אַוְיךְ צְוֹאָמָעַן גַּעַלְעַרְט, גַּעַדְעַר
לְעַרְנַט אַבָּער עַפְעַט אַנְדָעַרְשַׁ, גַּעַלְעַרְטַן דיַ בִּיכְעַר פּוֹן קַאָרְלַ
שָׁאָפְטַלְאָכָעַ אַרְדָנְנוֹגַגְמַיְוָנְט...

אַיּוֹ דיַ טַּעַרְדִּים אַיּוֹ לְעַרְעַס האָבוֹן גַּעַוְאָנְשָׁעַן צַו אַט דָּעַר
כָּאָפְטָעַ אַיּוֹ גַּעַוְאָגָט: וּוּרְדוּעָר, אַיר וּוּוּסְט זַיְכָעַר וּוָאָס אַט
דָּאָס באַדְיוֹיט: אַיר פֿאָרְשַׁטְיַין זַיְכָעַר וּוָאָס דיַ אַיְצַטְקָע גַּעַזְעַלְיַ

און זיין אלע האבן עם געווואסטען.

דערפֿאָר טאָקע איז עס וועלְוּלְ אַרְמוֹנָגָלְאָפָן אִיבָּעֶר די דָּעָר
פֿער אָוּן גַּעֲהָאָט גַּעֲהָיִמָּע פְּאַרְזָאָמְלָוְנְגָעָן מִיטּ די פּוּיְרִים אָוּן זַיִן
גַּעֲזָאָגָט, אָזְן סְגִּינְעָן אֲחָדָר די באַלְשָׁעוֹוַיְקָעָם אָוּן מִיר דָּאָרְפָּן שְׂטָיִן
מִיטּ זַיִן....

וועלְוּלְ מִיטּ זַיִן באַפְּטָע זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן בְּאַלְשָׁעָיק עַס.
אוֹזְן דָּאָס גַּעֲוָעָן אֵין דָּעָר צִיּוֹת, וְעַן די גַּאנְצָע וועלְטָה האָט
געַשְׂקָטְסָאָלְדָאָטָן אָזְן גַּעֲוָעָר צֹוְשָׁאָגָן די באַלְשָׁעוֹוַיְקָעָס; אָזְן
דָּאָס גַּעֲוָעָן אֵין דָּעָר צִיּוֹת וְעַן האָט די באַלְשָׁעוֹוַיְקָעָס
חוּלוֹת צְקוֹלָאָפָט אָזְן זַיִן פְּאַרְטָרוּבִּין צֹוְשָׁאָגָן די הַוִּיפְּטָצָעָנְטָרָן... אָט
אֵין יַעֲנְעַר צִיּוֹת האָט מִעְן דָּאָס אַרְמוֹנָעָכְט וְעַלְוּלְעָן אָוּן ער
הָאָט זַיִן באַהְאָלְטָן אֵין אַ צְוַיְוִיטָעָר שְׂטָאָט אָונְטָעָר אַ פְּרָעָמָדָן
נאָמָעָן....

דאָן אָזְן עַס אַנְגָּעָקְוּמָעָן די יַדְעָה פּוֹן זַיִן טָאָטָן, אָז זַיִן
וְעַלְוּלְ פְּאָרְוּן קִיּוֹן אַמְּרִיקָע.

אוֹן באָגָג, שְׁרַעְקָלָאָךְ באָגָג האָט גַּעֲטָאָן פְּאָרְיָעָנָם קְלִיּוֹן
שְׁטִיבָּעָלָעְ מִיטּ דָּעָר באַפְּטָע קְבִּצְנִישׁוּשׁ חֲבִרִים. וְעַלְוּלְ האָט
געַפְּילָט וְזַיִן גַּאנְצָע לְעַבְנָן רִיסְטָזִיךְ, בְּרַעְקָלָט זַיִן אָף שְׁטִיקָה
לְאָךְ אָזְן עַפְּעָם אֵין בְּרַעְקָלָעְ פּוֹן אָט די אלְעָר וְעַטְזָזִיךְ יַעֲפָה
שְׁטָעָלָן, נָאָר וְעַלְכָּבָע?...

אוֹן נָאָךְ מַעְרָה האָט באָגָג גַּעֲטָאָן, וְוָאָסָר וְוָעַט נִיטָּזִיךְ,
וְעַן די באַלְשָׁעוֹוַיְקָעָם וְעַלְוּלְ זִיגְּן....

נָאָר...

אוֹזְן אָזְן וְעַלְוּלְ קִיּוֹן אַמְּרִיקָע גַּעֲפָאָרָן!

אוֹזְן אָזְן וְעַלְוּלְ קִיּוֹן אַמְּרִיקָע גַּעֲקָוּמָעָן!...

.2

הָעֲרָשָׁל אָזְן אוֹירָק גַּעֲוָעָן אַ קְבִּצְנִישׁ קִינְדָּה, וְעַלְוּלְיָם אָ
חֲבָר נָאָךְ וְעַן זַיִן זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן נָאָר קְלִיּוֹנָעָ קִינְדָּה, נִינוֹן יַאֲרִיקָע.
אוֹן יַעֲנָע נִינוֹן יַאֲרִיקָע קִינְדָּה זַיְנָעָן גַּעֲוָעָן גַּוְטָע, הַאֲרַצִּיקָע
חֲבָרִים.

אוֹזְן דָּעָר נִינוֹן יַאֲרִיקָע הָעֲרָשָׁלָעָ צְזָאָמָעָן מִיטּ זַיִן מַאָמָעָן,

שווועסטער און ברידער, אוועקגעפֶאָרֶן קיון אַמְּעָרִיקָע צו זיין טאָטָן.

קינדרער, וואָס פֿאָר אַ גוֹטָעַ חֲבִרִים זַיִן זָאָלָעַ נִיט זַיִן, וּוְעַלְּן אַכְּבָּעַ נִיט האָבָּן פֿאָרְבִּינְדְּוֹנְג דָּוְרָךְ בְּרִיוּוֹן, וּוְעַן זַיִן צַעְשִׁידָן זַיִן. אַיְזָן אָוִיב הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ מִיט וּוּלְּאָלְּעַן האָבָּן זַיִן צַו אַיְנְצִיכָּעַ ברִיוּוּלְּאָךְ יַא גַּשְׂרִיבָּן, האָבָּן זַיִן עַס בַּאֲלָד אַוְיפְּנָעָהָרָטָן. הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ אַיְזָן נַעֲקָומָעַן צַו אַזְּ אַרְיָמָעַן טאָטָן. זַיִן האָבָּן נַעֲוָוָינְטָן אַהֲלָעַן סְטוּרִיטָן. דָּעַר טָאָטָעַ זַיְנָעַר אַיְזָן נַעֲוָוָעַן אַפְּרָעָלְּעָר אַזְּ נַאֲךְ אַטְּאָג שְׁוּעָרָעַ אַרְבָּעָטָן, זַיִן אַרוּמְשְׁלָעַפְּן מִיטָּן פֿוּשָׁקָאָרטָן, פֿלְּעָגָט עַר קוּמְנְדִּיק אַהֲיָם אַנְיְּדָרְפָּאָלָן אַפְּנָן בְּעַט אַזְּ גַּלְּיִיךְ אַיְינְדָּן. שלְאָפָּן. אַיְנְדִּיעָבָּרִי פֿלְּגָעַט שְׁוֹין אִים הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ נִיט טְרָעָטָן.

הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ האָט אַכְּבָּעַ וּוְעַן דָּעַם זַיִן נִיט גַּקְּיִמְעָרָטָן, וּוְיַיְלָהָן.

עַר האָט פֿשְׁוֹט קיון צִוְּתָן נִיט גַּחְאָטָם פֿאָר דִּי זָאָכָּן. עַר אַיְזָן גַּיְדָּק אַסְּמוּלִירָט גַּעֲוָאָרָן צַוְּיִישָׁן דִּי פֿוּשָׁקָאָרטָס אַזְּ שְׁמוֹזָן פֿוֹן עַלְּעַן אַזְּ אַרְטְּשָׁאָרְדָּן גַּאֲסָּן: עַר האָט זַיִן גַּעְוָאָרָפָּן אַיְזָן בַּאֲלָמִיט דִּי קִינְדָּרָעַ, זַיִן אַנְגְּנָהָנָגָעָן אַהֲרָוֹתָמָאָבִילָן אַזְּ וּוּגְנָעָנָעָר, גַּעֲלִינְגָּט פֿיְיָעָרָן אַיְזָן דִּי גַּאֲסָּן אַזְּ גַּעְשְׁלָעַפְּטָן צַעְבָּרָאָכְבָּעָן אַקְּסָּטָנָס אַזְּ בְּרָעָטָהָר. הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ האָט זַיִן גַּעְפִּילָּט גָּוָט אַיְזָן אַט דָּעַר סְבִּיבָּה... וּוְאָס דָּרָאָפָּן דָּעַן אַקְּיָּינְדָּן?

אוֹן הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ אַיִּזְוִיד גַּעֲגָנָגָעָן אַיְזָן „סְקוּלָּן“.

דָּעַם אַמְּתָּה זַיְגָנְדִּיק, האָט עַר צַו דָּעַר סְקוּלָּן נִיט אַזְּ אָזָּא חַשָּׁק גַּחְאָטָם, נַאֲרָסְטָן זַיְנָעַן גַּעֲוָוָעַן אַזְּעַלְּכָבָּשָׁהָן, וּוְעַן הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ פֿלְּעָגָט. זַיִצְאָן אַזְּ זַיִן צַוְּהָרָן צַו דָּעַר לְעָרְעִירָנִס רִיְד מִיטָּן גְּרוּוּס אַיְנְטָרָעָם. דָּאָס זַיְנָעַ גַּעֲוָוָעַן דִּי שָׁהָהָן, וּוְעַן זַיִן פֿלְּגָעַט דָּעַר צַיְלָן צַו דִּי קִינְדָּרָעַ וּוְעַן דִּי גְּרוּסָהָן פֿוֹן אַזְּנוֹזָעָר עַלְּטָעָרָן, דִּי פֿיְאָנָעָרָן פֿוֹן אַמְּעָרִיקָע, דִּי קַעְמָפָּרָפָּר פֿאָר פְּרִוִּיתִיִּים... הַעֲרֵשְׁעַלְּעַ אַיִּזְמָקָנָא גַּעֲוָוָעַן אַט יָעָנָעַ, דִּי שְׁתָאָרָקָעָן מַעֲנְשָׁתָן מִיטָּן דִּי בִּיקָּסָן אַזְּ הַאָרְמָאָטָן, וּוְאָס האָבָּן זַיִן אַזְּוִי פֿיְיָן גַּעְשָׁלָאָנָן אַזְּוִי צַעְלָאָפְּטָן דָּעַם שְׁוֹנָא; עַר האָט לִיב גַּעֲרָאָגָן דָּעַם פֿלְּאָגָן, פֿאָר וּוּלְּכָן זַיִן האָבָּן זַיִן גַּעְשְׁלָאָגָן.

אוֹן סְהָאָט אִים אַיִּיךְ אַיְנְטָרָעָסִירָט, וּוְעַן דִּי לְעָרְעִירָן פֿלְּגָעַט דָּעַרְצִיְּלָן וּוּ אַזְּוִי אַיִּזְמָעָרִיקָע אַיִּזְגָּוָט, אַזְּוִי אַזְּוִי אַרְיָמָעָט

אינגליך וווען גרויסע גברים. הערשעלע פֿלענט זיצן מיט אָן אַפְעָנָעָם מוויל אָן זיך צוּהעָרֶן צו אִירֶעֶן רֵיֶיד; אַפְטֶן פֿלעָנָט עַד אַרְוִיסְמָוְרְמָלְעָן: "אָ, דֹזְשִׁי, וּוְהָאָט אַיִוּ וּוְאַנְדְּרָפּוֹל קָאוֹנִי!..."

און נאך אַפְטֶר פֿלעָנָט עַד טְרָאָכְטָן: "וּוְהָאָט עַי פֿוֹל מַאי פֿאַטְהָעֶר אִיז!"... גַּעֲמִינְתַּה אַחַת עַד דָּאָס, וּוְאָס זַיְן טַאָטָע אִיז נִיט פִּיאָאַק אַוְיְצָוְנוֹצָן דִּי גַּעֲלַגְהָיִיטָן אָן וּוּעָרֶן אָן עַוְשָׂר..." אָנוֹי אִיז הערשעלע גַּעֲנָאָקְסָן.

נאך וווען עַד אִיז גַּעֲנָגָנָעָן אַיִן פֿוּבְּלִיךְ סְקוֹל, האָט עַד שְׂוִין גַּעֲזָכְט אַוְיְצָוְנוֹצָן דִּי "אַפְּרָאַרְטָוְנִיטִים" אִיז פֿאַרְקְּוִיפּוֹן שִׁקְּרַ-בְּעַנְדָּרָן?

וּוְעַן הערשעלע אִיז אַלְטַ גַּעֲוָאָרֶן דְּרִיעִצְנִין יָאָר, האָט עַד שְׂוִין אָפְטֶר האָט שְׂוִין אִים מַעַר נִיט גַּעֲקָעָנָט אַוְיְסָהָאָלָטָן.

אָנוֹי זַיְנָעָן עַטְלָאָכָעָן יָאָר פֿאַרְאָבָעָר. הערשעלע אִיז שְׂוִין אַיְצָט נִינְצָזָן יָאָר אַלְטַ עַד פֿאַרְדִּינְטַ דְּרִיעִיסְקַ דְּאַלְעָר אַ וּוּאָרָאָלָס פֿלְיוֹרָק אִין אַ גַּוּסְעָר פֿאַבְּרִיךְ.

זַיְן נִמְעָן אִיז, פֿאַרְשְׁטִיטִים זַיךְ: הָעָרִי.

הָעָרִיְן רֹופֵן אַלְעַ "סְפָּאָרְטָן": עַד קְלִיּוֹדַט זַיךְ לְוִוְתַּ דְּרַעַד לְעַצְמָה מַאֲדָעָן; עַד אִיז דְּרַעַד פֿיְאַיְסְמָטָעָר אַפְּצָוּשְׁטָעָלָן אַ מִיּוֹדָל אַוְן שְׁלִיכָן בְּאַקְאַנְטָשָׁאָפָט אִין מִיטָן נָאָס; אִין אַלְגָעָמִין אִין עַד נִיט קִיּוֹן פֿאַרְשְׁלָאַפְּעָנָעָר יְוָנָגָן; עַד קָעָן גּוֹט שְׁפִיּוֹן אִין באָלָן אַוְן יְעָנָעָם דְּעַרְלָאָנָגָנָעָן אַ קְלָאָפָ וּוּוִיס עַד אַוְיךְ וּוּי אָזְוִוָן.

וְאַגְּטָמָן מִעְן הָעָרִיְן פֿאַרְאָוִיסָם אַ שְׁיִינְעָן צְקוֹנוֹפָט: עַד וּוּעָט נאך וווען אַ פֿרְיוֹזְדְּבִּיטָה, אַ בְּיוֹזְבָּאָל שְׁפִילָעָר, אָן עַוְשָׂר, אַ וּוְאָס נִיט?

הָעָרִים פֿאַטְהָר קְרֻעָצָט אַמְּאָל אַונְטָעָר, נאך דָאָךְ האָט עַד דְּרַרְ-אָרִיךְ פֿאַרְ אַזְוָן זַוְן, אָן וּוּעָן הָעָרִי וְאַגְּטָמָן אַמְּאָל, "דוֹ פֿעַרְ-דִּישְׁעָ קָאָפָ", שְׁמִיּוֹכָלֶט דְּרַעַט אַונְטָעָר דִּי וּוּאַנְצָעָם...

וּוּלְוּוּלָ, זַיְנְדִּיס אַפְּנִין שִׁירָ אַ פֿאַרְאָוּמְרָטָעָר, אַ פֿאַרְטְּרָאָכְ-טָעָר, האָט זַיךְ דְּעַרְמָאָנָט וּוּעָן הָעַרְשְׁלָעָן, זַיְן קִינְדְּהִיטָם חָבָר. זַיְנָעָן אַוְן הָאָבָן אַוְיְגָעָלְוִיכָטָן. סְתָמָט זַיךְ אִים אַגְּנָעָהָוִיבָן דְּעַרְמָאָנָעָן, וּוְאָס פֿאַר אַ גּוֹט קִינְדַּר הָעַרְשְׁלָעָלָעָ אִיז גַּעֲוָעָן, אָן

ס'חאט זיך אים געטראכט : אט, איז באחור וועט דארך מיך פָּאָרֶר שטיין : ער געדענט נאך וואס מיר האבן זיך אַנְגָּלִיטָן. מיר וועלן זיך אַפְּטָט דערציזילן און דערמאגען פֿוֹן אַמְּאָלָּן... אט ווי אַמְּרִיקָע איז צוּרִיקְגַּשְׁטָאָנָעָן אַיִן באָז וואָסְטוּזִין, (אַזְוֵי האט וועלול געהרט), וועלן מיר מסתמא געַ פֿינְגָּען נאך אַזְוְלְכָע ווי מיר זיינען, און אויך דארטן שאָפָן אַחֲרֵי שָׁעָרְבָּעְטָרְסְּבִּיבָּה.

דערפָּאָר טָאָקָע ווי נאָר וועלול איז קִיּוֹן אַמְּרִיסְעָן גַּעֲקוּמָעָן, האט ער זיך נַאֲכְנַעַפְּרָגָט אַפְּ הָעֲרֵשְׁלָם מְשָׁבְּחָה, און האט געַ בעטן מען זאל אַיִם פִּירְן צו זַיִוִּי.

ביידע טָאָמָעָם זיינען גַּעֲוָעָן גַּוְתָּע בְּרִידָע, ביידע פְּעַדְלָעָר, ביידע קְבִּצָּנִים, און צו דערפִּילְן זיּוֹן פָּאָרְלָאָגָן האט וועלול לאָגָן נוֹט גַּעֲדָרָפֶט בעטן.

פריער זיינען טָאָקָע הָעֲרֵשְׁלָם טָאָמָעָם זַיִוִּי גַּעֲקוּמָעָן, נאָר ווענן הָעֲרֵשְׁלָעָן האבן זיך נִימְתָּא וואָסָץ צו זַאנָן, ווייל הערי האט גַּאֲרָנוּת גַּעֲוָאָסָט ווען וועלול אַנְקָוּמָעָן.

— פָּאָרָאָס ? — האט וועלול גַּעֲפָרָעָנָט.

— ווייל ער געדענט אַיִיךְ זַיְכָּר נִימְתָּא.
און וועלול האט זיך נִימְתָּא גַּעֲמָעָן גַּלְוִוִּין : סְטִוִּיטָש, פָּאָרֶר
וואָס גַּעֲדָעָנָק אַיִיךְ אַזְוֵי גוֹט ? ...
איַן אַ פָּאָרָאָס האט וועלול גַּעֲטָרָפָן העֲרֵיִין באָז זיינע
עלְטָעָרָן איַן הוּוִין.
וועלול האט, ווייזט אַוִּים, פָּאָרָגָעָן אַז צָעָן יַאֲרָד זיינען אַרְיוּבָּר זִינְט יַעֲנָעָר צִיְּטָה, ווען זַיִוִּי זיינען חְבָּרִים גַּעֲוָעָן, ווייל לְוִוְּסָט דָּעָר פְּרִידָע, וואָס ער האט איַן זיך גַּעֲטָרָאָגָן גַּיְינְדָּקִיס צו „הָעֲרֵשְׁלָעָן“, איז קָאָנָטָק גַּעֲוָעָן, אַז ער דענטט צו טְרָעָפָן פְּוֹנָקָט אֹזָא שְׁטִילְן, גוֹטָן אַיבְּרָגְּעָנְבָּעָנָם חְבָּר ...
ווען וועלול איַן. אַכְּבָּעָר איַן הוּוִין אַרְיוּנְגַּעְקָוּמָעָן, אַז ער גַּעֲבְּלִיבָּן שטיין ווי אַ פָּאָרְגְּלוּוּוּרְטָעָר : בָּאָס טִיש אַז גַּעֲזָעָס אַחֲרֵי מִיט אַהֲרָטָן בְּרוֹנוֹן' אַוְיסּוּעָן : ער האט אַיִלְנָן דִּיש גַּעֲשְׁלָנוּגָעָן דָּאָס עַסְן אַז ער בעַת מַעַשָּׂה גַּעֲפָקָט אַפְּ בִּילְדָעָר פֿוֹן „פָּעָרְדִּגְּנִיעָגָן“.
וועלול אַז אַ וַיְיַלְעַד גַּעֲשְׁטָאָנָעָן און באָרָאָס דָּעָם באָחָר ;

ער האט פארישטאנען, איז דאס איז זיין אמאָלִישער חַבֵּר. ס'וֹאַלְט זיך וועלן צוֹלוֹפֶן צו אים, אַרוּמְכָאָפֶן. יונעַם'ס פְּנִים, יונעַם'ס „פייפָּעָרֶר”, און יונעַם'ס קָאַלְטָעֶר זִיכְּן האט אים אַבעָר צָוְרִיקְנָעֶן האַלְטָן.

הערויָם מוטער האט פֿאַרְגְּנָעַשְׁטָעַלְט :

— הערי, דאס איז דיין פְּרִיְינְד פָּוּן דער היַם.

הערוי האט אַשְׁמִיכָל גַּעֲטָן : „הָאָוּ דַּו דַּו ? ”

ער האט זיך שוֹן גַּעֲוָלְט גַּעֲמָעַן צָרוּיךְ צָומְקִיְעָן, נַאֲר אַיבָּעָרְלִינְגְּנְדִּיךְ זיך, איז ער אוּפְּגָעַשְׁטָאַנְעָן און צָוְגָעַטְרָאַנְעָן וועַלְולָעָן דֵּי האַנט.

— האָוּ אַיז אַיט אַין דֵּי אַלְךְ קָאנְטָרִי ?

— כְּפָאַרְשְׁטִי נַאֲר נִיט קִיּוֹן עַנְגְּלִישׁ, הַעֲרָשֶׁל, — האט וועַלְולָעָן באַמְעָרְקָט.

— כְּפָרְעָגָן : וּאָסָמָאַכְטָו יְוָרָאָפָ ? וּוּאָסָמָדָו מַאֲכָסְטָ ?

— אָ, גַּוּט ! גַּוּט !

— אַלְרִיוּיט ?

— אַלְרִיוּיט ! וּאָסָמָאַכְטָו עַפְּעָם, הַעֲרָשֶׁל ?

— אָ, מַירְכָּמְדָעָט הָעָרִי ! — האט ער באַמְעָרְקָט צו וועַלְולָעָן, — אַיךְ מַאֲךְ אַלְרִיוּיט !

אונָה הערי האט זיך צָרוּיךְ גַּעֲנוּמָעַן קוֹקָן אַין דֵּי בַּיְלְדָעַר. גַּאנְצָן אַנְדָּעָרְשָׁן, מִיט אַ גַּאנְצָן אַנְדָּעָר גַּעֲמִיט, איז וועַלְולָעָן צָרוּיךְ פָּוּן זִין קִינְדְּחִיטְ-חַבְּרָסְ הָוּיוֹ אָרוּוּם. סְהָאַט אַים ווֹוִי גַּעֲטָן דָּאָס הָאָרֶץ ; סְ-אַיז עַפְּעָם גַּעֲוָעָן אַזְוִי ווּיסְטָ אָפְּ דָעַר נַשְׁמָה אַזְוִי וועַלְולָעָן האט גַּעֲפִילָט, אַזְ אַלְעַז, אַלְעַז האט זיך אַפְּגָעָרִיסָן. אַיז דָעַטְרָוּנְקָעָן גַּעֲוָאָרָן אַיז דִּי טִיעָפְנִישָׁן פָּוּן דֵי יִמְּסָ...

* * *

צָוְוִי וְאַר זִיְנָעַן פְּאַרְיָהָר. פָּאָר דֵי צָוְוִי וְאַר האט וועַלְולָעָן דָּוְרְכָנְעַמְּאַלְטָקָאַלְטָס אַזְוִי וְאַרְיִים : וְאָוּ עַרְגָּעָץ אַשָּׁאָפְּ האט ער זיך אַוְיסְגָּנוּוֹאַלְגָּעָרט אַזְוִי לְעַבְּנָן נִיט גַּעֲקָאַנְט מַאֲכָן. דֵי עַלְלָעָן הָאָבָן אַים אַזְוִי נִיט גַּעֲקָאַנְט אַרְיוּסְהָעָלְפָן. אַיז וועַלְולָעָן נִיט אַיְינְמָאַל אַוְיסְגָּנוּקָמָעָן אַוְנְטָרְצָהוֹנְגָעָרָן אַכְּבִּיסָל, אַרוּמוֹזְכָּנִי דָיק נַגְּנָעָץ טָעַג „דוֹשָׁאָבָס” אַזְוִי הָאַבְּנְדִּיךְ פָּאַרְוָאָס עַפְּעָם צו קוֹפֶן אַיבָּעָרְבִּיסָן.

פלענט ער אַרְוָמְבָּלְאַנְסָעָן אִיבָּעָר דֵי נַיְוִ יַאֲרָקָעָר גַּאֲסָן אָזְן
קוֹפָּן אֲפָּרְדָּסָס אַרְטִיכְלָעָן, וּוֹאָס שְׁטִיעָן אַיְן דֵי שְׁוִיפְּעַנְצְּטָעָר
אוַיְמְגַעַשְׁטָעָלָט; אֲפָּרְדָּסָס אַרְטִיכְלָעָן, בָּאַדִּימְעַנְטָעָ פְּרוּעָן אָזְן מַעַד
נַעַר, וּוֹאָס שְׁלִיכָּן זַיְדָן זָאָרְגָּלָאָזְן אִיבָּעָר דֵי נַאֲסָן: פְּלָעָנְטָ ער
לְיוּעָנְעָן אַיְן דֵי צִיְוָנוֹגָעָן וּוֹיְפָּוָל מִילְיאָנָעָן דֵי מִילְיאָנְרָסָקָעָ קִינְדָּר
דָּעָר פָּאָרְשָׁוּעָנְדוֹן, אָזְן פָּוָן דָּעָר טִיפְּקִיטָּ פָּוָן זַיְוִן נַשְּׁמָה פְּלָעָנְטָ זַיְדָן
אַלְעָמָל אַרְוִיסְרִיסְן:

— גַּאֲדָעָמָעָט!

איַן אַיְין זַיְדָן הָאָט ער זַיְדָן אִבָּעָר טֻוָּה גַּעַוָּעָן: וּוּלְלוּ
איַן נִיט גַּבְּלִיכָּן אַפְּגָנְעִיסְן פָּוָן זַיְוִן פָּאָרְגָּאָנְגָּעָנְהִיָּט. נַיְוִן!
וּוּלְלוּ תָּאָט זַיְדָן אַרְוָמְגָעָן, אוֹ אַזְיָד אַיְן אַמְּדָרִיקָע אַיְן פָּאָרְדָּן
אַוְיְנְקָל אַזְן אַנְדָּרָרָ, אַמְּטוּקָרָ, אַקְעַמְּפָעָנְדִּיקָרָ.
וּוּלְלוּ אַיְזָן גַּעַוָּאָרָן אַמְּטָנְלִידָן דָּעָר קָאָמוֹנִיסְטִישָׁרָ פָּאָרְדָּן
טַיְיָ אַזְן מִיט דִּעְם אַבְּיִסְלָ בָּאַרְוָאִיקָט זַיְוִן אַגְּנָעָוְוִוִּיטְקָטָן גַּעַמִּיטָן...
גַּעַוָּעָן אַיְזָן דָּאָס אַיְן אַזְנָוָנָט, וּוּן וּוּלְלוּ אַיְזָן גַּעַזְעָסָן
בָּאַ הָרְיִין אַיְזָן חַוִּין. סְאִיזָן בָּאַ זַיְוִן אַמְּאָלִיקָן חַבְּרָס עַלְתָּעָרָן
עַפְּעָס אַ שְׁמָחָה/לְעַגְעָוָן, אָזְן הָנָם וּוּלְלוּ אַיְזָן שְׁוִין גַּעַוָּעָן וּוּיְטָן
פָּוָן זַיְדָן הָאָט ער דָּאָךְ נַאֲרָעָט עַפְּעָס גַּעַפְּלִיטָן אַ פָּאָרְוָאָנְדָשָׁפָט מִיטָן
דִּעְם, וּוֹאָס ער פְּלָעָנְטָ זַיְדָן קָאָנָעָן אַרְיָבָעָרְטָרָאָן צַו דֵי קִינְדָּרָעָשָׁע
יָאָרָן.

איַן מִיט וּוּלְלוּעָן גַּעַפְּמוּעָן זַיְוִן אַיְנָנְגָּרָעָ שְׁוּעָמְטָרָ, אַזְן
אַקְּמוֹנִיסְטָקָעָ, אָזְן זַיְדָן זַיְדָן בִּיְדָעָ גַּעַשְׁמָוּסָט וּוּעָן פָּאָרְדָּן
שִׁידָּעָנָעָ זַאֲכָן.

מִיטָּמָאָל הָאָט זַיְדָן צַעְלָאָכָט: וּוּלְלוּ מִיטָן אַמְּעָרִירִי
קָאָנָעָם „פְּלָאָגָן!“...

וּוּלְלוּ הָאָט זַיְדָן אַרְוָמְגָעָן, אָזְן בָּאַ אָוָם אַיְן לְאַיְזָן אַנְדָּרָ
גַּעַטְשָׁעַפְּעָט אַזְן אַמְּעָרִיקָאָנְדָר, „פְּלָעָנְלָעָ“. דָּאָס הָאָט מַעַן אִים
אַנְגְּנָעָשְׁפִּילְעָט נַאֲרָק נַעֲבָטָן אַזְנָוָנָט, זַיְעָנְדִּיקָבָאַ אַזְנָיָאָן אַונְטָעָרָ
נַעַמְוָנָגָן. סְהָאָט זַיְדָן זַיְדָן גַּעַדְאָכָט, אָזְן דָּאָס אַזְן דָּעָר סִימְבָּאָל
פָּוָן פָּאָרְשָׁקָאָפָּוָנָג... אָזְן אַונְטָעָר אָט דִּעְם פְּלָאָגָן וּוּרָן אַפְּגָנְטָאָזָן
דֵי נִידָּרְיוֹנְסָטָאָטָן... וּוּלְלוּסָ הָאָרֶץ הָאָט גַּעַוְוִוִּיטִיקָט פְּרִיעָר
אַונְטָעָר דָּעָר צָאָרִישָׁעָר פָּאָזָן אַזְיִצְטָ...

אָזְן כָּאָטָש סְאִיזָן דָּאָךְ מַעַרְ נִיט וּוּי אַשְׁטִיקָל מַאְטָעָרִיעָ,

דאך האט עם וועלול בא זיך אין לאץ ניט געוואלט האבן און
עם ארוןטערגעוווארפן.

מייטאמאל האט וועלול דערפילט א שלעפ פארן קאלגער :
— העי, יו דעמן פול !

וועלול האט זיך אומגעוקט : פאר אים איז געתטאנען
העיר, א פארפלאמטער און צערוייצטער. זיין פנים איז געווען
צונטער רויט און די אוינן האבן זיך ווילד געדרייט איבער
וועלולס גיעזיכט.

וועלול האט ניט פארשטאנען וואם דא קומט פאר.

— וואם איזה העיר ? וואם האט געטראפן ?
וועלול האט געמיינט, איז ס'אייז א וויז : ער האט זיך
אבער באולד אַרומגעען, איז ס'אייז ערנטסט.

— האסט אַרונטערגעווארפן מײַן פלאג, דו סאן אָפּ עי נאָן !
— האט העיר וווײַטער געשריין.

וועלול האט זיך צעלאכט. איצט האט ער שוין גוט פאר
שטאנען וואם דא קומט פאר. ער האט געפרענט :

— דיין פלאג ? וואם האסט פון אים, חערוי ? דינען
עלטערן זייןען אַרעלם, דו ביסט אַ שקלאָפּ !

— בִּנְיַת הָעָרָן, דֹ גְּרִינְהָאָרָן ! ...
— העיר, לאָמֵיר דִּיסְקוֹטְרִין, מִירֵין זען ווער ס'אייז גערעכט

— התאט וועלול געפרופט בעטן.
העיר האט אבער נאָך מיט מעַר צָרָן זיך אַ לאָן געטאוּן
זו אים :

— קאם דאָן סטערז, יו בעטמאָרד !
וועלול איז שוין גאנץ ערנטסט געוואָרן. אלע אַרומיקע זייןען
געווען דערשראָקן און זיך געבעטן באַ הָעָרִין, ער זאָל אויפּ
הערן.

יענער האט אבער געהאָלָטן איז איזן שריינען : "קאם דאָן
סטערס ! דהים איז מאַי פְּלָגֶן, מאַי קָאָונְטָרִי ! "

וועלול איז געתטאָנָען אַ צעטומְלָטָעָר. איזן דער אַמְּתִין איז
ער ניט אויסן געווען צו דערצָאָרָנָעָן הָעָרִין. ער האט געוואָסָט,
או נְשָׁטָט דָּאָס איז ער וועג צו אוופְּקָלָעָרָוּנָג. ער האט דָּאָס אַבָּעָר

געטאנַ ניט אַרְמוּעָנְדִּיק זיך אָוֹן ניט רִיכְטֶנְדִּיק זיך אֲפַּעַם גַּעַשׂ
שייכְטָע.

ער אַיּוֹ גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אָוֹן בָּאַטְרָאַכְטַּ זַיִן אַמְּאַלְיָקָן חַבָּר אָוֹן
איַצְטִיקָן שָׁוָּנָא. אָנוֹ זַיְנָע גַּעַדְאָגָעָן הַאָבָן אַיְצָט פָּאַרְבִּינְגָּעָר
שְׁוּעָבָט צַעַנְדְּלִיקָעָר בִּילְדָּעָר פָּוָן זַיִן לְעָבָן. סְהָאָט אִים בָּאָגָג
געטאנַ פָּאָר זַיִן גַּוְטָן חַבָּר הַעֲרֵשְׁעַלְעַ...
מיַטְאַמְּאַלְיָקָן הַאָט זַיִך וּוּעַלְוָל אַוְסְמָנְגָּלְיָיכָט, אֲפַּעַם זַיִן פְּנִים
חַאָט זַיִך בָּאוֹזִיּוֹן אָן אַנְטְּשָׁלְאַסְמָעָנָעָר אַוִּיסְדָּרוֹק אָוֹן מִיט פָּאָרָה
שְׁטַשְׁעַמְעַטָּע לִיפָּן הַאָט עָר זַיִך צֹ הַעֲרֵיְץ גַּעַוְעַנְדָּעָט:
— אַלְרִיּוּט, קָאָם דָּאוֹן סְטוּרָם ! ...

אָפָּן רֹסִישׁן בְּעַרְגֵּל

.1.

אָפָּן רָאָג פֿוֹן הַוְנְדָרֶט אָוֹן זַעַקְס אָוֹן זַיבָּעִיצִיקְסְטָע נַאֲס שְׁפִינְגְּלַט זַיךְ אַפְּינְדִּישְׁטָאַקְיְּגָע גַּעֲבִיְּדָע אַיְּנָ פְּאָרָק. פֿוֹן צִינְגָּל מִיט וּוּיסְמָע סְטָעַנְגָּעָם גַּעֲקָעַסְטָעַט, מִיט שְׁלַיאַמְעָרָס פֿוֹן אַשְׁקָע שְׁטִירָיָה נָעָר, מִיט אַיְּזָעַרְנָע רְוִוָּתָע גַּאֲנִיקָס אָוֹן לְיוּטָרָם, מִיט צִיבְּטִיקָע פֻּעַנְצְּטָרָה, מִיט קְוּוּיְּטְלְדִּיקָע שְׁפִינְצְּנְדִּיקָע וּוּיסְמָע פָּאַרְחָאַנְגָּעָן, אָוֹן רָעָנָן בָּאַשְׁצְּעָרָס פֿוֹן טְעַרְקִישׁ קָלְרִין בָּאַפְּוּצָט.

אָפָּן דְּרִיטָן נָאָרָן וּוּאוֹינְטָא אַסְטָר סָאַפְּרָאָךְ אַיְּנָ אַצְּימָעָר בָּא אַיְּרָעָר אַשְׁוּעָסְטָעָר. וַיְנָעָ, אַיְּרָ שְׁוּעָסְטָעָר, אַיְּנְדָרְהָאַלְבָּן צְעַנְדְּלִיךְ יְאָרָן אַיְּנָ לְאָנָדָה. צָעָן יְאָרָן, אָוֹן הָאָט שְׁוֹן פָּאַרְלָאָן דָּעָם שָׁאָפָּן חַתְּנוֹחָה גַּעַחַטָּמָה. שְׁעַלְתָּ שְׁוֹן אַוְרָעָ צְוּוֹי קִינְדָּעָר אַוְוָף עֲנְגָּלִישָׁ. שְׁוֹן אַנְגָּנוֹזָאַמְלָט אַפְּינְפְּרוּדִיקָע פָּעַטְקִיָּת אַפְּ וּוּחָ, מִיט אַגְּוִידָעָר אַקְלָאָרָן, וּוּאָסָה הַעֲנָטָן אַרְאָפָּ, וּוּי אַוְגָּשָׂאָל פֿוֹן אַיְּרָ בָּאַפְּוּדָרָטָן גַּעַזְכָּטָה, מִיט שְׁמַאְלִצְיָקָע, בָּאַרְוִוְטְלָטָע בָּאַקְוָן אָוֹן שְׁאַרְבָּעָ וּוּוִינְשָׁלְ-קָלְיָוָר בָּאַשְׁמָרְטָע לְיְפָן, וּוּאָסָה שְׁעַמְעָן זַיךְ פָּאָר דִּי צְוּוֹי גְּרוּסָע שְׁוֹוָאַרְצָע אַוְיָגָן אָוֹן שְׁוֹוָאַרְצָן קָאָפָּהָאָר.

גַּעַטְרָאָכְטָה הָאָט זַיְנָ אַזְוָיָה: אַסְטָר וּוּעָט קוּמוּעָן אַיְּנָ נִיְּוָאָרָק, פֿוֹן אָנָן אַוְיְסְגָּהָוְהָוְהָגָרָטָן לְאָנָדָה מִיט שְׁרָפָות, מְנָפָות, פָּאַגְּרָאָדָה מְעָן, קְרִיגָן אָוֹן רְעוּוֹאַלְזִיעָם, וּוּעָט אַיְּרָ גַּעַפְעָלָן דָּאָס פְּרָיוּעָ, טִיעָרָע אָוֹן גַּלְלָדָעָנָע לְאָנָדָה אַמְעָרִיקָע, וּוּעָט זַיְתָּנוֹתָהָאָבָן אָוֹן לְעָבָן אָוֹן

לְאָכָן אָוֹן זַיְגָן דִּי קִינְדָּעָר אָוֹן קְלִיבָן פָּעָטָס אַפְּ דִּי בְּיָנָעָר. אַיְּרָ מָאָן בָּעָנִי, אַבְּוֹכְהָאַלְטָעָר, גַּעַבָּאָךְ, אַבְּלִיְכָעָר, שְׁטָעָנָיָה דִּיק מִידָעָר, פָּאַרְזָעַנְגָּעָר בִּיְּ דִי טְוִיטָע צִיְפָעָרָן אָוֹן טְרוֹסְעָנָע בּוּכְשְׁטָאָבָן, וּוּאָסָה הָאָט עָרָנָעָי בִּיְּמָ צִילְעָן אָוֹן רַעֲכָעָנָע פָּאָרָי

לוירן זיין קלאָרֶן שבּל און די וועגן פֿון געדאנקען-געראָנגָל, מיט זיין לאָנְגָּעֶר נאָזוֹ צוֹוישָׁן די ברילֶן, מיט נגעערישׁ לִיפְּן און עטָּר לאָכְּבָּע און דרייסִיך האָר אָפּ זיין קָאָפּ, האָט אוֹוך אָזּוֹי געטראָכְּט ווי זינְעַ.

אסְתָּר אִין אֲבָעָר צוֹוּפְּאָרֶן צַוְּ דָּרָעָגְּבָּרָעָגְּ מִיטּ קְלִינְגְּעַנְדָּן געַלְעַכְּטָעָר, מיטּ צָוְוִיּ לְאָנְגָּנָּעָגְּ צַעְפָּעָגְּ, מִיטּ אַן אָסְקְּרָאִינְגְּשָׁן קָאָפְּטָל אָנוּ שְׂוֹאָרֶץ בְּרִיטִין קְלִיְּדָל, מִיטּ שְׂאָרוֹרָאָוּנָּעָנָּעָגְּ שְׂטוּוּלְּשִׁיךְ, האָט געַטְּאָנְצָט אָנוּ גַּעַרְיוֹתָוּ זַיְךְ אָפּ די לְעַדְעַרְנָעָגְּ קָאָרִיקָעָם אָנוּ גַּעַרְשָׁאָסְמָן מִיטּ בְּלִיְּקָן, מִיטּ שְׂוֹאָרֶץָאָוִוָּן, מִיטּ סִימְפְּטָאִישָׁן שְׁמִיכָּל אָנוּ אָרוֹיְשְׁטָרָאָם געַלְעַכְּטָעָר, ווי אָ פִּינְעָאָוּ וְוִוִּיסְעָאָ, אָ זְוִידְקָעָאָ, פֿון פְּלָעָשָׁל בִּירְאָדָרְעָרְבָּןְפָּןְ, וְוָאָסּ שְׂוִימָטָןְגָּאָכְּזָןְ קָאָרִיקְאָרוֹיְסָן זַיְעָן.

די ערְשָׁטָעָגְּ פָּאָרְגָּוְאָסְמָןְ זַיְעָןְ גַּעַוְיִזְעָןְ אָסְתָּרְלָןְ אִירְגְּעַנְיָןְ אָנוּ פְּוִילְקִיְּטָןְ, ווי מעָן זְאָרָגְּטָןְ נִיטְ פָּאָרְקִינְדָּרָעָרָעָ, מעָן לְאָזּוֹטְ זַיְעָןְ אָפּ הַפְּקָרָהְ, אָפּ שְׁמוֹזָןְ אִיןְ דיְ טְוּמְלְדִּיקָעָןְ נְאָסְמָןְ, ווי מעָן דָּאָרָפְּ אַלְזִיְּ פְּאָרְגְּלָעָטָןְ, בְּאָפְּזָוּןְ פֿוןְ אָוִיבָןְ אִיןְ הוּוּ אָנוּ אִיןְ נְאָסְמָןְ אָפּ אַלְזִיְּ קָעְרָפְּעָרָ, אָנוּ גַּאַשְׁןְ אָנוּ זַוְּפָןְ אָנוּ לְעָקָןְ אָנוּ קְיֻינְעָןְ דּוּרְכָּאָגָּנָּהָןְ. האָט אָסְתָּרְ אָזְוּגְּעָמָאָכָטְמָןְ מִיטּ אִירְהָאָנְטָןְ זַיְעָןְ מִיטּ בְּעָנְיָןְ, מִיטּ זַיְעָרְ טְוִיטְ-פְּעָטָןְ לְעָבָןְ, מִיטּ פְּלִיאִישָׁקָעָ שְׁמוּעָסָןְ אָנוּ מְאָנָּאָרָטָןְ טָאָנָּעָ מְאָנָּאָטָןְ, מִיטּ דיְ קִינְדְּרָעָשָׁןְ וְוִיצְיָןְ אָנוּ נְאָיוּוּעָ גַּעַלְעָבָרָטָרָםְ אָנוּ גְּרָאָמָאָפָּאָזְמָוּזָקָעָ אָנוּ אִיןְ אָוּוּעָקָעָ אִיןְ פְּאָבְּרִיךְ צַוְּ דָּרָעָרְבָּעָטָןְ.

.2

איינְדָּרְפָּרְדִּיְּ כָּאָפְּטָזְיָהְ אִוְּוָיָהְ צַוְּ דָּרָעָמְנָוָטָןְ, קְלִיְּדָט זַיְעָןְ, וְוָאָשָׁטָזְיָהְ זַיְעָרְ אָרוּםְ, פְּאָרְדָּרְיָוְטָןְ אִירְעָרְ לְאָנְגָּנָּהָאָרְ אִיןְ אָ קוּבְּלִיךְ, שְׁלִינְגָּטָןְ אָרְאָפְּ אָ גְּלָאָזְ מְילָךְ אָנוּ שְׁפְּרִינְגָּטָןְ צַוְּ לְעָקְסִינְגָּטָןְ עַוּונְנִיְּוָוָאָ בְּאָזָןְ.

זַיְעָנְגָּנְטָזְיָהְ זַיְעָרְ מִיטּ דיְ זַעְלָבָעְ הַאַלְבְּ-גַּעַנוֹוָאָשְׁעָנָעָגְּ, גַּעַלְאָשְׁעָנָעָגְּ, פְּאָרְמָאָטָעָטָעָ, פְּאָרְכְּמוּרָעָטָעָ אָוִוָּןְ. זַיְעָרְשָׁעָנְטָזְיָהְ זַיְעָרְשָׁעָנְטָזְיָהְ, פְּאָרְבְּלִיְּוִיכְטָעָ, אָיְנְגָּעְפְּאָלְעָנָעָגְּ, נִיטְדְּעַרְשָׁלְאָפְּעָנָעָגְּ גַּעַזְבָּטָעָרָ, פָּאָרְ מאָנָּגָלְ אִיןְ סְעָקְנָהָןְ זַיְעָנְזָןְ בְּיִזְיָהְ מַעְנָעָרְ דיְ קְנָעְפְּלָאָךְ צְוְשָׁפְּרִיְּ, לְיעָטָןְ. דָּרָעָרְשָׁנִיפְּסָמָאָרְ אִיןְ דָּרָעָרְקָוָםְ, דָּרָעָרְקָאָלְגָּנָּרְ הַוְּיִקְעָרְדִּיקְ,

דעך קאָפֶעליגוֹשׁ אָפַּנְאַז זַיְמַט אָזָן דַּי שִׁיךְ פָּאַרְישְׁטוֹבֶט. דַּי מִידָּא
לְאָךְ דַּעֲרַעַנְדִּיקָן זַיְעַר פּוֹיְדָרָן, פָּאַרְבָּן אָזָן קַעַמְעַן אַיִן וּוָאנְגָּאַן,
מייט אָ שֻׂלְמִישׁן בְּלִיְּזָן אָזָן אַ נַּאֲרִישׁן זַיְעַז אָזָן אַומִּיסְטְּנְדִּירָ
טְּרוֹיְסְלָעָן אָזָן שָׁאַקְלָעָן אָזָן פָּאַלְן צַוְּעַנְעָר, מייט אָ קוּוִיטְשָׁ אָזָן
אָ רִיטְשָׁ אָזָן פּוֹסְטָן גַּעַלְעַכְטָרָר דַּוְרָךְ דַּי גַּעַרְוִיטְלָטָע, עַקְלְדִּיקָעָ
לְיָפָן, וּוָאָסָם מַעַלְהָגָרָה'ן דַּעַם „טְּשָׂוָאַנְגְּזָאָם“.

אַיְנוֹנִיקָע גַּרְאָבָן זַיְעַרְעָ נַעֲזָר אָזָן קַיְלְעַכְדִּיקָע גַּלְעַזְעָר אַיִן
צַיְמָונָג „נַיִּס“. שְׁלִינְגָּעָן דַּי בִּילְדָּרָ פּוֹן פָּאַרְפְּאַלְעַנְעָן קוּנְדָּרָעָר,
אַנְטְּלָאַפְּעַנְעָן מַעַנְעָר, אַרְטִיסְטִישָׁע גַּטְּן אָזָן אַינְטָעַלְיְגַעַנְטָעָ פָּאַרְ
בְּרַעְבָּר.

גַּרְאָבָלְיְפְּנְדִּיקָע גַּעַנְעָרָם, וּוּאַנְצְּנְדִּיקָע אַיְטָאַלְיְעַנְעָר מִיטָּ שְׂוֹאָרָ-
צָע אָזָן בְּלִיְּזָע אַרְבָּעַטְּקָאַסְטִוְמָעָן, זַיְצָן זִיךְ בְּרִוְיטְלָאָךְ מִיטָּ תִּיעָ-
לְעָן צַעְקְנִיטְשְׁטָע אָזָן דְּרִימְלָעָן אָוִים וּוּיְטָעָר פָּאָר בְּעַסְעָרָעָ צִיְּטָן.
אָזָן אַלְעָ צַוְּאָמָעָן, — אָזָן אַ שְׁטִילְן כָּאָר — דְּרִימְלָעָן, מִיטָּ
קַלְעַפְּנְדִּיקָע אַיְנוֹן, אָזָן הַאלְבָעָ אָזָן פְּעַרְטָל אָזָן אַכְטָל פָּאַרְמָאַכְטָעָ,
פִּירְטָ דְּאָסָם אַ שְׁטָמָאָלְ-אַיְזְוִינְעָרָבָן פָּאַרְשִׁידְעַנְעָן פָּעַלְקָעָרָ פּוֹן
וּוּיְטְ-זְוִוְּיְטָע לְעַנְדָּרָה, פּוֹן מַוְרָחָ אָזָן צַפְּן אָזָן דְּרוּם,
גַּעַמְישָׁטָע קָאַלְיְרָן פּוֹן שְׂוֹוָרְאַצְּעָ אָזָן רֹוִיטָע אָזָן גַּלְעָעָ אָזָן וּוּיְסָעָ
צְוּוּיְוִיפְּסִיקָע שְׁקָלְאָפָן פָּאָר דַּעַר דַּיְזְ-פְּאַבְּרִיךְ.

„אַסְתָּר גַּעַלְעַכְטָר“, אַיר גַּעַקְרְוִינְטָר שְׁאַפְּ-נְאַמְּעָן, שְׁטַעַכְטָ
מִיטָּ דַּעַר נַאֲדָל, שְׁוֹסְטָ מִיטָּ דַּי אַוְגָּן, מַוְילָטָ מִיטָּ דַּי לְיָפָן אַיִן אַלְעָ
פִּירְ זְוִיטָן: אַטְזְוִינְגָט זַיְרְשָׁע, אַיְדִּישָׁע, אַוקְרָאַנְיִישָׁע לְיִדְעָר,
אַטְזְאָכְטָ זַיְ אָזָן קָאַכְטָ זַיְ אָזָן חֹזְקָטָ פּוֹן יְעָרָן, מַוְרְמָלָטָ דַּי
מִידְלָאָךְ אַיִן אַוְיָרָ אַרְיוֹן וּוּאָסָם, הַאלְטָ זַיְ אַיִן שַׁוְשָׁקָעָן
מִיטָּ סְאַשָּׁא דַּעַם רֹוִיטָן, דַּיְסָן אָזָן שְׁנִינוֹן אָזָן שָׁאַפְּן דַּיְדְּרָרִישָׁן:
„רוּוִיטָרָ פְּרָאַפְּנְטָעָרָן“, „שְׁאַפְּ-קַעְמָרָלָן“, „דַּעַר טְּרוּיְיד אַיִן אַיִן
דַּרְעָרָדָן“.

מִיטְאַנְצְּיְוִיטְ-שְׁטוֹנָדָע דַּעַרְצְיוֹלָט אַסְתָּר אַיְרָעָ חֲבָרִים גַּעַשְׁ-
עַנְיִישָׁן פּוֹן אַיר לְעַבְּן: אָ בְּאַרְעַמְהָאַרְצִיקָע שְׁוּעַסְטָעָר אַיִן זַיְ גַּעַ-
וּעַן, מִיטָּ אָ צְלָמָ אָ רֹוִיטָן אַיְנְמִיטָן דַּי בְּרוֹסְטָן, פְּלָעָטָ זַיְ פָּאָר
בִּינְדָן דַּי וּוָאנְדָן פּוֹן אַרְבָּעַטָּר אָזָן פּוּוִירִים, סְטוּדָעָנָטָן אָזָן גַּוְיִ-
נָאַזְוִיסָטָן. דַּי רֹוִיטָרָ בָּאַרְוּוִיטָ הַעַלְדִּישָׁע אַרְמוּעָר, מִיטָּ צְוִיאָרָ
סְעָנָעָ שְׁינְעָלָן, צָעַבְאַרְעַטָּ קָאַשְׁקָעָטָן, פָּאַרְדוֹאַקְסָעָנָעָ בְּעַדְלָאָךְ, נַאֲרָ

ליכטיקע, פְּרִיּוֹדִיקָע, קַעֲפֶנְדִּיקָע אָוִוָּן. מֵיט שְׂטָאַלְצָע אָזָן פֻּסְטָע
בְּאַשְׁלָאַסְעָנָע פְּלִיזְצָעָם אָזָן אַיְזָעַרְנָע הָעָנָט, וּוֹאָסָם לְאָזָן דַּי בִּיקָס
פָּאָר דַּעַר נְשָׁמָה נִיט אָרוּוִים.

עַנְדָּע מְעַרְוּעַרְטָצִיָּט לְוִיפְט אַסְתָּר גַּלְעַכְטָעָר צַו צַו בְּעַרְלָ
„אַרְאָפְנָעַלְאַזְוָטָע נָאָזָן“, דַּעַרְלָאַנְגָּט אִים אַטְרָאַסְק אִין דַּעַר פְּלִיאָר
צָע : „הָעֵי, דַּזְוִינָג, גַּלְיָיךְ אָוּסָדִינָע אַקְסָלָעָן, שְׁפָרִיָּט אָוּסָ
דִּיוּן שְׁטָעָרָן, צְעַבְּרִיּוֹטָעָר דַּי אָוִוָּן, דָּאָס לְעַבְּנָן אִין אַ
אַ שְׁוּעוּרָעָר, וּוֹאָסָם שְׁלָעַטָּע צַו דַּעַר עַרְדָּ, דַּזְוְאַרְפָּסָט דִּינָעָ
הָאַלְטָן זְיוּעָרָעָר, פֻּסְטָע, דַּי מַסְקָלָעָן זְאָלָן זִיךְרַוְיָלְדָעָן בַּיְדָ אָזָן
קַעְמָפָן אָזָן לְעַבְּנָן מֵיט פְּרִיּוֹד פָּוּן דַּעַר צְקוֹנָפָט !“

צְעַלְאָבָן זִיךְרַ אַלְעָ, צְעַלְאָכָט זִיךְרַ דַּעַר שָׁאָפָ, צְעַלְאָכָט זִיךְרַ אַוִּיד
בְּעַרְלָ, אָזָן אַלְעָ צְזָוָאָמָעָן מֵיט אַסְתָּרָס גַּלְעַכְטָעָר אַנְטָלוֹפָט מַעַן
פָּוּן שָׁאָפָ וּוּ פָוּן נִיחָנָן.

אָהִיָּם פָּאָרָט אַסְתָּר מֵיט דְּרִוְטָע עַוּוֹנָיו בָּאָן. זַי וּוֹיל נַאֲדָ
פָּאָרָכָאָפָן עַטְלָאָכָע שְׁפִיזְלָאָךְ פָּוּן זָוָן, אַ פָּאָר הִימְלָ פְּלִעָקָן, רִיטָּ
וּוֹאָנָן בְּמַאְרָעָם, שְׁוּוֹאַרְצְ-בְּלִיעָע טִיכְלָאָךְ אָזָן אַינְזָלָעָן, וּוֹאָסָם רִירָן
אָזָן צִיעָן זִיךְרַ אַיְבָעָר, צְעַוְאָקָסָן זִיךְרַ בְּרִיטָטָר אָזָן בְּאַחַעַפְתָּן צָרָ
וּאָמָעָן אָזָן קָאָמוֹל קָעָן דַּי פְּיַוְוִידְרִיקָע, פְּלָאַקְעַרְדְּגָעָר בְּרָעָגָן, וּוֹאָסָם
טָונָקָן זִיךְרַ אַוְנָטָעָר דַּי בְּעַרְגָּן.

.3

זַי וּוֹאַשְׁטָמָז זִיךְרַ אָרוּם אָזָן עַסְטָטָפָ. כָּאָפָט אַ צִיוֹתָנוֹנָג אָזָן
אַ בִּיכְלָ אִין הָאנְט אָזָן לְאָזָט זִיךְרַ אַרְאָפָ אִין קְרָאַטָּאָנָא פָּאָרָקָ
פְּרִיּוֹדָר מַאְכָטָמָז זַי אַ שְׁפָאַצְרָ אַיְבָעָר אַלְעָ אַלְיָ�עָן, שְׁפִינְגָּטָדָי
בְּעַרְגְּלָאָךְ, דַּי פְּעַלְעָן, דָּאָס וּוֹאָסָעָר אָזָן זִיךְרַ, נַלְעָט אַ פָּאָר צִוְּיָ�עָן
אָזָן בְּוּיְמָעָר אָרוּם, דַּעַרְנָאָךְ לְיִוְגָּט זִיךְרַ אַזְוּעָק קָוָן אִין צִיוֹתָנוֹנָג
אָזָן מִישָּׁן אַ בּוֹרָ.

אַיְינְצִיקְוָוָיָן, צְוּוֹיְעָנוֹוָיָן, דְּרִיְעָנוֹוָיָן, קְוָמָעָן זִיךְרַ צְזָוָאָמָעָן
חֲבָרִים מִידָּע פָּוּן טָאנְגָ-אַרְבָּבָעָט. נַאֲרָ מֵיט לִיכְטִיקָע אָוִוָּן. אַנְחָוִיטָלָ
דִּיקָע, אַנְרָעְקָלְדִּיקָע, נַאֲרָ מֵיט אַוִּיסְגָּעַשְׁפָרִיּוֹטָע הָעָנָט, מֵיט פְּרִיּוֹ
לְאַכְעָ שְׁמָעוֹמָן אָזָן שְׁמִיכְלָדִיקָע לְיִפְנָן. אָזָן פְּשׁוֹטָע קְלִיְידָאָךְ,
אָזָן קוֹנָצָן, אָזָן קוֹוִוִּיטָלָאָךְ, מֵיט פְּאַרְבְּלִיוֹכְטָע, פְּאַרְבְּרוֹנְטָע גְּזַוְּכָ
טָעָר ; אָזָן פָּאָרָב אָזָן אַ פְּוִידָעָר קוֹמָעָן דַּי חַבְּרַ' טָעָס מֵיט גַּעַזְאָנָג

אין די מיילע, מיט הויכן געלעכטער, מיט שפֿרונגע און מיט טאנז', שליסן זיך, רינגלען צוואמען אָרום אַפְּן רוסישן בערגל.
פארק-שפֿאצִירער, אָרום באָוואָוינער, די טראָמָוואִים אָוֹן אויטאָם, וואָס לְוִיפְּן דָּאָרט דָּוֶר, דָּרוּיטָע אָוֹן לְעַקְסִינְגְּטָאָן עֲוֹנְגָּיו פָּאָרָעָר דָּרָהָרָן דָּאָרט שָׁאָלָן דָּאָס לֵיד פָּוּן דָּעָר אָרְכְּבָּעָט, פָּוּן מֵי אָוֹן פָּוּן נְוִוִּיט. לְיָדָעָר פָּוּן בָּעַנְקָעָן צָו פָּאָלָק אָוֹן צָו לְאָנד, לְיָדָעָר פָּוּן חָאָס אָוֹן פָּוּן צָאָרָן אָוֹן קָאמָפָּה. פָּוּן פְּרִיְהִיט אָוֹן פְּרִיְיד פָּוּן דָּעָר צָוקְנֶפְּט, אָפְּן אַלְעָרְלוֹי שְׁפְּרָאָכָּן, פָּוּן פָּאָרְשִׁידְעָנָּעָ לְעַנְדרָעָר אָוֹן אַיְינָן גְּרוּזִין בָּאָר.

דָּאָס זַיְינְגָּעָן די חֻזְּפָה/דִּיקָּע יַאֲטָן, די דָּרוּיטָע קָאָמוֹנוֹסְטָאָלָךְ, פָּוּן הַיְּמָעָן פָּאָרְטִּיבָּעָנָּעָ, אַנְטָלְאָפְּגָּעָנָּעָ פָּוּן טְרוּמָעָם, פָּוּן אָוֹנְטָעָר די שְׁוּעָרָן פָּוּן עַסְטְּרִיךְ אָוֹן פְּוּלָּן אָוֹן לִיטָּע, פָּוּן דָּעַנְיקִינָּס קָאָזָקָן אָוֹן פָּעַטְלְיוֹרִישָׂעָר אָוּקָרָאַיְינָעָ.

זַיְינָן זַיְיָ שְׁטוֹנָהָן, אָוֹנוֹנָט נָאָךְ אָוֹנוֹנָט, מִיט אָוֹנָן אָוֹן מְחוֹת צָום „סְעַפְּ מִיטְּן הַאֲמָעָד“ אָוֹן שְׁנִידָן די לְוָפְּטָמִיט פְּרִיְעָן גָּעָה. לְעַכְטָר אָוֹן קָלִינְגָּעָן אָוֹסִים לִידָּעָר, אָז פָּוְנְקָעָן אָוֹשְׁפְּלִיעָן. פְּלֹצִים וּוּדְרָט שְׁטִיל : אָבָּחָור אָ טְוַנְקָעַלְעָר, מִיט בְּרַעְנָעָן דִּיקָּע אָוֹיָן, פָּאָרְקָאָטְשָׁעָטָע אָרְבָּל אָוֹן צְעַבְּרָאָסְטָעָטָעָן הַעֲמָד שְׁטָעָלָט זַיְד אָוֹיָה, הַוִּיבְּט זַיְד אָז הוֹיָדָן, מִיט פִּינְגָּעָר זַיְד גְּרָאָבָן אָז שְׁוִידָה בְּעָרָן אָיָן זַיְיָ גַּדְרִיכְטָן קָאָפְּ הַאָרָה, מִיט די הַעֲנָט אִיבְּרָאִיצִיגָּן, אָז וּוֹיָזָן, אִילּוּסְטְּרִוָּן אָוֹן פִּירָן די הַעֲרָעָר קִיְּוָן מָאָרָאָקָא אָז בִּינָעָן, צָו פְּעַלְקָעָר פָּאָרְשְׁקָלְאָפְּטָע, צָו טְוִיטָע, פָּאָרְשָׁאָטָעָנָעָ אָז מִינְעָן, אָז שָׁאָכְטָעָם, צָו בְּלִיכְבָּעָ גַּזְוִיכְטָעָר אָז פָּאָבְּרִיךְעָן אָז שְׁעָפָר : “די מְעַנְטָשָׁן, וְאָס בְּוּעָן די וּוּלְטָן, אָט די שִׁינְעָן, וּוּאוֹיְנָעָן אָז קָעָלָרָם, לְעָבָן אָז קָבְּרִיּוֹם, אָז יְעָנָעָן, די פְּוִילְעָמָט פָּעַטְעָ גַּזְוִיכָּתָעָר הַוְּלִיעָן אָז רִיכְבָּעָ פָּאָלָאָצָן”.

אָז עָר וּדְרָט דָּאָס מִיט וּוּרְטָרָה, אָז שְׁוֹרְסָלִינְגָּעָן צְעַשְׁפִּילְטָט זַיְד, אָז אַרְאָנְטָמָט אָז כְּעֵמֶט מִיט פְּרָאָנָן, זַיְיָ שְׁפִּוּזָן, וְאָס שְׁטָעָכוֹן אָז הַעֲרָצָעָר, אָז מְחוֹת אָז אָוֹיָן.

מִיט שְׁמִיּוֹבָּל אָז לְיָבָע הַיִּסְטָט עָר זַיְיָ קוֹפָן צָום לְאָנד דָּעָם בְּאָפְּרִוִּיטָן, צָום הַאֲמָעָד וְאָס וּוּקָטָט די פְּעַלְקָעָר פָּוּן אָרְבָּעָט, צָום סְעַרְפָּט, וְאָס רִיְנִיקָּט דָּעָם שְׁמוֹזָן פָּוּן דָּעָר וּוּלְטָן.

צְוּפְּלִיעָסְקָעָן זַיְד הַעֲנָט, צְוּפְּוָנְקָלְעָן זַיְד אָוֹיָן, וּוּרָעָן זַיְיָ אַלְעָ

צוזאמען געזיגגען מיט פריידיקן ציטער און הילכיקן לייה, פון
לעכטן קאמפ פון באפריאונג.

4.

אמאל, און א רעננדיקן פארנacakt, בליבט אסתר אין הויז
מיט בענקנדיקע צווויו אויינן. זי דרייט זיך ארום איבער דער
שוועסטערס פינף צימערן ווי א פרומדר, א פארבלאנדושטער.
זי פרענט ביז די טראפנס אָפּ די פענצטער : "וואָס אַיז זי געקוֹ
מען אהער?" זי באָט ארום דעם זעקסיערין איזועעלען, איר
שוועסטערס אַינְגֶּעֶלֶע, ציט אַים זו זיך, קוועטשט אַים צו איר
ברוסט און קושט אַים אין שטערן. א פאר מינוט הייבט עפָעַם
און קראָבן ביי איר אין האָרצֶן, זי שטעלט אָפּ אַירע אַוִינֵן אַוִינֵן
קוקט אַין אַירע געדאנקען אַרְיוֹן, באַלְדּ אַבְעָר לְאֹות זיך אָפּ אַיזועַלְעַד
לען, וואָס קוקט אַזְוִי נַאֲזִינוֹ אָפּ וַיְוִין לְיבָעַר מַאֲדְנָעַר מָוּעַן,
ציט אַוִיס אַיר באַשְׁלָאָסְעַן פִּינְגֶּר אַוִינֵן מיט אַשְׁרָפֶן פָּאָרְטְּרִיבָּן
פון נַאֲטְרָלָאָכָּע גַּעֲפִילְעַן פָּאָרְמָאָכָּט זיך אַין אַיר צִימָעַר.

אייצט טאָר זי נוּיט אַוִיסְוָאָרָעָמָעַן אַין אַיר טְרָאָכָּט קִיְּן לעַזְבָּעַדְקָעַ זְוָרָק, וואָס ווּטַט פָּאָדְרָוָן פון אַיר יָאָרְן פון ווִוְוִוְוִן אַוִינֵן
שְׁפִילְעַן אַוִינֵן פִּינְגֶּן, פַּזְוַן זְיוֹנָעַ טָעַן. אייצט אַין אַיסְטָאָרִישָׂר
מָאָמָעַנְתָּם, אַ שְׁטוּרְמָדִיקָעַ צִיט אָפּ דָּעַר עַדְה. די פָּעַלְקָעַר פון
אַרְבָּעַט אַוִינֵן מֵי אַוִינֵן פון נוּיט פִּירְן זְיוֹנָעַ לְעַצְטָעַ שְׁלָאָכְּטָן מִיט
הָעַרְשָׂעַר. די ווּטַט ווֹאָרָפֶט אַרְאָפֶט אַירע מִיאָסָע וּוֹאָנְדָן פון
זיך, ווִוְיְטִיקָט אַוִינֵן שְׁוִילְט זיך אַוִינֵן צִיט זיך אַוִינֵן דָּקָט זיך מִיט
נַיְוִיר זְוַיְקָעַר הוִוְט.

זי, אַסְטָר, אַין גָּאָר אַן אָפְשִׁין פון אָשְׁפְּרִיאַז — פון אָ
כּוּוֹאָלְיָע פון די גְּרוּיסָע מְעֻנְטָנְשָׁלָאָכָּע אַקְעָאָנָען; גָּאָר אָוִיכָּז פָּאָרְדָּ
נַיְכָּעָרט, פָּאָרְשָׁנְעָלְעָרט מִיט אַפְּינְטָלָן אַוִינָן פון אַוִינָן זיך
סְּעַקְוָנְדָעַ פון לְיִידְן, אַוִיב זיך שְׁטָרְעָקָט מִיט אַיר האָנט צְזָאָמָעַן
מִיטְּמַן פָּאָלָק, מִיט גְּוֹאָלָד אַוִיפְּצָרוּיָיסָן דָּעַם עַרְשָׁטָן טָאָג פון באָז
פְּרִיאָאָונָגָן, גַּעַהְעָר זיך צָום פָּאָלָק, זיך מִיט אַירע יָאָרְן אַוִינֵן טָעַג אַוִינֵן
גַּעַדְאָנָקָעַן, גַּעַלְעָכְטָעַר, חָאָרִיז אַוִינֵן נַשְּׁמָה אַוִינֵן קָעְרָפָעַר. אייצט טאָר
זיך נוּיט אַוִיסְוָאָרָעָמָעַן קִיְּן לְעַבְדָּיקָעַ זְוָרָק, דָּאָס
פָּאָלָק דָּאָרָה זיך אָפְרִיאַע.

אוֹזְעַלְכָּעַ נְעַדְאַנְקָעַן־בִּילְדָּעַרְ צְעַשְׁפְּרִיּוֹטְן זַיְד אָפְּ אַסְתָּרְסְּ פֵּיר
וּוֹעַנְתָּ אָוּן בָּאֲגָלְיוֹטָן אִירָעָ אָוִוָּן, וּוֹאָסְ שְׂוֹוִימָעָן אִין יַמְּן פָּוּן וּוֹעֶרֶת
טָעַר פָּוּן רְוִוְיטָעַ סְמָנִים אָוּן צְיוּכָּנָס אָפְּ וּוֹוִיכָּן פָּאָפְּה, וּוֹאָסְ שְׁעַפְּרָ
פָּוּן פָּאָלָה, פָּוּן לְאַסְטָן פָּוּן שְׂוּוּעָרָעַ, הָאָבָן מִיטְ קִינְצְּלָעְרִישָׁעַ פִּינְגָּעָר
אַרְיִינְגְּנְעַבְּלָאָזְן נְשָׁמוֹת אֹזְעַלְכָּעַ, וּוֹאָסְ עַפְּנָעָעָן אָוּן מְחוֹת אָוּן
הָעַרְכָּעָרְ צַוְּ דְּעַרְקָעָעָן דִּי שְׁיַׁינָּעַ, נְאַקְעַטְעָ וּוֹעֶלֶת.

אָוִוָּן אָוּן הָעָנְטָן אָוּן אַקְסָלָעַן דְּעַרְפָּיְלוֹן זַיְד מִיר, שְׁטָעַבְּן גַּעַד
דָּאַנְקָעַן מִיטְ שְׁפִּיצָּן אָוּן בִּיסְן, וּוֹנְקָעַן מִיטְ נִיפְטִיקָּעַ בְּלִיקָּן אָפְּ
זָאָרָגָן פָּוּן אַרְבָּעָט אָפְּ מָאָרָגָן אִין שְׁקָלָאָפְּשָׁיָן שָׁאָפְּ. צִיטְ אַסְתָּרְ
אָוִוָּס אִירְ קָעְרָבָּרְ, קָנִיטָּשָׁטָּס אִים אָוּן דְּרוּיָט אִים, קָנְעַפְּלָט זַיְד
פּוֹנָאַנְדָּעָרְ אָוּן קָלְיָוְטָן זַיְד אָוִוְצְּוּוֹוָאָשָׁן אִירְ לִיְּבָן.
אָוּן וּוֹעַן זַיְד פִּירְטָמִיט דִּי פִּינְגָּעָר שְׁמַעְקָעְדִּיקָּעַ זַיְוָף אִיבָּעָר
וּוֹיְסָעָר אָוּן פָּלְאָרָרָעָר אָוּן זְיַדְעַנְגָּרְ הָוִוִּיט, גַּלְעַט אָוּן פָּלְעַכְטָלָט
שְׁוֹוָאַרְצִינְגָּעָחָאָרְ: צְעַנְיָרָן נְעַדְאַנְקָעַן, צְעַפְּלָאָקָעָרָט זַיְד קָעְרָבָּרְ,
צְעַפְּלָאָמָעָן דִּי פִּים אִין הִוְיָדְלִיךְן צִיטָרָ, אָוּן אַגְּרָוְלָ אֹזְאָ שְׁטָעָרְ
כִּיסְעָרְ, אָזָא לִיְּבָלָאָרְ אָוּן פְּרִוְידִיקָּרָ גְּרָאָבָּלָט זַיְד דּוֹרָךְ פָּוּן דִּי
שְׁפִּיזְפִּיםְ פִּינְגָּעָרְ בִּיְּזָא צַוְּ לְאַנְגְּשָׁוֹאַרְצָעָ צַעַפְּ.

5.

אִירָעָ דְּרִוְמְלָעְנְדִּיקָּעַ אָוִוָּן דְּעַקְטָ אִירְ צַוְּ בְּרוּךְ: אַטְ דְּעַרְ פּוֹיְ
לְיִשְׁעָרְ נְאָאִיוּעָרְ בְּחָורְ מִיטְ מְעַלְאַנְכָּאַלְיָשָׁעְ אָוִוָּן. קָאַלְיָרְטָעְ פָּאַנְ
טָאַזְוָעָם אָוּן אַזְׁכָּר אִין קָאָפְּ. נָאָרְ בְּלִיקָּן נָאָרְ יְוָנָגָעָ, דָּאָסְ צִינְגָּעָ
נָאָרְ שְׁטוּמְפִּיקָּ, מִיטְ טְרִוְתָּ מִיטְ גְּעוּוֹאָקְלָטָעָ קָוְקָטָ עָרְ אָפְּ
מִיטְ אָזְעָפְּנָעָם מְוִילָּ, מִיטְ אַפְּנָגָעָרְ אַפְּןָ שְׁמָעָרָן, אַפְּרָאַנְגָּעָצְּיָוָן
הָאָטְ זַיְדְּ בְּאָ אִים אַיְבָּרְעָנְקָעָרָטְ: — אַסְתָּרְלְ טְיוּעָרָ, — שְׁטָאַמְלָטָ
עָרְ צְיִתְעָנְדָּקָ, — אִין צְוּוִיָּעָן אִין שְׁטָאַרְקָעָרָ, צְוּזָמָעָן אִין פְּעַסְ
טָעָרְ, קָאָמָפְּ אָוּן לִיְּבָעָ אִין אַחֲיָוְלָקָעָרְ בְּוֹנָדָ, אַיְינָעָרְ דֻּעָם צְוּוִיָּוָן
בִּינְטָ רְוִוְיטָעָ סְטִיְינָגָעָם אִין מְאַמְעָנָטָן פְּאַרְנָאַכְטָיקָעָ, אִין שְׁוִיןָ פָּוּן
וּוֹנְפָאָרָגָאנָגָ, פָּוּן לְאַנְגָּעָ וּוֹיְנְטָעָרְ-נְעָכָטָ אָוּן אִין דְּרָוּוֹאַרְטָוָנָגָ אָפְּ
מָאָרָגָן.

צְוּשְׁמִיּוּכָּלָטְ זַיְדְּ אַסְתָּרְ — זַיְדְּ, אַטְ דִּי גְּרוּסָעָ, דִּי רְיוּזָקָעָ, פָּוּן
בְּרוּךְ דֻּעָם קָלְיָוְנִינְקָעָן, אַטְ דֻּעָם קָאָרְלִוְיָקָלְ,
— בְּרוּכְּ? נְאָרְיָשָׁעָ, קָוְמָסְטָ דָאָךְ צְוּזָמָעָן מִיטְ מִירְ אַפְּ?

רוסישן בערגל, באמעילקסטו מיט דינגע פאעתישע אויגן אין טונע קעלע אליען און אונטער בויס-פלע策ער די פארלאך געשלאסגען אין סייטן פון ציטער און אויפרייז, מיט אויגן פארטראגענע אין וועלטן ח'וימות/דיקע, אויסגעטראכטש, פון קארדאנדרלאך געשניטען ער פאך קינדרער צו שפילן. דאס האבן מענטשן פארבלאנדזעט אַפְּ לופטיקע וועגן אויסגעטרוימט אַ פומטש טרייסט. שליסן זיך נאר צוויי ליבער צווזמען, ווערט דער גאנצער חרום צובלאזען.

אין און אויגנסט-בלוייר נאכט, ווען די אינזאמע ללבנה האט מיט און ארפגעלאזטן קאָפְ געבלאנדרזעט צוישן די שטערז-ווען אַפְּ ח'ימל, האבען חברה יאטן, אַפְּ רוסישן געפירות אַ הייסן וכוח מיט עלבנבויגנשטייסן, מיט טראסקעס און פלייצעם, מיט אויסלאכערישע ווערטער און בליען מיט שאָרעד.

איינגעאָרעדט גאָר איינאנצן דעם אויסגעטראכטן ח'ימל מיט די פאלשע אָפשפינגולדיקע לֻיכט. פאָר זוי האט געשניט אָן געליכט מיט מיליאניינקע שטראָן, אַ שטערן אַ רוייטער מיט לבנות אַפְּ דער/ערד, גערוינלאָט מיט זולבערנער שאָרף פון דעם סערפֶּ, און מיט נאלדענע פִּיְּעַרְדִּיקָע פֿונְקָעָן פֿון האָמָּעָר, וואָס שמידט אַ נוי לאָבען פֿאָר אָונָן.

האָט זיך ברוך דאמאָלט אויסגעשטעלט אָן מיט געשניטען ווערטער געציילט אַ נוי לֵיד פֿאָר דער חברה:
 „ה'עִי, אִיר בּוֹכְשָׁתָבָן טוּיטָע, שְׁטָעַלְתָּ אַיְיךְ אָוִים צוּ זַעֲקָן אַ דְּרִיעָע,
 מִיר פֿון פֿאָרָאוִים, יאטָן רְוִיטָע, מיט נְשָׂמוֹת שְׁטוּרְמוּדְיקָע,
 פְּרִיעָע,
 וְעוֹלָן מַאֲרָשִׁירָן פֿאָר דער פְּרִיְהִוִּיט, מיט הַילְבְּרִידְיקָע לְידָעָר,
 נְיוּעָאַ.“

חברים האבן צונגענומען ברוך'ס לֵיד, וואָס האָט זיך נאר גע-שאָפְט מיט אַ צענדייק שורט, ווי עס שטוייט אָן גוּיט. אָון ברוך אָז וענען אָוונט געוווען דער גְּלִיקְלָאַכְּסְטָעָר, זַיְנָע לְידָעָר ווען אַפְּ דעם גְּרִינְעָם גְּרָאָז נִיכְבָּר אָנְגָּעָנוּמָן ווי אַין די רעדאָצְיעָם.
 אָון אַסְתָּהָר, וואָס אָז נְעָלָעָן אָין מִיטָּן דער חברה, מיט אַ פֿום אַפְּ מִישָׁאָן אָון דעם קאָפְ אַר שְׁרָה'שָׁעָן אָז זיך גַּעֲוִוְצָלָט אָון פֿון

ברוכ'ן גע'חווקט, האט זיך פלווצים אויפגעהויבן, אַנְגָּנוּמָעָן בְּרוֹכֶן
און אייז מיט אִים אָוּעָק.

.6

ברוך אייז נאכגעאנגען אַסְתָּרֵן אַ מִידְשָׁכּוּרְעָרֶר, אויסנעםאסטען
די פינע אַנְגָּנוּוֹאַרְפָּעָנָע, איין אַוְמָאַרְדָּנוּנָע דַּעֲקָאַרְטָעָ צִימָעָרָן, ווּאַס
הָאָבָן דַּעֲצִיּוֹלָט, אָזֶן דַּי בַּאלְעָבָאַסְטָעָ הָאָט זַיְהָ אַפְּחָקָר פַּאֲרָלָאָזָט
און אייז אָוּעָק אָה אַ פָּאָרָם זַיְהָ בְּרוֹנָעָן אָזֶן בְּרָאָטָעָן דַּי חַיִּת אַיִּיר
די לְוּבָעָר.

אַסְתָּרֵן הָאָט בְּרוֹכֶן גַּעַשְׁלָעָפֶט בְּאַמְּ אַרְכָּל, ווּי אַפְּעָרְדָּל אַ מִידָּס.
פָּזֶן אַ לְּאָגָּנָע גַּעַיְגָּע, אִים אַוְעָקָנְעָזָעָצָם, קָאוּוּשׁ מִיט בְּרוּט אָזֶן פּוּטָעָר
גַּעַגְּבָעָן, אָזֶן דַּעֲרָנָאָךְ, בְּאַמְּ אַפְּעָנָעָם פְּעַנְצָטָעָר אִין פָּאָרָק אַרְיָין,
גַּעַקְּיִיטָן נְוָדָעָן, גַּעַנְצִידִיקָעָן שְׁמוּעָסָן.

ווען ברוך האט שטיל, ווּי אַגְּנָב, ווּזְאַרְוִיְּגָנְעָרָקָט פָּזֶן אַסְתָּרֵס
חוּזָּי, הָאָט נָאָךְ דָּאָס ווּינְטָל גַּעַטְרָוְנָעָן דַּעַם דַּיְנָעָם שְׂוּוֹיְסְטָוִי אָה
זַיְהָן שְׁטוּרָן. זַיְהָן ווּאַקְּלָעָנְדִיקָעָ, צִיטָעָרְנָדְיקָעָ פִּים הָאָבָן אִים פָּאָרָדָ
פִּירְט אָה פְּרוּמָע ווּעָגָן אָזֶן שְׁטוּרָן, אָה פְּרוּמָדָע הַיְנָטִישָׁע גַּעַלְלָאָדָה,
און איין קָאָפֶן הָאָבָן זַיְהָן גַּעַדְאָנָקָעָן גַּעַפְּרִיט אַ בִּירְגָּעָרְקִירְגִּין.

ער, דער גַּרְוִוִּיסָעָר הַעלָּה, ווּאַס נְעַמְּט אַיִּיר דַּעַם קָאָמָה, דַּעַם
שְׁטוּרְמָדִיקָן, ווּאַס זַיְהָן ווּאַרְטָמָ, זַיְהָן לִידְךְלִינְגָּט אָה אִין טְוִיזְנְטָעָר
הַעֲצָעָר אִין פָּאַרְשִׁיְּדָעָן טְוִילָן פָּזֶן לְאָנָה, ווּאַס נְרִיָּת זַיְהָן צַו זַיְהָן
אָה פִּירְרָעָן פָּזֶן מְחֻנּוֹת מִיט מְוִיל אָזֶן מִיט הַעֲנָט — עָר אִיז דָּאָס הַיְנָט
אוֹזֶן לְעַמְּלָעָ גַּעַוּוֹן, נִיט גַּעַוְאָסְטָמָ דַּי נְאַטְרָלָאָכָעָ ווּעָגָן לְעַבְנָסָ
פְּרָאָצָעָם, אִיז גַּעַלְעָגָן אַיְנָגָאנָצָן אַ פָּאַרְלָוְוָרְעָנָר, זַיְהָ גַּעַטְרִיסָלָט
און גַּעַוְאָרְבָּן אִיז אַ טִּיךְ קָאָלְטָן שְׂוִוִּים. אִיז אַסְתָּרֵן הָאָט אִים
גַּעַלְלָעָם, זַיְהָט אִים בָּאַרְאִיקָט מִיט אַ שְׁמִיכָל, נָאָר אִן אַוְיְסָלָאָכָנָ
דִּיקָן, אַ צַּו גַּאֲרְנִישָׁט מַאֲכְנָדִיקָן.

און שְׁפָעָטָעָר, ווען ברוך האט זַיְהָט צְוִישָׁפְּרִוּת אַפְּן בְּעַט אַ פָּאָרָדָ
מַאֲטָעָרְטָעָר, אַ שְׁוּוּרָאַטְמָדְרִיקָעָר, אַ צְוִישָׁפְּלִילְעַטְצְוְרָאַשְׁטָעָתָה,
אַפְּחָקָרְדִּיקָר, הָאָט עָר גַּעַפְּרָנָט דַּי גַּעַדְכְּמָעָ הַיְצִיקָעָ פָּאַרְדְּרִיעָ
ニישן אַן עַנְטָפָעָר אָה זַיְהָן רַעֲטָעַישָׁ.

אַסְתָּרֵן אייז אָוּעָק אִין ווּאַשְׁדִּיצְוּמָרָה, זַיְהָ דָּאָרְטָן גַּעַפְּאָרְקָעָט;
וּוּאַסְעַרְשָׁאָרְכָן הָאָבָן זַיְהָן בְּלִוְיָן דַּעֲרָטָרָאָן צַו זַיְהָן אַוְיָעָרָן. דָּעָרָ-

נאר איז אסתהר געומען א פריישע, א געוואשגען, אים געגעבן א קוש אין שטערן און געהויסן אהוים ניין.

— און וואס ווועט זיין? — האט ברוך שטיל געשעטען.

— גארנים, — האט אסתהר מיט אירע פינגערא געשעטען אָף

זיין ליבך דורך די קלידער, — דו ביסט פרי, איך בין פרי.

— און טאמער ווועט קומען א קינד? — האט נאר ברוך ניט פארשטיינען.

— בײַזיב, איז ס'זעם ניט קומען — האט אסתהר גע-
שמייבלט. — און אויב יא, וועל איך שוין פארזאָרגן.

ברוך האט נאר געוואָלט עפֿעס רידין, געוואָלט ווערן קלאר,

זיך אין עפֿעס פָּרָעָנְטָפָּרָעָן, נאר אסתהר האט ניט געלאָזט, און מיט

מוועטלְאָכָּע טרייט אים אַרְוִיסְגַּעַשְׁטָעַלְט אָף יונער זויט טר.

.7.

און שפעטער, ווען ברוך האט דערזען אסתהן אָף פָּאָרטִיִּי
מייטינגען, איר מענערישע האַלְטָוֹנְג מיט'ן סיינערעטל איז מoil,
איר אַמְפָעָרָן זיך אַבְעָר פָּוֹנְקָטָן פָּוֹן טָאָקְטִיך, איר אַנְטִילְגָּנְבָּעָן
איין פָּאָרְשִׁיְּדָעָן אַוְיָגָּאָבָּן, אַירָעָן באָרכָּטָן פָּוֹן גַּעֲטָאָנְגָּעָן אַרְך
בעט, — האט ער פָּאָרְשְׁטָאָנְגָּעָן, פָּאָרְוָאָס זי וויל זיין פְּרִי.

ニיט-ווילנדיק פָּלָעָן זיינע אַוְיָגָּאָבָּן שְׂוִימָעָן אַבְעָר קָעָפָּן גַּעַד
זַוְכָּתָעָר אַוְן זיך אַפְּשָׁטָעָן. קָעָגָן גְּרָאָבָּע וּוּאַלְקָנְדָּעָלָעָן דָּוִיך אַיְן אָ
וּוִינְקָל עֶרְגָּעָי, וּוּאוֹ אַסְתָּהָר אַיְן גַּעַשְׁטָאָמָעָן אַוְן גַּעַמָּלָן מיט'ן מoil
און גַּעַשְׁנִיטָן מיט די דָּעָנְטָט.

אַפְּיוֹלוֹ אָף דֵּי גְּרוּסָה הַילְּכִיעָן פָּרְיוֹלְאָכָּע אָוְנְטָעָרְנְעָמְנוֹנְגָּעָן, וּאוֹ
פָּאָלְיִוּשָׁע שְׁמוּעָן וּוּעָרָן כִּיטָּדָעָמָנָט, בְּלוּזָן גַּנְגּוֹזָרָג מיט פָּלְגָּוּלָעָן,
איין צְוּוּיָּעָן, איין דְּרִיָּעָן, איין גַּעַלְאָסְמָעָן דְּרִיָּעָן, שְׁרִיָּעָן אַוְן לְאָכָּן,
טָאָנְצָאָן אַוְן שְׁפְּרִינְגָּעָן; וּוּאוֹ טְוִיזְנְטָרָר פָּוֹן קִינְדָּעָר אַוְן אַלְטָע
זַוְעָרָן באָהָעָט דָּאָרְטָן מיט אָשְׁכָּנָה אָרוּטָעָר, אָפְּרִיְּד אַזָּא נְיוּעָר
פָּוֹן גַּעַזְגָּגָעָן פָּוֹן פְּרִיָּע, — אַיְן אַסְתָּהָר דָּאָרְטָן נִיט קִיְּן מִידָּל, קִיְּן
פְּרִיָּע, זי אַיְן אָקִינְדָּפָּנְסָמָק. לְאַכְּטָז זי צְוָאָמָעָן, מַאַכְּטָז זי
די רְיוּדְלָאָךְ פָּוֹן חְבָּרָה שְׁטוּפָרָם, פָּאָרְקוּפָּט זי מִיט שְׁרִיּוּנְדִּיקָע
קוּלוֹת די בִּיכָּעָר, מיט דָּעָקָן מיט דָּוּטָע, וּוּאָס בְּלוּזָן זַוְעָר אַוְיָסָע,
רוּפָט שְׁוִין צָוָן קָאָמָה. שְׁטָעַכְתָּ זַוְעָר די בְּלִימְלָאָךְ די דָּוּטָע, מיט לְיָבָע,

מייט שמייכל, אין לאצן פון רעללאך און קאפטלישע ברוסטן, אַפְּ שנעל, אַפְּ גֵּיר, ווֹי ווֹאלט דאס געארבעט פון שטיק. געקלידט איזן זי דארטן שטענדייך איזן רויטן. די האָר פֿאָרְדְּרוּיט מוט אַ סְּטְּיִינְגְּ אַ רְוִוְתְּעָר. אַ בָּרוּשְׁטִינְגְּנָעָר פָּאָס, גַּעֲצָוְגְּן פון לִינְקָן אַקְסָל בְּיוּזְן רָעְבָּטוּן דָּרְ מִיט גַּהְרוּקָטָע שָׂאָרְפָּעָה בָּכְשָׁטָאָבָּן, ווֹאָס בְּלִינְדָּעָה קָאנְגָּן דָּרְזָעָן.

אַסְּטָר אַיְזָן אָמְעָטָם אַזְּ שְׁטָעָנְדִּיךְ די עַרְשְׁטָעָה. זַי קָעְנָעָן שְׁוִין אַלְעָ : די פֿיְרָעָר, די שְׁרוּיעָר, די טּוּרָאָר אַזְּ די מַאְסָעָן. מְפֿאָרְטִילְט אַיר שְׁוִין כְּבוֹד אַזְּ אָרְבָּעָט אָוְנְטָעָר די אַוְיָן. זַי דָּעְרְפִּילְט אַלְעָן, ווֹי אַסְּאָלְדָּאָט אַ גַּעַטְרִיעָר, מִיט שְׁטָאָלָץ אַזְּ מִיט פְּרִירָאָר אַזְּ גַּעַטְרָעָה.

וֹאָלְטָט נָאָר אַסְּטָר זַיְדָן וּוֹלְעָן באָפְּרִיעָעָן פָּוּן די בְּלִינְקָן פָּוּן אַיר שְׁוּעָטָעָר אַזְּ שְׁוֹאָגָעָר, ווֹאָס לְאָקָעָן אַזְּ נִישְׁטָעָן אַזְּ בְּיִיסְׁן זַיְדָן בְּעָסְׁן זַיְדָן אַיְרָעָ גַּעַטְאָנְקָעָן ; טְרוּיעָרָן, באָדְוִיעָרָן, ווֹיְנָעָן שְׁטִיל אַזְּ בְּעָטָן זַיְדָן באָאָר, ווֹי באָאָלְיָוִן קִינְדָּה, מִיט אַזְּעָלְבָּעָ נְאָיוּעָ, נְאָרְיוּשָׁעָ, קְלִיּוּבְּרִיגְּנְעָרְלָאָכָּבָּעָ קְלָאַיְזִקְשִׁוָּתָה ; שְׁטָרָעָט אָוִים די העַנְטָמָן צַו אַיר, עַלְטָעְרִשְׁוּעָסְטָעְרִמְוּטָעְרִלָּאָךְ אַזְּ פָּאָרְצָאָמָעָן אַיר גַּעַטְאָנְקָעָן-דוּעָגָן מִיט בִּיטְרָעָן טְרָעְזְׁשָׁנוּר.

.8

אַפְּ חַבְּרָ קָאָפְּלָעָן טְרָאָגָט אַסְּטָר אַ לִיבְּלָאָכָּן כְּעָם. אַט דָּעָר הַוְּיַּכְּבָּר בְּרוּנְגָּט מִיט בְּרוּעָנְדִּיךְ אַוְיָן אַזְּ שְׁטָעָנְדִּיךְ שְׁמַיְיכָל אַפְּ די לְיִפְּן. מִיט פְּאָכְנְדִּיךְ אַיְזְוָרָעָנָה העַנְטָמָן, מִיטְעָן שְׁטָאָלָץָן, פְּעַמְּטָן נָאָגָן, מִיט אַפְּגָנְצְׁוִינְגָּנָעָן צִיכְטִיכָּעָן קְלִיְּדָעָר, מִיט זַיְן לִיְּיָה בְּעָשָׁן גַּעַשְׁרִיָּה, דָּעָר שְׁטָעָנְדִּיךְ אַרְדָּנְדָּעָר אַזְּ בְּיוּטִירִ-שְׁטִיּוּר, דָּעָר וּוֹצְׁיָּוָאָרְבָּעָר, דָּעָר שְׁטָעָנְדִּיךְ יְרֻעָוְדִּיךְעָר. אַיְינָעָר פָּוּן די טְוִזְּנָה טָעָר חַבְּרִים, ווֹאָס חַאָכָן קְלִיּוּנְעָרְהִיּוּט אַפְּגָעְכָּאָפָּט אַבְּיִסְׁלָל לִיְּעָנָעָן אַוְיָן שְׁרִיבָּן, קִיְּזָן מוֹט פָּוּן עַלְטָעָרָן אַדְעָר סְבִּיבָּה אַיְזָן נִיט גַּעַוּעָן, אַיְזָן מַעַן אַזְּוּעָק אַרְבָּעָטָן אַזְּ פְּרִין אַ נְּאָטָיק לְעָבָן, זַיְינָעָן די גַּעַדְאָנְקָעָן בְּיִי זַיְיָ גַּעַוְאָרָן פְּשָׁוֹטְעָ, ווֹאָכְנְדִּיךְ, גַּלְאָטִיכָּעָ. אַיְיָ נָעָר פָּוּן די נָאָר עַטְלָאָכָּעָ, אַוְיִפְּרִיכְטִיכָּעָ, אַמְתָּעָסָלְדָּאָטָן, ווֹאָס טְרָאָגָן אַפְּ זְיוּעָרָעָ פְּלִוְיִצְּעָם גַּרְוִיסָּע שְׁוּעָרִינְקִיּוּטָן פָּוּן פְּאָרְטִיּוּר לְעָבָן מִיט דָּעָר לִיְּכְטִיאִיטָה פָּוּן אַ שְׁמַיְיכָל.

את דער קאָפֶל האַט דאס אַינְמִיטֵן אַ פֿרּוּיַָאַקְּן אַוּונְט אָפָּן
רוֹסִישָׁן בּוּרגָּל, אַנְגַּעֲכַָאַפְּט אַסְטָּרְפָּס הָעַנְתָּן. זַי גַּעַשְּׁלָאַסְּן אַונְטָאַר
אַירְעַ פְּלִיאַיְצָּעַס אָוּן אַירְ צַוקְשָׁת דִּי אָוִינְגָּן, דִּי באַקְּסָן אָוּן דִּי לִיפָּן.
חַבְרָה האַבָּן אַוִּיסְנַעְשָׁאַסְּן אַ גַּעַלְעַבְטָאַר אָוּן גַּעַלְלָאַפְּט בּוּרָאָוּן. אָוּן
אַסְתָּרְגַּה האַט אִים דַעֲלַאַנְגָּט אַ לִיבְלָאַקְּן פָּאַטְשָׁ אַיְן באַקָּן אַן
קוֹשָׁ אַיְן שְׁטָעָרָן פָּאָר זַיְן דְּרִיאַסְטְּקִיטָוּ.

נָאָר אַיְן שְׁפָעַטְעַר נַאֲכָט, וּוֹעֵן קָאָפֶל האַט מִיטָּ פֿינְקְלַעְנְדִּיקָע
אוִינְגָּן אָוּן פִּיכְבָּטָע לִיפָּן, מִיטָּ הַילְּכִין גַּעַשְּׁפְּוֹנוֹגָן אָוּן פֿרְיַיד פָּוּן
בּוּרְנְדְּקָנָאַקְּן גַּעַצְיְוִילָט דִּי טְרֻעָּפָּ אַרְאָפָּ פָּוּן אַסְטָּרְפָּס הוֹזָן, אָוּן
אַסְתָּרְגַּה גַּעַלְיְיכָן לִינוּן אַפְּ אַירְ בעַט אַ מִידָּע. דָּאָס מָאָל תָּאַט אַירְ
אַבְּוּסְלָן באַנְגָּן גַּעַטָּאָן. אַירְעַ גַּעַדְאַנְקָעָן האַבָּן זַיְךְ צַעְבִּיוּזְעָרָט אַפְּ
קָאָפְלְעָן פָּאָר זַיְן צַנְיִישָׁן טְרָאָכָטָן.

בְּאַלְדָּה האַט אַבָּרְ אַסְתָּרְ גַּעַלְעַט דִּי לְוָפָט, וּוֹאָ זַיְנָעָ קוּלְדָּן
לְאַקָּן זַיְנָעָן גַּעַהְאַנְגָּעָן, וּוֹאָ זַיְנָעָ אוִינְגָּן האַבָּן מִיטָּ פֿוֹנָקָן גַּעַדְ
שְׁפָרְיוֹצָט, וּוֹאָ זַיְנָעָ לִיפָּן האַבָּן פִּיעָר אַרְוִיסְנַעְשְׁרָאָמָט. זַי האַט
צַו זַיְךְ גַּעַמְוָרְמָלָט שְׁמִיוּכְלַעְנְדִּיקָ : —
— וּוֹי שְׁנָעַל, וּוֹי גַּדְּ ! — אַ האָלָב וּוֹאָרָט האַט זַיְךְ נָאָר
גַּעַצְאָפְלָט הַעֲנָנְדִּיקָ אַפְּ אַירְעַ לִיפָּן, אָוּן עַד האַט שְׂוִין אַירְ גַּאנְצָן
קַעְרְפָּעָר צַעְצִיטָעָרָט, צַוְּגְּוִילָט, צַוְּרְעַנְדוּשָׁעָט מִיטָּ פֿיְעַרְדִּיקָע
שְׁאָרָפָן, מִיטָּ גַּלְעַנְדִּיקָע שְׁפִוּזָן.

דַעְרָנָאָר האַט זַי אַלְעָ גַּעַדְאַנְקָעָן פָּאַרְטְּרָבָן מִיטָּ אַ הַילְּכִין
לִידָּ אַיְן אַ שְׁטִילְעָן טָאָן.
זַי האַט זַיְךְ גַּעַפְּלָאַקְּטָן דִּי צַעְפְּלָאַקְּ אַיְן שְׁפִיגָּל אָוּן זַיְךְ דָּאָרטָן
דוּרְכַּעַשְׁמוּסָטָן מִיטָּ נָאָר אָזְ אַסְתָּרְן. אָוּן מִיטָּ לִבְלָאַקְּן כּוּם
אַפְּ חַבְרָ קָאָפְלְעָן האַט זַי אַירְעַ אוִינְגָּן צַעְעַדְקָט.

.9

בָּאָ זַיְנָעָן אַיְן הוֹיָן אַיְן הַיִּנְטָן יוּסְטָבְּדִיק, סָאַיְן גַּעֲקָוִי
מעַן אַ גַּאֲסָט, סָאַלְאָמָאָן, דַעְרָ קָאַזְיָן פָּוּן באַסְטָאָן. עַד אַיְן גַּעַד
שְׁוֹוָאָומָעָן מִיטָּ אַסְתָּרְן אַוְיָף אַיְן שִׁיףְ קַיְיָן אַמְעָרִיקָא. נָאָר עַד
אַיְזָן "אַלְרִיוּט", שְׁמִיוּכְלַעְנְדִּיקָ אַיְן מִיטָּ זַיְנָעָן, דָּאָס אַיְזָן
מַעֲנָמָשָׁן, אַ בּוֹזְעַסְמָאָן.
סָאַלְאָמָאָן זַיְצָט בָּאָמָ גַּעֲנַרְיוּטָן טִישָׁ אַ שְׁטָאַלְצָעָר, קִיְיָט

ויך און דרייט זיין סיגאר און מוייל און אלעמאָל לאָזוט ער אַרוּם עטלאָכע באָרוּטָאנָע ווערטער : „מֵאַכְּט גָּטוּ בְּזִינָעַס“. „פִּינָּעַס טָאָרָא“, „אַ פָּאָר טָוְלָעָר אָין באָנָּס“. אָנוּ אַסְתָּר זָצָט אָין זַיִיט, אָין אַיד בִּינְקָל זַיְינָעַן אַנְגָּעָלָאָפְּט פִּיעֻדְּיקָע שְׁפִילְקָעָם, זַי דָּרְיוּט זַיְךְ אַפְּט אַלְעַזְיִיטָן, פָּאָרְפִּירְט אַ שְׁמוּם מִיט דַּי קִינְדָּעָר, אַבְּיַ אַוְיסְצּוּמְיִידָּן דַּאֲסָ אַנְגָּפְּרָעָסְעָנָע וְאַטְמָע פָּנִים פָּוּן אַיר קָרוּב, וְאַסְמָ זַי הָאָט אַמְּאָל גָּעָלְבָּט. זַי קָאָן נִיט פָּאָרְלִיְּדָן זַיְן בְּלָאָזָן זַיְר, זַיְינָע גְּנָבְ'יִשְׁ-סּוּחְרִישׁע בְּלִיקָּן. שְׁטָעַט אַיר דַּעַר גָּאַלְדָּעָנָר אַפְּנָלָאָנִי פָּוּן דִּינְגָּל אַפְּט זַיְן פִּינְגָּעָר, פָּוּן זַיְן קִיטְלְ-זַיְינָגָעָר אַפְּפָן בְּיִיכְלָה. בְּרוּמְקָעָט זַי אָונְטָעָר אַ נִּינְגָּן צַו פָּאָרְטְּרִיבָּן אַיר נָר דְּיִעְנִישׁ.

די שְׁטוּנָדָן חָאָבָן זַיְךְ גַּעַזְיָוָן וְזַיְנְעַמְּעַשְׁקָעָם, לְאַגְּנָע, צַוְקָרָאָד בְּעָנָע, קְלָעְפְּרִיךְעָ, נָאָרִישׁוּוּוֹאָטָע, נָמָאָסְדִּיקָּע. אַט הָאָט סָאַלְאָמָּאָן אַרוּוִסְגָּעָנָעָצָט אַ וְאַרְטָט אַ פָּוּסְטָן, הָאָט אַיְם אַסְתָּר אַפְּגָנָחָלָט. הָאָט אַסְתָּר פָּאָרְפִּירְט אַ שְׁמוּם, אַיְם דָּעָרְמָאָנָט אָן זַיְינָע אַמְּאַלְיָקָע אַיְדָעָלָאָלָה, חָאָט אַיר סָאַלְאָמָּאָן נָאָכָנָעָבָן, דָּעָרְצִיּוֹלָט, אָז עַר שְׁטִיצָט דִּי פָּאָרְטְּיוֹאִישׁ פְּרָעָסָע, עַר סִימְפָאָטְיוֹזָרָט, נִיט מָעָר, עַר הָאָט קִיּוֹן צִוְּיָּוָט נִיט, עַר אַיְזָן, בְּזִיזָּוּ.

איַן שְׁפָעַטָּעָר נָאָכָט, וְוַעַן אַלְעַזְיִיטָן זַיְרְשָׁרְבָּעָן חָאָבָן זַיְךְ שְׁוֹיָן אַוְיסְגָּעָלָאָזָט, הָאָט זַיְךְ סָאַלְאָמָּאָן אַוְיסְגָּעָהָוָסָט אָנוּ זַיְךְ אַוְעָקָד גָּעָלָאָזָט אַפְּ דַּי וּוּנָן פָּוּן זַיְוּדָר אַלְטָעָר לְיִבְעָ.

אַסְתָּר הָאָט זַיְךְ מִיט אַ שְׁמִיּוּל אַפְּגָנָטְרִיסְלָט, אַיְם אַוְעָקָד גָּעָטְרִיבָּן פָּוּן אַזְוָלָכָע גָּעָדָאָנָעָן, אַיְם דָּעָרְצִיּוֹלָט, אָז זַי אַיְזָט אַזְנְדָעָרָע אָנוּ עַר אַיְזָקָן אַזְנְדָעָרָע.

סָאַלְאָמָּאָן הָאָט אַלְעַזְיִיט דָּעָרְצִיּוֹנָגָעָן צָוְגָנָנוּמָעָן אָנוּ אַפְּ זַיְךְ קִיּוֹן אַכְּט נִיט גָּעָלְיָוָגָט. פָּאָרְקָעָט, עַר הָאָלָט אַוְיָד, אָנוּ מַעַן דָּאָרָף נִיט זַיְן פָּאָרְשָׁקָלָאָפְּט צָוָם מָאָז אַדְעָר צַו דַּעַר פָּרוּ. זַי וּוּעָט קָאָנָעָן טָאָן אַיר פָּאָרְטְּיוֹאִישׁ אַרְכָּבָעָט. עַר הָאָט זַי לִיב מִיט אַלְעַזְיִיט חָסְרוֹנָות אָנוּ מַעַלְוָת.

דָּעָרְנָאָךְ הָאָט עַר זַיְךְ אַוְעָגָנָעָזָט זַי בְּעַטָּן זַיְךְ אַלְיָוּן קִינְדָּה. זַי דָּעָרְמָאָנָט אָנוּ זַיְוּדָע אַמְּאַלְיָקָע שְׁיָוָנָע יָאָרָן, זַיְוּדָע פָּלָעָנָע אָנוּ פָּאָנְטָאָזָיָעָם. עַר הָאָט אַיר צָוְגָנָזָאָגָט גָּאַלְדָּעָנָע בָּעָרָת, זַי וּוּטָט נִיט דָּאָרְפָּן אַרְבָּעָטָן שְׁוּעָר אָין שָׁאָפָּה, אַלְעַזְיִיט דָּעָרְמָאָנָט אַיר וּוּאַרְטָט,

איך הייליקן צוואר. נאר אסתה איז געוווען הארט ווי אַ שטײַן. געשאָקלט מיט אַ שמײַיכֶל אַכְזֶרְישֶׁ אַף נײַן. און, ווען סַאַלְאַמָּאָן האָט גענומען איך האָנט אַיז זיינע אַן זיך אַ ווֹאָרָךְ געטָן מיט אַ שטִילְן געוווין אַפְּזָ קִישָׁן, האָט אַסְתָּה אַרְאָפְּזָ געשְׂלִינְגָּעָן אַ פָּאָר לְעַפְּלָ מָוֵת אַ רְוִיְּ פָּוּן איך פִּינְגָּעָר אַפְּ זַיְּן פְּלִיאַצְּעָ האָט זַיְּן גַּעֲמָרְמָלְטָן :

— סַאַלְאַמָּאָן, איך בין ניט קיַן מיידָל.

סַאַלְאַמָּאָן האָט זיך אַוְפְּגַּעַטְרִיסְלָט ווי אַ בִּין, ווען זיך טְרוּיִימֶט אוּסָס הָאנְקִיךְ, מיט אַ זְשֻׁמְעָן אַיז קָאָפְּ, מיט נִיפְּטִיקָעָ צְוּוֵי אָוִינְן, גְּרִוִּיט צָום אַנְגְּרִיף, מיט אַוְסְמַנְשְׁבָּרִיטָע אַוְיעָרָן נָאָר צָו דְּרַכְכָּאָפְּן שְׁטִיקְלָאָךְ עַכְּאָס פָּוּן אַסְתָּהָסֶלְעָטָה וּעְרָטָרָה. דָּעַרְגָּאָר האָט עָר פָּאָרְבִּיסְן דֵּי לִיפְּפָן, גַּעֲנִינִיתְשָׁטָדָע שְׁטָמְעָרָן אַיז דֵּי צְוּוֵי שְׁטִיקְלָאָךְ פְּלִיאַישָׁן לְעַבְּן דֵּי קוּקָעָרָם, אַרוֹנְטָעָגְלָאָזָט זַיְּן קָאָפְּ חָאָר, אַף אַ מאָמָעָנָט אַרְאָפְּגַּעַבְּוִינְן זַיְּן גַּעֲזִיכְטָה אַן מיט אַ נִּיבָּן בָּאַשְׁלוּסָס פָּוּן אַ פְּלִיאַקְּן דָּעַרְפָּאָרָעָנָס סָוחָרָן, וּאָסָס וּוֹלְקָוִיפָּן אַן אַרְטִיכָּל פָּאָר יְעָדָר פְּרִיאַזְן, האָט עָר שָׁאָרָה גַּעֲזִילְטָן :

— מִיר אַרְטָט דָּאָס נִיט, איך פָּאָרְגִּיב דִּיר.

אַסְתָּה האָט אַיְינְגַּעַלְגָּעָן זַיְּן וּוּרְטָעָר מיט אַ סַּאַרְקָאַסְטִישָׁן שְׁמִיכֶל אַן מיט אַ זְגַעְרִישָׁן טַאָן זיך אַוְפְּגַּעַהְוִיבָן :

— אַ דָּאָנָק פָּאָר דִּין גַּוטְסְקִיטָן, נָאָר דָּעָר סָוחָר האָט סִיּוּזְוִיָּה סִיּוּ פָּאָרְשִׁיפְּלָטָן.

.10.

אַפְּזַיְּוִיטָן טַאָג האָבָּן אַסְתָּה בָּאַגְּעָנָנָט קָאַלְטָע זְעָקָם אוּוּנִין. דֵּי מַאְכְּלִים האָבָּן זיך גַּעֲבָעְדִּיקָע גַּעֲדְּרִיט אַיז זְיוּעָרָע מַיְלָעָר, גַּעֲבָלְאַנְדוֹשָׁעָט אַפְּזָ וּוְגָ צָום גַּרְגָּל, אַן פִּירָעָר. דֵּי לְעַפְּלָעָן אַן נָאָפְּלָעָן האָבָּן גַּעֲהִילְכָּט אַן גַּעֲרִיצָט זיך מִיט דָּעָר שְׁטִילְקִיט בָּאָמָטָשָׁה. אַסְתָּה אַן זַיְּנָע אַן בָּעַנְיָן אַן סַאַלְאַמָּאָן האָבָּן זיך אַרוֹמְגָּעָר דָּרְיוּיט אַין עַסְ-צִימָעָר, ווי לְוַיהְנָאָכְבִּיָּעָר, וּוּרְעָר עַס האָט זיך דָּוּרְכָּיָט גַּעֲשְׁמוּעָסָט מיט וּוּאַלְקָנְדָּלָאָךְ רְוִיך אַן וּוּרְעָר עַס האָט גַּעֲרִיצָט גַּעֲדָאָנָקעָן אַוְפְּזָ פָּעַנְצָטָר.

וְגַּעַע האָט אַסְתָּה אַרְיוֹינְגַּעַרְפָּן אַיז צְוּוּיָּוִיט צִימָעָר מיט אַ וּוּאָנָק. בְּרִיעָר האָט וְגַּע אַוְיסְגַּעַשְׁאָסָן אַן אַמְּעָרִיקָאָנָעָר שְׁסָ

תחינה : וואם וועט זיין דער סוח, דער תבלוּת, די חברה וועלען זי אַראָפֶפְּרִין אַף זונדייע וועגן, פֿאַרטְּרִיבְּן אַיז אַ זומֶפֶּן אַן דערנְאָךְ זיך אַוִיסְלָאָכְּן. אַן טאג לְוִיפֶּן שְׁנָעַל, דער שאָפֶּן זוֹינְט זי אָוִים, אַיר בְּלוּט אַן מָאָרָד — סְ'וּעַט וּוּרָן שְׁפָעַט, סְ'וּעַט אַיר בְּאָנְגָּן טָאָן. דערנְאָךְ האָט זי אַרוֹמְגַעְנוּמָן אַסְטְּרִין, זי גַעֲנְלָעַט אַן גַעֲקָשַׁת אַן מיט טְרָעָן גַעֲוָאָרָט.

אַסְטְּרִין האָט זיך אַגְּנָעָהָיוּבָן פֿאַרְלִירָן, דערפְּילִיט, אַז אַיר אַנְזָה האַלְטָה דְּוקָט זיך אַרְאָפֶּן באָ דִי זְוִיטָן, אַיר קָאָפֶּן וּוּרָטָה שְׁוּרָה, האָט זי זְוִינְעָן אַפְּגַעַטְיוּלָט פָּוּן זיך, אַגְּנָעָהָבָטָה בְּרוּזְוּנְדִּיקָעָן כּוֹאָלְיָעָם פָּוּן מָוֵט אַן קָאָמָּפֶּן, אַן מיט אַגְּנָעָהָאָרְבָּטָעָן גְּלִיעַנְדִּיקָעָן בְּלִיצָן האָט זיך אַוִיפְּגַעַשְׁטָעַלְטָן אַן הוֵיכָן אַוִיפְּזָן קוֹל, אַז בעַנִּי מיט סָאָלָאָרָן מאָנְעָן זְאָלָן אַוְרָה הָעָרָן :

— אַיר בֵּין נִיט קִיּוֹן סְחוּרָה, וואָסָ פֿאַרְקְוִיפֶּט זיך פְּאַרְגְּנָעַלְט אַדְעָר טְרָעָן. — אַן מיט אַ שְׁטִילְעָרָן מְאָן האָט זי גַעֲנָאָסָן אַף זְוִינְעָן אַוְמִיסְטִיקָעָן פֿרָאָזָן, וּוּילְזָן האָט נִיט גַעֲוָאָלָט אַן נִיט גַעֲקָאנְטָה פֿאַרְשְׁטָיְין. אַסְטְּרִין האָט אַיר גַעֲוָוָן, אַז זְוִי זְיָינְעָן באָזָוָן דְּרָעָץ צְוּוֹי וּוּעָלְטָן. זְוִינְעָסָ וּוּעָלָט אַיז אַקְלִינוֹנְקָעָן בעַנִּי, צְוּוֹי קִינְדָּרָעָ, גַעֲנָאָצָן מיט גַעֲרָעְלָנְטָעָן פֿרָוּכָטָן, פְּאַלְשָׁעָ גַעֲוָאָוִינהִיָּט צְוָעָבָן, גַעֲנָאָצָן עַקְלָדִיקָן פֿרָעָפָרָה. אַסְטְּרִין סְ'וּעַט אַיז גְּרוּסָ וּוּי דָעָר עַרְדָּי קָוָן, פּוֹל מיט פְּרִוִּיד אַן לְיָבָע אַן קָאָמָּת, אַ מִשְׁפָּחָה אַן אָוְמָץ צְיוּלִיקָעָן, אַ חֲבָרְשָׁעָן, מיט גַעֲלָאָכְטָעָנָעָר לְיָבָע אַין נִשְׁמוֹת, אַין בְּיָנָעָר מיט שְׂמָאָלָי, מיט דְּרוּיסְטָקִיָּט אַן הִילְכִּיקָעָן לִידְרָן.

— פֿאַרְגִּיבָן מִיר, שְׁוּעָסְטָרָה, — האָט אַסְטְּרִין גַעֲבעָטָן. — דָו פֿאַרְשְׁטִיסְטָן נִיט, סְ'אַיז דִי שְׁוּלָד פָּוּן דָעָר אַיְצְטִיקָעָר אַרְדְּנוֹגָן. לְעָב וּדוֹ וּוּילְסָט, נָאָר מִיךְ לְאָזֶן צְרוֹרָה. אַיר גַעֲהָעָר נִיט צְוָעָדָר, נִיט צְוָעָמָר, אַיך בֵּין אַ גְּלִיאָד פָּוּן אַרְבָּעָטָעָרְ-קָלָאָס, וואָס פֿוּרְט אַיְצְטָאָס אַקָּאָמָּפֶּן בְּאָפְּרִיאָוָןָגָן. אַן מִין נִיט, אַז אַיר האָב נִיט קִיּוֹן פֿרְיוּעָגְעָפְּלָן, טְרָאָכָט נִיט, אַז עַס קְלָאָפֶט נִיט קִיּוֹן כּוֹטָעָלָאָךְ הָאָרֶץ אַין מִיר, אַיך וּוּאָלָט אַזְוֵּד וּוּלְעָן דְּרָפְּיָהָן דָעָר נָאָטוֹרָס רָוָה, נָאָר אַיך טָאָר נִיט אַן קָעָן נִיט. אַן וּוּעָן אַיך וּוּלְעָלְטָעָר וּוּרָן, וּוּלְעָלְטָעָר אַיך זִיכְרָן צְוָאָמָעָן מיט מְעָנָר, מיט אַיְנוּגָעָפְּלָעָנָע בְּאָסָן אַן פֿיְפוֹגִינְקָעָן אָוִינָן, באָ טִישָׁן פֿאַרְוּוֹאָרְפָּעָנָע מיט גְּרוּסְבוּגְּנְדִּיקָעָן פָּאָ-

פִּירֵן אָוֹן אֲוִיסְרָעֶכְעָנָעַן פְּלָעָנָעַר אָוֹן צַיְיכְעָנָעַן וּוּנָעַן פָּאָרֵן אַלְמַעַנְטַשְׁ-

לְאָכְן גְּלִיק פָּוּן דָּעַר צַוקְוָנֶפְטַ.

.11

בָּאָם פָּעָנְצְּטָעַר אִין וּוּאָגָּאָן פָּוּן שְׂנָעַלְצָאָגַן, וּוּאָסַ שְׂזָעְבַּט אָפַדְיַי
וּוּנָעַן פָּוּן נְיוּ וְאָרָק קִיּוּן בָּאַסְטָאָן, זִיצְטְּסָאַלְאָמָּאָן אָן טְרִיקְנְטַזְיְינָעַ
טְרָעָרַן אָפַדְיַי וְוִוְוְנְטְלָאָךְ, וּוּאָסַ לְוִוְוְן אִים נָאָךְ פָּוּן דִּי פְּלָלְדָעַרְ.
אָפַדְיַי
מִידְרָעַר, אָ צְוְבָּרָאָכְעָנָעַר בְּאַזְוֹת עָר אָוּוּק צְזָזָמָעַן מִיטְיַן רְזַהְיַן,
פְּרָעָמְדָעַ וּוּנָעַן אָוֹן שְׁטָעָנַן, גָּעָדָאָנָקָעַן אָוֹן זְכָרוֹנוֹת
יְאָרָהּ, פָּוּן מִילְכִּיךְ-בְּלִוְיָן טְרוּזְיָעַן, פָּוּן הַיּוֹסָעַ אַסְתָּרְשָׁעַ נְעַכְתַּאְן אָוֹן
חַרְוָבָּעַ הַיְמָלְעַן, וּוּאָסַ לְיִגְּנָן צְוָשְׁמַעְטָעַרְטַם אִין נְיוּ יְאָרָהּ.

זִינְעַן אִיז גָּעַלְעַן אִין אִיר בְּעַט מִיטַּן אַרְוֹמְגַעְוִוְיסְלַט טִיכְלַן,
אַיְבָּעָרְזַן שְׁטָעָרַן, פְּעַטְטַט גָּעָבְוָנְדַן, אִיר קָאָפְזָאָל זְיַד נִימְצָאָלְזַן,
צְוָשְׁפְּרִינְגָּעַן פָּוּן אַסְתָּרְשַׁסְּ הַאֲרָמָאָטָנָעַ וְעוֹלָטָעַר.
בָּעָנִי אִיז נְעַזְעַטְן נְעַבְן בְּעַט אָוֹן זְיַי בְּאַרוֹאָוְסַט אָוֹן אָפַדְיַי
בְּכָהָאַלְטָעַרְישַׁן פִּינְגָּעַר אֲוִיסְנְעַרְעַבְנַט, אָוֹן סְלוֹיְנַט זְיַד גָּאָרְנִיט אַרְיַי
בְּעַרְצְׁזְוּבְּרִיְינְגָּעַן, "גְּרִינְגַּעַן" פָּוּן "וּרְאָפַפְ".
נָאָר אַסְתָּרְ, דִּי רְזַיְקַע זְגַעְרַן, הָאָט זְיַד גָּעַלְאָזְטַמְּטַט מִיטַּצְוַד
שְׁפָרְיוֹטַטְ פְּלִינְגָּלְעַן אִין פָּאָרְקַע אַרְיַיְן. אַרְיְוָנְגַעְשָׁעַפְט דִּי גְּרָאָזְן אָוֹן
בְּוּיְמָעַר, וּוּאָסַ זְיַי הָאָט שְׁוֹן נִימְצָאָלְזַן צְוַיְיַי טָעַן.

אָפַן דָּוְסִישָׁן בְּעַרְגָּל אִיז גָּעַוְוָן פְּרִיאַלְאָךְ אָוֹן לְעַבְדִּיק, זְיַי
שְׁטָעַנְדִּיק. אַיְינְיִקְעַח חָבְרִים הַאָבָן אַלְעַמְּלָא אָפַדְיַי
מְאָנָט : "עַפְעַס וְעַט מַעַן נִימְצָאָלְזַן אַסְתָּרְזַן". אָוֹן וּוּעָן מְחַאָט אִיר
פָּוּן דְּרָעְוִוִּיטְנַס דְּרָעְוִוַּן, לְאַזְנְדִּיק זְיַד צְוַיְיַי, הַאָבָן אַלְעַמְּלָא זְיַד אַיְבָּעָרְ
גַּעֲקָוּטַט, אָוֹן מִיטַּן אַלְיַד אַשְּׁאָלְנְדִּיקַעַר, בְּאַרְיִיסְטַ אַסְתָּרְשַׁסְּ אַנְקָוּמָעַן,
מִיטַּן אֲוִיסְנְעַשְׁפְּרִוְיטַטְ הָעַנְטַ זְיַד אַרְיְוָנְגַעְפְּאָכְטַן אִין מִיטַּן.
פָּוּן גְּרוּיָס שְׁמָחָה הַאָבָן זְיַד אַסְתָּרְשַׁסְּ אָוֹגְן גָּעַוְאָלְטַ צְוָרְעַרְן,
נָאָר אַסְתָּרְ הָאָט זְיַד אֲוִיפְגַעְשְׁתָעַלְטַ, צְוָשָׁאָרְטַ מִיטַּאָרְיַע הָעַנְטַ אַ
רְאַד אָוֹן אָוַנְטָרְזַן גָּעַפְלִיעַסְפַּטְ פָּוּן חַבְרְשָׁעַ כָּאָרְהָעָנַט, הַאָבָן אַיְרַע
פִּים אֲוִיסְגַעְטָאָנְצַט אַפְרִיְיךְ.
יְעַנְעַם אָוְנוֹנַט הַאָבָן הַעֲכָר גָּעַלְוָגְנָעַן דִּי לְיִרְעַר פָּוּן דָּוְסִישָׁן
בְּעַרְגָּל — דָּאָסַ הָאָט אַסְתָּרְ אַרְיְוָנְגַעְלָאָזְן מַעַר מָוֹת אָוֹן נְעוֹזָרְטַן
פָּוּנְקַן.

אין דער ליעצטער שעה

— דאכט זיך, איז דאס איזו סרוֹלִים איזו ?

— יע, סרוֹלִים.

און אט דאס איזו שיין געווין א גוטע רעקאמענדאציע פארן
יונגן סטאליאר, מאיר, סרוֹלִים זון.

וועיל סרוֹלִין האבן אלע גוי'אים לייב געהאט. סרוֹל איזו ניט גע-
זונע זיך דיא אלע אנדרע „זשידקעס“ : יונגע זיינען געווין פרום
און האבן געמיטעט זיך צוצוריין צו עפעס פון די גוי'אים אישע עסנס ;
אויסער געבאקטע קארטאפל האבן זיך ביי גוי'אים נארנישט
פארזוכט, און הויע דעם האבן זיך זיך עפעס געהאלטן זיך באזונ
דרער, העכערע מענטשן פון די גוי'אים.

סרוֹל אבער איזו געווין א „נאנש בראָט“, א מענטש מיט
ברויטע פלייעצעם און א געזונטן געלעכטער. זונע ער איזו ארידונגע-
קומען צו א גוי' אין הויז האבן אלע ווינקלאָר אַנגעהויבן לאָן צו
אַים ; די גוי'אים זיינען פון די אוויוונס אַרונטער געקראָן, די
גוי'עם האבן זיך פון דער אַרבּעַט אַפְּגַעַרְט, די יונגע חברה האט
זיך אויך אַנגעהויבן אַנדערש פֿילְן, און אלע פֿלְעַג זיך זיך אַרְמוֹזֶעֶן
אַרום דעם גרויסן טיש, אַוועקַשְׁטַעלְן אַוְיפְּן טיש אַגְּרוֹיסֶן טאָפּ
מיט קארטאָפל, אַפְּאָר שִׁסְלָעָן זוּירְמְלָך, אַונְגַּעֲקָעָס און אַנדער
בייטערע און געזאלענע צושפְּיוֹן. סרוֹל פֿלְעַנְט אַנְרִיבְּן דעם ברויט
מיט קנאָבל, אַריינְכְּלִיאָבָּעָן מיט אַפְּגַעַת דעם קאָלְטָן בּוּרְקִעְסִ-
בָּאָרְשָׁט און בעה מעשה דערצְיָוִן די מיטשפְּיוֹעָר שְׂטָאָטִישׁע
מעשיות.

און נאָך מערער האט סרוֹל באָ די גוי'אים אויסגעגעמען
צוליב דעם, זומס ער האט זיך געהאלטן פריש און מונטער. הָגָם
ער האט געהאט אַבָּאָר גְּלִיךְ זיך אלע „זשידקעס“, איזו אבער

ז'וין באָרד געווען ש'וין, ברויט און צוקאַט; ז'וּ פְּלָעָן אִים
אלע דופֶּן: סְרוֹלֵי, דער „פָּאנִיטְשׁ“.

דערפֶּאָר טאָקָע האָט די גַּנוּיַּאַים ווּי אַ דּוֹנְגָּר גַּעֲטְרָאָפֶּן די
ניִים, אָז דער פְּרִוְּלָאָכָּעָר סְטָאָלִיעָר, דער „נַאֲשׁ בְּרָאָט“, ווּעַט ש'וּין
מעָר אַיבָּעָר די דערפֶּעָר נִיט שְׁפָאָנָעָן, אָז אָז מַעָּר ווּעָלָן ז'וּ
ש'וּין נִיט הָרָן אָזְוִי קָלָאָר די נִים, ווּאַס עַס קָוָמָט פָּאָר אַיְן שְׁתָאָט.
אָז אָז ווּעַן מַאְוִיר, סְרוֹלֵיָס פָּעָרְעָן יָאָרְקָעָר אַיְנָגָל, האָט זַיךְ צָום
עַרְשָׁתָן מָאָל מִיט ז'וּין באָלְעָבָּאָס אַרְוִיסְגָּעָלָאָזָט אַיְבָּעָר די דערפֶּעָר,
הָאָבָּן די גַּנוּיַּאַים אַנְגָּשְׁטָעָלָט די אַיְנָגָל, ז'וּ הָאָבָּן אַרְיִינְגְּעָקוּסָט אִין
דָּעַם יוֹנָגָן הָעַלְפָּעָרָס פָּנִים אָזְוִי גַּעֲפָרָעָנֶת:

— דְּאָכְטַּזְיַיךְ, אָז דָּאָס אָזְוִי סְרוֹלֵיָס זָוֵן?

— יְעַ, סְרוֹלֵיָס.

— אָזְוִי מַאְוִירִיָּה האָט ש'וּין גַּאֲרָנִיט גַּעֲפָלָט אַוְיַּפְּזַן דָּאָרָת...

— — — — —
טָא צְוָלִיב ווּאַס וּשְׁעָז וְאָל מַאְוִיר אִיצְטָטָרָאָכָּטָן ווּעַנְעַן דָּעַם?
אִיצְטָטָט אַיְזָן ש'וּין דָאָךְ מַאְוִיר אַלְיַיְן אַטְאָמָעָט פָּוֹן קִינְדָּעָר, אִיצְטָט אַיְזָן
דָאָךְ ש'וּין ז'וּין קָאָפֶּן באָדָעָטָט מִיט גַּרוּעָהָרָה; טָא צְוָלִיב ווּאַס וּשְׁעָז
וְאָל מַאְוִיר אִיצְטָטָטָרָאָכָּטָן ווּאַס מִיט פִּינָּפָן אַזְוָאָנְצִיךְ יָאָר צְוָרִיךְ
אַיְזָן גַּעַוּעַן? ...

אִיצְטָט גַּיְיטָט דָאָךְ מַאְוִיר נִיט אַיבָּעָר די דערפֶּעָר מִיטַּן הָאָמָעָר
אָז אָז. עַד שְׁטִוִּיטָט דָאָךְ אַיְזָן אַשָּׁאָפֶּן אוֹ אַרְבָּעָט באָמְבָּל, טָא
צְוָלִיב ווּאַס טָרָאָכָּטָן ווּעַנְעַן יְעַנְעַן צִוְּיַּטְמָן?

אָז אָז דָאָךְ טָרָאָכָּטָן זַיךְ: די מַאֲמָעָה האָט מִיךְ פָּאָר אַלְמָדָן גַּעַד
וְוְאַלְמָטָן מַאְכָּן, זַי האָט מִיךְ גַּעֲקְוִילָט אָזְוִי גַּעֲצִיטָעָרָט אַיבָּעָר מִיר, אָז
וּעַנְעַן דָּעַר טָאָמָעָט וְוְאַלְמָט גַּעַוּעַן לְעָבָן, וְוְאַלְמָט עַס טָאָקָעָט אָזְוִי גַּעַוּעַן
ז'וּין... נָוּ, דָאָרָת זַיךְ אָזְוִי מַאְכָּן, אָז אַיְךְ מוֹן אַזְוָעָשָׂוָאָרָפָן סְלָעָרִי
גַּעַן, כְּדִי צְוָוָן אַתְּכָלִיתָטָפָר מִיר... .

אָז אָז די מַאֲמָעָה האָט דָאָזְנִי אָזְוִי בִּיטָּעָר גַּעַוְוִינָט, די אַרְיִימָעָט גַּעַד
טְרִוִּיעָט מַאֲמָעָט. זַי אַיְזָן מִיר אַוְיַּפְּזַן הָאָגָּוּן גַּעֲפָאָלָן, אָזְוִי הַיּוֹסָעָט קִילְעָכָּבָן

דִּיקָעָט טָרָעָרָן הָאָבָּן זַיךְ אַיבָּעָר די באָקָן גַּעֲלִיקָלָט: מִיּוֹן קִינְדָּעָר! ...
טָא צְוָלִיב ווּאַס וּשְׁעָז וְוִידָּעָר טָרָאָכָּטָן ווּעַנְעַן דָּעַם, אָז די מַאֲמָעָט
זַיְנָעָן אַיְזָן פָּוֹן אָזְוִי פִּילְיַיְאָרָן טְוִוָּת. אָז אָז עַד אַלְיַיְן אַיְזָן
דָאָךְ אַטְאָמָעָט פָּוֹן קִינְדָּעָר? ...

און דאך טראכט זיך :

די גויאים זיינען געווען וואריםע, גומע מענטשן. ס'ארא
ווארימע סביבה ס'איין געווען צווישן זוי.

און דא, דא איז פאלט, שלעכט, בוטער ווי דער טויט! ...
מײַר האט זיך פון זיין פלאז אויונגעהויבן. איצט האט ער
דערזען וואו ער איין : אַ טויטע שטילקיות האט געהדרשט אָרום.
אטידא אין שאפ, וואו אַ גאנצן מאן באָזונגט די עלקטרישע
קראפט, וואו דֵי רעדער און פֿאסן יאנן זיך ווי די טיווואָלים —
אטּ-אַידא אַין אַיצט אָזוי שטיל ווי אוֹזֶף אַ בִּתְעָלָמִין : ווי טויטע,
דער/הנֶּגֶע/טע שטייען די מאשינען. וואָס פֿאָר אַ סּוֹדוֹת באַהֲלָטָן
זוי אַין זיך? אַ, וואָס פֿאָר אַ סּוֹדוֹת? אַין די פֿעַנְסְטָרָר, די פֿאָר
שטויבטען, פֿאַרְשְׁמִירְטָע פֿעַנְסְטָר, וואָס קָפָן אָרוֹים צו די הורבעם
האַלְז. וואָס דערצְיַיך זיך דָּארטָן? אַין וואָס ווּיל דֵא מײַר דער-
ניין באַ זיך דָּאס ער געפִּינְט זיך אַינְגעָר אלְיַין אַין שאָפ?

— שְׁשָׁאַשְׁשָׁאַ, ס'איין אַ סּוֹד! קִינְעָר טָאָר נִיט ווִיסְּן, אַין
מײַר האט אַמְּאָל אַ טָּاطָן טָרְלוּ געהאט, וואָס אלְעָגָן גויאים האַבָּן
אַים לִיב געהאט; קִינְעָר טָאָר נִיט ווִיסְּן, אַין מײַר האט אַמְּאָל אַ
ליַּבְּאַרְצְּיַיך מַמְּאָע געהאט, וואָס האט אַפְּ אַיר זוֹנָס חַאָלָוּ היַּיְשָׁע
טְּרַעְרָן גַּלְּאָזְטָ פְּאָלָן : קִינְעָר... קִינְעָר...
און אַט האַבָּן דֵאָך, דָּאָכְטָ זיך, די מאשינעס זיך אַ באָזונג
געטָאן : קִינְעָר, קִינְעָר...

אַיצט אַין מײַר אַ מעְבָּל-אַרְבָּעָטָר, וואָס ווּיל זוייעָר אַפְּט
פֿאַרְבְּלִיבָן נָאָר דָּער אַרְבָּעָט אַלְיַין אַין שאָפ, נָאָר די באַלְעָבָטָם
לְאָז אַים נִיט פֿאַרְבְּלִיבָן אַלְיַין... זוי שִׁקְוָן אַים אָרוֹים אַון פֿאָר
שְׁלִוָּס דֻּס שאָפ...

פֿאַרְוּאָס-זְשָׁעָן אַזְּן זוי אַים נִיט פֿאַרְבְּלִיבָן אַלְיַין? ...
מײַר חויבט אַז אַרְמְשְׁפָּאָגָן אַיבָּעָרָן פֿינְסְטָרָן שאָפ אַין ווי
טְּרוּוּרְיַיך שְׁאָטָמָן גַּוְיָין אַים די מאשינעס נָאָר... אַיְינְגָהוּיְקָרְטָע,
אוֹיְפָגָהוּרְבָּעָט זְיַינְעָן זוי, אַט די מאשינעס. זוי קְלִיבָן זיך,
דָּאָכְטָ זיך, אַנְפָאָלָן אַפְּ מַאְירָן. זוי האַבָּן צו אַים טָעָנוֹת : סְטִוְוָתָאָן,
אַזְּוִי פִּיל יָאָרָן, אַזְּוִי פִּיל צִוְּתָאָן צו די אַרְבָּעָטָס אַפְּ אַונְז... זוי
מוֹטְשָׁעָט אַונְז פְּשָׁוֹט אַוְיָס...

און מײַר שְׁטָעָט זיך אַפְּ : עַם ווּילְט זיך אַים האַבָּן אַ ווּכוֹת

מית זוי — אדרבא, לאMRI זען ווער וועמען עם איז עפעם שולדיס : אט איז ער, מאיר, געווען א געונטער יונג, פול מיט ליען, זיינע שווארצע געקריווולטע האָר זיינען שטעהנדייך מיט לאקסנס איבער די אויגן אַריבערגעפאָלן און זיך האַרמאַניזָרט מיט זיין יונגן חנ'יעור דיסן פנים ; זיין פינגר איז געווען א שין גבעוועט. שטאלץ פְּלָעַנְטָע ער זיין קאָפֶ אָפֶ די בְּרִיטִים אַקְסָלָעָן טְרָאָנָן אָזֶן מִידְלָאָר פְּלָעַנְט פָּאָר אִים די כְּפָרָה זָוָרָן... נו, הַיְינָט זַיְינָעַ העטן. שטארך זיינען זוי געווען, אט די העטן ; אָז ער פְּלָעַנְט אַיְינְקָלָאָמָעָן אַ מִידָּל אַין זיינע אַרְימָס, האָט זוי שׂוֹן פֿוֹן זוי אַרְוָסְגָּיָן נִימָט גַּעֲוָלָטָן...

און צי געדינקען זוי טאָקע נישט, אט די מאשינען, זוי אַזְוִי בערטאָ האָט אִים לִיב געהאטם, און אויב זוי וויסן ניט ווועט ער זוי דערצ'ילן, אָז בערטאָ האָט אִים פָּאָר קִיּוֹן מִינְט אַפְּגָנָלָאָזָן, אַיז אִים נַאֲכַעַגְנָאָגָנָעָן אָפֶ שְׁרוּיט אָזֶן טְרִיט. אִים פָּאָר אָחָת מִזְוִי קְרִינָן, האָט בערטאָ גַּעַטְעָה'. נו, אָז גַּעַטְעָה' זוי השוֹן אַיז גַּעַרְאָגָן, וויסן זוי דען נִימָט, די מאשינען, זוי שטארך זוי האָבָן זיך לִיב געהאט : שטיקער פְּלָעַנְט זוי אַיְינָעַר פֿוֹן דָּעַם צְווּיָּוִטָּן רִיאָוִסָּן... "מיין גַּעַלְיבְּטָעָר, מִין גַּעַלְיבְּטָעָר..." פְּלָעַנְט בערטאָ מְוֻרְדָּט, גַּעַן זוי פְּלָעַנְט זיך אַיז זַיְינָט לִיב אַיְינָעָסָן, "אַיך חָאָב דִּיך פָּאָרָט גַּעַרְאָגָן..."

און מאיר דערפִּילְט זיך דָּא זוי אַזְנָעָר אַיבָּעָר די מאשינען. ער יאנט זיך צו אַיְינָעַר פֿוֹן זוי, אַ גַּעַנְמַאָשִׁין, אָז הַוִּיבָּט אָז דְּרוּיָעָן די דְּראָד, זַוָּאָס הַוִּיבָּט דָּעַם אַיְזָוָרָנָעָם "טִישָּׁ" אַרְיוֹף אָז אַרְאָפֶ,

— בֵּין אָט די מְכַשְּׁפָּה האָט צְווּיָּוִט פְּינָגָעָר פֿוֹן מיין האָנט אַרְוָנְטָעָרְגָּנְנוּמָעָן... צְווּיָּוִט פְּינָגָעָר — דָּאָס אַלְּזִי...

בערטאָ האָט דָּאָן גַּעַוְוִינְט, גַּעַלְאָגָט, אַיז צו אַדוֹאָקָאָט אָז דְּאַקְטוּירִים גַּעַלְאָפָּן...

און ער איז עטְלָאָכָעָט מעָג אַין שְׁפִיטָאָל גַּעַלְעָנָן, אָז נַאֲכַדְעָם צו דְּאַקְטוּירִים אָפֶ וַיְוָוָטָן גַּעַגְגָּנָעָן, אָז... די פְּרִיאַלְאָקְבִּיט פֿוֹן זַיְינָן פְּנִים אַיז פְּאָרְשָׁוָאָונְדָן...

— מָא ווער אַיז שְׁוָלְדִּין ? — ווֹל מאיר אַוִּימְשְׁרִיעָן — אַיה, צי אַיר ?

נָאָר ער דערשְׁרָעָט זיך פָּאָר זַיְינָעָן פְּאָרְלָאָגָן, ער

ציטערט אויף פאָר דער טויטער שטיילקיות... ס'דאַכט זיך אַים, אָז דעם סוד וויסן זוי שווין סייזוּויסי. וואָס וועט ער זוי דער- צוילן? געדינקען זוי דען ניט, אָז נאָכדעם ווי ער האָט זוינע פינגעֶר פֿאָרְהִיּוֹלְט, נאָכדעם ווי דֵי פֿאָרְזִיכּוּרְנוּגְסְנוּעְלְשָׁאָפְט האָט אַים עַמְלָאָכְעַחְוָנְדָעָט דָּלְאָלָעָר אָוָסְנָעְצָאָלָט אָזָן ער האָט זיך צוֹ דער אָרְבָּעָט אָוְמָנָעָטָרְט, אַיְזָן אַ פֿלְאָכְעַחְוָלָז פּוֹן דער „פֿרְיוּזְינְגְּ“ מאַשְׁיָּוָן אַפְּגָנְעַשְׁפְּרוֹנְגְּנָעָן אָזָן אַ שְׂטִיךְ זְוִית אַים אָפְּגָנְרִיסְן; געדינקען זוי דאס דען ניט, די מאַשְׁיָּעָס?

מאָיר טוֹט זיך ווֹידָעָר אַמְּאָל אַ וּאֲרָף לְעָבָן אַ מאַשְׁיָּוָן; אַיצְט וועט ער שווין מער ניט דעם יונְנָן פֿערְצִיךְ-יָאָרְקִין מאָיר', סְרוֹל דעם פֿאָנִיטְשָׁעָס זוֹן. אַיצְט טָאָפְט ער זיך באָ די אַפְּגָנְשָׁנִיטָעָנָע פֿינְגָּעָר, באָ דער אַפְּגָנְרִיסְעָנָע זְוִית, אַזְּנָן אַיצְט גַּעַדְיָינְקָט ער מער ניט פּוֹי וּאְרִימְעַס סְבִּיבּוֹת אָזָן פּוֹן לְיֻבָּעָם, וּאוֹ מְבִיאָסְט אַיְינָעָדְיָי אַנְדָּרָעָ;

ער, מאָיר, געדינקעט אַיצְט, אָז זְוִין בערטאָ האָט צוֹם צוֹוִיטִין מאָל די פֿאָרְזִיכּוּרְנוּגְסְנוּעְלְט גַּעַרְאָגְן... אַיצְט גַּעַדְיָינְקָט ער אַזְּוִי קְלָאָר, אָז שְׁיָנָעָ צִימָעָרָן אָזָן גַּטְעָ מַעַלְלָהָאָט זיך פֿאָרָ אָט דעם גַּלְעָט גַּעַדְיָט, אָז אַיצְט קְלִינְגָּעָן פֿאָר אַים די וּוֹרְטָעָר פּוֹן יְעָנָם אַדוֹאָר קָאָט, ווּאָס האָט דאס גַּלְעָט אַוְיָסְנָעְכְּלָאַפְּאָטָשָׁעָט:

— מַיְן לְיֻבָּעָ, מַיְן טְיוּרָעָ, אַוְיָעָר מַאְזָן אַזְּדָאָךְ שְׁוִין אַ קְרִיפְּלָאָ, אַ קְלִיקָעָ אָפְּ שְׁטָעַנְדָּקָ... אַיר זְוִית נַאֲךְ אַזְּוִי יְוָנָגָן, אַזְּוִי שְׁיָוִין... אַיר קָאנְט אַיצְט לְעָבָן ווי אַ מעַנְטָשָׁ, אָזָן אַזְּוִיךְ גַּלְעָיבָט ווּשְׁרָוּ נִיט פּוֹן קְרִיְּפְּלָאָ...

אָזָן בערטאָס עַנְטָפָעָר האָט מאָיר שְׁוִין נִיט גַּעַהָרָט. בערטאָ זְוִי גַּעַסְעָסְט שְׁטִיל אָזָן האָט צְוֹנְהָרָט, ווי עַפְעָם עַמְּצִיעָר רָעָדָט אַזְּוִי ווּעָגָן אַיר מאָיר', אַיר גַּלְעָיבָטָן, ווּעָמָעָן די מאַשְׁיָּינָעָם הָאָבָּן אַפְּ אַיְוּבָק אַוְמָגְּלִיקְלָאָךְ גַּעַמְאָכְט...

— ווֹועָר אַיְזָן גַּעַרְבָּט? ווֹועָר?

מאָיר וּזְאָלָט אַיצְט ווּלְעָן כָּאָפְן די מאַשְׁיָּינָעָם אַיְזָן זְוִינָעָ אַרְעָם אָזָן זְוי צְוִי דְּרִעְדָּר שְׁלִידָעָן: נָוָ, נָוָ, ווֹועָר אַיְזָן ווּעָמָעָן עַפְעָם שְׁוּלָּדָהָן? נַאֲרָ שְׁוֹועָר אַיְזָן מאָיר', פּוֹן אַרְטָזְיךְ זְיךְ אַוְפְּצָוְחוּבָן; אַיצְט וּטָזְיךְ מאָיר אָזָן אַלְטָן, אַנְדוּעָן, אַפְּאָרְפִּינְגָּעָנָעָם אָזָן אַרוּסְנָעָ...

וּאְרָפְעָנָעָם: דָּאָס ווּוִיבָּ אָזָן די קוֹנְדָעָר לְאָזָן אַים, דעם קְלִיקָעָ...

וּאָס אַיְזָן זְוִי נַאֲךְ אַ פֿאָר מַאְל באַשְׁטְרָאַפְט גַּעַוּאָרָן, אַיְזָן די אַוְיָס-

געפוצטש חדרים נישט אריין... אין קיד דארף ער זיין ער אוננטן פאָרברײַנְגַָן... מ'שעט זיך מיט'ן "אלד קִיְּפֶלֶד מען"... מאיר קרייצט פאר וויטיק מיט די ציון. מאיר קען מער מיט בערטאָן אין איין בעט ניט שלאָפָן, וויל בערטאָ אייז יונגע און פריש, און מאיר איז צובראָכוֹן און פֿאָרְקִוּפְּלַטְט...

און נאָך ערנער פֿון אליעז געוווען, וואָס אלע אַרוּמייקע האָבן געווואָסָט מאָיר'ס לאָגָן. זוי האָבן געווואָסָט, אָז מאיר איז אומֵר נְלִיקְלָאָך אָפּ זַיְן גַּאנְגָּן לְעָבָן, אָז זַיְן זַיְעַרְעַד רַחֲמָנוֹתְּ-בְּלִיקָן פְּלַעַגְן זַיְן נְשָׁמָה דָּרְכָּבוֹיִיטִיקָן. מאיר האָט נִיט גַּעַוְּאַלְטָט קִיְּזָן רַחֲמָנוֹתְּ-בְּלִיקָן, וויל ער פְּלַעַגְטָט זַיְך גַּעַדְיַינְקָעָן וויל מאיר סְרוּלְדָּעָם פֿאָנִיטְשָׁס זַיְן, וויל מאיר, דָּאָס קִינְדָּפֿון אָפּ מַאְמָע, וואָס האָט היּוּסָט טְרַעְרָן אָפּ זַיְן האָלָז גַּעַלְאָזָט פְּלָלָן; וויל מאיר, וואָס האָט שְׂטָאָרָק די מִיְּדְלָאָך צַוְּגַּעַצְיוֹןָן, אָז נאָך ווועמען בערטאָ איזו נְאַכְּגַּעַלְאָפָּן אָז נְאַכְּדַּעַם זַיְן לִיְּבָן גַּעַבְּסָן... מאיר זַעַט זַיְך אָזָוִי, אָז דָּעַרְפָּאָר שְׁטַעַבָּן אִים אַדוֹזָּך אָט די רַחֲמָנוֹתְּ-בְּלִיקָן...

אייצט איז ער אַיְוִינְקָעָר אלְיַיְן אָז שָׁאָפּ מִיט אָזָוִי פֿילְ שְׁוָנָאִים אַרוּמְגָּעָרְיוֹנְלָט. די מַאְשִׁינָּעָם, די וואָס האָבן אִים אָזָוִי אַוְמְגָּלְאָך גַּעַמְאָכָט, זַיְינְעָן אַבְּעָר אַיְצָט שְׁטִילְ; זַיְן בּוּשְׁעוּנָן נִיטָן, זַיְן יְאָן אָז אַיְמְפַעְטָן נִיט — טָאָזָלָן זַיְן טָאָקָעָ צַוְּעָן וויל מאיר גַּעַטְמָט די גְּרָאָבָע שְׂטָאָרָק, מִיט ווּלְכָעָ מַלְאָקָזָט די מַעְכָּל אַרְנוֹנָטָרָ; טָאָזָלָן זַיְן טָאָקָע זַעַן, וויל ער צַוְּפָלָעָכָט וויל עַטְלָאָכָעָן אָז ער בִּינְדָּט עַס צַוְּצָע בָּאַלְקָאָזָן... זַאָלָן זַיְן זַעַן אָז שְׁוֹוִינְגָּן... זַיְן מַזְוִין שְׁוֹוִינְגָּן.

אָפּ איין טָאָגָן האָט דָּעָר בָּאַלְעָבָּס די אַרְכָּבָּעָט אַפְּגָּנְעָשְׁטָעָלָט מְהָאָט מאָיר'ן צַוְּיָן روּ בָּאַנְלִיְּטָ, אָז די אַרְכָּבָּעָר האָבן מִיט פְּאָרְבִּיסְעָנָעָ לִיְּפָן אָז ער פְּאָרְשְׁתְּשֻׁעָמָעָטָ צַיְּינְעָרָ אָפּ פָּאָר טְרַעְרָן אַרְאָפְּגָּעָלָן... קִיְּנְעָרָ האָט אַבְּעָר ווּעָנָן מאָיר סְרוּלְדָּעָם פֿאָנִיטְשָׁעָם זַעַן, נִיט גַּעַוְּאָסָט; ווּעָנָן דָּעָם קִינְדָּ, אָפּ ווּעָמָעָם האָלָז אָפּ מַאְמָע הָאָט אַיְרָעָ היּוּסָט טְרַעְרָן גַּעַלְאָזָט פְּלָלָן, האָט קִיְּנְעָרָ נִיט גַּעַטְרָאָכָט; מְהָאָט גַּעַטְרָאָכָט ווּעָנָן מאָיר, דָּעָם אַוְמְגָּלְאָךְ מַעְכָּל-אַרְכָּבָּעָר...

פְּלִיאַשׁ

.1.

בעלא איז געזעטן איז שאפ. די אוינן און די הענט האבן זיך געשפיגלט איז א שטאלענער נאָרל, וואָס האט זיך געשטעקט איזן די לעבלאָך פון קנעפלאָך און קנעפֿ.

די ערשות פֿאָר טעג האט בעלא געציילט, וויפֿיל קנעפלאָך זי נויט איז די קליעדר: אײַנס, צוֹווּיַּה, צעַן, הונדערט, טיווֹןַט, צעַנְטִיווֹןַט. שפֿעטער איז אַיר דָּס צִוְּלֵן נְמָאַס גַּעוֹוָאָרַן.

און דער קאָפּ טאָקָע האט אַוְיך נויט גערדינט אַזְוִי ווּוּיט. פֿלְעַנְט בעלא אַהֲיָמְקָומָעַן פּוֹן שָׂאָפּ אַ מִידָּע, מִוְתִּצְעָנוּןַדְעַט בִּינְעָר. זוּ פֿלְעַנְט זיך קְלָאנָן פֿאָר דָּעַר טָאנְטָעַ פרִידָּעַן,

אוּ זַי אַיז קְרָאנָן. אַהֲיָם פֿלְעַנְט זַי נוּט שְׁרִיבָּן דָּעַם נְאַנְצָן אַמְּתָה. אַמְּאָל צַוְּשִׁיקָן אַ פֿאָר דָּאַלְעָר אַ יְוָמִיטָּבָן, אַ פֶּאַטְאָגְרָאָפְּעַי אַזְנַבְּן אַ לְּגַבְּן נְעַרְיוֹל: זַאֲלַן די עַלְתָּעָר בְּאַטְשָׁה נִיט האַבָּן קִיּוֹן צְרוֹת.

דָּעַר אַיְוֹנְצִיקָּעַר יְוָמִיטָּבָן ווּאָך אַיז גַּעוֹוָעַן בַּי אַיר שְׁבַּת צוֹדְנָאָכָּטָן, אַיזן קְלוֹבָן פּוֹן יוֹנְגָּעַ לְאַנְדְּסְלִוִּיטָן. דָּאָרְטָן פֿלְעַנְט זַי פָּאָרְגָּעָסָן אַלְעָ אַירָעָ צְרוֹת אַזְנַבְּן וּוּוּיטָן. טְאַנְצָן האַט זַי גַּעֲלַנְט בְּעַסְטָרָן פּוֹן אַלְעָ. זַי פֿלְעַנְט אַפְּקָלָאָפְּן אַזְנַבְּן דִּי רְוִיסְיָעָן קָאָדְרִילָן אַזְנַבְּן שְׁעָרָם אַזְנַבְּן וּוּאַלְעָן, אַזְנַבְּן זַיְנָעָן אַזְנַבְּן גַּעֲפְּלִוִּיןַן. אַלְעָ מִיְּדָלָאָך, אַפְּלִוְוָן די, וואָס האַבָּן גַּעֲצִיּוֹן אַ הַכְּבָעָרָן יְחוּס פּוֹן שְׁטָעָטָל, האַבָּן גַּעֲקָוָת אַפְּ אַיר מִוְתִּקְנָהָאָוִוִּין. די יוֹנְגָּעַן זַיְנָעָן פְּשָׁוֹט צְעַפְּרָוָנָגָעַן גַּעוֹוָאָרַן. יְעַדְעָר האַט זיך גַּעַד רִיסְן מִוְתִּ אַיר כָּפְּן אַ טְעַנְצָל.

.2.

אַיזְוִי בָּאָך, — אַיזְוִי האַט זיך עַזְרָוָאָלְעָקָע גַּעֲרוֹפָן אַז אַמְּעָרִידָן, — האַט זיך פֿאָר דָּעַר לְעַצְטָעָר צִוְּיָּה צְוִיפֿלָן אַנְגָּעָהָיָבָן רִיבָּן

ארום בעלאן. בעלא האט אים אפלו א פאר מאל אוועקנמאכט מיט דער האנט, אבי פון אים פטור צו ווערן, וויל — איזן קלידי ניגשיות — איזן דער היומ איז ער געווען א נביבונגע.

דער בחור האט זיך אבער ניט געמאכט העונדריג, גלייך ווי ניט אים מיינט מען. ער האט איר דערציאטל, איז ער פאראדינט פופציש דאלער א וואך ער האט שווין טטלאכע הונדרטר דאס ער איז באנפ. ער איז אינגעער פון די בעסטע פליישהאקרער.

ער האט שטעהריל ארכבעט.

חויז דעם לאזט ער זיך קאסטען א פאר סענט איזן קלוב, איז סאסיסיעט, אבי מ'זאל פארגעטען זיינע אלטער זינד פון דער היומ, מ'זאל געדענ侃ען מר. איזו באך, וואס האלט דעם גראבן צינאר איז מוויל. קווטט אריין מיט איזן אינגען איזן צעלט פון מנדביב איזן ניט די גערטען, שענטטען נדבה, מ'זאל רידין פון מר. איזו באך, דעם חוויכן, ברויט-פלוייצונג בראונעט מיט'ז בלוייען קאסטיום. לוייט דער לעצטער מאדע, מיט א גאלדן זינערל, קיטעלע. מיט וואס ער שפיטל זיך אפט, מיט א פינגערל, איזן זואס ער שפינגל זיך.

דערפֿאָר איז ער אומעטום א דעה-זאגער. פאַרְגּוּמֵט א בכבוד'יקן פלאץ צוישן לאנדסלייט: מ'טילט אים אוייס מיט א וויעץ: וויעץ-פֿאָרוּזִיךְ איזן קלוב, וויעץ-פֿרְעֹזִיךְ איזן סאָר סיויעט.

.3

זוען די מומע פרידע האט זיך דערוואוסט, איז איזו שארט זיך צו בעלאן, און זיך זויל נאך ניט, איז איר אריין א דונער איזן קאָפּ: א שינגער, "בָּאי" און א גרויסער פאַרְדִּינֶר. איז ער ניט פון נרויס יהום. איזן אַמְּעָרִיקָעַ קומָט מען ניט אַפְּזַעֲכָעַ זאָכָן. געלט איזו יהום און כבוד.

האָבוֹן זיך פֿאָר בעלאן אלע זיכרונות ווענן עזיראָל'עקלען אַרוּסִינְעָקִילָט פון אַיר מוח און פֿאָר די איזן זיך אויסגעשטעלט. האט זיך דאס דער מומע דערציאטל. די מומע האט אַבער אַירע מעשיות פֿאָרְקִינְיּוּתְשָׁטָן, אַיר גענבען צו פֿאָרְשְׁטִיּוֹן, איז וואס איז געווען איז פֿאָרְפְּלוֹוִוָּן.

או בעלא האט אין שפיגל דערזען דעם אנחויב פון די עלטערע טעה, וואס צליינן זיך און די קנייטשן און פאסיקלאך אָפַּ שטערן און בעקלאך, או ס'גיט זיך אָ שטעלעלע אַין אָ זויט, אַין אָ הַסְּטָעֵלָעַ רִיסְטַּט זיך פָּוּן עֲרָגְנִי אַינְנוּיִנְקָ אַרְזִים, — האט זיך זיך געבעוינן. אַין אַין אָ זונְטִיךְ פֿאַרְנָאַכְטָ אַין בעלא געוזען מיט איזוין אַין פֿאַרְקָ. אַיזְיָהָאַט נַעַחַלְתָּן אַין אַיְזָן דִּירְדִּין, אַין זיך האט געשלוינן. מיט אַמְּאַל האט זיך אָ זאנג געטאנֶן: "איוין, אייך זיך, אוֹן כְּזֻעַל זיך שוין דִּירְ נִיט אַוְיסְדְּרִיעַן".

האט עס אַיזְיָהָאַט נַעַחַלְתָּן אָ חַתּוֹן/קַעַלְעַט, אוֹן גַּאַט אַין לְיוֹת זַיְנָעַן אָזֶש צַעֲוָצָט גַּעַוָּוָן. סַאַרְוָועָרָם האַבָּן גַּעַוָּוָיכְט אָן פּוֹיְקָן האַבָּן גַּעַפְּוִיקָט אַין טַאַצְנָן האַבָּן גַּעַדְשׂוּגָט. וּאַכְּנַלְאָגָן האט מען גַּעַרְדִּיט אַין דַּעֲרַצְיִילָט אַין קְלוּב אַין אַין סַאַסְיִוָּטִי: אַזָּא בְּרוּיטִיקִיט, אַזָּא אַפְּמַעַנְעַ האַט מען אָפַּ אָ חַתּוֹנה שוין לאָגָן נִיט גַּעַזְעַן אַין פִּילַאַדְעַלְפִּיעַ.

4

אָ פְּאָר יַאֲרֵ האַבָּן זיך בַּיְּ אַיזְיָן מיט בעלאן דַּוְרְכְּנְעָרָקְט מיט "אַפְּשָׁרָס", "מִילָּאָס". נַאֲר וּוָאָס וּוּוִיטָעָר אַיְזָאַלְעַ גַּעַוָּאָרָן בִּיטְעָרָעָ.

בעלא האט גַּעַרְבְּצָט, גַּעַחְסָט אַין גַּעַוְוִיטִיקָט. די פִּילְאָר דַּעֲלְפִּיעָר דְּאַקְטִוְרִים וּוּוִיסְן שׂוֹן נַאֲר נִיט קִיּוֹן קְרָנָק, אַזְוּי האַבָּן בעלא אַין אַיזְיָהָאַט נַעַחַלְתָּן. מַהְאַט זיך שׂוֹן אָ פְּאָר מַאְלָ מְטָרָח גַּעַוָּעָן קִיּוֹן נַיְוִוָּאָרָק, צַו די גַּעַרְטָעָ פְּרָאַפְּעָסָאָרָן. וּוּי אַלְעַ וּוּאַלְטָן זיך דַּאֲס אַפְּגַּעַרְעָדָט: "קִיּוֹן קִינְדְּרָעָר נִיט!".

בעלא גַּיְוִיט אַרְוָם אַיְבָּעָר די שׂוֹנְעָן צִימָרָעָן, וּוּי אָ פְּאָר משְׁפְּטָעָ צָוָם העֲנָגָן. זַי אַיזְיָ פּוֹילָ, וּוּי אָ קָאָז. סְ'זִוְוִוִּיט זיך אַיר אָוִוָּס, אַזָּא אַירָעָ גַּלְיְדָעָר העֲנָגָן אָפַּ די קְלִיְדָעָר, נִיט די קְלִיְדָעָר אַפְּ אַירָעָ בִּיְנָעָר. זַי שְׁלַעַטְט זיך אַרְוָם אָ גַּאנְצָן טָאָג מיט די שְׁיר אַין אַין שְׁלַאָפְּרָאָק, וּוּי אַן אַלְטָעָ בִּיְזָעָ שְׁוּנוּגָעָר. זַי עַסְט נִיט, טְרִינְקָט נִיט. הַאַדְרָוּוּט זיך נַאֲר מִיט פִּילְן אַין פְּלִיְיָ סִינְגָעָ פְּאַרְבִּיעָ וּוּאַסְעַרְאָךְ, אַין קְרָעְנָקָט, קְרָעְנָקָט.

אַיזְיָ דְּרוּיט זיך אַרְוָם, וּוּי אָ צְעָרִיְצְטָעָר וּוּאָלָה. אַטְ-אַט אַיְזָן עַר גְּרִוִּיט אָ וּוּאָרָף צַו טָאָן זיך אָפַּ אַיר, זַי אַנְכָּאָפַּן בָּאָם גַּאַרְגָּל

און א קוועטש מאן אט א זוויז א... ווועט זי אַרְוֹסְשָׁטֶעֶן דִּי צונג, אַוְסְגָּלְאַצְּן אַ פָּאָר גַּלְעֹזֶרֶנֶעֶן אַוְינֶן, מֵאַכְּן קַעֲבָעֶבֶן אָוּן זַיְדָאָוִיסְצִיעָן, — ווועט ער פְּטוּר וּוּרְעָן אָוּן פָּאָרְטִיךְ.

וואָס ווועלן אַכְּבָעָר זַיְדָן דִּי לְאַנְדְּסְלִיּוּט פֿוּן קָלוּב אָוּן סָאָרְסִיּוּטִי? מִוּעַט אַוְפְּמִישָׁן דִּי בַּלְעַטְלָאָךְ פֿוּן עַזְרִיאָלְעַקְל שָׁאָרְלָאָטָאָן. ער ווועט פָּאָרְלִירָן זַיְדָן כְּבָדָן אָוּן זַיְן וּוּרְטָם. ער ווּאַלְטָט אָוּדָאי וּוּעָלָן, זַיְדָל זַיְדָל גַּעֲוָעָן אַיְפִּין, אַיְגּוֹת. ער ווּאַלְטָט גַּעֲוָעָן אַיְפִּין, אַיְגּוֹת. ער ווּאַלְטָט אַיְרָן נַאֲךְ דַּוְרְכְּנַעֲפִירְטָן אַ שִׁיּוֹן לְוַיְה'לָעַ אַוְיךְ, וּוּיְסַמְּטָר אַיְיָוּ בָּאָךְ... נַאֲךְ זַיְדִּיגְט זַיְדָל אָוּן שְׂמִיטָה אַוְיךְ. קַרְיכְּתָאָרְוּם אַ ברְנוֹזָעַ אַפְּ דַּעַר וּוּלְטָט. בִּיוּן אַפְּ דַּעַר קָאַץ אָוּן דִּי טַעַפְלָאָךְ. נַיְטָזְזָעַ זַיְדָל נַיְטָזְזָעַ זַיְדָל שְׂמָאָרְבָּטָם. נַיְטָזְזָעַ קִיּוֹן וּוּיְבָ, נַיְטָזְזָעַ קִיּוֹן מַעֲנְטָשָׁן. קַרְעַבְצָטָם, אַוְיקָעַט אָוּן דָּאָרְטָם.

אונ גַּטְן' קָעַן ער זַיְדָל נַיְטָזְזָעַ. דָּאָס גַּעֲזָעַ לְאַזְוֹת נַיְטָזְזָעַ. ווּאָס קָעַן ער וּוּיְזָעַ אַה אַיְרָן? פָּאָלְשָׁ אַיְזָעַ זַיְדָל צַו אִים, אָוּן אָז ער זַיְדָל לְעַנְעָן, ווועט ער זַיְדָל גַּטְן'? וּוּיְסַמְּטָר דָּאָךְ אַלְעָעַ, אָז ער האָט זַיְדָל גַּעֲוָעָנְגָעָרְטָן בַּיְיָ אַירְעָ פִּים, בִּיוּן ער האָט אַיְרָן לְיַבְעָ אַוְיסְנָעָ בעַטְלָתָן. אַיְזָעַ דָּאָךְ אַיְטָלָאָכְן בַּאֲקָאנָטָן, אָז ער בַּרְעַנְגָּט זַיְדָל אַוְיסָס אַה אַיְרָן, אַבְּיָ זַיְדָל גַּעֲזָעַנְטָן וּוּרְעָן.

דַּעַר לְעַצְטָר דַּאְקָטָאָר האָט נַאֲךְ אַוְועַקְנָעַ/הַרְגָּעַט. דָּאָס פְּרַאָפְעַסְאָרְלָן נַיְטָזְזָעַ זַיְדָל אַזְגָּן אַרְוּם מִיטָּא שְׁמִיבָּעָלָעָ : „הָאָ, כַּיְיַיְנָעַ הַעֲרַשְׁאָפְטָן, נַאֲךְ נַיְטָזְזָעַ. מִיטָּא זַיְדָל קָרְעָנָק קָעַן מַעַן לְעַבְנָן בִּיוּן חַנוּדָעָרָט אָוּן צַוְּאָנָצִיָּן יָאָר, נַאֲךְ מַ'מוֹן זַיְדָל הַיְתָן!“ האָט דָּאָס פְּרַאָפְעַסְאָרְלָן אַ פִּינְטָל גַּעֲטָאָן מִיטָּא אַיְגָּל : „הַאֲבָן אַ שְׁטָעַנְדִּיקָן דַּאְקָטָאָר, זַיְיָ רְוָאִיךְ, אָוּן דַּעַר עִקְּרָן — אַוְיסְמִידָן גַּעֲשַׁלְעַכְטָלָאָכְעָ בַּאֲצִיאָוֹנָגָעָן.“.

.5

יעַנְעַ נַאֲכָט אָזָוּ אַיְזָעַ נַאֲךְ נַיְטָזְזָעַ. אַלְעַ זַיְיָנָעַ קִינְדָּרָעַ-אַיְזָנְגָּלְיָאָרָן הַאֲבָן זַיְדָל אַוְיסְגָּעַשְׁטָעָלָט פָּאָר זַיְיָנָעַ אַוְינֶן. דִּי בַּלְדָעָר זַיְיָנָעַ גַּעַשְׁוֹוָאָמָעָן פָּאָר אִים אָוּן זַיְדָל גַּעַרְיִיצָט אַזְוּי וּרְעָ פְּלַעַנְטָזְזָעַ זַיְדָל רְיוֹצָן, לְיַיְגְּנָדִיךְ קַלְאָפְטָעָר אַפְּנָן דַּנְיִעְסָטָעָר מִיטָּא גַּעַרְשָׁרְיוּעָן אָוּן גַּעַלְעַטָּעָר. האָט זַיְדָל אִים גַּעַבְעַנְקָט נַאֲךְ יַעַנְעָר בְּרוּיטָט.

קיומ און פְּרִוִּיקִיט אָפַן מַאֲרָק, אֶפְּ דָּעֵר סְטָאוֹוִיסְטָקָעֵר נַאֲק, צְוִוִּישָׁן
די פְּלִיוֹשִׁיְּאַטְקָעֵס אָוָן שְׁחִיתָהָהוִוִּז.

איין מַיְּלִיכִין בְּאַרְטָאָג, וְעוֹן דִּי מַיְּלִיךְ-פִּירְעָר וְוַיְיַעַן גַּעַשְׁפָּרוֹנוֹ-
גַּעַן פָּוֹן הוֹיוֹן צַו הַווֹּז אָוָן פְּלָעַשְׁלָאָךְ בֵּי דִי טְרוֹן גַּעַשְׁטָעַלְט, אָוָן
זַיְיַן בְּאַלְעָבָאָס, דָּעֵר בְּשְׂרָכְ-בּוֹטְשָׁעֵר אִיְזַ אַוּוּק אַיְזַ אַנְגָּהָאָקָט פְּלִיוֹשׁ, דִּי וּוֹיַּדְעַת
בְּעַר וּוֹעַלְעַן בָּאַלְדַּ אַנְהָיִבְן קְוַמְּעַן אָוָן נַאֲרְגְּלָעַן וּוֹיַּקְאַטְשָׁקָעַם.

איַיְזַ הַאָט אַרְוָמְגַעַשְׁנִין דִּי פְּאַרְשְׁוֹאַרְצָטָע אַוְבְּעַרְפְּלָאָכָן,
דָּאָס פְּלִיוֹשׁ זַאְל אַוְיסְקוֹן פְּרִוְּשָׁ אָוָן רְוִוִּת. עֶרְ: הַאָט אַיְבְּעַרְגָּעַד
זַעַגְטַּ דָּאָס קְעַלְבָּל, אַחַלְבָּ אַבְּהַאֲלָטָן אִיְזַ אַיְזְדְּשָׁטְבָּל, אָוָן דָּאָס
אַנְדְּרָעַ צַעַחְלָקְט, אַוְבְּגַעַהָאָנְגָּעַן דָּעַם קָאָפְ מִיטַּ דָּעַר צְוָנָן אָוָן
לְוַנְגַּאָזְנְלָעַבָּר. עֶרְ: הַאָט זַיְד גַּעַנְוָמְעַן צָוָם לְעַמְּלָעָ. עֶרְ: הַאָט
עַס אַוְעַקְגַּעַשְׁטָעַלְט פְּוֹנְקָט אַיְנָמִיטָן קְלָאָז, אַפְּגַעַוְוִוִּשְׁטָמָט דִּי הַאָט,
וַיַּ אַבְּיַסְלַ גַּרְבִּיבַן אַחֲרַן אָוָן אַחֲרַר אִיְזַ שָׁאַרְפְּשָׁטִיַּן אָוָן זַיְד גַּעַ-
גַּרְיוֹת אַיְבְּעַרְצָזָהָאָקָן דָּאָס לְעַמְּלָעָ.

פְּלִיצוּזִים הַאָט פְּאַר אִים בְּעַלְאָ אַנְגַּעַשְׁוּבָט. גַּעַמְאַכְט מִיטַּ דִּי
פְּינְגְּנַרְלָאָךְ וַיַּ קִינְדְּרָעַר רְיוֹצִין זַיְד: "אַחָאָ, עַזְרִיאָלְעָקָל שָׁאַרְלָאַטָּאָן,
וַיַּוְיַסְטַ מִיךְ פָּאָר אַ וּוֹיַּב, וַיַּעַל אִיךְ קְרַעְנָעַן אָוָן קְרַעְנָקָעַן!" הַאָט
זַיְד אַיְזַ אִים זַיְיַן וַיַּנְאַצְעַר כְּעָס צְוָנוֹבְגַעַשְׁנוֹילָט. דָּאָס בְּלוֹט אַיְזַ
אִים אַרְיַין אַיְזַ פְּנִים, סְהַאָט אַוְיְסְגַעְקָט וַיַּאַרְתֵּן אַרְיַין שְׁטִיקָס
פְּלִיוֹשׁ. דִּי אַוְיַגְן הַאֲבָן בֵּי אִים גַּעַזְאָטָן, וַיַּאַרְתֵּן אַקְסָם, וְעוֹן
מְפִירְט אִים קְוַילָּעָן. זַיְיַן רַעַטְעָר מַסְפָּול הַאָט גַּעַנְבָּעָן בֵּי אִים
אַ צִּעְטָר אָוָן דִּי הַאָט הַאָט זַיְד גַּעַנְבָּעָן אַ שְׁוֹונְדָר אָוָן זַיְד אַרְיַין-
גַּעַנְבָּעָן מִיטַּ דָּעֵר שָׁאַרְפָּאָן קְלָאָז.

דִּי אַיְגַּן הַאֲבָן אַנְגַּהָוִבַּן בֵּי אִים שְׁוַיְנְדָלָעָן, דִּי פָּסַט הַאֲבָן
זַיְד אַנְגַּהָוִבַּן צַו וּוֹאַקְלָעָן, אָוָן עֶרְ: אִיזַּ אַנְדְּרָעַגְּנָפְאָלָן, וַיַּאַ-
אַוְנְטְּרָעַגְּנָשְׁאָסְעָנָעָן.

אָפַן קְלָאָז אַיְזַ גַּעַלְעָן זַיְיַן הַאֲלָבָעָר פְּינְגְּנָעָר פָּוֹן דָּעֵר לַיְנְקָעָר
הַאֲנָטָן, זַיְד גַּעַטְלִיעַט אַיְזַ זַיְלְבָעָרנָעָר שָׁאַרְפָּוָאָנָט פָּוֹן דָּעֵר הַאֲסָט.
מִיטַּ רְוִוְעַט אַיְגְּנָעָלָה, וְואָס הַאֲבָן אַרְאַפְּגַעַרְוָנָעָן אִיְזַ אַרְיַתְשָׁקָעָלָעָ
אַפְּ אַ וּוֹאַנְטְּזִוִּיטָט פָּוֹן קְלָאָז אָוָן זַיְד גַּעַשְׁלָעַנְגָּלָט אַרְוָם אַ פָּסַט, הַאָט
עֶרְ: זַיְד גַּעַרְיוֹצְט מִיטַּ אַפְּרִ' חִילְשִׁ' טָן קְרַעְפָּעָר.

מאנקם פערלאוּן

„טַרְעָמֶפֶן !”

ראזע איז פון אויטאטאמוביל ארויסגעשפרונגגען און זיך געלאומות גיינ צו דער אנטקענדיקער בריליאנטזוויטרינע. דאס קלילרנדיקע ליבט, וואס האט פון די עלעקטוריישע לאכטונג בעשריפיצט, איזו גע פאלן אפ א יונגן מאן, וועלכער איזו באם ראנ פון טראטואר געתמא נען. רזוע האט זיך אפנעםטעט. אירע אויגן-דעלקלאך האבן זיך אפ גיך אנגעההיבן באוועגן, פונקט ווי עס זאל איר שטאך איזו די אויגן שויננדלען, איר גאנצער גזיזט איזו פון אングעשטרויננטקייט אויפגעציזוּן געוואָרָן און זי האט טיף די אויבערשטער ליפ איינ-געביסן.

— איז דאס מענלאָך ? — האט זיך ארויסגעשפטשטעת.
אייר פינגער האבן נערווען געצייטערט איבערן אויטאטאמוביל-טייך. זי האט אויפגענוּמען אלע קראפטן, און ארויפגעציזוּונגענער אנטשלאָסגענער אויסדרוק האט זיך אפ איר קילאָכידין פנים באָז וויזן און זי האט געוואָלט זיך לאָזון גיינ איר ווען.
— עס איז דאָך פֿאָרט ער ! — האט זיך זוֹוְדר קוּם ארויס-געשטאמלט.

דער יונגער מאָן האט געהאלטן אַ זעלְך אַפְּ די פְּליַיעַם. אַ זעג, איז פֿאָפִיר אַיְינְגְּעוּיקְּט, האט ער אַונְטְּרָעֵן אַרְעָם געטראָן. דער אַנטְאָן זיינגער איז אַיְינְגְּאנְצְּן געווען צְשֻׁלְׁמְפְּרָט, דורך די צעריסענע קלְּאָשְׁוּום האט זיך געווען דאס לְּיִוב פון זיינע פֿים. זיינ פֿנים איזו געווען באַדְקָט מִיט אַ צְפְּרִידְעָנָעָם שְׂמִיכָל, און אַ לְּיבְּלָאָכְּר פֿיְיעָל האט געשריפיצט פון זיינע אויגן.

עס האט זיך דערחרט אַ קלְּנָגָן פון אַ טְּרָאָמוֹאַי, און דער יונגער מאָן האט זיך אַנְגְּעוּהָיְבָן באָוועָן אַ אַרוּפְּצְּיוּשְׁטִיְּזָן.

— דְּזַשְׁאָו ! — האט רזוע אַרוּסְּגַּעַשְׁרִיעָן.

דער יונגערמאָן האט זיך אַרוּסְּגַּעַשְׁקָוּט, און ניט באַמְּעָרְקָעְנְּדִיק

קיין באַקָּאנְטָע, האט ער זיך געלאָזָט צומ טְּרָאָמוֹאַי.

דא האט אים עמיינער בעס ארבּל א צי געטאן : — הושאָן !
ער האט זיך אַרומגעקוקט. און דערזען פֿאָר זיך אַיונגען, רײַיך
פארפֿוצטעהָ דאַמע. ער האט זיך גְּלִיאָכְנִילִיטִיך באַמְּרוֹאָכֶט אָון גַּעַד
פרענְטֶן : ווער זויט אַיר ?

אַסְקָרּוֹך אַיּוֹ דָּרְבָּגְעַלְאָפָּן אַיבָּעָר רְאֹזָעָם קָעָרְפָּעָר : שְׁטִוִּיט
דאַ פֿאָר אַיְרָע אַוְינֵן דָּשָׂאָן, דָּרָר פֿרִיאָלָאָכָּעָר, לְעַבְּדִיקָעָר יְוָנָג מִיט
די לְאַנְגָּע גַּעֲלָאַקְטָעָהָהָר ? אַיּוֹ דָּאָס דָּעָר מַעֲנְטָש, וּוָאָס אַיּוֹ נַאֲדָר
פָּוֹן אַיְר גַּעֲדָאָנָק נִיט אַזְוָעָק, זִוְּנָט ער האט דָּעָם אַנוֹיוּעוֹרְזִיטָעָט
פארלָאָזָן ? אַיּוֹ דָּאָס דָּעָר אַומְּדָעָרְגְּרִיבְּכָאָרְדָּעָר אַידְּעָאָל אַירָעָר צַיְּר
לְיב וּוּלְכָן זיך האט אַזְוָי פֿיל גַּעַלְטִין ?

— דָּרְקָעְנְסָט מִיך נִיט, דְּזַשְּׁאָו ? — האט זיך נַאֲדָר אַז וּוּיְלָע
שְׁוּוֹינְג אַפְּרָעָג גַּעַטָּאָן.

דְּזַשְּׁאָו האט גַּעַצְוִיגָּן מִיט די אַקְסָלְעָן.

רְאֹזָע האט פֿאַרְשָׁטְשָׁעָמָט די צַיְּנָעָר : ער דָּרְקָאָנָט מִיך נִיט.
וּוְסְ'וּיְזָט אַוְוָם, האט ער וּוּיְנִיקְדוֹאָס גַּעֲדִינְגְּקָט וּוּעָן מִיר.

מִיט אַמְּאָל האט זיך אַז אַז אַוְיסְגַּעְצְּוִיגְעָנָעָר, דָּרְאַיְנְעַרְדְּיָקָעָר
„הָאָז“ אַוְיסְגַּעְקִיְקָלָט פָּוֹן דְּזַשְּׁאָוָס מֻוְּלָע.

— עַנְדְּלָאָד ! — האט רְאֹזָע בְּמַעַט וּוְאַוְיסְגַּעְשְׁרִיעָן.

— יְאָ, אַיך דָּרְקָאָז דַּךְ, רְאֹזָע, — האט דְּזַשְּׁאָו גְּלִיאָכְנִילִיטִיך
גַּעַנְטְּפָעָרְט.

זַיְּן עַנְטָפָעָר האט רְאֹזָע וּוְמִיט מַעְסָדָט גַּעַשְׁנִיטָן. נִיט
וּוּלְנְדָרִיך האט זיך אַז גַּעֲדָאָנָק גַּעַיאָוּעָט : מִיט אַזָּא בְּרָאְדִּיאָנִישׁוּן
אוּסְפָּעָן אַיּוֹ ער נַאֲדָר אַלְּזָ גְּלִיאָכְנִילִיטִיך צַו מִיר ? ! ...

דְּזַשְּׁאָוָס בְּלִיכְסָבָע האט אַבָּעָר דָּעָם גַּעֲדָאָנָק פֿאָרְטְּרִיבָן. זיך האט
גַּעַפְּרָעָגְט מִיט אַלְּבָלָאָכָּן טָאָן :

— וּאַסְ-זְוָעָ אַיּוֹ מִיט דִּיר גַּעַשְׁעָן, דְּזַשְּׁאָו ? וּוּאַוְהָיִן בִּיסְטִי
אַנְטְּרָעָן פָּוֹן אַנוֹיוּרְזִיטָעָט ?

— פֿאָרָאָן צַוְּפִיל צַו רִיאָדָן וּוּעָן דָּעָם, — האט ער גַּעַנְטָה
בעָרָט. — אַיְצָט אַיּוֹ נִיט די צַיְּטִי.

— אוּבָ אַזְוָי, וּוְלִיאָיך דִּיך זַעַן אַן אַנְדָּרָעָט מַאְלָי.
זיך האט אַיּוֹ דָּרְלָאָנָט אַז וּוּזִיט-קָאָרָט, וּוּלְכָעָ ער האט גְּלִיאָק
איַן קַעְשָׁעָנָע אַרְיוֹנְגַּעְשְׁטוּפָט.

— וויסטו וואו דאס איז? — האט ראווע מיט באהאלטעןעם

שטעלץ א פרעג געטאן.

— איך וועל טראפען.

— דיווערטסידר דריינן.

— ניט קיין מיאוסער געגענט, — האט דושאָו מיט א שמייבָּל
באמערקט. — איך וועל זוּן טיק אונטיך.
און זוי זיינען זיך צענאנגען.

— וואָס איז מיט אים געשען? — דער געדאנק האט ראווען
רווען ניט געלאֹוט פֿאָר די פֿאָר טען וואָס ס'זֵיןען נאָר פֿאָרבליכֶן
ביז זונטיל. זי האט ניט געקענט באָרגוּפֿון צוּלִיב וואָס א געלעָרְנִיבָּן
טער. יונגעָר מאָן זאָל ווערָן א שׂוֹוֹרְצָעָר אָרְבָּעָטָר.
ראֹועָז האט זיך אַנְגַּעַחֲוִין צוּ דערמאָנְגָּעָן, אָז די לְעַצְתָּע צִוְּיָת,
איידער דושאָו איז פֿוּן אָנוֹוּעוֹרְזָעָט אָוּעָם, פֿלְעָנְט עַד שְׁטָעָנְדִּים
זַיְוִין פֿאָרְטָאָכָּט. אַיְן יַעֲנֵר צִוְּיָת פֿלְעָנְט זי שְׁרָעָלָאָך אַיְפָּרְעָר
זַיְכְּטָיך וּוְעָרָן מִינְעָנְדִּיך אָז עַר טְרָאָכָּט וּוְעָנָן א גַּעַלְבָּטָר.
איָוָנָמָּאָל נָאָר דָּאָכָּט זיך האט עַר אַיר א זַגְּנָעָטָן, אָז זַיְוִין
מוּטָעָר, אָז אַלְמָנָה. הַאָלֶת אִים אַוְיִיס...
אָכְבָּר וואָס איז דער אָונְטָעָרְשִׁיד? צוּלִיב וואָס אַינְטָעָרְשִׁירָט
זַי זַיך מִיט אִים אָזְוִי? אַיְצָט אִיז עַר דָּאָר זַיךְעָר נִיט וּוּרְט אַיר
אוּיפֿמְעָרְקָוָאָמְקִיּוּט...
ס'הַאָט אַיר פֿאָרְדָּאָסְן די באָגְעָנְעָנִישׁ: — אָט, ס'זֵיןען שַׁוִּין

אוּעָק דָּרְיוִי יַאֲרֵ זַוְּנָט זַיְהָבָּן זַיךְעָרְקָוָן. זי האט שַׁוִּין צָוֵּז
בּוּסָּאָך אַנְגַּעַחֲוִין פֿאָרְגָּעָן אָז אִים. זי אַיְזָן אוּרְקָוָן גַּעַוְוָעָן,
אָז וּוְעָן דַּוְשָׁאָזְוּ דַּעֲרוֹוִיסָּט זַיךְעָרְקָוָן זַיְהָבָּן זַיךְעָרְקָוָן
וּוְאָלָט עַר גַּעַקְוּמָן צָוֵאָר אָזְוִין בְּעַטְנָאָנְטָשְׁוָלְדִּיקָּנוּגָּן... אָז דָּאָגָּר:
אָז אַפְּגָּנְרִיסָּעָנָה, אַפְּגָּנְשָׁלִיסָּעָנָה בְּרָאְדִּיאָנָה אָז שִׁינְקָט אַיר נִיט
קַיְיָן לְיַבְּלָאָכָּן בְּלִיק אָפְּוּלוּ.

זַי האט זַיךְעָרְקָוָט צָוֵאָרְטָרְיוּבָּן אַזְוּלְכָּעָן גַּעַדְאָנְקָעָן.
פֿאָרְקָעָט, עַר שְׁעַמְט זַיךְעָרְקָוָט גַּעַוְוִים מִיט זַיְוִין אַפְּגָּנְרִיסָּקִיּוּט, אָזְוִין דָּעָרָה
פֿאָר האט עַר צָוֵאָר קַיְיָן סְךְ נִיט גַּעַרְעָדָט... זי האט גַּעַפְּלָט וּוּי
די אַמְּאָלְיָקָעָ לְיַבְּעָסְגַּעַפְּלָן דָּעְרוֹאָכָּן, אַנְטוּוּיקָלָעָן זַיךְעָרְקָוָן זַיְהָבָּן
קָעָר. זַי האט זַיךְעָרְקָוָט אַפְּגָּנְשָׁלִיסָּעָטָלָט וּוּי וּוּט דַּוְשָׁאָוּעָן באַסְלִיּוֹן.

אוועפנעםען פון דער מיאום'ער, שוואָרצעער אַרבּעַט, — דאן ערשות
וועט זיך אַנְפָאַנְגָּעַן פֿאַר זַיִן אַלְעָבָן: עַר וּוּעַט זַיִן כּוּבָּר לִיבָּן...
ווען דָּאַס גַּלְעָלַה האָט אַ קְלוֹנוֹג גַּעֲטָאָן, זַוְנְטִיךְ אַוְנוֹמָט, אַיְזֵן רַאֲזָע
גַּעֲזָעָן אַיְזֵן פַּאֲדָרְעִיךְ מַעַר אַיְזֵן אַ פַּאֲטָעַל. אַ שְׁטָאַרְקָע פַּאֲרְגְּלִיְּז
וּוּרְטְּקִיְּתַהְאָט זַיִן אַרְאַפְּגַּנְעַאַסְקָן אַיְזֵן אַלְעַ אַרְעָה נַיְידָעַר. זַיִן האָט
גַּעֲפִילְטַה וּדְיַיְפִּים זַוְינְגָּעַן אַיר מִיט אַמְּאַלְשָׂוּר גַּעֲוָאָרָן, אַוְן דָּעַר
גַּאנְצָעַר קְעַרְפָּעַר וּדְיַיְפִּים פַּאֲרָאַלְיִזְוָרָט. וּוּעַן דַּזְשָׁאַזְעַה האָט זַיִן אַבְּעָר אַיְזֵן
טִיר פָּוֹן צִוְּמָעַר בָּאוֹווֹין אַיְזֵן, וּיְיַיְאַלְעַדְקָעַר שְׁטָרָאַסְקָן, אַ יְסֵד
כוּאַלְיַע אַרְיְבָעַרְגָּעַלְאָפָן אַיְכָּעַר אַיר קְעַרְפָּעַר אַוְן אַיְם אַ טְּרִיוֹסְל
גַּעֲטָאָן. אַ בְּרִיְּטָעַר, הַאֲרְצִיקָּעַר שְׁמִיכְלַה האָט זַיִן אַפְּ אַיר פְּנִים
צָעַגְנָאָסָן. זַיִן פָּוֹן פַּאֲטָעַל אַוְיפְּגַּנְעַשְׁפְּרָנְגָּעַן אַוְן דַּזְשָׁאַזְעַן בַּיּוֹדָע
הַעַנְטָמָעַן גַּעֲטָרָאָגָן.

— הַעַלְאָו, דַּזְשָׁאַזְעַן! — האָט זַיִן צְוֶפְּרִידָן אַוְיסְגָּעַרְוָפָן אַוְן אַיְם
אַיְן פְּנִים פַּאֲרָקּוֹטַה.

— הַעַלְאָו, דַּזְשָׁאַזְעַן! — האָט דַּזְשָׁאַזְעַן גַּעֲנַטְפָּעַרט אַוְן באַקּוֹטַה
דַּעַם אַוְיסְגָּעַפְּזָצָן צִוְּמָעַר.
ראָזָע אַיְזֵן וּוּיְיַעַל גַּעֲשָׁטָאַנְגָּעַן אַוְן אַיְם באַטְּרָאַכְּטַה. אַיְצַטְמַה האָט
זַיִן דָּעַר אַמְּאַלְיִקְעַר דַּזְשָׁאַזְעַן מַעַר אַרוֹסְגָּעַוְזָן. זַיִן קְלִיְּדָוָגָן אַיְזֵן
טַאֲקָע נִיט גַּעֲוָעַן דִּי אַמְּאַלְיִקְעַ, סְטוּרָעַנְטִישָׁע, אַבְּעָר נִיט אַזְוִי אַפְּ
גַּעֲרִיכָּן וּיְיַיְאַלְעַדְקָעַר אַיְם אַיְזֵן גַּעֲטָאַלְאָפָן. זַיִן גַּעֲזִיכָּט אַיְזֵן
אַיְצַט גַּעֲוָעַן גַּלְאַט אַרְמוֹגְנָאַלְטָן אַוְן דִּי גַּלְאַקְטָעַהָר שִׁין פַּאֲרָה
קְעַמְתַּה.

— נַאֲר אַזְעַט מַעַנְטָשַׁ, וּיְיַיְאַלְעַדְקָעַר אַיְקָה דִּיךְ אַיְזֵן גַּאַס באָזַן
גַּעֲנַטַּה, — האָט דַּזְשָׁאַזְעַן זַיִן גַּעֲנַטַּה צְרוּקָהְאַלְטָן פָּוֹן באַמְּעַרְקָן.
— דָּעַר זַוְלְבָעַר מַעַנְטָשַׁ, נַאֲר אַבְּוֹסְלַה אַנְדָּעַרְשַׁ אַגְּנַעַטְאָן, —
הַאָט דַּזְשָׁאַזְעַן גַּעֲנַטְפָּעַרט.

— אַבְּעָר נַאֲר אַלְזַיְתַּה נִיט וּיְיַיְאַלְעַדְקָעַר אַנוֹיְוָעַרְזָוִיטָעַט. דָו האָסְט
זַיִן אַסְךְ גַּעֲנַטְפָּעַרט פָּוֹן יַעֲנַעַר צִיְּטַה, — האָט דַּזְשָׁאַזְעַן וּוּיְטָעַר באָזַן
מַעַרְקָטַה.

— יְאָ, דָאַן בֵּין אַיְךְ טַאֲקָע אַזְעַט מַעַנְטָשַׁ גַּעֲוָעַן, — האָט
דַּזְשָׁאַזְעַן לְאַגְּנוֹזָטַה דִּי פָּאַר וּוּרְטָעַר אַרוֹסְגָּעַרְעָדָט.
דָאַיְזֵן רַאֲזָעַזְעַן אַנְדָּאַנְקָ אַיְינְגְּנַפְּטָאָלְזָן: אַזְעַט אַנְצּוּהָעַרְעַנְיָישָׁ
אוֹדָאי, אַזְעַט אַיְזֵן דָאַן נַאֲרִישָׁ גַּעֲוָעַן...

— אֶזְוִי? ... — הָאָט זֶה אֵימָס טִיף אֵין דַי אָוִינַן אַרְיוֹנְגַּעַקְעַטּ, —
זֶה הָאָט זֶה צְרוּיכָן אֵין פָּאַטְעַל אַרְיוֹנְגַּעַקְעַטּ.

— יֵא, אֶזְוִי, אֶזְוִי? ... — הָאָט דַזְשָׁאָן אַוִיסְנַעַצְוִינַן דָעַם וּוְאַרְטַּם,
אוֹן זַיִן פָּאַרְטָרָאכְטָעַר בְּלִיק הָאָט נַעַקְעַטּ עַרְגַּעַץ וּוְיִיט אֵין דָעַר
פָּאַרְגָּאַנְגַּעַנְהַיִת. עַר הָאָט זֶה גַּעַמְאַכְּטּ בְּאַקְוּעַם אֵין אַפְּאַטְעַל
אַנְטְּקָעַנְדּ רְאֹזְעַן' אוֹן הָאָט פָּאַרְטָגַעַעַטּ: אֶזְוִי, אַמְּאַלְוּ וּוְעַן מִין
אַרְטַּמְּ לְעַבְנָן אֵינוֹ גַּעַוּעַן אָנוֹ אַנְדְּעַרְעַר הָאָב אַיר גַּעַהַאַט אַגְּנַעַץ אַנְדְּעַר
בְּלִים אַפְּפְּ לְעַבְנָן... .

— אַיר וּוְאַלְטּ מַאֲקָעּ וּוּלְעַן וּוִיסְמַן, וּוְאָס דַו הָאָסְטּ דַוְרְגַּעַמְאַכְּטּ
פָּאַר דַי דָּרְיַי יָאָר, דַזְשָׁאָן, — הָאָט רְאֹזְעּ וּוְיִיךְ גַּעַזְעַנְטּ, וּוְעַן עַר אֵינוֹ
שְׂטַיְלְ גַּעַבְלִיבָן. — דַעְרְצִיְלְ צְוָלִיבְ וּוְאָס בִּיסְטָוּ פָּוּן אַוְנוּעוּרְזִוְעַטּ
אַוּוּקְ אֵון גַּעַוְאָרְן אַשְׁוּוֹאַצְעַר אַרְבָּעַטְרַ ?
דַזְשָׁאָן הָאָט אַסְנִיְשָׁ גַּעַטְמַן מִיטְמַן שְׁטָעַרְן. סְאַיְוּ קַעַנְטִיק
גַּעַוּעַן, אָנוֹ סְאַיְוּ אֵימָס נַעַנְגַּעַן אַנְצָחָוּבָן. בָּאַלְדּ אַבְעַר הָאָט
עַר גַּעַנְטְּפָעַרטָ ?

— מִין מַוְתָּעָר אִיזְנַן קַרְאָנְקָן גַּעַוְאָרְן ... אַיר הָאָב קַיְיַן גַּרְוִינְגָן
אַרְבָּעַטּ נַיְטּ גַּעַקְעַנְטּ קַרְיַן ... אַלְעַבְנָן הָאָב אַיר גַּעַמוֹתּ מַאְכָן צָו
דַּאַטְעֻוּן מִין מוֹטָעָר. נָ . . .

רְאֹזְעּ הָאָט שְׂטַיְלְ אַזְגְּנַעַטּ אַזְגְּנַעַטּ : אֵון אַיְצָטּ ?

דַזְשָׁאָן הָאָט אִיר פָּאַרְדוֹוָוָוָנְדָעַרטָ אַנְגַּעַקְעַטּ : וּוְאָס ?
רְאֹזְעּ הָאָט זֶה צָו אֵימָס אַבְעַרְגַּעַבָּוּגָן אֵון מִיטּ אַנְטְּשָׁלָאַסְנִיקִיט
גַּעַנְטְּפָעַרטָ :

— וּוְילְסָטוּ אַוּוּקָנִיּוֹן פָּוּן דַיְיַן אַרְבָּעַטּ אֵון וּוּרְעַן רְיִיךְ? ...
— מִין אַרְבָּעַטּ בָּאַפְּרִידִיקְטּ מִיךְ אַיְצָטּ, — הָאָט עַר גַּעַלְלָסָן
גַּעַנְטְּפָעַרטָ .

— ? ? ?

— וּוּילְ, — הָאָט דַזְשָׁאָן מִיטּ אַדְרָאַינְגְּרָנְדִּיקְן תָּאָן אַנְגַּעַעַ
הַוִּיבָן, — זַיְנַט אִיךְ בֵּין אַרְיוֹנְגַּעַוּוֹאַרְפּן גַּעַוְאָרְן אֵין דָעַם גִּיהְנָום
פָּוּן נַיְיטּ אֵון דְּחַקְוּתָן ; זַיְנַט אִיךְ הָאָב זֶה בָּאַקְאַנְטּ מִיטּ דָעַר טְרִיבִּיְ
סְרָאַפְּטּ „הַוְּגַעַעַר“, וּוְאָס טְרִיבְטּ מַעֲנַטְשָׁן אֵין דַי טִיפְעַנְישָׁן פָּוּן
דְּרִיעַרְדּ אֵון אַוְיַף דַי שְׁפִיצָן פָּוּן דַי הַכְּסָעָה בְּעָרְגָן, בֵּין אִיךְ אֵן אַנְדְּעַר
מַעֲנַטְשּׁ גַּעַוְאָרְן ... כְּהָאָב זֶה גַּעַטְרָאַפּוּן מִיטּ מַעֲנַטְשָׁלָאַכְּבָעּ נַשְׁמָות
וּוְאָס בִּיְנָקָעּ, לְיִדְרָן אֵון וּוּרְעַן אֵיטּ דַי לְיִדְרָעּ דַעְרְטְּרוֹנְקָעּ ...

— טא אנטוליוּפֿ פון דעם ! ... — האט ראוּז זיך געשטארקט.
— ניין ! — האט שוֹין דושאָו געוֹואַלט ענדיקן. — אלע אַנְ-
דעָר פֿאַראָהאָס אַיך. אַין מִינְעָ פֿרְיוּדְיקָעּ פֿרְיוּנְט וְעַ אַיך קְלִיּ-
נוּקְעָ, נִישְׁטִיעָ מְעַנְטְּשָׁלָאָךְ.

— אַיצְט וְאַנְדרָעּ אַיך אַרְומָעָם. אַיך אַרְבעָט אַין קוֹילְגְּרוּבָּן,
אַין אַיך אַרְבעָט אַף דֵי הַעֲכָסְטָע גַּבְּיְידָעָם. מִיְּן סְבִיבָה בְּאַשְׁטוּט
פֿוֹן מְעַנְטְּשָׁן, וְוָאָס שְׁרָעָקָן זִיך נִיט אַפְּ פֿאַר דָּאָס שְׁטָאַרְקָסְטָע אַין
דָּעָר נְאַסְטָוָר : בְּדָעָנָעָן אַין בְּרָעָכָן אַיְיָזָן אַין שְׁטָאָל ; גְּרָאָבָן, זָעָן אַין
שְׁנִיְיָז ; בְּוּיְרָוָן, חַמְעָרָן אַין האָקָן. סְפָעָלָט אַונְזָן נָאָר אַיְיָז זֶיך :
קָעָנָעָן אַפְּשָׁאָצָן אַונְזָעָר אַיְיָגָעָנָעָם וְוּרְטָמָ...
דוֹשָׁאָו האָט זִיך אַפְּגָעָשְׁטָלָט. עַר האָט זִיך אַרְומָעָלְקָוָט אַין
אלָעָ זַיְתָּן אַין האָט אַ בְּרוּיָטָן שְׁמִיְיכָל גַּעַטָּן. נָאָך דְּרוּיָוּ יָאָר צִיטָט
זַיְצָט עַר וְוִידָעָר אַיְזָן אַ הַיּוֹם פֿוֹן אַ רְוָאִיקָן, גְּבִירְיִישָׁן מְעַנְטְּשָׁן. עַר
הַאָט אַ קּוֹק גַּעַזָּן אַפְּ רְאוּעָן, אַיְזָן פֿוֹן אַיְר גַּזְוִיבְּטָאַוְסְדוּרָקָהָט עַר
דָּעָרָעָן אַ גְּלִיְיכְּנוּלְטִיקִיָּט צַו זַאָכָן וְוָאָס פְּאַרְוָאַנְדָלָעָן זָיְן לְעָבָן
אַיְזָן אַ וְוַאֲלָפָאָן, וְוָאָס רְוָט נִיט. עַר האָט דְּרָפְּלָט, אַיְזָן בְּרָעָ-
נְעַנְדָעָ לְאָוּעָ, וְוָאָס עַר האָט אַיצְט פֿוֹן זִיך אַרְוִיסְגָּעָשְׁפִּינָן, האָט
נְאַרְנוּט גַּעַוּרְקָט...
רְאוּז האָט זִיך אַ הַוִּיב גַּעַטָּן :

— אַיְזָן דָעָן נִיט בְּעָסָר צַו זַיְן זַוְכָּר מִיטָן לְעָבָן אַיְדָעָר צַו
גְּרָאָבָן דֵי טִיבְעָנִישָׁן פֿוֹן דְּרָעָד ? ...
דוֹשָׁאָו האָט פְּאַרְקְרִיצְט דֵי צִיּוֹנָה, אַבְּעָר בָּאַלְדָה האָט עַר זִיך
הַיְלִיכָק צְעַלְאָכָט :

— אַיך האָב גַּעַוְאָסָט, אַז דָו וְוּסְט אַזְוִינָס נִיט פְּאַרְשְׁטִיוֹן.
אַבְּעָר סְמָאָכָט נִיט. דְּרָפְּפָאָר פְּאַרְשְׁטִיוֹן מִיךְ דֵי וְוּמָעָס שְׂוָתָה
אַיך בֵּין צַו קְרִיכָן אַיְזָן דְּרָעָד, צַו קְלָעָטָרָן אַפְּ דֵי הַעֲכָסְטָע גַּעַ-
בִּיְדָעָם... אַיך וְוַאֲנָדָעָר. הַיִּנְטָדָא, מְאָרָגָן דָּאָרָטָן, הַיִּנְטָטָמָ
אַיְזָן דְּרָעָד, מְאָרָגָן אַפְּ אַ שְׁפִּיאָז בָּאָרָגָן ! אַיך גְּרָאָבָן, מְוִיעָר אַיְזָן
הַאָמָעָר. אַיך בֵּין צְוֹפְּרִידָן.

... וְוּזְעָנָעָן דַּוְשָׁאָו האָט רְאוּזָס צִימָעָר פְּאַרְלָאָזָן אַיְזָן זִיך אַ דְּרָעָלְאָ-
עַנְעָנָעָן אַיְזָן אַיְר פְּאַטָּעָל. זִיך האָט בְּאַגְּלִילָוּת זַיְן שְׁטָרָאַלְגְּרוּבָן
גַּעַזְוִיכָט אַונְשְׁטְּלָעְרָהָיִיט האָט זִיך פֿוֹן אַיְרָעָ לְיָפָן אַרְפְּגָעְקִיּוּקָט :

„טְרָעָמְפֿ ! ...“

שלמה דאודמאן

א הונט טרויערט

.1.

אין א הויז אל א ראנג פון הונדערט און דרייסיקטער גאנט האבן געוואוינט דריי שכנים: טאנגי, א ציגלער; דושאן, א נאסן-רויניקער, און הערוי, א שנידיידער. אלע דריי זייןען שיין ניט געווען קיין מענטשן, נאר שאטנס אוזעלכע, וואס פון פילדייריקער געוואוינההיט קיילען זיך זיערעד פיס אראפ פארטאג פון די בעטען, כרי צו לוייפן לויינן ציגל, שארון מיטן' בעזים, און ציען מיט דער נאָרל.

ביי די דריי שכנים זייןען אין איזן וואָך געבעויזן געוואויזן דריי זין, פרענק „קאפיש“, וויליאם „די נימער“ און בען „די דיזו“. די נײַגעבעויזען זייןען זיך פאָרגאנגען מיט געוויזן און גרייאַסן אין די אָפּנָעָקָרָכָבָעָן ווינגלֿאָך אָרוֹם די בלעכְעָן קעסלֿעָן פון אָש און אָפּפָאָל. זיך געיאַנט אָף הילצערָן עפֶרֶד לאָך און ווינגלֿאָך צוֹזָאמָעָן, צוֹוִישָׁן די באָלָגָעָרטָע, שמלֿאָך טָראָר טוֹאָרָן, וועלכְעָן האָבן געשוּבוּלָט פון מאָמעס מיט פִּיצָּלָאָך אָין ווִינוֹן; האָבן געשיַּידָעָרט די שׂוּעוּרָע אַיְזָעָרָנוּ פִּילְקָע אָין לְעַדְעָרָר נָעַהֲעַטָּן, אִינְמִיטָן די הַפְּקָרְשָׁע גָּאָסָן, אָונְטָעָר די רַעֲדָעָר פון „טַעַקְסִים“ אָון „טַרְאָקָס“ אָון טַרְאָמוּיְיעָן. אָן ווִילְזָן, אָן חַשָּׁק, אָן מָות זַיְינָעָן זַיְיָ גַּעֲגָנָעָן צוֹזָאמָעָן אָין שָׁוֹל, ווֹאוּ מַעַן האָט קוּוִים אַרְיוֹנָנָעָקָלָאָפְטָן, אָז נָאָט זִיצְט אָפְןִי הַוּמָל אָון מִשְׁפָטָן די מענטשן אָף דָּעָר עַדְרָ; אָז אַמְּרָעִיקָע אָין דָּאָס בַּעֲסָטָע אָון גַּרְעָסָטָע אָון פְּרִוְּסָטָע לְאָנָד אָף דָּעָר וּוּלְטָ; אָז דָּעָר פְּרַעְזִידָעָנט אָין דָּעָר גַּרְעָסָטָר מענטש אָין לְאָנָה, אָז דָּאָס גַּעַזְעַץ מוֹזָעָן פָּאָלָנָן אָון הוִיטָן וּוּ דָּאָס אַיְגָעָנָן אוּוֹגָן.

דאָס אַיבְּרָעִיקָע האָבן זַיְיָ זַיְקָ שַׂיְן אַלְיָ�ן אוּסְגַּעַלְעַנְט אָונָ

טער דער פֿירונג פֿון אַ מעכטיקער האנט: מואווים מיט ברויט,
אַ באָל מיט אַ שטען אָוֹן זיפְּל. אַ קולאָק אִין אוֹג, אִין נָאוֹן
אִין דֵּיך אַדער האָרֶץ.

.2

בען אִין אַרוֹפְּגָעָנוּמָן גַּעוּאוֹרָן אִין זַיִן פֿאַטְּעָרָס לְאַנְדָּסִי
מאָנָס' שאָב. פֿרִיעָר האָט עַר אַפְּגָעָטָרָאָן פֿעַלְאָךְ אָוֹן אַיְנָה
געַקְוִיפְּט עַסְנוֹאָרָגְן; דָּערָנָהָר, שַׁוִּין אִין אַ פֿרְעַמְדָּר פֿאַבְּרִיךְ
הָאָט עַר זַיִךְ אַנְגָּעָזָטָלְט בָּאַ אַ נִיְּמָשָׁין אָוֹן זַיִךְ אַוּעֲקָעָדְלָה
לְאָזָט יָאָן אָוֹן טְרָאָן, אַונְטָרָד דָּער בִּיְתָשׁ פֿון הַונְגָּר אָוֹן נִוְיטָה
פָּאָר אַ ברוּיט, אַ קְלִיְּד אָוֹן אַ שְׂדָה.

פֿרְעָנָק אָוֹן וּוְילִיאָם האָבָּן גַּעוּוֹאָלָט וּוְעָרָן קַנְעַפְּלָדִיקָעַ הַעַלְדוֹן.
הָאָט מָעַן זַיִן רַעֲוֹוָאָלָוָר מִיט אַ שְׁוֹוֹאָרִיךְ גַּרְאָב שַׁטְּמָעַלְעָה
נִוְיט גַּעוּוֹאָלָט גַּעֲטָרוּיָעַן. אָפְּ דֵּי רְיוּטָעַ פֿיְיַעַרְזּוֹאָגָּנָס מִיט דֵּי
מְעַשְׁנָעַ שַׁטְּמָאָנָגָּעָן, הָאָט מָעַן זַיִן נִוְיט אַרוֹפְּגָעָנוּלָאָט. זַיְינָעַן זַיִן
אוּוּזָע אִין אַפְּסִים פֿון "דָּרְיוּטָעַ עַוְונָיו טְרָאָמוּוֹי סִיסְטָעָם".
פֿרְעָנָקְלָן הָאָט מָעַן גַּעֲטָאָן אַ טְוָבָה אָוֹן אַנְגָּעָזָטָלָט פָּאָר אַ
קָּאנְדּוּקְטָאָר. אָוֹן וּוְילִיאָם עַן הָאָט מָעַן מִיט אַ בִּיטּוֹל-שְׁמִיכָּל
אַחְיוֹמָעָשִׂיקָּט, וּוְילִיאָם זַיִן הוּוִית אִין אַ טְוָנְקָעָלָה.
אִין וּוְילִיאָם גַּעוּאוֹרָן אַ בָּאַדְיָינָר אִין אַ הַאָטָעָל.

אָוֹן פֿאַרְנָאָכָּטָן, וּוְעַן דֵּי דְּרִיְּבָּרִים זַיְינָעַן אַרוֹסִים אַפְּנָן
ראָגָן נָאָךְ דָּער אַרְבָּעָט, פֿלְעָגָט רְעָקָס, דָּער דִּיטְשָׁעָר פֿאַלְצִיָּה
הַוְּנָט, זַיִךְ לְעָקָן אַרְוּם זַיִן מִיט שְׁמָחָה. סְאִין שַׁוִּין אַ שְׁטִיקָה צִיְּטָה
זַיִן זַיִנָּעָהָרָן, וּוְאָס פֿלְעָגָן מִיט אַוְיסְפָּאָצִירָן אִין פֿאָרָה
שִׁידְעָנָעַ גַּעֲנָעָמָן אָוֹן פֿאָרָקָן פֿון שְׁמָאָט, לְאָזָן אִים אַן אַיְנוֹזָמָן
אַפְּ אַגְּנָנָצָן טָאגָן.

דֵּי דְּרִיְּבָּרִים פֿלְעָגָן אַוְיסְקָּנָאָקָן זַיְיעָרָעַ בִּינָנָר מִיט אַ
שְׁוֹוֹאָרָצָן, הַאָרָטָן באָל, וּוְאָס אִין אַרְיָנָגָעָבָאָפְּט גַּעוּאוֹרָן אִין אַלְעָרָבָה
דָּערָנָר הַעַנְטָשָׁקָע. זַיִן פֿלְעָגָן אַוְיסְפָּרְנָגָעָן, אַוְיסְטָאָנָצָן אָוֹסָסָה
דוֹשְׁגָעָן אַיְנְדִּיאָנִישָׁע פֿרְיוֹיד; מִיט אַ קוּוִיטְשָׁנְדִּיקָן גַּזְזָאָגָן אָוֹן
מִיט אַ לְּיַוְּנִיפְּיָהָרָן זַיִן דָּרְכָּנָעָלָאָזָט מִיט פֿוֹסְטָן, נָאָיוֹוָן,
פְּרוּמְטוּזָן גַּעֲלָעָטָר אַלְעָרָגָן לְיִדְעָר אָוֹן קִיצְלְ-קַוְפְּלָעָטָן.
וּוְעַן בִּידָעָ וּוְיֹוּזָרָם האָבָּן זַיִךְ שַׁוִּין אַטְּדָאָט בָּאַגְּנָנָט באַ

צועעלט, פֿלען זוי זיך אועעהצען אָפּ שטויינער טראָפּ, דערציילן וויאָן וווען באָגָעַנְגַּנְיִישָׁן פּון טאג.

יעקס האָט זיך אַיְנָגָעַהערט אָ דְּרִימְלְעַנְדִּיקָעֶר, אָוֹן וווען ער קאָן דְּרוּדָן, ווּאָלְטָן ער זוי זיכְּבָּרָ דְּרַעֲצִיּוֹלֶט, זוי ער בענטקָט נאָךְ זוי גָּאנְצָעַנְגָּעָטָן טאג, אָוֹן וווען ער ווּוִיסְטָן ווּער עַס גָּעַטָּז זוי צָוָּפּון אִים, ווּאָלְטָן ער יְעַנְעַ צָעִירִיסָן אָפּ שְׂטִיקָעֶר.

פרעַנְק אָוֹן בָּעֵן כָּאָפּן צְוִישָׁן זיך אָ שְׂמוּעָם, אָז מָ'וּאָלָט גַּעֲרָאָרְפָּט זיך בָּאָזְוִיטְּפָּן פּון ווּילְיָאָם עָזָן, אָוּבָּז זוי ווּילְן הָאָבָּן עַרְפָּלָג בַּיְּ מִידְלָאָר.

אָוֹן ווּילְיָאָם קָעֵן נִיטָּן אַיְנָשְׁלָאָפּוּן שְׁטוּנְדָּעַן-לְאָנָּגָן. ער דְּרַעְפִּילֶט, אָז זְיַינָּעַ חֲבָרִים דְּרוּסָן זיך אָפּ פּוֹן אִים. זְיַי שְׁעַמְעַן זיך מִיטָּאִים, דֻּעָם שְׁוֹאָרְצָן. עַרְגָּעָץ אִין מַחְ האָט זיך בַּיְּ אִים גַּעֲפָנְט אָ פִּינְטְּלָ-פְּעַנְצְּטָעָרָל אָוֹן קָעֵן זְיַן ווּילְן הָאָבָּן אַרְיוֹנְגָּעָקָפָעָט אָהָין גִּיפְטְּקָע טְרָאָפָּנָס.

.3

די ערְדָּה האָט זיך גַּעַשְׁאָקְלָט אָוֹן גַּעַקְיִיקָּלָט אָרוֹם זיך אָוֹן גַּעַצְיִילָט ווּאָבָּן אָוֹן חֲדָשִׁים, ווּאָ אַזְּרְגָּלָאָזָע וְסָנָה רַעֲבָנָתָן דַּי אַיְנָגְלָאָךְ אִין זָקָן; אַמְּאָלָ פְּאָרְקוּסָט זיך אָפּהָ דְּרַיְלְאָכָבָע אַיְיָ נִיקְלָאָרָ, האָט זיך פְּאָרְהָאָלָטָן אָ לְאָנְגָּעָר גַּאֲלָדָעָנָר וּמְעַרְטָאָגָן, אָוֹן אַמְּאָלָ זיך פְּאָרְדְּרִימְלָטָן פּוֹן קָעֵלָט אָוֹן שְׁוּוֹנִינְדָּרְדִּיקָן שְׁנִיָּי, האָט זיך גַּעַצְוִינָן אָוֹן צְעִזְוִינָן אָ זְיַלְבָּרְעָנָע נַאֲכָטָן.

אָנוֹנְזְעָרָעָ חֲבָרִים הָאָבָּן זיך צְעַלְאָזָט אָפּ בָּאָזְוּנְדָּעָרָע ווּעָנָן. אַמְּאָלָ, אַמְּאָלָ פְּלָעָנָן זְיַי צְפָעָלִיקָס זיך טְרָעָפָּן, אַרְיוֹסְוּוֹיָן אָ נִיטָּזָ ווּלְגָדְרִיקָן שְׁמִיכְלָ אָוֹן זְיַךְ ווּוִיטְמָעָרָ צְעִזְוִינָן.

גַּעַפְּילָטָן האָט עַס בְּלוּזָן ווּילְיָאָם. אִים הָאָבָּן זְיַי אַיְנָגָאנָצָן אוֹיְסְגָּעַמְיִידָט, אָפְגָּעַשְׁטוּסָן. אָפְלוּ אָן חַשָּׁק זיך מִיטָּאִים גַּעַנְרִיסְטָן. פְּלָעַנְטָן ער זְיַצְּנָן אַלְיָיָן אָ זְיַוְּטָן, אִין אָ ווּינְקָלָ אִין גָּאָם. אַמְּאָלָ אִין הוּוּזָ בָּאָסָ פְּעַנְצְּטָעָר אָוֹן זיך אַוְיסְקָוּסָן דַּי אָוּגָּן. ווּעָן בָּעֵן פְּלָעַנְטָן אַרְיוֹנְלְוִוִּפָּן אִין הוּוּזָ, ער פְּלָעַנְטָן אִים גַּעַבְנָט אָ צּוֹפָ אִין הָאָרְצָן, אָ שְׁטָאָךְ אִין אָוּגָּן; ער פְּלָעַנְטָן פָּאָרָ כָּעֵם אַיְנְבִּיסָּן אָ לְוָפָּ, נָאָרָ אָלְיָ אָרְאָפְשְׁלִינְגָּן. אָבָּעָרָ פְּרָעַנְקָס הַיְּטָלָ פְּלָעַנְטָן אִים שְׁרַעְלָאָךְ צְעִבְיוּזָעָן, אַוְיְפְּרִוִּיצָן. די זְיַלְבָּרְעָנָע זַעַקָּס צִיפְּעָרָן

מייט'ן פאסיקל און פינטעלע האבן געתאט לאנגען, פויינדריךע צונגען, וואס פלענן ברענען און גליין וויליאמס' לייב. האבן זיך געוואמלט נויפטישע טראפנס אין וויליאמס' אויגן, אין הארצן און אין מטה.

רעם, דער געטהייד הונט, פלענט זיך איבערזוקן מיט וויליאם'ען, וואס האט אים געשנקט מעד צייט און אויפמערכט סייט ווי דיבערזקע צוווי. ער האט דערפליט, איז זיין שוואָר צער פרוינט איז אומראיך, געווארן און אנדעער, פלענט ער אים לעקן און גלעטן מיט זיינע האָר, ווי ער וואָלט עס וועלז אויסדרין: "איך בין ניט מעד ווי א הונט, נאר בוי מיר איז ניטא קיין אונטערשייד פון הויט-אַלְרִין".

וויליאם האט געלעט דעםס' און צו אים אויסגעטמְלֵט אין געדאנק: "טיעער פרוינט, איך בין דיר מְקָנָה, דו ביסט א ליבער און פרייער און געוונשטער בירגער אין די פֿאָרָאי נוּטָע שטאָטָן".

4.

האט זיך צעליגנט א שניי אָפֶּד נוּוְּ יָאָרְקָעָר גָּסָן, די בויערי טרומפּס ואלן האבן א פֿאָר טען אַרְבָּעַט. פרענס איז געטמאָנָען און אונטערגעטמאָנָצָט פון קעלט. מיט פֿאָרְסְּטָאָרְטְּשְׁטָע גַּלְעֹזְרָעָנָה פֿינְגָּעָר האט ער קוּוּם אַרְיָוּנָגְעָצְיָיכָנָת די נוּמָעָן.

אלז' נוּיְט דְּאָך אָפֶּנְוָעָן: דער טראָמוּי, דער מאָטָאָרָה מאָן און דער קַאנְדּוּקְטָאָר. ער האט געטראָכְט וווען זיין ברענענדיקער טיאָטְנִי, וואס ער נומְט אָזְוִי אָרוּם און זינְגָּט אָוּס פֿאָר אָיר נְאָנְצָע שטְקָעָר פון "אַיְדָאָ".

פלוצִים האט פון א זוּט א פֿוּעָרְלָא א בְּלִיז גַּעֲטָא אָן דערלאָנָגָט אַקְנָאָק. פרענס האט זיך געבען א פֿאָר מאָל אַשְׂקָל, ער האט זיך אַנְגָּעָכָאָפּט אָן עָפָעָס מיט אַהֲנָט אָן האט זיך דערנָאָך אוּסְגָּעָצְיָינָן. זיין הייל מייט'ן נוּמָעָר האט זיך א פֿאָרְשְׁעָמָט אָן רְוִוְּטָאָפְּלָעָקְטָמָאָ אַוְּסְגָּעָוְאָלְגָּעָרָט אַונְטָעָר פרעמדוּ פִּים אָן אַיז גַּעֲלִיבָן לִיגָּן פֿאָרְיְתּוּסְט.

פרייער האט מען באָטָאָפּט זוּן קַעְפָּר אָין אָפְּטִיךְ, אַפְּנָעָ-

פירט אים אין האספיטאל און זיך ווידער אינגעעהרט, און און ער איז צוויי טעג געווען שטייג, האט מען אים באנרגאבן. פאלאצייליות און געההיימ-אגענטן האבן גענישטערט און געד שמעקט און דעם מערדר ניט געפונען. פרענקס'ס נומער האט שווין, פארשטייט זיך, געטראן אַ צווייטער.

האט זיך די חברה פון קנעפל-פאָר, מאטאָרלייט און ניכל-קלינגערם, אַנגעההובן צו שושקען און מormalען בייעלער באָגעגעניש: "חיזט עם, און מען הריגעט אונזערן אַ מענטשן איז נארניט, געשאָסן — באָנרגאָבן, וואָט די הָלְעָלְ ?" האבן דריי העלָן איז אַ מיטוואָאָריךן טָאג געעפֿט מיט שרעַק די טירן פון אָפִיס. מיט הייטלען איז די הענט האָבן זיך געלעט דעם פָּאָרוֹאָלטער מיט אַ שמייבָּל און דערצְיאַלְט: "אָזוֹו אָזוֹו, די באָיעַס זאנַן, יוֹשֵׁר, מען שייסט און פָּאָרְפָּאָלְן." האט דער פָּאָרוֹאָלטער באָלְד פָּאָרוֹויבָּערט אַ גָּרָאָבן צינָאָר, זיך געוואָלְט צְעַבְּיוּזָעָרְן אָזְן זיך אָרוֹיסְוָאָרְפָּן. אָזָא חוץפה. דער-נאָך האָט ער זיך צְעַשְׁמִיכְלָט, זוֹינַע דריי הונדרט פונט שמאלְעַז האָבן זיך אַנגעההובן צו קלְוִיצָן, און ער האָט זיך גענטפֿערט זיך אָז אַ רְזְשָׁעַנְטְּלָמָּאָן: "בָּאָיעַס, ניט גָּזָעָרְגָּט, מִיר ווּלְעַן אַים געפֿינַען. גיט אַיבָּעָר, אַז סְזָעַט זוֹין אָקְיָיְוִי".

.5.

איין אוונט האָבן זיך פָּאָרְקְּלִיבָּן עטלאָכָע בִּיבְּיָקָע שׂוּעוּרָע פָּאָרְשְׁוִינְגָּעָן צו מֶר. מעקנְלִיְּן. געההיין האָט עַם, אַז מען ווַיְלָדָם גָּלָאת אַ הָלוּעָט טָאנַז אַהֲרָוִיְּשָׁן שְׂטִיעָר, בְּלִיאָו דָּאָם האָבן געמִינַט די חַאַלְבָּן-אָקָעָטָע אַנגָּרְוִוְוָעָט אַיְן זוֹוִיכָעַר-צִימָעָר האָבן די העָרָן זיך אָרִינְגְּנְגְּזָעָט אַיְן ווַיְכָעַ שְׁטוּלָן, שׂוּ�ר גַּעַטְמָעָט אַיְן גַּקְיָיט מִיט פָּאָרְדָּוָס אַיְן שְׂרָעָק די גָּרָאָבע צִיגָּאָרָן.

איין אַ זִּוְּיט האָט זיך גַּעַהוִידָעָט בִּיג דּוֹשָׁאן דָּעָר געההיין-אגענטן, איין אַיְינְלָהָט ער געההאלְטן חַאַלְבָּן פָּאָרְמָאָכָט, ווַיְיָ ער זָאָל דָּאָם האָבן פָּאָרְצִיכָּנְט אַיְן זַיְן קָאָפָּוּ וּאָסָּמָּעָן רָעָדָת. צוֹוִי פִּינְגָּר האָט ער געההאלְטן אַיְן קַעַשְׁעַנְקָעָלָע פָּוָן זְשִׁילְעָט.

דעך פארדואלטער האט דערציילט שטייל, מורה האבןדייך פאר די ווענט: איז זונט פרענק איז געשאַן געווֹאָרֶן איז געווֹאָרֶן אָמְרוֹאַיך אָפֶר די רעלסּוֹן. שיין געווֹעֶן אָפֶר קָאַטָּאַסְטָרָאָפָּעַם. קָאָרָסּ האָבָּן זיך צוֹאַמְעַנְגַּעַשְׁטוֹיכּן מִיטּ אוֹיטָאַמְאַבְּיָין. די מאָטָאַרְיָוּת אָזּוֹ קָאנְדּוֹקְטָאָרֶן שָׁוֹשְׁקָעֶן זיך צּוֹפִּילַ.

די באַלְעַבְּאַטְּים האָבָּן זיך אַנְגַּעַשְׁפָּאַרְטָן אָזּ די ווענטְלָאָךְ פֿוֹן די שְׁטוֹלָן, גַּעֲבָלָאָזּ מַעַרְ רְוֵיד אָזּ אָפֶר סָעַפְוָנְדָן גַּעַשְׁאַרְפָּטָן. זַיְעַרְעַ מַוחְוֹת.

מר. מעקָנְלִי האָט זיך אַוִּיסְגַּעַדְרִיּוֹת צַו בִּיגּ דּוֹשָׁאַנְיָין, האָט זיך בִּיגּ דּוֹשָׁאַנְיָין צְעַמְיוֹיכְלַט. אָזּ בִּיגּ דּוֹשָׁאַנְיָין האָט אַוִּיסְגַּעַדְרִיּוֹת זַיְן פְּלָאָן: — נָא יְזָן, פָּאַלְיִצְיּוֹן האָט שְׂוִין צְרוּרִין גַּעַנוֹגּ שְׁטִיוֹלַן. אָוּבּ מִיר קָעַנְעַן נִיטּ כָּאָפָּן דֻּעַם רִיכְטִיקָּן מַעַרְדָּרָעַ, וּוּלְלָן מִיר מַאָכָּן אָמַעְרָדָר אָזּ אִים כָּאָפָּן — האָט בִּיגּ דּוֹשָׁאַנְיָין אָפְּינְטָל גַּעַטְאָן מִיטָּין אָוִינְ — פָּאַרְשִׁטְיָוֹת זיך, אָזּ עַס פָּאַרְדָּרָט זיך פֿוֹלְ אַרְבָּעַטָּה. פֿוֹן אַיְיָלַז זַיְיטּ דָּאַרְפָּט אִיר אַוִּיסְגַּעַדְרִיּוֹן אָבְלָעַטָּל אִין אַלְעַ קָאָרְטָן, „\$10,000, פָּאַרְעַן מַעַרְדָּרָעַס קָאָפְּ“ אָזּ דֻּעַם טְשָׁעַזְ וּוּטָם אִיר שְׂוִין שְׂרִיבָן אָפּ מִינְזָן נָאָמָעַן.

די באַלְעַבְּאַטְּים האָבָּן זיך אַיְבְּרַעְנְקָוּקָט מִיטּ דְּרִיבְנָעַם שְׁמִיכְלַ, זיך גַּעַוְיִצְלָט אִיבְּרָעַ בִּיגּ דּוֹשָׁאַנְיָין, גַּעַוְאָלָט אַרְאָפְּ בְּדִינְגָּעַן אָנוֹלְ, אָהָלְבָעַ נָוְלָ נָאָר בִּיגּ דּוֹשָׁאַנְיָין וּוּאָרְטָן בְּוּינְגָּטָן נִיטּ.

— אָזּ נָאָר אַלְעַמְעַן — האָט מָרַ. מעקָנְלִי גַּעַנְעַבָּן צַו פָּאַרְשִׁטְיָוֹן — וּוּטָם עַס אַוִּיסְמָאָכָּן בְּיִלְגָּעָר וּוּטְלָאָכָּעָ אִיטָּאַזְ — לְיעַנְישָׁע מַעְסָרָם.

דְּרִעְנָאָרְקָעַן האָט מַעַן זיך וּוּיְמָעַרְ גַּעַשְׁמִיכְבָּלָט מִיטּ די דָּאָמָעַן. אַוִּיסְגַּעַדְרָוְנָקָעַן פָּאָר זַיְעַר גַּעַוְנָט בְּיוֹן זַעַכְעַנְטָן גַּעַנְיָץ אָרְיָין.

.6.

בעני אַיְן אַרְמָגְעַנְאָגְעַן אָ צְעַטְרָגְעַנְעַר. אַלְעַ קִינְדָּרָעַ — יָאָרָן מִיטּ פְּרָעָנְקָעַן האָבָּן זיך צְעַשְׁפִּילָט פָּאָר זַיְנָעַ אָוִינְגַּן באַטְּאָגָן באַדְעַר אַרְבָּעַט, אָזּ בְּאַנְאָכָט אִין חְלוּמָן. יָעָדָן אַינְדָּעָרְפִּי, וּוּעַן בעני אַיְן דְּרַכְנְעַשְׁוּוּוּ אָמָעַן די אָכָּזָן

נאסן אָפֶּר דער קאָר צוֹ דער אַרבעט, האָט ער געזען פֿאָר זיך דעם נאָמען פרענְק. ס'האָט זיך באָ אִים אַנְגַּעַלְפַּאֲנַטְעַרְט אַ מִישְׁמָש אֵין קאָפֶּן: פרענְק, צעַן מוֹיזַעַט דָּלָעַר, בָּבוֹד, הָעַלְרִישְׁקִוִּיט, זַיְן פָּאַטְאַנְגְּרָאָפְּיעַ אֵין אַלְעַ צִיּוֹנָגָן.

אֵין אַ וּוֹינְקֶל אֵין גַּעֲזָעָן בֵּין דּוֹשָׁאָנִי אָוֹן גַּעֲלִיעָנֶט אַ צִיּוֹנֶג.

בעני ווֹאַלְטַן גַּעֲשָׂוָאָרָן, אָז ער קעַן דעם פָּאַרְשְׁוִין. עַפְעַם קוֹטַט ער טַאַקַּע אָוִים ווֹי אַ גְּרוֹיסְ-שְׁטָאַטְיִישְׁרַע גַּוְלָן מִיטַּזְיָעַנְמַוְרְ-יִשְׁעָ אַוְיְגַּעַלְאָךְ אָוֹן קָאַפְּעַלְוּשְׁלָאָפֶּן אַ זַּיְם. ער האָט אִים גַּעֲזָעָן באָ פרענְקָסְסָ לְוֹהָה. ער האָט אִים גַּעֲזָעָן זיך דְּרִיוּעַן עַמְּלַאְכָעַ מָאָל אַרְוֹם וַיְעַרְתָּהוּ. ער בְּאַגְּנָעָנֶט אִים עַמְּלַאְכָעַ מָאָל אֵין ווֹאָךְ אַינְדְּרָפְּרִי צוֹ דָעַר אַרְבָּעַט. ער האָט אִים אַפְּיָלוּ באָ מְעַרְקַת אַרְוֹם זַיְן שָׁאָפֶּן.

אֵין אַ פָּאַרְנָאָכְט, ווֹעַן בעני אֵין אַרְאַפְּגַּעַשְׁפְּרָוָנָגָן פּוֹן קָאָר אֵין זַיְן גַּאַס אַרְיוֹן, האָט ער דְּרָפִילְט אַ שְׁוּעָרָעַ האָנט אַפֶּן זַיְן אַקְסָל.

בעני האָט אַוְיְסְגַּעַדְרִיּוֹט די אַוְיָגָן, האָט ער דְּרָעוֹן דעם פָּאַר לִיזְיָאִישָׁן צִיְּכַן אַנְגַּעַלְפַּאֲנַטְעַרְט רַעַקְלַי, ווֹאָס בֵּין דְּזַשְּׁאָנִי האָט מִיט אַ פִּינְגָּרָר אַרְוִיסְגַּעַרְקָט. האָט ער אַרְוִיסְגַּעַרְקָט עַמְּלַאְכָעַ וַוּרְדָּט ער אָוֹן אֵין אַ גַּעֲעַנְגַּעַפְּאָרָעָן אַפֶּן פָּאַלְצִיְּוָוָאנְגָן, ווֹאָס אֵין אַיְן דָעַר זַיְטַן גַּעֲשָׂטָאָנָעָן אָוֹן גַּעֲוָאָרָט.

אַפֶּן צְוֹוִיְּטַן טָאָגַן, ווֹעַן בעני האָט גַּעֲפָנָט די צִיּוֹנֶג, ווֹאָס מעַן האָט אִים דְּרָכְגַּעַשְׁטוֹפְט דָּוְרָךְ די דְּרָאָטָן, האָט ער דְּרָעוֹן זַיְן פָּאַטְאַנְגְּרָאָפְּיעַ, פְּרָעָנְקָסְסָ פָּאַטְאַנְגְּרָאָפְּיעַ אָוֹן ער האָט גַּעֲלִיעָנֶט אַ מִירְאָל, אוֹ צְוַיְּבָאָר לִיבְעַסְטָאַנְדָּאָל, האָט ער, בעני, גַּעֲשָׂסָן פְּרָעָנְקָן.

ער האָט גַּרְיסָן זַיְעַנְעַה האָרָר, גַּעֲוֹאַלְטַן זַיְן קָאָפֶּן אַפְּרָדוּיָעָן. די אַוְיָגָן זַיְנָעָן גַּעֲוָאָרָן באָ אִים גַּרְעַמְדָר אָוֹן אַנְגַּעַנְאָסָן מִוטַּבְלָות. מִיט אַ קְוַלְאָק האָט ער זַיְן כְּעַם אַוְיְסְגַּעַצְאָרָנְט אַפֶּן זַיְן רַעַכְתָּרָן קָנִי, ווֹאָס האָט גַּעֲצִימָעָט, גַּעֲשִׂוְידָרָט פָּאָר שְׁרָעָק. ער האָט גַּכְלִיְּפָעָט אַ נָּאָכָט אָוֹן צְוַיְּיָ אָוֹן דְּרִי, גַּעֲשָׂלָאָנוֹן זַיְן מִיטְעָן קָאָפֶּן אַיְן ווֹאָנְטָן.

ער האָט גַּעֲוַוְיָנִט פָּאָרָן גַּרְוּכָט, גַּעֲוַוְיָנִט פָּאָר די עדות,

וואס ער האט אַפּ אַזְוֹן לְעָבֵן נִיטָּנֶעָן. באָרוֹאַיקֶט זַיְךְ, שְׂטִילַן גַּעֲוָרֶן אַיזְוָר עַר עַרְשֶׁת דַּעֲמָלֶת, וּוֹעֵן אַ מעַנְשָׁנֶן'ס פִּינְגֶּרֶת האט אָזְן עַלְעַטְרִישֶׁן סְנָעֶפֶל גַּעֲנָעֶבֶן אַ קוּוּטֶשׁ.

.7

העיר, בענישס פָּאַטְעָר, האט זַיְךְ אַפְּאַר וּוֹאַכְּנָן נִיטָּנֶעָן אַיזְוָן נִיטָּנֶעָן. ער האט נַאֲךְ אַלְיַזְגַּעַקְעָט אַפּ אַזְוֹן לְאַךְ אַיזְוָן זְשִׁילְעָט, וּוֹאַס טָאנָן, פְּרַעַנְקֶס בָּאַטְעָר, האט כִּימָט זַיְךְ אַזְוֹן מַעֲסָעָר גַּעֲשְׁטָאַכְּן אָזְן שְׂוִין גַּעֲהַלְטָן מַיְוִטְזַן שְׁפִּיצַן בָּאַמְּחָרֶץ, נַאֲךְ דַּי שְׁכָנִים האַבְּן נִיטָּנֶעָן דַּעֲרַלְאַזְט.

די נַוְיָּאַרְקָעֶר גַּאַסְּ-פְּרַעְסָעֶר האט גַּעֲשִׁמְרָת מַעֲשָׂות אָזְן לְעַנְעַדְעָס וּוֹעֵן בענישס אַזְוָן פְּרַעַנְקַז. פְּסָטָע בְּחָוּרִים אָזְן אַכְּנָן גַּעֲשְׁמָרָטָע מַיְוַלְאָךְ זְאַלְן האַבְּן וּוֹאַס צַו רַיְדָן אָזְן עַלְעַטְרָן זְאַלְן שְׁאַקְלָעָן מַיְטָן דַּי קָעֶפֶל.

וּוְיַיְאָט אַיזְוָן גַּעֲלָעָן אַיזְוָן זַיְךְ בָּעַטְל אָזְן האט מַיְטָן דַּי אַוְיָן אוּסְטַדְרַצְיוֹלְטָן דַּעֲקָטַז, זַיְךְ גַּעֲטָרִיעָן הַוָּנְט, דַּי סְדוּרוֹת.

רַעַם האט אַלְיַזְגַּעַקְעָט אַפְּאַרְשְׁטָאַנְעָן. ער האט גַּעֲוָוָאָסָט, אַזְוָן וּוּטָן זַיְנָעָן צְוֹוִי וּוּיְסָעָן הַעֲזָן נִיטָּנֶעָן. דַּעֲרַפְאַר האט ער אַזְוָן גַּעֲהַת וּוְיַיְאָטָן. אַיְם גַּעֲלָעָט אָזְן גַּעֲבָעָט, ער זְאַלְן לְעָבֵן אָזְן בְּלִיְבָן מַיְטָן אַיְם.

וּוְיַיְאָטָן פְּלַעַגְן בְּיַיְנָאַכְטָן קְוֻמָּעָן צַו חָלוֹם זַיְנָעָן צְוֹוִי חְבָרִים, פְּרַעַנְקַז, אַפְּאַרְבְּלַזְטִיקְטָעָר, בְּעָנֵי אַפְּאַרְוּוַיְוַינְטָעָר. זַיְךְ פְּלַעַגְן זְוָךְ אַוּוּשְׁטָאַלְעָן אַיזְוָן בִּידְעָז זַיְנָעָן. אַמְּאַל אַיְם אַפְּגָנְעָרִיסָן דַּי פִּים, אַמְּאַל דַּי הַעֲנָט, אַמְּאַל אַרְאַפְּגָנְעָדָרִיסָט דַּי אַוְיָרָן אָזְן אַרְוִיסָט גַּעֲשִׁוּלְטָן דַּי אַוְיָן. פְּלַעַגְט זַיְךְ וּוְיַיְאָטָן אַזְוָן אַוְפְּכָאַפְּן מַיְטָן אַשְׁרַעַט לְאַכְּן וּוּיְטִיקְגַּנְשָׁרִי אָזְן דַּעֲרַנְאַךְ שְׂוִין אַ גַּאנְצָע נַאֲכָט נִיטָּנֶעָן מַאֲכָן קִיְּין אַוְיָן. אַמְּאַל פְּלַעַגְטָן זַיְךְ אַוּוּשְׁטָאַלְעָן אַת דַּי קְנִי בָּאַז וּוְיַיְאָטָס בָּעַט אָזְן אַיְם דַּעֲרִצְיַיְלַז: "אַיְךְ בֵּין נִיטָּנֶעָן שְׁוֹלְדִיק, טִיוּרָעָר וּוְיַיְאָטָס, סְחָבָן מִיךְ מִיְּנָעָבָן אַקְאַנְטָע מִירָדָן לְאַךְ אַגְּנָעָרָעָט אַיְךְ זְאַל מַיְטָן דַּיְרָן, האַסְטָו גַּעֲרַפְטָט מִיךְ הַרְגְּ/עַנְעָן?"

בְּעָנֵי פְּלַעַגְט זַיְךְ אַוּוּשְׁטָאַלְעָן אַיזְוָן דַּעְרָעָט צְוֹוִיְעָר זַיְטָן אַיזְוָן

ווײינען: „פרענק, איך בין ניט שולדיק, פאר וואס האט מען מיך געקוילעט?“
 פַּלענט זיך וויליאם אויפֿקאָפֶן מיט אַ געווין און אַזוי קָלאָן אַ גאנצָע נָאכְטָן.
 אָז רָעֵס האט זיך אויפֿגָעָכָאָפֶן אָז דָּעָרְזָעַן זִיְּן הָאָרְדָּו וְוִיְּן
 נָעַן, האט עָר גַּעַטְמָעַט שָׁוּעָר, אַרוֹיסָגַעַשְׁטוֹפֶט זִיְּן צָוְנָג אָז
 זַיְּנָע אָוִוָּן הָאָבָּן אָוּמְרָאִיך גַּעַפְּרִיט.
 אָז אַזוי אָרוֹמָגָעָנָגָעָן ווּילְיאָם אַ צְּעַטְמָלְטָעָה, אָז אָפְּנָעָ
 לְאָזְעָנָעָר אָז גַּעַלְעָרָט וואָסָט פָּאָר אַ טּוֹיט זִיךְ מָאָכְן.
 אִים האט זיך גַּעַדְכָּט, אָז אַלְעָ וְוִיְּסָן וואָסָט עָר מָרָאָכְט.
 דַּי מָאָמָע זַיְּנָע האט אִים מִיטְ רַחְמָנוֹת אָוִוָּן בָּאָר
 גְּלִיְּט. דָּעַר טָאָטָע זַיְּנָעָר האט אִים צָו אָפְּט גַּעַלְאָפֶט אַיבָּעָר דָּעַר
 פְּלִוִּיצָּע, אָז גָּרָעָס אִים נָאָכָנָגָעָן שְׁרִיט אָז טְרִיט.
 וְעוֹן ווּילְיאָם האט אַזְוִי זִיךְ גַּעַלְיָינָט דִּי צִיּוֹנָג, פָּאָר
 צִיּוֹט-פָּאָרְטְּרִיב, הָאָבָּן זִיךְ גַּעַלְיָינָט אַרְיִינְגְּעָקָרְבָּט אַיְן עַטְ
 לְכָעָ שְׂרוֹת פָּעַטְיְּטְנִיְּעָם: „אַ יַּאֲפָאָנְעָזָעָר האט זִיךְ דָּעַרְשָׁתָאָכְן
 פָּאָרְן הָיוֹ פָּזָן אַמְּעָרִיקָאָנָעָר קָאנְסָול, אַלְסָ פָּרָאָטָעָסָט פָּזָן אַנְטִיְּ
 יַּאֲפָאָנְעָזָעָן אַיְמִינְרָאַצְּגָעָזְעָעָז.“
 — אָט אַזְוִי ווּלְ עָרְשָׁתָאָרְבָּן, — האט ווּילְיאָם אַיְמִינְגָּבָיָס אַ
 לִיפְ, אַמְּעָרִיקָע זָאָל ווּסְן פָּאָרְוּוּסָס.

.8

אַרְוָם הָוְנְדָרָט דָּרְיִי אָז זְעַכְּצִיקְטָעָר גָּסָס אָז דָּרְיָטָעָר עֻוּוֹן
 נְיוֹ שְׁטִוִּיט אַ טְוָנְקָל שְׁטִיְּנְגָרְדִּיקָעָר מוּיְּעָר, דָּעַר קָאָפִיטָאַלִּיסְ-
 טִישָׁעָר נְעָרִיכָּט. דָּאָרְטָן מִשְׁבָּט מִעְן דָּאָס פָּאָלָס פָּאָר נִיטְ פָּאָלָן
 גָּאָט אָזָן נִיטְ זִיְּן אַונְטָרָטָעָנִיק צָו זַיְּנָעָ רִיבְכָּע מִשְׁרָתִים.
 האט זִיךְ ווּילְיאָם דָּאָרְטָן אַוּוֹקָגְנָעָשְׁטָלָט, אַוּמָגָסָקָט אָזָן
 אַלְעָ זִיְּטָן, אַנְגָּעָצְיָלָט אָזָן הָאָט מִיטְ אַ פִּינְגָּעָר גַּעַבְעָעָן אַ רִיר.
 וְעוֹן דַּי נְאָסְ-מְעָנְשָׁן זַיְּנָעָן זִיךְ צְוַיְּנְגָעָלָאָפָּן, אָזָן שְׁוִין
 ווּילְיאָם גַּעַלְעָן אָז אַוִּיסְגָּעָצְיוֹגָעָנָר, נָעָבָן אִים הָאָבָּן זִיךְ גַּעַוָּלָ-
 גָּרָט אַ רְעוֹוּאָלוּוּעָר אָז קָאָפְּעָלְיוֹשׁ.
 אַיְן האָסְפִּיטָאָל האט מעַן זִיךְ נִיטְ אַנְגָּשְׁטָרָעָנָט. אַ גַּעַנְעָר,

נאר אליען זיך דערשאָסן, ווינציקער מיט אײַינעם. נאר דאס
בריוול האָט יעדן געשטאָבן איז די אוונן:

„איך, וויליאם, האָב זיך אליען געשאָסן. איך, וויליאם,
האָב געשאָסן פרענְקִין דעם קאנדוקטָאָר, מײַן בעסְטָן פרוינְט.
איך, וויליאם, בין שולדיך איז טויט פון בעני, מײַן בעסְטָן פרוינְט.
איין אונזער אלעמענָס טויט זיינען שולדיך יונען וואָס האָבּן אונז
צעשיידט.“

* * *

אלע פֿאָרְנָאָכֶט פֿלְעָנָן זיך די דְּרֵי אלטָע שְׁכְּנִים: טָאַנִּי
דָּעַר צִינְגָּלָעַר, דָּזְשָׂאָו דָּעַר נָאָסְנִירְיְּ�נִיקָּעָר, אָוֹן הָעָרִי דָּעַר שְׁנִיְּדָעַר,
אוּוּקְּזָעִצְּן אָפְּ די שְׁטִינְגָּעָרְנָעָ טְּרָעָפְּ, קָוָן אָפְּ די בְּוּלְדָעַר פָּוָן
זְיֻיְּרָעַ דְּרֵי זַיִן, ווָאָס אלע צִיְּטוֹנָנָעָן האָבּן גְּדוּרָקָט, בְּלָאָז
רוֹיךְ פָּוָן זְיֻיְּרָעַ לְוּלְקָעָם, די טְּרָעָרְן זְיֻיְּרָעַ זְאָלָן זיך טְּרִישָׁעָנָעָן
אוֹן שְׁאָסְלָעָן מִיט די קָעָפְּ.

אוֹן רָעָם, דָּעַר פֿאָרְ/יְוָסְטָעָר הָוָנָט, אַיְוָן גַּעֲלָעָן באָז דָּעַר
זְיֻיְּטָ, גַּעֲקָוּט אַיְזָעָר צִיְּטוֹנָגָג, אָפְּ די אלטָע גַּעֲטְרוּעָרט אוֹן זַיִן
וּוְעָלָט באָדוּעָרט.

אין פלאנטער

1

מאריס'ן האט זיך איזוי געדאכט : שוער אין נאר אפ'ן הארץ
ביז די מאשינען הויבן און צו לויין. ביז דאן נאנט דאס גאנצע
וועז, ווען דו פילסט, איז אט-אט וועסטו זיך אוועקשטען נעבן א
מאשין און פאַר א גאנצען טאג ניט אָפֶּטְרֶעֶטְן פון אייר. דו שפירסט,
וויי די פים וועלן ניט קענען דינגען איסצ'וואָלטְן דעם קערפער עטְ
לאכע שטונדֵן נאָכָאנָנדֵן ; די אַבְּעִירְקָע אַברְּסָם זוֹ אַפְּנָעָ
שׂוֹאָכָט, כְּדֵי צוֹ קענען רודְעָוּוּן... ווען אַבְּעָר די עַלְקְטְּרוּשָׁע קְרָאָפְּטָ
ווערט פְּרִי, ווען אַ וְשִׂיזְוָרְפִּיְּלָט אַ גְּרִילְצָאִיבְּרָן גָּאנָצָן שָׁאָפְּ
אוֹן די לאָדרְעָנָע פָּאָסָן הויבן זיך אַנְּבָעָר די רָעְדָעָר צוֹ ווּקְלָעָן אָוּן
דרְיוּעָן — דָּאָן ווערט שְׂוִין גְּרִינְגָּר אָפְּ דָּעָר נְשָׁמָה : דו ווערט
אַרְיוֹנְגְּנָעְצְּוִינְגְּ אַיְּנָס' מַאֲשִׁינְגְּנָעְבָּרָאָזָן. דו פִּילְסְט, אָז דו בִּיסְט
דעָר פְּרָאָדוּצְּרָעָר...

שוער אין נאר מאריס'ן צו פְּאָרְשְׁטִין פָּאָרוֹאָס ווערט זְוִיּוֹ
קְעָרְפָּעָר מְאָנוּרָעָר פָּוּן טָאגְן צוֹ טָאגְן ? פָּאָרוֹאָס ווערָן זְוִיּוֹן באָקוּן
אַזְוּ אַיְּוֹנְגְּנָפְּאָלָן ? פָּאָרוֹאָס באָטְרָאָכְטָן אִים זְוִיּוֹן באָקָאנָטָע מִיטְ
אַזְאָךְ רְחַמְנָותְ-פְּנִים אָוּן פְּרָעָגָן : מַאֲרִים, ווָאָס אַיְּזָן מִיטְ אַיְּדָ ?
מַאֲרִים האט פְּיִוְינְט דָּעָם רְחַמְנָותְ-פְּנִים. שְׂוִין לאָגָן, ווי ער
הָאָט אַנְּגָהָוִיבָן פִּילְן אָן עָקָל צוֹ אַלְעָמָעָן, ווָאָס שְׁטָעָלָן אִים אַזְוּלְכָעָ
פְּרָאָגָן.

אַפְּזָן זְוִיּוֹן זְוִיּוֹן אִים אַטְ-די זְאָכָן גַּעֲמָעָן, ווען ער האט זיך
אַ מִידָּעָר אַ וְאָרָה גַּעֲטָאָן אַפְּזָן בְּעַטְלָ, קְוּמָנְדִּיקָ פָּוּן דָּעָר אַרְבָּעָטָ
זְוִיּוֹן כְּמוֹרָנָעָר בְּלִיס אָוּן גַּעֲפָאָלָן אַפְּ דָּעָר האַלְכְּבָ-אַפְּעָנָעָר מִיר. ס'הָאָט
אִים אַ צּוֹפְּ גַּעֲטָאָן באָמָ הָאָט : די טָוָר האָט זיך נִיט גַּעֲוָאָלָט

פארמאכן פון זיון נאכלהעסיקן שפארה הינטער זיך... ער האט אויפר געהויבן ביידע הענט, לאנגזאם דיא פינגערא איגונגעבעויגן, זוי אדרוינגען קארטשעט איזן צוווי פוייסטען, וואס ער האט פארזוויכטיש צו דיא אקסלען ארכונטערערלֿאָזֶן. דיא אקסלען האבן זיך איז אַדער געטּאָן. מארים האט דערפּוילְט, זוי דער גאנצער קערפּער ווערט אַיינגעשרומּפּן, איזן דיא בײַינער טראשטען אַזְוִי ווֹיְטַאָקְלָאָךְ פָּאַרְמָאַטְעָרָט.

די אויגנדערקלֿאָךְ האבן זיך געצוינן אַיְינְעָרָט צום צוווייטן.

מארים איז נוּט אַיְינְגַּעַשְׁלָאָפּּן.

אלֵיזַּאָהָט זיך הינטער זיון קערפּער געוינְגָּט, נאָר דעם מוח פָּאַרְדוּוּיןְ נִיט גַּעֲקֻעַנְתְּ.

צוווי וועלטן האבן זיך איזן זיון מוח געפלֿאַנטערט. צוווי מענטשן האבן זיך איז דיא וועלטן געבאָרט: אַ משָׁה מִיט אַ מאָרים. משָׁה: — אַ חויְכָּר בְּחָרְמִיט אַ קָּאַלְּרִידְרוּיטִין פְּנִים. בְּלוּוּיְן, לְוִיטְעָרָע אַוְינְגָּן קָוְקָן אַרְוֹם אַזְוִי שְׂמִיכְלָעָן צּוּפְרִידִין פָּוּן דער גַּאַטְוָרָה רְיוּכָּרָע לְאַנְדְּשָׁאָפּּט. נַעֲבָן אַיְם זִוְצָט אַ שְׁיוּיְן, חַנְּעָוָרוּדִים מִירְדָּל, ער שְׁטוּרָעָט אַיְם זִוְינְעָז וּבְעָרָעָה הַעַנְטָה, גַּלְעָט זִוְאַבְּכָּר דִּיא לְאַנְגָּעָן, שְׁוֹאַרְצָעָהָאָר: "מִירְלָה, בְּהָאָבָּדָה דִּיךְ לְבָבָּה..." מִירְלָה לְאַזְוּט אַרְוֹנְטָה דִּיא אַוְינְגָּן. משָׁה טָמָט זִוְאַלְּכָּטָן קְנִיפָּה אַיְן באָקָן. "שָׁעָם זיך נִיט, מִירְעָלָע, דִּיא וועלט איז דָּאָר אַזְוִי שִׁין אַזְוִי אַגְּנָעָן, אַזְוִי לְבָכָה פָּאָרָה זִוְסָטָה דָּאָר נָאָר דָּאָס לְעַבְּן..."

מארים: — שְׁטִוִּיטָה ער פָּוּנְדְּרָוּוּיְיטָן אַזְוִי בְּאַטְרָאָכָט זִוְיְבִּיְדָן, אַ בְּיִטְעָרָר שְׂמִיכְלָה אַזְוִי אַוְיסְגַּעַשְׁפְּרִוִּיט אַזְוִי אַיְינְגַּעַשְׁעָרָטָן, חַוְּשָׁכְּבָן" דִּיקָן פְּנִים. צִיטָרָט זיון קערפּער, וואָס אַזְוִי אַזְוִי אַ פָּאָרָה, "אוּוָעָרָה, אַלְסָם" אַיְינְגַּעַוּוֹקְלָט. באָוּעָן זיך דִּי לְיָפָן, וואָס פָּאַרְשָׁטָעָלָן דָּאָס צִוְּיָּוִן-קָלָאַפְּרָעָיִן, אַזְוִי שְׁטִילָה מַוְרְמָלָט ער אָרוּום: "אַזְוִי אַיְצָט לְיִבְסְּטוּ מִיךְ אַזְוִיךְ?"...

איַזְוִי דָּאָס נָאָר ווֹיְנִיךְ: ווֹאָלָט ער וועלְן צּוֹלְוִוִּיפְּן צּוּם פָּאַרְלִיבְּטָן באָה, זִוְיְדָן צּוּפְרָן צּוּ אַ גְּרוּסָעָר שְׁנִיְּדְרָמָאָשָׁין, וּוּמָעָס מַעַד סְעָרָם סְיָאָלָן חַאָלָטָן אַיְן אַרְבָּיוּלְוִוִּפְּן נַעֲבָן אַט דָּאָס פָּאָרָה, אַזְוִי יְהָדוֹן מַאְלָן זַאְלָן זִיךְ דָּאַכְּטָן, אַזְוִי וועלְן דִּי מַעְסָרָם צּוּ זִוְיְרָעָה קערפּערָם דְּעָרְגָּרְיִיכְּן..."

דָּאָס, וואָס סְיָוִילְט זִיךְ אַיְם.

אַפְּ מָאָרים' עַס אַוְיסְגַּעַשְׁפְּרִוִּיטָן פְּנִים בְּאוּוּיּוֹת זִיךְ אַ שְׂמִיכְלָה.

עד וווײַסט דאָך, אָז ער, דער אַמְּלִיאֻקָּר מְשָׁה, אָז שְׁוִין אַרְיִינְגָּעָצְּוִין גְּעוּוֹאָרָן אֵין דער לְאָגָּע פָּוּן שְׂטִיְין טְאָנְ-טְּעָגְלָאָךְ נְעַבְּן מְאַשְׁיָּעָן, וּוֹאָס שְׁפְּרִיצָּן פָּוּן זִיךְ מִיט גְּפָאָר. אָזן מִירָעָלָעָ ? זָאָל זִיךְ מִיט גְּפָאָר. מִיט אִיר קָעָן דָּאָךְ שְׁוִין גְּאָרְנִיט הָאָבָן צָו טָאָז... נְאָר פָּאָרוֹאָס טְרָאָכָּט זִיךְ אִים אָזָוִי ? אָט, אַ פְּלָאָגְנָטָעָר ! ... *

שְׁלִיְוָנְגָּלָט זִיךְ אַ שְׁלָאָגָּנָג אַיְבָּר וּוּיְמָן אָזְן בְּרִיְּטָן. הְוִידָּעָת זִיךְ דָּעָר אַטְּאָמָּעָן-צְוָאָמָּעָנְשָׁטָּעָל אָזְן זְיִינְגָּזָּעָט מִיט אַ מְאַדְּגָעָם גְּעָזָּלָאָפְּ. שְׁלִינְגָּט שְׁלָאָגָּנָג אָזְן דָּאָס אַנְטְּקָעְנְקָומְעָנְדִּישָׁע אָזְן וּוּאָרְפָּט אָרוֹיָּס דָּאָס אַיְינְגָּעָשְׁלָוּנְגָּעָעָה הִינְטָעָר זִיךְ . הָאָבָן מְעַנְּטָשָׁן דָּעָם שְׁלָאָגָּנָג בָּאָזְן אַגְּמָעָן גְּעָבָעָן. יְזִיכְן אָזְן שְׂטִיְּיָעָן הְוִינְדָּעָטָעָר מְעַנְּטָשָׁן אָזְן אַט דָּעָם בָּאָזְן, לְאָזְן זִיךְ וּוּאָרְפָּן אָהִין אָזְן אַחָדָר. מְאָרִים הָאָט זִיךְ אַיְינְגָּעָשָׁפָאָרָט, זִיךְ נִיט לְאָזְן אָזָוִי הְוִידָּעָן הַיְּן אָזְן צְוָרִיק. עָר הָאָט זִיךְ אָזְן אַזְן וּוּינְגָּלָפָאָרְקָט, בִּינְעָדָבָן בְּוּיְנְגָּס אָפְּ דִּי סְנִי אַוּוּקָעְנְשָׁטָּעָלָט, מִיט דִּי לְאָדָאָנִיעָס דִּי מְאַרְדָּע אָוּנְטְּעָרְגָּעְשָׁפָאָרָט, אָזְן אַרְיִיסְגָּעְקָוָט צָו דָּעָר טִיפָּעָר לוּוּפְנְדִּיקָּעָר פִּינְסְטְּרָנִישָׁ.

עָר דָּעְרָמָאָנָט זִיךְ אָזְן עַטְּקָעָן. עַטְּקָעָן אָזְן גְּעוּוֹעָן דִּי אַיְנְטִימְסָטָעָ פָּוּן זְיִינְעָ חְבָּרְטָעָם. טְרָאָכָּט עָר : פָּאָרוֹאָס הָאָב אִיךְ אִיר דִּי הָאָנָט נִיט גְּעָדְרִיקָט ? פָּאָרוֹאָס פִּיל אִיךְ זִיךְ אַיְצָט אָזָוִי וּוּיְמָן פָּוּן אִיךְ ?... מְאָרִים אָזְן זִיכָּעָר, אָזְסָאָזָנָט נִיט זְיוֹן שְׁוָלָד. סְפָעָלָן אִים אָוָיָס דִּי נְאָנְטָעָ באָצְיָאָנְגָּעָן מִיט עַטְּקָעָן. סָאָזָן אִים גּוֹט גְּעוּוֹעָן צָו זְיוֹן אַיְנְטִים מִיט אִיר. עָר דָּעְרָמָאָנָט זִיךְ : צְרוּקָמִיט צְוּוֹיָאָר, וּוּעָן עָר אָזְן קִיְּין אַמְּרִיקָעָ גְּעָקוּמָעָן, פְּלָעָנָט עָר אִיךְ אָזָוִי צָו דָּעָר פִּינְסְטְּרָנִישָׁ אַרְיִיסָּטָקָן. סְפָעָן אָזְן בִּינְקָעָן... וּוּעָן עַטְּקָעָן אָזְן גְּעָקוּמָעָן, הָאָט זִיךְ זְיוֹן שְׁוּוֹרָן גְּעָמִיט פָּאָרְלִיָּיכָן טָעָרָט. אַ קְוָאָל פָּוּן צְוָפְּרִידְנִיקָּיָט הָאָט זִיךְ אָזְן זְיוֹן נְשָׁמָה אַרְיִינְגָּעָן.

נו, מעשה שטן : זייצן זוי אײַינמאָל איז טעאטער צוֹגַעַטּוֹלִיעַט
איינעֶר צום צוֹווֹיטֵן. אָפַּ דער בְּינַעַ הָאָט זַיְךְ פֿאָרגַעַשְׁטָעלַטְדָּס
בִּיטְעָרָעָ אַרְבָּעָטָעָרְלַעֲבָן, אָזֵן וַיְיַזְרֵרְ דִּי אַרְבָּעָטָעָרְ רַעֲוָוָאַלְטָירָן קָעָן
דִּי בַּאַלְעָבָאָטִים. הָאָט זַיְךְ מַאָרִים/עַם הָאָרֶץ אַצְּפָלְ גַּעֲטָאָן, הָאָט
עַר זַיְךְ פָּן אַרְטָט אַיְפְּגַעַזְהַוִּיבָן אָזֵן פַּיוּרְדִּיךְ אַפְּלָאָדְרִיטְטָם. נַאֲכָדְעָם
הָאָט עַר זַיְךְ צְוִישָׂק צַוְּמַחְעָן צוֹגַעַזְצָטְטָם, זַיְיךְ גַּעַטָּאָן צְוִועָן
דרִיקָט אָזֵן שְׁטִילְ גַּעַפְּרָעָגְטָן :

— אָזֵן דִּיךְ רִירְטָט דָּס נַאֲרָנִיט ?

— נַיְיָן ! — הָאָט עַטְקָעְ קְרוֹץ גַּעַטְפָּעָרְטָם.

אָזֵן גַּעַוְן זַיְיךְ זַיְינְגַּעַן אַחֲרִים גַּעַגְּגָנְעָן, הָאָט זַיְיךְ גַּעַפְּרָעָגְטָן :

— צַי דִּיְנְקָסְטָו, אָזֵן קָעָן דִּיךְ בַּאֲפְרִידְקָן, מַאָרִים ?

אַיְרָ נַעֲוִיכְטָאַיְסְדָּרָוק אָזֵן גַּעַוְן אַנְטְּשָׁלָאָסָן. זַי הָאָט מַאָז
רִיסְמָן אָזֵן פְּנִים אַרְיִינְגְּנָעְקוֹטָן אָזֵן גַּעַוְאָרָטָט אַה אָזֵן עַטְפָּעָרָט.

דִּי פְּרָאָגָעְ הָאָט מַאָרִים/עַם מַוח אַרְסָ גַּעַטָּאָן : עַטְקָעְ פְּרָעָגְטָט
דָּס מַיְךְ ! וּוֹאָסָ מַיְינְטָן זַי ? אַיְיךְ הָאָבָדָךְ דָּאָךְ קִיְּנָמָאָל נַיְטָ גַּעַטְ
טְרָאָכָט וּוֹעֲגָן דָּעַט ...

— זַאֲלָ זַיְיָן אַ צְוֹווֹיטֵן מַאָזֵן, — אָזֵן גַּעַוְן זַיְיָן עַטְפָּעָרָט.

אַזְּ, יַעֲנָעְ וּוֹאָזֵן ! אַ נַּגְּנְצָעְרָדָר אַיְזָן דָּס גַּעַוְעָן. מַאָרִים
פְּלָעָגְטָט זַיְךְ פְּיָלוֹן גַּלְיְקָלָאָךְ, גַּעַוְן עַר פְּלָעָגְטָט הָאָבָן אַ פְּרִוּעָמִינְגָּטָט
טְרָאָכָט צַוְּתָּאָן וּוֹעֲגָן דָּעַט. פְּלָעָגְטָט עַר וּוֹיְטָר זַיְיָן אָזֵן בַּאָן, אַרְוִיסְ
סָקוֹן צַוְּדָעָרָפָנִישָׂ אָזֵן טְרָאָכָט : עַטְקָעְ לִיְדָמָט ... צַי לִיבָּ
אַיְיךְ זַי ? ... בְּזַוְּיִם נַיְטָ ! בְּזַוְּיִם נַיְטָ ! ... נַאֲרָ מִוְּטָ עַטְקָעְ ? אָזֵן
דָּאָךְ מַרְדּוֹר אַזְּוִי גַּטְ ? ...

מִינְמָנוֹיוֹן הָאָט אִים בַּאֲגָגָן גַּעַטָּאָן, וּוֹאָסָ אַזְּוִינָס אָזֵן גַּעַשְׁעָן :

כְּקָעָן זַיְיךְ נַאֲרָ קִיְּן רַעֲכָבָנוֹגָן נַיְטָ אַפְּגָעָבָן ...

וּוֹעֲגָן עַר אָזֵן קוּמְעַנְדִּיקָעָ וּוֹאָזֵן צַוְּ עַטְקָעְ ? גַּעַפְּאָהָן, הָאָט עַר אַזְּוִי
גַּעַטְרָאָכָט : "וְעַ", וּוֹעַל אַיְיךְ אַיְרָ זַיְאָנָן ... אָה ? ! — אָזֵן אִים מִיטָּ
אַמְּאָל אַ גַּעַדְאָנָק אַיְינְגְּנָפְּאָלָן, — טָאָמָעָר מַיְינְטָן זַי פָּאָרְקָעָרָט ?

וּוֹ אַזְּוִי הָאָט זַי דִּיְ פְּרָאָגָעְ גַּעַשְׁטָעלַט ? בְּגַעְדְּיִינָס נַיְטָ ! אָסָ

פָּאָר אַ טָּאָן הָאָט זַי אַגְּנָעָוּעָנְדָעָט ?

זַיְיָן חָאָרִיזָהָאָט זַיְיךְ אַ טְרִוִּיסְלָ גַּעַטָּאָן .

סְפָּעָצְטָעָ אָזֵן אַבְּעָרָ גַּעַשְׁעָן :

— בְּבִין נַיְטָ פְּיַאִיךְ דִּיךְ צַוְּ שִׁוְּנְקָעָן אַזְּוִי פִּילְ לִיבָּ, וּוֹיְפִילְ

דו פָּדָעָרֶסֶט, — כִּיּוֹב נִיט אֵין אַלְגָּעָמִיוֹן... — הָאָט עַטְקָע דָּעָרֶת.
קְלָעָרֶט.

— כִּחָאָב דָּאָס פּוֹן דִּיר קִיְּנָמָאָל נִיט גַּעַפְּדָעָרֶט.

— יְעַזְּבָן טַעַמְעָר הָאָסְטוּ גַּעַפְּרָעָנֶט.

מַאֲרִים הָאָט פָּאַרְשָׁטָאָנָעָן : אֵין טַעַמְעָר, וּוּן זַיִן הָאָרֶץ הָאָט
גַּעַלְאָפְּט מִית צַוְּפָרְדָּנָקִיט פּוֹנְס רַעֲוָאַלְזִיאָנָעָן שְׁטוֹרָם, הָאָט
זַי וּוּנָן אַיר פְּרוֹזָאן גַּעַטְאָכֶט... דָּעַרְפָּאָר מַאֲקָע קָעָן זַי אִים נִיט
לִיבָּן...
לִיבָּן...

זַי הָאָט אֲטֻוֹת גַּעַמְאָכֶט... צַו זְוַוְּיָט אֵין זַי פּוֹן זַיְינָע גַּעַדְאָנָקָעָן.

נַאֲר פָּאוּרָוָאָס טְרָאָכֶט זַיְך אִים אַזְוִי וּוּנָן אַיר ?

אָטָם, אֲ פְּלָאָנְטָעָר ! ...

.2

סְ'הָאָט זַיְך דָּעַרְהָעָרֶט אֲ גַּעַבְּרָאַזְוּרִיְּ פּוֹן צַוְּבָּרָאַכְּבָּעָנָעָן כְּלִים,
אֲ טַוְּפָעָנִישׁ פּוֹן בָּאַרְוּוִיסָעָ פִּים, סְ'הָאָט אַפְּגָּנָהִילְכָּט צְוִויִּ מַאְלָ :
חוֹדְחָאַזְהָוְהָא... אָוֹן סְ'אַיְוִ שְׁטִילָן גַּעַוּוֹאָרָן.
סְ'הָאָבָּן וִיר אַוְּפָגְּנָעְכָּאָפְּט פּוֹן שְׁלָאָפָּ דִּי שְׁכָנִים פּוֹן אַוְּבָּרְשָׁטָן
שְׁטָאָק, פּוֹן אָוְנְטָעָרְשָׁטָן שְׁטָאָק, אֲ פָּאַרְוָאַנְדָּעָרְטָעָר מְוּרְמָלְ הָאָט
זַיְך גַּעַטְרָאָנָן פּוֹן אֵין גַּעַלְעָנָר צָום צְוּוּיָּטָן, אָוֹן בָּאַלְדָּ הָאָט דִּי
כְּרָאַפְּעָרִי אַוְּיְפָסָןְיָי אַגְּנָעְפָּלָט דִּי צִימָרָן.

סְ'הָאָט זַיְך אַוְּפָגְּנָעְוָוקָט דִּי בָּאַלְעָבָאָסָטָעָ, זַיְך צַוְּגָּהָעָרָט אֵין
נַאֲכָדָעָם שְׁטִילָן גַּעַזְאָגָט צַו אַיר מַאְן : אֲ שְׁטָוָלָן אֵין, וּוּ סְ'זְוִוִּיזָט
אוּסָם, אַוְּמָגְּנָפָאָלָן בָּא אַוְּנוֹזָרָעָ “בָּאַרְדָּעָרָם”.

אִינְסָעָן צִימָעָרָיָן, פּוֹן וְאַנְגָּעָן דָּרָג גַּעַטְוָמָל הָאָט זַיְך גַּעַטְרָאָנָן,
אֵין מַאֲרִים גַּעַשְׁמָאָנָעָן אַגְּנָעְשָׁפָאָרָט אֲנָן דָּרָג פָּאַרְעָנִיָּיָן פּוֹן בְּעַטְלָ.
די העַנְטָ, אֲפָּה וְוּעַלְכָּעָ דִּי אַדְרָעָן הָאָבָּן דָּוְרָךְ דָּרָג הָוִוִּיט אַרְוִיְּסָטָאָרָיָ
טְשָׁעָט וְוּי דָרָג דָּוְקָזְבָּיָן בָּא אַקְוּ, זַיְינָעָן גַּעַוּוֹעָן פָּאַרְלְוִיְּגָט אַהֲנָטָעָר,
אוֹן דָּי פְּינָגָעָר זַיְינָעָן גַּעַוּוֹעָן אַיְינָגְּנָפְּלָאָכָטָן אַיְינָעָ אֵין דִּי אַנְדָּעָר,
וְעוֹלְנִידָק פָּאַרְגְּרִינְגָּנָעָן דָּאָס הָאַרְצִיוֹוִיָּטִיךְ, הָאָט עַד דָּעַם פְּנִים פָּאָרָיָ
עַקְשָׁנְטָ אַוְּפָגְּנָעְזָוָגָן.

קְעַנְגָּאַיְבָּר אִים אֵין גַּעַשְׁטָאָנָעָן אֲ צְוִוִּיְּטָרָיָן וּוּגַּנְגָּרָמָאָן אֵין
דָּעַרְשָׁרָאָקָן גַּעַפְּרָעָנֶט : וּוּאָס מִינְטָ דָּאָס ?

— דידאָס איזוֹ דאס לְלעַבּן פֿון דִּין חֶבֶר מָאוֹרִים... — האָט
מָאוֹרִים מִיט אַפְּיבָּעָדִיקָן קוֹל גַּעֲנְטְּפָעָרטָן.
— וּואָס?

— אָט דָּעֵר אַיְצְטִיקָעֶר אוּפְּיַשְׁפְּרִינְגָּעֶן, בְּרַעֲבָן כְּלִים, וּוְאָרְפָּן
סְטִישָׁל אָזֶן אַרְומְלִיְּפָן אַיְבָּעָרֶן חֶדֶר, וּוי אַמְּשֻׁונְגָּעָר...
— הַמְּה... הַמְּה... סְלַעַבּן! אַכְּבָּעָר סְאיַן דָּאָךְ אַמְּרוֹא מִיט דִּין
אַיְן צִימָעָר צָו זַיִן.
הָאָט מָאוֹרִים אַקְּנִיטְשָׁנְטָאָן דָּעַם שְׁטָעָרֶן, גַּעֲוָאָרְפָּן אָז אַוְעָעָט
טִיקָּן בְּלִיךְ צָו זַיִן נַאֲכְּטִישָׁתָה, אָזֶן נַאֲכְּלָעִיסָּק זַיְקָן גַּעֲנְטְּשָׁפָּאָרֶט אָז
וְאָנָּט.

ער האָט גַּעֲטָרָכְט: אָט, מַאְרָגָן וּוּטָעַט עַר שְׂוִין זִיכְּרָא אַוְעָט
פֿון מִיר, מִין שְׂוֹתָף צָוָם שְׁלָאָפָּן. ער האָט מָרוֹא... שְׂוִין עַטְּלָאָכָע
חֶדְשִׁים וּוי אַיְךְ לִיְּגָן אַיְן בְּעַט מִיט אַמְּעַנְשִׁין, וּואָס פָּאָרְשְׁטִיט
מִיךְ נִיט... וּוי טְרוּוּרִיךְ!

וְעַזְנָעָן דָּעֵר יְוָנְגָעָרָמָן הָאָט שְׂוִין וּוּידָעָר גַּעֲרָאָפָּעָט, הָאָט מָאוֹרִים
זַיְקָן אַזְוּקָגַעְזָעָצָט אָפְּזָן בְּעַטְמָן, אָזֶן מִיט דִּי לְאַדְּאָנִיעָם דָּעַם שְׁטָעָרֶן
גַּעֲרָבָּן. זַיִן בְּלִיךְ אַיְזָן גַּעֲפָאָלֶן אַפְּ דִּי שְׁמוֹצִיקָעָן וּוּשָׁעָן, וּואָס עַר
טְרָאָגָט, אָזֶן ער האָט זַיְקָן דָּעַם שָׁאָפָּן, אָזֶן דָּעַם וּזְבָּעָט
שְׁטוֹבוֹב, וּואָס פְּלִיט אַגְּנָצָן טָאָגָן אָרוֹם, אָזֶן דָּרְיוֹנָט אַרְיָין אַיְן זַיִן
לְוָנָגָן...

סְאיַן אַיְם קְלָאָר גַּעֲוָאָרֶן זַיִן אַיְצְטִיקָעֶר צְוָרוֹדָעָרָוָנֶג: שְׂוּעוֹר
אַיְזָן אַפְּ אַיְם גַּעֲפָאָלֶן דָּאָס אַמְּעָרְקָאָנָעָר לְעַבָּן. ער אַיְזָן פָּאָרוֹאָנְדָלָט
גַּעֲוָאָרֶן אַיְן אַשְׁרִיְּפָלֶן פֿון נִיו יָאָרְקָעָר הַוְּהָאָ מַאְשִׁין. אַ סְּמָן:
עַרְשָׁת מִיט צְוּוֹיָה יָאָרְךָ זְרוֹיכָה אַיְזָן ער גַּעֲשְׁתָאָגָעָן בָּאָמָּה וּוּדָעָר פֿון אָז
אַרְגָּנָזְזָאָצְיָעָן, וּואָס הָאָט מִיט אַזְוִי פִּילֶן לְעַבָּן גַּעֲשְׁתָרָאָמָּת... אָז
אַיְצְטָן? ער האָט אַפְּיָלוֹ פָּאָרְגָּעָסֶן, אָז אַזְוִינָס קָעָן דָּא אַיְן אַמְּעָט
רִיקָּעָ אַזְוִיכָּעָסְטִירָן, אָזֶן אַזְוִיבָּנִיט — דָּאָרָה מַעַן שָׁאָפָּוּ...
אָזֶן נָאָךְ אַמְּאָל וּוּילְט זַיְקָן אַיְם בְּרַאֲזָגָעָן מִיט כְּלִים. סְפָאָרָה
דָּרְיוֹסְט! סְלַיְנָגָעָן אַיְם אַיְן דִּי אַוְיָעָן דִּי נַאֲרָדוֹאָס אַרְוִיְּסָגְּנוֹאָגָטָע
וּוּרְטָעָרָר פֿון זַיִן שְׁלָאָפְּנָדִיקָן חֶבֶר, אָזֶן טִיפָּה בְּיִסְטָמָת ער אַיְזָן דִּי לִיְּפָן.
יָעַנְעַ נַאֲכָט אַיְזָן שְׂוִין מָאוֹרִים נִיט גַּעֲשְׁלָאָפָּן. וּוי אַ לְּיוֹוֹנֶט
הָאָט זַיְקָן פָּאָר זַיִינָעָ אַזְוִינָן גַּעֲוָיְקָלָט אָזֶן גַּעֲוָיְזָן פָּאָרְשִׁיְּדָעָנָעָ בְּיַוְּדָעָ.
אָט אַיְזָן אַ בְּיַוְּדָעָ פֿון זַיִן שְׂיָוִין זַיְקָן מִיט דִּי חֶבֶרְיָם. אַ בְּאַנְקָעָט

האָבָן זַיִד פָּאָר אִים גַּעֲמָכֶט, אָוֹן הַאלְּטַנְדֵּיךְ גַּעֲזָגָעָנוּנְסְּרָעְדָּעַט
הָאָבָן זַיִד אַנְגָּזָאנְט: פָּאָרְגָּעָס נִיט, מִשָּׁה, אָוְנוּעָר אִידְעָאָלְ...
אָוֹן דָּא דַעֲרָמָאנְט זַיִד מָאָרִים נַאֲךְ עַפְעַס: שְׂוִין לְאָנְגָּן, זַיִד עַר
הָאָט פָּוֹן אַיר נִיט גַּעֲטָרָאָכְט. מָרִים הָאָט מַעַן זַיִד גַּעֲרָפָן, אָוֹן מִיט
איַר הָאָט עַר זַיִד גַּעֲטָרָאָפְּן שְׂוִין נַאֲכָדָעַט, זַיִד עַר אַיְזָן פָּוֹן מִירָעָלְעַן
אוּועַק.

טָא פָּאָרְוָאָס הָאָט עַר עַפְעַס וּוְעַגְן מִירָעָלְעַן גַּעֲטָרָאָכְט, אָוֹן נִיכְּסָעַט
וּוְעַגְן מְרוּמְעַן? אַ מְאַנְדְּנָעָר פְּלָאַנְטָעָר, וָאָסָס וּוְאָלָט גַּעֲדָאָרָפְּט אַוְיְפָגְעָפְּלָאַנְטָעָרְט
וּוְעַרְן.

אָוֹן דָּעַר פָּאָדִים צִימַּט זַיִד: יַעֲנָעָם אָוּונָט, וּוְעַגְן עַר הָאָט זַיִד
מִיט מִירָעָלְעַן צּוֹשִׁיְּדָט, הָאָט זַיִד אִים וּוְאָרִים דַי הָאָט גַּעֲדָרִיפְּט.
פָּוֹן אַיר גַּעֲזִיכְט הָאָט עַפְעַס וּוְיַאֲרָיְתָהָרְצִיקִיט זַיִד גַּעֲקִוְּקָלְט.
אַירְעָ אַוְיְגָן הָאָבָן רְוַאַיְלְפִּיעְרָדִיךְ גַּעֲפִינְקָלְט, אָוֹן זַיִד לְיִיכְּט וּוְיַאֲרָיְתָהָרְצִיקִיט
פָּעַדְעָר אָפְּן בְּרִיקְלָאַרְיוֹפְּגָעְפְּלָוְוִוְן. דָּאָן אַיִּזְעָר נַאֲךְ אַ וּוְיִילְעָ
גַּעֲשָׁתָאָנָעָן, נַאֲכָנְעָקָוָט אַירְעָ טְרִיט אָוֹן הָאָט נַאֲכָדָעַט מִיט הַאַרְטָעָר
אַנְטְּשָׁלָאַסְּנָקִיְּט אַוְיְפָגְעָפְּשָׁפָאָנָט פָּוֹן בְּרִיקְלָאַר.

הַאָרָט אַיִּזְעָר דָּאָן גַּעֲוָעַן. עַר הָאָט באַשְׁלָאַסְּן אַפְּצָוְרָבְּרָעָן
מִיט דָּעַר אַלְטָעָר סְבִיבָה. אָן אַנְדְּנָעָר וּוְעַלְתָּהָאָט עַר דָּעְרוֹעָן: אַ
וּוְעַלְתָּהָאָט פָּוֹן קָאָמָּא.

אַיִּזְעָר יַעֲנָעָר וּוְעַלְתָּהָאָט עַר מְרוּמְעַן גַּעֲטָרָאָפְּן. אַוְיַד פָּוֹן אַ
אַנְדְּנָעָר סְבִיבָה גַּעֲקָוּמָעָן, נַאֲרָנִיט אַנְטְּשָׁלָאַסְּן גַּעֲוָעַן. הָאָט זַיִד צִיְּן
אִים גַּעֲוָעָנָט, עַר זַאְל וּוְעַרְן אַיר וּוְעַנְדוּוּזְעָר.

דָּאָרָט — אַ וּוְעַנְדוּזְעָר, דָּא — אַ צּוֹרִיקְנַעַשְׁטָאַסְּעָנָעָר.
פָּאָרְוָאָס הָאָט זַיִד צִוְּיַאְסָעָט גַּעֲוָעָנָט? וּוְיַוְּלָעָר אַיִּזְעָר גַּעֲוָעַן
דָּעַר אַרְגָּאַנְיוֹזָאַטָּאָר, דָּעַר פִּירָעָר.

דָּאָרָט — אַרְגָּאַנְיוֹזָאַטָּאָר, דָּא — פָּאַרְצְּוַיְּוִיפְּלָטָעָר.
מָאָרִים הָאָט פָּאַרְשָׁטָאָנָעָן, אָז דַי שְׁוֵלָד פָּאַלְט אַפְּ אִים. צּוֹפִּיל
הָאָט עַר נַאֲכָנְגָעָבָן דָּעַם פָּאַרְלָאָנָגָן פָּוֹן אַמְעָרְקָעָס בָּאַלְעָבָאַטִּים...
עַר הָאָט דַי הָעָנָט צּוֹזָמָעָנְגָלְיִוְּגָט, כְּדַי מַעַן זַאְל דַי קִיְּטָן אַפְּ אַ
אַרְיוֹפְּטָאָן...
— צּוֹרְיָוִסְוּן וּוּלְעַן אַיִּד דַי קִיְּטָן!... — מִיט דָּעַם גַּעֲדָאָנָס הָאָט

מארים אפ' פֿרִימָאָרְגָּן אַנְגָּהְוִיבָּן דֶּרֶעְמָלְעָן, נָאָר דָּעָר וּוּקְדִּזְוִינְגָּר
הָאָט זַיְד צָעַרְעוּוֹת אָוּן דָּרְמָאָנְט : ס' אַיְזָ זַעַם...

.8

ווען מארים איז אפ' זיינע געקומען צו צערוייסן די קיטוּטן
פֿוּן זַיְן אַיצְטִיקָעֶר פָּאַרְשְׁקָלָאָפָּוֹנָן, הָאָט אַיְם גַּלְיִיךְ אַ צּוּוּיִיטָעָר
געֲדָאָנָק אַ קְּלָאָפְּ אַגְּטָאָן : וּוּי אַזְוֵי וּוּטָט עָרָקְאָנָעָן ?
מָאָרִים הָאָט פָּאַרְשְׁטָאָנָעָן, אָז כָּדִי צו צְעַפְּרִוּן אַבְּיִסְלָל דִּי הָעָנָט,
כָּדִי צו קָעָנָעָן קָוָמָעָן אַיְן גַּעֲזָלְשָׁאָפָּמָן, מָוּן אַמְּוּזִינִיכְּפָּטָנָס הָאָבוֹן
אַ שְׁטִיקָל פְּרִיעָע צִיְּתָא אָוּן אַבְּיִסְלָל אַוְיְסְגָּרְטוּעָ נָעָרוֹן. די בִּירְדָּע
זַאֲכָנָן הָאָכוֹן אַיְם גַּעֲפָעָלְטָן. ווען ער אַיְזָ גַּעַקְוּמָעָן קִיְּזָן אַמְּעָרְקִעְסָן צו
זַיְינָעָם אַ רִיכָּן פָּעַטָּעָר, אַיְזָ דִּי לְאָגָעָן גַּעַוְעָן אַ גַּאנְצָן אַנְדָּרָעָר. ער
פָּעַטָּעָר וּוּאַלְטָ אַיְם גַּעַוְעָן דָּרְלָאָנָט פָּן פּוֹיְגָלְ-מִילָּח, אַבְּיִ נָאָר ער.
מָאָרִים, זַאֲלָ גַּיְזָן אַיְזָ זַיְינָן וּוּעָנוּן. הָאָט אַבְּעָרָמָאָרִים נָאָר אַיְזָ דָעָר
הַיּוֹם אַפְּגָנְבָּרָאָכוֹן מִיטָּן אַלְטָן, אָוּן דָא הָאָט ער קִיְּזָן מַאְסָקָעָ נִיט
גַּעַוְאָלָט אַנְטָאָן. ער הָאָט אַפְּגָנְזָאָגָט זַיְן פָּאַנְגָּטִישָׁ-דָעְלִינְגָּעָז
פָּעַטָּעָר צו נִיְּזָן מִיטָּ אַיְם אַיְן שָׁוֹל דָאָנוֹעָן, זַיְךְ צו גַּעַפְּינָעָן אַיְזָ
דָּעְלִינְגָּזְגָּעָשְׁטִוְמָטָעָר סְבִּיבָה, אָוּן נָאָר אַזְוָלְכָעָן זַאֲכָן. ער הָאָט
אַפְּיָלוֹ אַיְזָ הַיּוֹן נִיט גַּעַוְאָלָט אַרְוִיְּפִצְיָעָן אַפְּ זַיְד אַזְזָ פִּירְוָנָן, וּאַם
אַיְזָ קָעָנָן זַיְינָעָ אַבְּעָרְצִיְּגָנָגָנָן. ס' הָאָט אַיְם גַּעַצְוָנָן צו דָעָם
רְשָׁיָּקָן, בְּרוֹזְיָקָן.

מָאָרִים הָאָט גַּעַפְּילָט, אָז אַיְנָס אַמְּעָרְקָאָנָעָר הַוְּהָאָלָעָן
מוֹזָ זַיְךְ עַרְגָּנָעָז גַּעַפְּינָעָן אַוְיְינְקָל אַוְיְרִים, וּוּאָס אַיְזָ פּוֹל מִיטָּן
קַעְפְּנִידִיק בְּלֹטָן. ווען ער הָאָט דָעָם וּוּינְקָל אַנְגָּהְוִיבָּן זַוְּכָן, ווען
זַיְינָעָ גַּעַדְאָקָעָן אָזָן בְּלִיקָן הָאָכוֹן זַיְךְ אַלְמָא מַעְרָ אַיְם דָאָרָפָ
פָּעַטָּעָר, דָעָם בְּעַלְ-מִיחָם, וּוּאָס הָאָט גַּעַדְיָינְקָט, אָזָ פָּאָר אַיְם דָאָרָפָ
מַעְן אַלְמָזָ טָאָן זַיְךְ אַדְאָקָן וּוּסָ ער הָאָט אַט דָעָם „גַּרְיָעָם“ אַרְבִּעָרָ
נָעָרָאָכָט, הָאָט זַיְךְ אַנְגָּהְוִיבָּן דָאָס דָוְבוּרָעָטָלָעָן, נָאָכָדָעָם קָרִיבָ
גַּעַרְיוֹן, אָזָן דָעָר סּוֹפְּ אַיְזָ גַּעַוְעָן, אָז מָאָרִים הָאָט פָּאַרְלָאָזָן זַיְן רִיכָּן
פָּעַטָּעָר.

די אַמְּעָרְקָאָנָעָר וּוּרְקָלָאָכְקִיָּת הָאָט מִיטָּן קָאָרְגָּן, צּוּנוּיְפָנָעָ
קָאָרְטָשָׁעָטָעָן אָזָן פָּאַרְדְּרִיסְקָן פְּנִים בְּאַנְגָּנָט דָעָם גַּרְיָנָעָט רֻעְוֹוָאָ
לְזָאָנָעָר. מִיטָּן אַוְיְסְגָּרְשְׁטִישְׁרָעָטָעָ צִיְּזָן אַיְזָ זַיְסָ אַמְּנָטָקָעָן גַּעַיְ

קומוּן, איז א שאפ אַריינֿגעַכָּפֶט פָּאָר צָעֵן דָּאַלְעֵר אַ וּוֹאָךְ צָוְרָאַז
צעוּעַן. שְׁטוֹנוֹדוֹן פָּאָר "גִּינְעַ" צִילְּוּן זִיךְ נִיטְּ, אָוּן פָּאָר מָאָרִיסְּן
הַאֲבָן זַיְהָ זִיךְ אָוּיךְ נִיטְּ גַּעֲצִילְּטַ...

זַיְנְעַן דִּי טָעַן גַּעַלְאָפָּן אָוּן יַעֲדַר טָאָגְּ הַאֲטָמָט זַיְהָ מִיטְּגָּעַ
שְׁלַעַפְּט עַטְּלָאָכָּעַ טְרָאָפָּנָס בְּלֹוטָ, אַ פָּאָר פּוֹנְטָ עַנְּדָרְגָּנִיעַ פּוֹנְטָס יְוָנְגָּן
בְּחָרוֹסְּס לְעָבָן, אָוּן מָאָרִיסְּס/עַס פְּנִים הַאֲטָמָט זַיְהָ אַלְעִזְּ לְיִוְנְגָּעַר אַוְיְסָגָּעַ
צַוְּגָּן אָוּן זַיְנְעַן הַאַפְּנָנוֹגָגָן הַאֲבָן זַיְהָ אַלְעִזְּ מַעַרְ פְּאָרוּוּלְלָטָ...

אָוּן וּוֹעֵן מָאָרִיסְּס הַאֲטָמָט אַיְוָנְמָאָל אָיְנְמָאָל גַּטְּמָרָאָפָּן אַ בְּאַקְּאָנְטָעַ
מִיְּדָל פּוֹן דָּעַר הַיּוֹם, מִיטְּ וּוּעַכְּבָּר עַר הַאֲטָמָט זַיְהָ דָּאַרְטָן פּוֹן דָּעַרְ
וּוּיְתָנָס גַּהְאַלְטָעַן, נָאָר וּוּלְכָבָעַ הַאֲטָמָט אִים לְיִבְּ גַּהְחָאָטָ, הַאֲטָמָט עַר אַיר
אַ גְּרוֹיְסָן וּוּיוֹוָטָ גַּעַמְאָכָט, אָוּן פָּאָר אַ גַּאנְצָעַר שְׁטוֹנוֹנָדָעַ מִיטְּ אַיר
גַּעַרְעַדְטָ.

צַוְּלִיב וּוֹאָסָט הַאֲטָמָט עַר דָּאָס גַּעַטְּן ? אָטְּ, סְאָוּן גַּותְּ גַּעַוְוָעַן צָוְ
הַעֲרָן אַ וּוּאָרְטָן פּוֹן אַ מַעְנְטָשָׁן, וּוֹאָסָ שִׁוְנְקָט אַוְיְפְּמַעְרְקָאָמְלִיָּטָ
וּוֹאָסָ אַיְנְטְּעַדְּרְסִירְטָ וּזְיָהָ מִיטְּ אִים ...

עַר הַאֲטָמָט גַּעַפְּלִיטָן, אַוְ עַר אַיְזָן פְּאַלְשָׁ מִיטְּ זַיְהָ צַוְּגָּעַלְאָזְנִיקִיטָ צָוְ
אַיר, אַזְוּ עַר נִיטְּ אַ גַּעַלְעַנְהָיִיטָ צָוְ דִּיְוָנְקָעַן וּוֹעֵן אִים, אָזְוּ זַיְנְעַן
בְּאַצְיאָוָגָגָן צָוְ אַיר זַיְנְעַן דָּאָךְ אַנְדְּרָשָׁ, וּזְיָהָ סְאָיְזָן אַיְן דָּעַרְ וּוּרְקָדָ
לְאַכְּקִיָּטָ, נָאָר וּוּמָעָן אַרְטָטָעָס ? נָאָר אַסְדָּ מָאָל הַאֲטָמָט עַר זַיְהָ
מִיטְּ אַיר גַּעַטְּרָאָפָּן. זַיְהָ פְּלָעַנְטָ קַוְמָעַן צָוְ אִים אָזְוּ צִימָעָר, צְרוּכָּטָ
מַאֲכָן דָּאָס צַוְּוֹאָרְפָּעָן בְּעַטְּלָ אָזְוּ אַלְעִזְּ אַבְּיָסָל אָזְוּ אַרְדְּנוֹגָגָנָגָן
נַאֲכָדָעָם פְּלָעָגָן זַיְהָ זַיְהָ צַוְּעָגָן אַפְּזָ פְּאַרְבָּעָט בְּעַטְּלָ אָזְוּ אַיְנְגָּעָר דָּעַם
צַוְּיָוִטָּן דִּי הַעֲנָטָ דָּעַרְלָאָגָגָן ...

שְׁפָעַט פְּלָעַנְטָ זַיְהָ זַיְהָ זַיְצָן. דָּעַר מִידָּעָר מָאָרִים הַאֲטָמָט אַפְּ אַיר
שְׂוִים זַיְהָ זַיְהָ אַבְּיָסָל אַפְּגָנְרוֹתָ. אַ כְּוֹאָלִיעַ מִיטְּ רַיְדָ פְּלָעַנְטָ בְּאַ אִים
אַ שְׁטָרָאָסָטָן. עַר פְּלָעַנְטָ אַיר אַלְעִזְּ דָּעַרְצִיְּלוֹן, הָגָם עַר הַאֲטָמָט גַּעַד
וּוּוּסָטָ, אַזְוּ זַיְהָ בְּאַגְּרְיוּפָט אִים וּוּינְצִיךְ וּוֹאָסָטָ. אַנְגָּעָנָעָם אַיְזָעָס
אַבְּעָרָעָן : לִיבְטָ אַ מַעְנְטָשָׁ דָּעַם עַלְנָדוֹן מָאָרִיסְּן, גַּלְעַטָּ אִים
אַיְבָּעָרָעָן דָּאָרָן, אַפְּגָעָצָעָרָטָן פְּנִים, לְאַשְׁטָשָׁעָט אָוּן שְׁפִינְגָּלָטָ זַיְהָ אַיְזָעָס
זַיְהָ חַשְׁבָּרְיוֹן אַוְיְסָזָעָן אָוּן הַרְטָט זַיְהָ אַזְוּי עַרְנָסָטָ צָוְ זַיְהָ זַיְהָ רַיְדָ...
אַיר עַצְּחָ אַיְזָעָס גַּעַוְוָעָן : מָאָר זַיְהָ גַּטְּ נַאֲרִישָׁ, מָאָרִיפָּ : גַּיְיָ
אַזְוִירָקָ אַזְוִין פְּעַטְּרָ ! ...

מאריס האט געפֿילט, ווי איר אַפְצָוּדֶעַן פֵּאַר אֹזָא עַנְטְּפָעַר,
ער האט דאס אַבָּעַר נִיט גַּעֲמָאָן...
נַאֲר עַטְלָאָכָע וּוְאַכְּנוּ הַאַכְּנוּ זִיךְ פָּוּן לְעַבְנִסְ-קָאַלְעַנְדָּאָר אַרוֹן-
טַעַרְגָּעָרִיסְן.

איון מאריס'עס לְעַבְנִי הַאַכְּנוּ אַבָּעַר דַּי עַטְלָאָכָע וּוְאַכְּנוּ קִיּוּן נִיּוּס
נִיט אַרְיִינְגַּעַבְּרָאָכְט. דַּי צַאָרָטָע פָּאַרְלִיּוֹכְטָעָרָנוּן, וּוֹאָס אַיזְׁ אַדְרָק
וַיְיַיְן בָּאַקָּאָנְט מִיְּרָאָל פָּאַרְאַרְאַזְאָכָט גַּעֲוֹאָרָן, הַאַט אַיר נַאֲקָעָטָן פְּנִים
בָּאוֹוִוָּן... צַוְּרִיק הַאַט דַּעַר דַּוְרְשָׁת גַּעֲפְּלִיּוֹטְעָט דַּוְרָךְ פָּאַרְשִׁיוֹדָעָנָע
קָאַנְאָלָן אַיזְׁ מַאְרִיס'עס נִשְׁמָה אָוּן גַּעֲטְרִיקָנְט זַיִן גַּאֲנָצְן זַוְּזָן...
איון אָזְׁ אַוְונָט אַיזְׁ דָּאָס גַּעֲוֹוָעָן, וּוֹעַן מַאְרִיס' אַיזְׁ אַמְּדָעָר אָפְּן
בַּעַטְלָן גַּעַלְעָן אָוּן גַּעַטְרָאָכְט וּוֹעַן זַיִן לְאָגָע. דַּי גַּעַדְיכָטָע פִּינְ-
סְטָעָרְנִישׁ, וּוֹאָס הַאַט דֻּעַם חָדָר אַגְּנָגְפִּילְט, הַאַט זִיךְ טִיף אַיזְׁ מַאְ-
רִיס'עס גַּעַדְאַנְקָעַן-גַּאֲגָן אַרְאַפְּגָנְעָלָאָוֹת.

מַאְרִיס הַאַט לְאָגָג דֻּעַם שְׁטָעוֹרָן גַּעַרְבִּין, זִיךְ גַּעַדְרִירִיטָט פָּוּן אַיזְׁ
זַוְּיִיט אַף דַּעַר צַוְּיִיטָעָר, אָוּן נַאֲנָצְן אַפְּטָה הַאַט אַזְׁ זַוְּפִּץ זִיךְ אַרְוִיסְ-
גַּרְוִיסְן פָּוּן דַּעַר טִיפְעָנִישׁ פָּוּן זַיִן הַאָרָצָן.

אוֹן מִיטָּאָמָּל אַיזְׁ עַפְסָס גַּעַשְׁעָן :

אַ ברְיִיטָעָר, הַאָרְצִיקָעָר שְׁמִיכְוָלָה הַאַט זִיךְ אַיבָּעָר זַיִן פְּנִים
צַעְגָּאָסָן. ערַה הַאַט מִיטָּדִי פִּינְגָּר אָיִן דַּעַר לְוֹפְטָן אַקְנָאָק גַּעַטְמָאָן,
אוֹן אָיִן דַּעַר פִּינְסְטָעָרְנִישׁ הַאַט זִיךְ גַּעַשְׁנִיטָן דַּעַר גַּלְאַנְצִיקָעָר בְּלִיק
פָּוּן זַיִנְעָן בְּרוּיטָצְעָפְנָטָע אָוּוֹן.

מַאְרִיס גַּעַטְרָאָכְט : וּוֹאָס פֵּאַר אַ נַּאֲר אַיךְ בִּין ! וּוֹאָס
וּוְאַלְגָּעָר אַיךְ זִיךְ שַׁוְּיִן אֹזָא שְׂטִיקָ צִוְּיט, אוֹן נַרְוָעָ זִיךְ אַין מִין פִּינְ-
סְטָמָרָן פָּעָסְמִיּוֹם ? כָּאַדְכָּא ! כָּאַדְכָּא ! זַיִנְעָן שַׁוְּיִן טַאָקָעָ דַּי
טוּיְוָרָן פֵּאַר מִיר פָּאַרְשָׁלָאָסָן ? אוֹן אַוְיבָּ יַע — בְּרוּכָת מַעַן שְׁלָעָ-
סָעָר אַוְיךְ ...

מַאְרִיס הַאַט באַשְׁלָאָסָן : אוֹים מִיט סְעַנְטִימְעַנְטָאָלָעָר, צִוְּיט
וּוְיַלְיַעָר בָּאַפְּרִידְיקָנוֹן ! דָּאָס בְּאַנוּגְעָנָעָן זִיךְ מִיט סְפָּאַפְּעַטְשָׁק
פָּאַרְטְּרִוִּיבָּט דֻּעַם פָּאַרְלָאָגָג צַוְּגָרָסְעָרָם.

דָּאָס בָּאַקָּאָנְט מִיְּרָאָל וּוֹט אַפְּיוֹן נִיט זַיִן צּוּפְרִידָן, נַאֲר אַזְׁוִי
וּוֹט עַס זַיִן ...

אוֹן סְעַרְשָׁטָע מַאְלָה הַאַט זִיךְ מַאְרִיסְן גַּעַדְאָכְט, אוֹ אַט וּט
ער אָן עַקְעַלְעָ פָּוּנָס גַּרְוִיסְן פָּלְאַנְטָעָר ...

.4.

נאך עטלאכע טעג זייןגען אריינער און מארים'עס הארצידראוק אויז גרינגער ניט געוואָרַן. ער האט אַבעָר געפֿילַט, אוֹ ס'דָאָרָפּ מיט אִים עפְעָם פָּאָסִירַן, אוֹ ס'אוֹ אַ פָּאָרְפּּוּרְמָאָרְגָּעְנְּדָרְקָע פִּינְּצָה סְטָעָרְנִישׁ.

— מען דָּאָרָפּ דִּי הַעֲנֵט נִיט אַרְוָנְטָעָרְלָאָזֶן, רַעַם מָוֵט נִיט פָּאָרְלִירַן. — דִּי וּוּרְטָעַר הַאָבָּן אִים וּוּי אַין דִּי אָוִיעָרַן אַ קְלוֹנָגַג גַּעֲטָאָן אַין אַ פָּאָרְנָאָכָט, וּוּעַן ער אַין פָּוּן דָּעַר אַרְבָּעַט גַּעֲנָגָנָגָעַן. — לְאַמְּיוֹר זַיְקָדָרְמָאָגָעַן, — הַאָט ער בִּי זַיְקָגְטָאָכָט. — לְאַמְּיוֹר זַיְקָדָרְאַנְגָּרַן, וְאוֹ אַיךְ הַאָבָּט דִּי וּוּרְטָעַר גַּעַהָעָטָט. אָה, צָוּם טִיוּוּעַל, וּוּי מָעַן שְׂטוּפָת זַיְקָדָרְאַנְגָּרַן ס'אָזָן אָוּמְמָעְלָאָר וּוּעַגְן עַפְעָם אַ טְרָאָכָט צָוּטָאָן; דָּעַר גַּעֲלָאָט אַונְגַּעַבָּאָזָג פָּוּן טְרָאָמוֹזָאָעָן אַונְגַּשָּׁנָעַן — ס'אָלָאָזָט גַּאֲרָנִיט זַיְקָדָרְאַנְגָּרַן קְלִיבָּן אַין עַפְעָם. אַונְגַּשָּׁאָפָּשָׁר? יְיֻ, אַיךְ גַּעַדְיָינְקָה: אַיךְ אַלְיוֹן הַאָבָּט דִּי וּוּרְטָעַר בָּאָנוֹצָט נָאָךְ זַיְעָנִידָקָה אַיְזָן דָּעַר אַלְטָעַר הַיִּים; כִּיהָאָבָּט דָּאָן גַּעַרְפָּוּן דִּי גַּאֲרָכָאָרָעָם אַיְזָן סְטְרִוְּלִיל...

מִוְתָּאָמָּאָל הַאָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָרִיסָן: אָה, דִּי עַלְקְטָרִישְׁ-שִׁיוֹן צִוְּתָ אָרוּסָם דָּאָס לִיכְתָּם פָּוּן דִּי אָוִוִּין. נָאָר בָּאָלָד, בָּאָלָד וּוּלְ אַיךְ אָחִיםָּקָומָעָן, אָפְּנָז גַּעַלְעָגָר לִינְגָרִיס וּוּלְ אַיךְ עַס פָּאָנָגָנְדָרְבָּרְעָפְּלָעָן... יְיֻ, אַגְּנָאָץ וּוּרְקָעָן מָעַן שָׁאָפָּן.

צָוּם עַרְשָׁטָן מָאָל, פָּאָר אַלְאָנָגָעָ צִוְּתָ, הַאָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרַן מָאָרִים' זַיְקָדָרְעַטָּר דָּעַרְוָעָקָט אַ פָּאָרְלָאָגָג עַפְעָם צָוּשָׁאָפָּן וּוּעַגְן זַיְעָנָעָ אִיר בְּעַרְלָעָבָוּנָגָעָן. אַונְגַּהָאָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָטָ, אַונְגַּהָאָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָטָ, קְאָנָגָעָן טָאָן. אַיְצָט אַבָּעָר הַאָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָט מִחְאָפָּגָעָן טָאָן אַרְבָּעָטָן סִיסְטָמָאָטִישׁ. גַּאֲנָצָעָ קְנוּיָלָן הַאָבָּן זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָטָן פָּאָר מָאָרִים' עַם גַּעַדְאָקָעָן, אַונְגַּהָאָט אַגְּנָהָוִיָּהָן פָּאָנָגָנְדָרְבָּרְוִוִּילָן, אַז אַט אָט, דָאָכָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָט, וּוּעַט אַלְיאָזָקָלָאָר וּוּרָעָן, נָאָר פְּלָוְצָלָנָג — אַ פְּלָאָנְטָעָר אַונְגַּהָאָט אַיְזָן פָּאָרְבָּעָר... אַיְזָן וְאַז הַאָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָט יְיֻ, גַּעַפְּוָנָגָעָן, וּוּאַס הַאָט אִים נִיט אַפְּגָנְלָאָט אָפְּסִיְּנָאָט אַפְּסִיְּנָאָט, סִיְּיָ אַיְנָמָס נָרוּוּסָן וּשְׂרוֹזָשָׁוּ פָּוּן גַּאֲסָנְגָנָעָעָג, סִיְּיָ אַיְנָמָס אַגְּנָעָפָאָקָטָן בָּאָן, וּוּאַס הַאָט אִים, מָאָרִים' זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָט, וּוּי אַיךְ אַפְּ זַיְעָנָגָעָר; אַונְגַּהָאָט אַיְזָן: דָּעַר שְׂוּעָרָר האַרְצִידָרָוק.

מִיט אִימְפָּעַט הַאָט זַיְקָדָרְאַנְגָּרְעָט יְיֻ, יְעַנְעַם אַוּוֹנָט פָּוּן בָּעַט

א חוויב געטאנן. ער האט איזו געטראכט : מאטעריאל חאכ איד גענונג. ב'וועל דאס נאך פארברוייטערן, פארשענערן, און ס'וועט זיין א געלונגען ווועך.

דר ערדאנק האט אים אבער אפנענארט : ניט בלוי א ווועך האט ער איצט ניט געקענט אנהובין שאפן, נאך אפילו קיין וווארט האט ער ניט געקאנט ארויסבריגגען. די פען האט זיך איבערין פאפריר ניט געליגיטשט, וויל דער מה האט גאנטי דיקטרט. אט, אט האט ער שוין יעאנגעשריבן עטלאכע וווערט טער, עטלאכע שורות, נאך איבעריליעגענדיס דאס, מוט ער מיט אמאל א פיר די פען איבער דרי שורות און אלז איז פארמעקט. ניון, ניט דאס האט ער געוואָט! וואס דען האט ער געוואָט ארויסבריגגען? א, וואס דען? ניון, ניון! נאכאמאל און מאל האט ער געשריבן און געמעקט, צום סוף האט ער דערוזען, איז ס'איין אן איבעריקע זאך...

— איזו פיל, איזו פיל צו שריבן, ווי איך האב, און קיין איין וווארט ניט ארויסגעראכט, דאס איזו שיידערלאך! — האט זיך מארים פארין קאָפּ געכאמפט. וווען ער האט זיך צוֹרים אַפְּן געלונגר געליגט, האבן זיך די געדאנקען אַבִּיסֶל באָרוֹאִיקט. ער האט געלערט וווען דעם גרויסן נאָרבער סְמֵרִיך וואס ער האט אַנְגַּעֲפִית, און פָּאָרוֹאַס ער איין איין טורמע פָּאָרְשְׁפָּאַט געווואָן.

א געשיכטע, וואס האט איהם דאן אַינְגַּאנְצָן אוּפְּגַּעֲטְרִיסְטָט, האט זיך אים איצט דערמאָנט. דאס איזו וווען זיין עלטערן חבר איציך, מיט ווועגן ער איין אמאָל אין איין קאמער געזעטן. א צוֹוִיטער חבר האט אים דאס נאָכְדָּעַם דערצ'ילט, און הַגְּמַעְדָּן דַּי אַוְינְגְּ-דַּעְקְּלָאָךְ צִיְּעַן זיך אַיְצָט אַיזוֹ אַיְסָם צום אַנְדָּעַן, זעם מארים דאס בילד איזו בולט :

אייציך זיצט אַפְּ דער פִּיכְתָּעֵר פָּאָרְלָאָגָעֵ, האַלְטָנְדִּיס דעם קאָפּ צוֹוִישָׂן די קני. פָּאָמְעַלְאַכְּיָנְקָעֵ שְׁטוּקָט ער אוֹים די האט צו אַ ווּינְקָלָ פָּוּן קָאָמָעָר, און זוּינְעַ פִּינְגָּעָר דַּיְרָן עַפְּעָם אַנְ'עָט אַיְן דער פִּינְסְטָעָר. אייציך טְרָאָכְט : אַ טְוִילָ פָּוּן דער אַרְבָּעָט האט זיך שוין אַיְנְגָעָבָן, די שְׁטוּקָ לִינְגָט שוין אַט דָּאָ בָּאָ

מיר... בא דעם געדאנק שפּרײַנְגַט אִיצֶיך אוֹיף פֿוֹן אַרט : אַ שטריך ? הא ? אַ שטריך קָאָן דָאָך דִינְעָן אוֹיך פָאָר אַנדערע צוועָן, וּוֹי פָאָר דֻעָם, וּוֹסָם זַוְיגַט דָא... אָה, וּוֹסָם פָאָר אַ געדאנק ? ! אִיצֶיך טָוָאָכָט וּוֹעֲגָן אַזְוֵילְבָעַ זַאָכָן ? כָּאַבָּאַכָּאַצָּא ! עָר דערמאָנט זַיך צָוְלִיב וּוֹסָם פָאָר אַ צְוֹעָק דַי שְׁטְרִיך לִיגְטַּדְאָ בא אַיָּס אַזְוָאָמָעָר, אָזָן אַ פָּאָרְשָׁעְמְטָעָר פֿוֹן זַיְוָן פְּרִיעָרְדִּיקָן אַיְינְפָּאָל, לאָזָט עָר זַיך צְוְרִיךְ צַוְּדָרְעָד אַרְנוֹטָעָר.

מייטאמָאל טוֹט אַ לִוְיכְּטַדְּרָיךְ דַי שְׁמָאַלְעַ גַּרְאַטְעַס-קַעְסְּטָאַלְאָחָר, אָזָן דַי שִׁין פָּאַלְטַ אַוְיכְּסַ אַפְּגַּעַזְיְוָנְגָעָנָם, אַוְיסְגַּעַם אַטְעַטְרָוָן גַּעַזְיְכְּט ; עָר וּוּנְדָעָט זַיְעָנָע שְׂוֹאָרְצָע, אַוְיסְגַּעַם טָאַרְטְּשָׁעָטָע אַוְיָנָן צָוָם פָּעַנְצְּטָעָר, אָזָן מִיט דַי דָאָרָעָ פְּנַגְנָעָר פְּלָעַכְתָּ עָר נְרוּוֹעָנוּ דַי הָאָר פֿוֹן קָאָפְּ.

אִיצֶיך פָּאָרְשְׁטִיּוֹט, אָזָסָאָז אַ צִיְּכָעָן. עָר וּוּוֹים, אָזָ דָאָס טְרָאָגָט מַעַן שָׁוֵין דַי מִכְשְׁרִירִים אַיִן בְּעָרְלָס קָאָמָעָר. שָׁוֵין קָעָרְעָ פָּעָר טוֹט זַיך פְּיַכְעָרִישְׁ אַ טְרִ依ְסָלְן. נִידְעָרְיךְרָ לאָזָט עָר דֻעָם קָאָפְּ צְוַוְישָׁן דַי קְנִי אַרְנוֹטָעָר, פְּלָעַכְתָּ אַיִן דַי פְּינְגָנָעָר אַיְינָע אַיִן דַי אַנְדָעָר, אָזָן מִיט דַי עַלְנְבוּוֹגָעָנָס טְרִ依ְסָלְטָעָר דֻעָם קָעָרְפָּר. יָאָנָן זַיך גַּעַדְאָנְקָעָן אַיְינָע נָאָר דַי אַנְדָעָר. לְוִיפָּן בְּלִיעָד שְׁנָעַל פָּאָרְשְׁיוֹדָעָנָע פָּאָרְשְׁטָאַלְעָגָעָנָע דַדְרָיךְ אַיְצִיקְסַ מַח אָזָן שְׁרָעָסָן אַיִם, עָר זָאָל זַיך נִיט אַונְטָרָעָנְמָעָן אַ זָאָר, וּוֹסָם שְׁטָעָלָט זַיְוָן לְעָבָן אַיִן גַּעַפָּרָה. סְדָעְרָמָאָגָט אַיִם, אָזָן עָר אַלְיָוָן אַיִן נָאָר אַוְיךְ יְוָוָגָן, אָזָן עַם אַזְוָאָמָעָר, אָזָן שְׁיָוָנָעָ צְקוֹנָפָט וּוּבָט זַיך פָּאָר אַיִם... אִיצֶיך שְׁפּרִינְגַט אַוְיךְ פֿוֹן פְּלָאָצָן :

— נִיְוָן, נִיְוָן ! נִיט מִיךְ וּוּלְזָן אַזְוֵילְבָעַ זַאָכָן אַפְּשָׁרְעָקָן. שָׁוֵין אַכְטַ חֲדָשִׁים, אָזָ אַיךְ גַּעַפְּיָן זַיךְ צְוַוְישָׁן דַי פִּיר פָּאָרְוּוֹיְנָטָעָ וּוּנְטָן, אָזָן מִיְּן שְׁרָפָעָר דִינְטָ צְוַוְישָׁן זַיךְ אַלְסָ מְחִיצָה... שָׁוֵין אַזָּא צִיְּטָ, וּוֹי אַיךְ וּוּאַלְגָּנָעָר זַיךְ אַיִן אַ פִּינְסְטָרָעָן קָאָמָעָר, אַרְמָגָנָעָ רִינְגְּלָטָ פֿוֹן אַ סְקָקְלִיְינִיטְשָׁקָעָ בְּאַשְׁעַפְנִישָׁלָאָךְ מִיט גַּלְטִישְׁקָעָ פְּלָעַלְכָּאָלָא... כְּהָאָב זַיךְ שָׁוֵין צְנוּעוֹוָוָיָינָט צַוְּדָעָם... נָאָר עָר ? עָר אַזְוָאָר נָאָר אַ קִינְדָר... עַרְשָׁת אַרְיוֹן אַזְוָאָר בְּאוּגָנָגָג... נִיְוָן ! נִיְוָן ! עָר טָאָר דַאָ נִיט פָּאָרְבְּלִיבָן !... אִיצֶיך יְאָגָט זַיך צָוָם וּוּנְטָלָ, וּוֹסָם פִּירָט אַיִן צְווֹיְטָן קָאָמָעָר, אָזָן לִיְגַט צַוְּדָעָם אַוְיעָר.

— יע, ס'הערט זיך שווין א סקראבען. אט באַלד וועט
עם פֿאָרטיק ווען אַך, דורך דער לאַך וועט בערל דורךרכוּן.
נאָכְדֻּעַס וועט ער, אַיצִיך, אַים מיטֵן שטראַיך דורךן פֿעַנְצְּטָעַר
אַרְוָנְטְּעָרְלְאָזֶן... בְּאַכְּבָּאַכְּבָּאַ! נֵי, נֵי בערעלע! לאַיף צו אַונְזַּע
זעריקע אָון גִּיב זַיִן אַיבָּעַר אַ גָּרוֹם, אַז אַיךְ האָבָּדָךְ באָפְּרִיטִים,
פֿאָרוֹוָאָס אַיךְ וועלְגַּאנְצִיּוּר באַצְּאָלְזַּן....

שְׁשִׁיאָ! אַיצִיךְ הַעֲרָטְ שְׂוִין, וְויָמָן בְּוַיְעָרְטְ דַי לאַך. באַלד
וועט ער עַזְנַע בערלְסַ גַּעֲוִיכְטַן. וַיְיַעַן לִיכְטִיקְעַן אַוְיןַן וַיַּעַלְןַן צו אַים
וַיַּינְקַעַן אָון זַעַן: אַלְעַז אַיזְנַרְוִיטַן? בְּאַכְּבָּאַ! נֵי, בערל, נֵי
דורךן פֿעַנְצְּטָעַר, אָון אַיךְ וועלְזַיךְ דַאַפְּשְׁטָעַלְן. וַעַן זַיִן וועלְן
מַיךְ פֿרְעָנוֹן, וַואָדוֹ בִּיסְטַן, וועלְאַיךְ זַיִן אַרוּישְׁטָעַקְעַן אַלְגַּאנְעַ
צָוְגַּן אָון זַעַן, אָזֶן דַו בִּיסְטַן שְׂוִין דָאַרְטָן, באַ אַונְזְּרוּיקְעַן, אָזֶן
דוֹ דָעַרְצְּיַילְסַטְ דַעַר וּוּלְטַן, וַואָסְסַטְסַטְ זַיךְ צְוִישַׁן דַי פִּיר
פֿאָרוֹוָיְינְטַע וּוּנְטַן.

יאָגַט זַיךְ אַזְיַיךְ אַרוֹם פָּן איַין וּוּאנְטַן צו דַעַר צְוִוִּיטַע.
ער ווּלְקַאנְצְּעַנְטְּרִין זַיְעַן גַּעֲדָאַנְקַעַן. ער ווּלְזַיךְ זַיךְ שְׁטָאַרְקָן,
נַאֲדַר דָּאָס שְׁרַעַנְדִּיקַע אַין אַים לְאַזְוַת נִיטְ רַוּן.

— נֵו, וַואָס וּוּטַזְוִין? בערל וועט זַיִן פְּרִיְ, אָזֶן אַיךְ?
ווען דורך דער וּוּאנְטַן טַוְטַ אַבְּעַד אַלְאַזְנַע דַעַר שְׁפִיעַ פָּוֹן
אַלְאַטְעַן, ווערט אַיצִיךְ רַוְאִיךְ. סְאַיזְנַרְזַּעַן דַאַךְ אַים נִיטְ סְעַרְשַׁטְעַ
מַאלְ אַיְוָנְצְּוָשְׁטַעַלְן דָּאָס לְעַבְנַן... אַיזְנַרְזַּעַן ער דַאַךְ שְׁטָעַנְדְּרִיךְ מִיטְ
פְּרִיְיד גַּעֲנָאַנְגַּעַן צָוְגַּעְפְּרָלְאַכְּסְטַן, אַבְּיַזְזַיךְ זַיךְ פְּלִיכְטַן...
נִיטְ ער אַיצִטְ אַיךְ מִיטְ פְּרִיְיד זַיךְ דָאַטְעוּן זַיְעַם אַחֲרָן,
אַיְינְגְּרַעַן.

די דְּלָאַטְעַן דָּרְיוִיטַזְ זַיךְ. אַט זַעַט זַיךְ שְׂוִין אַזְעַנְגַּלְעַן אָזֶן
דַעַר אַוְיָסְנַעְבּוּיְעַרְטַעְרַן אַךְ, אָזֶן סְזַעַנְטַדְ דַי וּוּאנְטַן. פְּאַלְטַט אַרְוָנְטַעְרַן
אלְעַזְוּלְעַזְ אָזֶן אַוְיָסְנַעְזְעַנְגַּעַן שְׁטִיקְלַהְאַלְזַן, אָזֶן דַי לאַךְ ווערט
אלְעַזְגְּרַעְסְעַר אָזֶן גַּרְעַסְעַר... — — — — —
קִיְוְנְמַאלְ אַיזְנַרְזַּעַן אַיךְ מִארְזַן אַזְיַיךְ נִידְנַגְּגַ אַוְיַזְדַּעַן דַעַר נִשְׁמָה
נִיטְ גַּעַוְעַן, וְוי אַיזְנַעַם פְּרִימְאַרְגַּן. רַחַטְנַעְדְּרִינְקַטְ דַעַם
בָּאַנְאַכְּטִיְזַן חַלְום, אָזֶן וְוי אַזְוִירְקַלְאַכְּקִיְזַן הַאַט דָּאָס זַיִן
גַּאנְצִיזְנַרְזַּעַן, "אַיךְ" גַּעַמְאַכְטַן יְוּבְּלַעַן מִיטְ צְוִירְדְּנִיקְיַטְ. בְּרִוְיטַעְרַהְבַּן
זַיךְ דַי גַּעֲדָאַנְקַעַן גַּעֲשְׁפְּרִיְיטַן. סְחַאַט אַים נִיטְ גַּעַרְטַן, וַואָס ער

נויות איצט אין שאפ, וואו די אויערן ווערן פאראילבלט פונ'ס מאשינען-געבראונג. ס'אייז אים ניט אונגעאנגען, וואס אין שאפ האט מען אים געהאלטן פארץ צען דלארדיקן "בעזים", און אלע ארבטעט האבן אפ אים געקומט פון אייבן אַרונטער.

מען דאָרָפּ די הענט ניט אַרְוֹנְטֶעֶרְאָזּוּן, דעם מוט ניט פֿאָרְלִירְן...

ווען צו דער ארבעט פֿאָרְנְדִיק האט זיך דער טראמוואַי פֿאָרְבְּיְ��נְטְּרְאָנְן אַ שְׁיְינְעַטּ מוּיְעַר, ווּוִוְוִיטּ אֲוִוְסּ אַ באָנְקּ, האט זיך מאָרְיסְ' אַין די אוּגְּנְדָּן גַּעַוְאַרְפּּן זְיוּן אלטער גַּטְמָעַרְ פֿרְיְוִינְטּ, דער זְיִינְגָּר. די ווּוִוְוִערְסּ האָבָּן אֶבעְרָט אַיצְטּ נִיט צְוְעוֹוָאַונְקָעַן, אָזּ עָרְ, מָאָרְוִים, זָאָל זָאָל אַיְלָן. ווּפְילְ האָבָּן זְיִי גַּעַוְוְזָן? זְיִבְּן אָזּוּנְגָּר, דָּאָם אלְעָזָן. טָאָ וּוּאָסְ-זְוּשָׁעָהָאָט דָּאָם מאָרְיסְ' אָזּוּ פֿרְיּוֹ פֿוֹנְסּ גַּעַלְעַנְדָּר אַוְפְּנְעַחוּבוּן?...

מָאָרְוִים האט זיך אַגְּנְעַנוּמוּן פֿאָרְץ רִימְעַן, אַבְּוּסְמָעַן נְלִיְוִיכְטּ די בְּיִינְגָּר, אַוְן מִיט אַגְּנְעַנוּמָעַר בְּאַרְוִוְישְׁטָקִיטּ זיך פֿאָרְ טְרָאָכְטּ. ווּאָסּ האט ער גַּטְמָאָכְטּ? אָט ווּעַן יְעַנְמָעַס טְרָוְיְיךּ פֿוֹן די גַּאֲרְבָּאָרְעָם. סְאָרָא מְיֻעָרָעָ צִוְּתָן סְאָיוּ גַּעַוְעַן: די פֿוּוִילְישָׁעָה וְשְׁאָנְדָּאָרְמָעָן האָבָּן גַּעַלְעַפְטּ צּוֹם "סְטָאָרָאָסְטָאָ", אַוְן מָאָרְוִים האט זיך נִיט גַּעַשְּׁרָאָקְן...

אָך, אַ טְוּות: אַוְן מִשְׁהָ האט זיך נִיט גַּעַשְּׁרָאָקְן...

דוֹרֶךְ דעם טְרָאָמוּווּיְ��-גַּעַלְעַלְפּ אַוְן מְעַנְטְּשִׁין-גַּעַיְעָה האָבָּן זיך אַיְזָן מָאָרְוִים'עָם גַּעַדְאָנְקָעָן גַּעַבְרָעְלָטּ בְּרַעְמָאָךְ פֿוֹן זְיוּן פֿרְיְוִידְרָעָה דִּיקְן לְעָבָן.

— מִשְׁהָ, מִשְׁהָ, קּוֹם צּוֹ זָרָ!... — מִיט דעם גַּעַדְאָנְקָ אַיְזָן מָאָרְוִים פֿוֹן טְרָאָמוּווּיְ��-אַרְוֹנְטֶעֶרְגָּשְׁפְּרוֹנְגָּעָן אַוְן זיך גַּעַלְאָזָטּ נִין צּוֹם שאָפּ.

* * *

וּאָסּ טְוּטּ זיך דָּאָרְטָן?

אַ מְהַדְּשָׁחָורָה אַיְזָן אַפּ אַזְיְוָרָעָ פְּנִים'עָרָ אַוְיסְגָּשְׁפְּרִוְיטּ. זְיוּן שְׁמִיְעָן אַוְפְּגָנְקָאָרְטָשְׁעַטּ פֿוֹן פֿאָרְוּוֹאַנְדָּעָרְוָנָגּ אַוְן גַּעַבְעַטּ, אַיְזָן מְוּרְמְלָעָן אַיְנָעָרָ צּוֹמָ צְוּוֹיְטָן:

— וואס זאל דאס באדייטן?

— ס'צעט זאגט שיין אלץ: אַפְנָעַלִיָּגֶט אָוֹן פֿאַרְטֵּוּ!

— שלעכטע געשעטען.

— שוערטע ציטן.

— וואס טוט מען? די קינדרער ווילן עטן.

זוייערע אַלעמענס אָוֹיָן זויינען ווי מיט טרערן אַנְגַּעֲפִילְט. די קעפ בוויגן זיך אלץ נידעריקער. שטיען זוי אַזְוִי מיט די „אנטש“-פֿאַקְלָאָך אָונְטָעָר די אַרְעָם, ווי זוי וואַלְטָן באַוְיָינָען, באַדְיוּרָעָן אַ גְּרוּיסְן פֿאַרְלָאָסְט.

אוֹן מַאֲרִים'ן באַנְגַּעֲנָעָן זוי נִיט מִיט שְׁפָאָט. זוי וואַרְפָּן אָפְ אַיְם אַ באַדְיוּרָעָן-בְּלִיּוֹן אוֹן שְׁוַיָּין ווִידָּעָר.

— וואס איין געשען?

מען וויזוֹט אַיְם אָן אוֹיָף דער אַרְיָוָנָגָאנְדִּיטְרָ פֿון „אָפְוִס“. מַאֲרִים האָט זיך דורךגעשלָאָן דורך דער הָרְבָּע פֿאַרְזָאָרְגָּנָע אַרְבָּעָטָר, אוֹן צְנוּעָנָאָנָען צָוָם גָּאנִיקְל, האָט אַרְיָוָנָגָאנְשָׁפָאָנט אָפְן' העַכְסָטָן טְרָעָפְּל, אוֹן אַיבְּרָעָנְלְיוּעָנָט אַזָּא סָאָרְטָט צְעַטְלָעָע: „מִיר לְאָוֹן ווִיסְן אַלְעָ דִי, וואָס אַרְבָּעָטָן דָא, אָז דער שָׁאָפָּוּ ווּעַט זְיוּן גַּעַשְׁלָאָסְן פֿאַר צְוּוִי ווּאָכְן צִיטָה. ווּרְעָרָס ווּילְ, קָאָן נַאֲכָדָעָם קוּמָעָן אַרְבָּעָטָן אָפְ נִיעָאָבָּדְגָּנָגָעָן“.

מַאֲרִים איין אַ ווּילְעָ גַּעַשְׁטָאָנָעָן פֿאַרְטָאָכָט, נַאֲכָדָעָם האָט עַר רְוָאָס אַוְיָפְנָהָיוּבָן דֻּעָם קָאָפָּ אָוֹן באַטְרָאָכָט אַלְעָ אַרְבָּעָטָר.

אוֹן איין אַ פֿאַרְדָּמִינְטוֹן אַרְוָם האָט זיך זְיוּן גַּעַשְׁלָאָסְעָנְקִיסִּיט האָט זְיוּן אַוְיָסְעָן באַדְעָטָם. פֿון דֻּעָם העַכְסָטָן טְרָעָפְּל, ווּאוֹ ערְאָזְנָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן, האָט מַאֲרִים מִיט די העַנְטָמָע נַעַמָּכָט צָו די אַרְבָּעָטָר, אוֹ זְיוּן וְאָלְןָהָעָן. אַינְגָּאָרְדוּרְנְדִּיקָּע בְּלִיּוֹן האָבָּן זְיוּן רָוָה גַּעַנְטְּפָעָרט.

— אַרְבָּעָטָר הָרְטָמִיךְ אַיְם אָוֹיָם!...

אוֹיסְרוֹפָּן:

— אַרְוָנְטָר, צְעַזְדָּאַלְאַרְדִּיקָּעָר „בְּעַזְוּם“!

— שְׁנָעָק, וואָס האָסְטָו דְּאָרְטָן צָו זְאנָן?

— שְׁמַיִיסְט אַיְם אָפְ אָוֹן פֿאַרְרוֹאָרְפָּט אַיְם אָיָן שְׁמוֹזָ!

אַרְוָנְטָרְנְעָנוּמוּן. זְיוּן פֿוֹגָר האָט זיך נַאָך שְׁטָאָלְצָעָר אַוְיָסְטָה די אַלְעָ אַוְיָסְרוֹפָּן האָבָּן אַבְעָרָמָאָרִים'ן פֿון טְרָעָפְּל נִיט

געגליוכט. ר'האט שווין פאָרגעסן, וואו ער געפינט זיך. מיט'ן
גאנצן כח האט ער דעם טומל איבערגענשריען, און זיינע ווערטער
האָבן הילכיס געקלונגען און זיך געקייקלט אין ער מיט זאג
אנגעפֿילטער לופט:

— ארבעטער, טראכט זיך אַריין, אין וואָס פֿאָר אַ לאָגע מען

האָט אַיְיך אִיצְט אָוועקֿגעשטעלטט...

— לאָגע-ישמאָגען, צענְדָּאלְעֶדְּרִיךְעֶדְּרֶר „בעזים“.

— לאָזֶט הען, שווייגט! — האָבן זיך מיט אַמְּאָל פֿון צוישן

עלום דערעהערט אַ פֿאָר יונגע שטימען.

ס'איַן שטייל געווארן.

„... מיר פֿאָרבֿרִינְגְּעָן אָונְזָעָרָע טָעָג, וואָקָן אָון חֲדָשִׁים אַיְן
אַ פֿינְסְטְּרָן קָעָלָעָר, אָונְזָעָרָע לְוָנְגָעָן ווּעָרָן אוּפֿגְּנְפֿרְעָסְן פֿוֹנְגְּסְמָב
שְׁטוּבָּה, אָונְזָעָרָע לְיִכְתָּב ווּרְעָט אָרוּסְגָּעָצְזָוָן פֿון דָעָר עַלְקְטְּרִיךְ, דֵי
שְׁכִירָות זַיְינְגָן קָלִין אַזְוָן דֵי פֿרְאָצָע גְּרוּסִים. מִיר נִיכְן אָוּעָקָן אַוְן
זַעַרְעָע בְּחוֹת צָוָם בְּאַלְעָבָסִים, אָוָן ער, וואָס סְפֿאָרְוּוּלִיטָּז זַיך אַיִּם,
טוֹט ער מיט אָוָן.... אַטְהָאָט ער אָוָן אָרוּסְגָּעָצְזָוָן פֿון דָעָר
אַרְבָּעָט, פֿאָרְמָאָכָט דָעָם שָׁאָפָּא אָוָן הַיִּסְטָם אָוָן קוּמָעָן אַיְן צַוְּיִי ווּאָקָן
אַרְוָם אַפְּ נִיּוּ באָרְיָנְגְּגָעָן...."

אַ טְוִיטָע שְׁטִילְקִיְּט, פֿוֹל מיט דְּרֶקְ-אָרְץ אָון עַרְנָסְט, הַאָט אַ
וּוִילְעָגָע הַעֲרֵשָׂת.

נאָכְדָעָם אַיְזָה דֵי שְׁטִילְקִיְּט אַיְבְּעָרְגְּעָרִיסְן גְּעוּאוֹרָן דָוָךְ אַזְוָן
אוּסְטוֹרָפָּן אַזְוָן אַרְבָּעָטָר: דָעָר בְּאַלְעָבָסִים וּוִילְעָדָן אָונְזָעָרָע
שְׁכִירָות; מִיר טָאָרָן דָאָס נִיטָּלָזָן....

מְאָרִים הַאָט דְּרֶפְּלִיט זַיְוָן אַמְּאָלִיקָע קְרָאָפְּט. אִיצְט אַיְזָה ער
בְּכָחָה דֵי אַרְבָּעָטָר אַפְּ זַיְינְגָן פֿלְגְּנָעָן אַוּוּקְטְּרָאָגָן, נָאָר ווּאָוחָהָן?
הַאָט ער אַ בְּאַשְׁטִימָט אָרטָט? אַיְזָה ער דָאָךְ בְּיַז אִיצְט גְּעוּעוֹן אַזְוָן
נאָכְלָעָסִיק, אַפְּגָעָשְׁתָּאָנָעָן פֿוֹן ווּלְכָעָר סְאִין באָוּעָגָעָן....

ר'האט דְּרֶבְּלִיט אַ לְיִיכְטָן שְׁלָעָפָּפָרְז פֿוֹס.

מְאָרִים הַאָט זַיך אַרְוָנְטָעָרְגָּעָבָוִינְן.

פֿאָר אַיִּם אַיְזָה גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַ יְוָנְגָעָר אַרְבָּעָטָר. זַיְינְגָן אַוְיָינְגָן
הַאָָבָן פֿוֹן פְּרִוְיד גַּעַפְּינְקָלְט, אָוָן זַיְוָן גַּאנְצָעָר אוּסְטוֹזָעָן הַאָט ווּיְגָעָר
שְׁטְרָאָלָט. ער הַאָט דְּרֶלְאָנָגָט מְאָרִים'ן אַ פֿעָקָל לְוּטְעָרָאָטָר, אָוָן
שְׁטִילְעָמָעָט:

— פארטיטוּט עס, חבר, צוישן די ארבעטער. מיר זיינען פון
א דערבייאקן שאפ און מיר לאקסטרן שיין לאנג נאך דעם שאפ...
מאריס'עס אויגן האבן א בלאסק געטאן. מיט אימפעט האט
ער געכאנטס'פֿעל און געווארפֿן בלעטלאכוייז צו די ארבעטער.

און מארים איז שוי מערד ניט געשטאנגען אליען. אפ'ן העכסטן
טרעפל איז איצט מיט אים געווין נאך א יונגער ארבעטער, און
געדרעד צו די איבעריקע. ער האט זוי גערופֿן צו קאנקרעטעס :

— קומט אלען, לאמר זיך ארגאניזוּרין איז א יוניאן...
ער האט זוי דערקלערט די וויכטיקיט פון ארגאניזוּרין זיך, און
אויפגעפֿאדרט נאכזנוּן נאך אים.

נאך איזידער ער מיט מארים' זיינען פון ברייל ארכנטער,
האבן א פאָר רײַטער זיך איז עולם אריינגערטיסן. בלוייע רעך האבן
אלעמענס אויגן פארבלענדט, און "קלאַבְּסַ" האבן איבער די ארבע-
טערם פּלוֹיעִצְׁעַס זיך געקייקט.

פונדערוּוֹיטנס זיינען געשטאנגען אנדערע ארבעטער און גע-
וואָרפן אויפּוֹפֿן צו די אנטּוֹוּפּנְדְּיקָע.

ווען מארים איז צונעקוּמען צום ראנג פון קווארטאל, האט ע-
באמערקט צוּוִי אַרְבָּעַטֵּר, וואָס האבן זיך דָּאָרטָן פָּאָרְשְׁטָעַט, כדי
די פָּאַלְּסִיכְּיִיטַזְּ אַלְּן זוי ניט זען. מארים האט אויפגעכאנטס אַפְּרָט אַפְּרָט
ווערטער פון זיינער שטילן שמועם :

— אונזער נוקְלָעָאָס ווועט האבן ארבעטעט...

מארים האט זיך אַפְּגַּעַשְׁטָעַט. ער איז געווין פָּאָרְשְׁכָּרְט
פון דער פְּלוֹצְלִינְגְּ/דִּינְגְּרָעְדָּרְ אַבְּוֹגָן צו אַקְטִיוּוּקִיט. ער האט אַ
דּוֹרְכְּדְּרִינְגְּנְדִּיקְּן בְּלִיס גַּעֲוָוָרְפָּן צו די צוּוִי אַרְבָּעַטֵּר: גַּעֲוָוָיקְּ
סִיקְעַ בְּחָוִirs מִיט לִיכְטִיקָּע פְּנִימְעָר. פִּון זַיְעַרְעַ אַוִּינְן שְׁפְּרִיְּטַז
זיך אֶזְאָל לְוַעַרְעַ צְוַעַלְאַזְנְקִיטִים. אָוָן סְ'אָז גַּלְּיוּצִיכְּיִיטַקְּ פְּאַנְטִיקְּ
די אַגְּגָעַשְׁטְּרִיְּנְגְּטִיקְּיִיטַ פִּון זַיְעַרְעַ בְּלִיקְּן... מִיעַט ווִי אַיְשְׁרַע
מְהֻות פְּיַיְּךְ זיך גַּעַדְאַנְקָעַן... אָוָן די קְנוּיְתְּשָׁן אַיְשְׁרַע זַיְעַרְעַ יְוָנָגָע
שְׁטָעָרָנָס אַיְזָ פְּאַרְבָּאָרָגָן די פְּאַרְבָּיְסְנְקִיטִים פִּון "מוֹזָן"— מְזָן דְּרָאָ
גְּרִיכְּן...

מארים האט מיט שטראָלְנְדִּיקָּע אַוִּינְן פְּלוֹצְלִינְגְּ אַ שְׁפָאָן גַּעַטָּאָ
זו זַיְיָ, גַּעַנְוָמָעָן אַ פְּעַלְלִיְּטָאָטָוָר אָוָן אַגְּגָעַהָוִבָּן טְוִילְעַן צוּוִישָׁן
די צְוַשְׁפְּרִוְּטָע גַּרְוָפָן אַרְבָּעַטֵּר...

שלמה דאָווידמאַן

אָפָּן שׂוֹעֵל

1. פֿעַנְיָס 5 יְבָע.

מושל איז אַרְיִינְגָּנוּשׁוֹאוּמָן קִיּוֹן אַמְּרִיקָע אָז אַ הִיטֶּל.
זַיְנָע צַעֲשָׂוְבָּעָרְטָע, שַׁוְּאַרְצָע הַאָרְךָבָּן נַאֲדָר מַעַר פַּאֲרִישָׁעָנָרָט
זַיְנָע שַׁלְּאַנְקָע פִּינְגָּר, זַיְנָע בְּרַעַנְדָּרִיךָע אַוְינָן, זַיְנָע שְׁמִיבָּל.
די עַרְשָׁטָע פָּאָר וּוּרְטָעָר, וּוּאָס עַרְהָטָם באָז זַיְנָע אַרְיִינָסָט
איַן זַיְנָע שְׁוּעַסְטָעָרָס הַוִּיז אַרְיִינְגָּנוּוֹאָפָּן, זַיְנָע עַפְעָס גַּעֲוָעָן
אַזְעַלְכָּעָן מַאֲדָנָע, וּוּאָס זַיְנָע שְׁוּעַסְטָעָר אָזָן בִּיסְלָמְשָׁפָחָה, וּוּאָס
זַיְנָע אַיְם גַּעֲקָמָעָן מַקְבָּל פְּנִים זַיְנָע, הַאָבָּן גַּעֲהָרָט אַמְּאָל אָז
אַז יְוָבָּה, וּוּעָן אַסְטְּרִיךָ בְּרַעְבָּט אָוָס :

„סִינְדָּרָע, אַיְיָעָר נַו יְאָרָק גַּעֲפָלָט מִיר, דָא אָזָן דָא אָז
אַיְנוּסְטָרִיעָ, אַפְּרַאַלְעַטָּאָרִיאָט, אַבְּאוּנָגָן. סְקָופָט מִיר
אָוָס, וּוּי מַעְנָשָׂן פְּלִיעָן דָא אַיְבָּעָר דְּעַבָּעָר, הַיְזָעָר פָּאָרָן אַרְוָם
אָז מוּעָרָן נַיְנָע צְוָדָס — סְאָזָן גַּוְתָּה.“

מִשְׁפָּחָה הַאָט זַיךְ צְוָלָאָכָט, בְּאַטְשׁ זַיְיָהָבָּן נִימָט רִיכְטִיךָ
אוּפְּגָּנוּמָעָן זַיְנָע מִין. זַיְנָע אַבָּעָר גַּעֲוָעָן זַיְיָע אוּפְּגָּנָע
לִיְגַּט אָזָן צְוָפְּרִידָן פָּוּן דֻּעָם גְּרִינָעָם, וּוּי הַיְמִישָׁע גַּעַסְטָמָט, וּוּאָס
בָּאַלְעָסָן זַיךְ פָּוּן אָז אַיְנְגָּנוּמָאָכָטָם אָזָן קַעַנָּעָן נִימָט טְרַעְפָּן פָּוּן
וּוּאָס עַר אָזָן גַּעֲפָרָעָלָט.

מושל איז באָלְד אַדְיוֹף אָזָן שָׁאָפָּ. דָעָר שְׁוֹאָגָנָר הַאָט אַיְם
אַרְיִינְגָּנוּמָעָן אָזָן דְּעַרְוּוִיל גַּעֲמָאָכָט אַיְם פָּאָר אָז אַונְטָעָרְפָּעָטָשָׁע.
בָּאָז זַיְנָע שְׁוּעַסְטָעָר אָזָן שְׁטוּבָה הַאָט מַוִּישָׁל גַּעֲמָאָכָט אַ
נַּאֲנָצָע דְּרוּוֹאַלְצִיעָ: די סִינְדָּרָע הַאָבָּן אַנְגָּעוּהָבָן רִיְדָן אַידִישָׁ.
עַר הַאָט זַיְיָ אַפְּגָּנוּקְוִיפָּט מִיטָּמָט די עַרְשָׁטָע עַטְלָאָכָע מַעְשָׁהָאָרָךְ.
דָעַנְאָךְ זַיְנָע אַיְם די סִינְדָּרָע נַאֲכָנְעָלָאָפָּן וּוּי הִינְטָלָאָךְ :

„דערץ'יל א מעשה'לע, מושל".

נאר ער האט זוי געפֿאַטשָט אַין די בעקלאָך :

„אלֵין לְיֹוּנֶט, אוֹר זִוְינֶט שְׁוֹיָן גְּרוּזֶטֶן מְעַנְטֶשֶׁן".

ער האט זוי געפֿאַטשָט קִינְדְּעַרְבִּיכְלָאָך אָוֹן די מאַמע האט

זוי, נְעַכָּאָך, גַּעֲמֹזֶט פָּאָרְלִיעְנֶעָן.

מייט אַמְּאָלָה האט ער זוי גָּאָר אַוּוּסְגַּעֲפִירֶט אַין אַ אַידְיּוּשֶׁר

אַרְבָּעַטְעַרְשָׁוֹל אָוֹן באָפּוֹלוֹן :

„מיַין טְיוּעַרְעַר שְׂוֹאָגָעָרִיךְ, צָאָלָה, דָּאָם אַיְזָן דִּין חַבְרָה",

און דער שְׂוֹאָגָעָר האט גַּעַשְׁמִוּכְלָטָם.

„אמָם אַ חְבֻּרָה מְאָן דִּין בְּרוּדָעָר אַיְזָן" — קוּמֶט פּוֹן דָעָר

אַרְבָּעַטְמָאָרִים אָוֹן דָעַרְצִיּוֹלֶט זִוְינָה וַיְוִיכָּבָּה — „מִיר האָבָּן דָאָך אַיְם

הַיְוִינְט אַוְיסְגַּעֲקְלִיבָּן פָּאָר טְשַׁעַרְמָאָן אַיְזָן שָׁאָפָּה. הַעֲרָא אַ מעַשָּׁה

פּוֹן אַ שְׁלָאָפָּה. ער אַיְזָן דָאָך עַרְשָׁתָם דָרְיוִי מְאָנָאָטָן אַיְזָן שָׁאָפָּה, אַיְזָן

ער שְׂוִין מיַט אַלְעַמְעָן אָה דָוָה, וּוֹי גַּעֲבָוִירָן אַיְזָן אַיְזָן שְׁטָאָלָה.

אלָעָ זִוְינָעָן פָּאָר אַיְם די כְּפָרָה — בָּאָטָש אַיְזָן פִּיעָר אַרְיָין.

יעַדְעָר קוּרִינְט פּוֹלָעָ שְׁכִירָות, מַעַן קוּרִינְט שְׂוִין נִימָט די קָאנְדָּה

וּוְעַרְטָלָאָך שְׁטִילְעָהָיִיט, וּוֹי גַּנְבָּיְשָׁע גַּעַלְתָּה. דָעָר שָׁאָפָּה אַיְזָן

גַּעַוְאָרָן פּוֹלָ מִיטָּלְעָבָן, וּוֹי מְוִישָׁלָאָזָל דָאָם האָבָּן אַ כְּשֻׁופְדִּיקָן

קוּוָאָל אַיְזָן בּוֹיךְ אָוֹן אלָעָ טָאָג פָּאָמְפָעָט ער אַרְוָסָ אַוְצָרוֹת מִיטָּה

שְׁמִיּוּכָל פָּאָר יְעָדָן".

די שְׂוּעַסְטָעָר אַיְזָן צּוּפְרִידָן, וּוֹאָם זַי האָט אַרְיְבָעַרְגָּעַרְאָכָט

אוֹזָא בְּרוּדָעָרְלָן פּוֹן פּוֹלוֹן.

אמָתָה, שְׂוּעַסְטָעָר אָוֹן שְׂוֹאָגָעָר קְנִיְשָׁהן זַיְדָה שְׁטָעָרָנְסָה :

„וּוֹאָו וּוֹעֲרָט דָעָר גְּרִינְעָר פָּאָרְפָּאָלָן עַרְגָּנָעָאָלָעָ נְאָכָט ?"

נָאָר מְוִישָׁלָעָנְטָפָעָרָט זַיְדָה מִיטָּה שְׁמִיּוּכָל : „מִיטְוִינְגָּעָן,

אַרְבָּעַטָּעָר אַיְזָן נִיְוִוָּקָה זִוְינָעָן דָא אַ סְּחָן, אוֹרָ פָּאָרְשָׁטְוִיטָה,

סִינְדָּעָלָאָך ?" — אָוֹן ער לוֹיפְּטָשָׁוֹן שְׁנָעָל אַיְזָן זַיְן צִימָעָרְלָה

שְׁלָאָפָּן. שְׂוּעַסְטָעָר אָוֹן שְׂוֹאָגָעָר קוּמוֹן זַיְדָה אַיְבָּעָר : „מְסֻתְמָא, אַז

ער זָאָגָט, וּוֹיְסָט עָר".

אלָעָ זְוִנְטִיק בָּאָפְטָה זַיְדָה מְוִישָׁל אַרְיָין צַוְעָנִיְיָן, אַ שְׁבַּנְיָיְשָׁ

אַמְּעַרְקָאָנָעָר מִידָּל. ער האָט זַיְדָה מִיטָּה אוֹר בָּאָקָעָנָט אַיְזָן

זַיְן עַרְשָׁטָעָר וּוֹאָך אַיְן אַמְּעַרְקָעָ. ער האָט מִיטָּה אוֹר בָּאָלָאָך

גַּעַשְׁלָאָסָן אַז אַפְמָאָך : ער וּוֹעָט זַי לְעַדְנָעָן אַיְדִישָׁ אָוֹן פּוֹלוֹיִשָּׁ,

און זי אַים — ענגליש, פון דער פּוֹלִישֶׁר שפֿראָך האַט זי זיך באָלֵד אָפְּנָעָזָגָט, אַידְיִיש — לְעָרְנְט זי נָאָך, נָאָר שָׁעָנָען ווּיל זי נִיט אָזְוִי, ווּי זי ווּיל אַים קָופָן אַיְן דֵי אָוִינְגָן. דָּאָרְטָן גַּעֲפִינְגָן זיך צְוּוִי פֿיְיעָרְלָאָך, ווּאָס בְּרָעְנָעָן אָוּן בְּרָיעָן אָוּן וּוּרָעָן נִיט פֿאָרְלָאָשָׁן, ווּי דָּעָר שְׁרָפָה/דִּינָּעָר דָּאָרָן, ווּאָס האַט זיך באָוּוּזָן צו אָוּזָעָר פָּאָסְטוּך מְשָׁה'.

האַט מוֹיְשָׁל גַּעֲזָעָן, אָוּן זי אַיְן פֿאָרְקָנָאָקְט אַיְן אַים, ווּי אַשְׁכּוֹר נָאָכְ'ן זַעֲקָסְטָן גַּלְעָזָל, האַט עָר זי אָנְגָּעָנוּמָעָן בָּאָם קָעָפְלָן, ווּי אַשְׁוחָט — אַהֲינְדָל, אָוּן אַיְר צּוּקָּשָׁת דֵי בָּאָקָן, דֵי לִיפָּן, דֵי אָוִינְגָן אָוּן צו אַיְר אָזְוִי גַּעֲזָגָט:

„וּוּוּלְסָט אַיך זָאָל דִּיר לִיב הָאָבָּן?“

„יְאָ, מוֹיְשָׁל“, — האַט פָּעָנִי נָאָיִו אַרְדְּוִיסְגַּעַזְגָּט. דָּעְרָנָאָך האַט זי אַ צְעַטּוּמָעָלָטָע, אַ צְעַפְּאָטָלָטָע מִיט גַּלְאָנְצִישָׁע אָוּוּן אַרְיוּנְגַּעַקְקָט מִיט אָזָא גַּעֲבָעָט:

„יְוּ רְוִיּוּ מִין אַיְטָן, מוֹיְשָׁל?“

מוֹיְשָׁל האַט גַּעֲשְׁמִיכְבָּלָט אָוּן זי גַּעֲגָלָעָט:

„אוּבָּדָו ווּעַסְטָט נִיט פֿאָרְבָּן דֵי לִיפָּן אָוּן מִיר הָעָלָפָן קָעָמָפָן פֿאָרָן אָרְבָּעָטָעָר קְלָאָס, וּעְלָא אַיך דִּיר לִיב הָאָבָּן“. אָוּן מוֹיְשָׁל אַיְזָנְגָּבְלָן שְׁטָעָקָן פָּעָנִיְּזָן אַיְן הָאָלָזָן, ווּי אַבְּיָוָן, נִיט אַרְאָפְּצָוְשָׁלִינְגָּעָן אָוּן נִיט אַוְיסְצָוְשָׁפְּיָעָן. מוֹיְשָׁל אַיְזָשְׁיָוָן, גָּוָט אָוּן לְעָבָעָדָס. נָאָר ווּאָס מְוֹתְשָׁעָט עָר זי מִיט זַיְוָן קָאָמָף, זי ווּיל לִיבָּעָן.

איְרָע עַלְתָּרָן הָאָבָּן עַפְּעָס אַוְיך נִוט גַּעֲקָעָנְט צְעַקְיָיָעָן דֵי פִּירָה-מוֹיְשָׁל. „עָר האַט אַיְדִישָׁן טָעָם, נָאָר עָר אַיְזָטְרָבְקָעָן“, האַט דָּעָר טָאָטָע זיך גַּעֲקָנִיּוּטָשָׁט, ווּי עָר קָרִימָט זיך מִיט אַשְׁלָעָכָן קוֹנָה אַיְזָן זַיְוָן גְּרָאָסְעָרִי: „אַהֲנָאָלָטָן אַיְזָשְׁלָעָכָט, אַוּוּסָד ווּאָרְפָּו — אַיְזָנָאָך עָרְגָּעָר“. מִיר גַּעֲפָעָלָט עָר דּוֹקָאָה — האַט דֵי מַאְמָע גַּעֲזָאָגָט,

„נָאָר, פָּעָנָעָלָע, פָּאָרוּוֹאָס לְוַיְוַט עָר אָרוֹם אַן אַהֲיָט, עָר אַיְזָעָן אַיְנָגָעָלָע?“ — ווּיל דֵי מַאְמָע ווּוְיסָן.

פָּעָנִי שְׁמִיכְבָּלָט אָוּן טְרָאָכָט באַזְוָר: „וּוּאָלָטָן נָאָר דֵי צְרוֹת גַּעֲוָעָן, וּוּאָלָט שְׂוִין גַּעֲוָעָן צו דָּעְרָלִיְּדָן, נָאָר זַיְוָן קָאָמָף, מִינְיָנָע טְיוּעָרָע, ווּוּיסָט אַיְר נָאָך נִיט“. צְרוֹת גַּעֲוָעָן, וּוּאָלָט שְׂוִין גַּעֲוָעָן צו דָּעְרָלִיְּדָן, נָאָר זַיְוָן קָאָמָף, מִינְיָנָע טְיוּעָרָע, ווּוּיסָט אַיְר נָאָך נִיט.

זי האט, נעהכָּךְ, געלויונט די בראַשׂוֹרַן, וואָס מויישֶׁל האַט
אייד נעהבראַכְטַּמְ, מיט אָזָא נְרוּיסָן אֲפָעַטִּים, ווי אָ „פִּינְסְטְּלָעַרְ“
קְוַקְטַּ אַרְיָין אֵין אָ ווּוּסְנְשָׁאָפְטְּלִיכְן בָּוֹךְ, אֲדָעָר ווי אַיְינָעָר, וואָס
קְיוֹיטַ פָּאָדִימְדִּיךְ פְּלִיאַישְׁ.

„אָט אָ פָּאָרְשְׁטָאָפְטְּעַרְ קָאָפְ, ווּוִיסְטַּמְ אַנְדַּ נִיט ווּעָרְ סֻעְ
שָׁאָפְטַּ מְעַרְוּעַרְתַּ“, כְּעֵם ט זיך מויישְׁל. פָּעָנִי בעט אַיְם עַר
וְאֵל זי נְעַמְּן בעסער אֵין טַעַטְעַר. מויישֶׁל צַעַשְׁמִיכְלַט זיך
וועידער, קוּשְׁטַ זי אָזָן זָאנְטַ צָן.

טעג ווערגן צעריבָּן אָפְ זָאָמְדָלָאָךְ צוֹוִישָׁן די רעדער פָּוּ
נוּ יָאָרָק. מויישֶׁל האַלְט אָונְטָעַר מִיט זְיַוְוָן פָּעַסְטָעַ מְוַסְטָוְלַן
דעַם טָאגָן אָזָן לְאָזָט אַיְם נִיט אָזְוּעַק אָ לְיִידִיכְן. עַר שְׁנִיּוֹדֶט זיך
נַאֲדַ אֵין אָשְׁטִיךְ נַאֲכַט אַרְיָין. קָאָמָפְ — אָזְוּ פִּילְ. לְעָבָן —
איָזְ קָוְץ. לְעָבָט עַר שְׁנָעַלְ, טִיוּוֹלְיַישְׁ, מִיט פּוֹלְן אָוִיסְנָיוּ.
פָּעָנִים טָעַג זְיַוְוָן לְאָנְגָּעַן, צַיְעַנְרָקָעַ. זי האַט נַאֲר אֵין
וועג, צָו מְוַיְשָׁלְעַן. אָזָן דָּעַר וועג איָזְוּי שְׁוֹעָר, אָזְוּ ווּוִוְיט.
וְוְאָלְט שְׁוִין בעסער גְּעוּוֹן, וועג זי הְוִיבָּט נִיט אָזָן מִיט אַיְם.
זַי קְלִיבָּט זיך מִיט אָ באַשְׁלָום: „מוֹשְׁלָהְ, אֲהָעָר אֲדָעָר אַהֲזָן“.
נַאֲר זַי קָעַן נִיט. זי האַט מְוֹרָא. מויישֶׁל אֵין שְׁטָאָרְקָעַר, ווּעַט
זַי פָּאָרְשְׁפִּילְן. אָזָן אָפְשָׁר שְׁפָעַטְעַר, אָפְשָׁר ווּעַט זַי אַיְם פָּאָרְטַּ
דְּעָרְגְּרִיכְן?

פִּילְ מְאָלְ ווֹילְ פָּעָנִי טָאָקָעְ פָּאָרְשְׁטִוִּין: „זַי — אָזְ אַינְטָעַלְיַי
גַּעַנְטָשַׁעַ, אַרְכָּעַט אֵין אָן אָפִים. עַר — אָ פָּרְאָסְטָעַר אַרְכָּעַטְעַר.
נַאֲר וואָס פָּאָרָא פָּאָרְפְּלָאָנְטָעַטְעַר אָונְטָעַרְשִׁידְ צַוְוִישָׁן זַי!“ אָ
שְׁוֹעָרָעְ אַוְיְנְפָאָבָעְ, נַאֲר שְׁוֹעָרָעְ, ווי גַּעַנְאָמְעַטְוּ.
פָּאָרָמְזִישְׁלָעְן אֵין פָּעָנִי גְּעוּוֹן אָ קִינְדַּ, אָ פָּאָרְבְּלָאָנְדוֹזְשָׁעַטְמַן,
וְאָס מְעַן דָּאָרָפְ אַיְם צַוְזָאנְגָּעַן אָלָעְ גּוּטָעְ לְעַקְעַלְאָךְ, אָזָן וועג
עַס ווּעַט קְוּמָעַן צִוְרִיק, ווּעַט עַס שְׁוִין אַלְיָין דָרְפְּלִין די פְּרִידְ.

הַאַט זיך אָזָא שְׁיַוְנָעָר פְּסַח אָוּוּקְגָּעַשְׁטָעַלְטַ, מִיט לְיִכְטִיגָּע
נעְכַט אָזָן פְּרִילְיְנְגְּהוּוּנְטָלָאָךְ. אָפְ נַיְוִי אַרְקָעַר גַּאֲסָן האַט זיך
גַּעַפְּלַטְטַ די אַיְדִישְׁעַ יְסָדְטָוְבְּ/דִינְקָיוּטְ. אַיְדִישְׁעַ קִינְדָעְר דְּרִיעְעַן
זיך אַרְומַ פָּאָרְפְּוֹצְטָעַ אָזָן טּוֹמְלָעַן וועג „הַאַלְיְדִיעְיַ“. .

פָעַנִי הָאָט גַעֲלִיָּגֶט דַאָפְּנוּנָגָעָן אָפּ יְסִידָבָּּ. זַי הָאָט גַעֲבָעָט
בָּאָס טָאָטָן, עָר זָאָל אַיְנָלָאָדָן מַוִישָׁלְעָן, הָאָט עָר אַיְנָנָגָעָשְׁטִימָט
מִיט אַיְזָן בָּאַדְיָינָן: „מִיט אַהֲיָל צָום סָדָר“.

פָעַנִי אַיְזָן שְׂוִין צְוַיָּי מַאְלָאָרְיָין צַו זְיָין שְׁוֻעָסְטָעָר אָזָן
אָים נִיט גַעֲטָרָאָפָן. זַי הָאָט גַעֲקָט דַוְרָכָן פָעַנָּסְטָעָר אָזָן
גַעֲוָאָרָט אָפּ אָים, נַאֲר שְׁפָעָט בָּאָנָאָכָט אַיְזָן זַי אַוּעָק שְׁלָאָפָן אָזָן
אַנְטּוֹיְשָׁטָעָ, זַי נִיט גַעֲקָעָט דַעְרוֹאָרָטָן.

אַיְנָדְעָרָפְּרִי הָאָט מַוִישָׁל גַעֲפָ�נָעָן אַצְעָטָעָלָעָ: „מַוִישָׁל! דָוּ
מוֹזָט קָוָמָעָן הַיְנָט אָוּוֹנָט פָוָנָקָט אַכְטָ אַזְיָינָעָר. פָעַנִי“.

מוֹשָׁל הָאָט גַעֲקָעָטָשָׁט מִיט דֵי פְּלִיעִיצָעָם: „וּוָאָס דָאָרָפּ
יוּ אָים?“ עָר הָאָט זַיְד גַעֲוָיָלָט, נַאֲר גַעֲדָרָפְּט זְיָין עַרְגָּעָץ,
הָאָט עָר אַיְנָמִיטָן עָסָן זַיְד אַרְוִיסְגַעְבָּאָפָט אָזָן אַנְגָּעָלָוָנָגָעָן. פָעַנִי
איְזָן גַעֲפָלוֹיָן עַפְעָנָעָן דֵי טִיר אַפְּרִיאַלָּאָכָעָ, זַי הָאָט אָים דַעְרוֹעָן
אַפּ שְׁמִיכְלָדִיקָן, וּוּי שְׁטָעָנָדָיק. נַאֲר פָלָצִים הָאָט זַי גַעֲלָאָזָט
אַפּ צְרוּקָן אָזָן אַוִיסְגַעְשָׁרִיגָן: „דָוּדּ יוּ אִיטּ בָּאָמָעָז טְרִדְעַי?“
מוֹשָׁל הָאָט אַפְגָּנוֹוִוָשָׁט דֵי פָאָר בָּרָעְלָאָךְ פָוּן דֵי לִיפָּן אָזָן
פָוּן לְאָזָן זַיְד אַוִיךְ צְוָלָאָכָט: „וַיְוָ' אַבְּגִינְ פּוֹלְעָן“, אָזָן אַיְזָן מִיט
שְׁנָעָלָעָ טְרוּט אַרְאָפְּגָעָלְבָּוִוָגָעָן דֵי טְרָעָפּ.

פָעַנִי הָאָט אַוִיסְגַעְשָׁרָקָט אַרְיָעָהָעָט, וּוּי אַמְאָמָעָ צָו
אַקְינָד, נַאֲר מוֹשָׁל אַיְזָן שְׂוִין נִיט גַעֲוָוָן. זַי אַיְזָן גַעֲלָיָבָן שְׁתִיָּן
אַפּ דָעָר שְׁוּעָל אָזָן זַיְד שְׁטִיל צְעוּוִינָט.

.2.

דִי מַאְמָעָן.

מַאְקָמָל אַיְזָן גַעֲזָעָטָן בָּאָס טִישָׁל אָזָן אַרְיוֹנָנָגָעָטָקָט אַיְזָן אַ
בּוֹךְ. עָר הָאָט נִיט גַעֲלִיָּעָט דֵי שְׁוֹרָות, נַאֲר זַיְד גַעֲוָאָלָט בָּאַהֲלָלָן.
דָאָרָטָן זְיָינָעָ גַעֲדָאָנָקָעָן.

אַלְעָמָל הָאָט עָר אַוִיסְגַעְחוּבָן דֵי אַוִינָן, אַקְסָקָט גַעֲטָאָזָן אַפּ
דָעָר וּוָאָנָט, אַרְיוֹנָנָגָעָטָקָט אַנְגָּל צְוַיָּשָׁן דֵי צִיָּן אָזָן אָים גַעֲ
גַרְיוֹשָׁעָט, וּוּי אַהֲונָט — אַבְּיִינָדָל.

„יָאָ“ — הָאָט עָר אַרְוִיסְגַעְשָׁטוֹפָט דֵי אַוְנָטָעָרָשָׁט לִיפָּן אָזָן
אַהֲוִיב גַעֲטָאָזָן דָעָם קָאָפּ מִיט אַבְּאַשְׁלָוָם — „עָר וּוּט אַוּעָק

פֿוֹן הַוִּז אָוֹן פְּטוֹרָה". עַר האַט אֲבָעֵר בָּאַלְדָּר אַרְאָפְּנָנָלָאָזֶן דֵי אוֹנוֹן אָוֹן מִיטָּדָר הַאַנְטָן גַּעֲפְּלָאַכְּטָן זַיְוָנָעַ גַּעֲדִיכְטָעַ שַׁוְּאַרְצָעַ הָאָרָה: "אָוֹן דִּי מַאְמָעָ ?"

די מַאְמָעָ וּוֹלְעַד נִיט אַוְבָּרְלָאָזֶן בָּאַ זַיְוָן עַלְטָעָרָן בָּרוֹדָרָה. עַר וּוּעַט זַיְ נַאֲהָ, דָּדָר טִיוֹוָלָה, אַפְּסָמָעָן אוֹיךְ. אָהָ, וּוֹי מַאְקָסָלָה הָאַט עַס פִּינְטָם בָּאַקְוּמָעָן זַיְוָן בָּרוֹדָרָד דִּוְשָׁעָקָן, וּוֹי אַפְּוּירָה אַטָּ פִּינְטָם אַשְׁטָאָטָם-מַעְנִיטָשָׁן, אַ שְׂוִינְדָּלָה.

אוֹ זַיְיָ הַאֲבָן נַאֲךָ גַּעֲרָכְטָעַ בָּאַ אַיְוָן בָּאַלְעָבָאָס, אוֹי נַאֲדָגָעָן צַוְּעָעָן צַוְּעָעָן. בָּאַטָּשׁ זַיְיָ הַאֲבָן זַיְדָאָרְמָגְדָּרְיָוָתָם אַ קְיֻילָּכָבָיָה דִּיקָה יַאֲרָ אַיְיָ אַיְיָ שָׁאָפָה, וּוֹי צַוְּיָוָי בָּרוֹגָזָעָ מַחְוָתָנִים אָהָ אַ הַיְוָיָה שָׁעָרָ חַתְּוָה, פָּוֹנְדָּעָסְטוּגָעָן הָאַט מַאְקָסָלָה שְׁטָעָנְדָּהָם פָּאַרְשָׁוָגָן. זַיְוָן בָּרוֹדָרָה אַיְיָ אַזָּן אַוְנְטָעָלְקָעָרָה, אַזָּן אַלְמָטָעָרָנָאָרָה, וּוּעַט עַר שְׁתָאָרְבָּן אַ בָּהָמָה — אָוֹן וּאֲלָזָיָן שְׁטִילָ צְוָוִישָׁן בָּרוֹדָרָה.

הָאַט אֲבָעֵר פְּלוֹצִים זַיְיָרָה בָּאַלְעָבָאָס פָּאַרְמָאָכָט דָּעָם שָׁאָפָה, אַוְיָם פָּאַבְּרִיקָאנָטָה. עַר אַיְיָ מִידָּ פֿוֹן בְּיִונָנָעָם: נָנוֹ, מַלְאָא, אוֹי אַוְדָאי אַ שְׁיָוָנָעָ, רַיְוָנָעָ כְּפָרָה, וּוֹיְנְצִיקָעָרָ אַ פִּיאָוּקָעָ. קָאָזָטָ זַיְדָאָרְמָה אַבָּעָר אַוְיָם, אַזָּן דָּעָר בָּאַלְעָבָאָס הָאַט זַיְדָאָרְמָה עַפְּקָלָטָ סִיןָמָאַוְנְטוּוּרָנָעָן אָוֹן גַּעֲפָנָטָ אַסְלָעָבָשָׁאָפָה. אָוֹן זַיְוָן בָּרוֹדָרָלָה דַּוְשָׁעָקָ אַיְיָ בָּאַ אַיְמָדָעָרָ פָּאַרְמָאָן.

פֿוֹן דַּעְמָאָלָט אַזָּן זַיְצָטָ עַר נִיטָמָאָים בָּאַ אַיְיָ טִישָׁ. רַעְדָטָ נִיטָמָאָים קִיְיָן וּוֹאָרטָ, וּוֹאָסָעָס עַס וּאֲלָזָיָן נִעְשָׁעָן. די מַאְמָעָ הָאַט צְרוֹתָה, וּוֹיְנָטָ, בָּעַטָּ אַיְמָ, נַאֲרָמָקָסָלָגָטָ נִיטָזַיְדָאָרָ נִיטָאַנְטָרָה. אָוֹן מַאְקָסָלָ פִּילָטָ, אַזָּן עַר אַיְיָ גַּעֲרָכְטָעַ. עַר הָאַט אַ גָּנוֹטָן סִימָן אַיְיָ דַיְ פָּאַרְטָאָגָן, וּוֹעַן בִּידָעָ בָּרוֹדָרָה כָּאָפָן זַיְדָאָרְמָה צַוְּעָדָרָבָעָטָ: דַּוְשָׁעָקָלָ לְוֹפְּטָ שְׁנָעָלָ, וּוֹאַשְׁטָמָתָ זַיְדָאָרְמָה אָוֹן כָּאָפָט זַיְדָאָרְמָה וּוֹאַרְוָיָם וּזָהָאָגָבָה. אָוֹן מַאְקָסָלָגָטָ אַזָּגָטָן דַּעְרָאָגָטָן, וּוֹאַשְׁטָמָתָ זַיְדָאָרְמָה, פָּאַרְקָעָמָטָ זַיְדָאָרְמָה אָוֹן עַסְטָ פָּרִוְשָׁטָהָקָ. עַר הָאַט צִיְמָטָ, אַ בָּאַשְׁטִימָטָעָ וּוֹנִיאָנְדָצִיָּוָטָ.

"נַאֲרָ וּוֹאָסָטָמָעָן הַיְיָ נְטָ, צָום סְדָרָ?", הָאַט זַיְדָאָרְמָה וּוֹיְדָעָ אַרְיִינְגָעָנְגָרָאָבָן אַיְן בָּוָךְ אָוֹן נִיטָגְלִיעָנָטָ, נַאֲרָ וּוֹי גַּעֲוָאָלָטָ בָּאַהָאָלָטָן דָּאָרָטָן זַיְיָנָעָ מַחְשָׁבָותָ.

אַיְן עַסְצִימָעָרָ אַיְזָהָ שְׁיָוָן גַּעֲזָעָן דֵי גַּנְצָעָ מַשְׁפָּחָה: די מַאְמָעָ, דַּוְשָׁעָקָ אָוֹן זַיְוָן דָּרְיוִי קִינְדָּרָה, דָּעָר פָּעָטָרָ מָאִירָ,

דעך מאמע'ס אינגעערער ברודער, וואס איז געקסען אפריכטן
דעך סדר מיט משפהה, זיין וויב און צווויי קינדרער.
דעך פטער מאיר האט זיך גערבן די הענט און אונטער
געבעאמבעלט, דער ניגנון זאל אים אפנימ אָרויסצוליגין
די קערה, וואס ער האט שיין באַלד פֿאָרגעטען איז די זעכץ יאָר,
וואס ער איז און אָמְעריקע.

דוושען איז אים נאָכְגַּנְגַּנְגַּע מיט חניפה/דיקע נעבאָך
אייגעלאָך, ווי ער נויט נאָר דעם באַלעבאָס איז שאָפ : „וואס
דאָרפּן נאָר, אָנקְלָה ?“

די קינדרער אָרוֹם טיש האָבָן אָנְגַּעַמְאַכְּת אָטוּמְל. עַס אַיז
היינט באָז זוי „הָאַלְיָדִיעָה“, גענווּ וואס פֿאָר אָיְסְטּוּבָּס אַיז,
ווײַיסְטָן זוי נוּט. אַידְרִישָׁ רעדן קענען זוי נוּט. זוי לאָכְן אָפּ פֿוֹן
די עַלְטָעָרָן : „פֿוֹר פֿאָרָאַיְנָעָרָם, גְּרוֹנְהָאָרָנָם“. כָּאַטְשָׁ זוי האָבָן
זוי לֵיב. די באַבָּע שְׁפִּילָט זיך מיט אַירע אַיְנִיקְלָאָך, וואס זיינען
איָר אָזְוִי פֿרְעָמָה, ווי פֿרְעָמָד עַס אַיז אַיר דָּס נְאַנְצָע לְאָנָה.
זוי האָט אָודָאִי נוּט גַּעֲדָרָפּט קְוּמָעָן אַהֲרָן, בעסער אַיז דער
אלטער הַיִּם אָדָר שְׁטִיקָל בְּרוּתָה, נאָר פֿאָרְפָּאָלָן“. שְׁלִינְגְּטָן די
בָּאַבָּע אַרְאָפּ אָטְרָעָר אַיז שְׁמִינְיכְּט.

די באַבָּע פֿרְעָנָט סְעַמְּלָעָן :

„קְעַנְסְּטָן די פֿיר קְשִׁוּת ?“

„יעַס“, עַנְטְּפָעָרָט סְעַמְּלָעָן אַיז צְעַלְאַכְּת זיך.

די קינדרער פֿאָרוּוּטן זיך וועָר עַס קָעָן ערְגָּרְגָּרְדִּין אַידְרִישָׁ
אוּן די מאָכְעָס שְׁמִינְיכְּלָעָן פֿאָר פֿרְיָיד : „אַמְּעָרִיקָאַנְעָר קִינְדָּעָר“.
דעך פֿעַטָּעָר מאָיר טוֹט אַיז דעם קוֹטָל אַיז דָּרְפְּלִיט זיך
באַלְד שְׁטָאָלִיאָן. ער אַיז דער אַיְנִיצְקָעָר לְמִדְן אַיז דער משְׁפָחָה.
ער אַיז אָמְלָה.

„נוּ, אלָע צּוֹם טִיש“, באַפְּעַלְתָּ דער פֿעַטָּעָר. אלָע זעַצְנִין זיך
אָרוּם. מעַן ווֹאָרט אָסְקָוְנְדָע אָמִינְטָן, מַאְקָסְלָן קוֹמֶט נִיט
אָרוּין. אלָע קוֹפָן זיך אַיבָּעָר אַיז שְׁוּוֹיָגָן. דוּשָׁעָן האָלָט אַרְאָפּ
געַלְאָזָט דעם קָאָפּ אַיז ווֹאָרט אָפּ עַפְּעָם, וואס פֿילְטָן זיך אַיז דער
לוֹפְּטָן, אוּס ווּט באַלְד אַוִּיסְפְּלָאָצָן.

משְׁפָחָה רַעַת זיך דָּוָרָק מִיט די אוּינְגָן. שְׁטִיל, ווי אלָע
וּאַלְטָן זיך פֿאָרוּעָט, וועָר עַס ווּט דער ערְשָׁטָעָר אַוִּיסְרִוִּין —

פארשפייט. אלע קווקן צו דער מאמען. די מאמע שוקט אַפּ דושעפ'ן. דושעפ'ן קווקט אַפּ בעטער. און אלע שוועיגן. דער בעטער, דער שטאלצער מלך, פֿאָרגנְעַסְט זיך נאָר און רופט מיט אַ בעטנדיקן טאן: "מאקסל, היינט איזו יומְסִטּוֹבּ פֿאָרגנְעַסְט, פּוֹם צום סדר".

פּוֹן מאקסל'ס ציימער הערט זיך ניט קיין ענטפּער. עס האט זיך נאָר דערטראנֶן אַ שאָרֵךְ פּוֹן די פֿיסְלָאָךְ פּוֹן בענְקָל, מאקסל האט באָאוֹאוֹינְגָן זוּין קערפּער, נאָר זיך ניט גערירט פּוֹן זוּין פֿלאָז.

די מאמע האט זיך אויפּגעהויבּן און זיך געלְאָזֶטּ גִּינְזָן צו מאקסל'ס ציימערל. זו איז געאנְגָן מיט וואָקלְדִּיעָן טרייט, ווי אַיְינְעַר ווֹאָס ניט אַפּ דער באַשׂוֹלְדִּיקְוָנְגָן באָנק. אלעמענס אוינְזָן האָבָן זוי בְּאָנְגְּלִיּוֹט אָונְזָן חְפִילָה געטָאָן.

מאקסל האט דערפּילְט, אָז ווֹיְן מאמע גִּוְּיטּ, האט ער זיך אויפּגעהויבּן. באָלֶד אַפּ'ן אָרטּ, האט ער חְרָתָה געלאָגָן, נאָר אַנְיְּרָזְעָצָן זיך האט ער שׂוֹן ניט געענט. איזו ער געלְבָּין שטײַן נעַבְן בענְקָל, ווי אַ גָּלָם, אַן געדאנְקָעַן.

זוינְעַ אָוִינְגָן האָבָן זיך פֿאָרגְשָׁעָפּעַט אַיְן אַ פֿינְטָל אַפּ דער ווֹאָנט אָונְזָן געלְבָּין דָּאָרטָן היינְגָּעָן אַ פֿאָר מִינְוָטָן: "פֿינְטָעָלָעָ, פֿינְטָעָלָעָ, גִּינְזָן צום סדר?" — פֿינְטָעָלָעָ שוועיגָט.

די מאמע האט פריער אַרְיוֹנְגָּעַשְׁעָקָט דעם קָאָפּ, אַ קוּק געטָאָן: מאקסל שטײַיט אָון קוּקָט אַפּ דער ווֹאָנט. זוי האט זיך אוֹמְנָעָקָט. שרענְדִּיקָע אָוִינְגָן האָבָן זוי געפּרָעָנט: "וואָס הָעָרָט זיך?" די מאמע האט אויפּגעהויבּן די ברעמען: "וואָס זוּיס אַיך?"

מאקסל האט דערפּילְט אַ שטָּאָך אַיְן פְּלִוִּיצָעָ פּוֹן דער מאמע'ס בלְיָק. ער האט זיך אוֹדוֹמְגָּעָקָט. די מאמע האט גענְבָּן נאָך אַ שְׁפָאָן. מאקסל האט גענְבָּן נאָך אַ טְרוּיט.

"מיָין זוּן, קָוּם, פֿאָרְשָׁטָעָר מִיר ניט דעם ערְשָׁטָן סְדָר אַיְן אַכְּמָעָרְקָעָ. אַיך ווֹוִיס, דו גָּלוֹיְבָּסְטָן ניט, נאָר קָוּם, משְׁפָחָה" — האט די מאמע שְׁטִיל גַּעֲבעָטָן.

מאקסל האט גַּעֲשָׁוִינְגָן, גַּעֲמָכְטָן קְלִוְינְעָ גַּעֲגָג, ווי אַיְינְעָרָה.

וואָס אַיז פֿאַר' מְשֻׁפֶּט גַּעֲוָאָרֶן צֹו זִיכְּן אָוּן טְרָאַכְּטָן, אָוּן דָאַ קְוָמֶט
אַ מְאַמְּעָ אָוּן צִיכְּט, בְּעֵת זַיךְ.

ער האָט צוֹגַעַנוּמוּן זַיְינַע אָוִינָן פּוֹן דָעַר מְאַמְּעָן. ער האָט
זַיךְ גַּעֲוָעַנְדָטְן צֹום עַלְעַטְוִישָׁן לְעַמְּפָלְן, צֹום טְишָׁן, גַּעֲבָעַטְן הוַילָּת,
נַאֲרַ קִיְּנְעַרְן אַיז נִיטְן גַּעֲפָעוּמָן.

„קָומְן, מַיְוִין קִינְד“, האָט דִי מְאַמְּעָ נַאֲרַ שְׂטִילְעָרְן אָוּן נַאֲרַ
וַיְיִכְּבָּרְן גַּעֲבָעַטְן.

מַאְקָסֶלְן האָט זַיךְ נַאֲרַ אַבְּיַסְלְן דָעַרְנַעַנְטְּמַעַרְטָן נַאֲרַ גַּעֲבָלִיבְּן
שְׁטִיְּן, האָט גַּעֲטְרָאַכְּט, צוֹגַעַהְאַלְטָן דָעַם שְׁטָעָרְן מִיטְן דָעַר הַאנְטָן,
דָעַר קָאָפְּן זַאלְן נִיטְן אַרְאַפְּפָאַלְן פּוֹן שְׁוּוֹעַרְיִגְּסִיט. ער אַיז גַּעֲפָעוּמָן
נַאֲעַנְטָן צֹו דָעַר טִיר.

אָפְּ אַלְעַמְּעַנְסְּן לְיִפְּן האָט זַיךְ בָּאַזְוִיְּן אַ שְׁמִיְּבָלְן, זַוְּיַּהְאָבָן
גַּעֲזִיגְּט. מַאְקָסֶלְן האָט זַוְּיַּהְאָבָן בָּאַקְוָקְטְּ מִיטְן אַ פֿאַרְן גַּלְעַזְרָעָן אָוִינָן,
גַּלְיִיךְ וַיְיִזְרְעָלְן דָאַרְטָן גַּעֲזָעָן פְּרַעַמְדָעְן מְעַנְשָׁן, וְאָסָר
הָאָט דָאָסָר עַרְשָׁטָעְן מַאְלָל דָעַרְזָעָן.

נַאֲרַ דְּזַעַשְׁעָרְן אַיז נַאֲרַ גַּעֲשָׁטָאַנְעָן נַעַבְן פְּעַטְעָרְ מִיטְן אַנְּ
גַּעֲבְּוִינְגְּנָעָם קָאָפְּן אָוּן האָט מְרוֹאָן גַּעֲהָאָט אַוְיְצָדְרִיעָן דִי אָוִינָן
צֹו מַאְקָסֶלְעָן, וַיְיִזְרְעָלְן — צֹו סְדוּם, מַאְקָסֶלְים אַ קוֹק קָעָן מַאְכָן
פּוֹן אִים אַ בָּאָרְגְּן זַאְלָעְן.

מַאְקָסֶלְן האָט גַּעַקְוָקְטְּ אַפְּ דְּזַעַשְׁעָרְן מִיטְן אַ שְׁפָאַטְיִישְׁן שְׁמִיְּבָלְן.
דָעַרְנַאֲרַד האָט זַיךְ בָּאַ מַאְקָסֶלְעָן אַנְגַּעַלְקִיבְּן בְּלוֹטְן אַיְן פְּנִים, דִי
אָוִינָן הָאָבָן זַיךְ וַיְיִלְדְּ אַעֲשְׁפִּילְטָן. מִיטְן דִי הַעַנְטָן האָט ער צַעְרָ
שְׁוַיְבָעָרְטָן וַיְיִנְعַ הָאָרָן, גַּעֲשְׁטָשְׁרָעָטָן מִיטְן דִי צִיְּן, וַיְיִזְרְעָלְדָרְ
חִיאָה, וְאָסָר זַוְּכָּטְ שְׁפִּיְּזָן. ער האָט אַרְיוֹנָסְגַּעַרְעָוָעָט אַזְוִי הַזְּיךְ אָוּן
שְׁטָאָרָךְ :

„דוֹ פָּאַסְקוֹדָנָעְ סְפָּעַבְּיִשְׁעָ נְבָלָה, בָּאַוְיִוְן דִּיְנַעַ אָוִינָן, בָּאַוְיִוְן !“

ער שְׁמִיְּבָלְן אַיז בָּאַ יְדָן אַפְּ דִי לְיִפְּן אַפְּגַּעַשְׁטָאַרְבָּן. דָאָסָר
בְּלוֹטְן האָט זַיךְ בָּאַ זַוְּיַּהְאָבָן אַפְּגַּעַשְׁטָאַרְלָטָן.

מַאְקָסֶלְן האָט גַּעַקְוָקְטְּ אַפְּ זַוְּיַּן מְשֻׁבְּחָתָן, וַיְיִזְרְעָלְדָרְ
שְׁעַפְּעַלְאָךְ אַוְמְבָאַשְׁיִצְטָעָן, אָן אַ פָּאַסְטוֹד. אָוּן ער האָט זַיךְ, גַּעֲבָאָרְ
אַזְוִי אַיְבָּעַרְגָּשְׁרָאָךְ, אַ רְחַמְנָותָן.

ער האט זיך האסטיק אַ לְאֹ גַעֲטָאָן צוֹ דָעֵר דָרוִיסֶן-טַר
און אָוּעַק.
אַ בַּלְיכָע, אַנְ אָפְגַעַשְׁטָאָרְבָעָנָע, אַיְזַ דַי מַאֲמָע גַעֲלִיבָן שְׁטַיְינַ
אַפְ דָעֵר שׁוּעַל, אַנְ אָגַעַשְׁפָאָרְטָע צוֹ דָעֵר מַזּוֹה מִיט אַיְסָגָעַ
שְׁפָרִימָע צְוּיַה הענט אָוּנַן אָרוּת, וּוּי אָונְזָעַר בְּרוּדָעַר יַאֲסָל
אָפַן צְלָם.

אונטערגענגןגען שיפעלאר

א פֿאָרְנָעֶר פֿאָרְנָאַכְט האָט זִיךְ אַרְאָפְּגָעָלָאָזֶט אָפְּ צַעֲנְטָרָאַל-פֿאָרָק. בִּיְמָעֵר זַיְנָעָן גַּעַשְׁתָּאַנְעָן פֿאָרָ' חַלְשָׁ' טָע, זִיךְ אוֹיְסָגָעָן-צַוְּגָעָן פֿאָרָד אַ פּֿוֹצָל וּוֹינְטָל. מַעַנְטָשָׂן האָבָן זִיךְ גַּעַוְאָקְלָט מִידָע, צַעֲרָאַסְטָעָטָע, גַּעַלְעָכְצָט נָאָר אַ טְּרָאָפָן רָעָן. אַ קְלָעְפָּדִיקָעָר מַיְאָסָעָר שְׂוֹיִים האָט גַּעַקְיָצָלָט פֿעָרְפָּעָר, אָזְ סְחָאָט אַזְשָׁ גַּעַנְעָן-דִּיעָט בַּיּוֹם הַאֲצָרִין.

דָעָר הַיְמָל האָט זִיךְ אַכְבָּר נָאָר גַּעַהְאָלָטָן גַּרְוִים אָוֹן שְׁטָאַרָק אָוֹן הוֹיךְ, אַנְגָּנְשָׁפָאָרָט פֿעָסָט אָפְּ דִי שְׁטָרָאַלְן פֿוֹן דָעָר זָוָן, אִיז זִיךְ הַיְמָל שְׁטָאַלְץָ גַּעַהְאָנְגָעָן אָוֹן גַּעַרְיוֹצָט: „וּוְ גַּעַפְּעָלָט אִירְמִין פֿאָרְנָעֶר פֿאָרְנָאַכְט, צַעֲנְטָרָאַל פֿאָרָק שְׁפָאַצְיָרָעָר?“ מִיךְ מִיטְ סְאָרְקָעָן האָט דִי פֿאָרְעָנְגָעָן שְׁרָעְקָלָאָר גַּעַפְּרָעָנְלָט אָוֹן אוֹפְּגָעְנְבָּרָאַכְט: „אָזָא חַזְפָּה. מָוָר וּוּלְן גַּיְוָן צָוָם וּזְאָרָר!“

דָעְרָפָאָר האָבָן מִיר אַוְיךְ גַּעַקְאָפְּרִיזְנְעָוָעָט. מִיר זַיְנָעָן נִיטְן גַּעַגְאָנְגָעָן מִיטְן גַּרְזְיָקָן וּוֹגָן, וּוָסְ פֿוּרְט צָוְ דִי שְׁיָפְלָאָר. מִיר האָבָן זִיךְ אַרְאָפְּגָעָלָאָזֶט צָוָם וּוְיִיסְוָן שְׁטָבִיל, פֿאָר מַעַנְטָשָׂלָאָכָן גַּעַבְרוֹיָךְ, הַיְמָל צָוְ בַּאוֹוִיּוֹן, אָז מִיר קַעְנָעָן זִיךְ בַּאָהָלָטָן. אָפְּ דִי עַרְשָׁטָע טְרָעָפָאָר האָבָן מִיר נָאָר גַּעַבְלָאָזָן פֿאָרָע. נָאָר וּוָסְ נִידְעָרְקָעָר מִיר האָבָן גַּעַשְׁפָּאָנָט, האָבָן זִיךְ אַוְנוֹזְעָרָעָ שְׁמֻעוֹסָן אַרְאָפְּגָעָלָאָזֶט. וּוָסְ רְעָדָט מַעַן, בִּיזְ דִי נָאָכָט קָוָטָמָט אָן? לִי טְרָאָטָור, מְזוּיק, מַאְלָעָרִי אָוֹן אַנְדָעָרָעָ נָאָרִיְשָׁקִיטָן. וּוּעַן מִיר זַיְנָעָן אַרְאָפָיְ צָוָם בְּרָעָן, האָט סְאָרָקָעָ אַוְפָּגָעָהָאָנָן-גַּעַן אִירָעָ שְׂוֹוָאָרָצָעָ אָוִינָן אָפָן הַיְמָל אָוֹן זִיךְ אַוְדָאָי גַּעַטְרָאַכְט: „בִּיזְ אָזָוִי נָאָרִישָׁ, וּוּ דָעָר בְּחָור, וּוָסְ נְוִידָעָט מִיטְ אַוְיָסָגָעָן-דְּרָאָשָׁעָנָעָ פֿרָאָזָן.“

נאר וווען סארקע האט אויר ברוינלארך פנים אפונעשפיגלט איז
וואסער, האט זי דארט מסחמא דערזען, איז איך בין גאר ניט
אזווי מיאום און לעפיש. ניט מער, ס'אייז א פארנער פארנאכט,
וואס קען מען טאן?

האבן מיר זיך דערווויל צונגשפערט צומ צוימל, וואס היט
די גרענען פון טיך. דא וועלן מיר שוין ווארטן אָפֶּרֶתְּן דער נאכט.
איך האב דערקענט אין סארקעס פנים, איז זי איזו מיד, צעפערעט
און בייז. האבן מיר געשוויזן, געקוקט אין ואסער, וואס האט
זיך געווארפֿן מיט אונזער בעליך: פון מיר צו אויר, פון איר
צו מיר.

ווע לאנג שען מען זיצן לויידק. וואס טומ מען? דערווויל
האט מיר די צייטונג דערמאנט, איז איך האלט זי איזן האנט. איז
מיר איזנגעפאַלֵּן אָגָּנִיאַלְּעָר געדאנק: ווערן צוריק אָקִינְה,
באמיש אָפֶּאֶין מינוט. כ' האב צופערטלט דעם בלְּאַט שטיל, ב' אָל
ניט שטערן סארקעס טראכטן. די פערטעלען אָרְמוֹגָעָבִוִּין, פָּאָרְדָּ
קָנוֹיְפָּט שְׂטוּיָּה, די ווענְטְּאָךְ וְאָלְּן זיך האלטן לאָנְגָּן. כ' בִּין אָרִיבָּר
דאָס צוּמָּל אָוּן זיך אַפְּנְעָלָות מִיטְּזָּן וְאָסְעָר: „שייפְּעָלָךְ, שִׁיְּ
פְּעָלָאָךְ, כִּיןְ צְרוּרִיךְ אָקִינְד בָּאָם בְּרָעָן פָּוּן דְּנִיעָסְטָעָרָן.“
מיט אָמָּל האט זיך אָפֶּרֶתְּסָפָּס פָּנִים אַנְגָּרוֹקָט אָכְמָאָרָע.
אייר אָוִינְג זִינְגָּעָן גְּעוֹוָאָרָן בִּיז אָוּן וּוְילָד, איז כ' האב זיך אָזְשׁ דָּעָרָעָן.

„טוּ דָּאָס נִיט, טָוּ דָּאָס נִיט!“ — האט זיך צעדרינְג
מיט כָּעֵם.

איך בין צו אָצְעָטָוּלְטָעָר. איך האב אַנְגָּנוּמָעָן אַיְרָעָ הענט
און זיך גְּעַבְּעַטָּן, ווי אָנְזָמְשָׁלְדִּיקָעָר:

„פָּאָרוֹוָאָס, סָאָרְקָע, בִּיסְטָוָ אָזְוִי בְּרוֹנוֹ? אָיך וּוְיל וְועָרָן אָ
קִינְד? ס' אָיזוּ מִיר דֻּעָמָלָט אָזְוִי גּוֹט גְּעוּוֹן!“

„אָוּן אָיך וּוְיל שְׂוִין מַעַר קִינְד נִיט זִוְּן, כִּיוֹל נִיט מעָר
קִינְן שִׁיְּפְּעָלָךְ“, — האט זיך אָזְעָקְגָּעָנוּמָעָן די אָוִינְג פָּוּן וְאָסְעָר
און זיך אַרְיוֹנְגָּעָנְשָׁטָאָכָּן אַיְן מִינְעָן וְוִיסְעָעָה הענט.

איך האב שְׂטוּיְפָּעָר אַיְנְגָּעָשְׁלָעָנְגָּלָט אַיְרָעָ ברְּוִינְעָ פִּינְגָּעָר אָוּן
מיינְעָן וְוִיסְעָעָן, אָוּן בְּעַטְנְדִּיק בְּאָפּוֹלִין:

„דו מומט דערציילן, סארקע, מיינע שיפעליך האבן דיך און צער דערמאנט.“.

סארקע האט ארויסגעשלעפעט אירע פינגער, אויסגעגלייכט די צינינער-האָר, מיר אַרײַנונגעשטאָבן אַ פֿאָר בלִיקּוֹן, ווֹאָס האָבּן דורך מיינע אָוִינְן, אַרְוּמְגָעַנְשְׁטָעַרטָּט אַין מֵיָּן הַאָרֶץ אָוּן צוֹרִיךְ צוֹ אַיר גַּעֲקוּמָעָן פְּרִיּוֹנְטְּלָאָכָּעָ. האָט זַי בלִיקּוֹן אַין זַיךְ באַהָאָלְטָן אָוּן דערציילט אַ מעָשָׂה:

„אַיך בֵּין פְּעִירְצָן יָאָה. צַעְפְּלָאָךְ — שְׂוֹאַרְצָעָ סָאמָעַט. לִיפְּנֵי — רְווֹיטָעָ קָאָרְשָׁן. אָוִינְן — קָרִישְׁטָאָלְ-קָוָאָלְן. אַיך שְׂוֹעָב אַיְן וּוּלְטָ פָּוּן חָלוּם. לְעֵב אַיְן נַאֲכְטִיזְעָאָנְגָּעָן.“.

איַן צְוִוְוִיטָן צִימָעָר וּוּאוִינְטָ מֵיָּן וּוּנְגָעָר פָּעַטָּעָר סָאַשָּׂעָן. אַ בלְאַנְדָּעָר קָאָפְּדָהָאָר, וּוּי אַ זְוִילְבָּדָגָאָלְדָּ קְרוּוֹן. אָוִונְן בְּלוּוּיָּ — פְּרִיּוֹנְגְּ-חִימְלָעָן. אַ פָּנוּים — פְּרָוְלְמָוְתָּעָר. פָּעַטָּעָר סָאַשָּׂעָ אַיְזָ צְוִוְיְ-אָוּן-צְוָוָאנְצִיגָּן. אַ דִּיכְטָעָר, שְׂרִיבְטָ לִידָּעָר בָּאָנְאָכָּטָ. פָּוּן פָּעָטָעָר טָעָרְבוֹרָן אָוּן מַאְסְקָוּעָ קְוּמָעָן צַו אִים וּשְׂוֹרְנָאָלְן, צְיוּטָנְגָּעָן.

ער שְׁפָאַצְיָרָט מִיטָּ אלְעָלָ שְׁעַנְסָטָעָ מִידְלָאָךְ פָּוּן שְׁטָאָטָ. מִיךְ פָּאַדְרָיָסָט עָסָ. אַיך הָאָבָּ מַוְרָא אַיְמִיצָן דָּעַרְצִילָן. סָאַשָּׂעָ שְׁפִילָטָ מִיטָּ כּוֹרָ, וּוּי מִיטָּ אַ קוֹנְדָּ. אַיך לְיוֹוֹפְּ פְּאָר אִים, נִיטָּ וּוּי פְּאָר אַ פָּעַטָּעָר.

סָאַשָּׂעָ שְׁעַנְקָטָ מִיר אַ בּוֹךְ מִיטָּ נַאֲלְדָעָנָעָ רָאָמָעָן. דָּאָרְטָן באַהָאָלְטָ אַיך מֵיָּן סְדוּותָ. אַיך שְׂרִיבְטָ לִידְלָאָךְ, בְּרוּוּלָאָךְ, שְׁטִיָּ מַוְנָּגָעָן. קְיוֹנָעָר טָאָר נִיטָּ וּוּיסָן. אַיך שְׁלָאָפְּ מִיטָּ בּוֹךְ אַיְן בָּעַטָּ. אַיך הִוְתָּעָס טָאגְן אָוּן נַאֲכָטָ.

וּוּי מִיר אַיְזָ צְעַנְטָרָאָלְ-פָּאָרָק, אַיְזָ סָאַשָּׂעָ אַמְּאָל אַוּוּקָ מִיטָּ לְזֹועָן אַיְזָ שְׁטָאַטְגָּאָרָטָן. כְּהָאָבָּ גַּעֲוָוִינְטָן, וּוּיְלָ לְזֹועָזָהָט גַּעַדָּ האָט אַ שְׁלָעְכָּטָן נַאֲמָעָן. אַיך הָאָבָּ גַּעֲוָאָלָטָן, אַזָּ סָאַשָּׂעָ וְאַלְ זַיְוָן.

מַאְמָעָ האָט מִיטָּ מִיר אַמְּאָל שְׁפָאַצְיָרָט. מִיךְ גַּעַשְׁטָרָאָפְּטָן, גַּעַזְוִידָלָט לִיבָּ, וּוּי אַמְּאָמָעָ. כְּהָאָבָּ גַּעֲוָוִינְטָן. מַלְחָמָה, שְׁטוּרְמָדִיקָעָ טָעָגָן. סָאַשָּׂעָ אַיְזָ אַוּוּקָ. כְּהָאָבָּ גַּעַנְגָּסָן. אַ טָּאגְן — אַ נִיּוּר בְּלָאָטָן אַיְן מֵיָּן נַאֲלְדָעָנָעָם טָאגְן בּוֹרָ.

פִּיר יָאָה, דָּעְוָאָלְ-צִיעָן. מִיטָּ אַמְּאָל — סָאַשָּׂעָ אַיְזָ אַרְיוֹן.

מית א געלעכטער. און מיר האט זיך אויסגעוויזן, איז ער לאכט פון מיין בענטעניש. אנדערש האט ער שוין געוקט אָפּ מיר. זיינע אויגן האבן מיך אויסגעטאן נאקטעת. כ'האָבּ געווינט. כ'האָבּ אים פײַנט באַסומען. זיין מויל — צעפּוילט פון פיל פרויען. זיין שמייכל — ציניש. עקלדייק הענט. סאַש איז אָוועַס. מיין בוך איז געליבן. נייע בלעטלאָך פֿאָרשריבן.

פעטליווישע סאלדאָטן איז שטאמט. פֿעטליווישע סאלדאָטן איז מיין צימער. אַנאָכט פון פֿינסטערניש און רענן. פרי. אַיך קוק אָרוֹס איז הויף: פֿעטליווישע סאלדאָטן לאָכן. האָלטן די טאַולען פון מיין בוך. רייסן בלעטלאָך. שפּעטן פון מיין שפּראָך. מאָכוֹן ש יְפּעַל אָרְטְּפּוֹן בלעטלאָך. טרייבן זיַּי אָפּ די רענֶן-טִוְּבָּלָּאָך".

סָאָרְקָע איז געליבן שטיל. די האָמְעָדְקָע ווערטער זיַּי-נען זיך צעפּאָלְן. כ'האָבּ זיך אויפּעַגְעָכָפּ. נאָכְט איז אַנְגָּע-קּוֹמָעָן. זיינע שיפּלָּאָך האָט וואָסְעָר שוין פֿאָרטְּרוֹאָן. ווֹאָס זָאנְט מעָן אַיצְּט צו סָאָרְקָע? אַיך שווינ. געדאנקען קלְאָפּן האָס-טִיך איז מיין מות.
מיר שווינ.

ערשט אַיצְּט האָט זיך דערטראנן דָּאָס גַּעֲשְׁפֵּיל פון אָרְטְּפּוֹן קָעַטָּעָר.

„סָאָרְקָע, הָעָר, עַם שְׁטוּרְמָת דָּאָרְט אַ פְּרִיּוֹד פון קלְאָנְגָּעָן, שְׁלִינְגְּס „לִידְ פָּוֹן דָּעַם נְצָחָוֹן“, זיַּי זָאנְן אַן פָּוֹן נִיעַ צִוְּתָן, נִיעַ שִׁיפּּוֹן, קוֹם!“

סָאָרְקָע האָט מיר דערלְאָנְגָּט אַ טְּרוּיְעִיגָּן בְּלִיּוֹן.

„סָאָרְקָע, פֿאָרגְּנָס — קוֹם אַנטְקָעָן נִיעַ זִוְּגָן“. מיר האָבּן זיך דערנָענְטָעָרט. טוֹזְוְנְטָעָר קָעַפּ האָבּן זיך גַּעַ-כוֹוָאַלְיָעָט. אַ יְמָ מִיטְּ מְעַנְשָׁטָן. קָעַפּ — שיפּלָּאָך הַוִּידְלָעָן זיך.
„סָאָרְקָע, קוֹק אָפּ די פֿידְלְ-שְׁפִּילָּעָר. זיַּי פִּירְן מִיטְּ סְמִיִּ-טְשִׁיקָּעָם, ווֹי מִיטְּ רִוְּטָעָר. פֿידְלָעָן — שיפּלָּאָך, קָאָפְּלָמְיְוִיסְטָעָר — קָאָפְּיָטָאָן. טָעָנָעָר בּוֹוָאַלְיָעָן זיך אַין אַקְעָאָן פָּוֹן קלְאָנְגָּעָן. סְקָוְמָט אַן אַ נִיעַ שִׁיףּ, אָנוֹנָעָר פְּרִיּוֹעָ שִׁיףּ.“

מיינע ווערטער האבן ניט געהאלפֿן. סַאָרְקָעַ האט אַיְר
טרוייער פֿון פֿנִים ניט אַרְאָפֿנְגּוֹוֶאָרְפֿן.
דעַר אַרְקָעַסְטָעַר האט פָּאַרְעַנְדִּיגְמַט, די מענטשן האבן זיך
אַרְוִיסְגַּעְכּוֹוָאַלְיָעַט פֿון צַעֲנַטְרָאַלְ-פָּאַרְקַּ.

דעַם גַּאנְצַן וועַג האבן מיר געשוויןן. מיר איזו היינט דאס
רעטעניש „סַאָרְקָעַ“ קְלָאַר גַּעַוְאָרַן. דַּעֲרֵיבָעַה הענגען שטענדיאָס
אוּרָע אַוְיָגַן אַיְן דַּעַר לְוֶפְּטַן, אַיְרָע בְּלִיקָן זוכְן ערנעיזְוֹאוּ די אָונָס
טֻרְגְּגַעְנָאַנְגָּעָנָע שַׂיְפָעַלְאָךְ, וואָס פָּעַטְלִיוֹרְשָׁע סַאָלְדָאַטַּן האבן אַיְן
רעַנְ-טַיְבָּעַלְאָךְ גַּעַטְרִיבָּן. שַׂיְפָעַלְאָךְ פֿון אַגְּלָדְעָנָעָם טַאָגְבוּזָה.
אוּן מיר האט עַפְּעַס אַזְוֵי באָנָג גַּעַטָּאַן. כְּהַאָבָ סַאָרְקָעַ^ע
עַפְּעַס אַזְוֵי מְקָנָא גַּעַוְעָן. כְּבֵין גַּעַשְׁתָּאָגָעָן שַׁטְוָנָדָן נְעַבָּן אַיְר
טַרַּר. זַי ניט גַּעַלְאָזָט נִין שְׁלָאָפָן. כְּהַאָבָ גַּעַוְאָלָט הַיּוֹן אַרְעָז
וְאוֹנָדָן. נָאָרָסְעַדְעַס האט גַּעַשְׁמִיכְלָט. זַי האט מִיד אַפְּגָנָע
חוֹזֶקְטַּ.

„סַאָרְקָעַ, כְּזַוְעַל דַּיר קוּפְּנָן אַגְּלָדְעָנָעָם בָּוָה, אַנְשְׁרִיבָּן אַלְעָ
דיַיְנָעַ לְיַדְלָאָךְ, נָאָרָזְגַּעַ מִיר צָו, אוּדוּ זַוְעַסְטָ דִּיְנָעַ בְּלִיקָן בָּאָז
רוֹאִיקָּן.“.

סַאָרְקָעַ האט זיך צְעַלְאָכְטָ : „בִּיסְטָ אַקְינָה. גַּוְטִ-גַּנְאָכָט !“
אוּן זַי אַרְיָין אַיְן הוֹיַן.

אַיְרָע בֵּין נָאָרָג גַּעַבְלִיבָּן אַבְיִסְלָה הענגען אַג דַּעַר טַהַר, ווּ אַיְן
אוֹמְשָׁלְדִּינָעַ מוֹזָה. דַּעֲנָאָרָד האָב אַיְרָע זיך גַּעַוְאָלָט אַיְבָעָר גַּאָסָן,
וּוּ אַפְּאַרְבָּלְאַנְדְּזָשָׁעַט שִׁיפְּלָה אַוְנְמִיטָן יִם. כְּהַאָבָ נִיט גַּעַוְאָלָט
אַהֲיוּמָגַיִן. סַחְאָטָזְגַּעַ מִיר גַּעַלְוָסְטָ שַׁוְעָבָן אַיְן דַּעַר לְוֶפְּטַן, ווּ
סַאָרְקָעָם בְּלִיקָן, אוּן זוכְן די אַונְטָרְגַּעְנָאַנְגָּעָנָע שַׂיְפָעַלְאָךְ.

מ ע ר י

.1.

באר מערין איז איז אנהויב ניט קלאר געווען צוליב וואט
וי האט אויסגעלאשן דאס עלעקטוריישן ליכט איז אלע צימערן
און בלאנדזשעם אט-אזוידא ארטס פון איזן חדר אינס צווויטן;
דאס איז פאר איר געווען ניט קלאר, אט פונקט איזו ווי ס'אייז
פאר איר ניט קלאר, וואט זי, מערין, טוט דא איז אלגעמיין, איינע
אלין איבער איזו פיל חדרים.

ווען זי איז פארביביגענאגאנגען דעם זאל, וואו איז דער פינס-
טערניש האט דער שפיגל א בלאנק געתאן, האט זי מיטאטמאל
ס'ליך אונגעצונדן און איז געלביבן שטיוו איז איר נאנצער ליינגע
פארין שפיגל.

זי האט אימפעטיך איר נאכט-כאלאט אן עפַן געטאן און מיט
א ציון-קריצנדיקן שמייכל אונגעחויבן געלען יעדן גילד אירן, געד-
פירות מיט די פינגער פון אקסל איבער די בריסטן און צוריק...
איר קערבער האט זיך אלע ווילע א טרייסל געתאן און בעת מעשה
האט זי שטיפ גענקייפט איר איינן לוייב...

דאר, אפגעצזין איז איר פנים געווען; ווען א שמייכל האט
זיך איבער ארעד ליפן געשנרטט, האבן זיך צוויי קנייטשן אויף
בידיע זויטן מויל באזעטן.

און צוזענדיק דאס אלץ איז שפיגל, האט נאך מערי ברויטער
זיך צעשמייכלט; זי האט א פויסט צנוויפגענונגטען און אים געד-
מאסטן איז די צוויי גרייבור, וואס האבן זיך איז האלז צוישן
די ביינער איינגענראבן.

נאכדעם האט זי ווידער אונגעחויבן צו געלען איר לוייב, פירן
מיט די פינגער פון אקסל איבער די בריסטן און צוריק...

מערוי בלביבות שטיין פארטראכט און וויל זיך אפנגבן א' חשבון צוליב וואס זי טומט דאס. אן אומעט באדרעת מיטאמאל איר פנים. מיט פאוואלייע טרייט גויט זי עטלאכע מאל דעם חדר אדורך און פארליעשט ס'יליכט; זי בלוייבט זיצן און סאפע א' פארטראכט. און איר פארטראכטקייט מישן זיך אוויס צור זאמען דאס בראפע פונס' קינד אין א דערבייאקן חדר און דער טיקרטאך קלאנפ פונס' זיגנער; און צוואמען קלאנפ זיך אוס, דאכט זיך, דורי זוערטער, און עס האלט אוזי און צו קלאנפ די גאנצע צויט:

„מערוי, דאס ביסטו? ... מערוי, דאס ביסטו? ...“

און ס'זאן זיך טאקע ניט גלויבן, און מערוי זוצט דא אליאן איז סאפע א' פארטראכט און פאר'יוואשטע, וויל דער נאמען מערוי איז דאך פאר אלעמען געווען זי א סימבאל פון לעבען און שאטפא-לוסטהייט; וויל מיט דעם נאמען מערוי האבן דאך א סך עלטערן זיינער קינדרער געשטראכט און געהיסן זיך פון א' ביישפיל נעמען; וויל מערוי איז דאך געווען די „אמעריקאנער רעווואלוציאנערסע“.

מערוי איז גבעארן געווארן בא אידיעע עלטערן אין איינעם פון די טענעמענטס הייזער א' דער „איסט סייד“; מערויים עלטערן האבן געמאכט א' געדיקט לעבען און כדי זיינער קינדרער צו דער נערן האבן זי ביידע, סי טאטע, סי מאמע, געומות ניון ארכ בעטן.

מערוי איז געווען א' שועטערל צו נאך א' פאר קינדרעלאך, צוואמען פלעגן זי ארוםפוייזען איבער די פארלאזען און פאר אומרייניגטער פאר חדרים און, גרייזענדיג פארדראכט שטיקלאך ברוית, רופן: מאמע, מאמע! ...

נאכדען, וווען מערוי איז אביבל אונטערגונגוואקסן, איז זי שיין געווען א' „שועטערל“ צו א' סך קינדרעלאך, וואס פלעגן ארוםבלאנקען איבער די שמוציקע איסט סיידער נאנסן, מיט אפ געציונגען, פארגעטלט פני'לאך און פאר'חלשטע הערצלאך. און וווען מערוי איז נאך עטער געווארן, איז זי ווידער געווען איינע פון א' סך קינדרער, וואס קומען אין די שלון זיך לערגען, און זיינער הערצלאך פאלן ארויס...“

אלס קליאן קינד האט מען בלוייז געפאנט באמערכן, אzo מערי לערנט זיך גוט; די "סקול" איז בא איר געווען ווי א פארטורי בוננס-מיטל צום הונגער; מערי פלענט שלינגען דאס לערנען און האלטן איז איזין "סקיפן". טאט-עמאמע האבן זיך געפריט, נאכ' שוווערן טאג ארבנט איזו מערי פאָר זוי געווען ווי א ער-פרישונג. א הייל-מיטל; זוויירע פנים'ער פלען אויפלויכטן, ווען מערי פלענט ברוינגען אלע מאָל נייע דאקומענטן פאָר איר גוט זיך אויסציציבענען איזן קלאמס.

דאָס האט אבער אויך אפט אַז אומעט אַפ זוייער פנימ'ער אַרְפִּיגָּעָצְיוֹנָן, וויל זיך האבן זיך דערמאָנט, אzo מערי דאָרָפּ באָלֶד אַוּוּקָעָנוּמוּן וווער פון שוֹל.

מערי האט זוי אבער אומעטיק ניט געלאָזֶט זוּן. איז קינד דערש מחל' האט באָנְגִּיפּן, אzo די קינדער וועלן מוזן פֿאָרְבִּיטִין זוייר מאָמָעָס אַרְבָּעַט, און מערי פֿלְעַנְטְּ גַּלְעַטְן דָּעַר מאָמָעָז אַיבָּעֵז פְּנִים אָזָן זָאָן: "ניַט זָוִין, מאָמָעָלָע, זוֹיְל אַט נָאָך אַיאָר אָזָן אַיך ווּל אַונְטְּרוֹוָאָסְקּּן אָזָן קַעַנְגַּן גַּיְוִין אַרְבָּעַט; אַיך דָּאָס לַעֲרַנְעַן ווּל אַיך נִט אַוְקָוָאָרְפּּן, בְּעֵל גַּיְוִין אָזָן נָאָכְטָן שׁוֹל אָזָן לַעֲרַנְעַן... נִט זָוִין, מאָמָעָלָע...".

אָז קינד איז מערי געווען, און די עַלְתְּעַרְן האָבָּן מִיט אָר נִט גַּעַוָּאָסְטְּ ווּאָס צַו טָאָן; גַּעַוָּאָסְטְּ האָבָּן זַוִּי, אָז סְאיַן שׁוּוּר עַפְּעַם צַו דְּעַרְוָאָרְטָן פָּוּן אַ קִינְה, ווּאָס ווּרְטָט פֿאָרְלָאָזְטָן פָּוּן עַלְתְּעַרְן אַפְּ נָאָטָס באָרְאַט, אָז צַו פָּוּן אַ סִינְה, ווּאָס ווּאָלְגָּן גַּרְטָט זַיך אַיבָּעֵר די אִיסְטְּ סִידְעַר גַּאָסְן אָזָן שׁוּוּר עַפְּעַם צַו פֿאָרְדָּלָגְּן... מִיט מַעֲרִין אַיז אַבער גַּעַוָּעָן דָּאָס פֿאָרְקָעְרָטָע, וויל די אלע אַיבָּעֵר לְעַבְּנָגָעָן אָזָן אַיר קִינְחָהִיט האָבָּן גַּעַדְינְט ווי א גּוּטָעָר לְעַרְעָר...

אָז מערי איז דָּאָס גַּעַוָּעָן די יַעֲנִיגָּע, ווּאָס האט אָז זַוִּיר הוּוּז לְעַבְּן אַרְיִינְגָּעָבָּרָאָכְטָן: מערי איז אַוּוּק אַרְבָּעַט ווּעַן זַי אָז נָאָך נָאָך אַ לְיָנְדָעָן; זַי האט אַבער פֿאָרְגָּעָזָעָט דָּאָס לְעַרְדָּנָעָן זַיך מִיטְּן זַעְלָבָן פְּלִיּוּס... מערי האט אָזָן די אַוּוּנְטָן גַּעַנְדָּיְגָּט די הַיְּרָשָׁוֹל. זַי האט אַרְיִינְגָּעָבָּרָאָכְטָן יַעֲרָע ווּאָך אַירָע עַלְאָכָע דְּאַלְעָרְשָׁבָרָוֹת, אָזָן דָּאָס האט שְׂוִין דְּעַרְוִוְיבָּט אַיר מַוְתָּעָר צַו ווּרְעָן אַ בָּלְעָאָסְטָע אָזָן הוּוּז. די חדְרִים האָבָּן אוּפְּגָּעָלוּכָּטָן,

אויפנגעראמט און ציבטיך... מערוי ברויננט אירע חבר'טעס און
חברים און פילט און ס'הוו מיט געזאנגע און געלעכטער. די על-
טערן האבן הנאה צופקנדיס ווי זיער קינד וואקסט, ווי איר
קערפער אנטווקילט ויך איזו גראציען.

אין א פאר יאָר אַרום איזו מערוי געווארן און אַקטיווע טווערין
אין דער יוניאָן, וואּו זי האָט באַלאָנְגָּן.

מערוי איז אַקטיווקיט געוווען שטרויניג, אַינְגָּאנְצָן איז זי
איַן יענער צייט אַלט געוווען אַכְּצָן יאָר, נאָר אַיר ערנטקיט צו
דער ארבעט האָט שווין אלעמען באַרְיוֹשָׁט. יעדערער איז געוווען
אנגנעפֿילט מיט דֶּרְךָ-אָרְצָן פָּאָר מִעְרְיוֹן.

מערוי איז געווארן אַ מִיטְנְגָּלְדִּיר אַין דער סָאַצְיָאַלִיסְטִישָׁעֶר
פָּאָרְטִּי אַין זי האָט אַירע עַלְתָּרוֹן אַהֲיָן אַרְיוֹנָגָּנוֹמוֹעָן אַלְס
מיַטְגָּלְדִּיר. דָּרְפָּאָר אַין דָּאָךְ קִין ווּאָנְדָּר נִיט, ווּאָס אַלְעָ
הָאָבָּן זָרְקִיְּתָאָר גַּפְרִיט אַין זי גַּעַרְפָּן, "די אַמְּעָרִיקָּאנְגָּר רָעָ
וּאַלְוִיצְיָאַנְגָּלְקָעָן".

.2

געועסן איז אַיצְטָמָרִי אַין סָאָפָּע אַ פָּאָרְטָאָכְטָע. יעדעם
מָאָל, ווּאָס דער זַיְגָּעָר פְּלָעֵנְטָמִירִין אַוְיסְקָּלְדִּינְגָּן אַהֲלָבָע אַדְרָע אַ
גַּאנְצָע שָׁעה, פְּלָעֵנְטָמִירִין אַ שְׂטָאָרְקָעָר זַעַזְעָן אַין האָרְצָן.
מערוי גַּעַדְיוֹנְקָט אַיר פָּאָרְגָּאנְגָּעָהִיט אַין זי אַין אַיר לִיב.
מערוי ווּיל טְרָאָכְטָן ווּעָנָן יְעַנְעַן טְיֻעָרָע טָעָג, נָאָר ווּעָן זי הַוּבָט
אַין ווּעָנָן זָיְץ טְרָאָכְטָן, ווּעַבְטָן זָרְקִיְּתָאָר גַּעַדְיוֹנְקָעָן אַזָּא
בִּילְד: שְׂטָאָק פִּינְסְטָעָר אַין גַּעַוְעָן אַין יְעַנְעַם ווּינְקָל, ווּאָז זָיְץ
זַיְגָּעָן בִּירְדָע גַּעַזְעָסָן. דָּרְעָ אַרום אַין גַּעַוְעָן באַדְרָקָט מִיטָּעָ
וּוָאַסְפָּעָן אַין צְעַשְׁפְּרִיטָע צְוּיְינִין, ווּאָס הָאָבָּן ווּוּינְטָלְדִּין גַּעַבְלָאָזָן
אַין גַּעַלְעָט בִּידְנָס פְּנִים/עָר. מִעְרֵי הָאָט פָּוָן צִוְּתָאָז צְוּיָּיט
גַּעַוְאָרְפָּן אַירע בְּלִיְקָן אַין דָּרְעָ רִיכְטוֹנָן, ווּאָוָא אָפִילְוָו די גַּעַדְיכְּטָע
פִּינְסְטָעָרִינְשָׁאָט אַוְיסְגָּעָטִילָט ווּלְיָסָפְּגָר. ווּוּלִי הָאָט אַירע
בְּלִיְקָן גַּעַפְּלָט. הָגָם עָר אַין גַּעַוְעָן מִיט אַוְעַטְיָגְ-אַרְאָפְּגָעָלָזָטָע
אוּינִין, הָאָט זָרְקִיְּתָאָר זָיְן שְׂטָאָרָק צְאָפְּלָרִיסָק הָאָרְצָה פָּוָן יְעַנְעַן בְּלִיְקָן
נָאָר מַעְרָעָר אַגְּנָעָהָוִבָּן זָיְץ צְאָפְּלָעָן, אַין די לִיְפָן הָאָבָּן שְׂטָל גַּעַ-
מוֹרְמָלָט:

— יע, איזו איז דאס לאבן! ...

פאל עמיין אנדריש וואלט דאס אפשר געווין א רעדעניש:
וועי איזו איז דאס? א בחור, א געונטער, מיט א פול-בלוטיקן
קערפערגעובי, מיט תאה/דיקע בליקן איזו באונדריךע אברים;
וזצט ער לאבן מעריין, א יונגן, אכזיד-יעירק מידעל מיט דונדע,
הויכע בריסטן איזן א פיבעריך וועז, זיצט עס ווילוי איזן דער
פינסטערער נאכט אפנורוקט אביסל פון'ס מידעל, די קני אראמי¹
געפלאכטן מיט די פינגער, איזן רירט זיך אפיילו צו איז ניט
צו. פאל זי בייחן איז דאס אבער קיין רעדעניש ניט געווין:
מעריין האבן אלע רעספערטראט איזן קיינער האט קינמאָל ניט
געוואנט זיך צו באָרין זיך א מידעל; זויל מערי האט געהאט א
באָפּוֹלְּנִידִּין בליק איזן א שטרײַנְגֶּן טָאָן... מערי האט אָפְּטָאָפְּרָאָט
בראכט מיט בחורים. אין יונגע אונטן אבער האבן זייל גערעדט
ווען געוועל שאָפְּטָאָכָּע עניינים, זיך אויסגעבעטן מיט מיינונגען —
און דאס אלען....

ווילוי איז געווין דער ערשותער, וועמצען מערי האט ליב גע-
האָט מיט איז נאנצן נשמה-היבער. מערי האט אים ליב גע-
קראנן נאך פון יונגעס ערשותן טאג, ווען זי האט אים זיך א רעדענער
אין זיער יוניאן געהערט. יונגן איזן גענרגויש האט ער גערעדט;
פון זיינע ריד האט גשפראָצְט מיט יונגן, אמתהן אידעאָלִוּם.
מערי האט זיינע ווערטער זיך פערל געלְּבִּין. מערי האט אים
לב געקראָןן....

פלענט מערי מיט ווילוי אָפְּטָאָפְּרָאָט שפֿאָצְּרִין איזן דיסקטוּרִין, איזן
זוי האָבן בידע דערפְּלִיט זויער נאנטקייט פון אַיְוָנְגָּם צום
צ'וּוּיְוּטִין... ווילוי איז געווין פֿינְגֶּר אַיבָּר אַיר קערפְּרָעֵר צו שפֿאָצְּרִין...
ווען אָבער ער האט באָגָּעָנְטִין מערי'ס שאָרְפָּן בליק, האט זיך
ווילוי אָפְּרָשָׁעָמְטָעָר איזן אָזִים אָפְּגָּרְוּקָט, איזן שטיל גע-
פרענט:

— עקספְּלוֹאָטִיר אַיך אַיך, מערי?

און מערי האט געשוויגן.

און אָט, אפשר צום ערשותן מאָל איז לאבן, זיצט
מערי מיט עמיין איזן שוויגט שטיל, איזן רעדט ניט, איזן דיס-

קוטירט ניט... און אפשר צום ערשותן מאל אין איר ליעבן האט מערוי א טראכט געטאן, און אידאליסטן זייןען אויך מענטשן... און ווען ווילוי האט מיט זייןע פינגער איר קערפער געוואַלט באָרִין, האט זי, וויבאָלד זי האט אים ליב, אים ניט באָדָרְפַּט געווען אָפֶ שטוייסן... און מערוי האט דערפֿילט אָ רעונגנָא אין דעם ווּס ווּלי, דער פֿוֹלְבְּלוֹטְפֿיקָעָר יוֹנָג, זיצט מיט די פֿוֹנְגָעָר אַרְמוֹגָעָפְּלָאַכְּטָן אַיבָּעָר די קנייעס...

זי האט און יונגער מינוט דערזען און געדאנס ווּלִיּוּן, ווּ ער רעדט פָּאָר עַטְלָאָכָּעָ הַוְּנְדָרְטָט אַרְבָּעָטָר, און מיט ווּס פָּאָר אָן עַנְטוֹזְיוֹאָזָם זי נַעֲמָעָן אַוְיכָ זַיְנָעָן הַאֲרְצִיקָע, אַמְתָּדְקָע לְאָזָן.

.3

ניט קלאר איז פָּאָר מַעְרֵיּוֹן, ווּס זי טָמֵט דָא אַיְנוּ אַלְיוֹן אָנוֹ אַזְוִיפִּיל חֲדָרִים, ווּלִיּוּן מַיְאוֹס זַיְנָעָן זַיְיָ דָאָר אִיר, אָט די חֲדָרִים מִיטְּן גּוֹטָן מַעְבָּל אָן דִּיְיָעָ טַעַפְּבִּיכָּר...

יעדעם ברעקלע איז אַטְדָּעָם דָּוִיכָּן הַוְּזָעָרְמָאָנָעָן דָּאָר, אָז ווּלִיּוּ אַיזּוּ הַיְנָט אָזּ אַנְדָּרְעָר, אָז ווּלִיּוּ גַּעֲפָנָט וּדְרִאַצְּטָעָן, ווּאוּ ער מַאְכָּט פָּאָרְשׁוּרְעָרְגָּנָעָן גַּעֲנָן דִּיְיָעָרְבָּעָטָר... מַעְרֵי אַיז נַאֲרָלִי ווּיְ אַמְּקָל... אִיר לְעָבָן אַיזּ אַבָּעָר אַוּסָּאָן אָזּ אַנְדָּרְרִיכָּן; מַעְרֵי, ווּן זי האט חַתְּוֹנָה גַּעֲהָטָם מִיטּוּן ווּלִיּוּן, אַיז גַּעֲוָעָן דִּיְיָעָלְמָאָסָטָע אָזּ דָעָר ווּוְלָטָט. אָט, האט זי גַּעַטְרָאָכָּט, אַוְיבָּ אַיךְ ווּלִיּוּ דָעָם קָאָמָּה נִוְטָּקָאָנָעָן פָּאָרְטָזְעָצָן, ווּוְטָ אַבָּעָר ווּלִיּוּ דָאָס טָאָן... ווּן מַעְרֵי האט נַעֲבָאָרָן אָזּ ווּנְעָלָעָ, האט זי אִים מִיטּ פְּרִיאָיד אָזּ לְיָעָ דָעְרְצִוְּנָן הַאֲפְּנָדִין, אָזּ דָאָס ווּוְטָ אַזְוּוּיטָעָר ווּלִיּוּ אַוְיסְוּאָקָסָן. פָּלָעָנָט מַעְרֵי טָאָן דִּיְיָהְזִיאָרְבָּעָט, אָנוֹ טָוָנָג גַּעֲבָן אַוְפָּזָן קִינְד... פָּלָעָנָט מַעְרֵי טָאָן דִּיְיָהְזִיאָרְבָּעָט, אָנוֹ אַיזּ דִּיְיָרְיָעָ מַיְנוֹטָן לְיָעָנָעָן בִּיכָּר אָזּ צִיְּתוֹנָנָעָן; מַעְרֵי פָּלָעָנָט פָּאָר ווּלִיּוּן ווּאָרְטָן מִיטּ שְׁטָרָאָלְנְדִּיְקָעָ אַוְיכָן, ווּן ער פָּלָעָנָט פָּוּן אָ מִיטָּינָג דָאָרְפָּן קָוָמָעָן... מִיטּ אַפְּעָנָעָ אַרְיָםָס פָּלָעָנָט זִי אִים אַפָּזָן שָׂוָעָל בָּאָגָעָנָעָן אָזּ מַוְרָמְלָעָן: מִיּוּן טִיעָרָע, שְׁטָעָל...

אָזּ ווּן ווּלִיּוּ אַיזּ גַּעֲוָאָרָן אָ בָּאָצְאָלְטָעָר בָּאָאָמְטָעָר אָזּ דָעָר

ווניאן איז צו מעריכס גליך קיין שייעור ניט געוווען, וויל דאס באשטעטיקט דאר נאכאמאל, איז די ארכבעטער האבן אים ליב... איצט זוארט מערוי אויך פאר וויליאן, איר וויליאן. עטלאכע יאר זוינגען אט פון יענער גליקלאכער ציוט פאריבור. אָה, ווּאַס אָטְ די עטלאכע יאר האבן „אַוְפֶנְעַטְאָן“: וויליאן פאר א גבר געמאכט, וויליאן א שיענע נרויסע הויז מיט גוטן מעבל געקייפט, וויליאן געמאכט גראָב, קיילאָכְדִּיך אָזְן פֿעַט...
 מאָדְנָע: יעַדְן שְׁרוֹת גַּעֲדִינְקָט זַי אַיְצָט, מַעַרְיָה. הַלְּוָאי וְאַלְּטָה דָּס אַלְּזָן גַּעֲקָאנְט אַוְיְגָעָמְעָקָט וְעוֹרָן פָּוּן אַיְרָע גַּעֲדָאָנְקָעָן... זַי גַּעֲדִינְקָט זַיְעָר אַמְּאַלְּיָקָע לְיֵבָע, זַיְוִין אַיְדָעָלְיָזָם. זַי גַּעֲדִינְקָט יעַדְן שְׁטָאָפָּל, וְאַס זַי הַאָט גַּעֲלָעָטָרָט בְּיוֹ אַיְצָטִיקָן אַרְוָנְטָרָעָט פְּאַלְּז... זַי גַּעֲדִינְקָט דָּס אַלְּז...
 העלפָּן ניט די שיינגען חַדְרִים אָזְן גַּטְעָ מַעְבָּל. פָּאָר מַעַרְיָן אַיְזָן אַיְינָג אָזְן מַיְאָס גַּעֲוָאָרָן; דַּעֲרָפָּאָר אַיְזָן אַיְרָבָּן דָּאָר אָזְן אַפְּנָעָצְוָנָן... דַּעֲרָפָּאָר וְצָטָן זַי אַיְנָעָ אַלְּיָזָן דַּרְיָ אַיְידָן גַּעֲרָבָּאָנְכָט אָזְן חַלְוָמָט פָּוּן צִוְּתָן פְּאַרְגָּאָנְגָּעָן...
 אָזְן דַּי וְוַיְזָעָרָם רָוּקָן זַיְדָ פְּאָרָאָס. וְאַס וְוַיְטָעָר זַיְיָ רָוּקָן זַיְדָ, אַלְּזָן בְּלָאָסָעָר וְוַעֲרָטָמָרָס מַעַרְיָהָס. וְוַיְיָ זַי אַיְצָט הַאַנְדָּלָעָן? זַי וְוַיְסָט וְוַאָו וְוַיְלָיָן גַּעֲפִינְט זַיְדָ אַיְצָט... זַי הַאָט לְיֵב גַּעֲהָט דָעָם אַמְּאַלְּיָקָן וְוַיְלָיָן... דָעָם אַיְצָטִיקָן טָאָר זַי ניט לְיֵב האָבָּן... דַּעֲרָ אַיְצָטִיקָר וְזַעַט זַי „עַקְסְּפֶלְוָאָטִירָן“, אַוְיבָּר וְזַעַט זַיְדָ צַוְּ אַיְרָ צְוָרָרָן...
 דָּס כְּרָאָפָּן פָּוּנָם קִינְדָּה, וְאַס דַּעֲרָטָרָאָגָּט זַיְדָ פָּוּנָם צְוָוִיטָן חַדְרָ, וְוַעֲקָט נָאָךְ מַעַרְיָהָס צְאָרָן: גַּעֲבָוָנְדָן הַאָט עַר מִיךְ דַּי גַּעֲנָצָעָ צִיְּטָן, אַוְעַקְנָעָנוּמָעָן פָּוּן מִיר דַּי טָעָטִיקָוִת, אָזְן אַיְזָן גַּעֲוָאָרָן אַפְּאָרָעָטָר... נִיְּין, בְּיֻעַל דָּס נִיט דַּעֲרָלָאָזָן...
 אָזְן צָוָם עַרְשָׁטָן מָאָל פָּאָר אַפְּאָנָגָעָר צִוְּתָהָט זַיְדָ אַיְזָן מַעַרְיָן דַּעֲרוּעָקָט אַפְּאָרָלָאָגָן צְוָרָיקָן זַיְדָ וְעוֹרָן דַּי אַמְּאַלְּיָקָע „אַמְּעָרִיךְ קָאָנָגָעָר רְעוּאָלְזִיְּאָנָגָעָק“...
 פָּאָר מַעַרְיָן אַיְזָן מִיטָּאָמָּאָל קְלָאָר גַּעֲוָאָרָן, וְאַס זַי טָוָט דָּא אַיְצָט אַיְנָעָ אַלְּיָזָן אַיְן דַּעֲרָ פְּינְסְטָעָרָנִישׁ... צְעַנְדָּלְקָעָר פְּלָעָנָגָעָר פְּלָאָגָעָר זַיְדָ אַיְצָט אַיְן יְוָרָע גַּעֲדָאָנָקָעָן. בְּלָדָעָר לְיִוְּפָּן פְּאָרָבָּי אַיְוָנָם נָאָבָּן אַנְדָּרָן. אָט זַעַט זַי דָעָם אַמְּאַלְּיָקָן וְוַיְלָיָן אַפְּ

דער פֶּלְאַטְפָּאַרְמָעַ, אָזֵן אַטְ וּתְ זַיְ אַ קִּיְּלָאַכְדִּיקָן פָּעַטְן יְוָנֵג צְוֹוִישָׁן
אַ חְבָּרָה גַּעֲנְגַּסְטָעָרָס... אַטְ וּתְ זַיְ לִינְגָן אַיְזָן בְּעַט מִיטָּן
וְעַלְבָּן פָּעַטְן מָאָן, אַיְנָה אַלְטָנְדָּרָק זַיְ פָּוּן אַוִּיסְבָּרָעָבָן אַיְזָן אַ גַּעַד
וּוְיִזְ...
אַ שְׁטוּרָם הָאָטְ זַיְ אַ מִיטָּמָאָל אַוִּיפְגָּעוּחוּבָן אַיְזָן דְּרוּיסָן. דִּי

שְׁוַיבָּן הָאָבָּן זַיְ גַּעַנְוָמָעָן טְרִוְּסָלְלָעָן אָזֵן קְלָאָפָן, עַס הָאָטְ זַיְ
דֻּרְחָהָרָט אַ גַּעַפְיָרָפָן פָּוּנָס וּוְיִנְטָס...
מַעַרְיִי הָאָטְ זַיְ וּזְיַיְ פָּוּן אַ קָּאַשְׁמָאָר אַוִּיפְגָּעָבָטָן. זַי הָאָטְ
זַיְ דְּעַרְמָאָנָט, אָזֵן דִּי אַיְנְטִימָעָן מִינְוָתָן צְוֹוִישָׁן אַיְזָן אַיְר
מָאָן, דְּעַרְצְיוּלָט עַר אַיְרָ וּוּאוּ עַר גַּעַפְיָנָט זַיְ, וְעַזְן עַר קְוָמָט שְׁפָעָט
אַחְיוֹם... אַיְצָט אַיְזָן דִּי צְיוּטָ, הָאָטְ מַעַרְיִי בָּאַשְׁלָאָסָן, אָזֵן הָאָטְ זַיְ
פָּוּן הוּזִי אַרְזִוְסְגָּעָרִיסָן...
מַעַרְיִי אַיְזָן אַיְמְפָעָטִיק אַנְטָקָעָן וּוְיִנְטָס גַּעַלְאָפָן, דֻּעָרְ רָעָנָן
הָאָטְ אַיְרָ אַיְזָן פָּנִים גַּעַשְׁמִיסָן. זַי הָאָטְ זַיְ אַנְטָקָעָן שְׁטוּרָם גַּעַד
טְרָאָגָן וּזְיַיְ פָּוּן שְׁטוּרָם גַּעַשְׁמָופָטָן.

גַּעַיְאָנָט הָאָטְ זַיְ זַיְ צְוָ דָעָם אַיְצְטִיקָן פִּירָעָרָרָ פָּוּן דֻּעָרְ יְוָנִיאָן,
אַיְזָן גַּעַלְאָפָן, גַּעַקְוָמָעָן אָזֵן הָאָטְ מִיטְ צְיוּטָרְדִּיקָעָה הָעָנָט סְגַּלְעָקָל
אַנְגָּעָלְלוֹנָגָן...
.

.4.

עַרְגָּנָעָי אַיְזָן אַ וּוְיִזְ-קָעָלָהָ, וּוּאַסְנָעָמָעָן זַיְ אַיְזָן אַ זְוִיטִיקָעָר
גַּעַסְלָ פָּוּן דְּוִיְשִׁיקָן נְיוּ יָאָרָק, פִּילָטָ זַיְ נְיִטָ, אָזֵן אַיְזָן שְׂוִין דְּרָיָי
אַזְוִינָגָעָר בְּיוֹנָאָכָטָ...

דָּאָרָטָן, אַטְ אַיְזָן יְעָנָם וּוְיִזְ-קָעָלָהָ, שְׁפִילָטָ דִּי "פִּיאָנָאָלָא"
אַוְיָופָ דִּי חְעַבְסָטָעָ טָעָנָרָ; שְׁפִילָטָ זַיְ אַלְעָ לְזָדְעָרָ, אַנְיָ
הָוִיבָנְדִיקָ פָּוּן "כְּבִין אַ בָּאָרְדָעָר בָּאַ מִיְּן וּוְיִבָּ", אָזֵן עַנְדִּיקָנְדִיק
מִיטָ "הָוִי, דִּי רְבִ'צְיָון".

אָזֵן אַטְ דָּאָרָטָן, טָקָעָ אַיְנָסָ זַלְבִּיָּקָן וּוְיִזְ-קָעָלָהָ, זַיְצָט
אַרְוָמְגָעָזְעָצָט אַרְוָם אַטְיָשָ אַגְּרָפָעָ מְעַנְעָרָ אָזֵן חָאָלָטָ זַיְ בָּאַ דִּי
זְיִיטָן פָּוּן גַּעַלְעָכְטָרָ.

דִּי גְּרָפָעָ מְעַנְעָרָ לְאַכְטָ מִיטָ אַ פָּאָרְהָוָסָטָן קוּוִיטָשָ, סְטָוָט
אַיְרָ הָנָהָ וּוּאַסְ אַטְ אַנְטָקָעָן טָאנְצָטָ דֻּעָרְ שְׁכָוּרְעָרְ בָּעָרְמָאָן,

און הוויבט אזוו לומפיגן די צוויי קלאצעוואטער פים, און דרייט אזוו שכור'דיק מיטן' צעшибערטן קאפא...

די גראפע קלאפט מיט די תענט אין טיש פאר נחת; די לויידיקע פלעשער און גלוולאך קלונגען אפ פון די קלעפ, די "פיינאלא" הוויבט נאך שטארקער און העבר אן צו שפלן... זיווירע פנימ'ער צעללאטען זיך נאך מער און מיט שכור'ן געלעכט ער, מיט טרען פון זיווירע איינגענרגאנבען אונין און די פאר-שווייצטער פטעט פנימ'ער, הוויבן זיך אלע פון די פלאצעער און לאזן זיך אין קאראחאך.

זויויר געלעכטער און פריד פארשטארקט זיך נאך מער, ווען א פאר דעםתקטיוום באוווייזן זיך אין טיר... מיט ציעושטער פריד כאנן זוי אריין די דעםתקטיוום אין דער מיט... פון דערוויטנס שטייט דער איינגענטימער פון ווייז-סעלער און באטראקט זוי. א שמיכל איז אפ זיין פנים אויסגענסן, נאך ס'איין קאנטיך, או עס איז אן ארויפגעטוואונגענער, וויל אורך אטידעם מענשן איז דערוידער צו נעמען פארארדונגונגען פון אוזלכע שכור'ע נפשות; ער מאכט זיך אבער ניט זויסנדיך און פאלגט אלע, וואס זוי הייסן אים. ער פארשוויגט זיוויר זיד-ווערטער, וויל דער "טשעס" ואקסט פון מינוט צו מינוט...

בלזיז אינגער פון דער חברה האט זיך געהאלטן אביסל ערנס-טער. ער האט זיך ארויסגעדרויט פון'ס טאנצנדיקן קאראחאך און האט איזומגעשפאצית צוישן די טישן; ער האט באטראקט די שכור'ע חברה און האט צופרידן געשמייכלט: זוי וועלן שווין דעם "דויאב" מאכן...

שוער איז צו דערקענען, אzo אט דער קוילאכדייקער, פעדער מאן מיט א רויט, שמאלץ-אנגענסענען פנים; אzo אטדרער מאן, וואס קסט נאך אזוו געלאסן דעם טאנץ פון שכורים, — אzo אט דער מאן איז דעם דער אמאליישער יונגער אידיעאלאיטט — וויל...

ס'איין זויויר שוער זיך אפיילו פארצושטעלן, אzo עטלאכע יאר האבן פון א יונגן, צעפלידיקן מענשן, וואס האט זיך געווארן אין קאננוואולסיעם פאר'ן ארבטען'ס קאמט, אזעלן געמאכט, אzo אטידער-א שטייט איזט צוישן א חברה פון גענגסטערם, און

ואטע געשפטס-פארוואלטער, און קלערט, איז די חברה וועלן
שווין מאכן דעם "רוזשאָב".
ווילוי אכבר גיט ניט ליאו "דעמן" פאר אַטְדִּי אלע אַמְּאַלְיָקָע
נאָרִישָׁקִיטָן; ווילוי איז היינט אַ מאָן, וואָס געפֿינט זיך אַין אַ
נאָנֵץ אַנְשָׁטָעָנְדִּיקָעָר גַּעֲזָלְשָׁאָפָּט; ער איז דער בעסטער גומער-
ברודער מיט די גַּרְעַסְטָעָ פָּאָבְּרִיךְ אַנְטָן. אַן פָּאָרוֹאָס טָאָקָע ניט?
עס איז אַמת, אַן ער איז אַן אַרְבָּעָטָעָרְפִּירָאָר, נָאָר דִּי אַרְבָּעָטָעָר
זַיְגָּעָן שְׂוִין גַּעֲזָאָרָן צַו נְדוּסָעָ חַזְוִירִים אַן קְרִיכָּן אָפָּ דִּי גַּלְיוּכָּע
ווענטט... דערפָּאָר דָּאָרָה מעַן זַיְגָּאָסֶל צְרוּתָהָלְטָן...
אַן ווילוי טְרָאָכְּט: אַוְיָב סְ'הָבָן זַיְגָּאָצָט גַּעֲזָוּעָת יְנוּנָע,
הַיְצִיּוּקָע פִּירָאָר, דָּאָרָה מעַן זַיְגָּאָסֶל. אַן אַוְיָב דִּי אַרְבָּעָטָעָר
דָּעָרְלָאוֹן דָּאָס ניט — דָּאָרָה מעַן זַיְגָּאָסֶל וואָס הַיִּסְטָט ניט דָּעָרָה
לאָזָן....

אַזְוִי טְרָאָכְּט אִיצְט ווילוי, אַן ווען סְ'דָעָרָמָאנְט זַיְגָּאָים, אַן
אַמְּאַל אַיז ער אַוְיָב אַעֲמָפָּעָר גַּעֲזָוּנָעָן, וויל ער עַס פָּאָרְטָרִיבָּעָן:
אַן אִיצְט בֵּין אַיךְ דָּעָן ניט קִיּוֹן קַעְמָפָּעָר? ... מָעָר ניט: די
אַרְבָּעָטָעָר ווילן אִים פָּוֹן דָּעָר יְנוּנָאָן פָּאָרְטָרִיבָּן, אַיז וואָס הַיִּסְטָט?
אַזְוִי פַּיְלָיְהָן אַוְעָנְגָּעָבָן, אַן אִיצְט ווילן זַיְגָּאָסֶל אִים ניט?
דָּאָרָה מעַן זַיְגָּאָסֶל ווַיְזָהָר, די האַלְעָדָרִינָעָם....

5.

מעָרִי אַיז גַּעֲזָוּנָעָן די עַרְשָׁטָע אַין ווַיְזָהָרְלָעָר אַרְיִינְצָוְלוּפָן.
די שְׁבָּרָעָ זַיְגָּעָן גַּעֲבָּלִיבָּן שְׁטִיּוֹן אַינְטִימָן שְׁלָעָר...
זַיְעָרָע אַוְיָגָן הַאָבָּן אַנְגָּהָוִיבָּן שְׁבָּרָעָדִיק זַיְגָּעָן צַעְשָׁרִיעָן אַן
מִיט ווילְדָן גַּעֲלָעָכָטָעָר הַאָבָּן זַיְגָּעָן צַעְשָׁרִיעָן: "הָעֵי, אַ פִּינְעָנָה"
... נְקָבָה..."...

ווילוי אַיז גַּעֲבָּלִיבָּן שְׁטִיּוֹן אַ צַּעְמוֹלְטָעָר; ער האָט אַנְגָּעָן
שְׁטָעָלָט די אַוְיָגָן אַן באַטְרָאָכְּט די נְאָסָע, צַעְשָׁרִיטָעָ מְעָרִי...
ווילוי האָט ניט גַּעֲרָעָטָר, נָאָר ווַיְזָהָרְלָעָר רְעוֹאָר
דָּעָרָמָאנְט אַן דָּעָר אַמְּאַלְיָקָעָר מְעָרִי..., דָּעָר, "אַמְּעָרִיקָאָנָעָר רְעוֹאָר
לְזִיכְיאָנְעָרָקָעָ", אַן ווַיְזָהָרְלָעָר האָט ער זַיְגָּעָן דָּעָרָמָאנְט
אַן דָּעָר אַמְּאַלְיָקָעָן ווילוי?...
טְרָאָכְּטָן האָט ער קִיּוֹן צִיּוֹת ניט גַּעֲהָאָט, ווַיְזָהָרְלָעָר
ווַיְזָהָרְלָעָר זַיְגָּעָן אַרְיִינְגָּעָרִיסָן עַטְלָאָכָעָ צַעְנָדָלִיק אַרְבָּעָטָעָר, אַ

הילכיקער געלעכטער האט די ליידיקע פלעשלאך און גלוולאך נעז טרייסלט, א פאמטאנגראפעישער אפעראט האט געארבעט און בילדער בענומען... און אייבער אלז האט זיך א פלאך געטראנן:

„שכורים!“...

די בעננטערם האבן פאַרְשָׁטָאנָעָן אָז דָּא אִיז זַיְעַד צִוְּיט... און פון שכורין צאָרֵן האבן זוי א געפֿעַט אַנְגַּעַהֲבוֹן. מיט אַמְּאָלָה האט אַ רְעוּאַלְוּעַרְשָׁסֶם דַּעַם קָעַלְעָר אַ שָׂאָקָל גַּעַטָּאָן, אָז אַ דִּי חְבֻּרָה האבן זַיְעַד פִּירָעָר אַונְטָעָר דִּי העַנְתָּעַטָּעַט, אָז אִיז אַן אוֹיטָאַמְּאָבִיל זַיְעַנְעַן זַיְעַ אַן דָּעַר פִּינְסְטָעַרְעָר נַאֲכָט אַנְטָלָאָפָּן...“

די קויל, וואָס האט מעריין געטראָפָּן, האט זַי בְּלוּזַז לַיְיכַט פָּאוּרָאָוָונְדָעַט. מערי האט מיט שיינענדיקע אַוִינָן אַוְן נְרִינָן גַּעַד מיט דָּאָס צַוְּגַעַנוּמָעַן. מערי אִיז אַין אַ פָּאָר טָעַן אַרוּם גַּעַשְׁטָאָעָן פָּאָר טְוִיזְנְטָעָר אַרְבָּעָטָעָר אָז גַּעַשְׁלִידָרִיטָט דַּעַם פָּאָרְדָּאָט פָּוּז וּוּלְּיַיְּזַן מיט זַיְעַנְעַן אַנְהִינְגָּעָר...“

געפֿרִיטָט האבן זַיְעַט טְוִיזְנְטָעָר הַעֲרָצָעָר. גַּעַשְׁיַוִּינְט האבן טְוִיזְנְטָעָר אַוִינָן, אָז פָּוּז מּוֹיל צַוְּמָאָיל האט זַיְעַד מיט לַיְבָשָׁאָפָּט גַּעַטְרָאָן דָּעַר נַאֲמָעָן: „מערי“...

או ער מישט זיך ניט!

1.

דער שאפ אוין אונגעבלאָזון מיט בייזקיות, ווי א באַלען מיט לופט. די אַרבּעטער זוינגען שטייף אוון אַנגעוץיגן, ווי סטרוונעם אָפּ א פִידֶל; אָשְׁטָרְקָן צֵי — אוון עס פָּלָאַצְט.

אָקוֹרְיעַר ניט אָז עַפְנָן די טַוֵּר, בְּרִינְגְּטָן אָרוּין אָוִינְגְּטָל פָּוּן גָּאַס. ער קוֹטֶט זִיךְ אַרְוּם, דָּרְזוּעַט דָּאָס טִירָל אוּן אַפִּיםָל, שְׁפָאנְטָן ער אַהֲיָן עַרְנְסָט אָזָן פָּאַרְאָגְּנָטוֹוָאַרְטָלָאָךְ, ווי אָסָלָאַט, וואָסָס קוֹמֶט מִיט אָוְאַזְשָׁנָעָם רַעַפְאָרְטָן פָּוּן שְׁטָאַב.

דער קוֹרְיעַר אוּן אָרוּין אוּן קָאנְטָאָרָל, נַאֲרָדָס וַיְוַינְטָל אוּן גַּעַבְּלִיבָן אוּן שאָפּ. סְהָאָט זִיךְ אַרוּמְגַעְנְדָרִיָּט פָּוּן מַאְשִׁין צָוּ מַאְשִׁין, פָּוּן פְּרַעַסְטִישָׂץ צָוּ מַאְנְטָלָעָן.

אַרבּעטער האָבָן דָּאָס וַיְוַינְטָל באַשְׁמָעַטָּת, אַוְיסְגַעְנְדָרִיָּט פָּנִים צָוּ פָנִים, די אַוְינָן האָבָן אַרוּמְגַעְנְשָׁטָעָט אָוְאָרט, וואָס אָזָן גַּעַבְּלִיבָן הַיְינְגָעָן אָפּ די לִיפָּן:

— וואָס?

צְוַרְיךְ אוּן שְׁוִין דער קוֹרְיעַר אַרוּום באַגְּנוּיּוֹת מִיטָּן באַלְעַבָּאָם. בַּיּוּם טִירָל פָּנָן אַפִּיסָּל אוּן, מַוְתָּן פָּאַרְמָאָךְ, גַּעַבְּלִיבָן לִינְזָן דָּאָרטָן. אָפּ דער שְׁוּעוּל דער סָוֵר, אָז אַפְּגַעַה אַקְטָעָר, אָ פָּאַרְשָׁלָאַסְמָעָנָר. דער קוֹרְיעַר אוּן אַרוּום אוּן מִיטְגַעְנוּמוּן מִיט זָרָדָס וַיְוַינְטָל, באַשְׁמָיָרָט מִיט אָ פָּאָס זָוּ, וואָס אוּן אַים נַאֲכַנְעַלְאָפָּן, ווי אָ וַיְוַיס הַיְנְטָעָלָעָן.

דער באַלְעַבָּאָם אוּן גַעַשְׁטָאָנָעָן אָ מִינְוָט, הָאָט אַרוּסִי גַעַנְאָסָן אָ סָאַרְקָאַסְטִישָׂץ שְׁמִיְכָּלָעָן אוּן אוּן אָרוּין צְוַרְיךְ אוּן גַעַשְׁעַפְטִיזְמָעָרָל.

דאָס שמייבעלע האָט זיך צעקייסלט איבער טישן אוּן מאשינען, איבערן שאָפ, אוּן געגראַזשעט אוּן גענריילצט אוּן די אוּירען, ווי אַ קנוֹפ אוּן פָּאָס, ווֹאָס קיילט זיך פָּוּן מאַטָּאָר צוּם מאַשְׁין, פָּוּן מאַשְׁין צוּם מאַטָּאָר.

בערְלַ פְּרִיעָסָעַ, מיטְן הוֵיכָן דַּעֲכָתָן אַסְטָל אָזֶן בַּיוֹזָע בְּלְאַנְדָּע וְאַנְצָעַלְאָךְ, האָט גַּעֲפָרָעָט דָּעַם אַרְבָּל מִיטְן אָזָא בְּעַם, גְּלִיְיךְ וּוּי עַר בְּרִיטַה אַ הַאנְטַה פָּוּן דָּעַם בְּאַלְעָבָאָס.

מַאֲרִים שְׂטֻמְפָּעָר, מִיטְן דַּי מִיּוֹזְלִידְיָסָע אַיְגָעַלְאָךְ אָזֶן אַנְגָּעַד בְּוֵינוֹן קָעָפְלַ, אָזֶן גַּעֲפְלוֹגָן אָפְ זַיְן "קָאַטְעָרִינְקָעַ", ווי אַ פִּילְ פָּוּן בְּוֵינוֹן, פָּאַרְטִּיפָּט אָזֶן אַרְיִינְגָּעַטָּאָן אָזֶן בְּרָעָגְ פָּוּן מַאֲנְטָלְ פְּלִיזָעַ, ווי אַ לְמָדוֹן אָז שְׂוּעָרָעַר גְּמָרָא.

פָּוּן אַ צְוַיְוִיטָעַר מַאֲשִׁין אָזֶן אַרְבָּעָרְגָּעָפְלוֹגָן אַ וּוֹאָרטַ צוּם פְּרִיעָסָעַר. בערְלַ האָט עַס צְעָקִיטַה. אַוִּיסְגָּעָדָרִיטַ דָּעַם קָאָפְ אָזֶן אַוְעַקְגָּעַשְׁאָסָן אַ פָּאָר שְׂאָרָפָעַ בְּלִיקָן צַוְּ מַאֲרִיםַן, דָּעַם שְׂטָעַר, מִיטְן דַּי מִיּוֹזְלִידְיָסָע אַיְגָעַלְאָךְ.

עַמָּאָ, דַּי "פְּינִינְשְׁרָוִן", האָט גְּלָאָט אָזֶוּ זיך אַ קָּרָאַץ גַּעַטָּאָן אָזֶן שְׂוֹאָרָצָן קָאָפְ הַאָרָה, אַ בְּלִים גַּעֲכָפָט אָפָּן זַיְגָעָרָל אָזֶן אַוְעַקְגָּעַשְׁקָט צוּם פְּרִיעָסָע :

— אַלְעַ וּוּעָלַן אַרְאָפַט.

אַ מִינְטוֹן אָזֶן וּוֹידָעַר אַנְגָּעַנְגָּעַן דָּעַר שְׁאַפְּגָעַזְאָגָן אָזֶן וּוֹאָרטַ-אַיְבָּרְשָׁלָאָג.

בערְלַ האָט אַוִּיפָּנְהַאֲנְגָּעָן דָּעַם מַאֲ�ָטָלְ, מִיטְן אַ קוֹק אִים אַפְּגָעַמְאָסָטַן, צְוַעַנְלִיכְטַה אָזֶן אַ צַּי גַּעַטָּאָן אַ פְּאַלְעַ אָזֶן פָּטוֹר.

עַרְתָּה האָט זיך אַוִּיסְגָּעָדָרִיטַ פָּוּן גַּעַהְגָּעַנְעָם מַאֲ�ָטָלְ אָזֶן זיך צְוַעַבְוִוְוִוְן צַוְּ מַאֲרִיסָן :

— חָעִי, לְאַפְּאַקְאַנְטִישִׁיק, מִיטְן וּוּמְעָן בִּיסְטוֹ, מִיטְן דִּיְ-עַ,

צַי מִיטְן יַעַנְעַ ?

מַאֲרִים האָט גַּעַנְעָבָן אַ שְׂטָעַל אַוִּיףְ זַיְן קָעָפְלַ פָּוּן אַוְנְטָעָרְיַן מַאֲשִׁין-פְּרָהָרְלַ, ווי אַיְנָעָרַ, ווֹאָס כָּאָפָט זיך אַוִּיףְ פָּוּן שְׁלָאָה מִיטְן פָּאַרְוּוֹאַונְדָּרְוָוָנוֹן: "וּוֹאָס אָזֶן דָּא גַּעַשְׁעַן ?"

ארבעטער האבן זיך אומגענטקט מיט אומגעולדראישע אוינן.

בערל שפארט אונטער זייןע הענט בי די זייןן און

שאקלט זיך:

— מר. משה לאפקאן, ס'אייז אולדאייט, איר האט שוין גענונג ארײַנְגָּעַשָּׂסָן היינט, לאזט אונז וויסן, מיט וועמען איר שטיטיט, מיט ד'יך, אודער מיט יונע?

מאריס האט אַפְּגַּעַמָּסָטָן דעם פֿרְעַסֶּר אָזָן דֵי אַיבָּרִיךְעַס אַרְבָּעַטְעַר, אַיבָּרִיךְעַלְיָינְט זַיְעַרְעַז בְּנִים/ער אָזָן אַוְיסְגַּעַזְוַילְט פֿוֹלְאַסְפּוֹשׁ, ווֹי אַבְּאַנְקְּסָר צִיְּלָת קַנְאַפְּדָרְקָעַ הַוְּנְדָרְטָעַר:

„אַ יְּדָ מִישׁ זַיְדָ נִימְטָן!“

— וואָדרען, — החט בערל באַשְׁטָטִיכְטָט אָזָן זיך גַּעֲלָזָט אָפָן ווּעַג צו זַיְן פֿרְעַסְטּוֹשׁ. — אָז עַר מִישְׁט זיך נִוְשְׁט.

2.

סְטוּרִיּוֹם.

אָזָן זַאַל, אִין דער לְוַפְּטָן, פְּלִיעָן אַרְום גַּעַשְׁכְּטָעַנְעַז וּוּרְטָעַר. דֵי אַרְבָּעַטְעַר, מיט פָּאַרְזָאַרְגָּנָט הַוְּתָּלָאָךְ אֹוֹפְּ דֵי קָעַפְּ, מִיט פְּרָאַנְעַדְצִיוּכָן אָפְּ דֵי פְּנִים/ער, רַוִּיכָרָן אָז אַוְיפְּהָעָר אָזָן הַרְגְּעָנָעָן אָרוֹסִים זַאַצְּנָן אָפְּ אַ קוֹי.

די כְּעַסְדִּיקָעַ קְלָאנְגָּעָן, ווֹאָס פְּלָאַצְּן אַרוֹסִים פָּוֹן דֵי מַיְוִילָעַר, ווֹי עַכְּאָס פָּוֹן שְׁלָאַכְּטַפְּעַלְדָּעָר, שְׁלָאָגָן זיך אָזָן פְּלִוְוִיצָעַם, עַקְסְפְּלָאַדְרוֹן, שְׁפְּרִוְיָטָן זיך אַרְיוֹף מִיטָּזָן רַוִּיךְ צַו דֵרְסְטָלְעַע. דָּרְעַנְאָךְ לְאָזָן זַיְדָ אַרְאָפְּ פָּאַרְחָלְשָׁטָע, ווֹי פָּוֹן פָּאַרְגְּנוּפְּטָעַטָּע נָאָזָן, אָזָן צַוְּלִיּוֹן זַיְדָ אָפְּ דֵעַם שְׁטוֹוּבִּיסָּן פְּלָאָר, ווֹי אַנְכְּחָדְגָּעָן, ווֹאָס זַיְנָעָן אָפְּ אַמְּנוֹתָן פָּוֹן אַוְינְטָל דְּעַרְהָוִין גַּעֲוָאָרָן.

אָפְּ דֵרְבָּנְיָה שְׁטִיטָט אַרְעַדְנָעָר, אַרְעַדְנָעָר, אַרְעַדְנָעָר, זַיְן קָול אִיז שְׁוִין הַיּוֹזְעִיק פָּוֹן שְׁרִיְעָן. עַר פָּאַכְּבָעַט מִיט דֵי העַנְטָן, גַּלְאַנְצָט מִיט דֵי אוֹיְן. אַ שְׁמַיְיכָל שְׁוּעָבָט אַיבָּרָע זַיְן פְּנִים. „די גְּרוֹיסָע פְּעַסְטָוָן, דֵרְעַ שָׁאָפְּ פָּוֹן בֵּי אָזָן דֵי אַרְוַנְטָרָר, גַּעֲנוּמָעָן.“

חברה פְּלוּעָסְקָעָן בְּרָאוֹוָא. אַ קַּאַכְּדָּיְקָן קַעַלְלָמָוֹת אַרְיָינְדָּעָן גַּעֲגָסָן אִין סְטוּרִיְּסְזָאָל.

מַארִיסָּן לאַפְּקָאן, דֵרְעַ שְׁטָעַפְּעַר מִיט דֵי מַיְוִילְדָּקָע אִיזָּן אָזָן אַנְגְּנָעָבוֹיָן קָעַפְּלָ, לְוִיפְּטָ אַרְום אִין זַאַל ווֹי אַגְּרִירְטָעָר, אַ

צודרייטער, האלט אין איזין דויכערן, שטעלט זיך אפ אין אַ
וינקל, גיט אַ שמעק און לוייפט ווייטער.

איבערן זאל חילכט דער גשרוי פון פאַריזעער: "פִּיקָּעֵט-
קָאָמִיטָעֵם, פְּרִיּוֹוְילִיק, בְּרִידָעֶר!" אַרְבָּעָטֶר שטעלן זיך איזים אין
אַ לִינְעַ, ווי רעלרטן בַּיִם רענִיסְטְּרִירְן. מאָרים שטעלט אַזּוּעַ
זַיְוִין פְּלִיאַיְצָע קעֲגַן קוֹל "ברִידָעֶר", די שטיטים שלְאָגָט זיך אַן אַין
זַיְוִין מאַנטֵּל אַן בְּלִיבְּטַה לִיגְנַן נַעֲבָן אַים אַ פָּאָרְשָׁעָמְטָע.

בערל אַן עַמָּא אַן נַאֲך אַ פָּאָר אַסְטְּיוּעַ קוּמָעַן אלְעָמָל
אַרְיָין פָּוּ גַּסְמִיט אַ לִיאַרְמְדִיקָּעָר שְׁמָחָה: "מְגִיְּתָ, מְקִומָּת,
אַלְעָ אַרְאָפּ."

בערל לוייפט אַרום אַין זאל, זוכט, נישטערט, פָּאָקְטַּמְּאָרִים' אַ
אין אַ ווַינְקָל:

— נו, לאַפְּקָאנְטְּשִׁיךְ, מִיט וּעֲמָעַן שְׁטִוִּיסְטָו, מִיט דִיְּדָע,
צַו מִיט וּעֲנָעָ? — קְלָאָפְּטַה עַר אַים אַיבָּעָר דַּעַר פְּלִיאַיְצָע.

מאָרים גיט אַ טִּיפְּן זַוְּפָן פָּוּן דַּעַר לִוְלָקָע, לאָזָט אַרום
דרִי מְחֻנּוֹת רְוִיךְ, פָּוּן מוֹלָא אַן נַאֲזְלַעְכָּר, אַן בְּרִיְּנְגָּט אַרום
פָּוּן הָרָצָן: "וַיָּאָ, וַיָּאָ", ווי אַיְינָעָר דָּרְטָט: "אַיְצָט בִּיסְטוֹ אַ
קְנָאָקָה. וַזָּאוּ בִּיסְטוֹ גַּעֲוָעַן אַין יָעַנְעַ יָאָרָן, וועַן אַיךְ חָאָב
גַּעֲקָעָמְפַטָּה? אַמְּאָלָה חָאָב אַיךְ זַיךְ מְלָאָכָּב גַּעֲוָעַן, בְּחָאָב עַס
גַּעֲמִינָּת עַרְנָסָט. נַאֲר אַיְצָט וּוֹיָס אַיךְ שְׂוִין, אַלְעָ וַיְיָנָעַן פָּאָלְשָׁ".
درָעָנָאָךְ חָאָט עַר אַפְּגָעָמָסְטָן בערל'עַן אַן עַמָּאָן פָּוּן קָאָפּ
בֵּין דַּי פִּס אַן אַרוּסְגָּעָצְיָוִט פִּילְאָסְאָפְּשִׁיךְ, ווי אַ פָּרָאָפְּעָסָאָר
דָּרְקְלָעָרט אַ נַּאֲטוֹרְגָּעָזְעָז פָּאָר סְטוּדָעָנָט: "אַיְיךְ מִישְׁ
זַיְיךְ נַיְטָ".

— וּוֹאָרְעָן, — חָאָט בערל אַזְוּקָעָנָשְׁפָּאָנָט מִיט אַ גַּעֲלָעַ-
טָעַר, — אַזְוּ ער מִישְׁטָמַט זַיךְ נַיְטָ.

.3.

שְׁוִין עַמְּלָאָכָּע טַעַן אַזְוּרִים וּטַעַן זַיךְ נַיְטָ אַין סְטְרִיְּקָ-
זָאל. פָּאָרְנָאָכָּט כָּאָפְּטַה עַר זַיךְ אַרְיָין, מַלְעָכָלָט דָּוָרָק זַיְוִין סְטְרִיְּקָ-
סָאָרְטָל אַן. פְּטוֹר.

בערל אַן עַמָּא לְוִיפְּן אַרום אַין זאל, זַוְּכָן אַן נִשְׁטָעָן אַים.
ער אַיְזָ נִשְׁטָא. "ער סְקָעְבָּט", חָאָבָן זַיךְ באַשְׁלָאָסָן. "נַאֲר
וּוֹאָ?", חָאָבָן זַיךְ גַּעֲמָוֹתְשָׁעָט זַיךְ עַרְעָז מְחוֹהָת.

אין א פַּאֲרָנָאכֶט איז בערל צוֹגָעַלְאָפֶן צומ פַּאֲרָזִיצָעַר מיט
שְׁנַעַלְעַ טְרִוּת :
הָעָר, בְּרוֹדָעֶר, מְאָרִים לְאַפְּקָאָן, דָּעֵר שְׁטֻעָפָעָר מִיט דַּי
מִיּוֹזְלִיךְעַ אַיְגָעַלְאָךְ אָוּן אַנְגָּעָבָוִינְגּ קְעַפְּלַי „סְקָעַבְּטַי“. גַּיבְּ מִיר א
בְּחַוְּרָאָל, וּוֹאָס זָאָל דָּאָס פְּעַמְּטַשְּׁטָעָלְן.
דָּעֵר טְשָׁעָרָמָאן הָאָט גַּגְעַבְּן אַ וּוֹאָרָף זַיְנָע אַוְיגְּן אַיְבָּעָרְן
זָאָל אָוּן צְוֹגָעַרְפָּן :
מעַכְּלַי, לָום אַחֲרָר.
מעַכְּלַי, אַ יְוָנָגָעַר חַבְּרָהָמָאן, מִיט דִּרְעָוְדִּיקָעַ העַנְטָ אָוּן
פִּים, אָיוֹן צָו :
אַ נְוִיטִיקָעַ שְׁלִיחָות נָעַם אָן באַ בְּעַרְלַעַן אָוּן בְּרִוִּינְגּ
מְאָרָגָן רְעוּזָלָטָאָטָן, — הָאָט דָּעֵר טְשָׁעָרָמָאן זִיךְ אַפְּגָעָזָאנְט אָוּן
אוּועַס אַיְבָּעָרְן זָאָל.

.4.

פַּאֲרָטָאָג אָיוֹן מְעַכְּלַי גַּעַשְׁטָאָגָעַן לְעַבְּן חַוְּיָוּ פָּוּן מְאָרִים לְאַפְּקָאָן
אוּן גַּעַהְיַת זַיְוָן אַרְוִיסָּנָאָגָן, וּוּי אַ קָּאָז אַ מִוְּגָן.
מְאָרִים אָיוֹן אַרְוִיסָּגְּפָלְוִוִּין מִיטַּן הַיְּתָעָלָע אָוּן אַנְגָּעָבָוִינְגּ
קְעַפְּלַי אָוּן זָאָל גַּעַלְאָזָט צָוּסָאָבָוּוִי .
מעַכְּלַי — נָאָךְ אִים. עָרְהָאָט אִים בְּאַנְגְּלִיְּטַי אָיוֹן סְקָעַבְּ
שָׁאָפְּ אַרְיָין, אַזְשָׁ אָיוֹן מְאָוְנְטְּדוּוֹעָרָנָאָן, פָּאַרְשָׁרְבִּין דָּעַם אַדְרָעָם,
אוּן אָיוֹן אוּועַס אָיוֹן סְטְרִוִּיךְ-זָאָל בְּאַרְיכְּטָן .
פַּאֲרָנָאכֶט אָיוֹן מְעַכְּלַי גַּעַשְׁטָאָגָעַן נִיט וּוּוִיט פָּוּן שָׁאָפְּ אָוּן
וּוִידָעָר גַּעַהְיַת מְאָרִים זָן. מְאָרִים אָיוֹן אַרְוִיסָּנָאָגָן עַרְגָּנָע אַ
הַיְּנַטְּעָרְדָטִיר, גַּעַכְּאָפְּט אַ צִּיטְ�וָנָג אָיוֹן אַ קְרָעָמָל אָוּן אַוְועַס
צָו דָּעֵר באָן .

מעַכְּלַי — נָאָךְ אִים .

מְאָרִים אָיוֹן אַרְיָין אָיוֹן וּוּאָגָן, זִיךְ אַוּועַקְנָעַזְעָצָט אָיוֹן אַ
וּוִינְקָל. מְעַכְּלַי — אַנְטָקָעָגָן אִים. מְאָרִים הָאָט אַרְוִיסָּגְּפָלְוִעָפְּט
אַ וּוֹיָס זַעַלְלַע, פָּוּן דָּעַם אַרְוִיסָּנָעָרָאָכֶט אָן עַפְּלַי, אִים נַעֲקִיָּט
מִיט אַפְּעָטִים אָוּן גַּעַקְוָט אַפְּ דַּי פָּאַרְשִׁיוּדָעָנָע אַנְאָגָן מִיט
קְנָאָהָאָוִוָּן. יַעֲדָעָר בִּים אָיוֹן עַפְּלַי אָיוֹן נַעֲוָעָן אַן עַרְנְסְטָעָר,

מייט גרויס באַלעַקָּאכְץ און תמיימות, ווי אַין יעדן שטיק עפֶל
וואָל ליגן כאָטש צען יאָר לֻעְבָּן.

פארענדיקט דעם עפֶל, האָט ער זיך אַפְּגַּעַוְוִישַׁט דַּי לִיפָּן,
ארײַנְגַּעֲקוֹקְט אַין ווַיְסֵן זַעַקְלָעַ אַין פָּוֹן דַּאֲרָטוֹן אַרוַּיסְגַּעַשְׁלַעַפְּט אַ
צְוִוְּיטָן. אַ פָּאָר פָּאַסְאַזְוִירְן האָבָן זיך אַיבְּגַּעַקְוִקְט אַין גַּעַד
שְׂמִיכְלָט. מעַל האָט אַרײַנְגַּעַשְׁמִיכְלָט אַין ווַיְן צִיוֹתָן.

מַאֲרִים האָט זיך טִיף פָּאַרְטָאַכְט אַף אַן אַנְגָּסְטָן פָּוֹנְסָט
קָעְנָאַבְּרָא אִים: אַ פִּינְפְּשַׁטְאַסְיָקָע הַוָּז, „די וּכְבָּרְסָטָן בָּאָנָּס
אַין דַּי בְּרָאָנְסָס“. דָּעָרוֹוֵיל האָט דַּי בָּאָן גַּעַנְבָּן אַ שְׁטָאָרָטָן
טְרִיוֹסָל, אַיז דָּעָר עַפֶּל אַרוַּיסְגַּעַפְּלָעַן פָּוֹן זַיְנָעַ העָנָט. מַאֲרִים
הַאָט זיך גַּעַנְבָּן אַ וּאָרָפְּ נַאֲבָן עַפֶּל, אִים גַּעַכְאָפְּט, אַרְוָמָנָעַ
וּוַיְשָׁט אַין גַּעַנְמָעַן וּוַיְדָעַר פִּילְאַסְאָפְּשָׁי בַּיְסָן.

ער האָט גַּעַקְיִיט מִיט אַ לְּיאָרָעָם, ווי אַ הוֹנְט אַ בִּינְדָּל,
ווי אַ פַּרְוּמָעָר אִיד קָנָאָקְט מַצָּה אָסְטָפְּסָת. זיך אַפְּגַּעַרְטָן פָּוֹן
בַּיְסָ צָו בַּיְסָ, דָּעָר שְׁלוֹנָגָן זָאָל ווַיְן פְּרִוּעָר: „סָאַיז דָּא צִיְּמָעַן,
וּוְאַס אַיז זיך דָּא צָו אַיְוָלְן?“

אַפְּגַּעַנְגָּסָן, וּוַיְדָעַר אַפְּגַּעַוְוִישַׁט דַּי לִיפָּן, בָּאַהָאַלְטָן דָּאָס
זַעַקְלָעַ אַין אַרוַּיסְגַּעַשְׁלַעַפְּט אַ צִיְּוָנָגָן. ער האָט זיך צְעַוּוֹקְלָט
פָּאַרְזִיכְטָיך ווי אַ טִּיעָרָן חַפְּאַי, באַקְוֹקְט דַּי שְׁרִיוּנְדִּיקָע צִיְּוָנוֹנָגָן
קָעְפְּלָאָךְ, אַרײַנְגַּעַשְׁמָוֹרָעָט דַּי מִיְּזָלְדִּיקָע אַיְגָעָלָאָךְ אַונְטָעָר אַן
„אַוְמָנְגָּלִיך פָּאָל“, גַּעַנְבָּן אַ דָּרְיִי מִיט זַיְנָעַ אַיְגָעַבְּוֹגָן קָעֶפֶל.

ער האָט אַיבְּגַּעַקְעָרָט דַּי צִיְּוָנָגָן אַף דָּעָר לְעַטְעָר זִוְּמָעַן,
בָּאַקְוֹקְט דַּי בַּיְלָדָעָר, גַּעַשְׁמִיכְלָט בַּיְיָ אַ מִידְלָאַבְּלָד מִיט גַּרְאָבָע
בַּיְסָ, זיך פָּאַסְמָאַקְעָוָעָט, דָּעָרָנָאָךְ האָט ער צְוֹנוֹפְּגַּעַלְיוֹגָט דַּי
צִיְּוָנָגָן אַיז צְוֹוִיָּעָן, פִּרְנָן אַין אַכְּטָן, זיך אַפְּגַּעַלְיוֹכָט, אַפְּגַּעַוְוִירָעָט
מִיט דַּי העָנָט, ווי אַ טִּיעָר שְׁטִיקָל זַיְדָנָם, אַין עַס אַרײַנְגַּעַקְוִקְט
איַן קָעְשָׁעָנָע.

ער האָט גַּעַוְוָאָרְפָּן עַטְלָאָכָע בְּלִיְקָן רַעֲכָתָן אַין לַיְנָקָם, צָו
דָּעָר מִיטְנִיטָרָה האָט ער אַפְּגַּעַשְׁמָעָקְט אַטְוִיז שְׁקַעְלָאָךְ מִיט אַמְּאָלָה,
עַפְּעָם חַוְּשָׁד גַּעַוְוָעָן אַ באַקְאָנָטָן, זיך בָּאַרְאוֹאַקְט בָּאָלָד, מַסְתָּמָא אַ
טָּעוֹת גַּעַמְאָבָט. ער האָט זיך אַרײַנְגַּעַשְׁפָּאַרְט אַין ווַיְנָקָל אַין
צְגַּוְמָאַכְט דַּי אוִינְגָּן: „פָּאָר ווַיְן נִיקְלָעָן ער שְׁלָאָפָּן אַין
סָאַבְּוֹוִי“.

מעכל איז געועסן אנטקען און געקוקט אָה אַים מיט אָז
רְחַמְנָה אָזֶן בְּאֲדוֹנִיר, גְּלִיְיךְ וְוַיְ עַס נִיְיט אַים אֵין לְעַבְן.

— “צָוְלִיב דַעַם מְאֻרִיסְן וְוַעַט זִיךְ אֲפְשָׁתָעַלְן דַעַר קָאמְפְּ ? —
נוֹיִן, — האט מעכל געטראכט, — פָּאָרְפּוֹלְטָעַ בְּלְעַטְרָעַ.”

די באָן האט זִיךְ אֲפְגַּעַשְׁתָּעַלְטָ מִיט אַ טְרָאַסְטָ. די טְרָוָן
הָאָבָן זִיךְ צַעְפְּרָאַלְטָ. מְאֻרִים אָזֶן אָרוֹסִים. מעַבְלָן — נָאָךְ אַים.
מְאֻרִים אָזֶן אַרְיוֹן אַין סְטְרִוִּיךְ-זָאַל, דָעַרְלָאנְגָּט זָיִן סְטְרִוִּיךְ
פָּאָרְטָל צָוָם סְלָעְרָעַטָּעַר, מִזְאַל עַס לְעַבְרָן, אָז עַר אָז הַיְינָט
געַועַן. מעַכְלָן אָזֶן גַּעַשְׁתָּאַנְעַן הַיְינָטָר אַים אָזֶן גַּעַנְבָּן אַ צִיכְן
מִיט דַעַר הַאַנְטָ צָוָם סְעַקְרָעַטָּעַר: “וּוְאָרְטָ אַוִּים.”

בָּאַלְדָּ זַיְנָעַן אַוִּסְגָּוָאַסְטָן בְּעַרְלָן אָזֶן דַעַר פָּאָרְטָ
זַיְצָעָר. מעַכְלָן האט אַפְּ מְאֻרִיסְן אַנְגָּעוֹווֹזָן: “דַעַם פּוֹנְגָּל
מִינְטָ אִידְ ?”

מְאֻרִים האט זִיךְ אַרוֹמְגַעְסָקָט אָזֶן אָזֶן גַּעַבְלִיבָן גַּעַפְלָעַטָּ.
ער האט מִיט זַיְנָעַ אַיְגְּנָעָלָאָךְ גַּעַשְׁתָּאַכְן מַעֲכָעָן. ער האט
אַים אִיצְטָ דָעַרְקָעַנְטָ. ער האט גַּעַפְּגָנְטָ דָאָס מוֹיל אָזֶן גַּעַוְאַלְטָ
עַפְּעָס אַרוֹיסְשָׁרִיְעָן, נָאָךְ זָיִן צְוָנָה האט זִיךְ פָּאָרְטָשְׁעַפְּעָטָ.
ער האט אַזְוָוָיְגָרְטָ זַיְנָעַ בְּלִיקָן אַיְבָעָר עַמְּאָן, בְּעַרְלָעָן
אוֹן די אַיְבָעְרִישָׁע, אוֹן דָעַרְנָאָךְ זִיךְ אַרְיוֹנְגַעְשָׁטָאַכְן אַין דַעַר
שְׁטוֹוּבִיקָעָר פָּאָדְלָאָגָעָן.

בעַרְלָ פְּרַעַסְטָר האט אַ שָּׂאָקָל גַּעַטָּאָן מִיטְן קָאָפְּ, אוֹן דַעַר
רְעַכְטָעָר הוַיְכָעָר אַקְסָלָן האט אַונְטָעַגְעַטָּעַנְצָלָט:

— וּוֹאָס אָזֶן שַׁוְּרָץ זָוָן, וְוַדְעָן, אָז אַ מעַנְטָשָׁ מִישָׁט
זִיךְ נִיְטָ !

ווער האט זיך דעמאַלט אַינְגָעַהערט?

איצט, א, ווען דאבע גויט אַרום אַין אִירע צִיבְטִיקָע צִימָרָד
לאָר, ווי אַ היּוֹמִישׁ אַלְטָע קָזָא; אַיצט, א, ווען דאבע גויט אַרום
אִיר ווּן אַף צִיפְקָעַלְאָך, טְרָאָגֶט אָונְטָעָר אִיר בְּנִיחִידָל ווּאָס ווּהָאָט
נָאָר, בְּקָט אִים פְּלָעַצְעַלְאָך אָוֹן קִיבְעַלְאָך, פְּרָעָגָלָט אִים אַינְגָעַ
מַאֲכָטָסָן, — פְּרָעָגָן זיך נָאָר דֵי שְׁבָנוֹת אַף אִיר מָאָן. אָוֹן אָז וּ
עַנְטָפָרֶט מִיטָּן שְׁטָעַנְדִּיקָן עַנְטָפָרֶט: "עָר אַיְזָן גַּעַשְׂטָאָרָבָן", פְּרָעָגָן
זַיְוָן ווּאָס עָר אַיְזָן גַּעַשְׂטָאָרָבָן אָוֹן ווּפְרָילְאָס עָר אַיְזָן שְׁוִין טָוִיט.
גַּלְעָט זיך דָּאָבָע אִירָע פְּאַרְקָעַמְטָע זְוַיְבָעָרָנָע הָאָר אָוֹן פְּלָעַכְט פָּוֹן
דָּאָרָטָן לִיגָּנָם, וּוּבָטָן פָּוֹן דָּאָרָטָן מְעֻשָּׂות.

אָכָבָעָר ווען דָּאָבָע מִיט אִיר מַאֲמָעָן, דֵי אַלְטָע לָאָה, הָאָבָן
גַּעַוְואַיָּנָט בָּא אַיְצָיס אַלְהָוָה שְׁנִינְדָּעָר אַיְזָן פִּינְסְטָעָרָן אַלְקָעָר פָּוֹן
זַיְוָן קָעַלְעַרְשְׁטִיבָּל; ווען דָּאָבָע, דֵי פָּאַרְדָּאָרְקָעַסְעָנָע מוּיךְ, פְּלָעַגְט
אַרְוִיסְפָּוקָן, דָוָרָךְ דָעַם לְעַכְלָ-פְּעַנְסְטָעָרָל אַיְזָן גָּאָס אַרְיוֹין מִיט אִירָע
הָוּנְגָעָרִיקָע מַאְלָפְשָׁע אַוְינָן. ווּגְאָן אִיר שְׁמוֹצְיָין בְּנָם אָזָן בְּלָבָעָ
נָאָז אָהָר אָזָן אַחְיוֹן אָזָן גַּנְבָּעָנָעָן אַפְּקָס אַף דֵי מַעֲנְטָשָׁן, ווּיְלָ
אַינְדָּרוֹיסָן פְּלָעַגְט זַי נִיטָּקָומָעָן, זַי הָאָט מָרוֹא גַּהְחָטָט אָפְּלָיו פָּאָר
אַפְּקָאי, הָאָט קִיְּנָעָר זַי נִוטָּט בְּאַמְּרָקָט. שִׁיךְ הָאָט זַי בְּלוֹזָן גַּעַוְעָ
אַפְּקָאנְדָּרָע. דֵי שְׁמָאָטָעָס אַיְזָן ווּאָס זַי הָאָט זַיךְ גַּעַוְיְקָעָלָט, הָאָבָן
נִוְטָן גַּעַוְואָסָט זַוְיָּעָר יְחוּם.

אָוֹן ווען דֵי אַלְטָע לָאָה פְּלָעַגְט אַהֲיִמְקָומָעָן פְּאַרְנָאָכָט מִיטָּן
צְעַשְׁוִיבָעָרטָן שְׁמָרוֹעָנָעָט קוּוּשָׁעָקָל, פּוֹל מִוְטָן פְּאַרְדָּאָרְטָע שְׁטִוְיקָלָאָר
בְּרוּוּט, שְׁמָאָטָעָס אָוֹן שְׁפָעַנְדָּלָאָך, פְּלָעַגְט זַיךְ דָּאָבָע אַפְּאָזָן צַי
דָּעָר מַאֲמָעָן מִיט אַוְיְסְגָּעַשְׁפִּזְוַיְלָטָע נָעָגָל, מִיט צַוְוִי גַּלְיְעַנְדִּיקָע

לעטפֶּאָר, וואס זענען אין די מינוטן מגולגל געוווארן פון די אוונן, און מיט גריילענדיקע קולות, וואס זענען געקומען ווי פון בויך. אבער די אלטע לאח האט זי נאענט צו זיך ניט צונעלאָזט, זי האט אַוּאָרָף געטָן אַ שטיך ברויט אַוְינְקֵל, וואס אַיוּ געפאָלן מיט אַ קְּלָאָפּ פון אַ שְׁמַיּוֹן, אַוְן דָּרְבָּכִי גַּעֲבָעָנְשָׂט מיט דער טָאנְגּ טענְלָאָכְּבָּר בְּרָכָה: „גָּא, זָוֶר דָּרְבָּוֹאָרְגָּן, נְבָהָה!“ האט זיך דָּאָכְּבָּע אַוּאָרָף געטָן צו דער ערְדָּר, אַרְיִינְגְּעָלְאָמְעָרְטָךְ דָּאָס שטיך ברויט אַין אַירְעָה הענט אַוְן גַּעֲרִיזְוּשָׂט מיט די צִיּוֹן, ווי אַ הָוָנָט — אַמְּאָרְדְּבִּיּוֹן, אַוְן דָּרְבָּכִי גַּעֲרֻעוּט, זיך ווֹילְד גַּעֲכָעְטָךְ. אַבער די שבנים אַוְן גַּאֲסִים-עַמְנָטוֹשׁ האָבָן זיך ניט גַּעֲשָׂרָאָקָן, זיך האָבָן גַּעֲעַזְוּתָךְ, אַז סְקָומָטָךְ דָּאָבָעָס אַלְקָעָרְלָךְ, טָא ווער האט זיך דָּעַמְּאָלָט אַיְינְגְּהָעָרט?

אַוְן אַיְן שְׁבָתְּזִין אַדְעָר יּוֹסְטָבוֹן, ווען די אלטע לאח אַיְן אַיבָּעָר די היְזָעָר ניט גַּעֲנָגָנוּן, אַוְן פַּיּוֹן בְּרָעְלָאָרָךְ פָּוֹן פְּרִוְּטִיקְדִּישׁ טָעָן זענען אוֹיךְ ניט גַּעֲבָלִיבָן, פְּלָעָנְטָךְ דָּאָכְּבָּע זיך קִיּוֹן אַרְטָט ניט גַּעֲפָנָעָן. זיך אַיְזָן אַרְוְמְגַעְלָאָפָּן פון ווֹינְקָל צו ווֹינְקָל, ווי אַ פָּאָרְשָׁפָאָרְטָעָר הָוָנָה גַּעֲרִיכָּעָר וּוּאָלָף, זיך גַּעֲרָאָבָּל אַיְן אַירְעָה פָּאָרְפָּלָאָנְטָרְטָעָר בְּעָרָגְהָהָר, זיך גַּעֲרָאָבָּל אַיְן אַירְעָה לְיִוּבָּאָרְיִוּן בֵּין רְוִיטָעָר רִיטְשָׁקָעָלָאָךְ האָבָן אַוְן צְעָרוֹנוּן, אַוְן די אלטע לאח האט גַּעֲהָלָטָן דָּעַם שִׁיטְהָדָלִיזְוּן אַוְן דָּרְלָאָנְגָּט דָּאָכְּבָּעָן ווֹאו זיך האט נָאָר גַּעֲטָרָאָפָּן: אַיְן קָאָפּ, אַיְן בּוֹיך אַוְן אַיְן די פִּיס. דָּרְבָּיִה האט זיך אַוְיִסְגְּעָרְכָּנְטָךְ אַלְעָאָלְלָות, וואס זיך האט גַּאֲרָה צְנוּוֹפְּגַּעְלִיבָן אַוְן גַּאֲסָט, אַוְן גַּעֲנְדִּינְטָמִיט אַז אַוְיִסְעָרְדִּין קְרָעָץ: „שְׁוּוִיָּג שְׁוִין, נְבָהָה!“

אַוְן דָּאָכְּבָּע, פון אַיר זְוִיטָט, האט אוֹיךְ ניט גַּעֲשָׂוִיגָן: וואס די הענט האָבָן נָאָר גַּעֲפָאָקָט, האט זיך גַּעֲוֹאָרָפָן דָּעַר מַאֲמָעָן אַיְן קָאָפּ אַרְיִוּן אַוְן גַּעֲנוֹוָאָלְדָעָוּט, גַּלְוִיאָרְטָמִיט אַ בְּרִיפְּעָנְדִּין סָאָפְּרָנָאָן קָוָל, ווי פון אַ פְּרָעָנְלִידִין חֹזִיר. אַבער ווער האט זיך דָּעַמְּאָלָט אַיְינְגְּהָעָרט?

אַוְן אַיְן אַיְינְגָּר פון יְעַנְעָעָנְכָּט, ווען אַ פָּאָלָק אַרְמִיעָר האט זיך צְעָלְיוֹנְט אַיְן שְׁטָעָטָל, אַפְּן וועג צָוּם פְּרָאָנְטָן, האט זיך אַן עַלְעַלְעַל טָעָרְטָר סָאָלְדָאָטָט מיט אַ בְּיוֹיָן קוֹרָאָשָׁאָרִינְגְּעָרְעָרְסָן צו אַיְצָץ עַלְעַל אַיְן קָעְלָעָר אַרְיִוּן. קִיּוֹן אַפְּגָנְעָרְבָּעָנְעָם, צְעָבָאָרְעָטָן נִיְּמָאָשָׁין וועט עַד ניט גַּעֲמָעָן, גַּלְאָט קִיּוֹן וּוּרְטִיזָאָכָן זַיְגָעָן דָּאָרְט אַוְיךְ ניט גַּעֲוָעָן.

האָט ער געפֿנט דָּאָבעֶס אלקערל. פְּריִיעֶר האָט ער געמיינט באָם ליכט פֿון זיַּן שׂוּעַבְּעַלְעַ, אָז סָעַ לִינְגַּט אָז אלטָעַ פְּרוֹי, מֵיט אַ קָּודֶרֶת לאָוֹן הַונְּטַ, נָאָר אָז זַיִּה האָבָּן זַיִּה אוּפְּגַּעַכְּאָפְּט אָוֹן אַיִּם אַנְגַּעַקְּטַ מִיט פֿרֶר שְׁרַעַקְּאַוְּן, האָט ער גַּעַשְׂטָאָבָּן זַיִּנְגַּע בְּלִיְּמַן אַיִּן זַיִּעַטְּ אָוֹן זַיִּה גַּעַמְּאָסְטַן אָוֹן גַּעַוְּאַוְּן : „וּוְעַלְכֻּעַ אַיִּז בְּעַסְעַרְ ?“

די אלטָעַ זַאָהָז האָט ער אַראָפְּגַּעַוְּאָרְפַּן פֿון דְּרִיְּוִיפְּסִיקְן מֵיט שְׁמַאְטְּעַגְּעַבְּעַטְן טַאָפְּטַשְׁאַן, זַיִּה אַ זַּאֲקַ מִיט שְׁפַּעַנְרַ, אָז דָּאָבעַ הענט האָט ער גַּעַשְׂלָאָסְן הַוְּנְטָעַ אַרְיָעַ פְּלִיזְצַעַם אָזָן צַו אַיִּר אָזָוי גַּעַזְגַּט : „אָן אַנְדָּעָרָסְמָאָל וּוְאַלְטָא אַיִּךְ אַפְּלִיּוֹ מִיט דִּיר דָּעַם קָוְיְמַעַן נִיט פְּאַרְשְׁטָעַטְטַ, נָאָר הַיְּהִינְט אַיִּז דִּיןְיַ, שַׂוְּן אַ וּוְאַךְ צִיּוֹן קִיּוֹן זַוְּיִיבְּ נִיט גַּעַהְתָּט !“ דָּאָבעַ אַיִּז אַ מִינְגַּעַזְעַן רְוַאַקְ, עַפְּעַס נִיט פְּאַרְשְׁטָאָגְעַן וּוְאָס דָּאַ קּוֹמֶטֶטֶט, בְּאַלְדָּר אַכְּבָּר האָט דָּאָבעַ אַנְגַּעַד שְׁאַרְפַּט אַרְיָעַ צִיּוֹן אָזָן אַיִּם אַרְמוֹגְעַבְּיַסְן דָּאָס פְּנִים. האָט ער אַיִּר גַּעַזְגַּט, זַיִּזְאָל בְּעַסְעַר זַיִּן שְׁטִילַ, סְ'וּעַט אַיִּר סִיּוֹרְיוֹ-וִיסְיִיּוֹ קִיְּנְעַר נִיט הַעַלְפָן. אָזָן אָז זַיִּה האָט נָאָר אַלְצַעַ נִיט פְּאַרְשְׁטָאָגְעַן, האָט ער אַיִּר דָּעַלְאָגְעַט מִיט דִּעְרַ נָרָאָבָּר הַילְצָעַנְדָּר זַיִּוְתָּ פֿון זַיִּן בְּיַקְּבָּחַ. אָזָן וּוּעַן דִּעְרַ סָאָלְדָּאָט האָט זַיִּה אַפְּ אַיִּר עַטְלָאָכָּעַ מָאָל אַוְּסִיּוֹ גַּעַבְּרָאָקָט אָזָן גַּעַשְׂלָאָטָן גַּעַט מִיטַּן טִיוּוֹל : „נָאָרַד אַרְאַמְּידָל, צַו אַלְדָּעַ רְחוֹת !“, זַיִּה אַפְּגַּעַוְּיִשְׁטַט מִיטַּן אַרְבָּל דָּעַם שְׂוּוֹיָסְפָּן שְׁטָעַרְן, צַוְּגַּעַשְׁפְּלִיעַט זַיִּן מְוּנְדִּיר אָזָן אַרְוִיּוֹסְפָּן קָעַלְעַדְרַ-שְׁטִיבָּל, — האָט זַיִּה דָּאָבעַ עַרְשַׁט צַעְלִיאָרְמַט, האָט זַיִּה דָּאָבעַ עַרְשַׁט צַעְלָאָ-מָרְטַ, וּוּיְלָדָעַ קוּוִיטְשָׁעְרִיּוֹן אַרְוִיסְגָּעַלְאָזָט, זַיִּה פֿון אַ גַּסְ-אַיְזָן, וּוְאָס מַעַם הַאלְטָא אַינְמִיטָן קוּיְלָעַן. אַכְּבָּר וּוּעַר האָט זַיִּה דָּעַמְּאָלט אַיִּונְגַּעַהְערַט ?

אוֹן וּוּעַן פֿון מְאַנְגַּט צַו מְאַנְגַּט האָט זַיִּה באָ דָאָבעַן דִּעְרַ בְּבוֹיד גַּעַהְבִּין, גַּעַשְׂוֹאָלְן גַּעַוְּאָרְן, זַיִּה אַ מְוּלְטָר מִיטַּמְּוִיּוֹ, וּוְאָס גַּיִּטְ-אַוְּפָ-אַפְּ הַיְּיִוְן, האָט דָּאָבעַ אַרְוִיסְגָּעַלְאָזָט נִיְּיעַ קְרֻעְבְּצָעְרִיּוֹן אָזָן אַרְוִיּוֹ-גַּעַקְוּוֹטְשָׁעַט נִיְּיעַ וּוּיְטִיקְוָן. אַכְּבָּר די אלטָעַ האָט זַיִּט גַּעַשְׁאַ-נִעְוָעַט, גַּעַקְאָטָעַוָּעַט אַיִּר לִיְּבָן נָאָר גַּזְלָנְיִישָׁעַר אָזָן דָּעַרְבָּיִ-גַּעַבְּסַן אַרְיָעַ שְׁקוֹוֹאָרָעַ לִיְּפָן : „וּוּעַר פְּאַרְשְׁטָוּמַט, נְבָלהַ, אַיִּצְחָקַ עַלְיָעַ וּוּט אָנוֹן נָאָר פֿון אלְקָעַר אַרְוִיסְוּוֹאָרְפָּן !“

אוֹן אַזְוִי אַיִּז טַאָקָעַ גַּעַוְּעַן : וּוּעַן דָּאָבעַ האָט יַעַנְעַ נְאָכָט זַיִּד נְרִיסְן אַפְּ דִּי וּוּנְמַט אָזָן גַּעַבְּסַן שְׁטִיקָעַרְ פֿון אַיִּר לִיְּבָן ; וּוּעַן דָּאָבעַ

האט דאס ערשותע מאל געזנט : "מאמע טיעערע !", דאס ערשותע מאל פון אירע ליפּן אַרוֹיסְגֶּבֶרָאַכְטּ : "אוֹ, נָאָט !" האט זוד אַ נִי קְוּוֹיטְשְׁעָרְלּ פּוֹן אָונְטְּנָאָרְ דְּאָבָעָם שְׁמָאָטָעָם אַרוֹיסְגֶּבֶרָאַטְּשָׂטּ. אָנוֹ טְאָקָעּ אַינְדְּעָרְפְּרִי האט אַיצְּחָקּ עַלְיָעּ אַרוֹיסְגֶּבֶרָאַפְּרָן דַּי פְּאַרְמְעָרְטָעּ פְּאַמְּיְלִיעּ פּוֹן אַלְקָעָרּ : דַּי אַלְטָעּ לְאָהָזּ, דְּאָבָעָן אָנוֹ דאס גּוֹיְאַישְׁ מְמוֹרֵן.

די אַלְטָעּ לאָה אַיזּ עַרְגְּנִיעּ גַּעֲשְׁטָאָרְבָּן אַין אַ וַיְוִיבָּרְשָׂעָרּ שָׂוּ. אָנוֹ דְּאָבָעּ האט זיךְ עַרְגְּנִיעּ גַּעֲוָאַלְגָּעָרְטּ אַין הִינְטִישָׁע גַּעֲסָלָאָרּ מִיטּוֹן סִינְדּ בָּא דָעַרּ זַוִּיטּ.

אָנוֹ וּוֹעֵן דאס קִינְדּ האט דְּאָבָעּ אַרוֹיסְגֶּבֶרָאַטּ, אַרוֹיסְגֶּבֶרָאַטּ אַכְּבִּיסְעָלָעּ אַירָעּ גַּעֲדָנְסָעּ, שְׁאַרְפְּרָעּ צְעַפְּנָטּ אַירָעּ אַוְינְגּ, האט זיךְ דְּאָבָעּ אַוּוּקְגֶּעָלָאָזָטּ אַין אַ צְוּוֹיְטָן שְׁטָעָטּ אָנוֹ פָּאָרּ אַ דִּינְסָטּ זיךְ פְּאַרְדוֹנְגָּעּן.

אָנוֹ וַיְוִילּ דְּאָבָעּ טְאָטָעּ, וּוֹאָסּ זַוְּה האט אַפְּיָלוּ זַוְּיָּוִין אַוְיסְעָעָן נִיטּ גַּעֲדִיְינְקָטּ, האט גַּעֲהִיכְּסּ בָּעָרְלּ, האט זַוְּיָּוִירּ זַוְּנָאָךְ אַוְים גַּעֲנָאָמְעָנְטּ. אָנוֹ אַין קִידּ אַפְּ אַפְּרָעְמָדּ אַוְיָוּןּ האט זַוְּיָּוִיטּ בָּעָרְלָעָן יָאָנוֹ פְּאַרְבְּרָאַכְטּ, אַיְם גַּעֲזָנְגָּעָן לְדִידָּעָ, וּוֹאָסּ זַוְּה האט גַּעֲהָרָטּ אַין מָארָקּ, אַיְן נָאָסּ. אַבְּעָרּ זַוְּה האט דַּי נִיגְנוּנִים צְעַצְוִינְגּ, אַרְיוֹנְגָּעָנְאָסּ אַין זַוְּיָּוִי פְּלָעָשָׂעּ טְרוֹיְעָרּ, אַרוֹיסְגֶּבֶרָאַטּ מִיטּ לְעַפְּלָבּ בְּעַשְׁעָנִישּׁ נָאָךְ עַפְּעָם... אַבְּעָרּ וּוֹעֵרּ האט זיךְ דַּעְמָאָלָט אַוְינְגָּעָהָרָט ?

אַיְצְטָאָזּ וּוֹעֵן דְּאָבָעּ נִיטּ אַרוּם אַין אַירָעּ צִיכְטִיעָעּ צִימְעָרָלָאָרּ, זַוְּיָּא הִיּוֹמִישָׁע אַלְטָעּ קָאָזּ ; אַיְצְטָאָזּ, וּוֹעֵן דְּאָבָעּ מָאנְצָטּ אַרוּם אַירּ בְּזִיְּחִידָּה אַפְּ צִיפְּקָעָלָאָרּ, — פְּרָעָגּ זַוְּיָּאָרּ דַּי שְׁכָנּוֹת אַפְּ אַירּ מָאָן.

בֵּין בְּרִעָגִים.

דאָם כּוֹאַלְיֻעַד-שְׁפֵילַה האָט זִיךְרָאַלְזָ שְׂטָטָרְקָעֶר אַנְטוּוּיקָלֶט. עַם
הָאָט גַּעֲכּוֹאַלְיַעַט מִיטַּא גַּרְיַזְבָּאַזְוּבָּעָרָוּנָגָן אָוָן זִיךְרָאַלְזָ שְׂטָטְפָּרִישָׁ אַיִּזָּ
בְּעַרְנָהָבוּן דִּי בְּרִעָגְנָרָעָנִיצָן. בְּרוּמְעָרִישָׁה האָט זִיךְרָאַלְזָ סְ'וּאַסְעָרָ צָוָּ
רִיקְגָּנוּאַגָּטָה, אָוָן אַזְוַלְבָּרְגָּעָרָ צְוּזָאַמְעָנָגָסָה האָט בְּאַרְוָאִיקָּט דִּי אַפְּבָּ
גַּעַשְׁוּוֹיְנָקְטָעָ בְּרִעָגָן אָוָן זִיךְרָאַלְזָ צְעַשְׁמְוּכְלָטָה... אַיִּן אַזְיָנָסָט אַרְזָ
הָאָט זִיךְרָאַלְזָ שְׁוֹן וּוּדָרָ גַּעַטְמָלָטָן אַגְּרִינְגָּרָ צָרָן פָּוָן וּוּיְטָעָ וּוּיְטָן;
גַּעַרְעָשָׁט, גַּעַטְמָלָט, גַּעַוְאַלְטָט פָּאַרְשָׁלִינְגָּעָן וּוּלְלָטָן האָט אַט דָּעָרָ
גַּרְוִיסָּעָרָ וּמְגַעְיוֹאָגָן. בָּאַלְדָּ אַבְּגָרָה האָט זִיךְרָאַלְזָ וּוּדָרָ צְוָאנָסָן אַזְוָּלָ
בְּעַרְנָגָרָ כּוֹאַלְיֻעַד-שְׁמִיכָּל אַיְבָּעָרָן יִסְּפָנִים...
אַט דָּאָם נַאֲנָצָעָ שְׁפֵילָה האָט אַיִּזָּ קִירְשָׁנְבָוִים'עָן מַאֲדָרָנָעָ גַּעַ-
וּוִירְקָט. עַרְאַיְזָ גַּעַזְעָסָן בְּיָם בְּרִעָגָן יָם אָוָן נַאֲכָנְפָאַלְגָּט דָּעָם גַּרְוִיסָּן
נַאֲטָרְזָ-וּאַונְדָּעָר, וּוָאָסָה האָט זִיךְרָאַלְזָ וּוּפָוָן זְיַגְעָטָוּעָן צָעָ-
שְׁפֵילָט, זְאַגְּנָדִיק : נָא, זַעַמְיָן פְּרָאַכְתָּ...
הָאָט זִיךְרָאַלְזָ אַיִּסְגָּוּזָן, אָוָן דָּאָם וּוּלָ דָעָרָ יָם דְּעַרְוּוֹזָן
דִּי נִשְׁתְּקוּיָּט פָּוָן דָּעָם מַעֲנָטָשָׁן ; הָאָט זִיךְרָאַלְזָ אַיִּסְגָּנְדָּאָכָּט, אָוָן
דָּאָם לְאַכְתָּ דָעָרָ יָם פָּוָן אַיִּם.
הָאָט זִיךְרָאַלְזָ אַקְלָטָרָ שְׁטִינְגָּדָעָלָ אַיְבָּעָרָן בְּרוּסָט גַּעַקְיָוִיקָלָט
אוֹן אַיִּזָּ מִיטַּאָמָּלָ שְׁטִיְזָן גַּבְּלִיבָּן...
נַאֲכָפָאַלְגָּנְדִּיק וּוּיְטָעָרָ דָּאָם כּוֹאַלְיֻעַד-שְׁפֵילַה, הָאָט קִירְשָׁנְבָוִים
דְּעַרְזָעָן, וּוּיִ אַגְּרִינְגָּרָ יִסְּשְׁתִּינְגָּעָ צְעַשְׁפָּרִיטָ זִיךְרָאַלְזָ, פְּלָעָכָט אַרְזָ
וּוּיְטָן שְׁתָחָ : עַס בְּאַרְגָּעוּתָ זִיךְרָאַלְזָ אַיִּזָּ גַּרְוִיסָּעָרָ, דִּיקָעָרָ וּוּאַסְעָרָ
פְּוִינְגָּרָ אָוָן וּוּאָרָנָט : מִיטַּאָמָּלָ פְּינְגָּרָ וּוּעָן אַיִּזָּ וּוּלָ דִּיךְ נָאָרָ אַנְ-
רִוְּן — דָּאָן בְּעַטְסָטוּ רְחוּמָ זִיךְרָאַלְזָ בָּאָ מִירָ, דַּו נָאָוָן!...
— צִי פִּילְן אַלְעָ אַרְזָמִיקָעָ אַזְוָּיָ?... — הָאָט אַגְּדָאָנָק אַיִּן
קִירְשָׁנְבָוִים'ס מַח אַקְלָאָפָ גַּעַטָּאָן.

שווין דאס צוויטע מאָל, ווי אַט די זעלכען פראנגע שטעלט
זיך פאָר אַים אַנדער זינט ער זויצט בִּים ברענִיג. פֿרִיעֶר האָט
עם אַבעָר געטראָגָן אַן אַנדער אַכְּרָאַקְטָעָר: ער האָט זיך געפּוֹנָעָן
איַן אַ יְסִידָבָּרְדְּקָעָר שְׁטוּמוֹנָג, זָאַרְגָּןְאַזְיָקִיט האָט אַים באָרְ
הָעֲרֵשֶׁת, אַן עַמְּה האָט זיך גַּעֲוָאַלְט ווַיסְן, צַי פִּילְט ער נָאָר אַזְוִי,
אַדְעָר די אַטְמָאַסְפָּעָר אַיז אַזְוָאָ...
איַצְטָא אַבעָר, ווֹעֵן די פראנגע אַיז ווֹידָעָר אַמְּאָל אַרוֹפָּנָעָן
שְׁוֹאוֹמָעָן, אַיז קִירְשָׁנְבוּם שווין ווֹיִיט גַּעֲוָעָן פָּוּן זָאַרְגָּןְאַזְיָקִיט.
דָּאָס הָאָרְץ האָט זיך שווין גַּעֲהָוִיכְן שְׁטָאָרָק אַן אַומְרוֹאָיָק; דָּעָר
מְתַה האָט שווין נִיךְ גַּעֲרְבָּעָט אַן פָּאַרְגָּעָשְׁטָעָלָט דָּאָס אַרוֹמִישׁ
איַן מַאֲדָנָע גַּעֲשְׁטָאַלְטָן...
די פראנגע האָט זיך גַּעֲלָאָזְט פָּאַרְעָנְטָפָּעָר אַוְוָאָ אַזְוָאָ אָפָּן:

אוַיְסָנָאַמְּגָעָזְעָצָן עַקְוִיסְטִירָן פָּאַר אַים אוַיְיךְ באָם ברענִיג. יִם...
דָּאַרְטָן איַן דָּעַם גַּרְוִיסְן נִיוְּיָאָרְק גַּעֲטוֹמָל אַיז אַים עַנְג גַּעַד
וּוֹאָרְן. אַגְּהַחְלִיךְ-גַּעֲוָוב האָט זַוְּנָעָ אַוְיִיעָרָן אַרוֹמְגָעָנוֹמָעָן; אַ
הָאָט די גַּעֲרוֹוֹן גַּעֲרִיכְט, אַן דָּעָר גַּעֲנְצָעָר קָרְפָּעָר אַיז אַיְינָנָעָן.
סְרָעְמָפָּעוּמָט גַּעֲוָוָאָרָן.

הָאָט אַבעָר זַוְּן נִשְׁמָה מִיט הָוִיכְן פָּאַרְלָאָגָן גַּעֲטָעָמָט;
הָאָט זַי גַּעֲפָאַדְעָרָט בְּרִיחָה אַרְצִיקִיט אַן פְּרִינְטָלְאַכְּקִיט; הָאָט
זַי בְּאַגְּנָעָרָט רָאַמְּאַנְטִישְׁלִיטִיט...

הָאָבָּן זיך די אַלְעָ פָּאַרְלָאָגָן אַן בְּאַגְּנָעָרָן צְוֹאַמְעָנְגְּפָלָאָנָּן
טְרָעָט, הָאָט עַמְּ צְוֹזָעָמְנָעָשְׁטָעָלָט איַן גַּרְוִיסְן פָּרָאַגְּנָעָצִיכְן אַן
אוַיְפָּן גַּרְוִיסְן פָּרָאַגְּנָעָצִיכְן הָאָט הָאַרְצִיתִיאַקְעָנִיש גַּעֲנָנְטָפָּעָרָט,
הָאָט אַוְמְקָאַרְקִיט דָּעַם מָח אַגְּנָעָפִילְט...

איַצְטָא זַוְּצָט ער בִּים ברענִיג. יִם...

אַנְטְּלוֹפָּן הָאָט ער גַּעֲוָאַלְט פָּוּן יַעֲנָעָם גַּעֲטוֹמָל, אַיז ער צָוָם
ברענִיג יִם גַּעֲלָאָפָּן, צַו אַ שְׁטִילָעָר גַּעֲגָנָט.

הָאָט ער איַן אַנְהָוִיב זיך רְוַאַק גַּעֲפִילָט, נָאָר בָּאַלְד דָּעַם יִמְסָס
גַּעֲלָכְטָעָר דָּרְהָהָרָט...

לְאַכְּטָה דָּעַר יִם: שְׁוֹאַרְצִיזְגָּרְיוֹן-זְוִיבָּעָרִיךְ זַוְּנָעָן מִיְּנָעָן קָאַלְיָרָן.
אַן דָּאָס קָעָן גַּרְוִיסְקִיט פָּאַרְשָׁאָפָּן. דִּין קָאַלְיָר מָוֹ אַבעָר אַיְינָעָר

זיוון... מײַנע סָר קָאַלְיָוּן וּוּרָעָן בָּאוֹוָאנְדָּרֶט פָּוּן אַלְעָמָעָן... דִּין
איין קָאַלְיָר, אֹוֵיב עַד אַיְזָה דָּא, מָוּזָיך אֹוִיסְטִילְוָן אָוּן שְׁטָאָרָס אַיְזָה
די אַוִּיןָן וּוּאַרְפָּן...

אוּן נָאָך הַעֲכָר לְאַכְתָּר דָּעָר יִם: דָּו מַעַנְטְּשָׁנָאָר, וּוּאָס
קָלְעַטְּסָטוּ אַיְזָה דִּי רְוִימָעָן פָּוּן דָּעַרְנוּרְיוּכָּוָן. דָּעַרְנוּרְיוּכָּסָטוּ וּוּאָס?
אָט דָּאָס שְׁוֹאָכְבִּינְקָעָ, וּוּאָס קָעָן אַיְזָה מִיּוֹן שְׁמִיכָּל אַיְינְגָּנוּאָפָּט
וּוּרָעָן... אַיְזָה דִּי דִּינָע שְׁמִיכָּל-שְׁפָאָלָטָן פָּוּן מִיּוֹן גַּזְוִיכָּט קָעָן אַיְךְ עַס
אַרְיִינְגָּנוּוּטָשָׁן אַיְזָה אַרְוִיסְצִיעָן אָט דָּאָס קָלְיָין מַאָרְךְ-קָעַסְטָעַלְעָ...

אוּן אָט דָּעָר גַּלְעַכְתָּר הָאָט גַּצְוִינוֹן אַלְאַנְגָּעָן, לְאַנְגָּעָן פָּאָרְדִּים,
אוּן יַעֲדָר שְׁטִיקָה פָּאָרְדִּים הָאָט מִיט זִיךְ אַנְדָּעָרָע בַּיְלָדָעָר גַּעַבָּרָאָכָּט...

דָּא, נָעָבָן בְּרָעָג יִם, הָאָט קִירְשָׁנְבָוִים רִיכְטִישׁ גַּעַקְעָנְטָבָאָ-
גַּרְיְּפָן דָּעָם אַכְזָרְיוֹתָדִיןָן נִוְּרִיאַרְקָגָעָטוּמָל, דָּא הָאָט אַלְאָרְקִיט
זִיךְ אַרְיִינְגָּעַכְאָפָּט צָוָם הָאַרְיִיזְטִיאַכְבָּעָנוּשׁ, אַוְן עַר הָאָט דָּעַרְזָוָן
זִיךְ בָּאַרְנְדִּיק מִיט יַעֲנֵדָר אַוְמָגָעָלָמְפָעָרְטָעָר פָּאָרְשָׁכָּרְמְקִיטִּים... עַר
הָאָט קָלָאָר דָּעַרְזָוָן פָּאָר זִיךְ אַן אַוְיִסְגָּעַשְׁפָּרִיטָן נְעִי, פָּוּן וּוּלְכָן
עַס צִיעָן זִיךְ מַאְגָנְטִישָׁע דָּרָאָטָן, וּוּאָס וּוּלְיָן אִים אַרְיִינְגָּאָפָּן...
עַר שְׁטָעַנְדִּיקָר גַּעַרְוִישׁ אַוְן הוֹרְחָא הָאָט זִיךְ אַיְצָט פָּאָרְוָאָנְדָלָט
אַיְזָה קִירְשָׁנְבָוִים'ס פָּאַנְטָאָזְיָע אַיְזָה הַילְכָּהָן גַּלְעַכְתָּרָעָר פָּוּן דָּעָט
ニִשְׁתְּקָן מַעַנְטְּשָׁעָלָע, וּוּאָס הָאָט חַשָּׁק אַבְּעַרְצָזָאָנְדָעָרָשָׁן אַוְן
פָּעַסְטָאַיְינְגָּעָאָדָעָנְטָע טְרָאָדִיצְיָע, וּוּי : לְעַב וּסְ'אָזָות זִיךְ...

קִירְשָׁנְבָוִים הָאָט זִיךְ נִיטָּמָאָט גַּעַוְאָלָט אַונְטָרְגָּעָבָן אָט דָּעָר
טְרָאָדִיצְיָע אַוְן הָאָט מִיטָּלָע מַעַנְלָאָכְבִּיטָן גַּעַזְוָכָּט זִיךְ בָּאָ-
קָעַמְפָּן. עַר הָאָט אַלְיָוָן אַוְעָג גַּעַוְאָלָט אַוְיִסְטָרְעָטָן... דָּאָס אַמְּעָ-
רִיקָאָנוּשׁ הָאָט אִים אַבְּעָר מִיט אַוְיִסְגָּעַשְׁתָּרְעָטָע צִיּוֹן בָּאָנְגָּנָט,
הָאָט זִיְנָעָן אַלְעָ פָּאַנְטָאָזְיָעָם אַוְיִסְגָּעַלְאָכְטָמָ... דָּעָר שְׁאַפְּנָעָי הָאָט
זִיךְ לְעַצְמָעָ קָרְעָפְּטָן אַרְוִיסְגָּעָצְוָגָן, אַוְן דִּי קָאַלְטָעָ, גַּלְיְּכָנְיְּלָטְיָקָע
אַטְמָמָאָסְפָּעָרָע הָאָט זִיּוֹן פִּילְנְדוּקָע נִשְׁמָה גַּעַוְיִוְטָאָקָט...

דָּא בִּיּוֹם בְּרָעָג יִם הָאָט עַר עַס אַלְיָזָה אַיְזָה קָלָאָרָן גַּעַשְׁתָּאָלָט
דָּעַרְזָוָן...

* * *

שְׂוִוָּן גַּאנְץ שְׁפָעָט אַיְזָה דָּאָס גַּעַוְוָן. דִּי אַרְוּמִיקָע זִיְנָעָן שְׂוִוָּן

לאנג פון ברעג ים אועוק. זיו זיינען גענאגען אויסצופילן די חוקים פון זיך "פֿיקְסְן" ...
פון דער וויטנס האט זיך א שיפֵל געטראנן. א קליען שיפֵל,
געperfֵט פון איין מענטשן. ס'האט זיך געהובן איבער די כווארלייעס
און געשניטן א וועג פאר זיך...
קירשנבוים האט זיך א הוויב געטאן. א פרוילאכער שמיכל
האט זיין פנוי באדיעקט. עם האט אים הנאה געטאן, וואס דאס קליען שיפֵל טראגנט
זיך איבער די יס-כווארלייעס.

— יע, יע, פרײַנט מײַנְעַר, — האט ער צום ים געשמייכלט.
— דיאָן רום איין גרוּס, דיאָנָע וויטן און ברײַטן פֿאָרְפֵּלְיִיצְן
שטחיהם. ווען דו וואָלְסְט זיך איבער דערמאָנט, אָן איבער דיאָנָע
בָּאָרְגְּנָנְ-כּוֹוָאָלְיָעָס טָרָאָגָן זיך שְׁוּפְלָאָך, דיאָנָע שְׁמִיכְלָ-שְׁפָאָלָטָן פָּאָרָ
ניָמָן זיך פָּוּ דָעַם שִׁיקְנָאָזְשָׁנִיָּה, — דָאָן וואָלְסְטָוּ פָּאָרְשָׁטָאָגָן
דעַם כָּה פָּוּ דָאָס קליען מָאָרְדְּקָעְסְטָעְלָע...
נוּט איין מענטש איין דערטָוּנְקָעָן גַּעַוָּאָרָן, בֵּין דָו הָאָסָט
דערלוּבָט אַיְבָּר דִּיאָנָע כּוֹוָאָלְיָעָס זיך צוֹ הוּיָבָן — אָן נִיט איין
מענטש וועט פָּאָלָן, די פָּאָרְשָׁוּמָלְטָעָס מָרָאָדִיצְיָעָס צוֹ בְּרָעָבָן...
אפשר בין איך אַ קְרָבָן...

אויפֿ דאס נײַ

.1.

מירע איז אַרומָנְגָאנְגָעַן פּוֹן צִימָעַר צַוְּצִימָעַר אָוּן גַּעֲרָאַמֶּט, גַּעַז ווישט. אַלְעַ ווֹאַךְ טוֹט זַיְדָס, ווֹי אָן אַפְּקוּמָעַנִּישׁ. הַיְינַט — מַיט אַבְּזָוְנְדָעַרְעַרְ פְּרִירַד : דַּי שְׂוֻעַסְטָעַר קָוָמַט, דַּי שְׂוֻעַסְטָעַר קָוָמַט. פְּאַרְדְּרוּיִיט אַטְשִׁיפְּעַק אָפְּנַן קָאָפּ, פְּאַרְשִׁטְעַקְט אָוּן אַרְוָמְנְגָעַשְׁבַּרְ לְיעַט מִיט אַפְּאַרְטָוָךְ אָוּן אַלְטַן מַלְבּוֹשׁ, מִיט שְׁטוּבְּבָאַשְׁיַׁצְעַרְ, זַוְכַּט זַי אַשְׁמוֹצָעַלְעַ אַיְן אַלְעַ ווַיְינְקָלְעַן, פְּעַנְסְטָעַר, טִירַן ; זַי טוֹט עַס מִיט אָזָא עַרְנְסְטָקִיט אָוּן פְּאַרְאָנְטָוָוָאַרְטָלְאַקְיִיט, ווֹי אַפְּרוּמָעַר אַיד אַיְן בּוֹדֵךְ חַמָּא.

„איָין קְלִיְינִיגְסִיט“, — כַּאֲפָטַם מִירָע אַבְּיַסְלַ אַיבְּעַר דַּעַם אַטְעַם, — אַכְּכַט יַאֲרַ נִיט גַּעַזְעַן הַאַדְלַעַן. מַזְוַ שְׂוִין זַיְינַ אַגְּרוּסַע מַוְיַּה, אַכְּוּזְטָסְקָעַ, אַקְּאַמְּיוֹנוֹגְיַשׁ בְּחַוְרַתְעַ. אַירָעַ בְּרַיוּוֹ — פְּיִיעַרְ“. קָאָרְלַ האָט זַיְךְ אַוְיְפְּגָעַכְאָפְטַם. טְרוּיסְלַטְט דָס ווַיְינַל. עַר ווַיְלַ אַדְעַר צְוּבְּרַעַן, אַדְעַר אַרְוָוִים. ווַיְוִינַט שְׁרַיוּנְדִיגַט. מִירָע לְזִוְיפַט צַי, כַּאֲפָט אִים אַרְוָוִים, טְעַנְצַלְטַמִּיט אִים אָפּ דַי הַעַט אָוּן רַעַדְט — ווֹי צַו אַגְּרוּסַן : „נוּ, קָאָרְלַ לְיִבְּגַעַכְט, זַיְךְ אַוְיְמָגְעַשְׁלַאָפְןַן ? הַיְינַט דַּאֲרְפָּסְטוּ זַיְינַ שְׁטִיל, דַי מַוְעַד הַאַדְלַ דַּאֲרַפְּ קְוּמַן.“ קָאָרְלַ רִיְבַּט זַיְךְ אָזָן אַיְינַל, מַעַלְהַגְּרָהַט, ווֹאָס עַר האָט אַיְן שְׁלַאָה מַסְתָּמָא גַּעַגְעַסְן. שְׁמַיְיכְלַט אָוּן ווַיְוִזְט מִיט אַפְּינְגָעַרְלַ : — מַוְעַד הַאַדְעַ, הַיְיטַע ?

— יָא, מַיְיַן פְּיִאנְעַר, מַוְעַד הַאַדְעַ, הַיְיטַע. זַי דַּעַרְלַאְגַּנְט אָסַ אַפְּלַעְשֵׁל מַיְלַךְ אָוּן גַּרְיוּט צַו אַזְכַּעַר פְּלַאָז. בְּשַׁעַת מַעַשָּׂה חַזְרַת זַי אַיבְּעַר דָס אַפְּטַע בִּיסְלַ מַרְאַכְבַּעַנְיַשׁ : ווֹעַן קָאָרְלַ קָוָמַט נִיט, ווֹאַלְט אַוְדָאַי גַּעַוְעַן בְּעַסְעַרְ. אַפְּרִיְעַר פּוַיְגַל. מַיְטִינְגַעַן, אַוְנְטַעְרַנְמְוַנְגַעַן, הַוְהָא, לְעַבְעַרְיךְ.

הארל איז שווין דא — פארפאלאן. נאך א פאר יהא, און קארל ווועט מיטניין.
הארל קומט. אפשר ווועט זי העלפֿן. דארף שווין זיין א נרויסען, כוואטספֿע מוייד, א קאמויניש בחור'טע. בריוו — פיעער.
פיעער.

.2

די טיר האט זיך צעפְּרָאלְט און הַאֲדָל איז אַרְיוֹנִינְעָקְוּמָעַן א צופְּלָאַמְּטָע, ווי נאך א הייסן טאנצע. זי האט אַרְמוֹנָהָאַלְוָת מירען און איז געלְבִּין א פָּאָר מִינּוֹתָן אַפְּרָקִיטָטָע מִיט שׁוּעַסְטָעָרָם הענט. שׁוּעַסְטָעָרָהָאָבָן הַעֲרָצָעָר גַּעֲפָנֶת: קוֹשֵׁן, טְרָעָרָן, גַּעֲלָעָטָעָר, אוּפְּרָעָגָונָג: "מִירָע! הַאֲדָל!"
מָאָרִים האט אַוּעַקְנָעַשְׁטָעַלְט דַּי-פְּעַלָּאָך, זיך אַוִּיסְגָּעַמְּאַנְטָלְט און קָאָרְלָעָן דַּעֲרָצְיָוָט אַ נִּיעָ פְּרָיוֹד: "אַ מָוָעָהָאָדָל איז גַּעַקְוּמָעַן, אִי אַחֲדָל — אַ פְּיִיעָר."
הַאֲדָל, דו בִּיסְטָ שְׂיָוָן — אַ רְוִוָּן, — האט מִירָע אַרְפָּאַגְּזָעָגָן אַיר שׁוּעַסְטָעָרָם מַאנְטָל.
— אַ רְוִוָּטָע בְּלוּם, אַ בְּרוּנְעַנְדִּיקָע, — האט מָאָרִים צָוְעָנָבָן.
— אוֹי קוֹשֵׁט מָאָרִים שְׁיָוָן און גַּעַשְׁמָאָה. אַיך ווַיֵּלֶן נאך אַ קוֹשׁ, — האט הַאֲדָל זיך אַוִּיסְגָּעַמְּאַנְטָל מִיט אַירָעָהָעָנָעָן מִיט
מָאָרִים עַם הַאֲלָן.

מִירָע איז געלְבִּין שְׁמִינוֹן אַין אַוִּיסְגָּעַמְּאַנְטָל לְאָגָע. זיך
הַאֲט אַרְאָפְּנָעָלָזָות אַירָע אַיְוָן, זיך אַנְגָּעַמְּרָעָגְט דַּאָרְטָן אַין
הַעֲרָצָל: "די בעסְטָע זיך — שְׁמִיכְלָעָן". איז מִירָע גַּשְׁתָּאָנָעָן
און גַּעַשְׁמִוּכְלָט.

מָאָרִים איז גַּשְׁתָּאָנָעָן אַין הַאֲדָלָם הענט, ווי אַ גַּשְׁמִידְטָעָר
איַן קִיְּטָן. מִירָעָסְמָיְכָל הַאֲט עַד פָּאָרְשָׁתָאָנָעָן, דָּאָס אַיְבָּרָד
גַּעַקְיִיט אַין זִוְּן מָות, אַין ווַיֵּלֶן אַזְוִי, אַרְמוֹנָהָאַלְוָת
קָעָפְּלָאָן צּוּבְּרָוִת אַירָעָנִים.
— מִירָע, סְאָקָפְּיָע פָּוָן דִּינָעָ קָאָפְּרִיזָן, — האט זיך
מָאָרִים באַפְּרִיזָט.

קָאָרְלָהָאָדָל זיך גַּעַלְאָזָטָהָהָעָרָן:
— הַאֲדָע, הַאֲדָע.

— ע נאר, ער וויסט שווין מויין נאמען, — איז האREL צו און געטאפט דאס קינד אפ די הענט. געטאנטצט א וואלט און זיך אליאין אקאמפאנירט.
— הער א געבעעלע, — האט מארים אריינגעשרין איז פיך צו מירען.

מירע איז אריין און געגריט צום טיש. שטיפלאך און ברעלאלך ניעסן און ניגעריסיטן האבן באנלייט די בוטנס און מוייל אריין. צופייל פראנן האבן זיך אגנעיאנט אין שוועסטערס מוחות, מ'זאל רידן רואיל און גאנגע.

.3

דרער בידנער ווינטער-טאג איז צוריבן געווארן איז קיך בייס וואשן די טעלער. א סקרופנדיקע שנייאיקע נאכט האט זיך אונטערגעקופט איזן די פענסטער: „צינדט אן א ליכט — כ'ביז דא מיט מויין וויסער באָרד און רוטער נאֶז“. יונגען און בחור'טעס זיינען אריין מיט געלעכטער און רוייטע באָקן.

— א חבר'טע פון רוסלאנד, איז גאסט. דערץילט, דערץילט. אלע ווילן, איז האREL זאל באָטש אווועקשטען דעם גאנצן סאָוועטן-פארבאָנד אונמיין צימער, און זאל אלע זען.

— האREL איז א קאָרנען, — באָקלאנט מען זיך פאר מירען,
— ושהלועט א ווארט.

— איז אלע האבן זיך פארלייגט אַפְּ מיר. כ'פָּאָר נאָך ניט אוועק. ב'וועל דערץילן, דערץילן, — האט זיך האREL געד-פלאמט. — לאָמֵיר שפעס בעסער א זונגעטן, א טאנאי טאנאי, איז מ'זאל וויסן איז אמעריך, איז איך בין דא.

אונ האREL אליאין טאקע האט דאס די ערשטער א צעוווקס געטאן אירע פיסלאָה, א צעעפֿן געטאן איר סאָפָּראָנדעלע, איז
חברה האט שווין אונטערגעקופט.

געטאנטצט, געזונגען, געלאכט ביז איז שפעטער נאכט אריין. אייניצקוויז האט מען, געבאָך, געמוות ארויפציגען די מאנטלען, ארויפשעלען די קאָלאָשן און זאנן א גוטע נאכט:
„וויל מאָרגן מוֹזַעַן נִיּוֹן אִין שָׁאָפָּ אַרְיָה“, — האט מען דער-

קלערט האדל'ען מיט א שטאלצן טאן, וואס איז געווען אַרומֶד גערויימט מיט אָזָא מין באַרדייער און בענקלעניש. האדל האט דאס נאָך ניט פֿאַרְשְׁטָאַנְעַן. נאָר זִי האט געפֿילְט, ווֹי יעדער בחור און מיידל געטט עפעס צו בי אַיר אַ זְשֻׁמְעַנְיָע פֿרְיָה, לְעַבְדּוּקִיט — און לאָזָט אַיר אַיבָּעָר אַ בִּינְטָל וּוּאַכְּבָּדְּקִיט.

.4.

און די טעג האבן אַנְגַּעַחֲוִיכְּן צו ווּערְן גַּעֲוִינְגָּלָךְ אַון פְּשָׁוֵט אַין מִירָעָסָה הוּא. האדל האט שווין גַּעֲרָבָט. מָאָרִים אַין, ווֹי פֿאַר האדל'ס עַפְּכָעַ, גַּעֲגָנְגָעַן מַעֲרְסְּטָנָן צו מִיטְמָנָעַן, אַון מִירָעָ — סְרוּבָּן צו אַונְטְּרָעַנְמָנוּנָעַן. ווֹוֵיל קָאָרְל וּוֹיל נאָךְ אַלְיוֹן אַין הוּא ניט בלִיְּבָן.

נאָר מִירָעָן דּוֹכֶט זִיךְ, אַין, ווּעַן מָאָרִים מִיט האדל'ען גַּיְעַן אַרְזָוִים פֿוֹן הוּא צו אַמְּתִינְג, הַוִּיבָּן זִי אַן רִיְדָן לְעַבְדִּיק אַון לְאַכְּדִּיק. אַון ווּעַן זִי קָוְמָעַן צְרוּקָן, רִיְדָן זִי שְׂטָל אַכְּבָּסָל בִּיְיָ דּעָר טִיר, זַיְעָר סּוֹד וְאֵל אַין הוּא ניט אַרְיָין. אַון ווּעַן מָאָרִים פֿאַרְשְׁלִיסְט דִּי טִיר — פֿאַרְשְׁלִיסְט עַר אַיר זַיְעָרָעַ מְחוֹהָות. שְׁעהָן פְּלַעַגְטָן מִירָעָ זִיכְּן מִיט קָאָרְל'עָן, קוֹקָן אַין זַיְעָנָע אַוְוִינָן. אָפְּטָלָאָךְ האט זִי אַונְטְּרָעַנְהַאֲלָטָן אַיר מָוח, עַר וְאֵל נִוְתָּמָע אַפְּטָלָאָךְ האט זִי אַונְטְּרָעַנְהַאֲלָטָן אַיר גַּעֲדָאנָךְ.

פְּלַאֲצָן אַון זִיךְ דּוֹרְכְּגַעַשְׁמוּעַט :

„פֿאַרְוּאָס טְרָאָכְט זִי אָזָוִי?“

„סְמָחָרָץ.“

„הַאֲדָל אַיז דָּאָךְ אַ שְׁוּעַסְטָרָה, אַון מָאָרִים אָזָא גַּוְטָּעָר.“
„זִי אַיז לְעַבְדִּיקָה, שְׁעָנָעָר, אַ מיידָל. עַר — אַ פֿרְיָה פּוֹיְגָל.“

„קָאָרְל אַיז מִיּוֹן שְׁוֹנָא.“

„נְאָרִישָׁע מִירָעָ, לִיְיָעַן בָּעַסְטָר אַ בָּזָק.“
נאָר קִיּוֹן בָּזָק לְיִוְוָנָט זִיךְ נִיט. דִּי קָעְפָּלָאָךְ פֿוֹן דִּי צִיְּטָמָנָעָן
כָּפְּן אָוִוָּפָּה דִּי אַוְוָנָן. דִּי פְּלַעַגְטָר בָּוּכְּשָׁטָאָכָן הַוִּיבָּן אַן צו
שְׁפָרִינְגָּעָן. זִי קָאָן זִיךְ נִיט בָּאַהֲרָשָׁן.

קארל שלאפט שוֹן. איר קאָפֶ שפֿאַלְט זיך. זו בונדט אַרום אַיר שטערן מיט אַ טיכָל. זי קוּקט אַריין אַין קישָׁן:
 "רעכֶט האָבָן זַיִ... נִיט קִין אַיְגַּנְטוּם..."
 זי האָט אוּיפְּנַהֲעַרְתָּן צוֹ טראָכְטָן. אַין דער טוֹר האָט זיך
 געדראָפֶט אַ שְׁילְסָל. פָּוּן יַעֲנֵר זַיִיט דערטרָאנְט זיך אַן אַפְּרָ
 גַּרְיסַעְנֵר לאָך, אַן אַפְּנַהֲקַטְעָר קוֹשׁ.
 "אוֹיבָּרְפָּרְיוּ, גַּרְעַבְתָּ, צוֹ וּאָסָּאָן גַּהְיָוִים. גַּנְבָּה?"
 זי שְׁטַרְעַנְגָּט זיך אַן צוֹ לְיִגְּנָן אַומְבָּאוּעָנְלָאָך, אַן אַטְעָם.
 עַמְּ דַרְטְּרָאנְט זיך אַ קְרַצְעָר זַיִן: "זַיִ שְׁלַאַפְּט". אַ
 קְלָאָנְגָן פָּוּן לְיַפְּזַבָּאָרְיוּ.

.5.

מִירָע פְּלַעַגְתָּ אַמְּאָל אַומְגָעָרָן בְּלִיְבָּן שְׁטִינוֹן בַּיּוֹם שְׁפִינְגָּל אָוּן
 צִיעָּן אַ פָּאָרָאַלְעָל: שְׁוֹוָאַרְצָע אַוְיִינְן — בַּיּוֹדָע אַין דַּעַר מַמְּאָעָן
 גַּרְעַאָטָן. בָּאָקָן — זַיְנָעָן נָאָךְ רַוְּטַלְאַכְבָּר פָּוּן האָדָלְסָס. וּוּאָסָם
 — אַיְזָן זַיִ הַעֲכָרָה. מִוְּטָן צִינְגָּל שְׁלַיְּפָן זַיִי בַּיּוֹדָע דַּיְ וּוּעַדְתָּעָר
 גַּלְיָיךְ, אָוּן עַט קוּמָט אָרוֹסִים מִיט אַ היְלָכִין קָלָאנְגָן. דָּאָס בִּיסְלָס
 גַּעַבְעַדְקִיּוֹת האָט מִירָע אַבָּעָר פָּאָרְלוּזָן. מָאָרִים הוּאָט אַ הַבָּשָׂר
 בִּיסְלָס אַוּיפְּגַעְפְּרָעָטָן, אָוּן דָּאָס אַיְבָּעַרְקָעָה האָט קָאָרָל צְוּנָנוּמוּעָן.
 אָוּן האָדָל פָּאָרְמָאָנְט דָּאָךְ אַזְוִי פִּילְ פְּרַוִּישׁ לַעֲבַדְקִיּוֹת.
 "איְזָן דַּעַרְפָּאָר?"
 "קָעָן זַיִן, יַאֲדִיאָה."
 פְּלַעַגְתָּ מִירָע אַרְאָפְּבָוִינְן דַּעַם קָאָפֶ אָוּן זַיִקְעָמָעָן צוֹ שְׁטוּבָּי.
 אַרְבָּעָט.

גַּעַדְאַנְקָעָן האָבָן זַיִקְעָר עַקְשָׁנוֹת/דִּיק אַיְינְגַעְאַקְעָרָט אַין
 אַיר מוֹת. זַיִ האָט קִין אַרְבָּעָט רַוְּאִיךְ נִיט גַּעַקְעָנָט דָּוּכְפִּרְן.
 זַיִ אַ זְוּכְטָעָר הִוְתָּאָן אַרְעַסְטִירָטָן, נִיטָן נָאָךְ זַיִנְעָט טְרִיטָט, אַזְוִי
 האָט אַ טְרוּוּר בָּאָגְלָיִיט מִוְּרָעָעָן זַיִטְהָאָדָל אַיְזָן גַּעַמְוּעָן.
 אַפְּ יַעֲדָר זַיִקְעָר האָט מִירָע גַּעַזְעָן האָדָלְסָס שְׁטַעַמְפָל: מָאָרִים
 פּוֹצָט זַיִקְעָר, וּוּיְ בְּרִיעָר. קִיְינְמָאָל נִיט גַּעַטְרָאָגָן אַזְוּלְבָעָ
 גַּלְאָנְצִיקָע שָׁךְ. בַּיּוֹטָן דַּיְ קַעְלָנְעָר אַפְּטָן. זַיִן פְּנִים שְׁטַעַנְדוּסָ
 אַפְּנַעַשְׁאָבָן, פְּרִישָׂה. זַיִגְעָ גַּרְוִילְאָכָבָע אַוְיִינְן גַּלְאָנְצָן. עַר אַיְזָן נָאָךְ
 הַעֲכָר גַּעַוְוָאָרְן.

זו איר — קאלטבלוטיך געוווארן.

מייט האדל'ען זיננט ער.

“אָה, ווי נאַריש דו ווערטט, מירע.”.

מירע האט זיך גשטאַרטט. זיך אָפֶט פִּין אַוְיסגעזֿוֹלְטַט.
אלְיַין זיך אַוְיסגעַלְאַכְטַט, וואָס זַו ווֵיל מִיטַּן שְׁכַּל פָּאַרְשְׁטָאַפְּן
דעם ווַיְוִיטְּסַק פָּן הַאֲצָּצָן.

.6

האָבָן זיך שְׂוִין צוֹוִישָׁן אַיְוָנָעָן חַבְּרִים גַּעֲפּוֹנָעָן גַּוְתָּעָ פְּרִיּוֹנָט,
וואָס האָבָן זיך אָזּוּ לְבָקְלָאַךְ גַּעֲזָרָגְטַּפְּאָר מִירְעָן אָן אַיר
געַבְּרָאַכְטַט גְּרוֹסָן.

מירע האט גַּעֲפְּרַט מִוּט זַי אַקְאָמָת. אַיְוָנָעָ אָפְּלוּ גַּאנְץ
פִּין אַוְיסְגַּוְזִוְּלְטַט : “אָזָא קְלִיְּנְבָּרְגְּנְעָרְלְאַכְקִיְּטַט. קְיַיְנָעָר אָן נִיט
פָּאַרְקְּוּפְּטַט.”.

טִיף אָן הַאֲצָּצָן אָן אַבְּעָר צֻוְּגָעָמָעָן מִיטַּיְעָדָעָן גְּרוֹסָן
פָּעַסְלָעַ פּוֹלוּוֹלָר. דָּאָרְטָן, עַרְגָּעָ אָן דַּי פָּאַרְבָּאַרְגָּנְעָנָיָן, לְיִגְּנָן
זיך דַּי פָּעַקְלָאַךְ שְׁטִילְאָוּוֹק. אָן ווּעָן סְּוּוּט אַוְיפְּבָּלִיצָן אַ
פּוֹנָק, אַ פְּוַיְוָרִיכְ, ווּלְעָן דַּי פָּעַסְלָאַךְ אַוְיפְּרִוִּיסְן.
אָן דָּעַמְּאַלְטַט ווּעָט גַּעַשְׁעָן אַדְעָר — —

נָאָר גַּעֲקָמָעָן אָן דָּאָס אָזּוּ אַוְמָגְעָרִיכְט אָן קְוָרָץ אָן שָׁאָרָף :
זָוְנְטִיךְ הָאָט מַעַן צְזָאָמָעָן פָּאַרְבָּאַרְאַכְט שְׁפָעַטְלָאַךְ אָן זַיְעָר
פְּרִיּוֹלָאַךְ. הָאָדָל הָאָט אָפְּלוּ אַרְיִינְגְּנָעָנָאָסְן אָן אַיְבָּרָס גַּלְעוֹל
וּוִיְּזָן אָן קָדְלָעַן גַּעֲשָׁוֹתְהָיָם. מָאָרִים הָאָט אָפְּלוּ צְרוֹפִּיל
נָעָרְיוֹכְבָּרָט אָן זַיְעָר וּוַיְיַיְיכְ, גַּעַרְדָּט, נָאָר שְׁטִיל מִוְּטָנְשָׁמְמִיבָּלְט,
וּוּעָן אַ וּוֹיְזָהָט גַּעֲפָאַדְעָרָט.

די הַיְיָמִישָׁעָ חַבְּרִים, וואָס האָבָן מִיטְגָּעָהְלִיעָט, האָבָן אָפְּלוּ
נִיט גַּעֲטָרָאַכְט ווּעָן — —

אָן מִירָעָ הָאָט אָוִיךְ נִיט גַּעֲפִילְט, אָן — —

נָאָר מָאָנְטִיךְ אַיְנְדָּרְפִּי, ווּעָן מִרָּעָהָט זַיךְ גַּעַלְאַזְט
דוּרְכְּן עַסְּצִימָעָר, האָבָן צְוַיְּיָ וּוַיְיָסָעָ צְעַטְלָאַךְ אַיר אַיְבָּעְגָּעָ
הָאָקָט דַּעַם ווּגָעָ, די צְעַטְלָאַךְ וּוַיְיָעָן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אָפְּן טִישָׁ,
אוֹגְטָעְרָגְעָשְׁפָּאָט, ווי שְׁפִינְגָּעַלְאַךְ, מִיטַּא בָּאַפְּעַלְעָרִישָׁן אַגְּזָאָגְן :
„לְיִיְעָן שְׁנָעָל, מִרָּעָ.“.

מירע איז צונעלאָפַן צום טיש, געבעטט די צעטעלאָך איין
די ציטערנדייקע הענט. נאָר לײַענען האָט זיך געקאנט, זויל
די צעטעלאָך האָכוּן זיך גערוייצט מיט מירע'ס אויגן.
מירע האָט זיך אַראָפַגְעָזֶט אַוַּף דער סַאַפְּקָע. מײַך
אַרְיוֹנְגַּעֲזִיגַּן דעם אַטְעָם, — אַרְיוֹסְגַּעֲלָאָזֶט מיט אַ זַּיַּצַּץ. זיך האָט
אויסְגַּלְיִיכַּט אַיר פְּלִיאַצַּע אַון שְׂטָאַלְץ אַנְגַּעַשְׁטָעַלְט אִירַע אַוְינְגַּן:
„מירע!

„מער האָבוּן מיר שוֹין נוּט געקענט. אַיך ווּלְעַל הַעֲלָפָן אַיבָּעַר
מיינע כהות. קוש קַאַרְלֵעַן.
מַאֲרִים.“

„מירע!

„אנְשְׁוַולְדִּיק, שׂוּעַסְטָעַר, אַזְוַיְה האָט עַמְּגוֹזָת גַּעַשְׁעָן,
הַאַדְלַע.“.

.7

פָּנוּ יַעֲנָעַם מְאַנְטִיכַּא אַינְדְּרָפְּרִי הַאָט מִירַע אַרְאַפְּגַּעַלְאָזֶט די
אוֹיגַן אָוּן גַּעַשְׁוִינְגַּן.
שְׁטוּלַע, ווֹי אַ גַּבְּבָה, אַוְיַסְפְּאַרְקוּיפַּט דָּס בִּיסְלַעַל, זיך
אַיבָּעַרְגַּעַפְּרַט צַו אַ חַבְּרַטַּע אַיְן אַ צִּימְעָלַע.
נאָך שְׁטִילְעַר אַוּועַק אַיְן שַׁאֲפַ אַרְיוֹן.
אוֹן טָאגַן נאָך טָאגַן אַיְן מִירַע אַחִים גַּעַקְוָמָעַן, זיך באַהָאַלְטָן
מוּט אַיר קַאַרְלֵעַן אַיְן צִימְעָל אַון דָּרָטָן צַוְּנוֹיְגַּעַלְיִינְגַּט די
טעַג אַיְן אַ קְנִיפְּלָל:
— אַוְן אַז דָו ווּעַסְט ווּעַרְן אַכְּבִּיסְל גַּרְעַסְעַר, ווּלְעַל אַיך דִּיך
פִּירַן צַו דִּין פָּאַפְּפָעַן, — הַאָט מִירַע גַּרְעַדְטַע צַו קַאַרְלֵעַן.
אוֹן גַּעַלְיִינְגַּט האָט זיך בְּרוּוֹ. פְּרִינְטַע האָבוּן אַיך שְׁווֹן
גַּעַלְאָזֶט ווּסְכַן, ווֹי אַוְן ווֹאַוְיַסְטַע מִיטַּהַאַדְלֵעַן ווֹאַוְיַנְעַן. אוֹן
גַּעַוְאָזֶט האָט מִירַע, אַז יַעֲדַר בְּרוּוֹלַע מִיטַּהַאַדְלֵעַן, ווֹאַסְט
מַאֲרִים באַקְוּמַט צְוִירַק, ווֹיְלַע אַיר אַדְרָעַם ווֹיְסַט עַר נִיטַּה, אַיְן
וֹוֹ אַ קוֹיְל אַיְן זַיְן הַאַרְצָן. אַיְן דָּס גַּעַוּעַן אַיר טַרְיוֹסְטַע.
אוֹן גַּעַלְיִינְגַּט האָט מִירַע בִּיכְעַר. זַיְעַר פּוֹל — בֵּין האַלְבָּעָר
נַאֲכָט. גַּלְיִיךְ ווֹי דָּרָטָן זַיְנָעַן פָּאַרְשִׁיבָּן פְּלִיאַנְדָּר, ווֹאַס זיך מוֹוַ
דוֹרְכְּפִּירַן נַאֲר אַיְנִיכַּן.
וֹיְלַע אַיְן שְׁטִילְעַר אַון שׂוּוֹיְגַּנְדִּישְׁקָעַ גַּעַוְוָאָרָן, האָט זיך

אַיר קאָפּ נאָךְ מער געבוינן. די שועערע משא, געדאנסטען-פֿעלע,
האָט זיך געזויגן צו דער עיד.
חֲבִרִים אָוֹן פְּרִיְנֶם, וְוָאָסּ הָאָבָּן זַי זָעַלְתָּן בָּאָגָעָנָט, הָאָבָּן
זַי בָּמְעַטּ נִימֵּט דְּלִקְעָנָט: —
— וְוָאָסּ אַיְזָן גַּעֲשָׁעַן מִיטּ אַיְדָּה, מִירָעָ? —
— אַ פְּיֻעָר. מִין זָוּן וְוָאָרטָם אַפְּ מִיר. אַנְטְּשָׁוְלְדִיקְטָם.
קוֹרְץ אָוֹן נִימֵּט מַעַר. מִירָעָ האָלָט אַיְצָט אַיְנָמִיטָן פְּלָאָן.
זָאָל וּוּעָלָט וּוּאָרטָן, נִישָׁקָשָׁה.

.8

אַפְּ אַ שְׁטִילָעָר נָסּ אַיְזָן פְּילָאָרְלְפֿיעָה האָט זיך אָוֹן אַ שְׁבַּת
אָוֹונָט צַעֲשְׁפְּרִיְיט אַ חֲוִילָאָנְקָעָגְעָזָאנְג, דָּאָס אַיְזָן גַּעֲפָעָמָעָן פְּוֹן
די נִיוּעָ שְׁכָנִים. „מְאָדָנָעּ מְעַנְּשָׁנָן — הָאָט גָּאָס גַּעֲמָרְמָלָט —
גַּעֲהָעָרָט? — אַ דְּוָיטָן בְּרוּתָה.“
רעדרעם האָבָּן דָּאָרטָן גַּעֲפָלְאָקְעָרטָן, הָעָנָט זִינְגָּעָן אַזְשָׁ צַעָּר
טרָאָסְקָעָט גַּעֲוָוָאָרָן. פִּיסּ הָאָבָּן אַוִּיסְגָּעָה אָפְּקָעָטָן רְוִיסְיָעָ טָעָנָעָ
אָוֹן אַוִּיסְגָּעָה זְגָעָט — אַמְּרָרְקָאָנִישָׁ. לִידְעָר — פְּוֹן נָאָר
דָּעָר וּוּעָלָט. וּוֹיְן האָט זיך גַּעֲגָסָן, וּוּי — סָאָרְדָּעְוּוֹאָסָעָר.
הָאָדָל אָיְזָן גַּעֲזָעָסָן אָוֹן אַ זִּוְּמָט, אַ שִּׁינְעָנְדִּיקָעָן, נָאָר נָאָר
שְׁוֹאָרָן צַוְּהָלִיעָן. מָאָרִים אָיְזָן אַרְוָמָנָגָנָגָעָן, מִיטּ יְעָדָן גַּעֲכָפָטָן
אַ שְׁטִיקָל שְׁמוּעָם, בָּאַשְׁמִיכָלָט, פָּאָרְרוּכְּבָרָט אָוֹן זיך פָּאָרְטָאָכָטָן.
לְאָנָגּוֹן טְרָאָכָטָן האָט חֲבָרָה נִימֵּט גַּעֲלָאָזָט — הָאָט עָרָגְעָמוֹזָט
טְאָנָצָן מִיטּ בְּחוֹרְטָעָם אַ קוֹיְלָאָכְרוֹקָם. עָרָה האָט זיך אַלְעָמָעָן
בָּאַשְׁמִיכָלָט, פָּאָרְרוּכְּבָרָט אָוֹן זיך אַוִּיסְגָּעָרְיִיטָט פָּאָרְטָלְעָרָט...
אוֹן וּוֹעַן מִירָעָה האָט גַּעֲפָנָט די טִיר, זִינְגָּעָן אַלְעָ גַּעֲבִילְבָּן
שְׁטִיְין מִיטּ אַפְּעָנָעָ מִילְּעָר, אַוִּיסְגָּעָה שְׁפָרִיְיטָה העָנָט. הָאָדָלָם
אוֹיְגָעָן הָאָבָּן שְׁוֹן גַּעֲהָאָלָטָן בְּיָם אַרְוִיסְשְׁפָרִינְגָּעָן. נָאָר מָאָרִים
הָאָט זיך אַ רְוַאְיקָעָר אַרְאָפְּגָעָבָוָיָן אָוֹן גַּעֲרוֹפָן מִיטּ העָנָט קָאָרְלָעָן.
מִירָעָה האָט קָאָרְלָעָן אַיְינְגָּעָרְיִיטָט אַ סּוֹדָה, אַיְזָן עָרָגְעָלְאָפָּן
צַוְּמָאָרִים?: — פָּאָרְפָּאָ.

מָאָרִים האָט קָאָרְלָעָן גַּעֲקָוָשָׁט.

די קאמפאניע האט געמאכט בלויין איין באוועונגונג, אַ פרעננדישע.
 מירע האט זיין נאך אַ קוֹק געשענט, אַרְאָפֶנְגָּעָלָזָוֶט דעם קאָפֶ
 אָוּן איין אָרוּים.
 זי האט שנעל געשטעפט אַירָע טרייט צום וואָקוֹאַל, די פִּים
 זאלַן נוּט וועלַן פָּאָרָאָטֶן.
 ווינטֵל האט געטְרִיךְנֵט טרערן אַה בָּאָסֶן אָוּן שׂוּוּיִם אַה
 שטערן.
 אָפֶן וועג קיון ניַו יאָרָק אָיוּ מירע געפָּאָרָן בָּאָגְּלִיּוּט מִוּט
 צוּוּיִ טְרָאָכְּטוּנְגָּעָן:
 "איין וועלַט שׂוּוִין דָּוְרְכָּגְּעָלְעָבֶט".
 "אַיְצָט — אָפַ דָּאַס נַיִ".

מַאֲקָם פֻּרְלָאָוּ

גִּירְזֵי אָדָר

מערוי איזו מיט אימפטעט אריינגעלאָפֿן אין הויז און האט מיט זיך אריינגעטערָאנַן אַ שטראָם באָנַיסטערונגֶן. נאָך זוייענדַיך באָ דער טיר האט זו שווין געלאָזֶט פִּילְן אַיר פְּרוּלָאָכְבָּעַ שְׁטִימְוָנֶג, ווען זו האט צו זיך אלְיוֹן גַּעֲרָדֶט: «אָ, דּוֹשִׁי! וּתְהַאֲטָה עַי סּוּעַל טְאַזְּבָּס!...».

אין הויז זייןען גַּעֲזָעַן עַטְלָאָכְבָּעַ מעַנְטָשָׁן, גַּעֲסָט, גַּעֲסָומָעַן צו אַירְעַ עַלְטָעַרְן. מערוי האט גַּעֲצָוִינַן אַלְעַמְעַנַּס אַוְיפְּמַעְרְקָזָאַמְקִיַּט מיט אַיר זוילְדַעַר צְוְפְּרִידְנִיכִיט; זו האט צו אַלְעַמְעַנַּס גַּעֲוָאָרְפָּן אַ פָּאָרְבִּינוּיְעַנְדִּיקְן «הַעֲלָלָאָג, פִּוְּפֶלְלָאָג», איזו צְוְגַּעַלְאָפָּן צו דער מַוְתָּעָר, וואָס האט נַאֲכַנְגַּעַקְטַּט אַיר יַעֲדָן טְרָאַט אַזְוָן זו טְאַכְּטָעַרְישָׂ אַרְוָמְגָעַ נָוְמָעַן, אַוְיפְּהַוְיְבָנְדִּיךְ בַּעַת מַעַשָּׂה דַּי לִינְקָעַ פּוֹס בַּיּוֹן טִישׁ. דַּי מַוְתָּעָר האט זיך כּוֹמְרָשֶׁת גַּעֲפְּרוֹאָוּת בַּאֲפְרִיעַן פָּנוֹן אַיר טְאַכְּטָעָרָס פְּלַזְלִימְדִיקְן אַרְוָמְנָעָמָעַן. דַּאֲךְ האט זו גַּעֲוָאָרְפָּן מוֹר טָעַשׁ, צְוְפְּרִידְעַנְעַבְלִיקְן צו אַלְעַ אַרְוָמִישׁ, זוֹ אַיְינָרְזָאנְטָן: זָעַם, סְאָרָאָג טְעַכְּטָעָרְלָ...».

מערוי האט אַבְּעָר דַּי מַוְתָּעָר אַזְוָן גִּיר נִימְט אַפְּנָעָלָאָזָן, זו גַּעַד טְוַלְיָעַט צו זיך אַזְוָן צְוְפְּרִידְן דְּרַצְיָילְטָן:

— יוֹ נָאו, מָא, אֵי עַמְגַּאֲנִינְג אָטוֹם נַיְוָאִירָס אַיּוֹ.

— וּוֹאָהָהִן? — איזו שווין דַּי מַוְתָּעָר עַרְנָסָט גַּעֲוָאָרְן. — דַּוְּ פָאָרָסָט מיט אַזְוָן אַלְעַמְעַנַּס.

— «אָ, דּוֹשִׁי!» — האט מערוי ברוֹגָן גַּעֲנַטְפְּרָט, — «אַיּוֹ נַיְוָאִירָס אַיּוֹ?» אַיך מַעַג נִיּוֹן, אַזְוָן טְאַקָּעַ בַּיּוֹ שְׁפָעַט באָנָאָכְט אַוְיך...».

— מיט וּמַעַמְעַן וּמַעַסְטָו נִיּוֹן אַזְוָן וּוֹאָהָהִן? — האט זיך שווין דער פָאָטָעָר, אַ פְּרִינְטָאָכְבָּעַר מַעַנְטָשָׁן, אַרְיְינְגַּעַמְישָׂט.

מערוי איז צונגעלאָפּן צום טאטַן :

— אַ פָּאַ, אַלְעַ נִיעַן... אַן אָוִיטָאָמָּאָבּוֹל... „וּוְאַנְסַ עַי אַירַ“
מען מען...

דער פָּאָטַעַר האָט אַיר נַאֲדַנְתַּס גַּעֲנַטְפּוּרַטַּ, נַאֲרַ מַיוֹאַשְׁ/דִּיקְּ
גַּעֲקַוְתַּ אַף אַירַ. נַאֲכַדְּעַס אַיז זַיְן פְּנִים בַּאֲדַעַטַּ גַּעֲוֹאָרַן מִיטַּ
טִיפַּן עֲרַנְסַט אָזֵן בַּאֲזַאַרְגַּטְקִיַּטַּ. מַעַרְיַהַ אָט דַּאֲס שַׁוְּן אֶבְּעַר נִיטַּ
בַּאֲמַעַרְקַטַּ, וּוֹיְלַ זַי אַיז שַׁוְּן גַּעֲוֹעַן אַין צַוְּיַיטַן חַדְרַ אָזֵן וּוֹי צַדְרַ
אַלְיַן גַּעֲמַרְמַלְטַ :

„אַ, שַׁוְּרַ, אַיְם נַאֲדַנְגַּן מַוְּנוֹ, אָפְּילַו אַירַ נִיטַּ וּוּעַלְן... אַיְם
וּוֹיְלַ הַעַוְּ סָאמַסְ כּוּוּלְ טַאַיְם...“

מַעַרְיַסְ עַלְטַעַרַן זַיְנַעַן גַּעֲוֹעַן אַרְיַבְּרַגְּעַקְּוּמַעַן פּוֹן אַזְוַרְאַיִדְ
נִישַׁ שְׁמַעְטַלְ. גַּעֲקַוְתַּ זַיְנַעַן זַיְיַ בַּיְידַעַן נַאֲךְ אַלְסַ יַוְנְגַע קִינְדַּרְ.
אַיְטַעַ, מַעַרְיַסְ מַאֲמַעַ, דַּאֲן אַ יַוְנְגַע מִיְּדַלְ, אַיז אַרְיַיְנְגַעכְאַבְּטַ
וּוֹאָרַן אַין דַי נַעַגְלַ פּוֹן דַעַם אַמְּעַרְקַאְנִישַׁן סַוּעַטְ-שַׁאַפְּ ; דַאֲן הַאָט זַיְ
נַעַמְרַכְטַ אַ סְדַּד וּוֹעַגְן דַעַם אַרְיַמְעַן אַרְבְּעַטְ-לַעַבְן אָזֵן הַאָט אַין אַיְטַ
הַאֲרַצַּן גַּעֲטַרְאַגְן אַ שְׁטַאַרְקַן פְּאַהְדְרוֹס אַף דַי בַּאֲלַעַבְאַטִּיםַ, וּוֹאַסְ
אַוְנַעַטְרַדְרִיךְן אַזְוַי גַּרְזַוְזַם דַי אַיְמַוְנְגַרְאַנְטַן.

זַי הַאָט בַּלְיַיְן גַּעַטְרַאַכְטַ וּוֹעַגְן דַי אַוְמְגַלְקַלְאַבְעַ אַיְמַוְנְגַרְאַנְטַן,
וּוֹיְלַ דַאֲס אַיז דַעַמְלַט גַּעֲוֹעַן אַירַ אַטְמַאְסְפַּרְעַ. נַאֲךְ בֵּין הַיְנִינְטַ
זַיְנַעַן בָּאַירַ אַין זַיְנַעַן פְּאַרְכְּבַלְבִּין אַטַּ וּיַעַגְנַע חַדְשִׁים אַין יַאֲרַן, וּוֹעַגְן
זַיְהַאָט אַירַעְטַעְגַּן בָּאַ דַעַרְ מַאְשִׁין פְּאַרְשַׁטְעַפְּ ; וּוֹעַגְן דַי בַּלְיַיְן
בָּאַטִּים זַיְנַעַן אַיבָּעַר אַירַ רַוְּקַן גַּעַשְׁתַּאַנְעַן אָזֵן גַּעַטְרַיְבִּין וּוֹי
מַעַן תְּרִיבַת אַשְׁקַלְאַפְּ.

אַיְטַעַ הַאָט נַאֲךְ אָפְּילַו הַיְוִינְטַ לִיבַ צַוְּ דַעְרַצְיַיְלַן וּוֹעַגְן פִּילַ
אַינְצִידְעַנְטַן פּוֹן יַעַנְגַּר צִיְּטַ ; נַאֲרַ אַטַּ דַי דַעְרַפְּאַרְוִינְגַ גַּוְצַטְ זַיְ
זַיְיַעְרַ זַעְלַטְן, אָזֵן דַאֲס אַיְזַיְבַּיְן אַין דַעַרְ צִיְּטַ וּוֹעַגְן זַיְ קַוְמַטְ זַיְ
צַזְזַעְמַעְן מִיטַ אַירַ אַרְיַמְעַרְ משְׁפַחַת... מַאֲזַלְ דַי מַשְׁפַחַה וּוֹיסְ;
וּוֹאַסְ זַיְ, אַיְטַעַ, הַאָט דַעְרַגְנַעַטְאַכְטַ... דַעְרַצְיַוְטַ זַיְ, אַזְ אַמְּאַלְ הַאָט
אַ נַאֲדַל אַין אַירַ פְּינְגַרְ אַרְיַיְנְגַעַטְאַנְצַט אָזֵן זַיְדַ אַיבְּגַעְרַאַרְאַן.
זַי הַאָט דַאֲן פּוֹן וּוֹיְטַאַס שְׁטַאַרְקַ גַּעַשְׁרַיְעַן אָזֵן זַיְנַעַן גַּעַצְזַוְאַנְטַ
גַּעַן אַרְוַנְטַעַרְצַוְלַוְיַפְּן אַין שְׁפִיטַלְ. דַי נַאֲדַל אַין אַ פָּאַרְ מִינְטוֹ
אַרְומַ אַרְוַיְסְגַעְצַוְיַנְן גַּעַוְאָרַן אָזֵן זַיְ צַוְּרַק אַרְוַיְפְּגַעְמַעְן אַרְיַ

בעטן. אַרְוּם אָוֹן אַרְוּם הָאָט זֶה פָּאֶרְלָאָרְן אַ פָּעֶרְטָל שְׁעה, אָוֹן וּוֹעֵן
עַם אִיז גַּעֲקוּמָעַן צָום צָאלָן, הָאָט דָּעַר בָּאַלְעַבָּאָס אַרְוֹנְטָעַרְגָּעַנוּמָעַן
דַּי עַטְלָאָכָּע סְעַנְטָן.

דַּעַרְצְּיוּלָט עַם הַיְּינָט אִיטָּעַ אָוֹן טָוָט אַפְּטָא אַזְּפִּי: שְׁוּעָר
גַּעֲעוּן אַמְּאָל צֶה לְעַבְּן... .

הָאָט אִיטָּעַ דָּאָן אִין אִיר עַלְנְטְּקִיּוֹת אַ פִּיסְמָאָס גַּעֲוָכָט. זֶה
הָאָט גַּעֲפָנָעַן אַ גַּעֲלַבְּטָן, אַוְיךָ אָזֶן אַרְוּמָעַר שְׁנִידָעָר; אַ גַּעֲוָנְטָעַר
וּוֹנְגָן אִיז עַר גַּעֲוָעַן: בָּעַרְחָט אָוֹן אַרְיוֹנְגָּעַנוּמָעַן אָוֹן זֶה צָום

וּוֹעֵן בָּעַרְחָט אִיטָּעַן אִין דַּי אַרְעָמָס אַרְיוֹנְגָּעַנוּמָעַן אָוֹן זֶה צָום
הָאָרְצָן גַּעֲדְּרִיּוֹת, הָאָט אִיטָּעַ אַרְיוֹרָפִּיסְמָאָל אַושְׁבָּת בֵּין צֶה דַּי אַקְסְּלָעָן
אוּפְּגָנְהָוִיבָן. זֶה הָאָט אַפְּיָלוֹ אַ פָּאֶרְ מָאָל פָּאֶרְ אַזְּזָאָשָׁפִּיל גַּעַל
פְּרוֹאָוָט אַיְבָּעָר בָּאַקְּן דַּעֲלָאָגָגָעָן, נָאָר בָּעַרְחָט חָווִי זֶה גַּעֲוָנָטָן
נוֹה אַוְיךָ אַ שְׁיָוָעָן, לַיְּבָאָכָּע שְׁפָרָאָךְ פָּאֶרְמָאָנָט. גַּעֲרָדָתָהָט עַר
קָלוֹגָן אָוֹן אַוְיסְגָּעַרְעַבְּנָט, אַיְבָּרְהָוִיפָּט נָאָר, וּוֹעֵן עַר אִיז אַבְּיָסְעָלָעָן
אִין הַתְּפָעָלוֹת אַרְיוֹן, הָאָבָּעָן זֶיךָ זְיַינָעָן וּוֹעַרְטָעָר וּוֹי אַלְטָעָר גַּטְעָר
וּוֹיְוִין אִין אִיטָּעַס נְשָׁמָה אַרְיוֹנְגָּעַנְאָסָן.

אָוֹן אִיטָּעַ הָאָט פָּאֶרְשָׁטָאָגָעָן בָּא זֶיךָ: אַיךָ הָאָבָּאָס לִיבָּ, דָעַם
בָּעַרְעָן. אִין אַרְדִּים מִידְלָל בֵּין אַיךָ, אַרְבָּעָטָן שְׁוּעָר אַרְבָּעָט אַיךָ, אָוֹן
דַּי עַלְנְטְּקִיּוֹת נָאָגָט מִיּוֹן נְשָׁמָה אַרְוִוִּס... סְאִיזָן דַּאְךְ אַזְּזָוִי גַּוְטָן צֶה
הָאָבָּן אַמְּאָן, אַטְמָאָקָע אַזְּזָאָשָׁאָוּ בָּעַרְ, אָוֹן לְעַבְּן צְוֹאָמָעָן. עַר וּוֹעַט
מִיּוֹן עַלְנְטְּקִיּוֹת פָּאֶרְמָוִיּוֹן, מִיר וּוֹעַלְן בִּיְדָעָ אַחֲרָיָהָט
בִּיְדָעָ אַרְבָּעָטָן אָוֹן צְוֹפְּרִידָן זֶיךָ... .

אַזְּזָוִי הָאָט אִיטָּעַ בָּא זֶיךָ גַּעֲטָרָאָכָט. בָּעַרְעָן הָאָט זֶה אַבְּרָאָרָאָזָוִי
נִירָן נִוְתָן נָאָכָנְגָעָבָן. זֶה הָאָט לִיבָּ גַּעֲהָאָט אִים צֶה זֶה זֶה פָּאֶרְמָאָכָטָן.
סְאִיזָן דַּאְךְ זֶיךָ אַיְנְטָעָרָסָאָט צֶה זֶה, וְאַט דָעַר גַּרְוִיסָרָר בָּעַר
בָּלְיוֹבָט אַוְמָעְטִיקָט צְוָלִיבָט אַט דָעַר קָלוֹנָעָר אִיטָעָן, אָוֹן אִיטָעָן אִיז
נוֹט פָּאֶרְגָּבָעָטָעָהָיִיט אַיְפָּצְחָוִיּוֹבָן דַּי אַוְינָן אָוֹן זֶה זֶה זֶה פָּאֶרְ
טָרָאָכָטָן בְּלִיסָן; וּוֹיסָן, אָזֶן אַפְּיָלוֹ בָּעַרְמָס שְׁפָרָאָךְ אִיז נִוְתָן גַּעַנְגָּרִיךָ
אַוְיסְצְּדָרִיךָן זֶה זֶה אַיְצְטִיכָע שְׁטִימָוָנָגָן.

נָאָר דָעַר חָתָ�ה זְיַינָעָן זֶה בִּיְדָעָ גַּעֲנָאָגָגָעָן אַרְבָּעָטָן, נָאָר וּוֹעֵן
אַסְיָנְדָאָרָן אַיְזָנָעָן, אָוֹן אִיטָעַ הָאָט מָעַר נִוְתָן גַּעֲקָעָט אַרְבָּעָטָן,
אִיז זֶה זֶה אַוְיךָ פָּאֶרְצְׂצְׂוִוִּיְּפָלָט נִוְתָן גַּעֲוָאָרָן: עַרְגָּעָץ אִיז דָעַר אַיְסְטָהָסָאָיד
גַּעַטָּאָ, אִין אַ שְׁמוֹאֶצְיָקָעָר גַּעַסְסָ, הָאָבָּן זֶה עַטְלָאָכָּע חָדְרָיָם גַּעֲנוּמָעָן

ארויסגעהאנגען אַ מודעה, אָז דאָ ווערטן „בְּאֶרְדָּעָרֶם“ אַנְגַּעַנוּמוּן, אָז פון אַט די „בְּאֶרְדָּעָרֶם“ האַט אִיטָּע טאָקָע גַּהֲאַלְפָן די הוֹז אַוְיפָּז צַהָּאַלְטָן.

הָאַט אִיטָּע גַּעֲרְבָּעַט שְׁוֹעֵר אָז יְעַנֵּעַ צִיְּטָן. צַופְּרִידָן אֲבָעָר אָז זַי גַּעֲוָעָן, וּוֹיְל בָּעָר אָז דָּאָ צַו אַיר אָזָוִי לִיבָּלָאָד אָזָנוּ נָוָת גַּעַד וּוֹעַן. קְוֻמְעַנְדִּינְג פָּוֹן דָּעָר אַרְבָּעַט, פְּלָעַנְט עָר צַוקְמוּעָן צַו זַיְוָן זַיְוָנָג וּוֹיְבָּל, זַי וּוֹאָנִיק אַ הַוִּיבָּטָן, צַוְּדוּרְפָּוִין צַו זַר אָזָן אַחֲרְצִיכָּן קְוּשׁ טָאָן אָזָן שְׁטָעָרָן. אָשְׁמַיְיכָל הָאַט שְׁטָעַנְדָּג אַיְבָּעָר זַיְוָן פָּנִים גַּעַד שְׁוֹעָבָט. אָזָנוּ דָּאָס הָאַט זַיְוָן בִּירְדָן מָוֵת צַוְּגָעָבָן. אִיטָּע הָאַט הַוִּיך אָזָן בְּרִוִּיט גַּעֲלָאָכָט אָזָן בָּעָר הָאַט בְּרִוִּיט אָזָן צַופְּרִידָן גַּעַד שְׁמַיְוּכָלָט.

וּבְפִרְטָן נָאָד וּוֹעַן דָּאָס עַרְישְׁטָע קִינְד הָאַט אַנְגַּעַנוּחוּבוּן אַונְטָעָרָד וּוֹאָקָסָן, וּוֹעַן דָּאָס קִינְדִּישָׁע שְׁפִיל הָאַט זַיְד אָזָן הוֹז גַּעֲלָאָזָט פִּיוֹן, הָאָבָן זַיְוָן אַודָּאָי גַּעֲפִילָט נְלִיכָּלָאָד. אִיטָּע הָאַט אַפְּגַּעַשְׁאָצָט דָּאָס פָּאָרְלָאָזָן פָּוֹן שָׁאָפָּ, אָזָנוּ אַיר אַיְצְטִיכָּעָר אַרְבָּעַט הָאַט זַיְוָן אָז אַומְּמָאַפְּהָעָנְגָנְיָקִיט אָזָן גַּעֲלָעָנְהָיוּת אַפְּצָוּשָׁפָאָרוֹן אַ פָּאָר דָּאָלָעָר.

זַיְוָנָעָן יָאָרָן גַּעֲלָאָפָּן. עַמְּ זַיְוָנָעָן גַּעֲמָוּעָן נָאָד אַ פָּאָר קִינְדָּעָרָאָד, אַ פָּאָר אַפְּגַּעַשְׁפָאָרָטָע „גְּרָאָשָׁנָם“ אָזָן שַׁוְּוִין אַוְיד פָּאָרָן. וּבְפִרְטָן נָאָד, אָז בָּעָר הָאַט גַּעֲרָאָנָן זַיְוָעָר אַ נָּוָטָע שְׁטָעַלְעָ פָּוֹן אַ פָּאָרְוָאַלְטָעָר אָז אַ נָּרוּסָעָר קְלִיְּוָרְדְּפָאָבָרִיק, אָזָנוּ דָּאָד אַודָּאָי גַּוּט.

די נָוָטָע שְׁטָעַלְעָ אָזָן זַיְוָדָךְ אַ צַּוְּפָאָל גַּעֲקָוּמָעָן.
איַן דָּעַם שָׁאָפָּ, וּוֹאוּ בָּעָר הָאַט גַּעֲרְבָּעַט, הָאַט זַיְד עַפְּבָּעָם גַּעַד
טוּמְלָט. דָּעָר בָּאַלְעָבָאָס הָאַט גַּעֲיָאנְט דִּי אַרְבָּעַטָּר נָאָד מַעַד זַיְיָ
גַּעֲוַיְינְטָלָאָד. אַרְבָּעַט וּוּרְט גַּעֲמָאָכָט אָזָנוּ גַּלְיָיךְ אַפְּוּקָגָנִישָׁקָט פָּוֹן
שָׁאָפָּ. אַלְעָ אָזָן שָׁאָפָּ זַיְוָנָעָן אַנְגַּעַשְׁטָרִיָּינָט : וּוֹאָס אָזָן דִּי יָאָגָעָ
נִישָׁ ? בָּעָר אֲבָעָר זִיצְט אַיְגָנָעָהוּקָרָט אַיְבָּעָר זַיְוָן מַאֲשִׁין אָזָן
שְׁוֹוִינְגָט. עַפְּבָּעָם אַ נָּרוּסָעָס סָדָר וּוּבָט עָר אַיְצְט אַרְיָוָן אָזָנוּ אַט דָּעַם
גַּעֲשָׁטָעָפָּ. נָאָד דָּעָר אַרְבָּעַט אָזָן בָּעָר גַּעֲבִילָן דָּעָר לְעַצְטָעָר אָזָן
שָׁאָפָּ ; וּוֹעַן אַלְעָ זַיְוָנָעָן זַיְד צַוְּגָעָנָעָן, אָזָנוּ בָּעָר אַרְיָוָן אָזָן „אָפִים“
אוֹן הָאַט כְּמַעַט זַיְוָאָפָּן וּוֹאָנָס גַּהֲאַט מִיטָּן בָּאַלְעָבָאָס אַט אָזָן
מִין גַּעֲשָׁפָרָעָךְ :

בְּ אַ לְעַבְּ אַס : חָעָר, בָּעָר, דָו בִּיסְטְּ מִוְּיָנָר אַ פְּלִימָנִיק

און פאָר דיר קאָן אַיך ווֹר פֿאַרטּוּיּוּן. דו בִּיסְט אַ בְּלָאַטּוּר יונְג אָוּן מֵיר וּוּלְּן קָאנְנָעַן דֻּעַם „דוֹשָׁאַב” דּוֹרְכּוּפּוּן.
בּ עַ דּ : כְּמַיּוֹן, פֿעַטּוּר, אַיך ווֹיל אַ לְּעַבּוּן מַאֲכָן... מַיּוֹן
איַטּוּ אַרְבָּעַט צָו שְׂוּוּרָר... אַיך ווֹיל נִיטּ קִיּוּן גַּעַלְתּ, נַאֲר אַ גַּטּוּ
שְׁטַעַלְעַ...
דַּעַר פֿעַטּוּר, אַ אַיך, זָוָס האָטּ שְׁוֹין אַ סְּךּ דּוֹרְפּאַרְוּנְג אַיִן

אַמְּעוֹרִיקָאַנְיִישָׁן לְעַבּוּן, האָטּ אַ שְׁמִיוּכְלַעְטָאָן. ערַה האָטּ ווֹר אַוְּפּ-
גַּעַשְׁטַעַלְטַט אָוּן בּעֶרְעַן אַיבְּכָר דוּ בּוּרִיּוּט פֿלוּזִיכּוּס גַּעַלְאַפּּט : בּעֶרְעַן
עַס אַיּוֹ אַלְרִוִּיט ! דוּ בִּיסְט אַ גַּטּוּר בּעַלְמַלְאָכָה אָוּן דוּ וּוּסְט
מַיּוֹן פֿאוּרוּאַלְטּוּר וּוּרְעַן... אַ הַונְּדַעַטּוּר אַ וּוּאָה. גּוֹט ?
בּעֶרְעַס אַוְּיִינְס האָבּוּן הַאָבּוּן דּוֹרְשָׁרָאַקְּן אָוּן מִיטּ נִיטּ וּוּינְס אַיְבּוּרְ-

רָאַשְׁוֹנְג אַנְגַּעַקְוּט זְיַוִּין שְׁמִיוּכְלַעְנְדִּיקְּן פֿעַטּוּר. אַיִן דַּעַר מִינּוּט
הַאָבּוּן ווֹר שְׁוֹין צַעַנְדְּלִיקְעַר בּוּלְדַּעַר פּוֹן גַּוְתּוּן לְעַבּוּן גַּעַשְׁאַקְּלַט פֿאַר
זְיַוְּנָע אַוְּיִינְס. ערַה האָטּ נַאֲרִנְיִשְׁטּ גַּעַזְאַטּ, נַאֲר שְׁטַאַרְקּ שְׁטַרְקִיט
דֻּעַם פֿעַטּוּרְסּ הַאַנְטּ.

און נַאֲכְדָּעָם : אַפְּגַּעַמְאַכְּט ! אַ, זְאַלְּן דוּ „סָאַמְפְּאַנִּים” אַיִינְ
גַּעַזְוְנְלְעַן וּוּעַר ! זְיַוְּנְעַן גַּעַזְוְנְג רִיךְ ...
בּעַרְהַאָטּ דָּאַן גַּעַנוּמָעַן אַפּ ווֹר אַ רְזִזְקָאַלְיָשּׁ אַרְבָּעַט . זְיַוִּין

פֿעַטּוּר האָטּ עַס מַוְרָא גַּעַהְעַט דּוֹרְכּוּפּוּן אָוּן בּעַרְהַאָטּ אַיִם גַּעַמוֹזְט
אַרְיוֹיסְחַעַלְפּּן : ערַה אַיּוֹ פְּאַרְטּ יונְג אָוּן גַּעַזְוְנְמָן. פֿאַר אַיִם וּוּעַט עַס
זְיַוִּין גַּרְינְגַּעַר דַּוְרַק דֻּעַם דָּאַךְ אַרְיוֹיסְפּּרִיכְוּן אָוּן פּוֹן דָּאַרְטּוּן מִיטּ דַּעַר
וּוּאַנְטּ וּוּאַס פֿירְטּ צָוּ „יאַרְדּ” ווֹר אַפְּפּן פְּאַרְקָאַן אַרְוֹנְטּוּרְגְּלִיטְשָׁן.
דַּוְרַק דַּעַר טִיר קָאַן מַעַן נִיטּ אַרְיוֹיסְגִּינְיָן, ווֹיְלָעַס שְׁטַעַקְטּ אַ גַּעַפְּאַר
אַיִן דֻּעַם...
בּעַרְהַאָטּ דֻּעַם „דוֹשָׁאַב” גַּוְטּ דּוּרְכּוּנְפּּוּרְטּ כָּאַטּשּׁ זְיַוִּין בּוּרִיּוּט

הַאַרְיִין האָטּ שְׁטַאַרְקּ שְׁטַעַלְאַפּּט אָוּן אַיּוֹ זְיַוִּין קָאַפּ האָבּוּן ווֹר שְׁרַעַנְ-
דִּיקְעַפּ פֿאַרְשְׁטַעַלְגְּוֹנְגָעַן גַּעַבְאַמְבָלְטּ ; דָּאַךְ האָטּ ערַ אַפְּיָלוּ אָן אַיְטָעַסּ
וּוּיסְן דָּאַס דּוּרְכּוּנְפּּוּרְטּ, ווֹיְלָעַס אַיּוֹ שְׂוּרָר פֿאַר אַיְטָעַן צָו אַרְבָּעַטּ.

בּעַרְהַאָטּ צְוֹזָעַמְעַן מִיטְיַין פֿעַטּוּרְסּ קְלִיּוּדְעַרְ-פֿאַבְּרִיךְ גַּעַוְאַקְּסָן.
דַּעַר פֿעַטּוּר האָטּ זְיַךְ אַיצְטּ אַן בּעֶרְעַן סִיּוֹן קָעַד נִיטּ גַּעַטְאָן. ערַה
הַאָטּ אַיִם גַּעַהְאַלְטּוּן בּמַעַט ווֹי אַ שְׁוֹתָף צָו זְיַוְּנָע גַּעַשְׁעַפְּטָן.
איַטּוּ הַאָטּ שְׁוֹין מַעַר קִיּוּן „בָּאַרְדְּעָרְסּ” נִיטּ גַּעַהְאַלְטּוּן. זְיַהְאָטּ

זיך אפֿגעבען מיט פּוצַן און צוֹאָן אִירַע קִינְדּעֶרְלַאַךְ, וועלכּע זַי
האָט שְׂטָאָרָק לֵיב גַּעֲהָאָט. די קִינְדּעַר זַיְנְעַן שְׁוִין אַוְיסְגּוֹאָסְקָן.
אַרְבָּעַתְן דָּאָרְפָּן זַיְיַ נִיטַּ גַּיְינַן, ווֹיֵל דָּעַר "פָּאָ" מַאֲכַט דָּאָךְ פָּאָר זַי
אַשְׁיְוִינְעַם לְעַבְן... .

בער ווערטט אַ בְּכּוּדְרַיְקָעַר אַיְדַּה. זַיְן בּוֹיד וּוּאַקְסַט פּוֹן טַאגּ
צַו טַאגּ. עַס אַיְזַי נִיטַּאַ מַעַר דָּעַר אַמְּאָלִיקָעַר גַּעֲזָוְנְטָעַר גַּעֲלַעַכְטָעַר
אוֹן שִׁינְעַן שְׁפָרָאָךְ; זַיְן גַּאנְצָעַר קִעְרַפְּעַר אַיְזַי אַיְצַט אַ צְשָׁוָאָרִ
מַעַנְעַר מִיט וּוּיְכַע פְּעַטְעַ הַעַנְטַן; דָּעַר שְׁמִיכְבָּל אַפְּ זַיְן פְּנִים אַיְזַי
פָּאָרוֹאָנְדָלְטַן גַּעוֹאָרָן אַיְזַי אַ זַּאתְן אַוְן צְעַשְׁוֹאָמְעַנְעַם, וּוּרְ זַאְלְ
רְחַמְנָהָתְן הַאַבְּן אַפְּ זַיְקָן אַפְּ דָּעַר גַּאנְצָעַר וּוּלְטַן... אַיְזַי הַוּוּזְהַאָט
ער זַיְךְ דְּרַעְפִּילְטַן מַעַר אַפְּצִיעַל: עַר, בער, דָּעַר פָּאָרוֹאָלְטָעַר פּוֹן
דָּעַר קְלִיְּדָעַר פְּאָכְרַיְקָן... אַיְטַעְתָּהָאָט באַ אַיְזַט אַבְּיסְלַ פָּאָרָּ
לְאָרָן: עַר גַּעֲדִיְּנָקְטַן דָּאָךְ זַיְיַ אַפְּשָׁוֹטָעַ אַרְבָּעַטְסְמִידְלַן. וּוּאָסְ
אַיְזַי דָּעַן? וּוּאָסְהָאָט זַיְיַ דָּעַן גַּעֲטַאָן, כַּדִּי זַיְקָ אַרְוִיפְּצָאָרְבָּעַטְן?

גַּאֲרָנִיט! דָּאָס אַיְזַי אַלְעַזְלַ עַר, בער!
אמָת, מִיט אַיְטָעַזְלַ הָאָט עַר וּוּעַן אַוּלְכַעְלַ זַאְכַן נִיט גַּעַרְדָּט.
ער האָט אַבְּעַר אַזְוִי גַּעַפְּלִיטַן אַוְן דָּאָס אַרְיוֹינְגְּנְעַבְּרָאָכְטַן אַן אָוּמְזַיְּ
צְוְפְּרִידְנִיקִיְּתַן אַיְזַי הוּוּזְהַאָט: בער האָט מַעַר נִיט גַּעַשְׁמִיכְבָּלַן צַו אַיְטַעְן
אַט אַזְוִי וּוּי אַמְּאָלַן. עַר אַיְזַי מַעַר גַּעַוּן שְׁוִיְּנִינְדִּקְיָה: עַרְשָׁתְּנָסְ
פְּלַעַגְטַן עַר אַמְּעַרְסְּטַן נִיט זַיְיַ אַיְזַי, אַוְן וּוּעַר אַיְזַי שְׁוִין יַעַזְבַּ
גַּעַוּן אַיְזַי הוּוּזְהַאָט עַר זַיְקָ אַרְיוֹינְגְּגַעְזַעְטַן אַיְזַי זַיְקָ
שְׁטָוֹמַן גַּעַשְׁאָקְלַט.

אַיְטַעְתָּהָאָט דָּאָס דְּרַעְפִּילְטַן. זַיְהָאָט אַבְּעַר נִיט גַּעַוְאָסְטַן זַיְיַ
אַזְוִי דָּאָס צַו פְּאָרְשְׁטִיְּזַן. זַיְהָאָט אַיְזַי שִׁין סְךְ אַוְיפְּמַעְרְקָזְאָמְקִיְּתַן
צַו דָּעַם נִיט גַּעַשְׁיְנָקְטַן, ווֹיֵל די קִינְדּעַר הַאַבְּן פְּאָרְנוּמָן אַסְךְ פּוֹן
אַיר צִוְּיַתְן.

יע, די קִינְדּעַר! די קִינְדּעַר זַיְנְעַן אַיְצַט גַּעַוְאָרָן אַיְטָעַזְלַ
אַמְּבִיאַצְיָע. אַט אַיְצַט הָאָט זַיְיַ די גַּעַלְעַנְהָהִיט! אִירַע קִינְדּעַר וּוּלְזַיְ
אַיְסְוּאָקְסָן דָּאָקְטוּרִים אַוְן אַדוֹאָקְאָטַן, פִּיאַנְגְּאָלְעַרְעַר אַוְן לְעַרְעַר.
די קִינְדּעַר הַאַבְּן נָאָר עַפְּעַס אַנְדְּרָעַש גַּעַטְרָאָכְטַן. זַיְיַ הַאַבְּן
זַיְקָ אַוְיפְּגַּהְעַדְעַוּת אַפְּ דָּעַר אַיְסְטַן סְאַדְעַר שְׁמוֹצְיְקָעַר גַּעַסְלַ, וּוּאָסְ
אַיְזַי זַיְעַר הוּוּזְהַאָט גַּעַוּן. עַס הָאָט זַיְיַ קִנְאָפְגַּהְעַלְפָן דָּעַר מַוְתָּרָעַסְ
שְׁרִיוּן, אַזְוִי זַיְיַ זַאְלַן אַיְזַי שְׁטוּב אַרְיוֹינְגַן. עַס הָאָט זַיְיַ גַּעַצְיַיְן

צ'ו די פיעערן, וואס האבן געטמאלייעט אינמייטן די גאסן ; די גראפעס אונגעלאך און מילדלאך, וואס פלעגן זיך צו אמענוקומען און זינגען און שפרינגען האבן זי געמאנייעט אַרונטער אין גאס.

איטע האט ניט געקאנט צוזען, זוי די קינדרער חבר'ן זיך מיט די צעלזענען, אַריימע קינדרער, וואס וויסן ניט פון קיין גרענץ איינשטי芬 ; בפרט נאך, איז בער אויז שוין פארט אַזאָן אַרויפגעארבע טער, וווען אַ פֿאַר טויזנער זוינגען שוין איזן באַנט פֿאַראָן, און וווען פון די קינדרער דאָרָה מען אַיסיכּוֹלְן דאַקטוֹרִים אַז אַדְוָאַקָּטְן, — טאָ ווי אַזוי זשע געפֿינט מען זיך עס דָאָ אַפְּרָע אַיסְטָסְטָאָיד ? ווי אַזוי זשע חַבְּרַתְּ מֵעַן זיך דָאָס מִיט די אַריימע אַפְּגַּעַרְיסַּעַנָּע קינדרער ? נײַן, אַהֲנִצּוּ ערְגַּעַן ווֹוִיט אַנטְלִיףּוּן ! אַט אַחִינִצּוּ ווֹוָן צוינער ווועט פון אַיר פֿאַרגְּאַנְגְּנַעַהְיִיט נִיט ווֹיסְעָן... אַ גִּבְּרַעַטְעַ ווועט זי אַרְאַפְּקוּמָן ! נִיעַ מְעַנְטָשָׁן בְּאַנְגְּגַעַן...

הgeom בער האט קיין חשק ניט געהאט צו צאָלָן הונדרט דאַלעַד אַ חודש פֿאַר צִימָרָן, וויל ער אויז נאָך געווען פֿול מִיטְ' לְזֻסְטָ צו זאמלען געלט, נאָך וווען אַיטע אויז שטָאָרָק צו גַּעַשְׂטָאָגָעָן, וווען זי האט געטיטלט אַפְּ די קינדרער, ווי זוי וווען אַ תְּלִ צוֹוִישָׁן די שלִיםְ'מוֹלֶס.

האט ער סוף כל סוף געומות נאָכְנָעַן. קוֹקָן שְׁכָנִים אַרְוִוִּים דָוָרָךְ די בענסטער, ווי אַ נִוְעַ פֿאַמְּלִיעַ באָזעַט זיך אַינְסָ אַפְּפָאָרְטָמְעָנֶט. קוֹקָן נִיגְעַרְקָעַ פֿרוּעָן אַז ווֹוִינְגָעַ זיך משער, ווּפְילְ זָאָל אַזְאָ פֿאַמְּלִיעַ פֿאַרְמָאָגָן, וואָס קָאָן צאָלָן הונדרט דָאַלעַד אַ חודש. נאָך מִיט מַעַר נִינְגְּרִיקִיטָה האָבן זוי אַנְגְּעַקָּט וווען מען האט די מעַל אַרְיִינְגְּנַעַבְּרָאָכָט : סְטִיְּמִישָׁ, אַזוי רַיְּקָ !

און אַיטָע, וווען זי ווועט באַקָּאנְטָ מִיט די שְׁכָנִים, זוּכְט זוי זוי נְעַבְּן צו פֿאַרְשְׁטִין : נָוָן, אַיר ווּוִיסְטָ דָאָך, קִינְדָּרָעַ, מען דָאָרָפְּ זוי צו לְיִוְתָן בְּרִיְוְנְגָעַן...

* * *

מר. בערנשטיין'ס הויז האט געהאט אַגְּזָעַן אַין דער רַיְּכָעַ נְאַכְּבָאַרְשָׁאָפְּט. אַיטָע, וואָס האט זיך אַיצְטָ גַּעַרְפָּן מְרָס. בערנְשְׁטִין, האט אַנְגְּעַקְוָאָלְן פָּוָן אַירָעָ שְׁיַׁנְעָ צִימָרָן אַז עַבְּלָן. די אַיצְטָ גַּעַוְעַן פֿיר, דָרְיִי מִידְלָאָך אַז אַיְזָן אַינְגָל. אַין זַיְעַר דָעַר קִינְדָּרָעַ האָבן זיך אַזְוָך דָעַרְפִּילְט דָעַרְחוּבִּן. קִינְדָּרָעַ זְוִינְגָעַן שְׁוֹן

הויבנקויט האבן זוי אבער ניט פארגעטן די איסטט סיידער חביבין,
עם האט זוי געזיגן אהיכזו צו זיער לומטיקיט ; דא איז פאר זוי
געוען צו אויניג.

איטע, וואס האט טאג און וואכן ניט געהאט וואס צו טאן,
האט וויטער געועבט אירע הלוומוט וועגן די קינדרער, וואס זאלַ
האבן פראפעסיעם, און ווען יארן זיינגען געלאָפֿן און די עלטער
מיידל איזו שווין זעכץן יאָר אלַט געוווארן, האט איטע אלַז מעָר אונְ
טערגעשטראָבן איד פֿאָרְלָאנְגְן : סיְדִי מֹזֵז וְעַנְגָּעָן גּוֹט ! סיְדִי
מוֹזֵז זַיְן אַ לְעָרְעִין אָוָן קְרִינְגְן אַ דְאָקְטָאָר פֿאָר אַ מאָן... סיְדִי
דאָרְפְּ וְזַךְ אַוְיפְּפִירְן גְּבִירִישְׁ, פֿאָרְנְעַמְּרִישְׁ...
סיְדִי האט אָכְעָר פֿוֹינְט גַּעֲהָאָט דָּעַר מַאְמָעִים אַרוֹפְּגַּעַזְוָוָןִ
גענְקִיט. וואס מעָר אַיטָע איז צו אַיר צָנוּשְׁתָאָנְעָן. אלַז מעָר איז
סיְדִי אַוְיפְּגַּעַרְאָכְט גַּעַוָּאָרְן.

— נַיְן ! אַיךְ וְוַילְגַּט לְעָרְנָעָן ! — פֿלְעָגְט זַי שְׁרוּעָן. —
אַיךְ הָאָב גַּעַנְגַּט אָוָן קָאָן לְעָבָן אַ גּוֹטְן טָאנְגְן... קָאָמְצָאָן נַאָּד אַ
„דְּרֻעָם“ ! קָאָמְצָאָן נַאָּד אַ „קְאָוָט“ ! וְהָאָטָם די מַעְטָר, מָא ?
יוֹ גַּנְאַט פֿלְעָגְט אָוָן מָאָנִי !...

אוֹן אָזֶוּ, ניט ווּלְנְדִיק זַיְן לְעָרְנָעָן, האט דָּאָרְסִידְיַה גַּעַנְדִּיקְט
הוּיְסְקוּלְהַן. אַיטָע פֿלְעָגְט זַיְן צְוָהָעָרְן צַו אַירְעַ גַּעַשְׁרִיּוּן אָוָן ניט
וְאָגָּן אַיר נִיט נַאֲכָנְבָּן : טָאָמְעָר וּוּט זַי דְּרָפְּאָר אַנְגָּנִין מַיְטָן
לְעָרְנָעָן, טָאָמְעָר וּוּט זַי דְּרָפְּאָר גַּעַמְעָן אַ פֿיְאָנָּאָ-לְעָקְצִיעַ ; אַיז
נַאָּדְרִי דִּין פֿאָרְלָאנְגְּטָאָר פֿלְיַיְד, מַיְן טָאָכְטָעָר !

די טָאָכְטָעָר פֿלְעָגְט עַם פֿיְיַן צְוָנְעָמָעָן, גָּבָן אַ Kosְטָעָר מַאְמָעָן,
פֿאָרְשָׁמוֹרְן די לִיְפְּן אָוָן די בָּאָקְן, אַרְיִינְשְׁטָאָקְן אַיז די אַוְיעָרְן צְוָוִי
גְּרוֹזְעַן דְּרִינְגָּעָן, וואס האָבָן זַיְן בְּמַעְטָבְּיוֹ די אַקְסָלְעָן גַּעַבְּאָמְבָּלְטַן,
אוֹן מִיט שְׂטִיפְּעָרִישְׁקִיט פֿוֹן הוֹיזְן אַנְטְּלוֹוִיטַן.

זַיְנָעָן טָאָנְזִיזְאָלְן אַ סְּכָד פֿאָרְאָגְּנָעָן אַיז נַוְיָאָרְק, אוֹן קָאָבָּאָרִיּוּן
אוֹן קוּנְעָמָאָטָאָגְּרָאָפְּן אַוְיָחָד, טָאַ וְיָאָזְוִי וְשָׁעָה זַאָל אַ גַּיְנְגָּזְן יָאָרִיכְע
מיידל, וְיָוּ בְּעַרְנְשְׁטוּיְנִים טָאָכְטָעָר, דָּאָרְטָוּ נִיט זַיְן ? אוֹן, אַיז פֿאָר
אַ מיידל אַלְיַוְן פֿאָסְטָט דָּאָרְטָוּ נִיט גְּיַוְן, מוֹעָן קְרִינְגְן אַ בְּחוֹר, וואס
זַאָל אַוְיסְנָעָמָעָן ; נַוְן, אַיז דָעַן אַ גְּרוֹזְעַן זַאָל צַוְּ קְרִינְגְן אַ בְּחוֹר, וְעוֹן
אַ מיידל וְוִיסְטָט נַאָד די שְׁפִילְ, וְעוֹן די לִיְפְּן קָאָנָעָן זַאָל צְנוּוֹפְּצִיעַ
אוֹן פֿוֹן די וְוַיְכָעַ שְׂטִיקְלָאָד אַרְאָפְּהִינְגְּנְדִּיקְעַ קִישְׁעַלְאָד פֿוֹן די

אויערן שמעקט פערפום... ווען דער שערטער קאָן זיך אַזְוִי גֶּראַצְיָען
דרײַען אָונֵן זיך בויגן; ווען "מוֹאָוּוִים" דערצײַלְן אָונֵן אַזְוַלְכָע שויינע
געשיכטעם פון טויוינט אָונֵן איינַ נאָכְטַן, ווי רִיבְכָּע אַקְטְּרִיסְעָם אָונֵן
נְבִּירְ/יִשְׁעָ קִינְדְּרָעַ לְעָבָן זיך, טָאָ פָּאָרוֹאָסְ-זְוּשָׁע זָאָל סִידְיוּ אַזְוִי נִיטָּ
לְעָבָן? וַיַּוְיִסְטָן סִידְיוּ, אָונֵן אַיז אַ מִידְלָאָךְ, אָונֵן זַיְוִיסְטָן אַוְיךְ, אָן
בְּחָרוּם דָּאָרְפָּן קְנִיעָן פָּאָרְמָלָאָךְ אָונֵן זַיְוִירָן שָׁוֹשָׁפָּאָרְלָאָגְּנָעָן, אָונֵן
אַז מִידְלָאָךְ דָּאָרְפָּעָן פָּאָרוֹאָרָפָּן דַּי הַעֲלוֹזָר אָונֵן פָּאָרְמָאָכְן דַּי אָוְיגָן...
טָאָ פָּאָרוֹאָסְ-זְוּשָׁע זָאָל דָּאָס "מִיס" בערנשטיין נִיט טָאָן?
וועט אַיטְעַ, מְרָס. בערנשטיין, צַו ווי אַיר סִידְעַלְעַ באַשְׁמָרָת
דָּאָס נְעֹזָל אָונֵן דַּי בְּעַקְלָאָה, אָונֵן באַפְּאָרְבָּטָן דַּי לִיפָּן. אַיְן הַאֲרָצָן
קוּוּלְטָט זַי אָן: אַ גְּרוּיְסָע מִידְלָאָךְ שְׂוֹין! נַאֲרָפָּן דָּאָרְמָטָוּעָן וָאָרְפָּט
וֵי אַיר אַונְטָעָר עַטְלָאָכָע וָוְעַרְטָעָר, פָּאָרוֹאָס זַי לְעָרָנָט זַי נִיט.
לְאָכְטָן סִידְעַלְעַ אָונֵן שְׁמַעְקָט דָּעַר מַאֲמָעָן אָרוּסָים אַ צּוֹנָג, טָוָת
זַיְכָּר אַ קְלָאָפָּה אַיְן הַגְּמַתְּרִיחָלָק, פָּאָרְדִּיוֹסְטָן דַּי קְלִיְּדָל הַעַט אָרוֹנָה
אָונֵן לְוִוְּפָט אָרוּסָים פָּוּן שְׁטוּבָה.
בְּלִיּוּבָט אַיטְעַ שְׁטִוָּיָּן אָונֵן קְלָעָרָט אַ בִּיסְלָן: סְאַיְזָעָפָעָס זַיְוִיר
נִיט שְׂוֹין. זַי אַיְזָעָמָל אַזְוִי נִיט גַּעוּוּן. מִיטְאָמָל דָּעַרְמָאָנָט
זַי זַיְכָּר: אַלְעָ אַמְּרוּקְיָאָנִישָׁע קִינְדְּרָעַ זַיְגָּנָעָן אַזְוִי, אַיְבָּעָרִיָּה
חוּיְפָט דַּי גְּבִּירְ/יִשְׁעָ, טָאָ וּאָס אַיְזָעָמָל דַּי גַּעַפְּאָר?...
אָונֵן דַּי קְלָעָנָעָרָעָ קִינְדְּרָעָ וּאָקָסָן אַוְיךְ אָונֵן לְעָרָנָעָן זַיְכָּר פָּוּן דָּעַר
עַלְטָעָרָעָ שְׁוּעָסְטָעָר. אַלְעָ צְוֹאָמָעָן פְּטָרָן אַרְוָנָטָעָר דַּי "הַאֲוָם
וּוְאוֹרָק" אָונֵן רִיוְּדָן וּוּגָּן, "נוֹד טִימָס" אָונֵן "בָּאִיעָס" הַיְּינָט נָעָט
דָּעַר "דוֹירְטִי..." אָוּסָם, אָונֵן מָאָרְגָּן דָּרָר... דַּי טָעָג וּוּעָרָן באַשְׁטִימָט
אַיְן פָּאָרוֹאָס, וּוּגָּן מִיט וּוּעָמָעָן "אוֹיסְצָגָ�יָן"....
אָונֵן מְרָס. בערנשטיין אַלְיָוִן האָט זַיְכָּר אַוְיךְ נִיט פָּאָרוֹעָן. אָז
שְׁבָנִים זַיְגָּנָעָן פָּאָרָאָן דִּיְכָּעָ אָונֵן מַעַן נִיט אָוּסָם, מַעַן פָּאָרְבְּרִינְגָּט
גַּוְתָּם, דָּאָרָף זַי דָּאָךְ קִיְּן אַוְיסְנָאָם נִיט זַיְוִין; וּבְפָרְטָט, אָז מָר. בערנְ-
שְׁטִיְּיָן אַיְזָעָמָל אַזְוִי פָּאָרְנוּמָן, שְׁטָעָנָדָגָן אַיְזָעָפָט; עַד דָּאָרָף
שְׁטָעָנָדָיק זַיְוִין אַיְן דָּעַר גַּעַזְלָשָׁפָט פָּוּן זַיְוִין אַנְקָל אָונֵן אַנְדָּרָעָ
מָאָנוּפְּעַטְשָׁוּרָעָט, אָונֵן סִידְיוּ אַנְטְּלוּוּיְפָט מִיט אַיְרָעָ פְּרִוְינָט, אָונֵן דַּי
קְלָעָנָעָרָעָ גַּלְיָוָן זַיְכָּר שְׂוִין אַוְיךְ צְוִיבְּסָלָאָךְ אָרוּסָים פָּוּן שְׁטוּבָה, טָאָ
פָּאָרוֹאָס זָאָל זַיְכָּר לְיָיָבָן אַלְיָוִן?

נַאֲרָפָּן דָּאָרְמָל אַלְיָוִן פָּאָרט אַלְיָוִן, אָונֵן נִיט וּוּלְנָדִיק קוּמָט

אַיר אָפְּן זִינְעָן אַיר פֿאָגָזָנְגָעָנְהִיָּט. דָּאָן וּוּרְטָ אַיר עַפְּעָם קָשָׁה,
שְׁוּעָר אָפְּן הָאָרֶצָּן: עַפְּעָם הַחִינְקָעָן אַירְעָ אַמְבִּיצִיעָס אָנוֹנְטָרָה,
סִידְעָלָע אַיְזָן נִיטָּדָס, וּוּאָס זַי, אַיְטָע, הָאָט גַּעֲוָאַלָּט. סִידָּי שְׁרוֹיָט
אָפְּ אַיר... סִידָּי אַיְזָן אָזָן אַוְּבִּעְרָפְּלָעְלָאַכָּעָ מִידְלָ... זַי וּוּיסְטָ פָּוָן
גַּאֲרָנִיטָן אָזָן וּוּילָ פָּוָן גַּאֲרָנִיטָן וּוּיסְטָ... דֵּי אַנְדָּעָרָעָ קִינְדָּעָר אַזְּקָזְזָ...
אוֹן יָאָרָן לַיְפָן. אָט אַיְזָן שְׂוִין סִידָּי אַיְזָן אָזָן צֻוְּאַנְצִיךְ יָאָר...
וּוּעָט זַי קְרִינָן אַ דָּקְטָאָר אַדְדָעָר אָזָן אַדְוּוֹאַקָּאָט פָּאָר אַ מָאָן?...
וּוּעָט זַי?

קוֹקֶט מְרָס. בְּעַרְנְשְׁטִיּוֹן נָאָךְ יָעָדָן טְרָאָט סִידְעָלָעָס, יָעָדָן בְּחוֹר
וּוּאָס קוֹמָט אַיְזָן הוּיְזָן אַרְיָן. דֵּי בְּחוֹרִים אַבְּעָרָרְקָעָן עַטְלָאַכָּעָ מָאָל
אַזָּן פְּאַרְשְׁוּיְרָן, אָזָן קִיּוֹן „נוֹרוּסְטָע“ מַעֲנְטָשָׁן שָׁאָרָן זַיְדָעָס נִיטָּשׁ
צַו: דָּעָר אַיְזָן אָזָן אַרְיָמָעָר, אָזָן יָעָנָר אַיְזָן אַרְבָּעָמָעָר... זַי הַוִּיבָּט
אוֹן גַּעֲבָן אַנְצָוָהָעָרְלָעָנִישׁ סִידְרָן, אָזָן הַגָּמָס סִידָּי לַאֲכָט זַיְדָאָס,
דָּאָךְ וּוּרְקָט עַס אַמְּאָל אָפְּ אַיר.

— דֵּי „בָּאַיְעָס“, גַּאֲדָעָמִיט! — שְׁרוֹיָט סִידָּי, — אַיךְ הַאֲבָב
זַי עַרְגָּנָעָ אַנְדָּעָרָשׁ... אַיךְ... אַיךְ...
אוֹן בְּעַת מַעְשָׁה שְׁמִירָת זַי נָאָךְ גַּרְעָבָרְדִּי לַיְפָן אָזָן וּוּאָרָט נָאָךְ
מִיטָּמָעָר נַיְגָעָרְקִיּוֹט פָּאָרָן טַעַלְעָפְּאַזְּדוֹת.
צְוִירִים מִיטָּא פָּאָרָן וְאַרְהָאָט סִידָּי אַירְעָ גַּעַחְלוּמָט וּוּעָנָן דָּאָקָרָן
טוּרִירִים אָזָן אַדְוּוֹאַקָּאָטָן, אָזָן וּוּעָנָן אַ “מַאְשִׁין”, וּוּאָס וּוּעָט זַיְ אַוְּמָעָט
טוּס אַרְומְפִּירָן. זַי דָּעָן אַנְדָּעָרָשׁ? צַו וּוּאָס דָּאָרָט מַעַן דָּעָן אַ
מָאָן, אַוְּבָן נִיטָן פָּאָרָ דָּעָם? צַו וּוּאָס אַיְזָן דָּעָן אַ פָּרָוִי גַּעֲבָרְוָן גַּעַנְגָּן
וּוּאָרָן, אַוְּבָן נִיטָן צַו גַּעֲנִיסְטָן פָּוָןְסָ לַעֲבָן? אַנְטָט, וּוּאָס דָּאָרָט זַי דָּעָן
אַיר שְׁיַינְעָם, גַּרְאַצְּיוֹן קַעְפָּרָעָר?... אָט מִיטָן דָּעָם דָּאָרָט זַי אַלְאָי
קְוִיפָּן...

אַיְצָט טְרָאָט זַי שְׂוִין אַבְּיַסְעָלָעָ אַנְדָּעָרָשׁ. זַי אַיְזָן שְׂוִין עַרְנְסָט
וּוּעָנָן יָעָדָן בְּחוֹר, וּוּאָס זַי בְּאַגְּנִינְט אַיְזָן גַּעַזְעָלְשָׁאָפָט. דָּאָךְ פָּאָרָן
גַּעַסְט וּוּנִיטָן, אָזָן זַי אַיְזָן בְּעַרְנְשְׁטִיּוֹןְסָ טַאַבְּטָעָר, פִּוְּפָט זַי אָפְּ דָּעָר
גַּאֲנְצָעָר וּוּלְטָ אָזָן אָפְּ אַלְעָ “דוּרְוִטִּי מַעַן”...

— — — — —
זַיְעָן מַעְרִי אַיְזָן אַיְצָט אַ פְּרִיְּלָאַכָּעָ אַיְבָּעָרָדְיָ צְוּמָעָן אַרְוּמָעָן
לְאָפָן אָזָן גַּלְיְקָלָאָךְ גַּעַמְוָרְלָט: “אַ, דּוֹשִׁי, וְהָאָט עַי סְוּעָל טָאָים!”
אַיְזָן אַיְטָע גַּעַזְעָסָן אַ פְּאַרְטְּרָאַכָּטָע. אַוְּדָאָי וּוּאַלְטָ זַי וּוּעָלָן אַיר

טָאכְטָעֵר אַפְּשְׁטָעֵן אָוּן זָאנָן : הַעֲרָ נָאָר, מִיְּן טָאכְטָעֵר, זַיְּן נִימָט
אֶזְזִי אִיבְּעָרָאַשְׁטָט, דָו וּוּסְטָט נִימָט פָּאָרָן וּוְאָהָוִין דָו דִּינְקְסְטָט צָוּ פָּאָרָן...
נָאָר אִיטָע וּוּיסְטָט, אָז זַי וּוּסְטָט דָּאָם נִימָט קָאנָעָן טָאָן. וּוּיְלָ מְעָרֵי וּוּסְטָט
זַיְּדָ צָוּ אִירָ נִימָט צְוָהָרָן. דָּאָם אִינְצִיעָן, וּוּסְטָט זַי קָאָן טָאָן, אָז —
זַיְּדָ אַוְיסְוּוּינָעָן אַבְּיְסָלָן... מְעָרֵי וּוּסְטָט טָאָן וּוּסְטָט זַי וּוּסְטָט אָוּן
וּוּסְטָט נָאָר אָפְ אִירָ, אִיטָעָן, אַנְפָאַלָן : סְטִיטְישָׁ, סְיִידְרִיָּה אַסְטָטָוּ דָעָן
אַוְיךָ נִימָט גַּעַלְאָן טָאָן וּוּסְטָט זַי הָאָטָט גַּעַוְאָלָט ? מְעָרֵי חָאָט מְעָרֵ
קִיְּוָן דָּרָךְ אַרְץָ נִימָט פָּאָרָן דָעָר מַאְמָעָן, וּוּיְלָ דִי מַאְמָעָן אַיְזָ נִימָט מְעָרֵ
דִי גַּבְּירַתְעָ, מְרָס. בְּעַרְנְשְׁטִיְּן : דָעָר גַּרוּסְטָעָר נְבִירָ, מְרָס. בְּעַרְנְשִׁיְּן
שְׁטִינְגָּס פְּעַטְעָר, צְוָאָמָעָן מִיטָּ מְרָס. בְּעַרְנְשְׁטִיְּן עָן, הַאֲבָן גַּרוּסְטָעָ
אַוְינָן גַּעַלְאָן, סְפַּעְלָאַצְיָה הָאָט זַיְּדָ זַיְּ פָּאָרְוָאַלָּט פִּירָן, וּוּאָלָ—
סְטְרִוִּיט שְׁפִּילָ אַיְזָ פָּאָרָן זַיְּ וּוּיְ צְוָנְעָמָסְטָן ; הָאָט זַיְּ וּוּאָלָ סְטְרִוִּיט
צַוּ זַיְּ מִיטָּן רָוְקָן אַוְיסְגְּעָרְעוּוּסָט אָוּן זַיְּ פָוּ דִי סְפַּעְלָאַנְטִיְּשָׁעָ
רְיוּעָן אַרְיוּסְגְּעָוָרָטָן : נָאָט, גַּרוּסְטָעָ לְיוֹתָן ! וּוּיְסָטָט, וּוּסְטָט וּוּאָלָ
סְטְרִוִּיט אַיְזָ ! ... וּוּאָלָ טְרִוִּיט קָאָן אַט אַזְוָלְכָבָן יַאֲלָדוֹן פָּאָרָן נָאָרָן
אַנְכָאָפָוּ אָוּן זַיְּ פָּאָרְוָאַלָּטָן עַרְגָּעָן צָוּ אַשְׁמָדָאִיָּן.

אַיְזָ מְרָס. בְּעַרְנְשִׁיְּן גַּעַפְמָעָן אַחְיָוִם מִיטָּ אָן אַרְאָפְגָּעָלָאַזְוָן
סָאָפָ. מְרָס. בְּעַרְנְשִׁיְּן הָאָט זַיְּ פְּשָׁוֹט צְוָלְפִּעְטָט אָוּן אַיְזָ אַפְּיָן
הַאָלָזָ אַרְוִיְּפָנְעָפָלָן, אָוּן אַמְשָׁר אַט אַיְזָ יְעַנְעָם מַאְמָעָנָט הָאָט זַיְּ זַיְּ
דְּעַרְמָאָנָט אָוּן דָעָר צִיּוֹת, וּוּעָן זַיְּ פְּלָעָנָט אַיְזָ זַיְּעָנָט אַרְיוּסָט לְיָוָן...
אַיְצָט אַיְזָ אַבְּדָר נִימָט דָעָר זַוְלְבָעָר בָּעָר וּוּסְטָט אַמְּאָל : נִיטָאָ יְעַנְעָר
גַּעַזְוַנְטָעָר דָרָוק, נִיטָאָ יְעַנְעָר עַנְטוֹוַאָסְטִישָׁעָר בָּאַגְּעָנָעָן. נִיטָאָ!
נִיטָאָ דָאָס פָּאָרְגָּאָנָגָעָן ! יָאָרָן זַיְּנָעָן פָּאָרְלָאָטָן... אַלְיָ אַיְזָ אַוְיסָט
נְעוּוּבָט : דָאָס גַּעַלְטָ נִטָּאָ... בָּעָר פָּאָרְלָאָטָן... אַפְּיָלוֹ מְרָס. בְּעַרְנִיְּן
שְׁטִינְגָּן שְׁוִין אַוְיךָ נִיטָאָ ! ... עַפְעָם פְּרֻעְמָדָע לְיוֹתָן זַיְּ אַיְצָט
אַיְינְגָּעָר צָוּיְוָוָן.

אָוּן דִי קִינְדָעָר ? אַיְצָט הָאָט אִיטָע גַּעַטְרָאָכָט וּוּעָן דִי קִינְדָעָר.
סְיִידִי ? וּוּזְזִי וּוּסְטָט זַיְּ אַרְיְמָקִוִּיט בָּאַגְּעָנָעָן ?

סְיִידִי הָאָט זַיְּ שְׁוִין לְאָנָגָן אַוְיסְגָּעָלָאַכָּט פָוּ דָעָר מַאְמָעָן.
עַרְגָּעָן אַיְזָ אַבְּרָהָוִיְּעָרָ קָאָבָאָרָעָט הָאָט זַיְּ אַירָ אַיְדָעָלָג גַּעַפְנוּנָן.
דָאָרָטָן אַיְזָ אַדְרָ אֶזְזִי פִּילָ "עַקְסִיְּמָעָנָט" פָּאָרָאָן, דָאָרָטָן דָאָרָף מְעָן
דָאָרָף נִימָט הָדוֹן דָעָר מַאְמָעָן אַנְצְוָהָעָרָעָנָיָשָׁן, אָז מְעָן דָאָרָף אַתְּבָלָיָה

זוכן, אַ “בָּאיַ” אַרְיִינְקְרִיגֶן... דָּאָרטֵן אַיזַּ פֿרִיַּ פֿאָרְןַ גַּותַ אַונְ פֿאָרַ
דָּעַרְ נַשְׁמָה... מְשׁוֹנָעַ קָאָןַ מַעַן דָּאָךְ וּוּרְןַ אַין דָּעַרְ הַיִם...
אַיְצָטַ, וּוּןַ זַיְהָטַ דִּי נַיִסְטַ דָּעַרְחָעַרְטַ, הַאָטַ זַיְ פֿאָרְדְּרוּיטַ דָּאָכַ
פְּנִיםַ, זַיְדַ אַרְאָפְּגָנְעָבוֹינַןַ אַונְ פֿאָרְשְׁתָאָרְקַטַ דִּי זַאָקַןַ בְּזַיְ העַטְ אַרְוִיפַ
— אַיךְ קָאָןַ נִיטַ אַרְבָּעַטַ! — הַאָטַ זַיְ דָּעַרְ מַאֲמָעַןַ אַ וּוּרְאַףַ
גַּעַטְאָןַ אַיזַּ אַנְטְלָאָפַןַ פָּוּןַ אַירַ גַּעַוְוַיַּןַ.
דָּעַרְ קָאָבָאָרְעַטַ אַיזַּ אַירַ הַיִםַ גַּעַוְוַאָרַןַ.

* * *

מַרְ. בְּעַרְנְשְׁטִיןַ הַאָטַ זַיְדַיְ מַסְקָוָןַ גַּעַטְאָפַטַ: נַיְשְׁקָשַתַ, עַד
וּוּטַ נַאָךְ אַוְיְפָלְעַבְןַ בְּעַרְ'סַ אַמְּאַלְיָקַעְ בְּחָותַ! דָּעַרְ אַמְּאַלְיָקַעְ בְּעַדְ
הַאָטַ אַיזַּ אַיְסַ אַוְיְגָנוּוֹוָאָכְטַ, אַונְ עַרְ אַיזַּ גַּעַוְעַןַ גְּרִיטַ וּוּרְדָעַרְ צַוְ
גַּיְוַןַ אַרְבָּעַטַ.

אַוְטָעַ הַאָטַ אַלְצַ בְּאַגְּעַנְטַ מִיטַ שְׁטִילַןַ גַּעַוְוַיַּןַ. מִיטַ פֿאָרַ
שְׁטִיקָעַ טְרָעַרְןַ פָּוּןַ דִּי גְּרוּסַעְ צִימָעַרְןַ זַיְ אַרְיוּסְגָּעַלְבִּיןַ, אַיזַּ אַזְוַיְ
גַּעַשְׁפָּאָנַטַ פָּוּןַ שְׁטָאָפַלְ צַוְ שְׁטָאָפַלְ, אַרְנוֹנָעַטַ אַונְ אַרְנוֹנָעַטַ
מְעַרְיַ, דִּי אַיְנְגָרָעַ מְיַירְלַ, אַיזַּ דָּאָךְ אַוְסְגָּהָאָלְטַןַ גַּעַוְוַאָרַןַ אַיזַּ
שְׁוֵלַ. זַוְיִיטַ אַיזַּ זַיְ שְׁוֵוַןַ אַבְּרַעַ גַּעַוְוַעַןַ פָּוּןַ אַירַעַ עַלְטָעַרַןַ. דָּאָםַ
אַיְנְצִיקַעַ, וּזְאָסַ אַיזַּ אַירַ פֿאָרְבִּלְבִּיןַ, אַיזַּ נַאָךְ גַּעַוְעַןַ דָּאָםַ חַנְפְּעַנְעַןַ
זַיְדַ צַוְ דִּי עַלְטָעַרַןַ, וּוּןַ זַיְ הַאָטַ פָּוּןַ זַיְ דָּאָךְ אַמְּאָלַ עַפְעַסְ גַּעַוְאָלַטְ
אַרְיוּסְקְרִינַןַ, אַטְ צָוְמַעְ בְּיוֹשְׁפִילַ, וּוּיְ אַרְיוּסְפְּאָרְןַ אַגְּנָעַצְ נַאָכַטְ פֿאָרַ
“גַּוְ אַירְסַ אַיְוַוְ”.
מְעַרְיַ הַאָטַ זַיְדַ נִיטַ גַּעַוְאָלַטְ אַונְטָעַרְגָּעַבְןַ צַוְ דִּי אַיְצִטְקַעְ אַומְ
שְׁטָעַנְדַןַ. זַיְ הַאָטַ פָּוּןַ סִידְיַןַ אַלְעַ גַּעַוְאַיְנְהִיְתַןַ אַרְנוֹנָעַרְגָּעַנוֹמוֹעַ
אַונְ הַאָטַ זַיְ נַאָךְ אַיְצִטְמַרְ אַמְּרַ אַוְסְגָּהָאָלְטַןַ גַּעַנְ אַירַ מַאֲמָעַןַ, וּזְאָסַ
אַיזַּ נִיטַ וּוּרְטַ רַעַסְפְּעַקְטִירַטַ צַוְ וּוּרְעַןַ...
מְעַרְיַ הַאָטַ גַּעַ'חְלוּמַטְ פָּוּןַ וּוּלְטַןַ בְּרִיטַעַ, רַיְכַעַ, וּוּאוֹ מַעַןַ קָאָןַ
גַּעַנְעַץְ נַעַכְתְּ טָאָנְצַןַ אַונְ שְׁפְרִינְגְעַןַ. דּוּשְׁעַןַ אַיזַּ “בְּלַעַ בְּאַטְאָםַ”
הַאָבָןַ אַירַ קְעַרְפְּעַרְ גַּעַהְוִיבַןַ; דִּי אַרְיוּסְגָּהָאָנְגָעַנְעַןַ וּוּטְרִינְעַםְ אַיזַּ
גְּרוּסַעַ רַעַקְלַאְמָעַסְ פָּוּןַ טָאָנְצִיזְאָלַןַ אַונְ קָאָבָאְרִיְעַןַ הַאָבָןַ אַיךְ זַיְ
גַּעַמְאָנְיַעַטְ. אַיְינְגַ אַיזַּ אַירַ אַיזַּ נִיטַ פֿאָרְדִּינְעַןַ, אַונְ וּוּןַ קִיןַ גַּעַלְטַ
אַיזַּ נִיטַ אַונְ מַעַןַ קָאָןַ עַסְ אַלְיַוְןַ נִיטַ פֿאָרְדִּינְעַןַ, מַוְזַעַןַ דָּאָךְ דָּאָםַ
עַרְגָּעַץְ יַעַרְגִּינְ...
הַאָטַ מְעַרְיַ אַגְּנָעַהְוִיבַןַ אַירַ קְעַרְפְּעַרְ נַאָךְ גַּרְאָצִיעַזְעַרְ פָּוּןַ סִידְיַןַ

ארווישטעלן, האט זי אירע ליפן געפֿאַרבעט און האט זיך אָפֶט אַיבָּעַד ניו יַאֲרְקָעֵר נַאֲסָן אַזּוּקְגַּעַנְגַּלְיִוְשָׁטָם, האט גַּעֲרָעַדְתָּ אָנוּ גַּעֲלָאַכְּטָ מִיטָּ בְּרוּיְטָעַ גַּעֲלָעַכְּטָעַרְמָ צַוְּאַמְּעַן מִיטָּ נַאֲךְ חַבְּרַטָּעַ, נַוּ יַאֲרְקָעֵר מִידָּיָהָאָךְ, אָוּמְרוֹזָאַיְקָעֵ נְשָׂמוֹת.

מערוי האט גע' חַלּוּמַט פּוֹן חַתּוֹנָה האַבָּן מִיטָּ אַרְיָוִן מאַן צַוְּ קַאנְעַן האַבָּן אַלְעַ לְקוֹסְסָן. אַירְ מַאֲמָעָן אַלְיָוִן האַט דָּאַרְ דָּאַס אַיְן אַירְ אַזּוּי פִּילְ מַאְלָ אַרְיִינְגְּעַרְעַדְתָּ... אַיְצַטְ האַט זיך אַבָּעַר קַלְיָינְעַ אַוִּיסְזָוְכָּטָן, דַּעֲרַפְּאָר אַיְן גּוֹט צַוְּ פָּאָרְשָׁכְּבָּרְדָּן דַּי צַיְּיט, וּוּןְ גַּיְידְיָאָר קוּמָט אָנוּ אַ גַּעַלְגַּנְהִוִּית אַיְן פָּאָרָצָן, וּוּןְ אַ לְׂוָסְטִיקָעַ חַבְּרָה פָּאָרָט אַרוּסָמִיט אַ "מַאְשָׁין" עַרְגַּעַץ אַבָּעַר בָּעָרָגָן אָנוּ טַאָלָן... פָּאָרוּאָס טַאָקָעַ נִוְתָּ ? פָּאָרוּאָס וּוּלְ עַס אַירְ "פָּאָנִי" מַאֲמָעָ נִוְתָּ לְיִידָּן ? ...

מערוי האט שווין קַיְוַנְמָלְ נִוְתָּ בָּאַנְרִיפָּן פָּאָרוּאָס אַירְ "פָּאָנִי" מַאֲמָעָ וּוּלְ עַס נִוְתָּ לְיִידָּן, וּוּלְ אַפְּ מַאְרָגָן, דָּעַם עַרְשָׁטָן יַאֲנָזָאָר פּוֹנְגָם נִוְיעָם יַאֲרָ, האַט זיך אַ נִוְסָּצָעָפְּרִוִּיט אַיְן אַלְעַ צִיְּתוֹנְגָעָן, מִיטָּ גַּרְוִוָּעָ קַעְפָּ האַט דַּי סַעַנְסָאַצְיָעָ פּוֹן דַּי עַרְשָׁטָעָ זַיְוָן אַרְאָפְּ גַּעַשְׁרִיעָן :

"דַּעַרְ נִיְּוִיאָר האַט מִיטָּ זיך אַ מִיסְטָעַרְעַעָ גַּעַבְּרָאַכְּטָ : אַ יַּונְגָעָ אַבָּצָן יַאֲרִיקָעַ מַיְידָל אַיְן גַּעַפְּוָנָעָן גַּעַוְאָרָן אַ מַוְוָטָעָ אַפְּ דַּי וּוּגָן פּוֹן נַוּ יַאֲרָס אַיְן דַּי בָּעָרָגָן. אַירְ נַאֲמָעָן אַיְן מַעְרִי בָּעָרְנְשָׁטִיָּן, אַ טַּאָכָּבָּ טַעַרְ פּוֹן אַן אַיְמָינְגָרָאָנט פּוֹן אַן אַוְקָרְאִינְיָשָׁ שְׁטָעַטָּל, בָּ בעַרְנְשָׁטִיָּן".

דער טאטע פון בעסאראכיע.

.1.

אין דער מלוכח פון די בראנקם, אין דער געגנט פון מאָר ריסאניע, איזו געלעגן אַ שטיל פויל געסל און גע'הּוּמַט. ס'איין אויפגעשטאָנען אַין אַ יונידיקָן פֿאָרטאג, אַין יאָר נִינְצְּעָן-זְעָקָבִי אָזֶן צְוֹאָנְצִיךְ, אַן אָוִיסְגָּעְזְּוָאנְגָּסִים פון אַ בָּאָנְאָכְטִיכְן רָעָגָן. ס'הָאָט זִיךְ אַנְגָּהָעָהָבוּן אָוִיסְגָּלִיכְן די בִּינְעָר אָזֶן פֿוֹנְטָלְעָן מִיטּ די אָוִין אַין דֵי פֿעָנְסְטָעָר אָרְיוּן. ס'הָאָט זִיךְ נָאָךְ נִיטּ גָּעֲגָרִיטּ צָו בָּאָנְרִיכְן די שְׁטָרָאָלִין פון דָער זָוּן. נָאָר די מִילְּךְ-פֿלְּעָשָׂאָה, וּוּאָסְ הָאָבָּן זִיךְ בָּאָפְּרִיאִיטּ פון אַיְלְנְדִּיקָעָה העטָּמָן אָזֶן זִיךְ אָוּפְּגָּעָשְׁתָּעָלָט באַ טְּרִין אָזֶן פֿעָנְסְטָעָר, פֿאָרטִיךְ צָו שְׁוּוֹיְנְקָעָן זִיךְ אָזֶן מַעְנְטָשְׁלָאָכָעָן גָּאָרְגָּלְעָן, הָאָבָּן דְּרָעְצִיּוּלִיטּ, אָזֶן צְוֹיְוִיטָן שְׁטָאָקּ, פון וּוּאָנְעָן דֵי פֿעָנְסְטָעָר קָוָן אָרוּים אָפְּנָן גָּעָלָן, אַיזְ אַעְפָּעָם טּוּמְלִיךְ.

„אָזֶן אַיזְ די מְעָשָׂה, די „גְּרִינְעָ“ קְרִיגְזָן זִיךְ שְׁוִין אַיבָּעָר די אַמְּרִירִאָקְנָעָר דָּאָלָאָרָם?“ הָאָט זִיךְ דָּאָס גָּעָל צְעַשְׁמִוְיכָלֶט אַף וּוּיְבָּרְשָׁע לִיפְּן.

די מעשה אַיזְ זִיךְעָר אַ קוּרְצָעָ:

הָעֲרֵשָׂל אַיזְ שְׁוִין אָבָּט יָאָר אַיזְ לְאָנָה. עָר הָאָט שְׁוִין גַּעַגְעָט פֿוֹפְּצִיךְ מְלָאָכוֹת. עָר אַיזְ שְׁוִין גַּעַלְאָפוֹן אַיזְ פֿאָרָק אָזֶן גַּעַגְעָסֶן „סְרִיחָתָה“. עָרְשָׂת צְוִירָס מִיטּ אַ פָּאָר יָאָר הָאָט אִים אַ לְאָנְדָסְמָאָן אָרוּפְּגָּעָנוּמוּן אַיזְ אַ שְׁאָפּ. עָר הָאָט זִיךְ אָוִיסְגָּעְלָעָרָנְטּ שְׁנִידָן פֿעְלָאָלָאָה. הָאָט עָר זִיךְ גַּעַשְׁנִיטָן די פֿינְגָּר אָזֶן גַּעַשְׁוִירָן די פְּעָלָן, אָפְּגָּעָשְׁפָּאָרט אַ פָּאָר סְעָנָט אָזֶן אָרְיָבְּרָגְּעָרָבָּאָכְטּ זְוִין שְׁוּעָסְטָעָרְלָן מִירָלָן: וּוּאָס וּוּעָט זִיךְ וּוּאָלְגָּעָן דָּאָרָטָן בִּים טְּאָטָן, דָּעַם קְבָּצָן אַיזְ בְּעַלְעָ?

מירל איז אווועק נייען קליידלאך. הערשל און מירל, געווינע-לֶאכע אידריש ארבגעטער-שינדער, לַעֲבָנְסְׂוּסְטִישָׁע, שיינע בעונטער בעסארaabער בוימעלאך, האבן זיך געפארנט און פארבארגט, אובי אַרְוֹסְטְּנוּעָמָן דֵּי עַלְתְּעָרָן קִין אַמְּעָרִיקָע; ווֹאָס וּוֹעָלָן זיך זיך וואלגעראן דראטן ביים פָּאַרְשִׁימְלָטָן שְׁטָעַלְכָּל אָז דָּעַר יַאֲפְּקִישָׁעָר גַּאַס? צְוֹזָאמָעָן אַיז נְרִינְגָּעָר צָו שְׁלַעְפָּן דָּעַם אַמְּעָרִיקָאנְעָר יַאֲרָמִיטָן פָּאַרְפּוֹצָטָן דָּלוֹת.

זיך פְּלַעְגָּעָן בְּלִוּזָּו קּוּמָעָן אַיז קְלֻובָּפָּן דֵּי לְאַנְדְּסְלִוִּיט, צָוָם וּרְלְאַכְעָן בָּאָל. פְּלַעְגָּעָן גַּיְוָן אָפָּר מָאָל אַיז דֵּי מְוֹאוֹוִים דָּרוֹכְּזָן מְאַנְאָטָם, זיך קוֹפָּן גַּעֲוִינְגַּלְכָּבָעָן קְלִיְּדָעָר, — אַבְּיָ אַפְּשָׁפָּאָרָן אָפָּר גְּרָאַשְׁן אַרְיְבוּאַזְוּנָעָמָעָן דֵּי עַלְתְּעָרָן קִין אַמְּעָרִיקָע.

און מען האט זיך אַרְיְבוּגְּבָּאָרָכָט. האט זיך דֵּי מָאָמָע אַרְוֹמְגְּנְדָּרִיט אָגְּנְצָע זָוָאָךְ אָשְׁבָּת/דִּיקָע. רְיוֹנָעָן גַּיְוָעָן קְלִיְּדָעָר האט מִירָל גַּעֲקִיפָּט אָוֹן גַּעֲנִיָּיט. אַפְּקָאָכָן אָפָּר טַעַפְּלָאָךְ זָוָיךְ מִיטָּפְּלִישָׁ, מִיטָּפָּאָר סָאָלְיָעָם, מִיטָּפָּאָר צִימָעָלָ, אַיז אוֹיךְ מִירָאָפְּנָעָץ, אוֹיךְ מִירָאָנָעָץ אַרְבָּעָט בְּיוֹ חֹוחָה לְאָהָן.

דרָעַר טָאָטָעָ, אָיְמָטְבוֹדְיךָ אִידְלָ, אַיז זיך גַּעֲנָאָגָעָן אַיז בִּיתְהַמְּדָרְשָׁן אַינְדְּעָרְפָּרִי אַיז פָּאַרְגָּאָכָט. עָרָה האט זיך שְׁפָאָצִירָט בָּאַלְעָבָאָטִישָׁ, פָּאָוָאָלְיָטְשָׁקָעָ, אַיבָּעָר בְּרָאַנְקְסָעָר גַּעַלְאָצָן. עָרָה האט בָּאַטְוָאָכָט וַיְיָ� הַעֲרָשָׁלָם נַאֲבָאַרְשָׁאָפָּט. סָאָיָ אִים גַּאַנְזָי פִּיאָן גַּעַפְּעָלָן: דֵּי דִּירָות זַיְנָעָן זַיְעָר שִׁינְגָּעָ, דֵּי טַרְאַטְוָאָרָן זַיְנָעָן רְיוֹנָעָן.

אָפָּר וּוֹנְטִיקָם האַבָּן העַרְשָׁל מִוטָּמְרָלָעָן גַּעֲפִירָט טָאָטָעָ מאָמָע אַיז בְּרָאַנְקְסָעָר זָוָאָגָנְיָשָׁן גַּאָרָטָן. דָעַר טָאָטָע האט גַּעֲוָאָלָט זַיְוָיָן דֵּי קִינְדָּעָר, אָז בָּאָטָש עָרָה אַיז שְׁוִין טָאָקָע אַרְיְבוּר דֵּי פּוֹפְּצִיקָעָר, גַּאָרָקָיָן פָּאָרָךְ אַיז עָרָ נִיטָּ, עָרָ קָעָן נָאָךְ אָז וּוֹצָלָאָוָךְ, עָרָ גַּעֲדִינְגָּקָט נָאָךְ דֵּי יַאֲפְּקִישָׁעָ גַּאַס. האט עָרָ זָיך גַּעַ/חַכְמָהָט: „דָעַר הַעֲלָפָאָנָט מוֹזָן זַיְן אָיְדִישָׁר, אָ נִיטָּ, זָיך קּוֹמָט צָו אִים אַזָּא לְאַגְּנָעָן נָאָזָה? דֵּי צְוּוֹי טִינְעָרָס זַיְנָעָן מִסְתָּחָמָא חַסְדִּים, זָיך הַאַלְטָן זָיך אַיז אַיז אַרְומְדָרְיָעָן. זָיך שְׁלַעְגָּלָעָן כִּימָט דֵּי וּוֹיְדָלָעָן, זָיך חַסְדִּים מִיטָּפָּאָר גַּאָרְטָלָעָן. זָיך בָּאַלְעָטָן אַיז בָּאַשְׁמָעָן זָיך, זָיך דֵּי חַסְדִּים — דָעַם אַוְיָסְגָּעָן-

סענעם קידוש פון אוזערעניצער רבין אָפַ לְיִוְבֵּל דַּעַם חֹזֶם
קָאָפָטָעַ".
הערשל און מירל זיינען געווען צופרידן, וואס טאטעם-מאמע
האבן הנאה פון אמערישע.

.2

נאר די ערשות האנקייזוואבן האבן זיך דורךנטראן פויילע,
לעמעשעווואטע. דער טאטע, חיים זידע, האט זיך ליידיק
ニיט געקנט אַרְזָמָרְדִּיָּעַן. ער האט זיך געהאלטן אַין אַיְזָעָהָז
מיט חזה לאחַזְנִי. זיך האט אַיְזָעָהָז אַיְגָעָרְוִימָט אַסְוָה, אָז די
קינדרער זיינען ניט פַּיְוִן בְּעַלְיְתְּכִלִּית/נִיקָּעַם. זַיְוִיסָּן נִיט דַעַם
ווערט און קיון חשבון פון אַסְטְּבָּעַן. זיך האט שׂוֹן אַקְנִיפָּל
פון עטלאכע און פְּרַצְּגָּן דָּלָאָר. דַּאַס האט זיך אַפְּגָּנְשָׁפָּאָרָט
פון אַנְבִּיסָּנס אַו זְוּעַטְשְׁעָרָעָם אָזְנִינְגָּעָמָאָכְטָן. חיים זידעס
אויגן האבן זיך צעשפְּלִיטָן. ער האט צוֹגְעַטְרָאָכָט אַקְרָעְמְעִירְשִׁיָּר
סוחריישן פְּלָאָן: זַיְוִילְעַן בעטן די קינדרער לְיִוְעַן אַהֲנוֹדָרְעַתָּרָה,
וועלְעַן זַיְוִעְפָּעַנְעַן אַהֲרִינְגְּקְרָעְמָל. נִיט אַזְוִי צְוָלָבָן גַּעַלְתָּו, זַיְוִי
גְּלָאָט זיך אַבְּיָסְלָרְדִּין, די הענט זיך צְעַפְּרָן. די קינדרער האבן
געשמייבָּלָט און האבן פָּאָר די עַלְטָרָעָן גַּעַרְקָאָגָן די פָּאָר סְעַנְתָּמָן.
„אָזְן הַעֲרִינְג אַזְוִי אַזְוִי מִין טִיעָרְמָאָכָל, וואָס גִּיטְקִינְמָאָל
נִיט אַרוֹים פון דָעַר מַאֲדָעָ. אַלְעַ פְּעַלְקָעָר עַסְנָה הַעֲרִינְג, אַפְּיָלוּ
לִיטְוֹאָקָעָם" — אַזְוִי ווערטלט זיך חיים זידעס מִיט די ווֹיבָרָה,
און פָּאָרְקוּיפָּט הַעֲרִינְג און קְלִיבָּט. אַ דָּלָאָר.

און אָז די נוֹיֶט פָּוּן בְּרוּות מִיט הַעֲרִינְג קָאָרְבָּט. זיך אַין
אַרְבָּעָטָרָם לְיִבְּ אַרְיוֹן; אָזְן אָז די האָנְטָן ווערט אַשְׁעָר אָון
דָעַר קָאָפָּז ווערט שְׂוִין שְׂוָרָעָ; אָזְן די שְׁעָהָז אַין שָׁאָפָּצְיָעָן זיך
וּוְיְאָרָן דָוָרָן די גְּרָאָטָעָס אַזְן טָרְמָעָ; אָזְן מַעַן אַרְבָּעָט, אָזְן
מַעַן הַאֲרָעָזָעָט, אָזְן מַעַן שְׁקָלָאָפָּט — ווערט גַּעַבְוָרָן אַ
צָּאָרְנְדִּיקָּעָר טָאגָן.
און יונעַם בעס'דְוִין טָאג צְעֻוִינְג זיך די הענט אָזְן פִּים;
די קָעַפְּ שְׁטָעַלְעַן זיך אוֹיפָּ אָזְן הוֹיבָן זיך, אָזְן הוֹידָעַן זיך; די
מיַלְעָר אָזְן לְיִפְּן מַאֲלָן אַיְזָעָר בְּיוֹזְקִוּיטָ, פָּאָרְדוּסָם, בּוּשָׁה

אוון אינטערטעניליקיט, וואס האבן זיך אונגעקליבן פאר טאג אוון יארן; די אויגן בלצן אוון שארפֿן אוון שעלטן; אוון די ציון קריין, ריבן זיך אוון גרויזשען זיך אין אויפֿברוייזנדיזן צארן — מען דערקלערט א סטראיך!

טומלט זיך הערשל שוין די פערצענטע וואך. ער סטראיקט, ער קעמעפט. ער שְׁאָפְּט נוֹט אוֹן עַסְט נִיט. ער אַיְוֹן שְׁוֵין גַּעֲוָוָאָרָן ווֹי אֶדְאָר דְּרֻעְנָגָן.

קיין הוילאָפּ פֿוֹן דער יוניאָן ווֹיל ער נִיט נעמְעָן. זאל מען געבען די ארבעטעדר, וואס דארפֿן שְׁפִּיוֹזְן זְׁיַעַרְעָן ווֹיְבָעָר אוֹן קִינְדָּעָר. בַּיִּי מִירְלָעָן האָט ער שוֹין צְׁנוּגָנוּמוּן די לְעִצְּטָעָן פֶּאָר סְּעַנְטָן. ער האָט זיך שוֹין פְּאָרְבָּאָגָט באָלְעָן זְׁיַעַנְעָן פְּרִינְט אוֹן באַקְאָנָטָע. אוֹן אָזְזָן אָרְבָּעָט נִיט, לוֹפֿטן עַפְּעָט דַּי דָּאָלָרָם אָרוֹיָס פֿוֹן די קַעַשְׁעָנָעָם, ווֹי אלְשָׁקָעָם. אָט ערְשָׁתָן גַּעַתָּאָט אַפְּינְפְּרָלָן, שוֹין נִיטָּא.

הערשל האָט נִיט גַּעַוָּאָלָט, זיך גַּעַשְׁלָאָגָן טְׁוֹזָנָט מָאָל מִיט ער דעה: „יאָנָּיִט, יָאָנָּיִט“. אוֹן דָּאָךְ גַּעַמּוֹט. ער האָט זיך גַּעַוְונָהָט צָוָם טָاطָן נָאָךְ אַגְּמִילְתְּחִסְּדָן. ער זאל אִים לְיַעַן טְׁלָאָכָע דָּאָלָאָר בִּין אַיְבָּרָן סְּטְרָיִיךְ.

ער טָاطָעָה האָט גַּעַשְׁמִיכָלָט אוֹן גַּעַזְגָּט: „אָהָא, אִיךְ האָב דִּיר גַּעַזְגָּט, זָאָלָסָט נִיט הָעָדוֹן די חְבָּרָה פֿוֹן דִּין יְוִינְעָן. מען דָּאָרָה זיך נִיט שְׁפָאָרָן מִיט די גְּבוּרִים. זְׁיַי האָבָן אַסְּכָּדְזָוָן, נָאָט אַיְוֹן מִיט זְׁיַי. מען אָרְבָּעָט מְעָרָעָר אַשְׁטוֹנָעָר, מען גַּעַמְט וּוֹינְצִיקָעָר אַדְלָאָר.“

חוֹה לְאָה האָט אִים אַיְינְגַעְשְׁטָילָט. אִים דְּרָמָאָנָט, אָז הָעַרְשָׁל האָט זיך אַזְׁוּקְעַנְלִיְוִיט אִין דָּעָר לְעַנְגָּן אוֹן אִין דָּעָר בְּרִיְיט. ער האָט זיך אַזְׁוּקְעַנְלִיְוִיט אָזְזָן זְׁיַי אַרְבִּעְגְּעַנְנוּמוּן שְׂיִין אַמְעָרִיקָע. נִישְׁקָשָׁה, ער מעְגַּן אִים לְיַיְעַן טְׁלָאָכָע דָּאָלָעָר. סְאִיזָן מַוּמָן גַּעַלְטָן. ער אַלְטָאָר האָט זיך אַבְּעָר אַיְינְגַעְשְׁפָאָרָט: „נִיְיָן, ער האָט נִיט. ער האָט עַרְשָׁתָן גַּעַקְיִיפְט עַטְּלָאָכָע פָּעַלְאָכָע הָעָרִינְגָן. ער פְּאָרְמָאָגָט נִיט קִיְּן פְּעַנְיָן באָלְעָר נִשְׁמָה.“

וועָן חִים וַיַּדְעָ וּוֹאָלָט נָאָךְ דָּעָם שְׁמוּס אַרְוִיסְגַּעְנְנוּמוּן אַפְּאָר דָּאָלָעָר אוֹן דָּעַרְלָאָגָט זְׁיַיְן זְׁוֹן, וּוֹאָלָט הָעַרְשָׁל סִיְּדָוִיִּיסְטִי דָּאָס אִים אַוְאָרָה גַּעַטָּאָן אַיְן קָאָפְט אַרְיָוָן. נָאָר הָעַרְשָׁל האָט

געוואָלט, אָז מירל אָז מאַמע זאלן טאטן דערסענען. ער האָט געווואָלט, או זיין טאטקעלע זאל זיך אַין זיך אָפֿשְׁפִּיגְּלָען. ער האָט ער אין יונעם פרימאָרְגָּן זיך אָוּפְּנָעְכָּאָפְּט. ער האָט געגעבען אַ קלָּאָפְּ אַיְוֹן קִישְׁוֹן: „יאָ“. ער האָט אָפְּ דֵּי שְׁפִּיצְׁ בָּאָרוֹזִיסְׁעַט פִּינְגְּנֶר זיך אָרְיִינְגְּנָעַט אַיְוֹן טָאָטוּסְׁמָאָמָעַס צִימָעָרְלָ. ער האָט שְׁטִיל זיך אָנְגְּנוּבָּוּנְגָּן אָזָן פּוֹן אָוּנְטָעָרְטָ טָאָטָנְסְׁ צָוקְאָפְּנָס אָרוֹזִיסְׁגָּעְשְׁלָעָפְּט אַן אָפְּוּטִיקָע. ער האָט אָזָוִי הוּאָקְגָּעָצְׁיָוָלְטָ דֵּי פָּאָפְּרְדָּלָאָךְ, אָז בַּיְזָ ער האָט אָנְגְּנוּרָעָכָּנְט פִּידְהָנְדָּרָט וְעַקְמָ אָזָן אָפְּצִיךְ דָּאָלָעָר, חָאָבָן זיך שְׁוֹן טָאָטָעְ אָזָן מָאָמָעָ אָזָן שְׁוּוּסְׁטָעָר אָרוֹזִיסְׁגָּעוֹאָרְפָּן פּוֹן דֵּי בָּעַטְנָ אָזָן אִים אָרוֹמְגָּעָרְנָגְּלָט מִוְּטָ צִיטָעָרְטָ רְדִיקָע קְעָרְפָּעָרָט.

הערשל אַיְזָ גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אָן אָנְגְּנוּשָׁאָרְפָּטָעָר. ער האָט גַּעֲרִיצְׁט מִיטָּ דֵּי צִיְּן אָזָן גַּעֲבְּלִיצְׁט מִיטָּ דֵּי אָוּינְגָּן, וּוּ אַהְונָט, וּוּאָם גַּרְיוּט זיך צָו שְׁפְּרִינְגָּעָן אַף זִיְּן קָעְגָּנָעָר. חַיְּם זִיְּדָעָ, דָּאָם טָאָטְקָעָלָע זִיְּנָס, הָאָט זיך גַּעֲטְרִיְּסָלָט פָּאָרְפָּחָ. דֵּי נָאָזָהָאָט זיך בָּאָ אִים אָוּפְּנָעְשְׁטָעָלָט, וּוּי בָּאָ אָקְטָעָרְטָ דָּעָרְעָק, וּוּעָן ער פָּאָרְטָ טִיְּדִיקָע זיך מִיטָּ בִּיזְׁעָ וּוּאָנְצָעָם פּוֹן אַהְונָט.

הערשל האָט גַּעֲהָלָטָן אַיְזָ וּזִיְּן לְאָפְּעָ דָּעָם פָּאָק מִיטָּ פָּאָפְּרָעָנָעָ דָּאָלָעָרָט, זִיְּן גַּעֲהָוִרְלָטָ פָּאָר טָאָטוּסְׁמָאָמָעָ-שְׁוּסְׁטָעָר אַיְזָ אָוּינְגָּן זיך גַּעֲבְּיוּאָרָט: „אָזָן קִיְּזָן פִּינְגְּרָעָלָהָאָט עַס נִיטָּ צָו לִיְּעָן אַ זָּוָן, אַ סְּטְרִיְּקָעָרָ!“ דָּעָרָנָאָךְ הָאָט ער אַף גַּיְזָ גַּעֲגָעָבָן אַ שָּׁאָקָל מִיטָּן קָאָפְּ אָזָן, וּוּיְזָוָת אָוּים, באַשְׁלָאָסָן: „צָוְרִיְּסָן, צָום טִיוּוֹל, נִיטָ מִיר, נִיטָ דִּירָ“. ער האָט צָוְגָּעָפְּרָט זִיְּן לִינְקָעָהָאָנָט צָו דָּעָרְטָעָר, פִּינְגָּרְטָ מִיטָּ פִּינְגָּרְהָאָבָן שְׁוֹן אָפְּגָּעָרָדָט צָו הָאָלָטָן זיך פָּעָטָט. וּוּעָן העָרְשָׁלָן וּוּטָ גַּעֲבָן מִיטָּ זִיְּנָעָ אָוּינְגָּן אַ בָּאָפְּעָל: „רוֹיְסָן!“ וּוּטָ אַיְזָהָאָנָט קִיְּזָן אָחָעָר אָזָן דֵּי צְוּוִיתָעָ אָחָיָן, וּוּלְעָן דֵּי צָעָנָעָרְלָאָךְ, צָוְאָנְצִיקָּעָרָס לִינְגָּן צָוְחָלָקְטָעָ, פָּאָפְּרָעָנָעָ יְתֻומָהָאָךְ, אָפְּגָּעָשָׁנִיםְטָעָנָעָ יְאָרָן אַפְּ זַיְיָ.

חוּהָ לְאָהָ, דֵּי מָאָמָעָ, אַיְזָ שִׁיר גַּעֲשְׁטָאָרְבָּן אַ טְוִיטָעָ, זַיְהָאָט צָוְגָּהָאָלָטָן חַיְּם זִיְּדָעָן, וּוּי אַסְּלָופָ, זַיְהָאָט זַיְהָאָט נִיטָ אָוּמְפָאָלָן. פִּים אָזָן העָנָט הָאָבָן אַיְדָר גַּעֲצִיטָעָרָט: „הָעָרְשָׁלָעָ, הָאָבָן גַּאָט אַיְזָ חָאָרְצָן, זַוְּגָּעָנוּוּ!“

מירל איז געשטאנגען אביסל פון דער וויטנэм. זי האט מורייא געהאט צו קאפאן א קלאפּ פון ברודער. זי האט אפיילו פארשטאָגען, איז דער טאטען איז שולדיק, ניט איז האנדטלט מען מיט קוינדר, פונדעסטוועגן האט זי גשהאלטן אין גריילצן הערשלאָען אין די אויערטן: "באַראֹאַיס זיך, קאנטראָלִיך זיך, שטייל אין דין בעם, באַראֹאַיך זיך".

הערשל האט מיט א שאָרְפּן בליך דורךנעזיפט זיין שועס טער מירלען, מיט א שפֿאָטְיוּשׁ שמייבּעלע באַשפּיגּן טאטע-מאָמע און מיט איז אַינְגּעַקָּרְבּּטן בעס באָפּוּלִין די פִּינְגּעַר צו דערפּוּלִין זוייער שליחות: "נאָ, נאָ, באַראֹאַיס זיך". און פִּיצְלָאָךְ פָּאַפּוּרְלָאָךְ געלט, פון די פָּאַרְאַינְיְקָטָעָ שטאטן פון אַמְּערִישׁעָ, האָבן זיך אַרְאַפּגּעהוּרְדָּט פון זוינע הענט.

הערשל איז אַרוּס מיט אַיְלָנְדִּיקָע טרייט. מירל איז, זי א פָּאַרְמְשֶׁפְּטָעָ, אַוּוּקְגָּעָנְגָּעָן אַיְלָנְדִּיקָע טאטען, דער טאטען, חיימּ זיידּע, האט זיך אַוּוּקְגָּעָנוֹאַלְגָּעָרט אַיבּער דער פָּאַדְלָאָגָּע און געקלִיבּן די קָאנְפּעַטִּישְׁטִיקָאָךְ דָּאַלְעָרָם מיט הַונְגּוּרִיקָע אַוְיָןָן. ער האט פָּאַרְגָּעָסָן, איז ער האט זיך נָאָךְ די גָּעֵנְגּ נִיט גַּוּוֹאָשָׁן און נִיט נָאָךְ אַרוּס אַיְלָנְדִּיקָע. חוה לאָה, מיט טְרָעָן אַיְן די אַוְיָןָן, האט אַים גַּעַלְפּּטן קָלִיבּן די פָּאַפּוּרְלָאָךְ. זי האט אַים אַלְעָמָאָל דָּעַרְמָאָן, ער זאָל אַרוּפּוּשְׁלָעָפּן די גַּאֲטָעָם, ווּאָס וּוּינְגּ גַּעַהְאָנְגָּעָן אַה אַים בְּרִוְיְטָאָךְ.

יענעם טאג האט הערשל פָּאַרְשְׁפּעַטְוִיקָט אַיְלָנְיְעָ פון די סְטוּרְיוּקָעָר, ווּאַט האָבן, ווּ פון דָעְכָּעָר פון הַוִּילְקָרָאָצָרָם, גַּעַד קוּקָט, גַּעַלְעַנְגָּעַלְט אַזְן גַּעַזְיָגָן זיך אַיְן לְעַבְדָּוִיקָע סְטוּנְגָּעָם. דער אַנְפּוּרְעָר פון סְטוּרְיוּקָעָר האט אַים גַּעַפְּרָעָגָט: "הַעֲרָשָׁל, דַּו אַזְיִי שְׁפָעָט?", הַעֲרָשָׁל האט עַפְּעָם דָּאַרְטָן אַפּגּוּמוּרְמָלָט מיט די לְוָפּן: "אָ, זיך דָאַרְטָן צְעוֹדָתָלָט מיט מִוּן טָאָטָן פון בעס אַרְאַבְּכָע".

דאקטאר בלעט

ער רענן איז געפאלן מיט בעם אף דער ערעד און אפנעם
שפֿרְוּנְגָּנְגָּן מיט א פֶּלִיּוֹסְקָּעַלְעָד, ווי ער זאל וועלן אויסטאנצן אף די
שטיינער דֵּ טְרָאָגְּנָעְדִּיעַ פָּוּן א דער גְּרָיוֹכְּבָּטְן צִיל.

די נאכט האט געפֿינְסְטְּעָרְטָמְט אַיר פֶּלְעָד שׂוֹאָרְצָקִיּוֹט.
לוֹאִים האט זיך גְּשָׁאָרְטָבָּא דֵּי זְוַעַנְטָמְט. אַלְעָמָלְהָאָט אָז
אֲרוֹיָסְגְּנְעַשְׁפְּצַטְעָ צְוִימָל אִים דְּעַרְלָאָגְּנָט אַ שְׁטוֹרָךְ אַיז זְוִית אָרְיָוִן,
הָאָט עָרְזִיך אַפְּגָנוּוֹאָרְפָּן, פָּאָרְקָרִימָט אָזְן גְּשָׁאָלָטָן יְעֻזָּסְמָן מִיטְ'ן
טִוּוֹל.

אָז אַשְׁקָאָן האט אִים פָּאָרְשְׁטָעָלְט דָּעַם וּוּגַג, הָאָט עָרְאָבִיסְט
מִיט דָּעַם גְּעַקְעַמְפְּט אָזְן הַיּוֹזְרָקְלָאָד זִיך דְּרוֹכְנָעָזְדָלָט. אָז דֵּי קָאָן
הָאָט אַלְעַז נְיַשְׁת גְּעוֹאָלָט אָזְוַעַק פָּוּן טְרָאָטָאָר, הָאָט עָרְזִיך אַבְּיָיסְט
צְוּגְעַשְׁפָּאָרְט אָזְן זִיך מִיט זִיך דְּרוֹכְנָעָשְׁמָעָט: "דאקטאר בלעט,
דו בְּיַסְט הַיִּינְט שְׁבָוָר, נְיַיְּהָוָס אָזְן שְׁלָאָה זִיך אָוִיסְ."

"ניִין, באַלְעָבָס, לְוַיְּס אָזְן קִיְּזָן שְׁבָוָר. נְאָר אַפְּן וּוּגַג
הָאָב אַיר מִיט דְּזִוְשִׁיםְן גְּנַעַבָּט אַ שְׁנַעַפְסָל".
דָּעַר קְנִי א דְּזַצְקָע גַּעַטָּאָן, הָאָב אַיר זִיך בְּאַלְדְּ צַעַקְשָׁט מִיטְ'ן שְׁוּעָלְלָאָד.
די אַשְׁקָאָן האט זִיך אַנְגָּהָבוּבָן צְוּ חַוְּדָעָן, הָאָט זִיך לוֹאִים
אֲרָאָפְּנָעָקְרָאָצָט מִיטְ'ן רָוּקָן אָזְן אֲרָיְנָגְעַפְּלָאָלְוָוָשָׁקָעָט זִיך אַין אַטְיָיכָן.
אַ נְאָסָעָר גְּרוֹיָל הָאָט אִים דְּרוֹכְנָעָנָאָדָלָט זְיוּן קַעְרָפָעָר. עָרְהָאָט
זִיך אַיְוָגָמָל אַיְבָּרָגְעַקְיָוָלָט מִיטְ'ן בְּזִיך אַרְאָפָּ, אַנְגָּעַשְׁפָּאָרְט דֵּי
הַעַנְטָמָן אָזְן אַדוֹפְּגָנָעַשְׁלָעָט זְיוּנָעָ בְּיַינְעָר.

די נְאָס הָאָט זִיך נְאָך אַלְעַז גְּעוֹיְגָט אָזְן זְיוּנָע אַוְיָגָן.

ער האט צוגעשפּוֹלעט נאך א קנעפל פון אויבערמאַנטל, זיך באָפֿעַסְטִיקְט זיינע גַּלְיוּדֶר זאלֵן זיך ניט צעפָּלֶן.

ער האט זיך גַּזְוִינְזָאנְט אָונְ נַקְּרָעוּוּט פון גַּעַל צו גַּעַל אָונְ גַּעֲזָכְט זַיְן הוּוּן.

א פָּאָרְשְׁפַּּעַטְּגְּנְטָעֶר נַעֲגָרֶר האט זיך גַּעַיְילֶט, בּוּגְּנְדִּיך דֻּעַם קאָפּ אָונְטָעֶר דַּי קְלַעְפְּלָאָךְ פון רַעֲגָן. לֹאִים האט אִים אַנְגְּנְעַכְּאָפְּט בָּאָס לְאֵץ אָונְ גַּעֲבָעָטֶן : "הַעֲרָ, בּוֹרוּדְעָרֶל, אַיך בֵּין דָּאָךְ נַעַט שְׁכָרָה,
פָּאָרוֹוָאָס אַיז מַיְּזָן הוּוּן אַנְטְּלָאָפְּן פָּוּן מִיר ?"

"אַ הַוְּנֵט האט נִיט קִין הַיִּם, עַר שְׁלַיאָיָעַט זיך אַרוּם אַפּ הַפְּקָרָה", האט דַּעַר נַעֲגָרֶר לֹאִים'עַם האָנְטָאָפְּן אַפְּנַעַוְּאָרְפָּן.

— העָי, בּוֹרוּדְעָרֶל, לֹאַכְּבָט אַירְפָּוּן לֹאִיסְעָן ? דַּי וּוֹיְסָע, וּוֹיְסָטוּ דָּאָךְ, שְׁפָעָטֶן פָּוּן מִיר נַעַר פָּוּן מַיְּנָעָן שְׁוּלִיְּאָרָן. אַיך האָב גַּעַוְּאַלְטָט אַדְקָטָאָר וּוּעָרָה, האָבָן זַיְן מִיר אַגְּמָעָן גַּעֲנָבָן "דַּאַקְּטָאָר בְּלַעַךְ". נָו, בֵּין אַיך גַּעַוְּאַרְן אַמְּשָׁתָּאָן אַחֲטָאָלָה. האָט מַךְ דַּעַר בְּאַלְעָבָּס הַוִּינְט אַרוּסְגַּעַשְׁפִּיגָּן. זָאָל עַר גַּיְעָן צָום טַיוּוּלָן.
אוֹן עַר האָט דַּעֲרַצְיָילֶט, גַּעַמְאָלָן שְׁטִיקָעָרֶר פָּוּן זַיְן לְעָבָן צָו אַגְּרִוִּיזְצִיגְלְדִּיקָעָר וּוּאָנְטָה. דַּעַר נַעֲגָרֶר אַיז שַׁוְּיָן לְאַגְּנָעָהָוִבָּן קְרָאָצָן אַיבְּרָגְּנָלָאָזָט אַנְמָיוֹטָן.

לֹאִים האָט זיך וּוֹיְדָעֶר גַּעַלְעָפְּט אַיבָּעָר דַּי גַּעַסְלָאָךְ.
מיַט אַמְּאָל אַיז זַיְן הוּוּן פָּאָר אִים אַוִּיסְגַּעַוְּאָקָסָן : דָּאָס האָבָן
אִים זַיְינָע גַּעַטְרִיְּעָ פִּים אַחֲיִים גַּעַבְּרָאָכָט, זַיְן וּוֹיְסָן שַׁוְּיָן זַיְן וּוֹעָג.
עַר האָט זיך אַרוּפְּגַּעַר אַתְּשָׁקָעָוּוּט אַפּ דַּי פִּיר הַילְּצָעָרָנָע טַרְעָפְּד
לְאָך. עַר האָט אַרוּסְגַּעַשְׁלָעָפְּט זַיְן שְׁלִיסָּל אָונְ אַגְּנָעָהָוִבָּן קְרָאָצָן
דֻּעַם שְׁלָאָס פָּוּן טִיר.

די לֹאִים'יבָּעֶר האָט זיך גַּעַשְׁמָאָק גַּעַטְוּלִיעַט צָו דַּוְּשִׁים'עַן, בְּשַׁעַת
מַעַשָּׂה אַרוּסְגַּעַלְאָזָן אַנְשָׁטִימִיקָּעָ לִיפְּזִיכְּלָאָגָּנָגָעָן פָּוּן רַעֲגָעָז. דַּוְּשִׁים
הַאָט גַּעַלְאָכְט אָונְ דַּעֲרַצְיָילֶט וּוּעַרְטָלָאָךְ.

דָּאָס שְׁלִיסְלִיכְרָאָצָן האָט זַיְן אַיבְּרָגְּנָלָאָזָט. זַיְן האָבָן גַּעַד
שְׁאָלָטָן דַּי וּוֹיְסָע, דַּי שְׁדִים אָונְ דַּי רַוְּחוֹת. די לֹאִים'יכָּעֶר האָט
אוֹיְסָגְּנָשְׁרִינְגָּן : "וּעָר, צָום טַיוּוּל, אַיז דָּאָרָט אַזְוִי שְׁפָעָט ?" דָּעָרְבִּי
אַיז אַיר דַּוְּרָכְנַעַפְּלוּיָּגָן אַגְּדָעָנָק, צָי אַיז דָּאָס נִיט טָאָנִי : "נָאָר
טָאָנִי דָּאָרָט דָּאָרָט קָוְמָעָן דָּאָנְדְּרָשְׁטִיק, מִיטָּוֹאָךְ אַז דַּוְּשִׁים'קְ נַאֲכָט ?"

לויאים האט גענטפערט מיט א הייזעריקן קול : "אייך". האט דושימען שווין געלפלאצט דער געדולד, אוין ער אראפ, צונגבונדן די גאטקעס, אוון זיך פארטיך געמאכט צו האטן אוין די ציין ארויין. באם שיין פון נזילעמל האבן זיך דריי שווארטצע פנימ'ער געקרישטאלט ; זעםס אוינן זיינען אָפַּ אַָּפְּ עַקְּוֹנְדָּעַ גַּעֲוָאָרַן פָּאָרַן גַּלְּיוּוּרט, דערנארך האבן זיך זיך אַנְגַּעַלְאָזֶן, אַנְגַּעַלְאָזֶן.

"דאקטאר בלעך, וואס פאר א טיוויל האט זיך אהער גע-בראכט?", האט די לואיס ייכע זיך גע'בעס'ט.

"דער פארשאַלטענער באַלעבאָס מיינט, או אַיך בֵּין שכור, האט ער מיך אַרוּסְגַּעַוּאָרְפָּן", האט לואיס אַרוּסְגַּעַרְעַבְצָט.

"האַסְטָמוֹ נִיט וּוֹאַ צֹ שְׁלָאָפָּן, דָּקְטָאָר, וּוּסְטָמוֹ קוּמָעַן מַאֲרָגָן", אוון מיט אַ שְׁטוּיָּס האט לואיס געמאכט אַ קָּנוּץ : די פִּים אַפְּן גַּאנְיְקָל אַזְן דער קָאָפָּ אַפְּן טְרָאָטָאָר.

לויאיס אוין געלען אָפַּ די קָאָרְבָּן פון די טְרָעָפָּן, געקרעכט אַזְן געשאלטן ; אַרְיוּינְגַּעַנְאָכְלָט וּוֹיְן נָאַזְן אוין די צָעַן פִּינְגָּעָר אַזְן מיט זיך אַוּסְגַּעַטְעַנְחָת.

דער רענן אוין זיך געלפלן זיון זועג.
אַ פָּאַלְיְסְמָאָן האט זיך פון אַונְטָר עַרְגָּעַן אַ דָּאָך אַרוּסְגַּעַט רָוקְט אַזְן אוין מיט פּוּלָע טְרִיט צֹ לְוַאִיסְן צֻוְּגַּעַקְוּמָעַן. פְּרִיעָר האט ער מיטן שְׁטָעַפְּלָעַ אַוּסְגַּעַלְאָפְּט אַ מַאֲרָש אָפַּ לְוַאִיסְעַס הַינְּרָעָזָהָלָק, אוון או לואיס האט אַלְץ גַּעַפְּוִילְט זיך אַוְפְּצָהָוִיבָּן, האט ער אַז אַנְגַּעַנוּמָעַן באַז אַזְוּירָן אַזְן אַוְפְּגַּעַשְׁטָעַלְט, זוּי מַזְנָן שְׁטָעַלְט אוּפָּאָפָּ אַ זְעַקְלָקְוִיל.

"ניִי אַהֲיָם שְׁלָאָפָּן, דָּקְטָאָר בלעך, שְׁטָעָר נִיט דָעַם רָעָנָן", האט דער פָּאַלְיְסְמָאָן גַּעַלְאָכְט.

לויאיס האט אַנְגַּעַהְיוֹבָן צֹ בַּאלְעַבְעַשְׁעָן. אַיִם דְּרִצְיוֹלָט נָאָר, אוּ זַיְן וּוּבִיכְ לְאֹזֶט אַיִם נִיט אַרְיוֹן. דּוֹשִׁים אוּזְן דָּאָרְטָן. דער באַלְעַבְאָס האט אַרוּסְגַּעַוּאָרְפָּן.

האט זיך דער פָּאַלְיְסְמָאָן נָאָך הַעֲכָר צְעַלְאָכְט אַזְן אַיִם גַּעַט שְׁטוּפָט : "בִּיסְטָן גַּאנְץ פִּוּן פָּאַרְשְׁנִיאַשְׁקָעָט. דָּאָך דִּיר זַיְה, דִּיר זַיְה, סְרַעַגְנָט".

לויאיס האט זיך גַּעַוְוִוְונָט. דער רענן האט גַּעַשְׁלָאָגָן. אַ וּוֹינָט האט גַּעַבְלָאָזֶן. דער פְּרִימְאָרָגָן האט זיך נָאָך נִיט גַּעַוְיְלָט.

מַאֲקָם פֻּרְלָאָוּ

דָּעֵר וּוַיִּסְעֶר קָאָפּ

— אַט דָּאָס אַיּוֹ דָּעֵר וּוַיִּסְעֶר קָאָפּ?

— יְעַ, אַט דָּאָס אַיּוֹ דָּעֵר וּוַיִּסְעֶר קָאָפּ!

אוֹן זַיִּה האָבָּן זַיִּךְ בַּיַּידָּע בְּרוּדָעָר בְּאַנְגָּעָנָט, זַוְּעַן דָּעֵר סְלָלָעָנָרָעָר

איּוֹ אַרְוָנָטְרָעָגְעָקָמוּן פָּוּן עַלְים אַיִּילָאָנדּ. בְּעַרְלָ, דָּעֵר עַלְטָעָרָעָר

בְּרוּדָעָר, הָאָט זַיִּךְ נַיְתְּ גַּעֲקָאנְטְּ פְּאַרְשָׁטְמָעָלְן, אוֹ פָּוּנְגָּטְסְּ קְלִינְגָּטְסְּ

טִיוּוֹלְ, וּיְזַיְּמָעְטְּ פְּלָעָנְטְּ זַיִּונְגָּלְעָנְרָוְן בְּרוּדָעָר אַיְנָ דָּעֵר הַיְם רַוְּפָן,

מִיטְ דָּעֵר קְוַטְשָׁמָעְ וּוַיִּסְעֶר הָאָרְ, פָּאָר וּוְלָכְבָּעָר מִעְן הָאָט אִים גַּעַדְ

קְרוּיְנְטְּ מִיטְ'ן צְוָנָאָמָעְן: "דָּעֵר וּוַיִּסְעֶר קָאָפּ", אוֹן אַוִּיסְגָּעוֹאָקָסְן

אַט דָּעֵר גַּעֲזָנָטְרָעָר בְּחוֹר מִוְּטְ בְּלָאָנְדָעָר, גַּלְאָקְטָעָה הָאָר אוֹן מִיטְ אַזָּאָ

עַרְנָסְטְּ שְׁמִיכָּל אָפְ'ן פְּנִים. בְּעַרְלָ הָאָט נָאָל אַמְּאָל אַנְגָּעָקָוּקָטְ

זַיִּה נַאֲסָטְ אוֹן אַיְבָּעָרְגָּעְ-חַזְוֹעַטְ:

— אַט דָּאָס אַיּוֹ דָּעֵר וּוַיִּסְעֶר קָאָפּ?

— יְעַ, אַט דָּאָס אַיּוֹ דָּעֵר וּוַיִּסְעֶר קָאָפּ!

אוֹן בָּאָ זַיִּךְ אַיִּן הָאָרָצָן הָאָט זַיִּךְ בְּעַרְלָ גַּעַוּאָלְטְּ רַעֲכָטְמַאָּכָּן:

טָאָקָעְ אָמָתְ, אוֹ אָוֹךְ הָאָבָּן זַיִּךְ אִים פְּאַרְגָּעָשְׁטָעָלְטְּ אַיְנְגָּלְשָׁעָרְ, וּוְיִ

עַר אַיּוֹ, נַאֲרָ אַגְּרִינְעָר אַיּוֹ עַר דָּאָךְ אַלְעַיְ אַיְנָם, אוֹן אַיךְ וּוְלָ אִים

סְאָנָעָן הָאָלָטְן אַוְנָטָעָר מִיְּן הַשְּׁנָחָתָה... אַוְן עַר הָאָט אַנְגָּהָוִיְבָן

אוֹיסְפָּרָעָן אָוְדִי עַלְטָעָרְן, פְּרִוִּינְטְּ אַוְן בְּאַקְאָנְטָעְ, אוֹן זַיִּךְ אַזָּוּ

אַוְעָקְטָרָאָגְנָדְרִיךְ צַוְּזַיְנָעְ קִינְדָּעָרְיָאָרְן אַיְנָ דָעַם גַּעַבְוָרְטָסְ-שְׁטָעָלְטְּ,

אַיּוֹ עַר גַּעַוּאָרְן בְּמַעַטְ וּיְזַיְּנָעְמָנְטָאָל. דָּאָס בְּלָוְתְּ הָאָט אַנְגָּהָוִיְבָן

גַּעַהְיוֹבָן אַזָּוּ וּוְאָרִים צַוְּזַיְנָסְן אַיְנָ דִי אַדְרָעָן אַוְן אַיְן מִחְ הָאָט זַיִּךְ

גַּעַפְלָאָנְטָעָרְטְּ: אַוְועָס דִי יָאָרְן... .

— אַגְּנָעָי גַּוְטָעָר יְוָנְגָרְמָאָן, מַעַן דָּאָרָפְ זַיִּונְ דַּוְפָּק אַנְגָּהָוִיְבָן

טָאָפְןְ, — הָאָט דָּעֵר סְלָלָעָנָרָעָר בְּרוּדָעָר גַּעַטְרָאָכְטְּ.

אוֹן אַזָּוּ זַיְנָעָן זַיִּה צָוְם הַיְוִזְ צְוָנָעָקָוּמָעָן.

בערל איז געווען איז ארויפגעארכטער אין דעם נאָלדענעט
אנד. ער האט געהאט אַ פֿאָרְ-שָׁאָפּ, ווואָסְחָאָבּן גֿעָאָרְכּוּט אַ
צּוּוֹאַנְצִיךְ אַרְכּוּטָעָר. גֿעוֹאוֹינְטַהּ אַהֲטָהּ ער אַוְיךְ זֵיְעָרְ רִיךְ. אַהֲיִיט
אַבּוּרְ פֿלְעָגָטָהּ ער ווּעָגָן דַעַם נִיטְ שְׂרִיבָן; ער האט זֵיךְ גֿעָז
טְרָאָכְטַהּ, אַזְ וּאַסְ וּוּיְנִיקָעֶרְ מַעַן שְׂרִיבַת אַהֲיִיטָהּ וּוּעָגָן אַמְּעָרִיכָאַסְ
נַעַר עַשְׂירָותְ, אַלְזְ גֿעָזְנְטָעָר אַהֲזָן. פּוֹן צִיְיטְ צַוְ צִיְיטְ פֿלְעָגָט
ער זֵיךְ צִוְשִׁיקָן עַטְלָאָכָעָר דְאַלְעָרְ מִיטְ אַ בְּרוּוּלְ, אַזְ אַזְ אַמְּעָרִיכָאַסְ
אַזְ זֵיְעָרְ שְׂוּעָרְ צַוְ מַאֲכָןְ אַ לְעָזָןְ...

דרפֿאָפּ אַהֲטָהּ דַעַם קֿלְעָנְעָרְןְ בְּרוּדָרְ, דַעַם וּוִיסְטַןְ קֿאָפּ,
אַטְ דַיְ עַשְׂרָהְ אַבְּיִסְלְ אַיְבְּרָאָשְׁתְ. ער האט מִיטְ פְּאָרְוּוֹאָונְ
דְרָעָטְ אַוְינְ בְּאַטְרָאָכְטַהּ דַיְ וּוּאַוְינְ, דַיְ מַעְבָּלְ אַוְןְ אַלְעָ לְוָסְטָם
אַרְטִיךְלְעָןְ, וּאַסְ הָאָבָןְ זֵיךְ דָרָטָןְ גֿעָפְנוּנָןְ.

בערל תָאָט אִים גֿעָפְרָטְ פּוֹן צִימָעָרְ צַוְ יְמָעָרְ אַזְ יְעָדָעְ זֵאָךְ
פְּאָרְטִיךְוּשָׁטְ, פְּאָרְוּאָסְ דַאָסְ נַצְמָטְ אַזְ וּוּפְיִילְ דַאָסְ קֿאָסְטְ.

דרְרָעְ זֵיְעָרְ קֿאָפּ אַהֲטָהּ גֿעָפְרָעָגְטְ: פְּאָרְוּאָסְ הָאָסְטָמוּ וּוּעָגָן
דַעַם אַהֲיִיטָהּ נִיטְ גֿעָשְׁדִיבָןְ? אַזְ אַזְ אַהֲרָצְןְ אַהֲטָהּ עַפְעָם וּוּיְ גֿעָז
טְאַזְ אַדְרָפְאָרְ. אַהֲטָהּ דַעַרְ זֵיְעָרְ קֿאָפּ טְאָקָעְ אַנְדָעָרְשְׁ גֿעָטְרָאָכְטְ:

— אַזְוּ, פֿיְנְעָרְ תְּכָשִׁיטְ, אַירְ קָאָןְ דַיְ שְׂוִיןְ אַיְצָטְ אַבְּיִסְלְ...

— אַזְוּןְ ער אַהֲטָהּ אַזְוּיְ גֿעָטְרָאָכְטְ, אַהֲטָהּ דַעַרְ עַלְטָעָרְ דַעַרְ
וּוּיְלְ גֿעָנְטְפְעָרְטְ: — דַוְ וּוּיְסְטַ דַאָךְ, אַזְ אַמְּעָרִיכָעְ אַזְ מַעַן

— בְּזִוְיָהְ, פְּאָרְנוּמָעְןְ הַיִסְטָ עַםְ?

— יְעָ, זֵיְעָרְ בְּזִוְיָהְ!

— בְּאָזְ וּאַסְ אַרְכּוּטְסָטוּ?

— אַטְ, בְּחָאָבְ אַזְ אַיְגְעָנָעְ שְׁאָפְקָעְ.

אוֹן בערל האט דַעַם בְּרוּדָרְ אַזְ דַיְ אַוְינְ אַרְיִינְגְעָקָוקָטְ.
ער האט גֿעוֹכָטְ אַ קְנָהָדְפִיעָרְלְ, וּאַסְ זְאָלְ זֵיךְ אַנְצִינְדָןְ, אַזְ
אַ רְעָסְפְּאָטְרְנְדִּיסְןְ בְּלִיךְ, וּאַסְ זְאָלְ זֵיךְ וּוּאָרְפָןְ צְוָםְ עַלְטָעָרְ,
רְיִיכְןְ בְּרוּדָרְ, וּאַסְ האט דַעַם קֿלְעָנְעָרְעָןְ אַרְיִבְעָרְגְעָרְכְאָכְטְ אַיְנְסְ
גֿאָלְדָעָנָעְמְ לְאָנְדָןְ, אַזְ אַבּוּרְ אַ מַאְדָנָעְרְ חְבְרָהְמָאָןְ גֿעוֹעָןְ אַטְ
דַעַרְ זֵיְעָרְ קֿאָפּ: אַ פֿיְעָרְלְ הַאֲטָהּ טְאָקָעְ אַזְ דַיְ אַוְינְ גֿעָז
ברָעָנָטְ; עַפְעָם הַאֲטָהּ זֵיךְ טְאָקָעְ אַ טְיִפְעָרְ קְנִיטָשְׁ דְוּרְכְגְעָשְׁנְרְלְטְ
דוֹרְךְ דַיְ לְיִפְןְ אַזְ זֵיְעָנְ אַוְינְגְעָקְלָאָךְ אַבָּאָןְ זֵיךְ עַטְלָאָכָעְ מַאְלָאָךְ

טרייסל געטאן : ס'אזו אבער שוער געווען צו זאגן, וואס דאס ואל באדייטן און בערל האט זיך געטראכט : אה, געוועס טראאנט ער זיך ארייבער צו זיינע לויידן, וואס ער איז אויסגעשטאנען אין דער חיים, און פארנגליכט זוי מיט מיין ליעבן... זיבער איז ער מיר מקנא ; נו, וואס דען ?

דערפער האט ער דעם וויסן קאָפַ אַ קְלָאָפַ גַּעֲטָאָן אִיבָּעָרֶן פְּלוּוֹצָעַ : ס'אזו אלרייט, דו ווועסט זיך אויך אַרְיוֹפָאַרְבָּעָטָן... אַיך ווועל דיך שיין מאָכוֹן פָּאָר אַ לְּיִיט. מאָרגָן ווועסטו גְּלִיכְך אַנְּי הַוִּיבָּן אַרְבָּעָטָן אָנוּ מאָכוֹן אַ לְּעָבָן, טאָקָע בָּאַ מִיר אַין שָׁאָפַ. דער וויסער קאָפַ האט גַּעֲשְׁמִיכְלָטָן...

— נו, זיבער ! ...

* * *

אַ שְׂטִילְקִיּוֹת האט אֵין אַלְעָ צִימָעָרָן גַּעֲהָרְשָׁתָן. דער פרוי מאָרגָן האט שיין אַנְגָּהָוִין אַרְיִינְבָּילִיקָן צו אַט דער שְׂטִילְקִיּוֹת מִיט אַ וּאָרְנוֹנָגַן זַי אַינְיָן גִּיכְנָן צו פָּאָרְטִּירְבִּין ; אָנוּ אַט האט זיך טאָקָע דערהערט אַ וּאָרָף אַפְּ אַ גַּעֲלָעָנָעָר אָנוּ אַ הוּסָט אַיז נְאַכְּדָעָם גַּעֲסָעָמָעָן.

דער וויסער קאָפַ האט זיך אַוְיְגָעָכָאָפַט, נִיט מְוִיָּת נִיט לְעָז בעריך, אָנוּ זיך גַּעֲנוּמָעָן אַנְטָאָן. בְּזֹאָלְכָאָטש נִיט פָּאָרְשְׁפָּעָטִיקָן, — האט ער בָּאַ זיך גַּעֲטָרָאָכָט, אָנוּ אַזְוִי אַיְלְנְדִּיק גַּעֲקָעָמָט דֵּי בְּלָאָנְדָעָ לְאָסָן אָנוּ פָּאָרְצָוִין גַּלְּיוּצִיּוֹתִיך דָעַם פָּאָס אִיבָּעָר דֵּי הַוִּוִּזְוֹן. אָנוּ אַ פָּעָרְטָל שָׁעַת אַרוֹם אַיז ער שיין גַּעֲוָעָן גְּרִוְיָת צו עֲפָנָעָן דֵּי טִיר.

— דו ווועסט נִיט גִּינְיָן ! — האט אַ מעְנָעָרְשָׁע שְׂטִים אַפְּנָעָז עַנְטְּפָעָרְטָן דָעַר צְוּוִיְתָעָר זַיְתָמָר, — דו ווועסט נִיט גִּינְיָן ! דער וויסער קאָפַ האט דערקענט זַיְתָמָר זַיְתָמָר, בְּאַמְּרָאָכָט דָאסְ פְּעָנְסָטָעָר, וואָס אַיז אַפְּ אַ וּוּיְלָעָ שְׂטִין גַּעֲבָלִיבָן, בְּאַמְּרָאָכָט דָאסְ פְּעָנְסָטָעָר, נִיט אַרוֹם פָּוּן זַיְתָמָר אַיז יַאֲרָד אַרְיוֹן ; ער האט אַבער באָלְד מִיט אַיְמָפָעָט אַ זַּעַם גַּעֲטָאָן אַיז טִיר : לְאָוּ אַרוֹם, דו נָאָר רִישָׁעָר מְעֻנְטָש !

— דו ווועסט נִיט גִּינְיָן ! — האט בערל אַיבָּעָרְגָּעָחָזָרְט — שלעכטס האָב אַיך דֵיר גַעֲטָאָן, דו באַסְטָרוֹק אַיְנָעָר !

נאר אַ פֿעְמְטָעַר זַעַם האָט דַי טִיר אַ טְריַיסֶל גַעֲטָאָן אֹוש
בערְלַה האָט זַיךְ פֿאָרְצָאָפֶלְטַ.

— לאָזֶן גַיְין, זַאג אַיךְ דִיר!

בערְלַה האָט דַי טִיר נִיט אָפֿגְּנָעַלְאָזָן. ערְלַה האָט באָ זַיךְ באָ
שְׁלָאָסָן אַיְינָמָאָל פֿאָר אַלְעַ מָאָל, אֹזֶן אוּבֵיכְ אַן אַיְינָעָנָעָר בְּרוֹדָעָר
וּוְיל אִים נִיט אַרְוִיסְהַעַלְפָן אַיְן דָעַר אַרְכָּבָעַט בְּעַת סְגִינְטַ אֹזֶן אַ
סְטְרִיְיךְ אַיְן טְריַיד, טָאָר עַד לְכָל הַפְּחָות נִיט גַיְין אַלְלַיְין פֿיקְעַטָּן
דָעַם שָׁאָפַ... דָאָס אֹזֶן שְׂוִין צְוּפְיָל... צַו נִידְרִיךְ פֿאָר זַיין
וּוְירְדָע צַו חָאָבָן אַזָּא בְּרוֹדָעָר... אַיְן דָעְרוֹוַיל האָט אַיְבָּרְעָן גַּאנְצָן
חוּיוֹ נַאֲכָאָמָל אָפֿגְּנָעַלְיָלְכָט אַ קְלָאָפַ אַיְן טִיר מִיט אַט דַי וּוּערְ
טִער :

— לאָזֶן אַרְוִיסָם, דַו הַונְט אַיְינָעָר, וּוְיל אַט צְעַבְּרָעָר אַיךְ דַי
טִיר.

אוֹן וּוֹעֵן בערְלַ'ס פֿרְוִי אַיְן קִינְדָּרְעַר הָאָבָן זַיךְ פֿוֹן שְׁלָאָפְ אַוְיפָ
עַכְאָפָט אַיְן אָנְגָּעָהוּבָן בְּעַטְן באָ אִים ערְזַאל אַיְוּפְחָעָרָן, אַיְן
בערְלַ אָפֿגְּנָעַלְרָאָטָן פֿוֹן טִיר.

וּוֹעֵן דַי טִיר האָט זַיךְ אַוְיפֿגְּנָעַפְרָאָלְט, זַיְינָעַן בְּרוֹדָעָר
גַעְלַיְיבָן שְׁמַיְין אַיְינָעָר אַנְקְמָעָן אַנְדָּרָעָן ; בְּיִדְעַה הָאָבָן וַיְיִמְטֵט דַי
צְיִינָעָר גַעְרִיצָט אַיְן זַיךְ אַיְינָעָר אַיְן דָעַם צְוִיְינָטָם אַוְיָגָן אַיְינָ
גַעְקָוּקָט.

קִינְדָּרְעַר האָט נַאֲרָנִיט גַעְזָאָגָט.

מִיט אַמְּאָל האָט זַיךְ דָעַר וּוּיסְעָר קָאָפַ אַ דְרִיְיךְ גַעְמָאָן, אַיְן
אַרְיִין צְוִירִיךְ אַיְן צִימָעָר, אַיְן האָט אָנְגָּעָהוּבָן אַוְיְפָוָאָרָפָן זַיְינָעַ
זַאָכָן אַיְן אַטְשָׁעַמְדָאָט.

— וְוֹאָהָיָן ? — האָט בערְלַ נַאֲדָר מִיט מַעַר צָאָרָן גַעְפָּרָעָט.
דָעַר וּוּיסְעָר קָאָפַ האָט זַיךְ גַעְשָׁוּוֹגָן אַיְן וּוּיְטָעָר גַעְמָאָן זַיין
אַרְכָּבָעַט.

— וְוֹאָהָיָן ? — האָט בערְלַ נַאֲדָר מִיט מַעַר צָאָרָן גַעְפָּרָעָט.
דָעַר וּוּיסְעָר קָאָפַ האָט זַיךְ שְׁטָמָלְעַץ אַ הוּבְ גַעְמָאָן :

— צַו מִיּוֹן קְלָאָס !

— צַו דַיְיַין קְלָאָס ? ! — האָט בערְלַ פֿוֹן פֿאָרְדָּרוֹם
קוּוֹם גַעְשְׁטָאָמָלָט, — צַו דַיְיַין קְלָאָס ! אַ בְּרוֹדָעָר אַיְן
בָאַ דִיר גַעְרָנִיט !... צַו דַיְיַין קְלָאָס...

— ניין, אָ בְּרוֹדָעֶר אַיּוֹ נַאֲרְנוּט! מִיּוֹן בְּרוֹדָעֶר האָט צוֹטָאָן
מייט פָּאֵלִיזְיִי אָוֹן גַּעֲנְגַּסְטָעֶרֶם צֹו שְׁלָאָגָעָן אַרְבָּעָטָעֶר קָעֶפֶן, אָוֹן אַיךְ
בֵּין אָן אַרְבָּעָטָעֶר! ...
אָזּוֹי הָאָט דָּעֶר קְלָעָנְעָרֶר בְּרוֹדָעֶר גַּעֲנְגַּסְטָעֶר אָוֹן חָאַסְטִיק
פָּאַרְמָאָכָט דִּי טִיר הַיְנְטָעֶר זַיְהָ.
בעָרֶל הָאָט נַאֲכַנְגַּשְׁרִיעָן:
— דָו, דָו, דָו וַיּוֹסְעֶר קָאָפֶן! ... אַיךְ וּוּלְ דִיר וַיּוֹן! ...
דָו בְּאַלְשָׁעוּוֹיךְ!

דער שטײַפער קָאנְגָעֶר.

.1.

מעקסיז איז אריינגעפלויין אין הויז אריין. די טיר האט ער אַפְּגַּנְּלָאָזָן פָּנוּ זִיךְ, האט זֵיךְ שׂוֹין אַלְיָוִן צוֹגְעַמְאַכְטָ מִיט אַסְקְּרִיפְּרִיט. זֵיךְ האט זֵיךְ אוֹיךְ גַּנְּפְּרִיט, ווֹאָסָם מעקסיז איז שׂוֹין אַזְוִי לְעַבְּדִים. ווֹוֵיל שׂוֹין אַשְׁיָּינְעַ עַטְלָאָכָע וּאַכְּזָן, ווֹעַר גַּיְיט אַרְוִוִּים אַלְעַ פָּאָרְטָאָג אַזְוִי שְׂטִיל, פָּרוּ אָזָן קִינְדָּסָשָׁלָאָה נִיט צָו שְׁטָעָרָן. עַר זַוְכְּטָ אַרְבָּעָט. וּוֹאַנְדְּרָעָט אַרְוּם אַיְבָּעָר נִיוּ יַאֲרָת, מִיט בָּאָנָעָן אָזָן מִיט אַיְגָעָנָע פִּים. קַומְט אַחַיִם אַמִּידָעָר, הַוְּנִיגָּעָר אָזָן אַנְטוּישָׁטָעָר. עַפְּנָט שְׂטִיל די טִיר, ווֹי אַשְׁטָּרָאָף זָאָל אִים דָּעָרוֹאָרָטָן אַין הוֹזָן.

דָּרְפָּאָר האט זִיךְ די טיר הַיְוָנָט אַזְוִי דָּרְפָּרִיט, ווֹאָסָם עַר אַין הוֹזָן אַרְיִינְגְּעַפְּלוֹוִוָן.

בעטַי אַזָּו גַּעֲבְּלִיבַן שְׁטִינוֹ מִיט אָזָן אַוְיסְגַּעַצְוִינְגָעָר הַאָנָט צּוֹם קִינְדָּ. דָּעַר לְעַפְּלָ מִיט קָאָשָׁע, ווֹאָסָם זֵיךְ האט גַּעַהְאַלְטָן, האט זֵיךְ גַּעַנְבָּן אַשְׁאָקָל אָזָן גַּעֲבְּלִיבַן העַנְגָּעָן קָאָסָע, גַּרְיוֹת אַרְוִוִּים צּוֹפָאָלָן. סָעַמְעַלְעַ האט אַנְגָּעוֹבִיבַן שְׁפְּרִינְגָּעָן מִיט פִּיסְלָאָךְ אָזָן העַנְטָלָאָךְ : „פָּאַפְּאָ“.

מעקסיז האט פָּרִיעָר אַפְּגַּנְּדְּשִׁוְגָעָט אַטְעַנְצָל, גַּעֲכָאָפְט בְּעַטְיַיְּז אָזָן קִינְדָּ אָזָן זִיךְ אַוְיסְגַּעַצְוִינָן אָזָן פָּאָרְגָּעָשְׁטָעָלָט, ווֹי אַזְוִי עַר האט גַּעַרְאָגָן דָּעַם „דוֹשָׁאָב“ :

— קָעַן אַיךְ זָעָן מֶר. פִּיעַלְד?

— יָאָ.

— מײַן נאמען איז מע קס י פִּוִּין.

ער גיט מיך א באטראקט פון קאָפּ ביז די פִּיס. ניט א שאָפּל מיט דער מאָרדע אונָ אַגְּנוּטש מיט'ן שטערן. דאס הייסט: „אַדְקָעֵי“. מײַן פִּינֶור נעפֿעלט אַים.

בָּאַרְצִיכְבָּנֶט מײַן נאמען אונָ אַדְרָעַט. באַטְרָאַקְט מיך נאָךְ אַמְּאָל. מאָקְט אֹזֶאָ ערְנֶסְטָן פְּנִים, ווי דער פרָעָזְדָּעָנֶט פָּאָר די וואָלֶן: „הָאָ, מײַן יְוָנָנָעָר הָעָרָ, אַיר טְרָאָנָט אַ וְוִיכְבָּן קָאַלְנָעָר? אַיר וּוּעַט מְוֹזָן הָאָבָּן אַ שְׁטִיףָן. באָ אָנוֹן דְּאָרָף מְעַן זְיוּן אָוּסְּטָן גְּעַזְוִינָן ווי אַ סְּלוֹפּ. פָּאַרְגָּעָסְט נִיט, אָוּמְבָּאַדְיָינָט, אַ שְׁטִיףָן קָאַלְנָעָר.“.

מעקסִי האָט פָּאַרְגָּעָסְט. ער האָט ווּדְעָר צְעוּוִיקָּלֶט זְיוּנָעָ רְדִינָנָעָ פִּים אָונָ גַּעַטְעַנְצָלָט.

— נאָר ווֹאוֹן, מעקסִי, האָסְטוּן גָּעֲרָאָן דֻּעָם דַּוְשָׁאָב? — האָט בעטִי ווּדְעָר גַּעַטְעַנְצָלָט דָּאָס קִינְדָּה.

— טְרָעָף! — האָט ער גַּעַלְאָקְט.

— אַיְן טְעַטְעָר „סְטְרָעָנְדָּה“?

— נְיַין.

— „קָעְפִּיטָּאָלְלָה“?

— העכְּבָּר.

— „רָאָקְסִּי“?

— גַּעַטְרָאָפּּן. נֹו, בעטִי, נָעַם גְּלִיּוֹד אַלְעָ מְיַינָּע הָעַמְּדָעָר אָונָ טְרָאָן אָוּוּסָק צָוָם לְאַנְדְּרִימָן. פָּאַרְגָּעָסְט נִיט, אָוּמְבָּאַדְיָינָט, די קָעְלָנָעָר שְׂטִיבָּה.

.2

דער לְאַנְדְּרִימָן האָט אָוּסְּגָּהָאָנָעָן די וּוּשָׁ אָונָ זְיךָ גַּעַזְוָן נָעַן אַ זְמָרְלַּעַד. דָּעַרְבָּיו האָט ער זְיךָ גַּעַנְעָבָן אַ כָּאָפּ: „אוֹ, ווֹאָ, נָוָעָר צְוּוִיְּהָוָנְדָּעָרְטָאָזְנְפִּיר, דָּאָס אַיְן מַעֲקָסִים הָעַמְּדָעָר. דָּעַר לְיוּדִיקָּנִי עָרְטָהָאָדָּשׁ שְׁוִין גָּעֲרָאָן אַ דַּוְשָׁאָב, מַסְתָּמָא אַפְּ אַטָּאָג — האָט ער אַיְבָּעָגָעָשְׁרִיןָן צָוָם הָעַמְּדָעָר-פְּרָעָסָעָר — אַלְעָהָעָדָר טְוָנָקָט מְעַן אַיְן אַיְן אַמְּאָל אַיְן קָרָאָכְמָאָל, מַעֲקָסִים — אַזְוִיְּיָה מְאָל — האָט דָּעַר לְאַנְדְּרִימָן גַּעַזְגָּט מִיטָּן נִיגּוֹן.

פֿון מה נשטנה, איזן אַריינֶגעבעוּגַן דִי קָעלְנֵעַר אַיזן שִׁיסְלַ אַריין, ווֹי
אַ מאָמע צְוֹאָגַט סִינְדְּרֶעֶשׂ עַפְּטַלְאָךְ.
סְעִי, מִיסְטָר שְׂוִירְטַ-אַיְירְאָנָעַר, מַאֲכָתַ אַ גּוֹטַן דַּוְשָׁאָב אַפְּ
מַעֲקָסִים קָעלְנֵעַר. אַ רְחַמְנוֹת, דַּעַר בְּחוֹר הַאָט וַיַּד שְׁוִין לְאַנְגַּ
פָּאַרְשְׁוּלְדִּיקְטַּ דָּעַם טָאַטַּן מִיטַּ דַּעַר מַאֲמעַן.
אַזְן דַּעַר פָּאַרְוּאַלְטִעַר פֿון דִּ אַ קְסִי הַאָט אַנְגָּעוֹזָאנְטַ
„פָּאַרְגָּעָסַט נִיטַּ, אַוְמַבָּאַרְגַּנְטַ, אַ שְׁטִיףַן קָעלְנֵעַר.“
אַפְּן צְוֹוִיטַן טָאַג הַאָט דַּעַר הַעַמְּדָעַר-פְּרָעָסַעַר צְוֹנְעַטְרָאַן
בָּאַוְוִיזַּן: „אַיְר וַעַט? אַ העַמְּדָעַלְעַגְּנַבְּ, שְׁטִיףַ — עַם שְׁטִיףַ!“

.3

מַעֲקָסַי הַאָט וַיַּד פָּאַרְפּוֹצַטַּ. בְּעַטִּי הַאָט יַעַדְן שְׁפְּרִינְקָעַלְעַ
אַפְּגָעַבְּעַרְשְׁטָלַטַּ פֿון אַיִם, צְוֹנְגָּלוֹיכְטַ דָּעַם שְׁנִוְוִיפַּס, אַפְּגָעַשְׁטָעַטַּ אַ
קוֹשַׁ, אַזְן מַעֲקָסַי אַיזַּ אַרוֹיַּסְ.
בְּעַטִּי אַיזַּ גַּעַבְּלִיבַּן וַיַּצְן מִיטַּ אַ קָּלָאַפְּנִידְקַן הַאֲרַזְן. זַי הַאָט
שְׁוִין גְּעוֹאַלְטַ, אַזְן דַּעַר טָאַג וְאַל אַרְבִּיבַּרְ. זַי הַאָט וַיַּד גַּעַשְׁפְּלִיטַ
מִיטַּן קִינְדַּ. זַי הַאָט צְוֹגְעַזְוָאנְטַ צַו קוֹיְפַּן שְׁפִילְעַכְלָאַר. זַי הַאָט
גַּעַמְאַכְּטַ פָּאַרְשְׁיוֹידְעַנְעַ פָּלְעַנְעַר: אַבְּיַסְלַ וַיַּד אַרוֹמְצָאַלְן, אַ פָּאַר
קְלִיְוְדְלָאַךְ, אַ שְׁטִיקַלְ מַעְבַּל.

.4

מַעֲקָסַי אַיזַּ נַעַשְׁתָּאַנְעַן אַזְן אַוְיְסְגָּעַזְוִינְעַנְעַר, אַוְיְפָנְהָאַנְגָּעַן
אַ שְׁמִיכְלַ אַפְּ דִי לְיַפְּן אַזְן צְעַגְאַסְן, צְוִיבִיסְלָאַךְ, אַפְּ דִי אַרְיִינְ
גַּיעַר.

דַּעַר פָּאַרְוּאַלְטִעַר הַאָט וַיַּד אַלְעַ מָאַל דַּוְכְּגַעְדְּרִיטַ, בָּאַקְוּטַ
אַלְעַ טִירְהִיטַרַ, בִּילְעַטְן-דִּיְוָסְעַרַם, אַשְׁעַרַם. גַּעַכְאַפְּטַ אַ קוֹק אַפְּ
מַעֲקָסַי: „שְׁטִיףַרְ קָעלְנֵעַר. אַוְיְסְגָּעַזְוִינְ, אַ שְׁמִיכְלַ. פִּינְ“.
מִיטַּ אַמְּאַל הַאָט מַעֲקָסַי דַּעַרְפִּילַטַּ עַפְעַטַּ אַ קִיצְלַ אַיזַּ הַאֲלַזְן.
עַר הַאָט אַרוֹיְסְגָּעַשְׁלַעַפְטַ אַבְּיַסְלַ וַיַּן קָאָפְטַ פֿון קָעלְנֵעַר. דַּעַר קָאָלְ
נַעַר אַיזַּ אַבְּעַר נַעַשְׁתָּאַנְעַן פָּעַסְטַ, וַיַּד אַ צְוִים אַפְּ אַזְן אַקְסַם. עַר
הַאָט וַיַּד אַלְעַמְּאַל אַרְיְינְגָּעַקְאַרְבַּט אַיזַּ מַעֲקָסַיְם גַּאֲרַגְלַ אַרְיִין אַזְן
אַנְגָּעוֹזָאנְטַ: „אַיךְ בֵּין שְׁטִיףַ!“

א ווילע האט מעקמי געשווינן, אײַנְגָּנְהָאַלְטָן אַטְעָם. וויאַ
טיך אײַנְגָּנְהָאַלְטָן. אויסגעצזין, ווי א סלופ.
דער עולם ווארט. ניטא קיין פלאז. מִלְאָזֶת נִיט אַרְיוֹן.
מעקמי ניט זיך א בָּאָפֶן אָז זַיְמָט. ניט אַדְרֵי דֻּעָם קָאָפֶן.
אַבְּיָסֶל באָפְּרִיּוֹט פֿוֹן יַאֲךָ.
ווִידַעַר אויסגעצזין. גַּלְיוֹךְ. אַטְעָם אײַנְגָּנְהָאַלְטָן. ווַיְיִתְּ
אײַנְגָּנְהָאַלְטָן.
דער עולם גויט. מעקמי אַרְבָּעָט מִיט מְוַיֵּל אָז הָעֵנָט. ניט אַ
דְרֵי דֻּעָם קָאָפֶן. מענטשן זאלן מִינְיָן גַּל אַט אַזוְיִין. דער
ווַיְל זיך באָפְּרִיּוֹט אַבְּיָסֶל פֿוֹן קָאַלְנָעָר, ווָאַס שְׁטָעַכְתָּ אַיִן פְּלוּישָׂ
אַדְרֵיָן, ווי מִיט שְׁפִיּוֹן.
דער פָּאַרְוּאַלְטָעָר שְׁטִוִּיט עַפְּעָם אַיִן ווַיְנַקֵּל אָז קוּקָט צְוִיפֶּל
אָפְּ מַעֲקָמִין. מעקמי באָמְעָרָקָט עַמְּ. עַר שְׁטִוִּיט שְׁטִיל, אויסגעַ
צְיוֹן, ווי אַסְלָופֶן. אַשְׁמִיכָל. קָאַלְנָעָר-שְׁטִוִּיתָה. עַר ווַיְיִזְתָּ מִיט
די הָעֵנָט, ווֹאַחַתָּן צַו גַּיִיט.
דער פָּאַרְוּאַלְטָעָר נִישְׁטָאָ. עַס ווָאַרְגָּטָן. אַדְרֵי מִיטָּן קָאָפֶן.
הָאָ, אַבְּיָסֶל פְּרִיעָר! דער עַרְשָׁטָעָר טָאנָן אַיִן שְׁוֹעָר. ניט צָוָּ
גַּעַוְאַיָּונָט צַו אַזְוַלְבָּעָטָהָרָעָט קָאַלְנָעָר, אַזָּא אויסגעצזינְקִיטָּה.
דְּעַרְוּוֹיָל, אַדְרֵי דֻּעָם קָאָפֶן. עַס ווָאַרְגָּטָן. צָום טְיוֹוָל, אַדְרֵי
מִיטָּן קָאָפֶן.
פֿוֹן הַינְטָעָר זַיְן פְּלִיזְצָע אַיִן אויסגעוֹאַקָּסָן דער פָּאַרְוּאַלְטָעָר.
עַר האָט אַזְוַעְקָנְעַשְׁטָעָלָט אָפְּ מַעֲקָמִים פֿלְאָזָן אַזְוַיְוָטָן. צַו מַעֲקָמָ
סִיְּן האָט עַר גַּעַנְעָבָן אַזְוַעְקָנְעַשְׁטָעָלָט צַו זִיךְ אַיִן
קָאנְטָאָר.
מעקמי אַיִן שִׁיר אַזְוַעְקָנְעַפְּאָלָן פֿוֹן שְׁרָעָם: «פָּאַרְוּאָס?» באָ
פָּעָל אַיִן באָפְּאָל. אויסגעצזין. אַשְׁמִיכָל: «אוֹן אָפְּשָׂר אַחַ
כְּעָרָן אַמְּט?»
דער פָּאַרְוּאַלְטָעָר האָט זִיךְ אַזְוַעְקָנְעַזְעַט, אַנְגָּזָאַטָּלָט די
פָּעַנְסָנָע אָפְּ דָעָר נְרָאָבָעָר נָאָז, אַרוֹיסְגָּנְעַשְׁטָעָלָט אַפָּאָר נְזָלְנִישָׂ
איַגְּעַלְאָךְ:
— מר. פִּינְ, ווָאַס דְּרִיוֹת אִיר מִיטָּן קָאָפֶן?
— איך דְּרֵי? הָא, דָעָר שְׁטִיףָעָר קָאַלְנָעָר. צַו הָאָרָט. ניט
גַּעַוְאַיָּונָט.

— הא, מיר וויסן, "פאַירד". דאס איז פאר אָ מאָג
אָרבּעַט.

דער פֿאַרְוּאַלְטָעֵר האָט זיך אַוִיפֿנְהָוִיבָּן אָוּן זיך גַּעֲלָאָזֶט
כו דער טִיר.

מעקסִי אָיז גַּעֲלִיבָּן שְׂטִוִין מִיטְּן טְשֻׁקָּל, וּוֹי אָ בעַטְלָעֵר
מִיטְּן הַיְתָל. ער האָט גַּעֲוָאַלְטָעֵר עַפְעַס זָאנָן, דָּרְצִיְּלָן פָּוּן זַיִן
פָּרוּי, קִינְד, חֻבּוֹת, שְׂוִין לְאָגָן אָרְבּוּעַטְסָאָזֶן. דער פֿאַרְוּאַלְטָעֵר
הָאָט אָכְבָּר גַּעֲפְּנֵס דִּי טִיר אָוּן אָ מאָר גַּעֲטָאָן מִיטְּן
מעקסִי הָאָט זיך אַרְוִיְּסְגַּעַוְאַקְלָט מִיטְּן אָרְאַפְּנַעַלְאָזֶטֶן
קָאָפֶן, וּוֹי אָן אַוִיסְגַּעַשְׁפִּיגְעָנָר, פֿאַרְ'שְׁפְּטָעֵר פָּוּן לְעָבָן.

.5

מעקסִי הָאָט אַרְוִיְּסְגַּעַשְׁפִּיגְעָנָר אָפֶן דִּי גְּרוּיִישׁ גַּאַסְּן, בְּרִיטָעֵר
עוּוֹנָנוּם. אַוִיסְגַּעַשְׁפִּיגְעָנָר זַיִן אָוּגָן יְעָדָן פֿאַרְבִּינְיָעֵר, צִי דָּעָרִי
קָעַנְטָמָן נִיטְּן, וּוֹאָהָיָן ער נִיטְּן.

"געָבָן זיך אָ וּוֹאָרָף פָּוּן בְּרִיכָּל אָוּן פְּטוּר וּוֹעָרָן פָּוּן דָּעָם
פְּאַסְּקָאַדְעָם וּוּלְטָלָל". מעקסִי הָאָט זיך גַּעֲנָומָן אַיְלָן. ער זָאָל,
חַלְילָה, נִיטְּחָרְתָּה האָבָּן אָפֶן זַיִן באַשְׁלוּסָה.
אָפְרוּ מִיטְּן אָ קִינְד זַיִינָעָן אִים אַנְגַּעַטְמָעָן אַנְטְּקָעָגָן. מעקסִי
הָאָט זיך אָפְנַעַשְׁפִּיגְעָנָר. זַיִן אַנְגַּעַטְקָעָט. "אוּן בעָטִי אָוּן סָעָד
מַעַלְעָן וּוֹאָרָטָן אָפֶן אִים".

אָ פָאָר מִינְוָטָן אָיז ער גַּעֲשְׁטָאָנָעָן אָפָוּ רָאָן אָוּן גַּעֲטָאָכָט.
דָּרְיוּ מַאְלָה הָאָט ער זיך דּוּכְגַּעַדְרִיָּט זַיִן הוּא אָוּן נִיטְּן גַּעַד
קָעַנְטָמָן אַרְיוֹן.

ער אָיז פֿאַוְאַלְיָע אַרוּוּת, שְׂטִוִיל גַּעֲפְּנֵס דִּי טִיר.
בעָטִי אָיז גַּעֲזָעָס בָּאָם טִיש. סְעַמְּלָע אַנְגַּעַטְפָּאָרט. בִּידְיעָ
איַינְגַּעַדְרִימְלָט גַּעֲוָוָאָרָן. אָ סְטָאָטוּעָ פָּוּן אָ גַּעֲטְרִיוּעָר מַאְמָעָן מִיטְּן
אָ קִינְד : "אַיִן דּוּרְוּאַרְטָוּנָג".
מעקסִי הָאָט אַרְאַפְּנַעַצְיָוָן זַיִן העַמְּד, אַנְגַּעַטְקָעָט בָּאָם נַאֲגָל
אוּן אַיְנְדָעַרְשָׁטִיל גַּעֲוָוָאָרָן זַיִן שְׁוֹנָא, דָּעָם שְׂטִיוּפָן קַאַלְנָאָר, פָּרוּי
אוּן קִינְדָּמָן שְׁלָאָפֶן נִיטְּן צָו שְׁטָעָרָן.

מַקְם פָּעָרְלָאוֹ

אַמְעָרִיק עַ...

צווישן נאָדָל-געשפֿרִינְג אָוּן מאַשְׁיַין-געַלְאָפּ ווועָרָן בלִיקָן
בָּאנְגָעָנְטָמְט אָוּן ווּרטָעָר גַּוּוֹאָרְפּן.

בעֶרְלָה דָּעָר הַוִּיקָּעָר דָּרוּיטָן נָאָךְ מַעֲרָעָר אָוּם די פְּלִיעָצָע אָזְוִי,
אוֹ זַיְן קָאָפּ זָאָל זַיְן גַּעַנְטָעָר צָוּמָ שְׁכָן, מַאְיָר דָּעָם לְאָגָנָן, אָוּן
מַאְיָר דָּעָר לְאָנְגָעָר בּוּוִינְט וֵיךְ אַיְן כְּלוּמְרִישָׁת אַוְיפְּצָוְהָוִיבָן אַ ווַיְיכָל
פָּאָרִים, אָוּן עַס ווּרטָט גַּעַפְּרִיט אָזָא שְׁמוּעָם :

בָּעֶרְלָה : ברָאנְשְׁטִינְגְּסָ שָׂאָפּ שְׂוִין אוּיךְ אַפְּנַעַקְוִיפּט !

מַאְיָר : אַ שְׁלָאָס זָאָל אִים טְרָעָפּן, דָּעָם קְרָחָן.

בָּעֶרְלָה : אוֹ די ווּעלְט אַיְן צָוּ קְלִיוֹן.

מַאְיָר : פָּאָר אָנוֹזָעָר פְּרָאָצָע...

אָוּן ווּעָן מַאְיָר דָּעָר לְאָנְגָעָר ווּאלְטָטָ פָּוּן צְוִישָׁן די פִּיסְלָאָךְ
פָּוּנְסָ שְׁטוּל נִיטָּ דָּעָרְזָעָן דָּעָם פָּאָרְמָאָנְסָ לְאָסִירָעָנָעָ שִׁיךְ שְׁפָאָגָעָן
נְעָנְטָעָר, ווּאלְטָזָדָק דָּעָר שְׁמוּעָם נָאָךְ גַּעַזְוִינָן אָוּן גַּעַזְוִינָן ; נָאָךְ
וּוּבָאָלְדָעָר הָאָט דָּאָס יָאָ דָּעָרְזָעָן, הָאָט דָּעָר דָּעָם ווַיְיכָל פָּאָרִים שְׁוִין
איַן די הָעָנְט גַּהְהָלָטָן, אָוּן צָו בָּעֶרְלָהָעָן זַיְקָ אַפְּגָנוּרָפּוֹן מִיטָּא
זַיְנְגַּעַנְדִּיקָן קוֹל : "דָּעָר מְכַשֵּׁף נִוִּיט !..."

בָּעֶרְלָה דָּעָר הַוִּיקָּעָר הָאָט די פְּלִיעָצָע ווּידָעָר אַמְּאָל אַ דָּרוּי
גַּעַטָּאָן, אָוּן צְוִישָׁן נְאָדָל-געַשְׁפִּרְיָנְג אָוּן מאַשְׁיַין-געַלְאָפּ ווּעָבָן זַיְקָ
גַּעַדְאָנְקָעָן :

ברָאנְשְׁטִינְגְּסָ שָׂאָפּ שְׂוִין אוּיךְ אַפְּנַעַקְוִיפּט !

אַ שְׁלָאָס זָאָל אִים טְרָעָפּן, דָּעָם קְרָחָן.

צְוּוֹי לְאַנְדָּסְלִוִּיט אִין צְוּוֹי גַּרְוּפּוּם.

מַאְיָר דָּעָר לְאָנְגָעָר זָאָגָט, אָוּן עַר אַיְזָנָעָרְכָט, ווּאָס עַר טְרָאָגָט
אָזָא שְׁנָאָה צָו זַיְן בָּאַלְעָבָאָס ; יְעָרָע נִיעָ מַאְשָׁוּן, זַוְאָס עַס קִימָט
צָו אַיְן שָׂאָפּ, טָוָט מַאְרָיָן ווֵי אַ שְׁמָאָךְ אַיְן הָאָרָצָן, אָוּן ווּעָן נָאָךְ
עַטְלָאָכָעָר אַרְכָּעָטָר קָוָמָעָן צָו אַיְן שָׂאָפּ, הוַיְבָן זַיְנָעָ לְאָנְגָעָר פִּים

אוש איז צו ציטערן... זאל מען, חיליה, ניט מיינען, איז מאיר דער לאנגנער וויל ניט לויידן וואס נאך עטלאכע ארכבעטער וועלן אַ לעבן מאכן, פאראקערט, ער איז זיווער בעטטער גוטער פרײנט. וואס-זישע ארט דאס אים פארט איזו? וויל מיסטער שוואָרץ, דער באַלע-באמ, איז מאיר'ס אַ לאנדסמאָן, איז מאיר געדענט נאך אים פון דער היומ אלס אַ קְבִּצָּן מִיט דְּרוּקָעַס", איז דא, נאָדרִיך גָּאָר, מיט אונזער פראָצע און דורך אַ ביסֶל צופָאָל, וווערט ער אַ גאנצער רַאֲקְפָּעֵלָעָר און קויפֶט אָפּ שאָפּ נאָך שאָפּ...

דערפָּאָר, איז עס קומט וואָרְמֻעָסְצִיָּיט און מאיר זעם זיך אַרְוּמָעַט, איז סיינער פון די "צְרוֹת אָזְן שְׁלָעַט" איז ניטאָ, קלְיָוְטָעַט ער אַרְוּם זיך אַ גְּרוּפָע אַרְכְּבָּעָטָר און קומט אַרְוּם מִיט אַזָּאָ לְשׁוֹן: "אַ מְלָחָמָה אַיז גַּעֲקוּמָעַן, אַ פָּאָרְרוּסְטָעָנִישׁ פָּאָר מִילְיאָאנָעַן מְעַנְּטָשָׁן, אַיז פָּאָר אַיִּם אַ גְּלִיכָּט... נָו, אַיז דָּאָס דָּעַן זְיוּן פִּיאָאַקְיָוִט שְׁוֹלְדִּיגָּן, וואָס ער האָט גְּרָאָדָע גַּעֲקוּפָט אַ בִּימְלָאָתָה, אַזְן די סְחוּרָה אַיז גַּעֲשְׁטָינָן פָּוֹן טָאגָן צוֹ מְאָגָן?... אַזְן אַיז דָּאָס דָּעַן אַ דְּאָנק זְיוּן פִּיאָאַקְיָוִט, וואָס פָּאָר דָּעַם גַּעֲלָתָהָט ער אַ שאָפּ גַּעֲקָאנָט עַפְעָנָעָן, אַזְן מַיר זָאָלָן פָּאָר אַיִּם פְּרָאָצְעָוָעָן אַין אַיִּם דִּירָךְ מְאָכָּן?!"...

די אַרְכְּבָּעָטָר שאַקְלָעַן צוֹ מִיט די קָעָפּ אַזְן גִּיבָּן מאַירָין גַּעֲרָעָט, וויל נאָך אַלְעָמָעַן ווַיְוִיסָּן זְיוּן דִּירָךְ אַלְעָעַ, אַז "מִיסְטָעָר שְׂוֹאָרָץ" אַיז נאָך אַיִּצְתָּא אוּיך אַ נְרָאָבָּר יְוָנָגָג, אַ כּוֹלָן גַּאֲרָנִיט, אַזְן זְיוּן ווַיְוִיסָּן ווַעֲנָן אַיִּם נאָך אַ סְּךָ זָאָכָן, נאָך צוֹ וואָס ווַעֲנָן דָּעַם זְיוּן פָּאָרְשְׁפְּרִיטָן, אַזְן נִיט אַלְעָעַ ווַיְלָן אַזְוּן דִּיְוָנָקָעָן; אַז אַט אַיִּם זָעָלָן שאָפּ אַיז פָּאָרָאָן אַ צְוַיְוִיטָר לאַנדסמאָן, וואָס באַקְעָמָפְּטָן מאַירָין מִיט זְיוּן גְּרוּפָע.

אלְטָעָר, דער עַלְטָסְטָעָר אַרְכְּבָּעָטָר פָּוֹן שאָפּ, אַיז אוּיך דָּעַם באַלְעָבָּאָס, לאַנדסמאָן, אַזְן אלְטָעָר אַיז מִיט מאַירָין אוּוףּ מַעֲסָרָט, וויל אלְטָעָר גְּרוּסְט זְיוּן זְיוּן לאַנדסמאָן, אַזְן זָאָנָט אַלְעָמָל: זעם, ס'אַ לְיָוִיט ער אַיִּן, מִיסְטָעָר שְׂוֹאָרָץ! אוּיך גַּעֲרִינָק נאָך ווַיְיָ ער האָט די מאָשָׁין אָפּ די פְּלִיאָיצָעָם גַּעֲשָׁעָט, גַּעֲנָגָעָן פָּוֹן אַיז שאָפּ צוֹם צְוַיְוִיטָן זָוָבָּאָבָּא, אַזְן אַיִּצְתָּא: זעם!

עס האָט נִיט גַּעֲהָאָלָפָן דָּאָס, וואָס מאַיר דָּעַר לאַנגָּנָעָר פְּלָעָגָט אַיִּם אַנוּפָן שְׂוֹסְטָעָרְשָׁעָר שאָפּ (ווַיְלָן ער אַיז פָּוֹן דָּעַר היָם אַ

שומטער געווען). אלטער פלענט זיך בליבן בא דאס זויניגען, און אויך ער פלענט ארכומקליבן ארום זיך א גרויפע ארכבעטער, און צו זוי אוזי זאָגן:

„זעם, איז אמעריך זיינען קיין מיהוחים ניאטֿאַ; ווערט ער איז א מענטש, א בריה, דער ארכבעט זיך ארויפעט. איז דאס דען

א חרפה צו ווערן א גביר? הלוואי אָפַּ אונז געווֹאָרְן...“
און די ארכבעטער פלענן אים אָנסּוּן. די מילער צוּפּעַנְעַן,
די אונן אָוִיסּנְגָּאָצּן און טראכּטָן אָט וועגן אָוָאָ שְׁיַׁנְעַם אָוִיטָאָד
מאכּוֹל, וואָס זוייר באַלְעָבָּס פָּאָרְמָאָנְטָן... וועגן אָן „איינְגָּעַנְעַם“
שאָפּעַר, וואָס זאלַּ נָאָכְנִין פּוּסְטְּרִיטָן אָוָן הִיטָּן יַעֲדֵן באָזּוֹעַג פָּוּן
זוּן האָרְ...“

אלטער איז געטרי דעם באַלְעָבָּס, אָוָן ער וועט זיך ניט
אָפְּדרְיוּן אָוָן מִיטָּן דער אָרְבָּעַט אָוִיפּצּוּהָוּבָּן אַ ווַיְלֵל פָּאָדִים...
אָוָן ווען אָין אָט יַעֲנַע מִינְטוֹן, ווען אָט די אָלְטָעַר מִיסּטָּר שְׂוֹאָרֶץ,
בָּאָמְעָרָקְט אִים טָאָקָע דער עַרְשְׁתָּעָר מָאִיר דער לאָנְגָּנְעָר; ווַיְלֵל
מָאִיר דער לאָנְגָּנְעָר הָאָט אָטְבָּע צו בָּאָפּּן אָלְעָוּ ווַיְלֵל אָקָע צוּוַיְשָׁן
די פִּיסּלְאָךְ פָּוּנִים שְׁטוֹלָן, אָוָן זען אָוִיב די לאָקְרִיטָע שִׁיךְ קְוֻמָּן ניט
געַנְטָעַר... מָאִיר דער לאָנְגָּנְעָר טוֹט גְּלִיְיךְ אַ שְׁוַיְשָׁע צו בעַרְלָעַן
דעם הַוַּיְקָעָר: קָרָח אָוּז דָּאָ! אָוָן אָין אַ פָּאָר סָעָקָונְדָן אָרוּם ווַיְסָטָן
שְׁוַיְן עַס אָלְעָ אָרְבָּעַטָּר.

יאָגָן זיך מָאָשְׁיָנָעָם מִיטְמָאָשְׁיָנָדְרוּקָן אִימְפָּעַט, אָוָן מִיסּטָּעַר
שְׂוֹאָרֶץ שְׁפָאָצְּרָת אָרוּם אָוָן ווַאֲרָפָט אַ פְּרִינוּטְלָאָכָן שְׁמַיְוָלֶל צו
יעַדְן אָרְבָּעַטָּר באַזְוֹנְדָּה... מִיסּטָּעַר שְׂוֹאָרֶץ פּוֹילֶט זיך אָפְּלָוָן
ניט, אָוִיב דער אָרְבָּעַטָּר קוֹקָט זיך ניט אָרוּמָעַט אָוָן רִוְּתָן יַעֲנַע
איָן פְּלִוִּיצָע אָן:

— שִׁים, ברודער? שִׁים! אָוּז נָאָךְ עַטְלָאָכָע „קָאָפִיקָעָם“ אָוָן
שִׁים! ...

אלטער קוּוָלָט נָאָר אָנָעָט פָּוּן אָזּוֹלְבָּעָו ווּרְטָעַר. „זעם, ס'אָ
דוֹשְׁעַנְטָלְמָעָן דער מִיסּטָּעַר שְׂוֹאָרֶץ אָוּז! ...“

און אָפַּ מָאָרְגָּן ווּאָרְמָעָס-צִיּוֹת הָאָט ער זיך מִיט וואָס צו
בָּאָרְדִּימָעָן פָּאָר די אָרְבָּעַטָּר: אַ גְּרוּסָטָר זוֹג! מִסּטָּעַר שְׂוֹאָרֶץ
פָּאָרְדִּינָט צו זוּן אַ גְּבִיר!

און מאיר דער לאנגעד בייסט דאן די ליפֿן און טראכט וועגן זאכן, וואס פאר אלטערן זיינען זוי ניט פארשטענדלאך.

מיסטער שווארץ.

ווען מיסטער שווארץ האט זיך אויפגעכאנט פון זיין שלפקע אין מיטן דער נאכט, התאט ער דערפילט, ווי עפעם קיפלט זיך פון זיין הארצן אַרְנוֹנְטָעֶר....

אין יענער מינוט איזו מיסטער שווארץ' גלייך א געדאנק אַיִינְגְּעָפָלָן, איזו אַיִינְגְּטָלָאָך איזו ניט שְׁלַעֲכַת צוֹ לְעֵבֶן אָפָ אָנוּנְעָר וועלטל; און באָלָד טאָקָע איזו נאָך א געדאנק געקוּמעָן, איז דָּם, וואָס דִּי וועלט איזו אַזְוִי שִׁין, איז דָּם טאָקָע צוֹ פָאָרוֹדָאנְקָעָן אַים און נאָך אָזְעַלְכָע, ווי ער איזו.

פארווואָס דָּם איזו אַזְוִי, האט מיסטער שווארץ איצט ניט געקאנט טראכטן, און צו וואָס איזן אלגעמיין טראכטן וועגן דעם? אט האָבן דאָך אָזְעַלְכָע מענטשָׁן, ווי מיסטער קָהָהָעָן און מיסטער שליסל, אוייד אַזְוִי געזאנט, און צו אָזְעַלְכָע צְוּוִי באַנְקִירִין זָאָגָן, וויסן זַיְדָאָך וואָס זַיְדָאָגָן.... און אָט האָבן דאָך אלָעַ געסט, מענטשָׁן מִילְיאָנָעָר, וואָס זַיְנָעָן זַיְדָעָטָן צו אַים צְוָאָמָעָנָעָד קומען, אַזְוִי געזאנט, און ער, מיסטער שווארץ, איז א גרויסער אונטערנְמָעָר און אַ גַּוּאַלְדִּיקָעָר אוּפְטוּער, און אַ אַמְּעָרְמָעָט שטיטוֹט אַה אָזְעַלְכָע, ווי ער...

און וואָס דָּרָאָפָ מַעַן מַעַן? נְעַכְּטָן איזו ער דאָך געווואָרָן פרעוזידענט פון דער גרעיסטער נְיוּ יָאָרְקָעָר באָנק.

מיסטער שווארץ דוקט אַרְנוֹנְטָעֶר בַּיַּדְעַ הענט אַונְטָעֶר דער זַיְדָעָנָעָר קָאָלְדְּרָע אָנוֹ גַּלְעַט זַיְן פָּעַטְלָאָכָן בַּיַּדְעַ אַוִּיסְגָּעָרָעָכָן קִיְּט אָנוֹ יִשּׁוּב הַדִּיעָת.... אָפָשָׂר מִיְּנְטָן ער דערמִיט אַיִינְצָוּנְגָלְעָטָן אַנְדָּרָע גַּעַדְאָנְקָעָן, וואָס קָרִיבָן אַין מוֹת, אַז זַיְן זָאָלָן זַיְדָעָר נְיִיט וועגן, ווילָעַ עם איזו דאָך פָּאָרט אַזְוִי גַּט צו טְרָאָכָטן בְּלוֹיז וועגן דעם, און נְעַכְּטָן זַיְנָעָן באָ אַים אַין הוּא גַּעַוּעַ מענטשָׁן מִילְיאָנָעָר, און אַזְוִי נְעַכְּטָן האָבן זַיְיָ אַים, מיסטער שווארץ', פָּאָר פרעוזידענט פון דער גרעיסטער נְיוּ יָאָרְקָעָר באָנק גַּעַמָּאָכָט... דאָך קָרִיבָט עַפְעַם אַין די גַּעַדְאָנְקָעָן! אָה, צָום טִיוֹוֹל! עַפְעַם אַמְּאָל האט מיסטער שווארץ געהרט אַ מעָשָׂה וועגן אַ מִילְיאָנָעָר, וואָס

האט זיך חתמאַענען ניט געקבענט, און ווען איינגעָר האט אמאָל אט יונעם מיליאַנער אָ פרען געטאן : מה דאָך אִיר קאנט זיך ניט חתמאַענען, זויט אִיר אֹזָא מיליאַנער, טאָ ווי ווע וואָלט שווין געווען ווען אִיר וואָלט זיך יָא געקאנט חתמאַענען ?

אונן אויף דעם האט דער מיליאַנער גענטפערט : דאן וואָלט אַיך אָ שמש אַיז שול געווען, וויל אַיך וואָלט געקאנט דעם קאנטראקט אָונטערשרידיבּ... .

עם אַיז אָפְשָׁר אָ נָּרִישׁוּשׁ מְעַשֶּׂת, נָאָר ווי אויף צוֹ להכיעוּם, קרייכט עס אַיז קָאָפּ אָרוּזָן, אָונֵן דַּי בָּעֵט אַיז שוֹין צוֹ קלִיָּן פָּאָר מִיסְטוּר שְׁוֹאָרְזִיּוֹן, ווּלְכָעֵר ווּאָרְפָּט זיך פָּוּן אַיז זוּיט אָפּ דַּעַר צוֹוִיטָעָה, אָזֶשׁ דַּעַר קָאָפּ טּוֹט אַיז וויוֹי... .

אונן אָפְשָׁר אַיז דָּאָס פָּאָר מִיסְטוּר שְׁוֹאָרְזִיּוֹן אָ טּוֹבָה אָרוּזָן געפּומָעָן, ווּיל אַיז אָזְעַלְכָּעָ אָוּמְרוֹאַיְקָעָ מִינְנוּן אַיז אִינְגָּעָ פָּאָלָן, אָז ווען זַיְן מִירָל וואָלט מִיט אַיז דָּאָן בָּעֵט גַּלְעָן, וואָלט ער אָפְשָׁר זַיְנָעָ גַּדְאַנְקָעָ פָּאָרְשִׁיפּּוּת... אָונֵן ווי בָּאָלְדָּשׁוֹין זיך יָא שְׁפִּילָן, טָאָ, הָאָ ? מִירָל אַיז אִיצְּצָאָן „קָאנְטָרִיּוֹן“ אָוּוּסָּד גַּפְאָרָן... ווּפִילָן אַשְׁטִינְגָּעָר אַיז זיך אָלָט ? פִּיר אָונֵן פָּעָרְצִיךְ יָאָר. יְעָ ! שַׁוְּיָן אָסְדָּ קְנִיטְשָׁן הָאָט זיך אָוּפְּפָןְ פְּנִים... אָלָט אַיז זַיְן, זַיְן מִירָל.

אייצְּצָאָן שַׁוְּיָן מִיסְטוּר שְׁוֹאָרְזִיּוֹן מַעַר נִיט גַּעֲטָרָאָכְטָן וועגן דַּעַר מְעַשָּׂה כִּיְטָן מיליאַנער, וואָס וואָלט אָ שְׁמַשׁ גַּעֲוָעָן זַיְן... אִיצְּצָאָן הָאָט מִיסְטוּר שְׁוֹאָרְזִיּוֹן גַּעֲטָרָאָכְטָן, אָז זַיְן מִירָל אַיז צוֹ אָלָט אָונֵן אָפְנַעַלְכָּבָט... אָונֵן ער ? אָט וְעַצְּטָמָה דַּאָּךְ סְבִּלוֹת אַיז פְּנִים אָרְיוֹן ! ער אַיז דַּאָּךְ יְוָגָן אָונֵן מַוְנְטָעָר ! גַּעֲפִינְט זיך צוֹוִישָׁן מִיליאַנְעָרָן אָרוּדִים ! אָונֵן זַיְן, מִירָל ? זַי גַּעֲדִינְקָט אִירָעָ אָלָע אָמָּאָד לִיקָּעָ קְבִּצְנִיְשָׁע שְׁטִיקָן... אָונֵן צְרוּרָס רִיְדְּנְדִּיקָן : וואָס אַיז מִירָל שְׁוֹלְדוּרִיךְ, אָז דַּעַר עַלְטָעָר רָוְקָט זיך אָז ? ער גַּעֲדִינְקָט דַּאָּךְ ווּפִילָן זַיְן הָאָט זיך אָנְגַּעַלְיָיטָן זַוְּנָט זַי הָאָט מִיט אַיז חַתְּנָה גַּעֲהָתָם. אַיז דַּעַן אָ ווּוּנְדָעָר וואָס זַי זַעַט אֹזָי אָוּס ? ... מִיסְטוּר שְׁוֹאָרְזִיּוֹן טְרָאָכְט אִיצְּצָאָן עַרְנָסָט, אָז מִירָל הָאָט באָ אַיז פָּאָרוּדִינְט אָסְדָּ רַעֲפָעָקָט, ווּיל זַי הָאָט שְׁטַעַנְדִּיקָן גַּעֲהָאָרְעוּוּת, קִינְדָּעָר דַּעֲרָצְיוֹנִין אָוּנְטָעָר דַּעַר גַּעֲסָטָעָר אָרוּמְקִיּוֹט... .

קִונְדָּעָסְטָוּעָן קְרִיבָן שַׁוְּיָן וּוּידָעָר אַיז קָאָפּ אָזְעַלְכָּעָ פָּאָרִי

קערטעה געדאנקען. צום ביישפיל : מיינט דען מיסטער שווארץ צו טראכטן, איז ער דארף זיך מיט מירלען ניט דעכענען ? מיינט ער דען צו טראכטן, איז ער פאן איצט הייראטען איז יונג מיידל איז נאך מערער אויסנעםען, איז ער ווער ווים ? אפשר וועט אroiיסקומען אַ טובָה... אַ סִימָן : אַיְן אַ שְׁטִיקֵל צִוְתָ אַרוּם, וווען מיסטער שווארץ איז געוועסן אַיְן אַ ווֹיְבָן פָּאַטָּאַל אַנטְקָעָן בָּאַמְּאַלְטָע אַיז באָפְּזָעָט וּוּעָנֶט מִיטָּאַלְעָרְלִי בַּיְלְדָרָע, האַבָּן זיך צו זוֹיְנָע אַוְיעָרָן דערטראנן אַזְעַלְכָע וּוּשְׂרָטָר :

„מיסטער שווארץ, איז קענט דאס גְּרִינְג אַוְיסְפִּירָן. אַיר פָּאַרְשְׁטִיט ? פָּאַר עַטְלָאַכָּע הַוְנְדָרָט דָּאַלָּאַר קָאנְט אַיר קְרִינוּן אַיְנוּם, ווּאַס זָאַל באַשְׁטָעִיכָּן אַיר אַוְטְרִיהִיט, אַיז דָּאַן זַיְיט אַיר פְּרִוי...“

מיסטער שווארץ האַט גַּעַלְאַזְן דָּעַם רְוִיךְ פָּוּן זַיְין צִינָאַר גַּעַשְׁוִינָה, אַיז עַפְּעָם האַט אַיְם דָּאַךְ ווּיְן גַּעַטָּאַן. דָּעַרט מַעַן דָּאַס אַזְּוִי וּוּעָנֶן זַיְין מִירְלָעָן ? פָּוּנְדָּעַסְטוּוּנָן האַט ער זיך מִיטְאַמְּאַל האַסְטִיק אַ חְוִיב גַּעַטָּאַן : — אַלְרִיְיט, מִירְזִין זַיְין.

יום טוב איז שאָפָ

דָּעַם יוֹסְטָוב אַיז שאָפָ האַט גַּעַלְגַּנְגְּלָאַכְט אַלְטָעָר, ווּיְיל אַלְטָעָר האַט זיך דָּעַרְוָאַסְט, אַיז מיסטער שווארץ האַט שַׁוְּיִן נאַך אַ פָּאַר שְׁעַפְּרָע נַעֲקִוְפָּמָן... סְפָּעַצְיָעָל אַיז אַלְטָעָר גַּעַעַן צְוְפְּרִיְין, ווּאַס דָּעַר מִיסְטָעָר שווארץ אַיז אַזְּוִי באַפְּרִיְינְדָּעָט מִיטָּן גַּעַשְׁפְּטָסָן פָּאַרְוָאַלְטָעָר פָּוּן דָּעַר יוֹנִיאָן.

אלְטָעָר האַט זַיְין באַגְּנָנָט גַּיְינָן גַּעַרְעָמָט. מִיסְטָעָר שווארץ האַט אַרְיוֹסְנַעְפִּירָט מִיסְטָעָר בְּרַעְמָאַנְעָן, דָּעַם גַּעַשְׁפְּטָסָן פָּאַרְוָאַלְטָעָר פָּוּן דָּעַר יוֹנִיאָן, פָּוּן אַוְיטָאַמְּאַבְּיָל, ער האַט אַיְם אַזְּוִי טָעָרָן גַּעַנוּמָעָן, אַיז זַיְין זַיְין אַיז עַגְּנָעָץ אַוְעַקְּגָּנָגָנָן. אלְטָעָר טָעָהָט, אַיז דָּאַס יְאַבְּעַרְצִינְט נַאֲכָמָל, ווּאַס פָּאַר אַ גַּרְוִיסְטָר דַּוְשָׁעַנְטָלְמָאָן מִיסְטָעָר שווארץ אַיז, אַיז אַפְּילָו צו דָּעַר יוֹנִיאָן אַיז אַירָע פָּאַרְטָעָטָר באַצִּיט ער זיך אַוְיך אַזְּוִי פִּין. אַמְּתָה אַיז טָאַקָּע, אַיז ווּעָן מַאיְר דָּעַר לְאַגְּנָעָר האַט דָּאַס אַיְינְגָּהָעָרָט, האַט ער גְּלִיּוּךְ אַפְּגָּנְרוּפָן בְּעַרְלָעָן דָּעַם הוַיּוּסָר אַיז

א זית, און האט מיט אים א סך איינגעַטעהַט... דאס האט אבער ניט געשטערט אלטערס פריילאכער שטימונג.
מענסאציע.

מייסטער שווארץ!

גרוייסע וווערטער, גאנצע זויטן. די ציוטונגנען זשאלעווין ניט ליין פאפיר און ניבן אפ גענונג פלאז פארץ נט-פראמעס פון מייסטער שווארץ, פרעוזידנט פון דער גרעסטער נו יאָרעד בענק און איינגענטימער פון עטלאכע גרויסע דראָע שעהַר, קען זיון פרוי.

די ציוטונגנען דרוקן אויך מייסטער שווארץ'עס בילדער און דערציילן ניסים ווען זיינע גרויסע פיאיליטן, און אט דעם פיאיקין מאן האט עם פאָראָדָטָן אַ פְּשׁוֹטוּ אַידָּעָן, אַ מאָרָקָ אַידָּעָן, זיון פרוי.

פאָראָדָטָן אַיז גּוֹטָעָר מְאֻטְּרָיאָל אַיז גּוֹרִיסָע טענָסָאַצְּיעַ, אַיז רַעֲפָאַרְטָעָרָס קּוֹמָעָן אַרְיָין אַיז אַרְוִוִּים פון מייסטער שווארץ'עס הויז; מען שְׂטוּדְרִיטָטָן יְעַדְן באָאוּגָנָשִׂיכָתָעָם, ווֹאָס אַ מאָן גּט אַפְּ זַיְן וּוְיַיְבָּ, טַרְעַפְּן זַיְקָ אַזְעַלְכָּבָּעָגָשִׂיכָתָעָם, ווֹאָס אַ מאָן גּט זַיְן וּוְיַיְבָּ, נַאֲר וּיְ קּוֹמָטָעָס ווֹאָס מייסטער ברענָמָן, דער גַּעַשְׁפְּטָס-פָּאָרָדָטָעָר פון דער יְוִנִּיאָן, שְׁפִּילְטָט דָא אַזָּא גּוֹרִיסָע רַאֲלָעָ? פָּאָרָדָטָעָר פָּעָן דָּרָאָטָמָעָן אַיז זַיְן בַּילְד אַיז די ציוטונגנען? מענטשָׁן אַמְפְּרָעָן זַיְהָ, מען ווֹילְ דָרְגָּנִין דָעַם סָודָ, נַאֲר נֵי דָרְגָּוִוִּים זַיְקָ עַפְּעָם באָ אַ גְּבִּיר, אַיז פָּאָר זַיְן בְּלוּקָ צִימָטָרָט מען אַ וּוְאָרָט אַיסְצְּרוּידָן, אַיז דער גַּעַשְׁפְּטָס-פָּאָרָדוֹאַלְטָעָר עַנְטְּפָרָט: "מאַינְדָּיְר אַיז בְּזִינְעָס..."

אייז אלטער זאגט טאקע, אַיז פְּרִיוֹוָאַטָּעָגָעָט גַּעַשְׁפְּטָן האָבָן נִיט צוֹ מאָן מִיט דָעַר יְוִנִּיאָן, אַיז אַז מַאְלָעָוָס אַיז בְּרִיבָּיְמָה מייסטער שווארץ אַיז גַּעַפְּאַלְן אַ קְרָבָן פון אַ פָּאָלְשָׁעָרָ פָּרָוי, טַאֲר דָעַר גַּעַשְׁפְּטָס פָּאָרָדוֹאַלְטָעָר אַיז נִיט אַרְוִיסְהָעַלְפָּן? יְוִנִּיאָן אַיז יְוִנִּיאָן אַיז גּוֹרָעָבָּן טִיקְיָיט אַיז גַּעַרְבְּטִיקְיָיט...

מאַיר דָעַר לְאַנְגָּעָר דִּיְוִינְקָט אַבעָר אַנדָעָרָשׁ ווּעַן דָעַם אַיז רַופְּטָשׁוֹן זַיְן בְּאַלְעָבָם מִיט נַאֲר אַז אַנדָעָר נָאָמָעָן: דָעַר נְקָבָה/נְיק... ווּעַן דָעַם גַּעַשְׁפְּטָס-פָּאָרָדוֹאַלְטָעָר טְרָאָכָט מַאְיר אוֹיך גַּאנְזָ...

אנדריש פון אלטער', נאר וווען א געשעפטעס-פארוואלטער דארט מען בלויו טראכטן, — אזי זנט מאיר צו בערל'ען דעם הויקער. פריינן זיך די גראפעס ווידער ארים און מיסטער שווארץ האט דערוויל אפגעוכט א יונג מיידל און גיט מיט איר אין א גומער שעה צו דער חופה...

סטרייך!

אלטער האט אודאי געהאט און אנדר מויינונג וווען זיין לאנדסמאן, מיסטער שווארץ'; אלטער האט אים גערעננט פאָר א גומן מענטשן און פריינט פון די ארבטערט און פון דער יוניאן. א סימן: איז גומער ברודער מיט'ן געשעפטעס-פארוואלטער! און דא נאר קומט ארין מיסטער שווארץ און רופט אois: מאיר, אלטער, בערל, און זו. איר קאנט דא מער ניט ארבטען!

שטייט אלטער א דערשראקענער:

— וואָס הייסט?

— איז איז דאס!

מאיר דער לאנגער גיט צו צו אלטער'ן און געט אים אונז טער'ן אָרַעַם: קום, ברודער, איצט וועלן מיר זיך איבערבעטן....

אונ אלטער מורהעלט נאר אלץ: וואָס הייסט?

זינען געתמאגען ארבטערט ליעבן שאָפ און די קעפ אין דער הויך געריסן, גויסע אויפשריפטן האבן זוי אוייף די הערצער געטראָן: „דא סטרייךט מען פאָר די רעכט פון די ארבטערט צו מאָן אַ ליעבן...”

יעבן איז זויט טיר שטייט אלטער מיט און אראָפֿגעָלָזּוֹן קאָפ און טראכט אָפְשָׁר וווען זיין אַמְּאַלִּיכְּן גוּטְן לאַנדסמאן, מיסטער שווארץ.

אנטמען אים שטייען מאיר דער לאנגער און בערל דער הויקער און ריידן צוישן זיך...

— קיפ אָן וואָקִינְג, קיפ אָן!

אזי האט מיט א הארטן קול דער פֿאַלְיִצְּיאָנְט געטראַבְּן די סטרייךער, און בעט מעשה געשמייכְּט צו זיינע באָגְלִיטער, מיסטער שווארץ און מסטער ברענמאן, געוועזענער געשעפטעס-פארוואלטער פון דער יוניאן...

שלמה דאודמאן

דער וועלט א שפיצל

.1.

אויף א בערגניך געטל ארום קראטאָנאָ פֿאַרְקּ שטיטט א צוועיד נאָרְנְדִּיקָע ווַיּוֹסֶעֶה הוּא. בִּינְאָכְטּ, וּעַן שְׁפָאַצְּיְדָרְעָ פֿאַרְבְּלָאַנדְזָעָן אַחֲינְצָזּ, שְׁלָאָגָטּ זַיִּאָ שְׁטָאַרְקָעּ ווַיּוֹסֶקְיָיטּ אַיִּין דֵּי אָוִינְגּ. דָּוָרְקּ דֵּי פֿעַנְצְּטָעָרּ זַעַט מַעַן פֿרְוַיְעָן אַיִּין דֵּי אָוִינְגּ. זַיִּי מַתְּמִים, דְּרוּיְעָן זַיִּי זַיִּךְ אַרְומּ, לְוִיפְּנִין אַרְיָין אַיִּין ווַיּוֹסֶעֶה צִימְעָרְלָאָךְ, בְּרַעְנָגָן פָּוּן דָּאַרְטָן אַרְזָוּסּ טַעַפְּלָאָךְ, שַׂיְמָלָעָן, הַאנְטְּמִיכְלָאָךְ, אַלְעָזְוַיְעָסּ, אַנְטְּלָיְפּּן עַרְגְּנָעָז מַיִּט זַיִּה, וּוְאַשְׁן זַיִּי אַוְיסּ אַזְּנוֹן קּוֹמָעָן צְוִירָקּ מַיִּט נַיְעָ. מַיִּס אַפְּעָלְדָּרְיוּט זַיִּךְ שְׁוִין אַרְומּ אַיִּין דָּעָרּ ווַיּוֹסֶטְרָה הוּא זַיִּאָרְדּ צְוּעָלָה. גַּעַפְּמוּעָן אַיִּזְוּ אַזְּחַעַרְצָוּ פָּוּן דֵּי עַרְשָׁטָעָרּ. דָּעַמְּאַלְטּ זַיִּידּ נָעָן נָאָךְ ווַיּוֹנִיקּ פְּאַצְּיְעָנְמָקָעָם גַּעַוְוָעָן. אַיְנְגָאַנְצָזּ חַבְּנָן גַּעַרְבָּעָטּ דָּרְיוֹיְפְּרִיר, "נוֹרְסָעָם". אַיִּצְתּ אַיִּזְוּ דָּעָרּ פְּרַיוֹוֹאַטְמָעָרּ שְׁפִיטָמָאָל גַּעַוְאָרָן בָּאָרְיִמְטּ. אַצְעַנְדְּלִיךּ דָּאַקְטּוּרִים אַזְּנוֹן דָּאַקְטּוּרִימְלָאָךְ קּוֹמָעָן אַרְיָין טַאַגְּ-טַעַגְלָאָךְ. זַעַלְמָן בְּאַדְגָּנָעָרּ זַיְגָּנָעָן אַגְּנָעָשְׁטָעָלָטּ. צְוּיִי אַזְּנוֹן צְוָאַנְצִיךּ ווַיּוֹסֶעֶה לְוִיפְּגָעָן אַרְומּ פָּוּן פֿרְוִי צְוּ פֿרְוִי, בָּאַטְאָגּ אַזְּנוֹן בָּאַנְאָכְטּ.

אַזְּנוֹ זַיִּה, מַיִּס אַפְּעָלְדָּרְיוּט, שְׁפָאַנְטּ אַרְומּ אַזְּנוֹ נַיְטּ בָּאַפְּעָלְדּ. אַיִּנְגּ דָּעַרְפְּרִי גַּיְוִיטּ זַיִּה פָּוּן פְּאַצְּיְעָנְטָקָעּ צְוּ פְּאַצְּיְעָנְטָקָעּ, בָּאַוְוִוִּזְטּ אַהֲלָבָן שְׁמַיְיכְלָ, זַאְנָטּ, "גּוֹטְ-מָאָרְגִּינְגּ" אַזְּנוֹן פְּרַעְנָטּ יְהָדָן טָאָגּ יְעַדְעָרּ פֿרְוִי, דֵּי זַעַלְבָּעָרְפָּגָעָ : "וּוי פִּילְטּ אַיִּרְ הַיְנְטִיקּ" פְּרִימְאָרְגָּן??" דָּעָרּ נָאָךְ בָּאַהֲלָלְטּ זַיִּה דָּעָם הַאֲלָבָן שְׁמַיְיכְלָ, שְׁפָאַנְטּ אַרְומּ אַזְּנוֹ נַיְטּ בָּאַרְטָן.

אַזְּנוֹ אַזְּנוֹ זַיִּה צְוּ אַנוּרִיםּ, וּעַן מַיִּס אַפְּעָלְדָּרְיוּט זַיִּךְ אַפְּ אַיִּרְ אַפְּ. אַיִּרְ אַיִּונְגּ שְׁטָעָכּ דֵּי שְׁוֹשְׁטָעָרּ זַיִּה מַיִּט מַעְסָעָרָם. דָּאָס

קול איר', וואס פארצוייט זיך מערטמנס מיט בליכע בעס' דיקע ליפן, שרויות אroxים ביוזע וווערטער, ווי פון א היינן קעלט. די שוערטער מז הערן אונ שווינגן, אויב ניט — וווערט זי מאָרְנוֹן אַרְוִיסְנְגְּוָאָרְפָּן.

ווען אַ פרְּרוֹי גִּינְּטְּצְּוִינְּדָה, די קְּרָעְמָפָן דְּרָגְּנְרִיךְן די העכטסען מדרגה, די גְּנוּאָלְדָן אָוּן גְּשְׁרֵרְיוּן טְּרָאָגָן זיך אַיְבָּרְעָן שְׁפִּיטָּאָל, ווי פון אַ מענטשֶׁן, וואס מען קוּוְלְעַט צוּ בְּיְסְלָאָט מיט אַ פְּאַרְוְשָׁאָוּוּרטָ מַעֲשָׂה, אַנְטְּלוּוּפָט מִסְּ אַפְּעָלָל דְּעַמְּאָלָט אָזָן אַפְּיָסָל, פְּאַרְשְׁטָעָטָט מִזְּ דְּרָעָנְצָעָר וְוּלְטָט, אַבְּיָנִיט צוּ הָעָרָן די וְוּיְבְּרָעְשָׁע וְוּלְדָעָ אַמְּעוּרְיוּן.

.2.

און לִיבָּהָט זַי אָזָוִי דַּי נְאָכְתָּ, ווי אַ פְּחָדָן, אַ גְּנָבָהָט זַי לִיבָּהָט. זַי לִינְגְּטָאָפָן בְּעַטְלָן אַיְן פִּינְצְּטָעָרָן צִימָעָרָל אָוּן באַטְרָאָכָט אַיְרָ וְוּלְטָט; אַיְרָ אַלְטָעָה הָיִם הָטָט זַי שְׁוֹן לְאָגָגָ פָּאָרְגָּעָסָן, סְאיָזָ אַיְרָ בְּלִיוֹזָ גְּעַבְּלִיבָן אָיָן זְכָרְוָן אַ שְׁוֹלְדָלָאָף רְוִסְיָוָשָׁ: "קָאָנְטָאָרָא מָאיָיָ סְעִיאָ אַבְּרָאָמָאָוּוּטָשָׁא עַפְּעַלְבָּוּמָאָ". עַלְטָעָרָן אָוּן אַיְגָעָנָעָ זְיִינְגָּעָנָעָ גְּשְׁמָטָאָרָבָן. באַקָּאנְטָעָ אָוּן פְּרִינוּטָ — פָּאָרְגָּעָסָן. אַיְרָעָ עַרְשָׁטָעָ גְּלִיבָטָע — זְיִינְגָּעָנָעָ עַרְגָּעָזָ וְוּיָוִיטָ, זַי וְוּיְסָטָ נִיטָ אָוּן וְוּלְ נִיטָ וְוּיָוִיטָ פָּוּן זַיָּ.

און דַּי גְּנָנְצָעָ וְוּלְטָט הָטָט זַי עַפְּעָם פְּאַרְשָׁאָלָטָן: אַלְזָ אַיְן אָזָוִי מְוֹרָאָדָיק וְוּיָוִיטָ, שְׁרָעְנְדִּיק טְוִוְּלָאָךְ, אַזְשָׁ דְּרָעְוָאָרָגָן צַו וְוּרָן: וְוּיְסָעָר שְׁפִּיטָּאָל, וְוּיְסָעָר וְוּעָנָט, וְוּיְסָעָר לְאָמָפָן, קְלִיְידָעָר, שְׁוּוּסְטָעָר, קִישָׁן, טִישָׁן, בְּעַטְלָאָךְ, אַיְרָ בְּלִיוֹדָק וְוּיָוִיטָ פָּנִים, אַיְרָעָ גְּרוּעָ-וְוּיָוִיטָהָאָהָרָ — דְּעַרְשָׁטִיקָט צַו וְוּרָן. וְוּאָלָטָזָ זַי גְּעַקְּאָנְטָעָ נְעַמְּנָעָ אַבְּיָסְעָלָעָ סָמָ, אַזָּאָ פְּלִיסְיָוָן מְחִיהָ-דִּיקָן, שְׁוֹאָרָצָן שְׁטָאָרָקָן טְרוֹנוֹנָק, וְוּאָלָטָזָ זַי זְיךָ באַפְּרִוִּיטָ פָּוּן אַלְזָ, פָּוּן אַלְעָמָעָן.

בָּזָז צְרוּקָ מִיט פִּינְגָּה, זְעַקְּסָ וְאָרָהָ, הָטָט זַי נַאָךְ גַּעַהָטָ שְׁטִיקָ-לְאָךְ פְּרִיְידָן. אַמְּתָה, זַי אַלְיָוָן הָטָט גְּעוּוֹאָסָטָ, אַזָּעָסָעָ זְיִינְגָּעָנָעָ פָּאָלָ-שַׁעַלְיָבָעָם. טָעוֹתָעָ, צִיְּטָ-פְּאָרָטְרִיבָ, נַאָרָ זַי הָטָט זַיָּ גְּעַלְאָזָטָ נַאָרָן: יְוִנְגָּעָ, שְׁיִינְגָּעָ, שְׁטָאָרָקָעָ דְּאָקְטוּרִיבָ, וויָ הָטָט מַעַן אַנְ-דְּעַרְשָׁ גְּעַקְּעָנָטָ ? הָיִינְטָ זְיִינְגָּעָ צַו אַיְרָ אַלְעָ אָזָוִי בְּרָעָמָהָ, מַעַן מַיְידָטָ זַי אָוִיסָ, וויָ אַן אַלְטָעָ בְּיִזְעָ מְבָשָׁפָהָ.

זוי האט אמאָל אינטערעסאנטע טענ אoir. אמת, פִּינְגֶּר ווַיּוֹסְט און טאָר ניט וויסן. ס'אָיז ניט שיין. עס פָּאַסְט ניט פָּאַר דער ווַיְסָעֵר ווּעלט. נאָר זי, מִס אָפָּעֵל, קומְט אַהֲיָם אַיִּין אַיִּיר צִוְּמָעֵל, לִיְגָט זַד אָוּעָק אָיז בָּעַטְל אָן שְׁמִיכְלָט צַו זַד אַרְיָין — אָזוּוּ פַּיל שְׁמִיכְלָעַן, ווַיְפִּיל עס פָּאַרְמָאנְט דַּי שְׁוֹאַרְצָעַ נַאֲכָט, אַיִּיר שְׁוֹאַרְצָעַ ווּעלְט.

אט דערמָאנְט זי זַד אַטָּגָן: מעַן האָט אַ ווֹנְגָעַ פְּרוּי, אַ בְּלֹם, אָוּעַקְנָעַלְיוֹגָט אַוְיָפְּזָן בָּעַטְל. מעַן האָט זי פָּאַרְוּוֹגָט מִיט אַ שלְאַףְּגָעַטְרָאָנק. צַוְּיִי דָּאַקְטוֹרִים האָבָן זַד גַּעַפְּרָקָעַט מִיט דַּי מְכַשְּׁירִים. מִס אָפָּעֵל אַיִּז גַּעַשְׁטָאנְעָן אָיז אַ ווַיְנָקָל אָיז אַוְיָפְּזָן גַּעַבְעָטָן אַ טּוֹיָט אַוְיָה אַיִּיר. אָזָן זי, די בְּלֹם, אַיִּז מַעַר ניט אַוְיָפְּזָן גַּעַשְׁטָאנְעָן.

וּאָס פָּאַר אַ טְרוּיָר האָט זַד עַס דָּעַמְּאַלְט אָוּעַקְנָעַלְיוֹגָט אַוְיָה דער ווַיְסָעֵר הַזָּוִי, באַדְקָט די ווַיְסָעֵר שְׁוֹעַטְרָה, דָּאַקְטוֹרִים אָזָן פָּאַצְּיָעָטָן. נאָר זי, מִס אָפָּעֵל, האָט אָרָאַפְּנָעַלְיוֹתָן די אַיִּונָן אָזָן אַרְיָוָנָגָעָקָט אַיִּין אַיִּיר הָאָרֶץ אַרְיָין. דָּאַרְטָן האָט אַזָּא פְּרוּי, אַזָּא נַקְמָה-בְּאַפְּרִידְקָונְג גַּעַרְטָן, וּזְיַד זַד וּוְאַלְט אַוְיָה אַטָּג צְרוּקָנְדָעַ קָרָאָגָן אַיִּיר עַרְשָׁטָע יְוָנָגָן.

אָזָן בִּינְאָכָט אַיִּז זַי גַּעַלְעָן אַפְּ אַיִִיר בָּעַטְל אָן גַּעַשְׁמִיכְלָט אָיז דער שְׁוֹאַרְצָעַ נַאֲכָט אַרְיָין, אָזָן גַּעַדְאָנְטָן, וּוְעַמְּן סַיְאָל ניט זָוִי, פָּאַר אַזָּא לִיבָּן, אַינְטָרָעָסָאָטָן, באַפְּרִידְקָנְדָן טָאגָן.

אָזָן אַמְּאָל האָט זַי גַּאֲרָאַפְּרִילְאָכָעַ צִוְּיט, בְּמַעַט אַ יּוֹמְ-טֻוב: אַ פְּרוּי, אַ פָּאַצְּיָעָנְטָקָע, לִינְגָט אַפְּ אַיִִיר ווַיּוֹסְט בָּעַטְל אַז אַוְיָסְגָּעָזְוִיר גַּעַנְעָ, אַ מִידָּע. די פְּרוּי אַיִּז אַנְטָיוִישָׁט אָזָן זַיְוִיר מִיאָס אָפְּנָעַ נַאֲרָט גַּעַוְאָרָן; טָאגָ אָזָן חֲדִשִּׁים האָט זַי גַּעַטְרָאָגָן אַ סּוֹד אַיִּין בּוּיר. נִיט אַלְעָיְסוֹרִים אָזָן ווַיְיָטָקָן האָט זַי גַּעַקָּאנְט אַוְסְפָּרְדִּיקָן אַיִּז אַוְיָעָן, קָרְעָבָצָן אָזָן ווַיְיָעָן. זַי האָט אַיְבָּעָגְנָעָטָוָאָגָן אַלְעָיְצָרָת, אָזָן אַיְצָט האָט מעַן אַרְיוֹסְגָּעַשְׁלָעָפְּט אַ טּוֹיָט קִינְדָה, אַ שְׁטִיךְ פְּלוּישָׁן וּוְמִיאָס די ווּעלְט האָט זַי אַפְּגָעָנְאָרטָן.

נאָר מִס אָפָּעֵל גַּעַפְּנִינְט זַד דָּעַמְּאַלְט אַזָּא גַּרְוִיסָע טְרִוִּיסָט: נַאֲרִישָׁע מַעַנְטָשָׁן, בְּחַמְּה-שַׁעַר פְּרוּעָן, צַו וּאָס קִינְדָרָעָ? אַט זַי לְעַבְט וּוְיַי אַ קלְוָגָעַ פְּרוּי, זַי אַיִּז פְּרוּי.
אַיִּין אַזָּא אַינְדָּרְפָּרִי קְוֹמֶט מִס אָפָּעֵל אַיִּין שְׁפִיטָאָל אַ צּוּפָּרִי.

דענע. זיין נויט אָרום פון פֿאצְיִיעַנְטָקָע צו פֿאצְיִיעַנְטָקָע, באָווויזַט אַ גאנצַן שמייכֵל אָון זאגַט ווַיַּך „גּוֹט מַאֲרְנוֹנְגָן“ אָון פרענְט יעדער פרוי דַי זעלבע פְּרָאָגָע: „וֹוַיְ פְּילַט אִיר הַיּוֹנְטִיקָן פְּרִימְאָרגָן?“

די באָפְּעָלָן פון אִיר מַוְיל קּוּמָעָן אָרוּסָן גַּלְאָסְעָנָר אָון שְׂטִיךְ לְעָר. די בִּיאּוּז שְׁפִיצְיְיכָאָךְ פון די ווַיְנְקָלְעָנְדָאָוִינְגָן צו אִיר נָאָז באָחָלָט זַי עַרְגַּעַץ אָונְטָעָר די דַעְלָאָךְ.

„הַיִּנְטָם אִין מַיס אָפְּעָל גּוֹט גַּשְׁטוּמַט!“ — טְרָאָגָט זַיְךְ אָרוּס אַ פְּרָאָזָע אִין שְׁפִיטָאָל פון מַוְיל צו אָוְעָר, פון שְׁוּעָסְטָעָר צו באָדִינְעָר. אָון אַלְעָז זַיְנְעָן עַפְּעָס אָזוֹן צְוּפְּרִידָן, גְּלִיךְ זַיְךְ דְּרִיסְטִיךְ פְּרָוּעָן וְאַלְטָן אִין אִין טָאנְגָן גַּעַלְעָנָן גַּעַוְאָרָן אָון גַּעַבְוָרָן דְּרִיסְטִיךְ גַּעַוְנְטָעָן אַינְגְּלָאָךְ.

איַן אַזְעַלְכָע טָעָג דְּרָעְלְיוֹבָט מַעַן זַיְךְ צו שְׁמוּסָן מַיטָּמִיס אָפְּעָל. מַעַן זַאָגָט אַ וּוֹיְזָאָן אִיר אַנוּזְוָנְהָיָט, מַעַן דְּרָעְצִיְּלָטָט מַעַשְׁהָלְאָךְ פון פֿאצְיִיעַנְטָן אָון זַי שְׁמִיכָלָט מַיטָּ. אַפְּטָמָאָל קוֹיפְּטָמָעָן בְּשָׁוְתָפוֹת „איַוְזִיךְרָים“, אַדְעָר מַעַן כָּאָפְּט זַיְךְ אָרִין אִין אַ גַּעַוְנְטָעָר „מוֹאוֹוִיס“. .

.3

לְעַצְמָעָוְאָךְ זַיְנְעָן גַּעַקְוּמָעָן צְוּוֹי יְוָנְגָעָן פְּרָוּוֹעָן, צְוּוֹי שְׁוּעָסְטָר. זַיְיָ זַיְנְעָן גַּעַוְוָעָן צְוּוֹי עַנְלָאָךְ אִיןְגָּעָן אָוִיפָּ דַעַר צְוּוֹיְטָהָר, אָז פְּיָל מַאְלָה חָאָט מַעַן זַאָטָהָט גַּעַמְאָכָט אִין זַיְוָעָן גַּעַמְעָן. אַיְבָּעוּרְעָן שְׁפִיטָאָל הָאָט מַעַן זַיְךְ אַנְדָּרְצִיְּלָט פְּיָל גַּעַשְׁבָּטָעָלָאָךְ פון זַיְיָ. וּוּרְהָאָט די מַעַשְׁהָלְאָךְ אַרְיִינְגְּבָרָאָכָט אַהֲרָה, וּוּרְהָאָט דָּאָס גַּעַוְאָוִיר גַּעַוְאָרָן, וּוּיסְטָמָעָן נִימָט. אַפְּשָׁר הָאָט מַעַן זַיְיָ נָאָר דָּא אַוְיְסְגָּעָטָאָכָט: סְקִיחָבָלְהָאָבָן נָאָר זַיְוָרָעָן מַעַנְעָר נִימָט גַּעַד וְאַוְסָט אִין זַיְלָכְעָר זַיְיָ זַיְנְעָן פְּאָרְלִיבָט. אָז אִין שְׁוּעָסְטָר פְּלָעָגָט צְוּפְּעָלִיךְ אָוּסָק עַרְגַּעַץ, הָאָט די צְוּוֹיְטָעָן פְּאָרְנוּמָעָן אִיר פְּלָאָז.

פָּאָר די חַתְּנוֹת הָאָבָן די חַתְּנוֹת גַּעַקְוּפָט פְּאָרְשִׁוּדָעָן דִּינְגָן-לְאָךְ, נָאָר מַעַן אִין אַלְזָ נִימָט גַּעַוְוָעָן זַיְכָעָר. הָאָט אִיןְגָּעָן דַעַר סְלִוְנְרָעָר חַתָּן, אַגְּנָעָבָנָר אָן בְּעַנְדָּעָלָעָא אָפְּ דַעַר הָאָנָט פון זַיְנְעָן אִין פְּטוּר,

און ווועדר האט מען דערציזלט געשענישן, וואָס מען האט בלויו אַריינגעושקעט אין די אויערן, דערנאר האט מען זיך פֿאָרְרוֹיְטְלַט אָון נעלאָכֶט אין די פֿוֹיסְטָן... מיטוֹאָך אַינְדָּעָרְפִּי האט זיך צַעֲמָרָאָן אַ פֿרְיוֹלְאָכְעָר טומל אַיבָּעָר די צַעֲמָרְלָאָך. צַוְּיִ שׁוּעוּסְטָעָר האָבָּן גַּעֲבָּוּרָן צַוְּיִ אַינְגְּלָאָך.

מַיִם אָפָּעֵל אַיְזָן אַרְוְמָגְנָעָנָגָעָן אַ פֿאָרְצָאָרְטָעָן. זַי האָט גַּעֲשָׂרְיָעָן אָפָּל יַעֲדָן מִיט אָזָא כְּעָם, אָז אַלְעָלָה האָבָּן זיך גַּעֲשָׂרְאָסָן פָּאָר אִיר בְּלִיאָס אָון זַי אַוְיְסָגְנָמִידָט. זַי אַיְזָן אַרְוְמָגְנָעָלָאָפָּן פָּוּן צַימָעָר צַוְּיִמָּעָר, אָון ווֹאוֹ זַי האָט נָאָר בְּאַמְּרָקְט אַ פֿרְיוֹלְאָך פָּנִים, האָט זַי אַרְוְמָגְנָעָטָאָכָן אַירָעָ בְּיוֹזָע שְׁפִיצְיְקְלָאָך פָּוּן די ווַיְמָלְעָן-אוּין אָון אַרְוְמָגְנָשָׁנָיָטָן פָּוּן זַי די שְׁמִיכְלָעָן. עַפְעָם האָט ווּועָר אַרְוְמָגְנָעָוָאָרָפָּן אַ פֿאָר ווּועָרְטָעָר: „מעָן זַאָל נִיט פֿאָרְבִּיְּטָן די אַינְגְּלָאָך“. דָּעָר וָאָז אַיְזָן אָון מִיט אָפָּעָלָס אַוְיְעָר אָון גַּעֲבָּלִיבָּן הַעֲנָגָן אָין אִיר מַת. מַיִם אָפָּעֵל אַיְזָן צַוְּיִ דָּעָר קִינְדָּעָר-בָּאָדָרְעָן אָון זַי גַּעַר בְּעָטָן אִיר אַיבָּרְצְיוֹאָזָן דָּעָם פְּאָרְגָּנָעָנָיָן — צַוְּיִ בָּאָרָן די צַוְּיִ אַינְגְּלָאָך פָּוּן די צַוְּיִ בְּלָאָנדָע שְׁוּעוּסְטָעָר. די באָדָרְעָן האָט זַי אַיבָּרְגָּנָעָבָּן מִיט בְּבוֹדָ אָון מִיט פֿרְיוֹיד צַוְּיִ אָפָּעֵל.

4

שַׁוְּיִן אַ זַּוְאָך צִוְּיָט, וַיְיִם אָפָּעֵל נִיט אַרְוָם אָזָא יוֹסְטָובָּך דִּיקָע אַיבָּרְעָן שְׁפִיטָאָל, גַּלְיָיך וַיְיִיר עַרְשָׁטָע יְוָנָגָט זַאָל זיך האָבָּן צַוְּיִ אִיר אַוְמָגְעָקְרָט. נָאָר זַי לְאָכְטָט עַפְעָם אָזָוִי הוֹיך אָון מַאָדָנָע, אַיְזָן אַיְנוֹנִיקָעָן קְלִינְגָט עַס אָין די אוּיְעָרָן הִיסְטָרְעִישָׁ וַיְלָד. „עַפְעָם אַיְזָן פְּאָרְגָּנָעָקְמָעָן אַיְזָן „מַיִם אָפָּעֵל“ — שְׁוַשְׁקָעָן זיך די צַוְּיִ אָון צַוְּאָנְצִיך וּוְיִסְטָע שְׁוּעוּסְטָעָר, דָּעָר צַעְנְדְּלִיך דְּאָקְטָוִיָּ רִים אָון דְּאָקְטָוִירְיְמָלָאָך אָון די זַעַם באָדָנָעָר. נָאָר סִינְעָר פְּרָעָגָט זַי נִיט, מעָן האָט מַורָּא. מַאָרְטִין, דָּעָר הִוִּיפְטִידְאָקְטָאָר, האָט אִיר גַּעֲרָאָטָן, אָז זַי זַאָל נִעְמָן ווְאַקְאַצְיָע אָפָּה אַ זַּוְאָך-צִוְּיָט. נָאָר זַי האָט זיך צַעֲלָאָכֶט הוֹיך אָון שְׁטָאָרָק, וַיְיִמְעַנְדָּר צַעֲלָאָכֶן זיך פָּוּן אַ צַּיִ

נישן וויזן : "מר. מארטין, איך בין איזט איזוי געזונט און
שטארק, ווי ווען איך בין אלט געווונן זעכץן יאָר".
ביינאכט אין איר צימערל, איזו זי געלעגן אָפַ איר בעטל,
געהאלטן ביידען קישעלאָך, זי געבעיטן פון אין האנט אין דער
צוווייטער און גערעדט צו דער פיניצטערנייש : "mars. גראנברג,
דאָס איזו אייער קינד. און מֶרְס. שפֿילְמָאָן, דאָס איזו אייער קינד",
זי האָט זיך ווילד צעלאכט און פֿאָרְקִוּיכְט : "מייס אָפָעַל האָט
אָפָגָעַטָּן דער וויסער וועלט אָשְׁפִּיזְל, אָזָא שְׁפִּיזְל, בָּאִיכָּאַ-בָּאַג".

בישאָפַ האָט פֿאָרְקְרִיעַטַּ מֵ דִי צִיּוֹן

קיילאָכְרִיךְעַן, אַנְגָּעְפְּיוֹלְטַע וּוּאַלְקְעַנְסַטַּה האָבָן זַיְד אַיבָּעֶר דַּעַר
שְׁטָאָט גַּעֲטָרָאָגָן. דִּי פֿינְסְטְּעָרְנוּשַׁ אַיז גַּעֲוָאָרָן אַלְזַ טִיפְּעָר אָוּן
געַדְיְכְּתָעַר, אָוּן סְ'הָאָט זַיְד גַּעֲדָאָכְטַמַּ, אָז אָט וּוּט דִי שְׁטָאָט פָּוּן
אַ שְׁטוּרָעַם צְעַטְרִיְּסְלַט וּוּעָרָן, אָוּן אַ מְבּוֹל וּוּט דִי חְרוּבָּות פֿאָרָר
פְּלִיְּצָן. מַעֲנְטָשָׁן, אַיְינְגְּעַבְּיְגַעַנְעַ, אַיְינְגְּעַקְּאָרְטְּשַׁעַטַּה האָבָן זַיְד
איַבָּעֶר דִי גַּאַסְן גַּעֲנָאנָט, זַיְד אַיְלְנְדִיךְ אַיז דִי הְיוּנָר. אָוּן עַטְלָאָכְעַ
מִינְוָטָן אַרְוָם זַיְינְעַן שְׁוִין דִי גַּאַסְן גַּעֲוָעַן אַוִּיסְנְעַטָּאָן נַאֲקָעַטַּה
מַעֲנְטָשָׁן. זַיְד זַיְינְעַן גַּעֲשָׁטָאָנָעָן אַפְּגַּעַלְאָזְעַנָּע, אָוּן אַוְמָעָטָיק בָּאָ
טְרָאָכְט זַיְעָר נַאֲקָעַטְקִיט. דִי וּוּאַלְקְנָסַן זַיְינְעַן נַאֲך אַלְזַ זַיְד
שְׁמָאָטָעַם גַּעֲהָאָנָעָן. אָוּן גַּעֲשָׁרָאָקָן מִיט זַיְעָר מִיאָוָסָן, גַּרְוַעַן,
צְוָנוּיְגַעַשְׁטָוּוּעָטָן אַוִּיסְזָעָן.

אוּיךְ פָּוּנְסְ פֿאָרָק וּוּאוּ בִּישָׁאָפַ אַיז גַּעֲזָעַסְן האָט דַּעַר צְוָאָנָן
דִּיקָעֶר שְׁטוּרָם פֿאָרְטְּרִיבָן אַלְעָמָעָן. דִי בְּעֵנֶק זַיְינְעַן גַּעֲשָׁטָאָנָעָן
לְיִדְרִישַׁע אָוּן גַּעֲוָאָרָט, אָז דַּעַר רָעָנָן זַאֲל זַיְעָר טְרוּקְנְקִיט אַבְּיִסְלָ
דוֹרְכָּנָעָן.

פֿוֹנְדְּעָרְוּוֹיְתָנָס, אַיְן אַ וּוּנְקָלְ פָּוּן פֿאָרָק, האָט זַיְד גַּעֲמָרְקַט
זַיְין פֿינְגָּר זַיְצְנִיךְ אָפַ אַ בָּאָנָסַ.

בִּישָׁאָפַ האָט זַיְד אַ דְּרִיְּ גַּעֲטָאָן, אַרְוִוְסְגַּעַהְיוֹבָן דָּעַם קָאָפַ פָּוּן
די צְוָוִי אַוִּיפְּגַּעַצְיְגַעַנָּע אַקְסְלָעָן, דִי אַיְונָן זַיְינְעַן האָבָן אַ נַּאֲכָלְעָסִיקָּד
פֿאָרְדְּרִיסְיִקְן בְּלִיק גַּעֲוָאָרְפָּן צַו דִי וּוּאַלְקָנָסַ.

ער האָט פֿאָרְקְרִיעַטַּ מֵ דִי צִיּוֹן :

— בעסְטִיעַ, וּוּאָס דַו בִּיסְט ! . . .

בָּאָלָד האָט זַיְד אַ גְּפִילַ פָּוּן דְּעַרְשְׁרָאָרְקְנִיקִיט אַיבָּעֶר זַיְן

עריפער געשפְּרִיט. צוֹרֵיךְ האָט עֶר דֻּעַם קָאָפַט אַין דַּי אַקְסְּלָעַן אַיִינַן-
גענוּרטַט, אָוּן שְׁטוּלַן אַיְנַם צָרִיכָעַנְעַט אַרְבָּל אַרְיִינְגְּעַשְׁוְקַעַט :

— אַ, דּוֹשִׁי, פָּאָרְגִּיבִּי מַירַ...

בישאָפַט האָט אוֹיסְגְּזַעַן פּוֹן אַ יָּאָרַ פּוֹפְּצִיךְ. עֶר אַיְן אַבָּעַר
מעֶר נִימַּט אַלְטַ גַּעֲוָעַן וּוּזִיכַן אַוְן דְּרִיסִיךְ יָאָר. זַיְינַן אַיְינְגְּעַבְּיָוּנַן-
געַר קָעְרְפַּעַר, גָּרוּי בָּאוֹזְאַסְמָעַנְעַר פְּנִים, אָוּן צִיטְעַדְרִיקַע הַעַנְתַּהְאָבָּן
דָּאָס אַבָּעַר נִימַּט גַּעֲוָאַלְטַ צּוֹגְעַבְּן....

שָׁוֹן צְוַיְיַה טָעַנַּה וּוּי עֶר וִיצְטַ דָּא אַזְוִי אַיְן פָּאָרַק. עֶר זִיצְטַ
איַינְעַדְעַר אַלְיוֹן, אָוּן וּוּיל זִיךְ נִימַּט אַנְשָׁלִיּוֹן אַן דֻּעַם בָּאַמִּישָׁן גַּעַנְגַּן,
עֶר הַאלְטַ זַיִי פָּאָר טַוְגְּנְעַנְכְּטַסְמַן וּוּאָסַ זַיְינַעַן נִימַּט וּוּרְטַ זַיִן
חַבְּרַשְׁאַפְּטַ...

אוּוּן וּוּרַ אַיְן עֶר, בִּישְׁאָפַט ? עֶר אַיְזַ צָום עַרְשַׁטַּן מַאְלַ דָּא אַיְזַ
פָּאָרַק גַּעַשְׁלָאָפַן, צָום עַרְשַׁטַּן מַאְלַ דֻּעַם גְּרוּזִין בָּאַשְׁעַפְרַ "בָּעַסְטִיעַ"
אַנְגְּנוּרְפַּן.... בִּיוּן אַיְצְטַ האָט עֶר גַּעַהְאָט אַ דָּאָךְ אַיְבָּעַרְן קָאָפַט, אָוּן
גַּעַפְּרִיט אַן אַנְשָׁטְעַנְדִּיּוֹן לְעַבְּן.... אַבָּעַר אַיְצְטַ...

בישאָפַט האָט זַיִק וּוּידְרַעַר אַמְּאָל אַפְּנַן בָּאַנְקַן אַ דְּרִירִי גַּעַטְמַן :
וּוּרַ וּוּיַּס ? אַפְּשַׁר זַיְינַעַן אַט דַּי אַלְעַ בָּאַמְּסַ פָּרְעַר אַזְוִי גַּעַוְוָן.
צָום עַרְשַׁטַּן אַיְין נַאֲכַט אַיְן פָּאָרַק גַּעַנְכְּטַיּוֹת, נַאֲכַדְעַם נַאְךְ אַ
נַאֲכַט אַונְגְּטוּרְן פְּרִיּוֹן הַיְמָלְגַעַן, אָוּן אַפְּנַן סּוֹף זַיְינַעַן זַיִי גַּעַר
וּוּאָרַן דָּאָס, וּוּאָס זַיִי זַיְינַעַן.... וּוּרַ וּוּיַּס ? !

עֶר האָט זַיִק אַוְפְּגָנְחוּבוֹן פּוֹן בָּאַנְקַן. אַ רְעַנְן האָט מִיטְאַמְּאָל
וּוּי פּוֹן אַ רְיָנוּוֹ אַ נָּאָס גַּעַטְמַן אָוּן בִּישְׁאָפְרַסְמַן קָעְרְפַּעַר גַּעַטְרִוְיְסְלַט,
פָּוֹנְדְּרָעוֹוִיְתָנָס האָט עֶר בָּאַמְּעַקְטַט דָּאָס חַווּזַ פּוֹן פָּאָרַק, אַיְבָּעַרְן
בָּרוּקְל אַיְזַ גַּעַהְאָנְגַּעַן אַ דָּאָךְ, אָוּן בִּישְׁאָפַט אַיְזַ אַחֲינְצַזְזַעְגַּנְגַּעַן
זַיִק צַו בָּאַשְׁיַׂצְן פְּנוּסַ רְעַנְן.

הַאָט דַּעַר רְעַנְן פָּרְעַר מִיטַּ אַזְאָ אַיְמְפַעַט גַּעַלְאַפְּטַט, נַאֲכַדְעַם
אַבְּסַטְמַלְיְדַרְעַר גַּעַגְאָסַן בִּיוּן עֶר אַיְזַ פָּאָרְוּוֹאַנְדְּלַט גַּעַוְאָרְן אַיְזַ
דְּרִיבְנְדִּיקְן רְעַנְדְּלַל. דַּי נַאֲכַט האָט שַׁוִּין אַבָּעַר אַיְרַע פְּלִינְגַּעַן
אַיְבָּעַר דַּעַר שְׁטָאַטְמַט פָּאַרְשְׁפְּרִיט, אָוּן דַּי פִּינְסְטְּעַרְנִישַׁ האָט שַׁוִּין
אַגְּנְגַּעַתְלַטְמַן.

בִּישְׁאָפַט אַיְזַ נַאְךְ אַלְעַיְזַ אַפְּנַן בָּרוּקְל גַּעַשְׁטָאַגְּנַעַן. אַיְזַ זַיִן מַה
הַאָט אַן אַוְמְלָאַרְקִיּוֹת גַּעַלְאַפְּטַט, אָוּן פּוֹן אַיְם עַפְעַם גַּעַפְּדָעַט,
עֶר האָט אַבָּעַר נִימַּט גַּעַוְאָסַט וּוּאָס צַו טָאָזַן....

מייט אמאָל האָט אָן עעלעטראַישער לאָאמֶפ אַיבערן בריקל אַ
לייכט געטָאָן. בישאָפ חאָט אַיבערגעַלְיוּעַנט : „מענער“.
ס/האָט זיך אַים אַיִן חַאֲרַצֵּן אַפְּגַעַרְיסָן : אָט דָא הַיִסְטָט עַס...
אייז זיַין פְּלָאָז. ר'האָט נוֹט גַּעֲקָעַנְטָן מַעַר צַוְּהָעָרָן דָעַם גַּעֲשָׂרִי פָּוּן
זַיְנָעַן סִינְדָּרָעַלְאָךְ נַאֲךְ בְּרוּיט, האָט עַר פָּאָרְלָאָזָן אַוּן וּאַלְגָּעָרט זיך
אָט דָא.

— וְוָאוּ זַשְׁעָ אַיִן זַיִן הַיּוּם? וְוָאָס טָעוּן זַיְנָעַן סִינְדָּרְלָאָךְ,
זַיִן זַיְבָּ ?

בישאָפ האָט אָפ זַיִן גַּאנְצָן לְעַבְנָן נוֹט גַּעֲוִוִינְט. אַיִצְטָהָט
זיך אַים אַבְּעָר גַּעֲדָאָכְט, אָז צַוְּוִי טְרָעָן סִיְּקָלָעָן זיך אַיבָּעָר זַיְנָעַן
בָּאַקְּן... אָפְשָׁר זַיְנָעַן דָאָס גַּעֲוָעָן טְרָאָפָּנָס פָּוּנְמָס רַעֲגָן...
אוֹן נַאֲכָאָמָּל האָט עַר מִיט דִי צִוְּן פָּאָרְקִירִיצָט :

— בעסְטִיעָן, וְוָאָס דָו בִּיסְט ! ...

מייט דָעַם וּוּאָרט אָפ זַיְנָעַן לְיִפְּן אַיִן בישאָפ אַיְנָגָעַשְׂלָאָפְּן
אַפְּן בָּרִיקָל וְוָאוּ ס'אַיִן אַגְּנָעַקְלָאָפְּט אַ שִּׁילְד : „מענער“.
אוֹן וּוּעָן דָעַר אוּפְּגַעַעַר פָּוּנְמָס פְּלָאָז האָט אַים נַאֲכָרָעָם פָּוּן
דָאָרטָן פָּאָרְטְּרִיבָּן האָט בישאָפ נַאֲכָאָמָּל פָּאָרְקִירִיצָט מִיט דִי צִוְּן
אוֹן אַרְוּבָּנְגַעַבְּרוּמָט :

— בעסְטִיעָן, וְוָאָס אַיר זַיְטָ ! ...

ازא נאכט

ازא געדיבט-פינצטערע נאכט האט זיך אועקגעשטעלט, אוש דערשטייקט צו ווערן. ס'חאלט אין איין רעגעגען — קליאפֿליאפּ, קליאפֿ-לאפּ, ווי נאנצע אַרמייען האלטן אין איין שפאנען פון הימל אין מלחמה קענען ער. לואָי איין געלעגן אָפּן פֿאַרושאָווערטן בעטל. אָונ זיך געווארפּן אָפּ אלע זויטן. ער האט אלעמאָל געווישט זוין שטערן אָן קישוֹן אָדרער אָן ליילאָך. וואָלט אִיצט געווען אָ שיינער אָוונט, וואָלט ער אָרוּום, אָרוּי בער אָפּן צויזיטן טראָטוֹאָר אוֹן זיך פֿאַזְאַלְיַע אָרוּפֿנְעַדְרַאַפּעַט אָפּ דֵי פֿיעַרְלִיּוּטְעַלְאָך, ווי אָקָז, אָונ זיך אָרוּינְגְעַקְוַקְט אָין דֵי פֿעַנְצְעַטְרַע פון דרייטן שטָאָקֶק.

הײַנט אָיז דָאָרטָן אָ יומְטָבָּ. מְרָם. געלסָאָן האט אִים דָעַרְ צִילְט, וועָן ער האט אִיר איין אָרוּפֿנְעַטְרָאָן, אָן מְרָם. נְרִין פֿרְאָר וועָט אָ בְּרִית. ווֹאָס אָזְוִינְס „ברִית“ בְּאַטְיַת ווַיִּסְטַ נִיטְ לְוָאי. ער ווַיִּסְט נָאָר, אָז מְרָם. נְרִין האט נְבָירְוִן אָזoon אָונ דָעַרְפָּאָר אָיז דָאָרטָן הײַנט אָ אִידְישׁ שְמָה. דושעלטָאָן, „די גָּאַלְיִיצְיָן“, אָזְוִי רֹופְטַ מָעַן דָעַט שְׂוֹאָרְצָן, „דוֹשְׁעַנוּטָאָר“ אִין גָּעֵסָל, ווֹאָס האט גַּעֲבָאָפְט אָפָּר אִידְישׁ וועָרָ טָעָר, האט אִים אלְיוֹן דָעַרְצְיוּלָט, אָז ער ווַיִּסְט אלְזָ. אלְעָ ווַיִּבְעַר ווַיִּסְט אָזן הָאָכוֹן פון אִים, פון לְוָאיָן.

צִיעָן זיך דָוֶיך זִינְעָ אַיְזָן דֵי בִּילְדָעָר, ווי אָונ דֵי מְאוֹוִוִיס: אָ טָאגָ. מְרָם. נְרִין, אָ נְיִיעָ שְׁכָנָה, ער בְּדָעַנְט אִיר אָרוּפֿ אָיז. זִי שְׁטָעַלְט אִים אַנְטָקָעָן אָ פָּאָר שְׂוֹאָרְצָע אַיְזָן, בְּרוּינְלָאָר פְּנִים, בְּרִיטִין שְׁמִיכָּ. ער וואָלט גַּעֲשָׂוֹאָירָן — אָ אִיטְאַלְיָע

ערקען. ער, מר. גריין, איז אבער א טיפיש אידל מיט א פיין
בוייכל, א קרעמער.

ער היומ וויסט מען ניט פון וועלכּן פאלק זי שטאמט. אויז
ニיקע זאגן: זי איז געבורין געוואן אָפַ אַ אִידְיִישַׂ-אִיטְּלִיעַנִּישְׁעָר
געמישטער גאנס איז נו יארק. אנדערע דערצ'ילן: מר. גריין
האט פארמאנט אַ שאָפַ. זי האט בֵּי אִים געארבעט. פריער האבן
זוי געמאכט אַ שאָפַם. דערנאר איז דאס געווארן ערנסט.
אמאל איז לֹאוֹי אַרוֹיַּה מיט אַן עַמְּרִיל אַיז. מר. גריין איז
אַרוֹמְגַּנְגַּנְגַּן אַיבָּעָרְן הַוּוֹ אַין שלְאַפְּרָאָק אַן גַּעֲוֹעַן זַי רַאַזְּ
זַעֲוָעַדְפָּרְשָׁעָטָט, וַיְיַאַת כְּלַחְמָיוֹד. אַירָע בְּרוֹסְטָן האַבָּן זַי גַּעַר
חוֹדְלָט אַפְּנָן גַּאַרְטָל. אַן מיט אַזָּא לִיבָּן "גּוֹטְמָאָרְנוֹינְגְּ" האט זַי
אִים באָגָעָנָט.

לוֹאוֹי האט זַי אַבער אַיְינְגָּהָלָטָן. ער איז ניט מער ווַי אַן
איַזְּמָאָן. ער דָּאָרָף אַרוֹיְפְּכָרְעָנָגָן דָּאס שְׁטִיךְ אַיז, קְרִינְגְּ פּוֹפְּצָן
סְעַנְטָן אַן זַאגְּן, "גּוֹטְבָּאָי". ער מוֹ הַאַבָּן דָּרְקָ-אָרָץ פָּאָר דַּי
וּוַיְיַעַר.

איַזְּמָאָל האט אִים מרָס. גְּרִין גַּעַבְּעָטָן, אַז ער זַאַל אַיר
הַעֲלָפָן אַיבָּעָרְשְׁטָילְן אַ שאָפַע. וַיְיַאַלְאָךְ זַי לֹאוֹי גַּעֲוֹעַן אַיז
יעַנְעַם טָאגְּן. גְּלִיאַךְ וַיְיַעַר וַיְאַטְּ גַּעֲוֹאָנוֹנָגָן אַ טְוִיזְנָטָר. ער
האט זַי גַּעַנְעָבָן אַ נָּעַם, אַ הוֹיְבָן גַּעַטָּאָן דַּי שאָפַע, וַיְיַאַת
אַן אַיבָּעָרְגָּעָטָרָאָגְּן אַפְּנָן נַוִּיטִיקְן פְּלָאָגְּ.

מרָס. גְּרִין האט זַי פָּאָרוֹוָאָנוֹנָדָרט. אִים גַּעַנְעָבָן עַטְלָאָכָע
איַידְעָלָעָ קָאָמְפְּלִימָעָטָן. זי האט אִים גַּעַבְּעָטָן בְּאָוְוִיּוֹן זַיְנָעָ מָסָר
קוֹלָן. לוֹאוֹי האט אַוְיְנָעְצִיּוֹן דָּעַם אַרְבָּל אַן אַגְּנָעָשְׁתִּיףְּטָדַי
מוֹסְקוֹלָן).

— האָרט, וַיְיַאַת שְׁטִיךְ — האָט מָרָס. גְּרִין גַּעַשְׁמִוִּיכְלֶט —
אַן מִין מָאנְס זַיְנָעָן וַיְיַהְרָא, וַיְיַאַת פְּלִיאַש אָפַ קָאָטְלָעָטָן.
שְׁפָעָטָרָה האַבָּן זַי זַיְהָ אַוְעָקָנְגָּזָעָט אַין בָּעַט. זי האָט דָּרָעָ
צִיְּלָט מְעַשְׁיָהָת פָּוֹן אַיר מאָן: ער אַיז דַּיְהָ אַן גָּטָם. נַאֲר זַי
האט אִים ניט לִיבָּן, ער אַיז פָּעַט אַן שָׁוָאָךְ. האָלָט זַי אַיז אַיז
בְּאַזְּן, וַיְיַאַת פְּעַנְכָּר.

אַן טָעַג זַיְנָעָן גַּעַקְוּמָעָן אַזְעַלְכָּעָ לִיבָּעָ פָּאָר לוֹאוֹיְזָן...
אוֹן הַיְנָט אַיז דָּאָרָטָן אַ גְּרוֹיסָע שְׁמָחָה. מָרָס. גְּרִין האָט גַּעַד

בויין א זונ. מרס. נעלסאן האט אים דערציזלט, אן מען פראוואעט א ברית. און לואי וויסט ניט, וואס עס באדייט „ברית“. און אין דריינן איז איז פינצטערנייש. פון הימל ניסט. און ער וויל זיך איזו ארויפדראפען אפ די פיערדייטערס ווי א קאץ.

לואי האט זיך פלאזים א הויב געטאן פון זוין בעטל: „ער מוז א קוק טאן אפנֿ קינד, ער מוז.“

ער האט אפרנייך ארויפגעכאנט דיא קלידער. אריינגעשטעקט איז קשענע דאס שפיזל, מיט וואס ער שפאלט דאס איז אפ קליענע פירעניגע שטיקער, און זיך א לאז געטאן מיט אן איינגעוו בויונגענע קאָפ אין דער נאכט אריין, ווי צו אטאקירן זיינע שונאים און שלאכט.

ער האט זיך ארויפגעכאנט אפ די אייזערנע לייטערס און איין געקראָבן — אן איינגעקארטשטיינער אַפְּ אַלְעַ פֵּר פִּס אָן העט, ווי א מאָלְפַּע. ער האט אריינגעקוט דורך'ן קיד-פֶּנְצַטְעַר: אַין הויז איז שטיל. אַפְּ טישן זיינען אַגְּנַעַטְעַלְטַ פְּלַעַשְׂרַ מִיט גַּלְעֹלָאָךְ, טעלער אָן שטיקלאָךְ אָן ברעקלאָךְ פון צוקערווארג. אַין שלאָלְצִימַעַר האט געבענט אַלְעַמְפַּל אָן צַעַשְׁטַאָלְט אַרְיוֹטָן קָלְיִיר דורך'ן אַבָּאוֹשָׂוָל. מְרָס. גְּרִין אִיז גַּעֲלַעַן צַעַר שְׁפִּירִיט אַין בעט אָן זיך גַּעֲשְׁפִּילְט מִיטְ'ן קִינְד. מְרָס. גְּרִין האט זיך אַרְמוֹנָגָעָרִיט אַין שלאָפְּרָאָק אַיבָּעָר צַוְּוִי חֲדָרִים, זיך גַּעַר קִוְּקַלְט זיך אַפְּעַלְ, אָן דּוֹרָךְ זיון לְוַלְעַם הָאָבָן זיך, ווי פון אַרְזָן, גַּעַצְאָפְּט פְּלַעַכְטַּאָךְ, קִיְּטַאָךְ דּוֹר.

בשעת-מעשה האט לואי געוואָלְט אַזְּעַיְתָּאָן אַין פָּעַנְצְּטָעַר, אָן סָזְלַ זיך צַעַשְׁפִּירִיצְן אַפְּ שְׁטִיקְלָאָךְ אָן פִּיצְלָאָךְ. מִיט אִין פּוֹס וּוּטָ ער גַּעַבְן אַשְׁפְּרוֹנְג אָרִין אָן צַוְּשְׁפִּוּלְעַן מְרָס. גְּרִין עַיְשׁ פִּירְעַקְעַע שְׁטִיקָר, ווי זיון ווֹאנָן מִיט אַין. זיון אִיטָּאַלְעַיְתָּן בְּלוֹט האט זיך אַין אִים צַעַקְאָכְט. נָאָר מְרָס. גְּרִין וּוּט מאָכוֹן גַּוְאָלְדוֹן אָן חַלְשִׁין.

האט ער פָּאוֹאָלִיעַ גַּעַפְנַט דָּס פָּעַנְצְּטָעַר אָן אַין אַרְיִינְ גַּעַקְרָאָבָן אַפְּ צִיפְּקָעְלָאָךְ, ווי אַנְבָּ... ער האט באָדָרְתָּה גַּעַר קָרָאָגָן. צו וואָס דָּאָרָאָף ער אַזְּאָזְ וּוּנְעַן? ער וּוּט מָאָרָן בְּרִינְגָעַן אַיְזָן, וּוּט ער זָעַן דָּסָ קִינְד. פְּלַזְיִים האט ער אַבָּעָר דָּרְהָהָרָט

א קוווטשעקל, א קוליבל פון סיינר, ווי פון א פארלאקטן קעצלע. האט אים אונגעהויבן צו שוויידערן, ווי איניגער זאל אים ווארפן נאדרלען איבערן טערפער.

ער האט באמערכט, ווי מר. גריין איז אריין אין ואש-צימער מיט א צייטונג. האט ער מיט שטיילע טרייט זיך געטראגן אין איר צימער. ער איז אריין און שטייל ארויסגעלאזט:

„מרם. גריין, איז וואנגע...“

מרם. גריין האט זיך געגעבען א ווארא און א שרעלאבן קויטש ארויסגעלאזט. מר. גריין איז אריין מיט אראפנעלאזט החתונים. לואי האט זיך לאז געטאן און א זויט און אויסגעצעינן זיין שפיזל: „איך וועל איך נארטינט תאן. איך וויל זען דאס קינר, איך מוז.“

פרוי און מאן האבן זיך איבערגענטקט. פרוי האט אראפ נעלאזט די אויגן. מאן האט אויגן אויסגענגאלצט.

לואי האט זיך פאוואלייע אראפנבעונגן צום בעט, געומען דאס קינד אוף די הענט און געקסט אין דעם. געקסט, געסמאך טשעט מיט די ליפן און געשמייכט.

מר. גריין האט א שאר געטאן זיינע האר אפּן קאָפּ. דער גרויסער סוחר האט זיך אין אים דערוועקט. ער האט זיך ארויסגערכט פון צימער.

לואי האט זיך געשפֿילט מיטין קינד. מרם. גריין האט איז גענראבן איר פֿנים אין קישן.

„מרם. גריין, — האט זיך לואי געבעטן, — זאנט מיר דעם אמת, איז דאס מיינט?“

מרם. גריין האט ניט געגעטפערט. זי האט געוויינט אין סיישן אריין. איר קערפער האט זיך געטרוייכט. אין טיר האט זיך דערחרט א חזטעל/דייקער קלונג און א קֶלְאָפּ.

לואי האט אווועקנעליגנט דאס קינד לעבן דער מאמען. די מאמע האט עס אַרְמוֹגָנָעָמָעָן און באשיצט. צוֹוִי גַּעֲזִיעִיהַטֵּר האבן זיך אַרְיוֹנָגָעָשָׂטָעָלָט. לואי האט זיך פֶּאֲרְלִוּרָן. זיך געלאזט ליפן. צוֹוִי אַיְזָעָרָגָעָ מַיְלָעָר האבן

זוי אונגענט. מר. גריין האט געשמייכט. לואי האט זיך געזוננט : „שלאפעט געזונט, מיין קינד, מיט. גריין“. און זיך גע-לאזט מיט די פאליסלייט.

די אַרדְנוֹנְגָּס-הַיטָּעָר זִינְגָּן גַּעֲוָעָן וַיֵּעֶר בֵּין, וְאָס מַעַן האט זוי אַרוֹסְגָּעָרְפָּן אָוֹן אַזָּא נַאכְטָן. אַזָּא חִשְׁךְ — נִיט אַנדְעָרָשׁ, די טִיווֹלָעָן אָוֹן רֹוחּות האַבָּן גַּעֲמָאכְט אָן אוֹיפְּשָׁטָאָנָר אָוֹן באָ-הַרְשָׁן די נַאכְטָן.

בָּאָגָעָנָנֶט צֹוֵי מַאְלָה

.1.

א ניו יארקער פרימאָרגן. מענטשן מיט פֿאַרְזְּשָׁמוּרָעָטָע אָוִינָן האָבָן זִיךְר, זַוִּי אַיִן חַלּוּם, גַּעַשְׁפָּאָרֶט. שׂוּוֹר זִיךְר דּוֹרְכְּצָוָלָאָגָן אָ וּגְ אַיִן דַּי יַאֲגַדְּשָׁוָנְדָן, דַּאֲרָאָה מַעַן אַרְבָּעָתָן מִיט דַּי עַלְבָּנוּינָן אָוֹן קְנִי, — אַוְן דָּאָךְ זִיךְר אַלְעָ וּוּיְילָע אַפְּשָׁטָעָלָן.

רַעַם טַאָרָאָגָן האָבָן זַוְּעָרָע טַיְרָן צַעְפָּרָאָלָט, האָבָן מענטשן אַרְיִינְגַּעַשְׁלָוָנָגָן אַוְן אַוִּיסְגַּעַשְׁפִּיגָן. דַּי עַסְנוֹוָאַרְדָּנְגַּעַשְׁפָּטָהָן האָבָן פָּוֹן זִיךְר אַלְעָ וּוּיְילָע אַרוּסְגַּעַשְׁפָּטָהָט אַגְּרָוּפָעָרָעָמָן מִיט שְׁקָאָרָה מַוְצֵּן אַוְן מַיְלָךְ-סַעַלָּאָךְ אַיִן דַּי הַעֲנָטָן; פָּלָעָשָׂרָר מַיְלָךְ האָבָן זִיךְר פָּוֹן גַּעַבָּן דַּי טַיְרָן וּוּי אַוּוּקָגָעָנְגָעָט, אַוְן אַלְעָהָט אַוִּיסְגַּעַקְלָאָפָט אַוְן אַוִּיסְגַּעַטְקָעָט: נַיו יָאָרָקָעָרָרָפָרְמָאָרגָן.

מַאֲשִׁינָגָן אַוְן וּוּגָעָנָגָרָה האָבָן דַּי וּוּגָעָנָגָרָסָן, זַוִּי זַוִּי וּוּאַלְטָן

נַאֲךְ גַּעַוּאָלָט פָּוֹנִים פָּאַלְצִיּוֹמָאָןִים פִּוְּפָלָאָלְטָוּפָן.

יאָגָן זִיךְר מענטשן אַיִינָן אַנְטָקָעָגָן דַּי אַנְדָּעָרָע, וּוּרְ אָהָיָן, וּוּרְ אָהָעָר; קַוְעַטְשָׁטָמָעָן זִיךְר, שְׁטוּפָטָמָעָן זִיךְר, טְרָעָטָמָעָן אָוִוָּף דַּי שְׁפִּיצָן פִּינְגָּנָר, חַוִּיבָטָמָעָן קַעַפְּ הַעֲכָרָה אַיִן הַעֲכָרָה: עַם זְוִילָט זִיךְר אַרְיִיבָּעָרְשָׁפָּאָגָן אַטְיָדוּ נְרוּסָעָמָעָן מַעַנְטָשָׁן אַוְן זִיךְר אַרְוָנָטָרָה כָּפָטָן אָהָיָצָו, וּוּאוֹ מַעַן קָאָן פָּוֹן דָּעָם „נִיקָעָלָע“ שְׁוִין פְּטוּרָה וּוּרָן;

נַאֲךְ דַּי מַעַנְגָּעָמָעָן אַיִן שְׁטִיףָה אַיִן הַאָרָט, נִיְמָטָמָעָן מִיט אָוְמָדָה גַּעַדְוָלְדִּיקָיִיט, אַוְן מַעַן דְּרָיוִת בַּעַתְּ-מַעַשָּׂה דָּאָס נִיקָעָלָע אַיִן קַעַשְׁעָנָע, פָּאַרְבִּוּיסָטָמָעָן מַעַן מִיט דַּי לִיְפָן, מַעַן זָאָגָט „עַקְסָפִיוֹן מַיִּי“, אַוְן מַעַן שְׁפָאָגָט וּוּיְטָעָר, — נַיו יָאָרָק שְׁפָאָגָט. דָּעָרָ רַיְזָה אַטְהָט זִיךְר פָּוֹן דַּי הַיּוֹזָר אַרוּסְגַּעַרְיָסָן, זַוִּי נַאֲךְ דַּי שְׁלִיסְלָעָן האָבָן דַּי טַוְוָרָן פָּוֹן אַרְבָּעָתָן צַעְפָּרָאָלָט.

אַוְן פָּוֹן צֹוִישָׁן דָּעָם שְׁפָאָגָעָנָדָקָן דַּיְזָ רַיְסָט זִיךְר אַלְעָ וּוּיְילָע

ארויס אן אטאמ, א קליעין טוילכַּל, שליכט זיך אווועס אן א זויט,
פארוקט זיך ערגעז לעבן א וואנט פון'ם ריזיקן שפאנז'אָרִידָאָר,
שלעפט ארויס פון קעשענע א ציוטונג און ווארט געשווינד מיט
די אויגן אונגעפּֿאָוועט שורה/לאָך, קליעינקע ווערטערלאָך,
זוכט און נישטערט.

שיינט אפט עפעס אויף איז אטאמ'ס אויגן, טומט ער א קרייז
מייט א בלויישטיפט אן א זויט פון אטדי פאָקְלִיְּנִינְקָע ווערטערלאָך,
דייסט ארויס א שטיקל פון דעם פאָקְפֶּאָפִּיר, און ווארט זיך אליען
צורך אריין אינ'ם ריזיקן מענטשנִים, און ווערט פֿאָדְשׁוֹאָונְדָן...
אן אנדערער זוכט און זוכט, בלוייבט שטיוין זוי פֿאָרְחַלְמָט,
קוקט ניט ווילניך אויפּֿן זיך באָוּזְנְדִּיקְן מענטשׂ שטראָם, און
אייז אטדיעם שטראָם מקנא.

וויל נאָך אלעמען: אויב דער שטראָם? זויפט, האט ער דאָך
א ציל. אי דער ציל, וואָס ער ווועט דערגריבּן, ווועט אים אָפְּשָׁאָד
ווינויניק-זואָס באָפְּרִידְקָן? אָבער דערוּוּילְעָן וויסט ער דאָך, וואָי
הין ער גויט...

און אויב דער געדענק אייז ניט אינגענָאַן ריבטיך, האט אבער
לאָזָאָר אלנְפָּאָלָם אָזִי געטראָכְט. וויל לאָזָאָר איז אויך געוועז
איינער פון יונען, וואָס איז און אומעטיקעדר געלְיִיכְן שטיוין מיט
דער ציוטונג איין האָנט, און ניט געוואָסְט וואָהוין צו נין.

ס'אייז אמת, איז "וְאַנְתָּעָדָם" זוינען פֿאָרָאָן אַ סְּך. נאָך
וואָס קומט דען ארויס? אָט, האט ער דאָך שווין אָזִי פִּיל
"דוֹשָׁאָבָּם" פֿאָרוּזְכָּט, שווין געשלעפט קאָסְטָנְסָם פֿוֹנְגָּס פֿינְפָּטָן שטאק
אוונטער, שווין געקלער און געראָכְט, שווין געוועז אלְעִז אַין דער
וועטלט, נאָך פֿאָר אַכְט דְּאָלְעָר אַ ווֹאָך פֿאָרְלָאָנְגָּט מַעַן אַ סְּךְ מַעַר
אַרְבָּעַט, ווּפִיל לאָזָאָר קָאָן אָרוּסְנָעָבָן: עַס פֿאָדְעָרְט זיך אַ בְּחָור
מיט געזונטער פְּלִיאַיצְעָם...

פֿאָר דֵּי לְעַצְמָע עַטְלָאָכְעָו וואָכוּן ניט זיך אַיִן אַינְגָּאַנְצָן ניט
איין צו קריינְג אַ "דוֹשָׁאָבָּ". צויל בעלְנִים זוינען פֿאָרָאָן. קומט
לאָזָאָר צוּנוּין צו אַ שָּׁאָפָּ, וואָס עַס פֿאָרְלָאָנְגָּט זיך אַ "בָּאִי", זוינען
אלְעָ שְׂטִוָּן, וואָס פִּירָן צוּם אָרוּיְנָאָנג, באָלָאָנְגָּרט פָּוּן בעלְנִים,

קלינינגע, קליענע און גראָענַען. מען קוּט אַוְיך יַעֲדֵן אַנְקָומָעַן־
דיַקָּן מִיטּ נִיְגָרָה : טָאָמָר אָוֹזֶם דָּעַר בַּאַלְעָבָּאָם, דָּעַר פָּאָרָה
וּוְאַלְטָעָר... סִינְדָּעָר וּוְילָן עַסְן, סִינְדָּעָר וּוְילָן לְעַבְן... .

.2.

אוּלְכָבָע פְּרִימָאָרְגָּנָס האָט לְאַזָּאָר גַּעַחַת אַסְּרָה. אָט אַזְּעַלְכָבָע
פְּרִימָאָרְגָּנָס פְּלָעָן אִים נַעֲכָת נִיט לְאָזֶן שְׁלָאָפָן. פְּלָעָנְטָעָר לִיְנָן
אוּפִין פְּיוּרָה „עַסְקִיּוֹפָה“, די אַוְיכָן בְּרוּתָה צַעַפְנָט אָזֶן קוּטָן אַין דָּעַר
אוּמְעַנְדָּלָאָכָבָר וּוּוּטְקִיּוּטָה.

דָּאָס הוּוֹן, וּוֹאָו לְאַזָּאָר האָט גַּעַוְאָוִינָט, אַיְזָן גַּעַוְעָן אַרְוָנְטָעָר
דְּעַלְעָנְסִי גָּאָם, וּוֹאָו אַיְזָן זַיְתָה האָבָן זַיְתָה גַּעַמְנִיעָת הַנְּדָעָטָעָר
לִיכְטָמָפָונְסָם וּוּלְיאָמְסְבָּוּגָעָר בְּרוּקָה, אָזֶן אַיְזָן דָּעַר צַוְוּיְטָעָר זַיְתָה, אַ
בִּיסְעָלָע אַרְוָנְטָעָר, האָבָן די עַוּופָה גַּעַחַת אַסְּרָה צַוְאָרְפָּעָסְטָעָן
די לְוָטָט, — דָּאָרָטָן האָבָן זַיְתָה אַלְעָע „מַאֲרָקָעָטָם“ גַּעַפְנוּןָן.

אַיְזָן אָט אַזְּעַלְכָבָע שְׁלָאַלְפָאָזָע נַעֲכָת פְּלָעָן אַפְּטָה לְאַזָּאָרָן קְלִינְגָן
גַּעַנְעָן די אַוְיעָרָן אַזְּעַלְכָבָע וּוּרְטָעָר :

— דְּעַלְעָנְסִי גָּאָם ? אַיְזָן קְלִינְגִּיטָן ! דָּאָס אַיְזָן דָּאָרָטָן אַיְזָן
פָּוּן די שְׁעַנְטָעָן גָּאָם אַיְזָן נַיְוָאָרָך ! אָזֶן נַיְטָן נַאָר אַיְזָן
נַאָר מַאְקָעָן אַיְזָן גַּעַנְגִּיטָן אַמְּעָרִיקָע... אָזֶן חַוִּי דָּעָם : דְּעַלְעָנְסִי גָּאָם
אַיְזָן אַיְזָן פָּוּן די וּוּכִיטִּקְסָטָע גַּאָסָן אַיְזָן נַיְוָאָרָך, וּוּלְיאָרָטָן
גַּעַפְינָט זַיְתָה דָּעַר וּוּלְיאָמְסְבָּוּגָעָר בְּרוּקָה, וּוֹאָס פְּאָרָאִינִיקָט נַיְוָאָרָך
מִיטּ בְּרוּסְלִין,

וּוֹי מַאְדָנָע אַטְדָּי וּוּרְטָעָר קְלִינְגָעָן אִיצְטָפָּרָן נִיְינְצָן יָאָר
רִיכְסָן לְאַזָּאָרָן ! אַיְזָן דָּעַר שְׁבָעָטָעָר שְׁהָהָרָן אַזְּוּלִינְאָבָט, וּוֹעֵן דָּאָס
אַנְגְּנִילִיטָעָמָאָנְחָעָטָן, נַאָרָן פָּוּן בָּאָטָאנָן, בְּרוּתָה אַזָּן פְּאָרְטָעָט דָּעָם קָעָרָה
פָּעָר ; וּוֹעֵן עַס פִּילָּט זַיְתָה אַזָּאָר בַּאַדְלָעָפָעָנִישָׁ אַזָּן צּוּמָאָכָן אַבְּיָסְעָלָע
די אַוְיכָן אָזֶן אַיְינְדָּרִימְלָעָן, נַאָרָן די הַיִּזְרָה, דָּעַר מַאְשִׁינְגָּעָן אָזֶן וּוּעַגְעַנְעָרָה
גַּעַבְרָאָזָן, צּוֹאָמָעָן מִיטָּן בַּאַלְדָּאָנְקָומְעָנְדִּיקָן פְּרִימָאָרְגָּן פָּוּן זַוְּכָן
אַ “דוֹשָׁאָבָן” דְּעַרְלָאָזֶן עַס נִיט, — וּוֹי מַאְדָנָע עַס קְלִינְגָט :

— דְּעַלְעָנְסִי גָּאָם ? אַיְזָן קְלִינְגִּיקִיּוּט !...
אַטְדָּי וּוּרְטָעָר האָבָן פָּוּן לְאַזָּאָרָן וּוֹי עַטְעָם גַּעַפְאַדְעָרָט :
אַפְּטָה פְּלָעָנְטָעָר זַיְתָה אַוְיכָן אַרְוִיסְלִילָן דָּאָס פִּינְוָלָ פָּוּנְסָם

מענטשל, וואס האט אטדי ווערטער ארויסגעזונט. דאס איז געווען און אמעריקאנער דעלעגעט, אײינער פון ינען, וואס האב זיך איז צייט פון בירגער-דִּקְרֶינְגָּן אַרְנוֹנְטַעֲרָגְּנְלִיטֶשֶׁט צו דעם אַרְיִמְעֵן פּוֹלִין אָוּן צְבָּרָאַכְּבָּעָנָּעָה הַרְּצָעָד גַּהְאָלְפָּן ...

אייצט, ווען לאזאר'ן איז צווער אויפֿן הארצן, ווען זיין אימפֿטיקער פֿולִס האט פֿאָר דער לְעַצְטָעָר צִוְּיָה אַנְגְּהַוְּבִּין צַיְּוִינְט אַרְבָּעָתָן אַבְּיָסָלָע גַּלְאָסָעָנָר; ווען זיינע אַקְטִיוּעָ אַוְיגָן, וואס האבן דַּי גַּאנְצָע צִוְּיָה גַּהְאָלְטָן אִין אַיְזָן זוּכָן אָוּן פֿאָרְשָׁן, האבן אַפְּט אַנְגְּהַוְּבִּין צַיְּוִינְט אַרְאָנְקָעָרָן וְיַעֲרָעָ בְּלִיקָן אָיְזָן אָוּמְעָנְדָלָכְעָר רִיכְטָוָן, — אַט אייצט וואָלְט עַד אַודָּאי גַּעֲוָאלְט אַטְראָכָט טָאוּן וועגן יענען דעלעגעט. אָוּן טְרָאָכָטָן וואָלְט עַר שְׂוִינְיָ נִיט וְיַיְאָמָל, ווען ער האט אַים, פֿוֹנְקָט וְיַיְאָמָל סְךָ אַנְדָּעָרָ נְאַיְוּוּ שְׁינְדָּרָ, פֿאָר אַ מִשְׁיחָ אַנְגְּנָומָעָן. אייצט וואָלְט ער גַּעֲדִינְקָט, מִיט וואס פֿאָר אַ פְּאַמְּפָעָ אַטְדָּעָר קְלִיְּוִינְ-גַּעֲוָוִוִּיקְעָר דַּעֲלָעָנָטָל אָיְזָן אַרְנוֹנְטַעְגָּןָעָ צַוְּיָי קְוּמָעָן אָוּן וְיַיְאָמָל ער האט זיך רָאַזְרָט אָוּן פְּאַרְמוּמָרָט צַוְּיָי מַאְל אַ טָּאנְגָן... אַיְצָט וואָלְט ער גַּעֲדִינְקָט דַּי פֿאָר בְּלָאָנְדָעָ מִידָּלָאָר, וואס פְּלַעַן אַזְוֵי אַפְּט אָוּן זַיְן, דַעַם דַעֲלָעָנָטָסָמָס, צִימָעָר אַרְיִינְקָומָעָן ...

דאס קְרִיעָן פּוֹן דַי „מַאְרָקָעָט“-הַעֲנָרָ פְּלַעַן אַבָּעָר זַיְנָעָ גַּעַד- דַּאנְקָעָן אָוּן אַ זַּיְוִיט אַוְעָקְקָרְעָוָעָן, אָוּן גַּעֲטָרָכָט האַט ער :
„אוּיך אַטְדָּאָ, אָיְזָן דַעַם דַעֲלָעָנָסִי גַּאֲסָמָן וְעַקְטָ אַוְוָף דָּאָס קְרִיעָן פּוֹן אַ הָאָן. אַבָּעָר אוּיך דאס קְרִיעָן טְרָאָגָט אָיְזָן זיך אָז אַנְזָאָגָן פּוֹן פְּאַרְשְׁטִיקְטָקִיט : פְּאַרְשְׁטִיקְטָ זַיְנָעָן זַיְאָן דַי שְׁטִינְגָן אָוּן קְאָנָעָן שְׂוִינְיָ קְיֻינְטָקִיט נִיט דַעְרוֹאָרָטָן. זַיְיָ וְוּלְעָן מַעַר קְיִינְמָאָל נִיט קְאָנָעָן אַרְיִיפְּשְׁרִינְגָן אַוְפָּאָפְּלִוִּיטָ אָוּן בְּרִיטְלָאָך זיך צְעַקְלָאָפָן מִיט דַי פְּלִינְגָּעָן : קוּדְקוּדְרָעִיךְ... .

.8.

אַט אָיְזָן יַעַנְעָ טַעַג פּוֹן אָוּמְרוֹ האַט לאַזָּאָר פְּעַרְלָעָן בְּאַגְּעָנָנָט. פְּעַרְלָאָזָן אוּיך נִיט לאָגָג צְוִירָק אַרְיִיבְּרָגְּנָעָקְמָעָן פּוֹן יַעֲנָרָ זַיְוִיט יַמָּה זַיְיָ אַיְזָן נַאֲך גַּאֲרָא אַ יְוָגָג סִינְדָּר גַּעֲוָעָן — אַנְגְּנָאָנָגָן זַעֲכָצָן יַאֲרָה. דַי אַרְבָּעָט האַט נַאֲך אַיר גַּעֲמִיט נִיט דַעְרָשְׁלָאָגָן — אָיְזָן זַיְגַּעַען פּוֹל

מייט ל'עבן; האבן אירע אונין איזוי דורךיזיכטיך גענלאנטעט; איז איר יונגע פינגר איזוי בוינגעווריך געוווען; נאך דאס נאיאוּוּ פנים האט אויסגעקוט ווי א שטענדיקזוכנדיקער; וויל פרעםד איז איר נאך די אמעריקאנער סביבה געוווען, אונין איז איר הארץ האט זי נאך געטראָן אַ בִּינְקָעְנִישׁ צוֹ דַּעַר הַיְמִישָׁר חֶבְרֵשָׁאָפָט אָוּן אַיבָּעָרְגָּעָבָנְקִיּוֹט.

צווישן די פיל באקלאנט איז שול האט זי אוק לאזאָרְן געד האט. האט זי א קוק נעמאנּ אוּתָה זַיִן בריטון שטערן און אויף דער קוּטְשָׁמָע בְּלָאַנְדָּע הָאָר, ווֹאָס אַיְזָן גַּעֲוָעָן צַעְמְיוּלָט אַוְוָאָס צַוְוְיְוָעָן דָּוָרָךְ אַשְׁרוֹנָט אָוּן מִיטָּוּן, האט אַיְזָן הָאָרְץ זַיִד ווי אַ צַּפְּלָג גַּעַטָּוּן, אָוּן זי האט אַיְרָע בְּלִיקָּן אַפְּטָעָר צוֹ אַיְסָּוּפָּהָבוֹיָן.

לאזאָר אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַנְטוּשִׁיט אָוּן אַמְּרָעָקָע. אלְּצָהָט בא אַיְסָּוּפָּהָבוֹיָן פָּאַלְשָׁ, ווי פָּאַלְשָׁ עַם זַיִינָעָן גַּעֲוָעָן דָּעַלְעָד גַּאֲטָס וּוּרְטָעָר וּוּנְגָן דָּעַלְעָנָסִי גָּאָס. נִיטָּקָוּנְדָּיק אַבָּעָר אַוְוָאָס זַיִן אַנְטוּשְׁטָקִיּוֹט אָוּן דָּעַשְׁלָאַגְּנָקִיּוֹט האט ויך לאזאָר דָּעַרְפָּלֶט דָּעַרְהָוִיכָן אַנְטָקָעָן דָּעַם אַמְּרָעָקָנִישׁ בְּחָוֹרְלָי: אָוּן דָּעַר צִוְּיָּוִט, ווֹאָס דָּעַר אַמְּרָעָקָנָעָר בְּחָוֹרְלָי וּוּיסְטָט נִיטָּפָּוּן פָּאַרְטָאָכָּטן זַיִד עַרְנָסָט אָוּן עַפְּעָם דָּוְרְכָּלְעָבָן, אַיְזָן ערָ, דָּעַר נִינְצָן וּאַרְקָעָר לאזאָר, שַׂוִּין אַ גַּאנְץ לְעָבָן דָּוְרְכָּגָנָנָגָנָעָן... אָוּן אַט וּוּנְגָן דָּעַם פָּאַרְגָּאָנָּן גַּעֲנָנָעָם לְעָבָן האט עַר אַיצְטָ אַזְוִי אַפְּטָעָר גַּעֲטָרָאָכָּט. עַר האט זַיִד דָּעַרְמָאָנָּט שַׂוִּין לאַגְּנָ-פָּאַרְגָּאָנָּן זַאְכָּן אָוּן האט זַיִד מִיט זַיִי אָוּן זַיִן גַּעַדְעָנָק אַרְוּמָעָטָרָגָן, אָוּן זַיִי זַיִינָעָן אַיְסָּוּפָּהָבוֹיָן קָוּמָעָן, וּוּנְגָן דָּאָס לְעָבָן האט זַיִד אַזְוִי שָׁוּעָר אַוְוָאָס זַיִינָעָן אַקְסָלָעָן גַּעַלְיוֹגָט... אָוּן דָּעַם האט עַר אַ טְּרִוִּיסָט גַּעֲוָעָט, אָוּן דָּאָס האט זַיִן שְׁטָאָלִי אַרְוִיסְגָּרְוּפָּן...

דָּעַרְפָּאָר האט עַר אַזְוִי דָּעַר לְעַצְטָעָר צִוְּיָּוִט אַ סְּךָ גַּעַד רַעַדְטָן. זַיִי נאָר עַר האט זַיִד מִיט עַמִּיצָן בְּאַנְגָּעָנָט, אַזְוִי האט עַר אַ שְׁמוּס פָּאַרְפָּרֶט. אָט, עַר ווּל ווּסְטָן יְעַנְעָמָס מִינְגָּנָן, אָוּן צִי שְׁטִימָט יְעַנְעָר אַיְזָן מִיט זַיִן, לאזאָרְסָס, מִינְגָּנָן. וּוּנְגָן נִיטָּפָּוּן, — פָּאַרְדוּוּאָס נִיט ? דָּאָרָף מִעְן דָּאָר אַרְגָּנוּמָנָטִירָן, אַיבָּעָרְצִיגָּן.

לאזאָר האט פִּינְגָּט גַּעַהָאָט צוֹ בְּלִיבָּן הַיְנָטָרָעָטָלָגָן: האט עַר אַנְגָּעָטָרָפָן אַוְוָאָס אַהֲרָטָן נָוָס, אַוְוָאָס אַעֲלָכָן, ווֹאָס קָעָן זַיִן כִּיְיָוָנָגָן פָּאַרְטִּידִיקָן, אָוּן וּוּנְגָן לאזאָר האט מִיט יְעַנְעָמָס מִינְגָּנָן

ניט אײַינגענָרָבן, האט ער עטלְאַכּעַ מאַל זַיִן בְּלוּם אֵין יענעט אײַינגענָרָבן, נאָכְדָעַם האט ער דִי אָוִינַן אַרְוַנְטַעֲגָלָאַזֶּת, אָוִין מיט דִי פִּינְגֶּר, אוֹיף בִּידְרַע זַוִּיטַן פָּוּן שְׁרוֹנַט, דִי הָאָר אָשָׂאָר גַּעֲטָאַן. אָזּוּן האט ער שַׁוִּין גַּעוֹאָרט בֵּין יְעַנְעַר האט פַּאֲרַעַנְדִּיקְט. ערְשַׁת נַאֲכָדָעַם האט ער צַוְּפִּידְן גַּעֲפָרָעַט : « גַּעֲנְדִּיקְט ? » אָוִין ער האט אַנְגָּהָוִיכְן צַוְּרַגְּנוּמָנְטִירַן אָוּן אַרְוַיסְלַעְפַּן דֻּעַם גַּאנְצָן בָּאנְזָושְׁ מִיטְ בָּאוֹוִיזְן, וּוֹאָסְ ער האט פַּאֲרַמְּאַגְּט.

אָוִין וּוֹעֵן לְאַזְאָר האט פַּעֲרֵלְסְ בְּלֵיךְ בַּאֲמַעַרְקַט, האט אוֹיךְ זַיִן הָאָרֶץ אָשְׁטַאֲרַקְעַרְן קְלָאָפְ גַּעֲמָאַן, אָוִין זַיִן שְׁפָרָאָר האט אַנְגָּעַר הָיוּבָן צַוְּפִּיסְן. דָא האט לְאַזְאָר גַּעֲהָאָט אָשְׁטַאֲרַקְעַר הָיוּבָן צַוְּאַנְטַן וּוֹיְקָלְעַן בְּרוּיְטָעַר זַיִן פִּילְאַזְאָפְיַע וּוֹעֵן אַמְּרוּקְעַן אָוּן וּוֹעֵן זַיִן לִיְוָן אָוּן פַּאֲרַוְתִּילְן.

אָיְזָן פַּעֲרֵל אֵין יעַנְעַע טַעַג נַאֲכָנְגָנְגַע נַאֲכָנְגָנְגַע נַאֲכָנְגָנְגַע לְאַזְאָרְסְ פּוֹסְטָרִיט. פַּעֲרֵל האט אוֹיךְ נִיט שְׁטַעַנְדִּיק גַּעֲרַבְעַט, אָוּן אָפְטְ פְּלָעַנְן זַיִן זַיִן דִי פְּרִוְּמָאָרְגְּנַס טַרְפַּעַן, אָט אֵין יעַנְעַע פְּרִוְּמָאָרְגְּנַס וּוֹעֵן לְאַזְאָרְסְ גַּעֲמִיט אָיְזָן אַזְאָרְסְ צַעְבָּרָאָקְן גַּעֲוָעַן. פְּלָעַנְן זַיִן אַוּוּקְפָּאָרְן עַרְגָּעַי וּוֹיְטָלָאָךְ פָּוּן נַיְוִ אַיְרָקְ, אַחִין, וּוֹאָוּ מַעַן קָאָן נַרְאָזָן אֵין בּוּוּמָאָךְ גַּעֲפִּינְגָּעַן, אָוּן דָּאָרְטָן הָאָבָּן וּוֹיְ וּיְעַרְעַע טַעַג אֵין חְבִּישָׁע שְׁמוּעַן פַּאֲרַבְּרָאָכְט.

אַטְיַדי בַּאֲנְגָּעָנִישָׁן הָאָבָּן לְאַזְאָרְסְ גַּעֲמַאְכָט, אָוּן אֵין פַּעֲרֵלְעַן הָאָבָּן זַיִן פְּרִישְׁקִיטְ אַרְיְינְגְּעַבְּרָאָכְט. לְאַזְאָר אֵין פָּאָרְ פַּעֲרֵלְעַן גַּעֲוָעַן אַלְצִין דַעַר וּוֹלְטַן : ער האט גַּעַרְדַּט וּוֹעֵן דִי פָּאָלְשְׁקִיטַן פָּוּנְסְ אַמְּעוּרְקָאָנְגָעַר לְעַבְּן ; וּוֹעֵן דֻעַם גְּרוּוּסְן אַינְכִּי הָאָלְטַ פָּוּנְסְ לְעַבְּן אוֹיךְ גַּעֲנַדְרַ זַוִּיטְ יַם ; ער האט פָּאָר אִיר אָסְדַּט גַּעַרְאָנְקָעַן אַנְטוּוּקְלַט, גַּעַרְדַּט וּוֹעֵן לִיבְעַ אָוּן חְבִּישָׁאָפְט אֵין וּוֹעֵן אָסְהַ, אָסְךְ זַאְכָּן, וּוֹאָסְ זַעְנָעַן פָּאָר פַּעֲרֵלְעַן גַּעֲוָאָרְן אַזְאָרְנַעְן אָוּן לִיבְ.

פַּעֲרֵל פְּלָעַנְטַ אִים נַאֲכָנִין אָשְׁוּנִינְגְּדִיקְעַ אָוּן וּוֹיְ צַיוֹן אִירְעַ טְרִיט. לְאַזְאָר האט זַיִד דַעְרְפִּילְט, וּוֹיְ אַרְבִּי, וּוֹיְ אַמְּדוּרְ, אָוּן האט זַיְ גַּעַלְעָרָנְט.

נַאֲרַ אָטְמָאָגְן אֵין גַּעַקְמָעַן אָשְׁלַעַכְטָר : פַּעֲרֵל אֵין אָוּמְעַט טִיקָּע צַוְּלַאֲרַן גַּעַקְמָעַן, — זַיְמוֹ נַיְוִ אַיְרָקְ פַּאֲרַלְאָזְן, אִירְעַ עַלְתָּרָעַן פַּאֲרָז אֵין אָצְוּוּיְטַ שְׁטָאָט אַזְוִיְעַ.

אייז לאזאר אביסל צורודערט געוווארן, נאך פערל האט אט
באלד מיט א גענדרערטן טאן פון צופרידונקיט באראוקט :
— ניט געזארגט, מיין חבר, דיין אויפטן אייז געווען א גרווי
סער. דז האט איזן מיר אירינגענבראקט א ניעש נשמה, א פראָ
טעסטירנדיין נויסט. איך קוֹ איצט אויפֿן לעבן נאנץ אנדערש
וועי פֿרֿיעֶר, איזן מיט אטידעם באואוּסְטוּזִין וועל איך מײַנע ווענן
וועייטער איזיסטרעטען ...

.4.

עטלְאַכְעַ יַאֲרָן זַיְנָעַ פֿאָרָאַיכְעַר. דַּאַס שׁוּעַרְעַ לְעַבְנַן הַאַט
לאזארין צוֹ דַּעַר וּוְאַנְטַ צָוְנָעַרְיקַט. הַאַט עַר וְיַד מִוְתַ זַיְנָעַ בָּאָר
גְּרִיפְּן נִיט אַרְיְבָעַרְגָּהְוִיבַן עַרְגָּעַץ הַעֲכָרָה, וּוְאַרְ נַאֲךְ אַזְעַלְכַּעַ גַּעַךְ
פִּינְעַן וִיד ; הַאַט עַר זַיְן דַּעְרָפָאַרְוָנָגָג מַעַר נִיט אַוְיְסָגָעַנְצַט אַוְיַחַד
צַוְ לְעַרְנָעַן אַנְדָעַרְעַ ; נַאֲר אַיְן זַיְן חַדְרַיְהַ אַט עַר וְיַד אַפְּנָעַוְנַי
דַּעַרְטַ, וּוְיִטְ פָּן מַעַנְטָשַׁן, וּוְיִטְ פָּן גַּעַזְעַלְאַפְּטָלְאַכְעַר טַעַטְיַי
קִיְמַט ... אַט דַּאֲרָטַן, אַיְן חַדְרַיְהַ, הַאַט וְיַד אַיְם גַּעַדְאַכְטַ, וּוְעַט עַר
וְיַד אַזְוֵי זַיְן לְעַבְנַן פֿאָרְבִּירְיְנְגַן, וּוְיִילְ דַּאַס לְעַבְנַן צַוְוִישַׁן מַעַנְטָשַׁן
אייז דַּאֲךְ אַזְוֵי שַׁוּעַר, אַזְוֵי מִיאָוָס ...

אַט אַיְן יַעַנְעַם חַדְרַיְהַ מִיחַד הַאַט לאזאר אַנְגָּהְוִיבַן אַוְיַחַד
פֿאָפְּרַלְאַךְ פֿינְטְלַעַן ; הַאֲבָן וְיַד אַפְּטַ שַׁוְרָה/לְאַךְ גַּלְיוֹכְעַ אַוְיַחַד
פֿאָפְּרַלְאַךְ אַוְיְסָגָעַשְׁטָעַלְטַ ; הַאַט לאזאר אַטְיַדְיַ שַׁוְרָה/לְאַךְ אַסְדַּקְעַ
מַאְלַ גַּעַלְיְעַנְטַ, וְיַד גַּעַצְאַקְעַט מִיט זַיְן, אַיְן נַאֲכָדָעַם הַאַט עַר דַּי
פֿאָפְּרַלְאַךְ אַיְן קַאֲנוּוּרְטַן אַרְיְינְגְּעַלְיְינְטַ אַיְן בְּרוּוּקְעַסְטַל אַרְיַינְ-
גַּעַוְאַרְפַּן.

אייז יַעַנְעַם וּוְאֲבָן פֿלְעַנְטַ לאזאר אַרְמוֹנִיַּן נַאֲךְ מַעַר פֿאָרְ-
חַלְוָט וְיַד אַמְּאַלְ, הַגָּם עַר הַאַט שַׁוְין גַּרְאַד גַּעַהְאַט אַ נִירְשָׁה/
דִּימְן „דוֹשָׁאַב“ : עַר הַאַט וְיַד דַּוְרַד אַפְּרַטְעַצְיַ אַוְיְסָגְעַלְעַרְטַ
אַוְיַחַד אַמְּשַׁיְן צַו שְׁטַעַנְ ; אַוְן אַטְיַדְיַ שְׁטַעַפְּרַעְיַ הַאַט אַיְם אַרְיַינְ-
גַּעַבְרָאַכְט עַטְלַאַכְעַ דַּאֲלַעַר אַזְעַלְכַּעַ טַעַן גַּעַקְוּמַעַן, וּוְעַן לאזאר הַאַט
מִיט לְוִיכְטַנְדִּישַׁע אַוְיַגְן אַיְן דַּי צִיְוָנְגַעַן אַרְיְינְגְּעַלְקַטַּט אַיְן דַּאֲרָטַן
אַסְדַּקְעַ מַאְלַ אַוְיַחַד זַיְן גַּעַדְרָוְקַטַּע וּוְעַן גַּעַדְרָוְקַטַּע
לְיִדְעַר גַּעַלְיְעַנְטַ, הַאַט עַר וְיַד דַּעְרָפְּלַט וּוְעַן אַנְדָעַר מַעַנְטָשַׁן, אַ

דערהויבענער. ער האט פֿאָרְגַּעַסְן וועגן זוינע לִיְוִין; ער האט געטראכט, איז אפשר אַטְדִּי לִיְוִין, די דורךגעמאכט צורת, האבן אים געבראכט צו שרייבן לודער. איצט איז ער העכער פֿוֹן אַטְדִּי די אַלְעַ קְלִיְנִיקְיִיטֶן, אַ דִּיכְטָעָר אַיז ער, און אַ דִּיכְטָעָר דָּאָרָף זיך שויין צוישן דִּיכְטָעָר געפֿינען. אַיז ער פֿוֹן זַיְוִין אַפְּגַּעַזְנוּדְרַטְן חדריל אַין די שְׁרֵיְבָּעָרְשָׁע קָאָפְּיִיעָן אָוּעָק, זיך גַּזְעָצָט לְעָבָן די שְׁרֵיְבָּעְרָשָׁע טְוַשְּׁלָאָךְ אַון קָאָוּעַ גַּעֲטְרוֹנְקָעַן.

די שאָפְּסִיבְּבָה אַיז פֿאָר לְאַזְאָרְגַּן גַּעֲוָעָן נִימָט מַעַר וְוִי אַז אַפְּקֻמְעַנְישׁ. אַין דער אַמְתִּין שְׁמִיטָה ער דָּאָרָף העכער פֿוֹן אַטְדִּי אַלְעַ אַרְבָּעָטָר. שְׁרֵיְבָּעָר אַין די קָאָפְּיִיעָן רִיְוִין דָּאָרָף שְׂוִין וְוַעַן אַים, מען רופְּט אַים אַן "ליְרִיעָר". מען באָטָראַכְט אַים פֿאָר אַיְינָעָם פֿוֹן זַיְוִירָעָ מַעֲנָצָהן. ער וְוָאנְטָט נַאֲךְ נִימָט קִיְּזָן סְךְ צוֹ רִיְוִין, נַאֲךְ אַין חָאָרְצָן טְרָאָגָט ער זיך אַרְוָם מִיט אַטְדָּעָר הוּיְךָ דִּיכְטָעָר שְׁרֵיְבָּעָר פְּרִיָּה.

אָפְּט, ווען לאַזְאָר האט אַין די צִיּוֹנָגָעָן גַּעֲלִיוֹנָט וְוַעַן מַעֲנָצָהן, וְוָאָס לְעָבָן אַון קְעַמְפָּן, וְוַעַן אַרְבָּעָטָר, וְוָאָס סְטְרִיְּקָן אַון חָוָנָגָרָן, פְּלָעָגָט זיך זַיְוִין הָאָרֶץ אַ טְרִיוֹסְלָל טָאָן. ער פְּלָעָגָט זיך דָּעָרָמָאָגָעָן אַין יָאָרְזָן פָּאָרְגָּאָגָנָגָעָן אַין דער אַלְטָאָר הַיִּם, אַין דער הַיְּלִיקִיט, וְוָאָס ער האט אַין זַיְוִין חָאָרְצָן גַּעֲלָגָן צוֹ די קָאָמָפָּן פֿוֹן די אַרְבָּעָטָר. באָלְדָּא בָּעָרָ פְּלָעָגָט ער קְוָמָעָן צָום שלום: אַין אַמְּעָרִיקָע אַיז דָּאָס אַומְּעָנָלָאָךְ... דָּאָן בֵּין אַיךְ קִיְּזָן דִּיכְטָעָר נִימָט גַּעֲוָעָן...

.5

בערג — הוּאָכָע, ברוּיטָע אַון גְּרִינָע. זַיְוִירָע שְׁפִיצָן קוֹקָן אַרְוָנָטָר צוֹ דָּאָס נִידְרָעַגְעָרָעָ פֿוֹן זיך מִיט אַ שְׁמַאְלָצָן קוֹק, אַין וְוַינְקָעָן מִיט דִּיְיִזְזָן צוֹ די טָאָלָן. בְּוּמָה, — זַיְנָעָן די צְוִוִּיְּגָן צּוּשְׁפְּרִוִּיט אַון וְוִינָן זיך פֿוֹנָס וְוַוְונְטָל, וְוָאָס בְּלָאָזָט אַזְוִי הַיְּמָלָאָךְ. די גְּרָאָזָן שְׁוַשְׁקָעָן זיך אַזְיך שְׁטִילָ, אַרְיְבָּעָרְבָּוְנְדִּיקָ זיך אַון אַנְּדִּירְנְדִּיק אַיְנָעָ די אַנְדָּרָעָ. הַיִּינְטָ וְוָאָס עַפְעָם וְוַעַן גְּרוּיסָן, ברוּיטָן, חַנְ'עָוָדְרִיקָן יִם, אַיְבָּעָרְהוּיְּפָט אַוְונְטְּצִיְּטָ, וְוַעַן די לְבָנָה טוֹנְקָט זיך אַין אַים, אַון די בערג שְׁפִיגְלָעָן זיך אַיז זַיְוִין בִּיְדָן אַוְוָף אַזְאָס וְוָאנְדָעָרְבָּאָרָן, מִיסְטָרְעִירְעָן אָוָפָן?

אט און אוז סביבה ווארפט דער מענטיש אלז פון זיך אראפ. ס'ווילט זיך ניט זיון איינגעקרעמעפֿוועט פון דער שטאטישער ציוויליזאציע. דא זיינען בערג פֿאָראָן, און צוישן בערג ווילט זיך לְעִבָּן ניט אויסגעערבענְט, מיט אַברְוִיט, פֿילְנְדִיק האָרֶץ. לְעַבְתָּן מען, קְרִיכְטָן מען אויף די בערג. ווארפֿט מען זיך אַין טִיך אַין דִּישָׁן שְׂטָעָקְנָס אַין דִּי הענט. ווארפֿט מען זיך אַין טִיך אַין אַשְׁפְּרִיצְעַט סְ'וֹאָסְעָר, מען פֿאַלְוּוֹשְׁקָעַט זיך ווי צִינְדְּרָלָאָךְ אַין אַקְלְיוּ זוֹאנְגָּלָע. נְאָכְ'ן פֿאַלְוּוֹשְׁקָעַן זיך טָאנְצָט מען אַרוֹויָס פון ווֹאָסְעָר אַין מען קְלָעְטָרָט ווֹידָעָר אוֹף בערג, מען שְׁפְּרִינְגְּט ווֹידָעָר אַיבָּעָר טְאָלָן, מען שְׁפְּרִיזְמָט צוֹוישָׁן גְּדִיכְטָע בּוֹיְמָעָר מִיט צּוֹלָאָד זענע צוֹויגָן, מען לְאָכְטָן דָּעָר נָאָטוֹר אַין פְּנִים אַרְיָין, אַין מען אַיְוָסְרָם, גְּרָעָסְעָר, הַעֲכָר פָּוָן אַלְז אַין דָּעָר ווּעלְטָמָן.

איָז מען ווֹיִיט פָּוָן נְיוּ יָאָרָךְ אַין מען גַּעֲפִינְט זיך צוֹוישָׁן בערג, שְׁפִּיצְיָיקָע. דָּאָס מְאָכְט בְּרוּיטָט דָּאָס האָרֶץ. אַין ווּעָן בְּרוּיטָט קְיֻוִּיט אַין אַין האָרֶץ פֿאָראָן, אַין לִיבָּעָ אַוְיךְ פֿאָראָן. לִיבָּט מען. ווַיְנְעַן בְּחָוִרִים צוֹ מִידְלָאָךְ מִיט דִּי אַוְיָגָן: „לְעֵבָּעָ, דָּא אַיְז גָּטָּו!“ אַין אָז פֿעְרָעָלָע אַיְז אַוְיךְ צוֹוישָׁן די בערג פֿאָראָן, לְעַבְתָּן זיך דָּאָךְ אַודָּאָיִן. ווּעַגְּעַן פֿעְרָעָלָע זוֹוִיסָן אַלְעָאָ. טָומְלָת זיך אַרוֹם אַירָה. ווּעַן בְּחָוִרִים ווּעַרְן גַּעֲוָאָר, אָז פֿעְרָעָלָע אַיְז דָּא, טָאנְצָט מען אַרוֹם אַירָה.

פֿעְרָעָלָע, ווֹידָעָר, טָאנְצָט אַין זונְגָּט אַין זוֹוִיסָט, אָז די מלוכָה אַיְז אַירָה. ווֹאָרְפַּט זיך אַשְׁמִיכְל צוֹ דָעָם, צו יְעַנְעָם. זוֹפָן בְּחָוִרִים פֿאָרָגְנִינְגָן מִיט דּוֹרְשְׁטִיקָע אַוְיָגָן לְאָכְן בְּרוּיטָה האָרֶץ; שְׁפִּרְנְגָן גַּעַז זיך אַינְדְּרָהוּיךְ אַרְיִינְשְׁטוּפְנָדִיךְ די שְׂטָעָקְנָס אַין דָעָר פְּיוּיכִי טָעָר עָרָה, אַין פֿעְרָעָלָע קְלִיבָּטָנָה, צוֹנִיגָּט זיך פָּאָר גַּעַלְעַטְמָעָר, אַין בעַתְּמָעָה ווּעַרְן חַזְנִירְבָּעָלָאָךְ אַין די באָקָן, ווּאָס דָאָס בְּרוּינְגָט אַרְיָין די בְּחָוִרִים נָאָר אַין גְּרָעְסָדָר הַתְּפָלָוֹת פָּאָר אַירָה. דָעָר טָוּמָל ווּרְטָמָל גְּרָעָסְעָר, דָעָר גַּעַלְעַטְמָעָר — רַעַשְׁ/קָעָר, אַין דָאָס שְׁפִּרְנְגָּעָן — אַימְפָּעְטִיקָעָר.

מִיטְאָמָּאָל ווּרְטָמָל אַבָּעָר פֿעְרָעָלָע עָרְנְסָט. די עָרְנְסָט קִיּוּיט טָרָאָגָט זיך גְּלִיְיךְ אַרְיָבָּעָר צוֹ אַלְעָ אַרוֹמְוִיקָע. אַלְעָ בְּלִיְיכְן שְׁטִילָן, ווי פֿאָרְגְּלִיּוּוּרָט. פֿעְרָעָלָע שְׁטִוִּיט אַ ווֹיְלָע אַין באָטְרָאָכָט דָעָם עָולָם, נְאָכְדָעָם רַעַטָּמָל זיך באָפְּוּיְלְעִירִישָׁ אַרוֹויָס: „נוּ, גַּעַנְגָּ גַּעַשְׁטִיפְטָה!

הוינט מו געשאָפּוּ ווערַן פֿופֿצִיךְ דֶּאָלָעַרְ פֿאָרְן' מִיְּנָעָרָם סְטוּרְיךְ!

דָּאָס אַיְּזָ אָנוֹזָעַרְ קוֹוָאָטָעַ. מִיר גַּעֲפִינָּעַן זִיךְ אַיְּזָ אָנוֹ אָרְבָּעָטָעָרְ

אָפְּרוּ-פְּאָזָ אָנוֹ מִיר טָאָרַן נִיטְ פֿאָרְגָּעָסָן, אָנוֹ מִיר זִיְּנָעַן אַלְיָוָן אָרְ

בעטָרְ...”

אַלְעַ שְׁתִּיעַן אָנוֹ קָוָן פֿערְעָלָעַן אַיְּן מַוְילְ אָרְיוֹן, וְעוֹן זַיְּ רַעַדְמַן,

אָנוֹ אַלְעַ זִיְּנָעַן זַיְּכָעַרְ, אָנוֹ הוֵינַט וּוּטַ גַּעֲשָׂאָפּוּ וְעוֹרַן פֿופֿצִיךְ

דֶּאָלָעַרְ.

קִיְּנָעַרְ הָאָט זִיךְ נִיטְ גַּעֲוָאוֹנְדָעָרְטַ אַוְיָף דָּעַרְ פֿרְיָעָרְדִּיקָעַרְ

נִיטְ עַרְנָסְטָקִיְּטַ פֿוֹן פֿערְעָלָעַן, אָנוֹ נִיטְ אַוְיָף אִירְ שְׁפָעָטְעָרְדִּיקָעַרְ

עַרְנָסְטָקִיְּטַ אָנוֹ בְּאָפְּוּיְלְרִישְׁקִיְּטַ; אַלְעַ הָאָבָּן זַיְּ גַּעַשְׁעַנְטַ זַיְּ אָ

טוּרְעַן אִין דָּעַרְ אָרְבָּעָטָעָרְבְּאָוּגָנָגָן, אָנוֹ אַלְעַ הָאָבָּן זַיְּ לִיבְ גַּעַרְ

הָאָט, סַיְּ צַוְּלִיבְ אִירְ פֿרְיָעָרְאָכְקִיְּטַ אָנוֹ חָבְרְ/שָׁאָפְּטַ צַוְּאָלָעָמָעַן,

אָנוֹ סַיְּ צַוְּלִיבְ אִירְ אִיבְּעָרְגְּעָבְנִיקִיְּטַ צַוְּדָעַרְ אָרְבָּעַטְ.

בָּעַת זַיְּ הָאָט גַּעַרְדָּטַ אָנוֹ גַּעַשְׁטִיפְתַּ הָאָבָּן זַיְּ אָבָּעַרְ צְוַויְיִ

אוֹגָן אִין אִירְ פֿנִים אַיְּנָגְעָרְאָבָּן אָנוֹ זַיְּ פֿוֹן אִים נִיטְ אַפְּגָעָקָרָטְ.

אַמְּדִי אוֹגָן זִיְּנָעַן אִין אַנְהָחָבְ אִירְ שְׁמָעָרְקָטַ גַּעַוְאָרָן פֿוֹן פֿעַרְ

רַעַלְעַן. דָּאָס אִין גַּעַוְעַן דָּעַרְ בְּלִיכְ פֿוֹן אִירַן אַלְטָן חָבְרְ אָנוֹ

לְעַרְעַרְ : לְאֹזָאַרְ.

לְאֹזָאַרְ אִינוֹ גַּעַקְוּמָעַן צְוַויְשַׁן דִּי בָּעָרְגְּ פֿאָרְ אַלְטָגְּ טָעַגְּ. עַטְ

הָאָט זַיְּ אִים פֿאָרוֹאָלְטַ אַכְּבָיסְלַ אַיְּנָסְפְּרָאָצְיַעַן גַּעַפְּיָנָעַן, מִיטְ מִידְיַעַן

לְאָרְ צַוְּ פֿלְיָרְטָעְוָעַן, אָנוֹ פֿאָרְ זַיְּ זִיְּנָעַן לְיָרְדָרְ דְּעַקְּלָאָמְרַן.

וְעוֹן אָבָּעַרְ עַדְ הָאָט פֿערְעָלָעַן בָּאָגְעָנָנְטַ הָאָט זַיְּ אָנוֹ עַרְנָסְטַ

קִיְּטַ אַוְיָף זַיְּן פֿנִים אַרְוּפְּגָעָקְלִיבְןַן. עַדְ הָאָט זַיְּ נִיטְ גַּעַלְגָּוְבְּטַ,

אָנוֹ דָּאָס אַיְּזָ דִּי זַעַלְבָּעַ פֿעַרְלַ — דָּאָס נַאֲיוֹעַ בְּמִידְלַ פֿוֹן אַמְּלַ,

פֿעַרְלַ הָאָט זַיְּ מִיטְ ?לְאֹזָאַרְ? דְּעַרְפְּרִוְיַטְ. אָט דִּי צְוַוְיָטַעְ

בָּאָגְעָנָנְשַׁ הָאָט אִינוֹ זַיְּ בִּידְוַן אַרְיָנְגָעְבָּרָכְטַ אַמְּדָרְנָעַ נַאֲנָטַ

קִיְּטַ. עַפְּסַ חָאָבָּן זַיְּ גַּעַהָאָט אַזְּאָזְ שִׁיכְוָתְ צְוַיְשַׁן זַיְּ, וּוֹאָסְ זַיְּ

קָאָנָעַן עַס נִיטְ הָאָבָּן מִיטְ קִיְּן אַנְדָעָרַעַ. זַיְּ הָאָבָּן זַיְּ דְּעַרְאָנָגְעָרַטְ

וְעוֹנָן צִיְּטַן פֿאָרְגָּנָגָנָעַן, אָנוֹ גַּעַרְדָּטַ וְעוֹנָן צִיְּטַן אִיצְטִוקְעַ.

הָאָט אִים פֿעַרְלַ דְּרַצְיָוְלַטְ וְעוֹנָן אִירְ לְעַבְּן. זַיְּ הָאָט אִים

גַּעַזְאָטַ, אָנוֹ זַיְּ אַיְּזָ אַיְּזָ בְּאָוּעָגָגְ אַרְיָנְגָעָצְיוֹן גַּעַוְאָרָן, וּוֹיִטְ

פֿוֹנִים אַפְּגָעָזְוּנְדָעָרְטַן לְעַבְּן. אִירְעַ טָעַגְּ לְוִוְּפְּן שְׁנָעַל אָוּעַקְ אָנוֹ

דִּי נַעַכְטַ זִיְּנָעַן זִיְּיָרְ שְׁוֹרְצָעַ...

פאל' לאזאר' איז פרעמר געוווען אטדי גאנצע סביבה. פאל' אים איז פרעמר געוווען דאס אוייפגעלעבטקייט. האט ער מיט קרומע אוינן געקופט אויף דעם, האט זיך אים געדוכט, איז פעל רעלע איז ניט ערנטט איז אירע ריד. האט ער אס גערעדט איז נאך מער געטראכט, איז פערל האט באדראפט זיין איז אנדרער... לאזאר האט באנוועט זיין פלייסיקע שפראך איז ער האט גע-רעדט וועגן טאג אומטען, וועגן טאג פון טראקטן איזן דיבטן, וועגן דעם, איז ער האט ניט קיון גלויבן איזן וועלכע עם איז טעטיר קייטן.

וועגן לאזאר האט איז גערעדט, איז פערל נאך אים נאכגען גאנגען א שוויינדרישע, ווי אמאָל, איזן האט זיך צונעהרט צו זיין שיינער שפראך. איזן אירע אוינן איז אבער איז אנדער אוייס-דרוק געוווען, איז אוייסדרוק א שטאלצער, מיט א נרייטיקיט צו באשטרויטן זייןנע מיינונגנען איזן געדאנשען.

איז פערל האט אים טאָקע נאכדען געזאגט:

— איז אנדערער זויט איר געווואָרן, לאזאר. איזר האט מיר דעם וועגן געוויזן איזן איז בײַן אויף אַטְדָּעָם וועגן גאנגען. אוייב איר האט איזן מיר אַן אַמְצָפְּרִידְנִיכְיִיט אַרְיִינְגְּעַבְּרָאַכְּט, חאָב אַיך גע-געוצט אוייסדרוק פאל' אַטְדָּעָר אַמְצָפְּרִידְנִיכְיִיט. האָב אַיך גע-פונען א באָוּגָנוּגָן, וואָס זוּכְט אַפְּצָשָׁפְּן אַטְדָּי אַלְעָ אַיבְּלָעָן. איז אַטְדָּעָר באָוּגָנוּגָן האָב אַיך איז אַינְהָאַלְתָּן געפּוֹנָעָן, איז דער פאל' איז מיר אַיצְט דאס לְעֵבָן טוּיעָר...

לאזאר האט געשוויגן, איז פערל האט זויטער גערעדט — איר, ווּידָעָר, זויט מײַן לְעֵרֶר געוווען. ווי אַיך עַז אַבער, האט איר זיך בא אַיְעָר פִּילָּאָזְפִּיעָ אַפְּגַּעַשְׁטָעַלְתָּ. אַיְר האט זיך גענְרִיבְּלַט אַין אַיְעָר אַיְנְגַּעַנְעָם אַיך. אַיְר זוּיט אַ דִּיכְטָעָר געווואָרָן איזן זיך אַנְגַּעַחוּבָן אַין ווּעַטְרָעָר צו שְׁפִינְגְּלָעָן. אַיְר האט פָּאָרְגָּעָן אַיְיָרָע קָאָמְפָּן אוֹיף יְעַנְעָר זוּיט יִם, — דָּעַרְפָּאָר זוּיט אַיר אַזְוִי פָּעָסִימִיסְטוּשָׂן צו אָוּנוּרָע טַעַטְיִיסְיִיטָן...

לאזאר האט געקופט צו דָּרְעָד אַיז פָּוּן צִיּּוֹת אוֹיף-

געהויבן זיין בלוק צו פערלען. ער האט ניט געטראכט. עפטע
האט זיין בלוט ווי אויפגעהערט צו צירקולורן.
— ווי איז דאס מענלאך? ...

.6.

אויב לאזאר האט פריער געטראכט, איז פערל האט איז אן-
דרע באדארפֿט זיין, האט זיך עם איזט אויסגעקריסטאליזוירט
אין זיין געדאנק ווי א פארלאנגן: פערל מוז זיינע זיין. עם האט
אימ געארט: זיז איז איזט א קינד פונט קאלעקטיוו, נאענט איז
נטום צו אלעמען. אפשר איז ער אויך ניט מער, ווי אינגער פונט
קאלעקטיוו.

דעפאר איז ער צופרידן געווען, וואם, קומענדס צויר איז
שטאמט, האט זיך פערעלע מיט אים געטראפֿן יעדן אונט, איז ער
אייז אויך זיכער געווען, איז איז יענע אוננט ניט זיז ערגעז
אנדרוש.

לאזאר האט זיך געטראכט: אויך פערעלע ווועט דעם נסיוו
נטיט ביישטיוו. זיז ווועט מוז איז זיינע אַרְעָמֵס אַרְיִנְפָּאַלְן פונקט
וואַלְעָאַנְדָּרָעָ מִידָּלָאָך. דער אַונְטָרְשָׁיְדָ אַיז גַּעֲוֹעַן אַיז זַיִן
באַצְּיוֹוֹן: צו פערעלען האט זיך לאזאר ערנטט באַצְּיוֹוֹן אַיז האט
וירקלאָך גַּעֲוֹוָאָלָט, אַיז זיז וְאַל אַים לִיבָּן.

געווען איז אַבָּר אַנְדָּרָשׁ :

פֿינְסְטָעָר אַיז גַּעֲוֹעַן יַעֲנַע נַאֲכָט. דִּי נַאֲמָ, וְאַוְּ פֻּרְלַּ האַט
גַּעֲוֹוָאַיִם, אַיז גַּעֲוֹעַן אַ זִּוְּתִּישָׁע, אַיז דַּעֲפָאָר אַ רְוַאִישָׁע. עַמְּ
הַאֲבָן קְלִינְגְּנְדִּיק אַפְּנָהִילְכָּט זַיְעַרְעָ טְרִיט, וְעַן זיז הַאֲבָן אַיְבָּרָעָ
טְרָאָטוֹאָר גַּעֲשְׁפָאָנָט.

אַיז גַּעֲשְׁפָאָנָט הַאֲבָן זיז אַיז יענעט אַונְט אַ לְּאַנְגָּעָ צִוְּיִט,
זַיְעַר לְאָנְגָּן. פֻּרְלַּ אַיז גַּעֲנָגָנָגָן אַ שְׂוּוֹיְגְּנְדִּיק מִיט אַרְאָפְּנָעָ
לְאַזְוָעָן אַוְוָגָן, וְאַיז זיז וְאַלְטָט עַפְּעָס טְרָאָן טִיעָפָע סְדָרוֹת אַיז אַיְרָע
נַעֲדָאנְקָעָן. לאזאר האט אַ סְּךָ גַּעֲרָעָט. ער האט אַלְעָ וְוַיְלָע
פְּרָעָלָס אַרְעָם שְׁטָאָרָק צו זיך גַּעֲרָיקָט, אַיז אַן אַנְגָּנָעָמָע וְאַיז
רִימְקִיּוֹט האט זיך אַיְבָּר אַלְעָ זַיְנָע אַבְּרִים גַּעֲוֹאָסָן.

וְעַן ער האט פֻּרְלַּעָן צָוּמָה זַיְזַיְלָפְּרָט, אַיז שְׁוֹין גַּעֲוֹעָן
שְׁפָעָטָעָר פֶּאָרְטָאָגָן. וְעַזְנִיטְזְוָעָן האט זיך אַ מעַנְבָּשׂ דָּרְגָּנָעָן

שלוייכט און האט, ווי מיט פֿאַרדאָכט, געקוּט אֹוֶיף דער מִוּידֵל,
וועָס דערלוּיבָט זיך בֵּין שְׁפָעַט אַין פֿרִימָאָרְגָּן מִיט אַ בָּחוֹר צַי
פֿאַרְבְּרִוִּינְגְּנָעַן.

איידער פֻּרְלָאָוּוּ אַין הוּוּן אַרְיָין האט לְאֹזָאָר אֹוֶיף אַוְיַּז
אוּיסְגַּעַשְׁטָעַלְט זְיוּינַע גְּרוּסַע מַאֲטָאָוּוּ אַוְיַּזְן. עַר האט שְׁטָאָרָה
אוֹיר חָאנְט גְּדָרְיָקָט אָוּן בְּעַתְּ-מְעַשָּׂה אַרוּסְגַּעַמְרָמְלָט:

— לְיִבְטַ אֹיר מִיד?

פֻּרְלָאָוּוּ האט אַים אַנְגַּעַקְט מִיט בְּרוּיטָע אַוְיַּז, זַי האט אַ
וּוְאָרָךְ גַּעַטְאָן אַ "נוֹטָן טָאנְגָּן" אָוּן אַיז מִיט גְּרִינְגָּע טְרִיט אַין הוּוּן
אוּרִינְגְּנָעְלָאָפָּן.

יענעַם טָאגַן האט לְאֹזָאָר גַּעַטְאָכְט, אָז אַזְוִינַס האט נִיט באָ
דָּאַרְפְּט גַּעַשְׁעַן. עַר האט אַבְּכָעַר גְּלִיְיךְ דָּעַרְפְּילָט, אָז עַר קָאָן נִיט
נַאֲכְדִּיְנְקָעַן זְיוּינַע גַּעַפְּלִין. וּוּעַן עַר האט זיך אַין דִי גַּעַדְאָנְשָׁעַן פֿאַרְדָּ
גַּעַשְׁטָעַלְט פֻּרְלָאָוּס אַרְיָינוּלְוִיפָּן אַין הוּוּן, האט עַר גְּלִיְיכְּזִיטִּיךְ
דָּעַרְפְּילָט אַ נַּוְיְטוּעַנְדִּיקְיָוּט זַי נַאֲכָמָל צַו טְרָעָפָן.

איַן יְעַנְעַן טָאגַן אַיז לְאֹזָאָר אַפְּלִיְיךְ אַין דִי שְׁרוּבְּעַרְשָׁע קָאַפְּיִיעַן
נִיט גַּעַנְגָּנָעַן. עַס האט זיך אַים גַּעַדְאָכְט, וּוּי אלָעַ שְׁפָאָטָן פָּוּן
אַים: זַי לְיִבְטַ דִּיךְ נִיטָּמָן...

דָּעַרְפְּאָר, וּוּעַן פֻּרְלָאָוּוּ האט זיך צַו אַים קָאָלְטַ באַצְוִינַן אוּיךְ
צָוּמְצָוִיתָן מַאְלָל, האט לְאֹזָאָרְסָק קָעַרְפָּעָר זיך פֿיְבָּעָרְשָׁע גַּעַטְרִיסְלָט.
איַן יְעַנְעַר מִוּנְמָוֹת האט עַר אַלְעַז פֿאַרְגָּעָעָן. בְּלוּזָן פֻּרְלָאָוּוּ מִיט אַירָעָ
שְׁפִּיצְיָקָע אַוְיַּזְן האט זיך צַו זְיוּן גַּעַדְאָנְקָע דָּעַרְשָׁלָאָגָּן, אָוּן אוּיךְ דָּעַר
גַּעַדְאָנְקָע אַיז גַּעַוּעַן באַהֲרָשָׂט פָּוּן גַּעַפְּלִין, פָּוּן אַיז פֿאַרְלָאָגָּן: פֻּרְלָאָוּוּ
וְאַל אַים לְיִבְטַ.

פָּוּן פֻּרְלָאָוּוּן האט עַר אַבְּכָעַר קִיְּין וּוֹאָרטַ נִיט אַרוּסְגַּעַטְרָאָגָּן.
אוּיךְ זְיוּינַע אלָעַ פֿרָאָגָּן האט זיך בְּלוּזָן מִיט צְרוּקְנָה אַלְטָעַנְעָר שְׁטוּמָ
קִיְּטַ באַמְעָרְקָט:

— זְיוּינַע נִיט קִיְּין נָאָר...

.7

חֲבָרִים אָוּן באַקָּאָנְטָע האָבוֹן זיך גַּעַוּוֹ אַוְנְדָּעָט:

— וְוָאָס פֿאָר אַז גַּעַדְרָוָנָג אַיז דָּאָס פֿאַרְגָּעָקָומָעָן אַיז פֻּרְלָאָוּז?
מִיט וְוָאָס פֿאָר אַ גַּעַדְאָנְקָעָן טְרָאָנְט זיך זיך דָּאָס אַרְוּם, פֿאַרְשָׁלָאָסָן

אין איר מ' ? וואס שפֿאצ'ירט זי דאס אַרומעט עפָּס מיט
דיכטערל, און רעדט אזווי שטייל-סודותידיך ? וואו איז איר טע-
טיקיות ? וואו איז איר שפְּראָך ?
לאזאר'ן האט זיך דאון געדאכט, אzo ער איז שטײַן נעלְיבִּין ;
אזו עס האט זיך אַפְּגַּעַשְׁתַּעַלְתִּי זיין גאנצע פָּאַרְנוֹאָנְגַּעַנְהִיט, און אלְץ
האט זיך קָאנְצָעַנְטְּרִירֶט אַרְום דער גַּעֲגָנוֹאָרט — אַרְום פָּערְלָעֵן.
אָנוֹן ער האט זיך געַפְּרַעַט : "וְאַוְ זָאַל אַיךְ אַהֲינְטָאָן מִינְעָ אָומָּ
רוֹאַיְקָעָ שְׂטוֹנְדָן ?"
א טְּרִיסְטַּה האט ער אַבְּעָר גַּעַפְּנוֹעַן : פָּעָרְלָס שְׂוֹוִינְגַּן הָאָט
אִים האַפְּנוֹנְגַּן גַּעַפְּנוֹבָן.

* * *

אן אוונט איז געקומען. בא לאזאָרַן האט עס געאָלט זיין
איינער פון אַלְעַ אָוּנוֹן. ער האט פֿאָרְבָּרוֹאַכְט מיט פֿערְלַעַן אָז
אָסְד גּוּרְדָּט. ער האט זיך נאָך גּעֲלִיבָן אַיז יְעַנְעַמְעַט אָזָוַנט אָסְך
צּוּ רִידְזֶן, נאָך פֿלוּצְלִינְגָן האט ער אַיז פֿערְלַעַן אָז גּעֲדָוָגָן דּוּרְזָעָן.
אנְדָּרְשׁ ווי אַלְעַמְעַל אַיז זיך גּעוֹוָרָן: אַשְׁיְינְעַנְדְּקָעַ האט זיך
אנְטָקָעַן ווי אַטְּאָנְצָעַ גּעֲטָאָן, אַצְּוֹזָאנְדְּקָעַר אָז גּוּרְוּוֹאָרְטְּנְדְּקָעַר
פֿוּירְלַעַן האט בעַתְּ-מְעַשָּׂה אַיז אַירְעַ אַוְינְגָן גּעֲבָרָעַטָּן.
לאזאָר האט זיך אַכְּבִּיסָּלְפֿאָרְלָאָרָן, אָז נאָך אַיְידָעַר ער האט
ציְוִית גּעהָט אַטְּרָאָכְט צּוּ מְאָן, אַיז פֿערְלַעַן גּעלְעָעָן אַיז זִוְינְעַ אָרְעָם,
אָז אָז עַד האט אַיר פְּנִים מיט קְוִישָׁן באָדָעָט.
פֿערְלַעַן אַיז שְׁוְלְדִיקָן נִימָט גּעֲלִיבָן. פֿאָרְקָעָרט. זיך האט לאָז
לאָזָרְסָ קְעָרְפָּרְגָּר בֵּין ווּוּוּטִיךְ גּעֲבִיסָן; זיך האט גּעֲכָפָט זִוְינְעַ קָאָפְט
צּוּוּשָׁין בְּיוּדָעָ לְאָדָאָנְיָעָס אָז גּעַפְּרָט אַירְעַ לְיָפָן פֿון מּוּלְצָום
שְׁמַעְרָן אַזְוִיקָן.

ליבסטו מיד ?

— זעסטע, מיין טיינערע, איך האב געוואויסט, או איזוי ווועט
טאן געדעדט :
קאזר האט אכטעלע שפטער אין א ליבלאבן און מילדן
אין לאזארס ליפן איינגעביבסן.

דאַס זיין... אַיך ווועל בֵּי דִיר שְׁטִינוּן הַעֲכָר פּוֹן אַלְזִי... אַין אַמְעָד
דַּיקָע אַיז אַלְזִי פָּאַלְשִׁ... בְּלוֹז אָנוֹנָעֶר לִיבָּע ווּעַט אַמְתָּה זַיְן... אַיך
וועל שיינָע לִיבָּעַלְדָּעֶר דִּיכְטָן... נִיט אַזְוִי?
בֵּי דִי וווערטער האַט זַיך פָּעָרְלַ מִיטָּאָמָּל אַ רְוָם גַּעַטָּאָן פּוֹן
לְאַזְוָרְסַ הַעֲנָט. זַי האַט זַיך אָוִיסְגַּעְנְלִיכְטַ; אַ שְׂטָאַלְצָעֶר קָרְרַ
פָּעָר האַט זַיך גַּעַנְן לְאַזְוָרְן אָוּוּקְגַּעְנְשְׁטָעַלְטַ. אַירָע אָוִינָן הַאֲבוֹן
גַּעַפְּינְקָלְטַ, אָוֹן זַי האַט אָוִיסְגַּעְוַן פּוֹנְקָט אַזְוִי ווּי דָאָן, גַּעַנְן זַי האַט
איַן אָפְּרוּפְּלָאַץ באָפְּיוֹלַן אָוִיפְּהָעָרַן צַו שְׁטִיףָן אָוֹן גַּעַלְטַ פָּאַר דָעַט
מיַנְּגָרָטַ סְטָרְיוֹק צַו שָׁאָפַן. זַי האַט באָפְּיוֹלַעַרְישַׁ אָרוֹסְגַּעְרָדַט:
— גַּעַנְגַּו!... אָנוֹנָעֶר ווּעַנְן צְוִינְיָעַן זַיך...
לְאַזְוָר אַיז גַּעַבְּלִיבָּן שְׁטִינוּן אָוְמָבָּאוּוּנְגָלָאָךְ. עַד האַט עַפְעַט
וּוּ נִיט גַּעַגְּלִיבָּט זַיְנָע אָוִיעָרַן. האַט עַס פָּעָרְלַ אַזְוִי גַּעַזְוָנָט?
עַד האַט זַיך דָּרְפִּילַט דָּרְשָׁלָאָןַן. וּוּ אַ קָּאַלְעַנְדָּאָר אַיז פָּאָר
זַיְנָע אָוִינָן גַּעַחְנָנָעַן, אָוֹן בְּלַעַטָּאָלְדַּק נַאֲר בְּלַעַטָּאָרַךְ הַאֲבוֹן זַיך גַּעַד
מִישְׁטַ: טָעַג פּוֹן קָאַמְפַן, פּוֹן אָוּמוֹרַ, פּוֹן דִּינְקָעַן אָוֹן דִּיכְטָן, אָוֹן אַט
קוֹמֶט דִּי יְוָנָגָע פָּעָרְעָלָע אָוֹן מַאֲכָט עַס אַלְזִי צַו נָאָרְנִישַׁט, אָוֹן לְאַכְּטַ
עַס אָוִיס אָוִיר אַזְוִא אִיבָּעַרְצִיּוֹגָטַן אָוֹן גַּעַלְגָּעָנָעָם אָוֹפַן.
עַס האַט זַיך אָוָם גַּעַוְאָלְט אַטְמָדִי מַוְתִּיקָע פָּעָרְעָלָע אָרוֹמְכָאָפַן.
נַאֲר ווּוִוְיט אַיז זַי שְׁוִין גַּעַוְעָן פּוֹן אִים. פּוֹנְקָט וּוּי אַמְאָל, האַט זַי
נַעֲשָׂוִינְד אַ “נוֹטָע נַאֲכָט” גַּעַוְאָרְפַּן אָוֹן אַיז פָּאַרְשָׁוֹאָונְדַן אַין דָעַר
פִּינְסְטָעַרְעַר נַאֲכָט...

א באגעגעניש

אָפַען ראנ פון פופצנטער נאם אונ פינפטע עוועניז איז גע-
שטאנען א יונגער ברונעט א פארטראקטער.

יא, אייננטלאך, זואס איז ער אנטלאפֿן פון זיין הויז? איז
וואס, איז זיין פּרוֹי בעט אים אַבְיסָל ווֹגֶן זִין קָוֵן? דָּאָרָך ער
ווערן איז בעס און אויסטראכטן אַלְּינָן, איז ער מָוֵן פָּאָרָן צָו אַ ווּבִ-
טִיקָּן מִיטְינִיג? ער, מעישָׁל, מעישָׁל, דו נארישער פְּאָעָט!
פְּלוֹצִים האט ער דערפִּילְט א פִּינְגָּעָר אַפְּ זִין פְּלִיאִיצָּע:

— מעישָׁל, זואס שטייסט אַזְוִי פָּאָרָטָאכְט?
דרער יונגער דיבטער האט זיין קָאָפּ אָומְעָקָערְט. ער האט
דרווען פָּאָר זִיך אַז אָנְגָּעָפְּדָעָרט, אָנְגָּעָפְּאָרָבְּט פְּנִימִיכְלִיך, גָּעוֹוִינְשָׁלְטָע
לִיפְּן, צָוְויִי רִיעָן פְּעַרְלִידְקָע צִיּוֹן, צָוְויִי שְׂוֹאוֹרָצָע אָוָן, זואס האָבוֹן
אויסְגָּעָקָוטָט פִּון אָונְטָעָר אַברְיָיטָן חָות.

ער האט זי אָפְּגָּעָמָאָסְטָן פִּון פְּוּטָעָרָעָם שְׁלָאָנָקָן זִידָן קָלִידָר,
פִּינְגָּעָלָאָך, זִידָעָנוּ זָאָקָן, בֵּין דֵי לְאָקִירָטָע שְׂיָפְּעָלָאָך שִׁיך:
— אָנְטְּשָׁוְלְדִיקָט, פְּרִילְעָן, אַיר ווּוִיסְטָטָאָקָע מִיּוֹן נָאָמָעָן, אָבָעָר
איָדָע אַיִּיך נִיתָן.

פרִידְעָה האט זִיך צְוִשְׁמִיכָלָט אַזְוְנָאָגָצָט אַירָע אָוִינָן:
— מעישָׁל, דָּעָרְקָעָנָסְט נִיתָן פְּרִידְעָן, דִּיזְוָן גַּעֲרוֹנְגָּטָע מִוּתָן
נָאָמָעָן מָאָרָסְקָע?

מעישָׁל האט צְעַפְּנָט זִיְּנָע אָוָן בְּרִיְּטָעָר:
— אַ! מָאָרָסְקָא! אַזְוִי שִׁין גַּעֲפָצָט? נִיתָן דָּעָרְקָעָנָט.
— זַוְּיַּדוּ זַעַטְמָ... — זַיְּהָאָט זַיךְ מָאָדָנָע צְעַלְאָכָט...
זַיְּהָאָבָן זַיךְ בְּרִידְעָה גַּעֲרִירָתָט פִּון אָרָט אַפְּ לְיִוְּכָטָן שְׁפָאָצִיָּר
אַיבָּעָר פִּינְפָּטָעָר עַוְּנִין. זַיְּהָאָבָן זַיךְ דָּרְמָאָנָט זַוְּיַּעֲרָע בְּאָנְגָּעָנִין
גַּעֲנִישָׁן אַזְוְן קְרָאָטָאָנָא פָּאָרָק. זַיְּהָעָדִיְּנָקָעָן דָּעָם אָוָונָט, וּעָן מַעְיָשָׁל

אייז פלאזים געלביבן שטיוין באם פעלזע ליעבען וואסערל אוון בא-
שלאסן: "פֿוֹן חַיְינַט אָן, פְּרִיְידָע, וְעַל אַיךְ דֵּיר רַפּוֹן מַאֲרוֹסֶעֶן.
דָּעַר נָאָמָעַן פָּאָסְטָט דֵּיר אָזוֹן שִׁיאָן!" זַי הָאָט גַּעַלְאָכְטָפּוֹן זַיְן
איינְפָאַל אוון צוֹנוּשְׁטִימָטָם.

ער האט דערצ'ילט אַ פָּאָר קְלִיּוֹנִיקִיטָן: ער אייז שִׁיאָן אַ באָאַ
וַיְיִבְטָעָר, אַ טָּאָטָעָפּוֹן אַ קִּינְדָּ...

פרידע האט דערצ'ילט אַ פָּאָר גְּרוֹיסְקִיְיטָן: זַי הָאָט שִׁיאָן
אַרְיוּבְּרָגְעָנוּמוֹן טַאָפְּעַמָּאָמעָן. אַוּרְוָעָמָל בּוֹכְבִּינְגְּדָעָר אוֹן צְרוֹרִיךְ אַ
בּוֹכְבִּינְגְּדָעָר. דֵּיר מַאְמָעָן וּוַיְינַט אַיר אָוִיסָן אַ נַּחַת. אָן זַי וּוְילָן,
מַאַרְבָּקָע, אַרְבָּעָט זַי אָוּן אָזָן זַי אַרְבָּעָט נִיט, פָּאָרְדוֹנְטָן זַי נַּאֲכָמָעָר...

— זַי אָזָן? — האט מעישָׂל נִוְתָּג גַּעַוְאָלָט גַּלוּבוֹן.

— אַט אָזָן... — האט מַאְרוֹסֶעֶן אַרְאָפְּגָעָלָאָזָט דֵּיר אָוִוָּן:
מעישָׂל האט גַּעַפְּלִיט זַי וְיךָ נַעֲבָן אַ שְׁטָעַלְ-אָפּ אָוּן זַעַגְן:
"אַ גּוֹטָן טָאגְן!" אָוּן אַוּשָׁק וּוּאוּ דָעַר שַׁוְּאָרְצָעָר פַּעְפָּר וּוּאָסְטָט,
אַבָּעָר ער האט זַיְךְ צְרוֹרִיךְהַאָלָטָן.

פרידע האט אַרְיוּנְגַּעְפִּירְטָן מַעְוִישָׂלָעָן צַו זַיְךְ אַיְן הַוַּיָּוָן. פריער
הַאָבָן זַיְךְ דּוֹרְכְּגַּעַשְׁטוֹפְּט אַ שְׁטִיקָל נַאֲרִישָׂן שְׁמוּס מִיט אִיר מַאְמָעָן:
וּאָסָם מַעַז הָאָט אַחֲרָנָר וּוֹתֵם אַיְבָּרְגָּעָלְעָבָט, וּוֹי גַּעַפְּלָט אִיר עָפָעָס
אַמְּעָרְיךָע, אָוּן אַנְדָּרָע שְׁטִינְגְּרָדְקָע וּוּרְטָעָר. דָּרְנָאָךְ הָאָט
פְּרִיְידָע אִים אַרְיוּנְגַּעְפִּירְטָן צַו זַיְךְ אַיְן צִימָעָר. מַעְיָשָׂל הָאָט דּוּרְזָעָן
אַ דּוּקְאָרְוָרְטָן זָאָל. אַחֲרָנָר זַיְךְ וּוֹעַנְתָּהָאָבָן גַּעַהְאָנָגָעָן בַּילְדָּעָר פֿוֹן
גְּרוֹיסְעָ פְּעַרְזָעָנְלִיכְיִיטָן, רָעוּאָלְזָאָצִיאָנָגָעָן אָוּן פָּאָעָטָן. אַ שְׁאָפְּקָעָלָע
בִּיכָּעָר. וּשְׁוֹרְנָאָלָן אָוּן צִימָונָגָעָן אַפְּטִישָׂל, פְּלִישָׂעָנָעָן אַלְבָּאָמָעָן.

אַ גַּלְעַזְעָנְגָּרָעָר סְלִוְיָאִיקָּל מִיט צִיגָּאָרָן אָוּן סִינְגָּרָעָטָלָאָר.
פרידע האט אִים אַלְיָוָן אַיְבָּרְגָּעָאָזָט אָוּן דּוּרְוָוִיָּל אַוּשָׁק
ברִיְינְגָּעָן אַ גַּלְעַזְעָרָפָּאָוּוּ. מַעְיָשָׂל הָאָט אַחֲרָנָר זַיְךְ גַּעַקְוָט
מִיט פָּאָרְגָּנְגִּינְגָּן. זַיְךְ נִיט גַּעַקְוָנָט אַפְּ/חִירּוֹשָׁן פֿוֹן אִיר מְבִינָה אַיְן
צִונְגָּעָפְּאָסְטָקִיָּט, רִיְינְקִיָּט אָוּן אַוְדָעָנָגָגָג. ער-הָאָט פָּאָרְיִוְכְּרָעָט אָוּן
זַיְךְ אַלְיָוָן גַּעַפְּרָעָגָט אַ קְשִׁיאָ: "פְּרִיְידָע, מַאְרוֹסֶעֶן, אָזָן זַיְךְ אָזָן,"

אוּלְכָעָ?..."

דָעַר טַעַלְעָפָּאָן, וּאָסָם אָזָן גַּעַשְׁתָּאָגָעָן אַפְּ אַ טְוִישָׂעָלָע, הָאָט אַנְכָּנָה
גַּעַהְוִיבָּן קְלִינְגָּעָן. פרידע אָזָן אַרְיוּנְגַּעְפִּילָּאָפּן עַנְטָפָעָרָן. מַעְיָשָׂל
הָאָט זַיְךְ גַּעַנְעָבָן אַ וּוֹגְץָרִיךְ פָּאָרְוּאָוְנְדָעָרטָן. פרידע אָזָן גַּעַוְעָן

שווין און אַפְגָעּוֹאַשְׁעָנָעַ. אַיר פְנִים אֵין גְעוּן קְלָאָר. קְיַין שְׁפָרְדִ פּוֹן פּוֹרְדֶר אַדְרֶר פָּאָרֶב. אֵין אַפְרָאַסְטִ שְׂיִין קְלִיּוֹדִיל, פּוֹנְקְטִ דִי אַמְאַלְיִיקָעַ מַאֲרוֹסְקָעַ פּוֹן קְרָאַטָּאָנָא פָּאָרֶב. עַר הָאָט זִיךְ צְוֹנְהָעָרֶט: „הָעָר בְּלָאָנָק, אַיר מְזוּם מִיר הַיִינָט אַנְטְשְׁוֹלְדִיקָן. מִין בְּרוֹדֶר אֵין גְעֻכוּמָן צְוֹנְגָאַסְטִ, שְׂיִין דְרִיּוֹ וְאַרְ אִים נִיט גְעוּן. מַאְרָגָן טְרָעָפָן מִיר זִיךְ פּוֹנְקְטִ אֵין דָעֶר זְעַלְבָעֶר צְיוּיט. אַיר דָאַרְפֶט נִיט דְאַנְקָעַן. דִי שְׁאַקְאַלְאָד אָונָ צּוּקְעָרְקָעַס צְעַטְיוֹלָט דִי עַרְשְׁתָעָ אַרְיָעָמָעָ קִינְדְּרָעָ, וְאָסָ אַיר וּוּטָבָט בְּאַגְעַגְעָנָעָן אֵין נָאָסָ. אַ גְוָטָן“. אָוֹן פְרִיְידָעָ האָט אַוְפְגָעָה אַגְעָנָעָן דָאָס שְׁוֹוֹאַרְצָעַ אַוְיְרָל אָפְ דִי צְזְוִיְהָ העַנְטָלָאָר. פְרִיְידָעָס מַאְמָעָ האָט אַרְיִינְגְּבָרָאַכְטִ אַ זְוְלְבָרָעָנָעָ טָאָצָ. אָפְ דָעֶר טָאָצָ אֵין גְעוּן אַוְיסְגָעָשְׁטָעָלָט: אַ טְשִׁיְינִיקָל קָאוּעָ, אַ פָּאָרֶד עַלְעָזָעָר, גְעַבְקָעָם אָונָ אַ שְׁיַסְמָלָעָ פְרָוְכָטָן. זִי האָט עַס אַוְעָקָנָעָ שְׁטָעָלָט אָונָ זִיךְ גַּעַלְאָזָט אַוְעָקָנִיָּן.

— צָו וְאָסָ האָסְטָו גַּעַדְאַרְפֶט עַס טְרָאָן, מַאְמָעָ? — האָט פְרִיְידָעָ מִיט אַ לִיבָן שְׁמוֹיכָל בְּאַדְאַנְקָט אַיר מַאְמָעָן.

— סְאָיָן נִיט שְׁוּעָר, טְאַכְטָעָר, וְוָאָסָי? — האָט דִי מַאְמָעָ גַּעַשְׁמִיכְלָט אָונָ אַיְ אַרְוִיסָם. מַעְשִׁיל האָט גַּעַטְרָאַכְט וְוִי אַזְוִי אַנְצְחָהָוִבָן דָעַם שְׁמוּעָ. עַר וְוָאָלָט וְוָעָלָן אַלְעָז וְוִיסָטָן וְוָעָגָן מַאֲרוֹסְקָעָן, נַאֲרָע וּוּטָבָט נִיט קְרִיכָן אַיְ אַיר האָרִץ אַרְיוֹן.

פְרִיְידָעָ האָט אִים דְוּרְכְנַעַבְלִיצָט מִיט אַיְרָעָ אַוְיָן. זִי האָט גַּעַגְעָבָן אַ קְלָאָפְ מִיט אַ פְּינְגָעָר אֵין טִישָׁל אָונָ באַשְׁלָאָסָן:

— מַעְשִׁיל, דו טְרִינָק קָאוּעָ, פָאָרְבִּים, אָונָ אַיךְ וְוָעָל דִיר עַפְעָס דְעַרְצְיוֹילָן...

מַעְשִׁיל האָט זִיךְ צְעַשְׁמִיכְלָט אָונָ גַּעַפְאָלָגָט. — — —

דָאָרְטָן, וְוָאָעָרָ לְוִוְפְנִידְקָעָר דְנִיעַסְטָעָר צְעַשְׁנִידָט צְוּוִי שְׁמַעְטְלָאָר, באָס אַוְקָרָאַיְנִישָׁן בְּרָעָג, נִיט וְוִוִיט פּוֹן דָעֶר גְרוֹיסְעָר שְׁוֹל, שְׁטוּיָט אַ וְוִוִיס שְׁטִיבָל אַפְעַז דָאָךְ פּוֹן בְּאָרְגָן. דָאָרְטָן האָט גַּעַוְאָיָנָט אַוְרָעָמָל בְּכְבִיְינְדָעָר מִיט זְיוֹן וְוִוִיבָ אָונָ זְיוֹן טְאַכְטָעָר. פְרִיְידָעָלָעָ אֵין גַּעַוְאָקָסָן אָונָ אַוְפְגָעָה אַגְעָנָעָן. אֵין יָאָר נִיְינְצָזָעָ פְרָעָצָן — אַ זְבָעָצָעָנִיאַרְקָעַ מִיר, אַיְרָעָ צְזְוִיְהָ גְרוֹיסָעָ שְׁוֹוֹאַרְצָעָ אַוְיָן האָט זִי אַוְיסְגָעָשְׁפִינְגָלָט אֵין וְוָאָסָעָר פּוֹן דְנִיעַסְטָעָר אָונָ אַיְ דִי שְׁטְרָאָלָן פּוֹן דָעֶר זְוָן אַפְעַן בְּעָרְגָן.

וואָען זי אַיז געלְאָפֶן מיט די באָרוועסע שטײַוּפַע פִּס אָפֶן
געשלְיַפְּעַנְעַ שטיינְדְּלָאָר, דעם טויכָס מְטוּבָה אָפֶן די ברעַגֵּן, האָבָן
זיך אַיז בְּלוֹזְקָעַלְעַ גְּעוֹאָפָּהָן בְּרִיסְטָן, גְּעוֹהִיבָּן אַיז גְּעַפְּאַלְעַן, וְוי די
כוֹוָאַלְיָעַס פֿוֹן דְּנִיעַסְטָעַר.

אייזערנָע הענט האָט זי געהָטָט, וואָס האָבָן זיך געשְׂטָארַסְט
און אוַיסְגָּעָמָסְטָלַט אָפֶן די שְׁיְפָלְאָר, וואָס זי האָט געשלְעַפְּטַמִּיט אָ
צְעַלְחַכְּבָעִים/דִּיקָן ווַידְעָר קעַנְעַ שְׁמַרְאָם. מיט אַירָע צְוַויִּי הָעַנְט
פְּלַעַגְתָּ זי צְעַהְרָגְעַנְעַן פְּעַטְקָעַן, לִיְּבָץ' אַיז וּזְאַרְקָעַן, דָּרְפָּאָר
וְואָס זַיְהָבָן זיך געטְשָׁעַפְּטַמִּיט צְוַאִיר בְּרוֹכָן, פְּרָצָץ' אַיז וּזְאַסְקָעַן.
קלְעַנְעָרָעָחָרָה פְּלַעַגְתָּ זי צְעַטְרָאָסְפָּעַן די פְּיִסְקָעַם, פָּאָר וּזְיִעַרְעַ
מִיאָסָעָ רְיִידָאַן זְוִילְיְוּרְטָעָה, פְּנַקְטָמָז זי פְּלַעַגְתָּ פְּאַכְעַן אַיז
פְּלַעַגְתָּ די וּזְאַסְעָרָן בָּאָסְשָׁוּמָעָן. זי פְּלַעַגְתָּ אַוּעֲקָלִיָּין אָ קְלָאָפֶן
טָעָר, אָ פְּוֹלְקָעָ אָפֶן באָק אַדְרָע אָפֶן פְּלַיְיצָעָ, זְעַנְעַן שְׁוִין אָה
יעַנְעַמְּסָהָיִיט אַירָע פְּינְגָעָר גְּעַבְּלִיבָן שְׁמַיְוָן אָ מְעַתְּלָעָת אַיז זַיְהָ
גְּעַרְיוֹטָלַט אַיז גְּשְׁמָאַרְצָט.

איַן די וּוַינְטָרְ-נְעַכְטָ פְּלַעַגְתָּ זי לִיְּוָעַנְעָן. בִּיכְעָר זְיִינְעָן בְּיִי
אוֹרְעָמָל בּוֹכְבִּינְדָּעָר גְּעוֹוֹן אָ סְקָ. סְאַיז בָּא אַיְם פָּאַרְבְּלִיבָן אַיז
פָּאַרְלָאָזָן גְּעוֹוֹאָרָן פֿוֹן די אַרְיָמָע סְטוֹדָעָנְטָלָאָר, לְעַרְעָלָאָר, גִּימְנָאָז
זְיסְטָלָאָר אַיז אַנְדְּרָעָשָׁלְעָקָט. זי פְּלַעַגְתָּ לִיְּוָעַנְעָן פָּאָר דָּעָר מְאָמָעָן, פָּאָרְץ' טָאַטָּעָן אַיז באָזָוָן
דָּעָרָם פָּאָר זַיְהָ. זי האָט שְׁוִין דָּעַרְעַנְטָ וְואָס פָּאָר אָ בִּיכְעָר וְוי
דָּאָרָף לִיְּוָעַנְעָן בְּסָודָ.

איַן גְּשְׁוּמָעָן די מְלָחָמָה אַיז מִיטָּן דָּעַרְעַנְעָן. פְּעַטְקָא, וּזְאַלְאָדָר
קָא אַיז לִיְּבָ אַיז דָּעַרְעַנְעָן אַיז דָּעַרְעַנְטָ וְזְיִינְעָן אַיז
שְׁלָאָגָן.

איַן דָּאָך גְּעוֹוֹן אַיז שְׁמַעְטָל אָזְוִי גּוֹט, אָזְוִי דָּוָאַק. איַן דָּאָך
איַן וּוַיְסָן שְׁטִיבָל בָּאָמָר בְּרַעַג פֿוֹן דְּנִיעַסְטָעַר גְּעוֹוֹן אָזְוִי פְּרִילָאָר.
פְּרִיְּדָעָלָעָ, אָ זְיִינְגָּעָנְדִּיקָעָ פְּיִינְגָּעָלָעָ, איַן אַרְמוֹנָעָפְּלִוָּן אַיז גְּעַלְאָבָט
און גְּעַפְּיִיפְּט אַיז גְּזֻוְונְגָעָן.

די מְלָחָמָה האָט אלְעָ אַירָע חֲבָרִים אוַיסְגָּעָנָאָרָט פֿוֹן שְׁמַעְטָל.
איַן גְּזֻוְעָסָן דָּאָס פְּיִינְגָּעָלָעָ אָפֶן שְׁוּעָלָפֶן בְּרַעַג, גְּעַשְּׁפִּינְגָּלָט אַירָע
אוִינְגָן אַיז כְּוָאַלְיָעַס פֿוֹן דְּנִיעַסְטָעַר אַיז אָ בִּינְקָעָנְדִּיקָעָ מְעַלְאָדָיָע
שְׁטִיל אוַיסְגָּעָטְרִילָט.

מע האט דערצויוֹט, איז איזן פערטערבורג איז געוועסן דער קויסער ניקאָלאי איז אַ פֿאַלְאַז. ער האט געלאָכט, גע'שכּוֹרֶט איזן זיך' געשפּוֹילַט מיט די זיך' פון די פֿאַלְקָעֶר פון רוסלאָנד, ווי אַ קינד שפּוֹילַט זיך' מיט צאַצְקָעַט.

אַפְּ די ברויטע פֿעלְדָּער אַיבְּרָעֵן לאָנד האָבן זיך' געוואָלְגָּעֶרט אָונְטְּרָגְּנָעָשָׂסָעָנָעָ קְעָרְפּּעָרָם, גְּלִידְעָר, שְׁטִיקְעָר פון מענטשָׁן. זוּוִיסַּע מְתִימְדְּגַּעַצְּלָטָן אַפְּ וּוּגְעָנְגָּרָה האָבן זיך' גְּעַזְוִינָן אַיבְּרָע שְׁטָעַט אָונָ שְׁטָעַטְלָאָך. אַיְנוּוֹיִנִּיךְ זַיְינָן גַּעֲלָעָגָן קְרָאנְמָע אָונָ פֿאַזְזָוָן וּוּאָונְדְּרָעָטָע סְאַלְדָּאָטָן, באָוָאָכָּט מִיט וּוּיְסְ-גַּעַלְיוֹידָטָע פֿרוּזָן, מִיט דְּרוּיטָע צְלָמָס באַצְירָט.

פֿאַלְקָן אָונָ פֿאַלְקָן מִיט די פֿים אָונָ אַפְּ די פֿעדְר האָבן זיך' אַיְזָן שְׁטָעַטְלָבָן באָוּזָן אָונָ אָוּזָע. אַרְיִינְגְּנָעָקְּוָמָעָן, אַיבְּרָעָגְּנָעָקְּאָזָטָם, אַיבְּרָעָגְּנָעָלָאָזָט שְׁטוּבָן אָונָ אַפְּפָאָל אָונָ שְׁטָעַטְלָבָן מִיט גַּעַזְאָגָן אַפְּ די שלְאָכְבָּטְפֿעלְדָּער מְאַרְשִׁירָט.

קְאַזְאָקָן האָבן זיך' באָוּזָן. דְּרוּיטָע פֿאַרְבְּרָעָנָטָע פְּנִימְיָעָר האָבן זיך' גְּהַוְּדִיעָט אַפְּ פֿעדְר. די גְּרוּזְעָסָ קְוּטְשָׁמָעָס אָונָ לְאַגְּנָעָ פֿיקְעָם האָבן אָנְגְּנוּוֹאָרָפָן אַשְׁרָעָ.

די אַידָּן מִיט די קְרָעַמְלָאָך, וּוּאָרְשְׁטָאָטָן, הַיְזָעָר אָונָ שְׁטָעַקְעָלָאָך האָבן זיך' גְּטָרְיִיסְלָט אַיְן פֿחָד.

בְּאַנְאָכָט האָט דָּאָס שְׁטָעַטְלָבָן צְוּגְעָמָאָכָט טִיר אָונָ טְוִיעָר, אָוִיסְ גַּעַלְאָשָׁן לְיִכְתָּן אָונָ לְאַמְפָן אָונָ שְׁטִיל אַוְיסְגַּעַצְיָטָעָרָט שְׁטִיקְעָלָאָך נְשָׁמָה אַיְן דָּעָר פֿינְסְטָעָרָנִיש.

איַן שְׁטָעַטְלָבָן אַיְזָן שְׁטִיל, טְוִיטָם. אַשְׁאָם האָט זיך' גְּקַוְּיִיכְלָטָם אַיבְּרָע דְּעָבָר. האָבן זיך' גְּעַדְאָנְשָׁעָן אַפְּגַּנְעָשְׁטָעָלָט. אַוְיָעָרָן האָבן זיך' אָנְגְּנָעְשְׁפִּיצָט. אַוְיָגָן האָבן דְּוֹרֶךְ שְׁפָאָלָטָן פָּוָן לְאַהֲדָן גְּנָלְאָצָטָם שְׁטִיל. שְׁאָסְ-שְׁאָסְ-שְׁאָסְ, — הַאָט זיך' אַיבְּרָע שְׁטָעַטְלָבָן גְּפִיעִירָטָם מְחוּות האָבן זיך' צֻעְרוּדָעָרָט. הַאָרָה האָבן זיך' גַּעַנְרוּזָט, גַּעַוְוִיסְט אָונָ אַוְיָגְעָשְׁטָלָט. קְעָרְפּּעָר אַיְזָן פֿאַרְסְּטָאָרְטָשָׁט גַּעַוְוָאָרָן. גְּוּאַלְדָּגְּנוּאַלְדָּ, חָאָט גַּעַלְעָבָרָט די אַוְיָעָרָן פָּוָן שְׁטָעַטְלָבָן. שְׁטִיבָעָר האָבן תְּפִילָה גַּעַטָּאָן, די קְאַזְאָקָן זַאֲלָן אַוְיסְמִיְּדָן זַיְעָר טִיר. פִּינְיָה גַּעַר האָבן אַוְיָעָרָן פֿאַרְשְׁטָאָפָט. זַוְּיָה זַאֲלָן שְׁוֹוִינָן אִיצְט אָונָ נִיט הַעֲרָן אָזְוִיְּ פִּילָּ, גְּדוּ-אַלְדָּ, הַאָט זיך' דְּרוּכְגַּעַלְעָכְעָרָט דְּרוֹךְ פֿעַנְסְפָּעָד

און טירן און ווענט. ג'וּרַאַלְדִּ, האט געפֿוֹפֶט און גענְרִילָצֶט אין די אוּירָן. גְּרוּאַלְדִּ!!!

אוּרָעָמֵל בוכבִּינְדָּר איז געזען אָפְּן סַאֲפָקָעָלָע אַגְּבִּונְדָּעָנָר. די אוּרָעָמֵלְיכָּע איז געלען אַגְּשָׁנְרָלְטָע אַיְן פָּאַטְשִׁוְילָעָם אַוְן האַנְטִיבָּר לְעָבָן אִים. צוֹוִי גַּעֲפַעַנְטָעָטָה מְחוֹתָנִים האַבָּן צוֹוְקוֹסֶט וּוּי זַיְעַר בְּתִיחִידְ/קָעָלָע האַט חַתּוֹנָה מִיטְ פִּינְגְּ קָאָזָקָן. די חַתּוֹנִים זַיְעַנְן גַּעַוּן אַיְזָעָרָנָע דְּעָמְבָּעָם. באַאיְינָעָם פְּלָאָמָט נַאֲךְ די באָקְ, וּוּאָסְ פְּרִיְידָע האַט דָּארָטָן אַיְינָמָלְ צוֹוְקָלָעָפֶט אַירְ האַנְטָם. מַעַר האַט זַי נַוְתְּ גַּעַלְעָנָטָם. די קוֹטְשָׁמָעָם האַבָּן אַירְעָה העַנְטָן גַּעַפְּאָכְטָן חַיְנְטָעָר אַירְ פְּלִיאַיצָּע אַוְן אַירְ דָּעָרְצִילָטְ, אָזְ מַעַן שַׂקְטָן זַי אַיְצָט אַיְן פִּיעָרָ אַרְיִין. זַי וּוּלְן שְׂוֹן צְרוּשָׁ קִיּוֹן לְעַבְּדִיקָע נִימְ קָוְמָעָן.

טָאָ, וּוּאָסְ אַרְטָן זַי וּוּאָסְ פְּרִיְידָע שְׁרִוְיטָ אַוְן גַּעַוְאָלְדָעְוָעָט ? האַט אַפְּאָרְ וּוּאָכְן אַוּרָעָמֵל בּוּכִּינְדָּר אַיְן די פָּאָרָטָן גַּעַר טְרוּוּעָרָט תְּחִלּוֹם צַוְּנָאָט. די אַוּרָעָמֵלְיכָּע האַט נַאֲסָמָעָט אַלְעָ טָאגְ אַפְּאָרָטָוֹק מִיטְ אַירְעָה טְרָעָרָן. פְּרִיְידָע אַיְזָ גַּעַלְעָנָן אַיְן הוּוֹי. זַי האַט זַיְקָ נַעַשְׁמָט אַוְן מַרְאָה גַּעַהְאָט פָּאָרְ דֻּעָם שְׁיָיָן פָּוּן טָאגְ, פָּאָרְ דֻּעָם בְּלִיקְ פָּוּן שְׁטָעָטָלְ. גַּוְעָטָ שְׁכָנוֹתָהָן גַּעַלְאָזָט וּוּיסָן, אָז שְׁטָעָטָלְ וּוּיסָטָ פָּוּן אַלְעָ.

אַ גַּעַדְאָנָק האַט זַיְקָ צַוְּ אַירְ אַיְן מַוחְ אַרְיִינְגַּעְבּוּיָּרָט אַוְן אַנְדָּ גַּעַהְוִוָּן הַעֲרָשָׁן, באָפְּעָלָן : „פְּרִיְידָע, באַהֲלָטָן זַיְקָ צְוּוֹשָׁן די כּוּוֹאָיָ לְיִעָּסְ פָּוּן דְּנַעַסְטָעָרָה. זַיְקָ וּוּלְן דִּירְ צְנַעַמְעָן מִיטְ לְבָעָה“. די עַלְ טְעָרָן האַבָּן דֻּעָם גַּעַדְאָנָק פָּאָרָשְׁטָאָנָעָן אַוְן דָּעְרְפִּילָטְ, האַבָּן זַיְקָ גַּעַהְוִוָּת אַירְעָה טְרִיטָ אַוְן שְׁרִיטָ.

הַאַט אַוּרָעָמֵל מִיטְ זַיְן וּוּיְבָ גַּעַטְרָאָבָט אַוְן גַּעַלְעָרָט : „וּוּאָסְ טַוְטָ מַעַן מִיטְ דַּעְרָ טְאָכְטָרָעָר ?“ אַיְזָ גַּעַקְוּמָן אַגְּדָאָנָק „אַמְעָדָ רִיקָעָה“. האַט עָרָ אַרְיוֹסְגַּעַשְׁלָעָפֶט אַגְּבִּינְקָלָעָט. זַיְן וּוּיְבָ האַט אַוִּיסְגַּעַנְרָאָבָן אַקְנִיפָּלְ גַּעַלְדָּעָנָעָ פִּינְפְּרָלָאָה, זַיְקָ זַיְנִיעָן בִּידָעָ צוֹוְגָּאנְגָּאנְגָּעָן צַוְּזַיְעָר בְּתִיחִידְ/קָעָלָע מִיטְ גַּעַבְעָט אַיְן די אַוְיָגָן אַוְן אַוִּיסְגַּעַנְשְׁטָרָקָטָה הַעֲנָטָן : „לְיִבְעָ טְאָכְטָרָעָר. נַאֲךְ דיְרָ אַפְּ הַזְּאוֹתָ אַוְן פָּאָרְ צָוְם פָּעַטְרָעָר קִיּוֹן אַמְעָרִיקָעָה. זַגְ אַוְנָזָן צַוְּ, פְּרִיְידָלָעָ, אָז דַּוְ וּוּסָטָ לְעָבָן צּוּלִיבְ אַוְנָזָן.“

הַאַט פְּרִיְידָע גַּעַוְוִינָט אַוְן גַּעַקְלָאָגָטָן. דָּעְרָנָאֲךְ האַט זַיְקָ קַוְשָׁטָ טְאָטָעְ-מַאְמָעָ, צוֹוְגַּוְאָנָט אַרְיוֹסְגַּעַמְעָן זַיְקָ אַמְעָדִיקָע אַוְן

איו אזועק. דאס וויסע שטיבל, וואס אייז געליבן פאר'יתומעט אפ'ן דאך פון בארגן, האט דערציאלט דעם דנייעסטער, אז דאס פינגעלאָז ערנגען פארפלויגן. — —

אָפֶן דער שְׂוִיף נַאֲך הָאָט זַי מִיט שְׁמוֹאָל'קָעַן גַּעֲמָכְבָּט בְּאַקְאַנְטָה שְׁאַפְּטָם. עָר אַיְזָן גַּעֲוֹעַן נִיט קִיּוֹן שִׁינְגָּר בָּחָור. עָר הָאָט גַּעֲהָאָט טְוַנְקָעַלְעַה הָאָר אָוָן מִיּוֹזָעַלְדִּיקָעַ אָוָן, וְאָס זַיְינְגָּן אַרוֹמְגַעְפְּלוֹיגָן אַיְזָן דֵי נַעֲסְטָלָאָך, וּמִיּוֹזָלָאָך אַיְזָן אַשְׁטְוִינְגָּן. נַאֲך רִיּוֹדָן הָאָט עָר גַּעַד קָעַנְטָם אַז וּוּלְטָם. פְּרִיּוֹדָן הָאָט עָר אַיר דֻּרְצְיוֹלָט מַעֲשִׂיות, וְאָס עָר הָאָט זַיךְ עַרְשָׁתָן טָאנְגָּה הָאָט עָר אַיר דֻּרְצְיוֹלָט מַעֲשִׂיות, אָס עָר הָאָט זַיךְ אַנְגָּלְיְונָט. שְׁפַעַטָּר, אָז עָר אַיְזָן מִיט אַיר הַיּוֹמִישָׁר גַּעַוּוֹרָן, הָאָט עָר דֻּרְצְיוֹלָט זַיְינְגָּן בְּאַנְגְּרָאָפְּגָעָה עָר הָאָט גַּעֲרָבָעָט צְוִישָׁן דֵי פְּרָאָפְּסִיאָנְגָּעַלְעַה-פְּאָרָאִינְגָּעַן, אַיְזָן דָּעַר בָּאוּגָעָנָגָן, גַּעֲוֹעַן פָּאָרְשָׁפָאָרְט אַיְזָן אַפְּוּלִישָׁר טְרוּמָע.

פְּרִיּוֹדָע קָוָמָת אַהֲיוֹם פָּוּן שָׁאָפֶן אַמִּידָע. עַסְטָמָט אָפֶן בָּא דָעַר מַוּמָעָן. שְׁמִיְיכָלָט זַיךְ דַּוְרָק מִיטָּן פָּעָטָר. שְׁפָאָצִירָט אַבְּיָסָל אַיְזָן קְרָאָטָאָנָג פָּאָרָק. דָּאָרְטָן בָּאַגְּעָנָנָט זַי זַיךְ מִיט יְוָנָנוֹאָרָג. זַי בָּאָר גַּעַנְגָּט דָעַמְבָּה בָּחָור שְׁמוֹאָל'קָעַן. זַי הָעָרָט זַיךְ אַיְזָן אַיְזָן רִיּוֹד. שְׁמוֹאָל'קָעַה הָאָט זַי גַּעֲפִירָט אָפֶן אַונְטְּרָעָנָמָנָעָן. זַי הָאָט אַוְיְגָעָנוּמָעָן דֵי בָּאַנְיִסְטְּרוֹגָן אַוְן פְּרִיּוֹלָאָקְבָּיָט פָּוּן דָעַר יְוָגָנָט. זַי הָאָט גַּעַחְלָפָעָן מִיט וְאָס זַי הָאָט גַּעַקְעָנָט. שְׁמוֹאָל'קָעַה אַיְזָן גַּעַוְאָרָן מִיט אַיר זַוְעָר נָאָעָנָט. עָר פְּלָעָנָט קוּמָעָן צַוְאָר אַיר צִימָעָרָל, זַיךְ אַפְּשְׁפִּילְעַן מִיט אַיר אַוְן דָעָרָנָאָך אַזְועָק אַמִּידָעָר...

זַי הָאָט גַּעַנְלָוִיבָט אַיְזָן אַים. זַי הָאָט אַים בָּאַמָּת לִיב גַּעֲהָאָט זַי הָאָט אַים אַפְּיָילָוּ גַּעַחְלָפָעָן. וּוֹיְלָ קִיּוֹן גַּרְוִיסָּר פָּאָרְדִּינָעָר אַיְזָן עָר נִיט גַּעַוְעָן. אַרְבָּעָטָן הָאָט עָר אַוְיךְ פִּינְיָט גַּעֲהָאָט. עָר הָאָט לִיב גַּעֲהָאָט צַוְּרִיעָשְׁן אַוְן חַאלְטָעָן דְּרָשָׂות. רְעָדָעָס הַחַאלְטָעָן — אַיְזָן גַּעַוְוָעָן זַיְינְגָּן. זַי הָאָט אַים מַוחְלָ גַּעַוְוָעָן זַיְינְגָּן טְעוֹתָן. נַאֲך דָעַר לְעַצְטָעָר טְעוֹת הָאָט זַי אַיבְּרָאָשָׁט: עָר הָאָט זַי פָּאָרְלָאָזָן...

פְּרִיּוֹדָע אַיְזָן גַּעַלְבָּין שְׁטִיל. זַיךְ אַבְּיָסָל אַפְּגָעָוָקָט אַוְן פָּאָרְדָּרְוָעָט. מַעְיָשָׁל הָאָט אַוְיךְ פָּאָרְוִיכָּרָעָט אַוְן זַיךְ גַּעַמְפָעָרָט, אַיר

אנגעוויזן או זי מאכט פעלעהן, זי באגייט אַ באָאוֹסְטוּזִינְקָן פֿאַךְ

ברעבן קעגן דער געזעלשאפט און קעגן דער גאטורה.

פרידיע האט אַ שאָרֶפֶן בְּלֵיךְ גַּעֲמָאָן מִיטּ דִּי אָוִינְן:

— בין אַידְר אַ פֿאָרְבְּרָעְכְּרִין? אפשר. כ'וּוִים נִימְנִים.

פרידיע האט אַרוֹסְגָּוּקְט אַ שׁוֹפְּלָאָר. דָּאָרְטָן אַיְן גַּעֲלָעָן אַ נְּרָאְכָּעָר בָּרוּק אָנוּ אַ רְעוּאָלְוָועָר. זי האט מעישלען דערקלערט, אָנוּ אַיְן בָּרוּק זַיְנָעָן פֿאָרְשָׂרִיבָּן מִיטּ אִיר הָאנְט אַזְוִיפְּל אַזְוִיפְּל מַעֲנָעָר וּוְאָסְ האָבָּן מִיטּ אִידְר זַיְךְ גַּעֲשְׁפִּילָט, מַאֲנְסְּבִּילָשָׁע פֿאָרְטְּרָעָטָן פָּוּן אַידְעָאַלְיָסְטָן אָנוּ גַּאֲרְנִישָׁטָן, דַּיְינָמָעָר אָנוּ פָּאַעַטָּוּן.

אָנוּ אָז זַי וּוּטּ דָּרְפְּלִין דִּי עַלְתָּעָר שְׁפָאָנָעָן אִיבָּעָר אִיר לִיבָּן, וּוּטּ זַי אַנְשְׁרִיבָּן אַ בְּרִיוּעָלָעָן דָּעַם רְעוּאָלְוָועָר צַוְּשָׁטָהָן צָוּמָה. — — —

מעישל האט זַיְךְ פְּלוֹצִים אַוְיְנָעְכָּאָפְּטָמָן. דָּרְזַיְגָּעָר אַיְן מִיטּ אַמְּאָל אַזְוָעָק וּוּיטּ—עָרְדָּאָרָה אַהֲיָם פֿאָרָן. פרידיע האט אַיְם דָּעְרָלָאָנְטָן אַ קָּאָרְטָל מִיטּ אִידְר נָאָמָעָן, אַדְרָעָם אָנוּ טְעַלְעָפָּאָן, עָרְדָּאָרָה אַרוֹמְגָּעָרָטָן דָּאָם קָאָרְטָל אָנוּ בְּלֵוִין גַּעֲלָאָזָטָן דָּעַם נָאָמָעָן: — מאַרְזָקָע, אִיךְ זַוְּיל נִיטּ זַיְונָן צַוְּוִישָׁן דִּי מַעֲנָעָר אַיְן דִּין בּוּה, אִיךְ זַוְּיל דִּיךְ בְּאַפְּרִוְיָנָעָן מִיטּ אַ נִּיעָם נָאָמָעָן “די פֿאָרְבְּלָאָנִי דְּזַעַטָּע”.

פרידיע האט זַיְךְ צַעְשְׁמִיכְּלָט:

— גַּאֲדִיר גַּאֲרָךְ אַ קָּאָרְטָל. צַעְרִימָטָם דָּאָם נִימְנִים. וּוּעַן טְעַלְעָלָאָךְ אָנוּ גַּלְעָזָר וּוּלְעַן זַיְךְ צַעְרָעָכְן אַיְן דִּין פְּאַמְּיְלִיעָנְ-לְעָבָן, וּוּעַן אַ סְּנָעָפָּל וּוּטּ דִּיר פְּעַלְעַן צָום הָעָמָד, זְאָסְטָוּן קָוּמָעָן זַיְמָר, זַיְךְ אַזְוָעָל זַעֲצָן דָּא אַיְן זָאָל. אִיךְ זַוְּעַל דָּעְרָצְיָהָן אָנוּ דָּוּרְכִּירָעָן אָנוּ דָּוּ וּוּסְכָּנָה שְׁרִיבָּן.

מעישל אַיְן אַרְאָפְּגָּעָלָאָפְּן דִּי טְרָעָפְּנִיר, סְחָאָט אַיְם גַּעֲשְׁוִינְדָּלָט אַיְן דִּי אָוִינְן.

פרידיע אַיְזָנָעָטָן בְּאַמְּסָעָטָר אָנוּ גַּעֲקָוּקָט וּוּזְעִישָׁל דָּעְרוּוּיְטָרָט זַיְךְ פָּוּן אִיר הָוִוִּין. אַפְּנִין גַּלְאָזָה האט זַיְךְ גַּעֲזִיכְּנָת וּוּוּרְטָרָה, וּוּאָסְ האָבָּן אַפְּגָּנְשְׁפִּינְגָּט אִירָעָגָע גַּעֲדָאָנָעָן: פרידיע, מאָרְזָקָע, דִּי פֿאָרְבְּלָאָנְדוּשְׁעָטָע... אָנוּ זַי האט זַיְךְ שְׁטִילָעָטָע.